

Gelişen

BURDUR

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY
ÜNİVERSİTESİ

BURDUR TİCARET VE SANAYİ ODASI (TSO) YAYINIDIR.
2008

ertugrullar®

"1949 'dan beri"

Türkiye'nin Biçerdöveri *Saman Kıyıcılı Biçerdöver*

er 2400
er 2700
er 3300
er 3900

K-O
TSE-ISO-EN
9000

MAKİNA VE
CİHAZ ÜRETİMİ
DALINDA

SGP

TARIM MAKİNALARI SAN.TİC.A.Ş.

Armağan İliç bul. no.199 15040 BURDUR tel.248 252 85 00 fax.2528506 e-mail.ertugrullar.com www.ertugrullar.com

BURDUR
Ticaret ve Sanayi Odası

GELİŞEN BURDUR

BURDUR TİCARET VE SANAYİ ODASI ADINA YAZAN ve DERLEYEN
Ahmet CAN
Burdur TSO Basın Danışmanı
2008

BURDUR

Ticaret ve Sanayi Odası

Bu Kitap
Burdur Ticaret ve Sanayi Odası
Tarafından Yaptırılmıştır.

Kitabın hazırlanmasında katkıları bulunan Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Pazarlama Bölüm öğrencileri H.İbrahim Çanşalı, Özge Küçük, Hacer Karadavut, Üsame Tiryaki, Nalan Albamya,İsmail Akgül, Hatice Özdoğan ve Burak Basın Yayın San.Tic.Ltd.Şti. yetkililerine teşekkürü borç biliriz.

Efendiler; kılıç kullanan kol yorulur, fakat saban kullanan kol her gün daha çok kuvvetlenir ve her gün toprağa daha çok sahip olur. İstiklali tam için şu düstur vardır: Hâkimiyeti milliye hakimiyeti iktisadiye ile güçlendirilmelidir.

Bu kadar büyük gayeler, bu kadar mukaddes azametli hedefler, kâğıt üzerindeki düsturlarla, arzu ve hırslarla gerçekleşemez. Bunların gerçekleşmesini temin için, yegâne kuvvet, en kuvvetli temel iktisadiyattır.

Siyasi ve askerî müzafferiyetler ne kadar büyük olursa olsun, iktisadi zaferle süslenmezse semere vermez, kalıcı olmaz.

Atatürk, 17 Şubat 1923'te, İzmir I. İktisat Kongresi'nin açılış konuşmasında şöyle diyordu: "Efendiler; tarihimizi dolduran zaferler, mağlubiyetler ve çöküşlerin tamamı iktisadi durumumuzla ilgilidir. Yeni Türkiye'mizi layık olduğu seviyeye yükseltebilmek için, mutlaka iktisadiyatımıza birinci derecede ve çok önem vermek mecburiyetindeyiz. Zamanımız tamamen bir iktisat devrinden başka bir şey değildir.

K. Atatürk

BURDUR

Ticaret ve Sanayi Odası

Redaksiyon:

Yard. Doç. Dr. Şevkiye Kazan ve Seyit Erdoğan (Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürü) tarafından yapılmıştır.

ÖNSÖZ

Burdur Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı olarak göreve başladığımdan itibaren, üstlendiğim sorumluluğu hakkıyla yerine getirebilmenin ağırlığını hissettim. Oda Başkanlığının sıradan bir nöbet olmadığı ve oturduğum koltuğun hakkını verebilmek düşüncesiyle; öncelikle "Burdur, Burdur ekonomisi ve gelişmesine ilişkin neler yapabiliriz?" sorusuna cevap aradım. Özellikle durum tespiti açısından derli toplu, yeterli, güncel bilgi ve kaynak eksikliği olduğunu açık bir şekilde fark ettim. Mümkün olan sağlıklı bilgi ve kaynaklara sahip olmadan, doğru kararlara da ulaşamayacaktır, doğal olarak.

Tabii ki, bunun yanında bölgemiz, ülkemiz ve hatta dünya ekonomik çevrelerinden Odamıza yapılan ziyaretler ve Oda olarak ülke içinde-dışında düzenlediğimiz ve katıldığımız gezilerde, fuarlarda, Burdur ve ekonomisine ilişkin, sözlü izahlar dışında kalıcı bir belge verememenin ezikliğini hep hissettik. Gelişen Burdur'un tanıtım eksikliğini giderme ihtiyacı da her ortamda dile getirilen ve henüz yeterli sonuçlara da ulaşamamış bir konudur.

Bu amaçlarla, Oda yönetimimizle birlikte bir Burdur kitabı, bir tanıtım CD'si, dergi, harita, broşür ve çantadan oluşan "Tanıtım Seti" hazırlatmaya karar verdik. Birkaç firma ve şahıs deneyiyle öğrendik ki; işin içinde öncelikle Burdur'u bilen, seven ve Burdurlu biri olmadan başarı sağlanamayacak. Bunun üzerine, odamız personelimden Basın Danışmanımız Ahmet Can'ın hazırlamış olduğu kitabın, ihtiyacımıza cevap verebilecek ölçüde, geniş kapsamlı, derli toplu bilgiler ihtiva ettiğini gördük ve odamız adına yayınlamayı uygun bulduk.

Bu kitabın, eksik ve kusurlarıyla bir başlangıç olduğunu düşünüyoruz; gelişen zaman içinde ihtiyaç olacak, güncel bilgi, belge, verilerin derlendiği ve değerlendirildiği eserlere de ulaşmayı umut ediyoruz. Bu eserin, gelişmekte olan Burdur'umuzun kalkınmasına faydalar sağlaması ve hayırlı olmasını diliyorum.

Yusuf KEYİK
Burdur Ticaret ve Sanayi Odası Yön. Kur. Başkanı

Bu kitap, baştan ifade etmeliyim ki; aylarca toplanan kaynak, bilgi, belge, verilerden ve üzerinde titizlikle yapılan çalışmalar sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Ancak tüm çabalarım rağmen, ideal bir Burdur kitabı olduğu iddiasında bulunmam da mümkün değildir.

Burdur'umuzun, yurt içi ve dışında, geniş çaplı ve tüm özellikleriyle tanıtmaya olan ihtiyacı, daima acil bir konu olarak önümüzde durmaktaydı. Üstlendiğim sorumluluğun farkında olmakla birlikte, birinin bunu yüklenmesi gerektiğini de düşünerek, çalışmalara başladım.

Kitap 10 bölümden oluşmaktadır. Her bölümdeki konular; ana başlıklar ve ara başlıklar halinde verilmiştir. Konuların ve bazı detayların, farklı bölümlerde tekrarlarına rastlanabilecektir. Bu durum, ilgili bölümler açısından değerlendirilmesi nedeniyle ortaya çıkmıştır.

Gelişen Burdur kitabı, hitap edeceği kesimlerin genişliğini düşünerek, kolay anlaşılabilir bir dil ile yazılmaya çalışılmasına rağmen; gerekli olacağı düşüncesiyle bazı bölümlerinde akademik detaylara inilmiştir. Yer, yer bazı konular, yazılış tarihindeki gündem sıcaklığında bir içerikle de ele alınmıştır. Mümkün olan genişlikte ve orijinallikte fotoğraflarla zenginleştirilen kitabın, dizgisi ve baskısına da büyük önem verilmiştir.

Kitabı hazırlarken, yazı ve fotoğraflarından yararlandığım ve kitabın tashihini (redaksiyon) yapan MAKÜ Öğretim Üyesi Yrd.Doç.Dr. Şevkiye Kazan ve Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürü Seyit Erdoğan başta olmak üzere fikir, çalışma ve fotoğraflarından yararlandığım tüm emek sahiplerine teşekkürlerimi arz ederim.

Tek kişinin çalışması olarak, birçok eksik ve hatalar da olmuştur. Görülebilecek hataları, yapıcı bir eleştiri şeklinde bize ulaştıracak olanlara, baştan teşekkür ederim. Aslında böyle bir kitap; maddi imkan, araç-gereç, geniş kadro ve yeterli zaman çerçevesinde bir planlama ile yazılmalıdır. Ortaya çıkacak eksikliklerin, ileriki baskılarda giderileceğini umut ediyorum; Kitabın Oda'mıza ve Burdur'umuza faydalı olmasını diliyorum.

Ahmet CAN
Burdur TSO Basın Danışmanı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
YAZARIN NOTLARI.....	6
İÇİNDEKİLER.....	7
GELİŞEN BURDUR.....	13
GENEL TANIM.....	14
YÖNETİM.....	15

BÖLÜM I. COĞRAFI DURUM.....17

A. İLİN KONUMU.....	18
İlin Coğrafi Konumu.....	18
B. İLİN YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ.....	18
Dağları, Ovaları, Yaylaları, Akarsuları, Gölleri.....	18
Burdur Gölü.....	19
Burdur Gölü'ne İlişkin Analizler.....	21
Salda Gölü.....	24
Diğer Göller.....	24
Mağaralar, Kanyonlar.....	25
C. İKLİMİ VE ORMANLARI.....	26
D. ULAŞIM.....	26
Karayolları.....	26
İl Merkezinin Diğer illere Olan Mesafesi.....	26
Otobüs İşletmeleri.....	27
Demiryolları.....	27
Burdur-Antalya Demiryolu ve Serüveni.....	27
Havayolları, Türk Havayolları İrtibat Telefon Numaraları ve Adresleri.....	28
Denizyolları.....	28
E. İLİN NÜFUSU.....	29
Nüfus Hareketleri ve Göç.....	29
2002-2007 Nüfus Sayımları Karşılaştırması.....	29
Son Sayıma Göre İlçelerin Nüfusları.....	29
Nüfusun Niteliği.....	29
F. BURDUR BELEDİYESİ.....	29
Şehrin İmar Durumu.....	29
İçme Suyu Kanalizasyon.....	29
Yeni Burdur Otogarı.....	32
Akıllı Kent Otomasyon Sistemi (AKOS).....	32
G. YERALTI KAYNAKLARI.....	32
Madenler ve Madencilik.....	32
Burdur İli Metalik Maden Sahaları.....	33
H. FOSİLLER.....	37
Fillerin Atası Burdur'da, Elmacık Köyü'nde Omurgalı Fosil Yatakları.....	37
I. JEOLOJİK DURUM.....	38
Jeomorfolojik Yapı, Tektonik Oluşum.....	38

BÖLÜM: II. TARİHTE BURDUR.....39

A. BURDUR'UN TARİH ÇAĞLARI.....	40
Kronolojik özetle Burdur tarihi.....	40
B. BURDUR İSMİ NEREDEN GELİYOR?.....	41
Değişik Kaynaklarda Burdur İsmi.....	41
C. TARİH ÖNCESİ ÇAĞLARI.....	42
10 Bin Yıllık Tarih.....	42
Yolların Kavşağında Burdur.....	43
D. TARİHİ YERLEŞİM YERLERİ VE ANTİK KENTLER.....	43
Sagalassos.....	43
Kibyra (Cbyra) Antik Kenti.....	48
Milias(Kocaaliler).....	50

E. TÜRK TARİH DÖNEMLERİNDE BURDUR.....	50
a) Fetih Yılan.....	50
b) Beylik Dönemi.....	51
c) OSMANLI DÖNEMİ.....	53
Senirkentliler ve Alaca Dokuma Tarihçesi.....	54
İstiklal Harbi Sırasında İtalyanların Burdur'u İlgalleri.....	56
d) CUMHURİYET DÖNEMİ.....	57
Burdur'un Kuva-yı Milliye'ye Katkısı.....	57
Mehmet Akif Ersoy Burdur'da.....	57
Atatürk'ün Burdur'a Gelişi.....	57
Şer'iye Sicilinde Burdur.....	59
Kütüphane ve Kütüphanecilik.....	59
F. BURDUR'UN GEÇİRDİĞİ TABİİ AFETLER.....	60

BÖLÜM: III.

EKONOMİK DURUM.....

A. GENEL EKONOMİ.....	62
Burdur'da İhracat.....	62
Mevduat ve krediler.....	62
a) Burdur'un 2008 Yılı Kamu Bütçesi.....	62
b) Burdur İlinde Sektörel Firma Araştırması.....	62
B. BATI AKDENİZ BÖLGESİ EKONOMİSİNE GENEL BİR BAKIŞ.....	62
a) Burdur'un Bölge İlleri İle Gelişmişlik Karşılaştırması.....	62
b) Bölgesel İstihdam.....	63
c) Bölge İllerinde Sektörel Gelişim.....	63
d) Bölgesel Arayış.....	63
C. BÖLGESEL KURULUŞ, BAGEV.....	65
BAGEV'in Ortakları (17 Oda ve Borsa).....	65
Katılımcı Üniversite ve Kurumlar.....	65
Vakfın Eski Başkanları.....	65
BAGEV 2007 Zirvesi.....	65
D. GELİR VERGİSİ REKORTMENLERİ.....	66
E. BURDUR'UN SOSYO EKONOMİK GÖSTERGELERİ.....	67
Burdur'un Güçlü Yönleri.....	67
Burdur'un Zayıf Yönleri.....	67
Fırsatları.....	67
Tehditler.....	68
İstihdam.....	68
Burdur İli Sosyal Güvenlik Durumu.....	68
Ülke Geneli İçindeki İşsizlik Oranları.....	68
Burdur İli Genel Motorlu Araç Sayıları.....	69
İli Genel Taşıt Sayıları.....	69
Kredi Kartı Kullanımı.....	69
Şehirde Doğalgaz Kullanımı.....	69
D. GELİŞİM YÖNÜNDEN ŞEHİR COĞRAFYASI.....	69
Gelişime Yönelik Fikirler.....	69
E. HEDEFLER VE YAPILMASI GEREKENLER.....	70
F. BÖLGESEL SORUNLAR İÇİNDE BURDUR'UN BEŞ SORUNU VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	71
1. BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI.....	71
Bölgesel Turizm.....	71
2. BÖLGESEL OSB VE BURDUR'A İL. OSB.....	71
Bölgesel Organize Sanayi.....	72
Burdur İli Organize Sanayi.....	72
3. TEŞVİKLER VE FİNANSMAN KONULARI.....	72
4. İHRACATIN GELİŞTİRİLİP TEŞVİK EDİLMESİ.....	72
5. KARAÇAL BARAJI.....	72

BÖLÜM: IV.

TARIM VE HAYVANCILIK.....

Burdur'un Arazi Varlığı.....	74
A. BURDUR'DA TARIM.....	74

İÇİNDEKİLER

İşletme Tipine ve Büyüklüğüne Göre İşletme Sayısı ve İşletmelerin Tasarrufunda Bulunan Arazi (1999).....	74
Karaçal Barajı.....	75
Arazi Topulaştırma.....	75
Tarım Sektörü 2007 Proje Değerlendirmesi.....	75
Burdur'da Tarımsal Sulamada Kullanılan Göletler	75
Damla Sulama.....	78
Damla Sulama Ağı Genişliyor.....	78
Kapalı Kanal Sulama Sistemi.....	78
B. BURDUR TİCARET BORSASI (BTB).....	78
2007 İşlem Hacmi Gelişmesi.....	79
C. TARIMDA BÖLGESEL DEĞERLENDİRME.....	82
Bölgesel Gelişmişlik Kıyaslaması.....	82
Burdur'da Yem Tüketimi.....	82
Bölgesel Yem Bitkileri ve Silajlama.....	82
Bölgesel Altyapı ile İlgili Öneriler.....	82
D. BURDUR'DA HAYVANCILIK.....	82
Bölgedeki Hayvansal Ürünler Üretimi.....	83
Bölge İllerindeki Çeşitli Hayvansal Ürün, Üretim Miktarları,Süt Üretimi.....	83
Hayvancılığın Zayıf ve Avantajlı Yönleri.....	83
BURDUR'DA HAYVAN VARLIĞI.....	88
Büyük ve Küçükbaş Hayvan Sayıları.....	88
2005 İLÇE HAYVAN VARLIKLARI.....	89
Burdur İli Hayvan Varlığı Gelişim Tahminleri.....	89
Süt Sağım Sisteminde İlk (İğdeli Köyü).....	89
Et ve Et Ürünleri Üretimi.....	89
2002 Sonrası Tarımsal Göstergeler.....	89
E. KOOPERATİF VE BURDUR'DA KOOPERATİFÇİLİK.....	90
Kooperatifliğin Kısa Bir Tarihçesi.....	90
Konu Bazında Kuruluşu Yapılan Kooperatif Birlikleri.....	90
Kooperatiflerde Görülen Genel Sıkıntılar.....	90
Avrupa Birliği(AB) Ülkelerinde Tarımsal Kooperatifçilik.....	90
BÖLÜM: V.	
SANAYİ	
Burdur'un Sanayileşme Tarihçesi.....	91
Bur-Trak Macerası.....	93
A. BURDUR İLİ SANAYİ SEKTÖRLERİ.....	94
Katma Değer Üreten Sektörler.....	94
Burdur Sanayisinde Sektörel Yapı (Ocak 2008).....	94
B. BURDUR OSB (Burdur Organize Sanayi Bölgesi).....	94
BURDUR OSB PARSEL DAĞILIM TABLOSU (Ocak 2008).....	94
Burdur İli Küçük Sanayi Siteleri (KSS).....	95
C. BURDUR SANAYİSİNDE.....	96
Sektör Odakları ve Diğer Sektörlere Etkileri.....	96
D. SANAYİ ALANLARI.....	96
BURDUR'DA SEKTÖREL YAPI.....	97
a. Gıda Sanayisi.....	97
a.a Şeker Fabrikası.....	97
a.b Et ve Et Ürünleri-Burdur Güçbirliği.....	100
a.c Burdur'da Et Sanayisinin Durumu.....	101
a.d Süt ve Süt Ürünleri Sanayi.....	101
a.e Tarıma Dayalı Gıda Sanayi.....	102
b. Tarım Makineleri Sanayisi.....	102
1) TARIM ALET VE MAKİNELERİ İMALAT SANAYİ.....	102
Ülke Genelinde Durum.....	102
Burdur Tarım Alet ve Makineleri İmalat Sanayinin Ortaya Çıkışı, Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu.....	104
2007 ÜRETİM MİKTARLARI.....	105
2) DİĞER MAKİNE ÜRETİMLERİ.....	105
3) SANAYİ ÜRETİMİNDEN BAZI ÖRNEKLER.....	105
Biçerdöver, Yemek Fabrikası, Kadayıf, Silah, Müzik Aletleri.....	105
Burdur Merkez'de Orman Ürünleri Sanayisi Firmaları.....	105
Burdur İli ve İlçelerinde Sanayi Sicil Belgesi Verilerine Göre İmalat Sanayisinde Faaliyet Gösteren Firma Adedi ve İstihdam Sayısı.....	109
E. MADENCİLİK.....	110
a) Mermercilik ve Mermer Sanayi.....	110
b) Burdur'da Mermer Üretimi.....	110
Burdur Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü Kayıtlarına Göre, Mermer Sektörüne İlişkin 2007 Verileri.....	110
c) Burdur'da Mermercilik Gelişmesi.....	110

d) Mermerciliğin Sınıfları.....	111
e) Öneriler.....	114
f) Türkiye’de Mermercilik.....	114
Mermer Fuarlığı ve Dünyanın İlgisi.....	115
F. DİĞER SANAYİ KOLLARI	115
Sanayi Sektörleri ve İmalat Çeşitleri.....	118
İhracatçı Sektör ve Firmalar.....	118
2005 (Burdur Merkez) Sektörel İhracat Rakamları.....	118
Burdur’un İddialı Sektörleri.....	119
G. SANAYİ SORUNLARI VE ÖNERİLER	119
Sorunlar.....	119
Öneriler.....	120
Hedefler.....	120
H. KOSGEB	121
İl Bazında Stratejik Yol Haritası (SYH) Bilgileri.....	121
I. TEKNOKENT AŞ	121

BÖLÜM: VI.**EL SANATLARI**

Geleneksel El Sanatları ve Küçük İşletmeler.....	124
Halıcılık.....	124
Kilim Dokumacılığı.....	125
Dokumacılık (Burdur Alacası).....	125
Bakırcılık.....	127
Seramik Sanatı.....	127

BÖLÜM: VII.**TURİZM**

A. BURDUR’UN TURİZM POTANSİYELİ	132
B. BURDUR’UN KÜLTÜR VE TURİZM VARLIKLARI	132
a) Göller.....	132
b) Yayla Turizmi.....	136
c) Mağara Turizmi.....	137
d) Kanyon.....	140
C. ANTİK TARİH TURİZMİ	140
a) Antik Kentler.....	140
b) Burdur Müzesi.....	149
D. TARİHİ ESERLER VE ÖREN YERLERİ	152
a) Teke Yöresi’nin Başkenti; Burdur.....	152
b) Tarihi Konaklar ve Burdur Evleri.....	153
c) Hamamlar.....	154
d) Tarihi Çarşılar.....	154
e) Hanlar, Kervansaraylar.....	154
E. BURDUR İLİ’NE GELEN TURİSTLER VE MEVCUT TURİSTİK TESİSLER	155
a) Turistik Güzergah.....	155
b) Konaklama Tesisleri.....	155
c) Oteller.....	156
KONAKLAMA TESİSLERİ VE ADRESLERİ	156
ÖNEMLİ TELEFONLAR	157
d) “Batı Akdeniz Turizmi” Çalışmaları.....	157
F. ALTERNATİF TURİZM VE BÖLGESEL KALKINMAYA ETKİSİ	158
a) Bölgesel Turizm.....	158
b) Gelişmesi Beklenen Turizm Türleri.....	159
G. BATI AKDENİZ BÖLGESİ (Antalya-Burdur-Isparta)	159
Akdeniz Bölge Turizminin Dünya Turizmindeki Yeri.....	159
Bölgesel Turizmin Gelecek Profili.....	159
H. BURDUR’UN SLOGANLI TANITIM DÖNEMLERİ UYUYAN GÜZEL BURDUR BUR ADA DUR!	160
Slogan Tespitinde, Nelere Dikkat Edilmeli?.....	160

BÖLÜM: VIII.**EĞİTİM-KÜLTÜR**

161

İÇİNDEKİLER

A. BURDUR'DA EĞİTİM.....	162
B. MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ(MAKÜ).....	163
Üniversite ve Sanayi.....	163
Göller Bölgesi Teknokent AŞ.....	164
MAKÜ'NÜN KURULUŞU	164
(MAKÜ) ÜNİVERSİTEMİZİN VİZYONU.....	164
Üniversite Kadroları.....	164
MAKÜ'nün Gelecek Hedefleri.....	165
MAKÜ KAMPUSU	166
FAKÜLTE VE YÜKSEKOKULLAR.....	166
M. AKİF SEMPOZYUMU	166
C. KÜLTÜR- KÜTÜPHANE VE MANEVİ DİNAMİKLER.....	167
Büyük Alim Şeyh Sinan.....	167
Hacı Rahmi Sultan.....	167
Kültür ve Kütüphane Şehri Burdur.....	169
1- Esat Efendi Kütüphanesi	170
2- Pigol zade Necip Efendi (Pirkuş. Bulgur'lu) Medresesi Kütüphanesi.....	170
3- Sadenzade Hacı İsmail Ağa kütüphanesi.....	170
4- Sadri Esbak Halil Hamit Paşa Kütüphanesi.....	170
5- Günümüz Burdur İl Halk Kütüphanesi.....	171
6- İlçe Kütüphaneleri.....	171
7- Üniversite Kütüphanesi.....	171
8- Burdur TSO Kütüphanesi.....	172
D. TARİHİ YAPILAR VE GELENEKSEL TÜRK EVLERİ.....	172
Tarihi Camiler.....	173
İncir Kervansarayı.....	176
Susuz Kervansarayı.....	176
E. BURDUR'DA FOLKLOR.....	176
Folklor.....	176
Teke Yöresi Ve Folkloru.....	177
Halk Müziği Ve Geleneksel Oyunlar.....	178
Çalgılar.....	179
Halk Kültürü (folklor) Ve Hamit Çiçe.....	180
F. BURDUR'UN YEMEK VE TATLI KÜLTÜRÜ.....	181
Burdur Şiş Köfte.....	181
Burdur Ceviz Ezmesi.....	182
Diğer Burdur Tatlıları.....	185
G. BURDUR'UN YEREL GAZETELER.....	188

BÖLÜM: IX.

SOSYOKÜLTÜREL HAYAT.....

A. SOSYOKÜLTÜREL YAŞAM KALİTESİ GÖSTERGELERİ.....	189
B. BURDUR EKONOMİSİ ÜZERİNDE ETKİLİ BAZI SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ.....	190
a) Burdur Ticaret Ve Sanayi Odası (Burdur Tso).....	190
(Burdur TSO)'nın Kuruluş Ve Tarihçesi.....	190
Burdur TSO Yön. Kur. Bşk. Yusuf Keyik	195
Oda'nın Belirlediği Ekonomik Sorunlar.....	195
b) Burdur Ticaret Borsası (BTB).....	196
c) Burdur Mermereçiler Ve Madencilik Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (BURMER).....	196
d) Burdur Esnaf Ve Sanatkarlar Odaları Birliği.....	202
e) Burdur Ziraat Odası.....	202
f) Burdur Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği (BDSYB).....	202
g) Burdur Köy-koop	203
C. BURDUR TARİHİNDE UNUTULMAYACAK OLAYLAR.....	203
a) REKOR DENEMESİ.....	203
b) 1. BURDUR SEMPOZYUMU.....	203
c) HEPİMİZ MEHMETÇİĞİZ YÜRÜYÜŞÜ.....	205
d) KIRKPINAR AĞALIĞI.....	206
Kırkpınar Ağası Mehmet CADIL.....	206

BÖLÜM: IX

İLÇELER.....

207

BUCAK	208
A. Ekonomisi	208
a) Tarım ve Hayvancılık	208
b) Sanayi	210
Bucak İlçesi Kobi Sayıları	210
c) Ticaret	210
d) Kültür ve Turizm Varlıkları	211
B. Tarihçesi	211
C. Eğitimi	212
D. Coğrafi Konum	213
AĞLASUN	215
A. İlçenin Adı Nereden Geliyor?	215
B. Tarihçesi	215
C. Coğrafi Konum	216
D. Nüfusu	216
E. Ekonomik Yapısı	216
1) Tarım	216
2) Hayvancılık	216
3) Alabalıkçılık	216
F. Sanayi ve Ticaret	216
G. Kültür ve Turizm Varlıkları	217
ÇELTİKÇİ	219
A. Ekonomisi	219
B. Tarım Ve Hayvancılık	219
C. Konumu Ve Tarihi	219
D. Nüfusu	219
GÖLHISAR İLÇESİ	220
A. Coğrafi Durumu	220
B. Nüfusu	220
C. Tarihi	220
D. Ekonomisi	223
ALTINYAYLA	224
A. İlçenin Tarihçesi	224
B. Coğrafi Konum	224
C. Ekonomik Yapısı	224
ÇAVDIR	226
A. İlçe Haritası	226
B. Tarihçesi	226
C. Coğrafi Konumu	226
D. Ekonomik Durumu	227
TEFENNİ	227
A. İlçenin Tarihçesi	227
B. Coğrafi Konum	228
C. Ekonomik Yapısı	228
KARAMANLI	229
A. Tarihçesi	229
B. Coğrafi Konum	229
C. Ekonomik Yapı	230
D. Eğitim	230
YEŞİLOVA	230
A. Ekonomisi	230
B. Tarihçesi	231
C. Coğrafi Konum	231
D. Kültür Ve Turizm Varlıkları	232
KEMER	235
A. İlçenin Tarihçesi	235
B. Coğrafi Konum	235
C. Ekonomik Yapısı	235

GELİŞEN BURDUR

GELİŞEN BURDUR

A. GENEL TANIM

Burdur; Batı Akdeniz'de, gölleri ve gülleri ile tanınan, bölgenin ve Teke Yöresi'nin merkezinde olan, yöresel kültürünü ve folklorik özelliklerini koruyan ve bunun yanında, çok çeşitli yeraltı-yerüstü zenginliklerin de üzerinde oturmaktadır. Aynı zamanda; 9 bin yıllık antik tarihin derinliklerine uzanan Burdur; bin yıllık Türk tarihinin kollarında yaşayan, yolların kavşağında, huzurlu, eğitimde şampiyon, üniversite yapılanmasında azimli, sanayileşmeye kararlı ve hızla modernleşen, şirin bir şehirdir.

Uzun yıllar, gelişmiş illerin arasında sıkışmışlık ve özellikle sosyo-ekonomik açılardan kapalılık yaşamıştır. Burdur, kırsal alandan göç alan öte yandan kentlinin çevre illere göçü ile göç veren kent konumundadır.

Burdur bu kompozisyonunda, son yıllarda müspet değişim, gelişim ve açılım başlatmıştır. Sosyal, siyasal, ekonomik uyum, gözle görülür hale gelmiştir. Türkiye'de ilk olan "I.Burdur Sempozyumu"nu (2005) , yine aynı yıl Teke Yöresi'nin "Teke Zortlatması" ritminde, dünya çapında bir "Rekor denemesi"ni gerçekleştirmiş ve gözünü ileriye dikmiş durumdadır.

Burdur, demiryoluna sahip, hava limanına 20 ve deniz limanına 126 kilometre mesafede ve ülkemizin en işlek yollarının kavşak noktasındadır. Aynı zamanda bir antik tarih coğrafyası da olan Burdur; tüm potansiyelleriyle, başlı başına bir 'Ekonomi coğrafyası' karakteri taşımaktadır. Yani, yolların kavşağındaki Burdur, aynı zamanda, ekonomik avantajların da kavşak noktasındadır.

GELİŞEN BURDUR

B. YÖNETİM

Burdur'un resmi, sivil, memur ve siyasi yönetiminde belirgin bir uyum vardır. Bu durumu geliştirmeye ve ortaya koymaya yönelik olarak, Vali Rasih Özbek tarafından her vesile ile siyasilere karşı tekrarlanan "Burdur Partisinin Milletvekilleri" hitabı da bunu açıklamaktadır.

BURDURLU VALİLERİNİ HEP SEVDİ

M. RASİH ÖZBEK

İlimizde 10.02.2003 ile 18.12.2003 tarihleri arasında görev yaptı. Merkeze alınmasının ardından açtığı yürütmeyi durdurma davasından sonra, bir süre bekleyen Özbek, açtığı iptal davasını Mayıs 2006 içinde kazanarak görevine geri dönme kararı aldı. 5 Haziran 2006 Cuma günü yeniden göreve başladı. Bu ikinci dönem valilik görevi ise 9 Mayıs 2008 tarihinde sona erdi. Özbek; "Küçük işlere talip olma" sözünü görev yaptığı iki dönemde; "Büyük işler kolaydır. Büyük işler, büyük paralarla bir müteahhide verilir, belli bir tarihte bitirilir. Oysa küçük işler zordur; aslında büyük işler de bu küçük işlerin içindeki büyüklüklerde gizlidir." diyordu. Doğal davranışları, kapisını açık tutması, emekli öğretmen eşiyile birlikte eğitime yönelik kampanyalar düzenlemekle ve "BurADAdur" sloganıyla hatırlanmaktadır. Sevgiyile, muhabbetle uğurlandı.

CAN DİREKÇİ

21.ARALIK.2003 tarihinde göreve başlayan Direkçi; stratejik çerçeve içerisinde ele alınan, olmaz gibi görünen, zor ve ciddi projeleri ele almayı ve çalışmalarını disiplin içinde takip etmeyi severdi.

Vali Can Direkçi, 25 Eylül 2005 tarihinde, 20 bin 328 Burdurlunun aynı anda "Teke Zortlatması" oyunu ile en kalabalık halk oyunları oynama rekoru kırdırarak ve 16-19 Kasım 2005 tarihlerinde yapılan "I. Burdur Sempozyumu" ile ve "Uyuyan Güzel" sloganıyla hatırlanmaktadır.

2 Haziran 2006'ya kadar bu görevde kalan Can Direkçi, sevgi ve muhabbetle uğurlandı.

İBRAHİM ÖZÇİMEN

46. Burdur Valisi olan İbrahim ÖZÇİMEN, 4 yıldır Muş Valiliği yapıyordu. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün 27 Nisan 2008'de onayladığı kararname ile Burdur Valiliğine atandı. Özçimen, 12 Mayıs

2008 Pazartesi günü görevine başladı.

Yeni Burdur Valisi İbrahim Özçimen'in özgeçmişini şöyle:

1960 yılında Denizli-Çivril'de doğdu. İlk ve ortaokulu Çivril'de,

İbrahim Özçimen

liseyi Uşak'ta, Yüksek Öğrenimini İ.Ü.Hukuk Fakültesinde tamamladı. 1982 yılında Uşak Kaymakamı adayı olarak mesleğe başladı. Çankırı-Orta Kaymakam Vekilliği, İstanbul-Eminönü Kaymakamı vekilliği görevlerinden sonra 1984 yılında K.Maraş-Andırın Kaymakamlığına atandı.

1988-1990 yıllarında Bingöl-Karlıova'da mahrumiyet hizmetini tamamladı. Daha sonra bir yıl süre ile İngilizce Öğrenimi amacı ile İçişleri Bakanlığınca gönderildiği ABD Wisconsin-Millwaukee'de kaldı. Dönüşte sıra ile 1991-92 yıllarında Bitlis-Ahlâ, 1992-94 yıllarında Bilecik-Gölpazarı, 1994-96 yıllarında Kayseri-Yahyalı, 1996-1999 yıllarında Sakarya-Ferizli Kaymakamlıklarında bulundu. 12 Kasım 1999 Düzce depreminden sonra Sakarya Vali Yardımcısı olarak çalıştı. Ekim 2003'te Ankara Vali Yardımcılığına atandı. İyi derecede İngilizce bilmektedir. Evli ve üç çocuk babasıdır. Eşi öğretmen olarak çalışmaktadır. 25.08.2004 gün ve 7790 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Muş Valiliği görevine getirildi. 19.09.2004 tarihinden, 11 Mayıs 2008 tarihine kadar bu görevi yürütmüştür.

Burdur Belediye Bşk. Sebahattin AKKAYA

Milletvekilleri

Halen Burdur'u Meclis'te temsil eden üç milletvekilimiz şunlardır:

Bayram ÖZÇELİK: Ak Parti'den iki dönemdir seçilmiş milletvekilimizdir. Mesleği; Diş Hekimliği.

Mehmet ALP: Alp de Ak Parti'den iki dönemdir seçilmiş milletvekilimizdir. Mesleği; özel sektör iş adamı.

Ramazan Kerim ÖZKAN: CHP'den iki dönemdir seçilen milletvekilimizdir. Mesleği; Veteriner Hekim.

Belediye Başkanı

Halen görev yapan Burdur Belediye Başkanı Sabahattin AKKAYA'dır. Akkaya; Ak Parti'den seçilmiştir.

Burdur Milletvekili
Bayram ÖZÇELİK

Burdur Milletvekili
Mehmet ALP

Burdur Milletvekili
Ramazan Kerim ÖZKAN

1. BÖLÜM

COĞRAFİ DURUM

**BÖLÜM I.
COĞRAFİ DURUM****A. İLİN KONUMU****İlin Coğrafi Konumu:**

Yerleşim tarihi 10 bin yıllık Neolitik Çağ'a kadar uzanan Burdur ili toprakları; Güneybatı Anadolu'da, Batı Akdeniz'in Göller Bölgesi ve Teke Yöresi'ndedir. İl, 36.53 ve 37.50 kuzey enlemleri ile 29.24 ve 30.53 doğu boylamları arasında yer alır. Burdur; güneyde Antalya, batıda Denizli, güneybatıda Muğla, doğu ve kuzeyde Isparta ve Afyon illeri ile çevrilidir. Bu coğrafi yapıdan dolayı karayolları bağlantıları açısından çok önemli bir konumda bulunmaktadır.

İlin yüzölçümü 6 883 km² olup, Türkiye'nin 0.88'i kadardır. İde merkez ilçe ile birlikte Ağlasun, Altınyayla, Bucak, Çavdır, Çeltikçi, Gölhisar, Karamanlı, Kemer, Tefenni ve Yeşilova olmak üzere 11 ilçe vardır. Merkez ilçeden sonra gelen en büyük ilçe merkezi Bucak'tır. Kemer ise ilçeler arasında en az nüfuslu olanıdır.

B. İLİN YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

İlin Topoğrafik Durumu: Dağlık Arazi % 60.6; Ovalık Arazi % 19.1; Dalgalı Arazi % 17.6 Yaylalık Arazi % 2.7' dir.

Dağları:

Torosların iç kısmında yer alan Burdur, dalgalı plato görünümündedir. Birbirine paralel dağ sıraları ile bunlar arasındaki yüksek platolar ve bazılan göllerle kaplı tektonik kökenli çukur alanlar, engebeliğin ana çizgilerini oluştururlar. Karmaşık bir yapısı olan bu dağların başlıcaları: Burdur'un batı sınırındaki Söğüt Dağı (1831 m) ve Güre Dağı (2030 m), Doğu sınırındaki Katrancı Dağı'dır (2328 m).

İl alanınının 3/4'ünü kaplayan Torosların birçok tepesi 2500-

3000 metreyi aşar. Batı'daki Teke yöresinde geniş platolar ve havzalar yer alır. Çoğunlukla kireçtaşlarından oluşmuş bu dağlar ve platolar alanında, kireçtaşlarının erimesiyle oluşmuş mağaralar, düdenler, su çıkaranlar, dolinler, uvalalar ve daha geniş çukurluklar olan polyeler gibi büyüklü, küçüklü karst şekilleri çok yaygındır. Bunların bir bölümünde ortaya çıkan İnsuyu Mağarası, (Antalya yolu üzerinde, il merkezine 17 km.de) önemli turistik değerler içinde yer alır.

Topraklar genel olarak killi ve kireçli bir yapıya sahiptir. İlin genel yüksekliği (ortalama) 1000 metredir. İlimiz Güneyden Batı Toroslar'ın uzantıları üzerindeki Boncuk Dağları, Elmalı Dağı ve Katrancık Dağı, Doğu'dan yine Batı Torosların uzantısı olan Kuyucak ve Dedegöl Dağı, Kuzey'den Burdur Gölü ve Karakuş Dağı (Söğüt Dağı) Sırası, Batı'dan ise Acıgöl ve Eşeler Dağları gibi doğal sınırlarla ve Güneybatı'da da Teke Yarımadasının iç kesimlerine değin çevrilmiştir.

Ovaları:

Dağların arasında, eski kapalı havzaların dolmasıyla oluşmuş, dar ve derin boğazlarla birbirinden ayrılan ovalar bulunmaktadır. Tabanları eski birer göl yatağı olan bu ovalar arasında Burdur, Ağlasun, Bucak, Tefenni, Gölhisar ovaları ve Yeşilova sayılabilir.

Yaylaları:

İlimizdeki yaylalar, daha çok dağlar üzerindedir. Başlıca yaylalar arasında; Çamoluk-Aziziye Yaylası (Burdur-Merkez), Tınaztepe-Eşeler Dağı Yaylası (Yeşilova), Ağlasun-Akdağ Yaylası, Altınyayla-Kırkpınar Yaylası, Bucak-Kestel ve Kumar Yaylaları, Kemer-Akpınar Yaylası, Gölhisar-Koca Yayla ve Böğürdelik Yaylası ile Yusufça Yaylası, Kocayayla, Başpınar Yaylası, Bayındır Yaylası, Menekşeli Düz ve Eğneş Yaylaları gösterilebilir.

Akarsuları:

Kapalı bir havza olan Burdur'da Dalaman Çayı ve Aksu Çayı dışında, denize ulaşan akarsu yoktur. Dere ve çay niteliğindeki küçük akarsuların bir bölümü göllere dökülürken, bir bölümü de düdenlerde kaybolur.

Merkez İlçedeki; Alakır, Burdur, Çerçin ve Gravgaz Çayları Burdur Gölüne dökülür. Bunlardan Burdur ve Gravgaz Çaylarından tarım arazilerinin sulanmasında faydalanılmaktadır. Tekke Köyünden çıkan Arvallı Çayı, Onaç Barajının yapımıyla burada toplanmaktadır. Ağlasun İlçesi'ndeki Başköy Çayı; Aksu Çayı ve Isparta Çayı ile birleşerek Serik Ovası'ndan Akdeniz'e dökülür. Gölhisar ilçesi sınırları içinden geçen Dalaman Çayı Fethiye'den Akdeniz'e dökülmeğe olup, çayda kereste taşımacılığı yapılmaktadır. Yeşilova İlçesi'ndeki Armut Çayı Bayındır Gölü'ne; Doğanbaba, Salda ve Köpek çayları Salda Gölü'ne, sulamada kullanılan Yanışlı Çayı da Yanışlı Gölü'ne dökülür.

Gölleri:

Burdur doğal su kaynakları ve serin yayla havasıyla, tabii ve doğal güzellikleriyle küçük bir Anadolu ilidir.

Göl açısından da zengin olan Burdur'da, faylarla sınırlanmış

COĞRAFİ DURUM

bir çukurda yer alan derin Burdur Gölü ile onun Güneybatısındaki Salda, Yanırlı gölleri ve karstik kökenli Kestel, Söğüt ve Gölhisar gölleri vardır. Karstik olanlar sularını, kenarlarındaki ve tabanlarındaki düdenlere boşaltır. Bunların tıkanıdığı ya da yağışların fazla olduğu dönemlerde göl alanları genişler; bunun tersi durumlarda da sular çekilir ve göl tabanları ortaya çıkar. Bu göllerin bir bölümünde taşkınları önleyecek düzenlemeler yapılmıştır.

Başta Burdur ve Yanırlı gölleri olmak üzere, suyun çekilmesi ile ortaya çıkan arazilerin, kapanın elinde kalmaması için, Burdur Defterdarlığı bir denetim ve konuya çözüm geliştirmektedir.

BURDUR GÖLÜ

Türkiye'nin 7. büyük gölü olan Burdur Gölü, çevresindeki güzellikleri ve üzerinde barındırdığı su kuşlarıyla ilimize ayrı bir güzellik katan tabiat harikasıdır; 857 m. rakımlı ve 23.700 ha. ortalama göl alanına, 34 km. uzunluğa ve 180 km² yüzölçümüne sahiptir. En derin yeri 110 metreyi bulmaktadır. Burdur Gölü, idari olarak; Burdur ve Isparta illeri sınırları içerisinde yer almaktadır. Burdur gölünün eski adı (Askanyos) tur.

Söğüt Dağı ile Suludere-Yayladağ kütleleri arasında Kuzeydoğu-Güneybatı doğrultusunda uzanan oluk şeklindeki tektonik çöküntünün sularla dolması ile oluşmuştur

Bazı bölümlerinde 100 metreyi bulan derinliğiyle, Türkiye'nin en derin göllerinden birisidir. Burdur Gölü, oldukça tuzlu suyuyla tanınıyor. Göl suyunda arsenik bulunması ve sodyum sülfat ve klorür miktarının oldukça yüksek olması nedeniyle su içi bitkilerine rastlanmaz. Bitki toplulukları sadece güney kesimdeki Yazıkent-Karakent

köyleri arasındaki akarsuların göle karıştığı ve tuzluluğun nispeten daha az olduğu bölgelerde bulunmaktadır.

Gölün beslenmesi, göl alanına düşen yağışlar, göle ulaşan mevsimlik ve sürekli akarsular ile akiferlerin yeraltı suyu akımı ile olmakta; boşalımı ise, havza dışına boşalım olmadığı için buharlaşma ile olmaktadır. Göl su seviyesi ve alanı, yağışlara bağlı olarak, yıllara ve mevsimlere göre değişiklikler göstermektedir. Gölü besleyen önemli akarsu; gölün Güneybatı ucundan giren Bozçay Deresi'dir. Ayrıca, yazın kuruyan küçük dereler de vardır.

Burdur Gölü ve Çevresi Jeolojik Öyküsü

Burdur Gölü çevresindeki kaya kütleleri, gölün Güneydoğu ve Kuzeybatı kenarlarında farklı istiflenmelerle tanımlanmıştır. En altta, 225-65 milyon yılları arasında, "denizel karbonatlar" yer alır. Bunlar, Beydağları kireçtaşları olarak bilinmektedir. Genellikle masif karbonatların üzerindeki killi karbonatlar, denizin derinleşmesi ile ilişkilidir. Değinen karbonat kütlelerini, Akdeniz'in atası olarak bilinen Tetis Okyanusu'nda meydana gelmiş daha yaşlı yeşil, kırmızı renkli kayalar, bindirmeli bir şekilde örtmüştür. Antalya napları olarak adlanan bu kütlelerin Güneyden geldiği yorumu yapılmıştır. 65-40 milyon yılları arasında yine denizel karakter özelliği gösteren kırıntılı gerinin çok olduğu çökel kayaları ise, Taşkapı Köyü çevresi ile Çanaklı Ovası kenarlarında gözlenmiştir. 40-25 milyon yılları arasında bir dağ oluşumu süresinde tekrar yeşil kayalar bölgeye yerleşmişlerdir. Bunu bir deniz ilerlemesi izlemiştir. 25-10 milyon yıllarına ait bu denize ait kayalar, yine Çanaklı Ovası kenarındaki dağlarda Ağlasun ve Bucak çevresinde gözlenmiştir. Bu kayalar içerisinde gözle görülebilecek büyüklükte midye kavrıklarına (sert kısımlarına), alg ve

Burdur Gölü

mercan fosillerine rastlanıldığı gibi mikroskop altında görülebilecek mikrofosillere de rastlanmıştır. 10-5 milyon yılları arasındaki yükselme hareketleri ile yine kaya kütlelerinin kilometrelerce uzaklıktan taşınıp bölgeye yerleştikleri belirtilmektedir.

Sagalassos Antik Kenti ile Isparta şehri arasındaki Akdağ kütlelerinin ve bu kütleler altındaki yeşil kayaların bu zamanda yerleşmiş kütleler olduğuna değinilir. Gölcük Volkanizma etkinliği ile deniz bağlantısı kesilmiş, bölgede dağlar arası düzlüklerde göller kalmıştır. Neotektonik (son 10 milyon yıl içerisinde meydana gelen deprem aktiviteleri) denilen hareketlerle ova, göl kesimlerinde çökmeler, dağlarda yükselmeler oluşmuştur. Erozyon gibi dış etkilerle de aşınmalar başlamış, vadi gelişimleri olmuş ve böylece karasal etkiler ile günümüz topografyası şekillendirilmiştir.

Burdur Gölü'nde Su Kaybı

Isparta Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğü'nden alınan verilere göre; Burdur Gölü su seviyesinde son 27 yılda 10 metrelik düşüş kaydedilirken, 1680 kilometreküp de su kaybettiği belirlendi. Küresel ısınmadan kaynaklandığı söylenen, iklimsel değişiklikler nedeni ile az yağış alan Burdur ili sınırlarında yer alan Burdur Gölü, tehlike sinyalleri vermeye başlamıştır.

Su düzey alanı ise, 16.500 hektar olmuştur. Bu düşüş, ciddi boyutlarda sulak alan habitatı kaybına yol açmış, su kuşları için büyük önem taşıyan sığ alanların kurumasına sebep olmuştur.

Göldeki su seviyesinin son yıllardaki aşırı düşüşüne, gölü besleyen dere ve çaylar üzerinde yapılan barajlar ve son yıllarda bölgede yaşanan aşırı kuraklığın neden olduğu

sanılıyor. Havza dışına boşalım olmadığı için de göl su seviyesi ve alanı, yağışlara bağlı olarak, yıllara ve mevsimlere göre değişiklikler göstermektedir: 1959-2002 yılları arasındaki periyodik ölçümlerde; su düzeyi, Mayıs 1970'de 857.45 metre iken, DSİ verilerine göre; 1975 yılında 855.2 olan göl seviyesi, Mayıs 1996'da 848.15 metreye, 2002 yılında 845.36'ya geriledi. Yine alan olarak, 1975 yılında 210 Km2.ye sahip olan Burdur Gölü, 2002 yılında 153 Km2.lik bir alana indi. Gölün hacmi 1975 yılında 6.225 iken, 2002'de 4.545'e düştü. Burdur Gölü çekilmeleri, Isparta ili sınırlarından başlayarak, Burdur şehir merkezine doğru 4 Kilometreye ulaştı. Burdur Askeriye ve Çerçin Köyü istikametinde ise; 1990'lı yıllardan başlamak sureti ile günümüze dek, Güney yönünde 1 kilometreden fazla çekilme kaydedildi. 2006 yılında da Burdur Gölü'nde büyük düşüşler olduğu kaydedilirken, 2007 yılı Kasım ayındaki yağışlar nedeni ile 6 santimlik bir yükselme olması dikkat çekti.

Göçmen Kuşlar

Kışın çok sayıda bulunan su kuşları açısından önem taşır. Nesli dünya çapında tehlike altında olan Dikkuyruk için, dünyadaki en önemli kışlama alanıdır. Dünyada bulunan yaklaşık 10.000 civarındaki Dikkuyruk kuşunun 2.000 kadarı Burdur Gölünde konaklamaktadır. Kışın kaydedilen en yüksek toplam su kuşu sayısı, yaklaşık 202 000 olup; sayılan önemli türler arasında kara boyunlu batağan, angıt, Macar Ördeği, elmabaş pakta, tepeli pakta ve sakarmeke görülmektedir.

Kuş Gözlemevi

İde sulak alanların fazlalığı dolayısıyla ve su kuşları yönünden zengin olması

COĞRAFI DURUM

Buğday tarlasından Burdur Gölü

sebebi ile 2005 yılında "Kuş Cenneti Projesi" kapsamında, "Burdur Gölü, Kuş Gözlem Evi" çalışmaları, İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nce başlatılmış ve "Kuş Gözetleme Kulesi" yaptırılmıştır. 2006 yılı programında ise, Kuş Cenneti çevre düzenleme çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca 2005 yılında halkın tüm kesimlerinin Burdur Gölü'nden azami yararlanmasını ve göle verilen zararın asgariye indirilmesini sağlamak amacı ile "Burdur Gölü Yönetim Planı" çalışmalarına başlanılmış ve son olarak Boğaziçi Üniversitesi'nin de katılımı ile çalışmalar devam etmektedir.

Korunmazsa Burdur Gölü Tehlikeye Girecek!

Burdur Gölü'nde, 02 Haziran 2007 tarihinde görülen "alg" patlaması ile ilgili yapılan analiz sonuçları şöyle; Göl suyunda tespit edilen *Nodularia spumigena* türü alg; sert, yüksek alkali ve fosfat miktarı yüksek olan tuzlu su ve acı göllerde gelişim gösteren bir alg türüdür. Ötrofikasyona bağlı olarak gelişimleri hızlı bir süreçte gerçekleşir. Bu alg türü, yoğun gelişimi sonrasında su ortamına bıraktığı biyotoksinler etkisiyle; sucül ve suyla temas eden karasal canlılarda ölümlere neden olabiliyor. Zooplankton, balık ve su kuşu faunası en çok etkilenen türlerdir. 2001 yılı Haziran ayında, yine aynı alg türü tarafından oluşturulan alg patlaması, Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi Araştırma Ekibi tarafından belgelenmiştir.

Mevcut durumun devamı halinde Burdur Gölü doğal yaşamının tehlikeye gireceği yadsınamayacak bir gerçektir. Burdur Gölü'nü kirleten faktörlerin ortadan kaldırılması hususunda; özel/resmi tüm kişi, kurum ve kuruluşların, diğer bir deyimle göl kenarında yaşayan herkesin, gereken duyarlılığı göstermesi ve Burdur Gölü'nün tatlı su ile beslenebilmesi halinde, gölümüz uzun vadede daha önceki doğal durumuna yakın bir konuma gelebilecektir.

Arıtma Devrede

Burdur'da, yapımına 1998 yılında başlanan, Burdur Gölü'nün geleceğini yakından ilgilendiren arıtma tesisi

inşaatı 2008'de tamamlanmıştır. Artık, gölümüze kanalizasyon akmayacak; **Burdur Gölü'nün geleceği temiz.** Çevre için, arıtma tesisinin devreye girmesi büyük önem taşıyor.

BURDUR GÖLÜ'NE İLİŞKİN ANALİZLER

Ramsar Sözleşmesi Nedir?

1971 yılında, İran'ın Ramsar şehrinde kabul edilen, "Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öne Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme" veya kısaca Ramsar Sözleşmesi olarak bilinen sözleşmedir.

Türkiye Ramsar Sözleşmesi'ni 17 Mayıs 1994'te resmen yürürlüğe koydu. Böylece 12.600 hektarlık bir alan, "Yaban Hayatı Koruma Sahası" statüsüyle koruma altındadır. En önemli düzenleme, uluslararası öneme sahip Sulak Alanlar Listesi veya kısaca Ramsar Listesi'ne dahil 12 adet sulak alan bulunmasıdır. Bunlardan en geniş alana sahip olanı, 1994 yılında listeye dahil edilen Burdur Gölü'dür.

17 Mayıs 2005 tarihinde 25818 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren "Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği ve 01.05.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4586 sayılı "Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun" bu mevzuat tartışmalarına son vermiştir.

Burdur Gölü'nün Geleceğini Belirleyen

Sosyo-Ekonomik Faktörler

Bilinmektedir ki; deniz, nehir gibi göller de insanlık tarihi boyunca, yerleşim yeri ve bir yaşam alanı olarak çok büyük öneme sahiptir ve bu önem hiçbir asırda azalmamış aksine, günümüzde daha da artmıştır. Malum ki, toprak ve hava gibi su da hayatın temel esasıdır. Ancak insanoğlu, doğru yaptıklarının yanında bazen bindiği dalı kesmek anlamında, kendi kendine zarar verecek yanlışlıklar da yapmıştır. Halen de dünyada bu şekilde, insan nesline zarar verecek çok büyük yanlışlıklar yapılmaktadır. Bu durum, toplumların ve bireylerin kültürel durumlarıyla ilgilidir. İnsanın hayrına doğru kültürel değerlerin yaygın ve hakim olduğu

COĞRAFİ DURUM

zamanlarda su kaynaklarına ve göllere zarar verilmemiş, aksine faydası geliştirilmiştir. Osmanlı-Türk medeniyeti hakim medeniyetken böyleydi.

Burdur Gölü'nün sosyo-ekonomik durumu da bundan farklı değildir. Burdur, Burdur Gölü'nün kıyısında kurulmuştur. Göl var diye kurulmuştur. Ama İlk önceleri şehrin kanalizasyonu ve daha sonraları Keçiborlu Kükürt Fabrikası ile hayati ve ekonomik değeri tahrip olan Burdur Gölü, Isparta ve Burdur Organize sanayilerinin atıkları dolayısıyla henüz tehditten kurtulabilmiş değildir.

Oysa, daha 25-30 yıl önce Burdur Gölü, plaj ve sağlık turizmi olarak kullanılıyordu. Bugün, çok daha geniş bir turizm kaynağı olarak kullanılabilir. Nitekim, birkaç yıldır yeniden plaj, sağlık turizmi ve yelken sporları turizmi olarak kullanılmak üzere adımlar atılmaktadır. Dolayısıyla Burdur'un önemli gündemlerinden biri de Gölün temizlenmesi ve temiz kalabilmesidir.

Göl ve diğer su kaynaklarının, ekonomik çıkarlar için kirlenmesi, diğer bir ifadeyle doğal hayatın istismar edilmesi, nihai tahlilde katiben sosyo-ekonomik çıkar sağlamaz.

Bu anlamda Burdur Gölü'nün kirlenmesi ve küçülmesi ile Burdurlunun da göçle azalması arasında bir

doğru orantı bulunabilir.

Burdur Gölü, Burdurlular için hayat demektir. Gölü kirlenmeden; Göl plajı, sağlık turizmi, kayak turizmi ve benzeri alanlarda büyük ekonomik değerler elde edilebilecektir.

Burdur Gölü ve Burdur'un geleceği analizi, Boğaziçi Üniversitesi tarafından, 2007'de "Burdur Göl Havzasının Sosyo-Ekonomik Analizi" şeklinde yapıldı. Analiz, Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden Prof. Fikret Adaman, Yrd. Doç. Begüm Özkaynak ve Araştırma Görevlisi Sera Hakyemez tarafından ve başta Vali Rasih Özbek olmak üzere konferans katılımcıları ile yapıldı. 625 kişi ile görüşülerek elde edilen anket sonuçları değerlendirilerek yapılan analizle; Burdur'un, girişimciliği geliştirme girişimlerine muhtaç olduğu ortaya çıktı.

Yrd. Doç. Begüm Özkaynak, "Burdur'un kalkınmasının önündeki en önemli engel ne? Diye sorduğumuzda; sunduğumuz 'Burdur Gölü'nün mevcut koruma statüsü', 'Burdur'a yatırım eksikliği', 'Yerel yetkililerin yetersiz performansı', 'Antalya ve Isparta arasına sıkışmış olması', 'Burdur'a yeterince devlet desteğinin gelmemiş olması' ve 'Halkın yeterince girişimci olmaması' gibi seçenekler arasından 'Halkın yeterince girişimci olmaması' sonucunun

Yeşilova Salda Gölü

ortaya çıktığını söyledi.

Gölde Siyanür Şüphesi

Haziran'ın ilk günlerinde göl yüzeyinde yoğun olarak görülen yosun ve ölmüş Burdurikus balıklarının, göle siyanür karıştığı şüphesini arttırmıştır. Dolayısıyla dikkatler, Burdur Belediyesi ve OSB'nin arıtma çalışmalarına çevrilmiştir.

Burdur Gölü'nü Kurtarma Startı Verildi.

Burdur Gölü, Koruma Güçlendirme Projeleri "UNEP" ve "GEF" kapsamına alındı.

Burdur Belediyesi'nin katkılarıyla ve Doğa Derneği'nin öncülüğünde hazırlanan "Burdur Gölü, Koruma Güçlendirme Projesi" Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ve Küresel Çevre Fonu (GEF) tarafından kabul edildi.

Alman Hükümeti ve BM Çevre Programı (AEVA) Sözleşmesi Sekreteryası'nın desteklediği, Afrika ve Asya'daki "Sulak Alanlar Ağının Korunması Projesi" kapsamında, 12 ülkedeki kritik bölge arasına Burdur Gölü de alındı. Kanatlar Altında Sulak Alanlar (WOW), Kritik Alanlar Ağının Korunmasının Güçlendirilmesi Projesi (AEWA)'ya destek veren BM ve Alman Hükümeti temsilcileri Burdur'a gelerek, Belediye'de yapılan tanıtım toplantısıyla, projenin startını verdiler.

SALDA GÖLÜ

Salda Gölü, oluşum itibari ile karstik bir göldür ve suyu da sodalıdır. Salda Gölü, Yeşilova İlçesi'ne 3 km uzaklıktadır. Antalya'ya yaklaşık 120-130 km, Denizli'ye 90 ve Burdur'a da 60 km uzaklıktadır. 187 m. derinlik ile çok derin bir göldür. Göl kenarında turistik tesisler vardır.

Alanı: 43.7 km²'dir. Koruma statüsü: Doğal sit alanıdır. Göçmen Kuşlar: Angıt, Pasbaş Pakta.

Kıyılarındaki Beyazlık

Salda Gölü, tatlı-soda su özelliğindedir ve bol miktarda magnezyum içerir. Magnezyum, göldeki bakteriler tarafından tüketilerek, beyaz renkli hidromanyezit minareline dönüşür. Hidromanyezit minerallerinden yapılabakteri kolonileri bir araya gelerek stromolitleri meydana getirir. Bu stromolitler; göl içinde kıyı adalarının teşekkülüne

yol açar. Kıyıda hidromanyezit mineralinden yapılabu stromolitler, dalgaların etkisiyle ayrıştırılırlar ve sahil kumları olarak çökeltirler. Bu çökeltirler de gölün etrafındaki beyazlıkları oluşturur. Beyaz sahil şeridi, göle özel bir görünüm kazandırır.

Bu tür görünümünün Mars'tan gelen fotoğraflarda da yer alması, oldukça dikkat çekicidir. Bu özelliğiyle Salda Gölü, "Mars Gezegeni'nde hayat ve su" konulu çalışmalara ışık tutabilecek tabii laboratuvar durumundadır.

DİĞER GÖLLER:

Karataş Gölü

Alanı: 11.9 km². Koruma statüsü: Yaban Hayatı Geliştirme

Karataş Gölü

Gölhisar Gölü

Salda Gölü Kıyı Beyazlığı

COĞRAFİ DURUM

Sahası'dır. Göçmen kuşlar: Özellikle angit, elmabaş pakta, tepeli pakta, sakarmeke ve zaman, zaman dikkuyrukların konakladığı yoğun alanlardandır.

Yarıklı Gölü

Alanı: 14 km²'dir. Koruma statüsü: Sulak alan mevzuatıdır. Göçmen Kuşlar: Angit, ördek türleri ve flamingoların bulunduğu yoğun alanlardandır.

Göçmen Kuşlar:

Ördek türleri konaklamaktadır.

Çorak Gölü:

Alanı: 11.5 km²'dir. Koruma statüsü: Sulak alan mevzuatıdır.

Göçmen Kuşlar: Çamurcun, elmabaş pakta, dikkuyruğun da bulunduğu çok sayıda su kuşuyla önemli kuş alanları statüsüne sahiptir.

Baraj Gölleri:

Karacaören Barajı: Antalya-Isparta kara yolu güzergahında, Aksu çayı üzerindeki baraj, Bucak ilçesine 35 km uzaklıktadır.

Yapraklı Barajı: Dalaman çayının bir kolu üzerinde kurulmuştur. Burdur'un Gölhisar ilçesine 19 kilometre uzaklıktaki Yapraklı Barajı, 143 milyon metreküp su taşıma kapasitene sahip ve 70 bin 600 dekar Gölhisar Ovası ile 60 bin dekar Acıpayam Ovası'nı suluyor.

MAĞRALAR, KANYONLAR

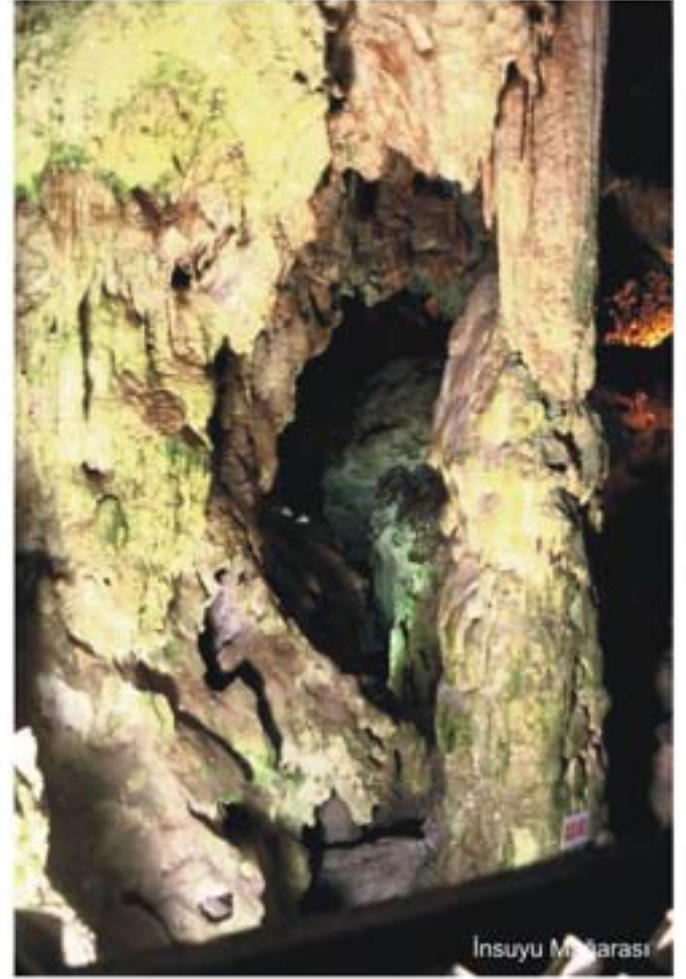
İnsuyu Mağarası

İnsuyu Mağarası

Batı Toros Dağları'nın Göller Bölgesi'nde ve Burdur-Antalya karayolunun Güneydoğusunda, deniz seviyesinden 1200 m.

yükseklikte yer alan İnsuyu Mağarası, Burdur'a 15 km uzaklıktadır. Mağara, 597 m. uzunluğuyla hayal dünyasına

İnsuyu Mağarası

açılan bir pencere gibidir. Karbonatlı maden suyu özelliğindeki suyunun, mide ve şeker hastalıklarını tedavi ettiği bilinmektedir. Mağara içinde serin ve temiz bir hava cereyanı vardır.

İnsuyu Mağarası, Kalker tortulanmalarından türlü şekil ve yapıda meydana gelen sarkit ve dikitlerin, yaklaşık 10-15 bin yılda, suyla erimesi ve aşınması sonucu oluşmuş bir doğa harikasıdır. Mağarada etkileyici güzellikte sarkit, dikit ve sütunların yanı sıra, değişik boyutlarda 9 adet gölcük yer almaktadır. Bunlardan "Büyük Göl" adıyla anılanı, Türkiye'nin en büyük yeraltı gölüdür.

Sefer Yiğit Mağarası:

Burdur'daki bir diğer mağara ise, yeni keşfedilen "Sefer Yiğit Mağarası"dır. Bucak ilçesi İncirdere Köyü, İncirhan Kervansarayı'nın hemen yakınındadır. Eşsiz sarkitleri ve dikitleriyle, Burdur'un önemli turistik yerleri arasındadır.

Serençay Kanyonu:

Merkez Günalan Köyü'nden başlamaktadır. Yaklaşık 4 km uzunluğundadır. Kanyonda erken Bizans döneminde olduğu tahmin edilen kaya evleri bulunmaktadır.

Karanlık Dere Kanyonu: Altınayla-Ballık Köyü sınırları içerisinde bulunur.

C. İKLİMİ VE ORMANLARI

Burdur'da Kar

İklimi:

Burdur Havzası'nda iklim bakımından Akdeniz ikliminin tipik özellikleri görülürse de yükseklik ve dağların iç taraflarında karasal iklim ile İç Anadolu iklim özelliklerine yakın özellikler de gözlenir. Burdur ilinde kışları soğuk ve yağışlı, yazları kurak ve sıcak iklim koşulları hüküm sürmektedir. Temmuz ortalaması 24 oC, Ocak ortalaması 1,6 oC'dir. Mevsimler bakımından Burdur'un kış ortalama sıcaklığı 3.6 derece, ilkbahar 11.4 derece, yaz 23.1 derece, sonbahar ise 14.5 derecedir. Hemen her yıl kar yağışı görülür. Havzada ilkbahardan başlayarak hemen, hemen sonbahar sonlarına kadar görülen bir yağış noksanlığı vardır. Bu devrede düşen yağışlar, buharlaşma ve terleme yoluyla olan kaybı karşılamaktan uzaktır. İç Anadolu, Ege ve Akdeniz bölgeleri arasında geçit iklimi özelliğine sahiptir. Yıllık yağış toplamı 468,6 kg/m²'dir. Oransal nem %51,2, ortalama aylık sıcaklık ise 3,9 0C ile 25 0C arasında, aylık ortalama yağış miktarı ise, en az Mayıs ayında (4,5 kg/mm²) ile en çok Şubat ayında (57,2 kg/mm²) arasında değişmektedir. Burdur Havzası'nda, yakın bir geçmişte önemli iklim değişimleri olmuştur. İklimde meydana gelen bu değişim etkisini göl seviyelerinde, drenaj şartlarında ve bitki örtüsü üzerinde hissettirmiştir.

Ormanları:

Başlıca orman ağaçları ilin kuzey ve batı kesimlerinde karaçam, güney ve güneydoğu kesimlerinde kızılçam, meşe ve daha az yaygın olarak da en güneyde sedirdir. Genel orman alanı: 682.370,5 Ha. Normal orman: 151.717,0 Ha. Bozuk orman: 166.338,5 Ha. Toplam orman: 318.055,5 Ha. Ormansız alan: 364.315,0

D. ULAŞIM

Burdur'un, kendi yerleşim birimleri ve çevre illeri ile ulaşım problemi kalmamıştır. İl merkezi, 1936'da bir şube hattıyla demiryolu ağına bağlanmış ve yakın gelecekte Antalya Limanı'na ulaşacaktır. Düzgün ve çiftli karayollarıyla da Ege Bölgesi'ne, İstanbul, Ankara ve Antalya'ya bağlanmıştır.

Karayolları:

İlimiz, Batı Akdeniz Bölgesinde Afyon ile Ege Bölgesi, Isparta ile İç Anadolu Bölgesine açılan karayolları bağlantılarını sağlayan çok önemli bir coğrafi konumdadır. Kütahya-Afyon üzerinden gelen karayolu, Burdur'dan geçerek Antalya'ya ulaşır. Bu yolda yük ve yolcu taşımacılığı oldukça yoğundur. İl hudutları içinde 553 km karayolu bulunmaktadır. Bunun 360 km.si devlet yolu, 193 km. si ise il yoludur. Karayolumuzun 553 km.sinin tamamı asfalttır. Hizmetler karayolları 134.Şube Şefliğine bağlı 2 bakımevi (Kaplanpınar, Karamanlı) tarafından yürütülmektedir.

İl Merkezinin Diğer İllere Olan Mesafesi (Km):

ADANA	671	MANİSA	356
ADIYAMAN	1004	KAHRAMANMARAŞ	859
AFYON	166	MARDİN	1204
AGRI	1451	MUĞLA	242
AMASYA	759	MUŞ	1338
ANKARA	423	NEVŞEHİR	538
ANTALYA	122	NIĞDE	570
ARTVİN	1422	ORDU	1007
AYDIN	272	RİZE	1263
BALIKESİR	396	SAKARYA	454
BİLECİK	352	SAMSUN	842
BİNGÖL	1228	SİİRT	1379
BITLİS	1407	SİNOP	862
BOLU	568	SİVAS	836
BURSA	421	TEKİRDAĞ	734
ÇANAKKALE	606	TOKAT	822
ÇANKIRI	554	TRABZON	1188
CORUM	667	TUNCELİ	1212
DENİZLİ	150	ŞANLIURFA	1017
DIYARBAKIR	1197	UŞAK	172
EDİRNE	805	VAN	1561
ELAZIĞ	1084	YOZGAT	642
ERZİNCAN	1082	ZONGULDAK	637
ERZURUM	1270	AKSARAY	463
ESKİŞEHİR	308	BAYBURT	1216
GAZİANTEP	880	KARAMAN	422
GİRESUN	1051	KIRIKKALE	500
GÜMÜŞHANE	1207	BATMAN	1292
HAKKARİ	1734	SİRNAK	1383
HATAY	863	BARTIN	683
ISPARTA	51	ARDAHAN	1505
İÇEL	609	İĞDIR	1562
İSTANBUL	602	YALOVA	478
İZMİR	374	KARABÜK	615
KARS	1471	KİLİS	917
KASTAMONU	668	OSMANİYE	758
KAYSERİ	642	DUZCE	523
KIRKLARELİ	811		
KIRŞEHİR	572		
KOCAELİ	491		
KONYA	315		
KÜTAHYA	242		
MALATYA	983		

COĞRAFİ DURUM

Yeni Otogar (inşaat halinde) Projesi

Otobüs İşletmeleri:

İlimizin girişinde bulunan otobüs terminalinden ülkemizin neredeyse ülkemizin tüm illerine seferler yapılmaktadır. Otobüs terminalinde yazıhanesi bulunan seyahat firmaları ve telefon numaraları:

- Kamil Koç Otobüs İşletmesi:** 233 13 15-233 24 40
Pamukkale Turizm: 233 35 00-233 51 69-233 52 69
Metro Turizm: 234 44 64-234 48 00
Akdeniz Seyahat: 232 19 42-234 41 51-234 41 52
Uludağ Otobüs İşletmesi: 233 34 54-233 97 72
Özkaymak Turizm: 233 15 56-233 50 70-234 08 08
Show Turizm: 234 44 84-85-86
Denizli Seyahat: 233 14 11-234 58 28
Antalya Tur: 234 52 22
Kapodakya Turizm: 233 15 56
Zafer Turizm: 444 22 44
Elazığ Murat Turizm: 233 34 54
Göreme Turizm: 233 34 54
Burdur Birlik: 233 14 98-233 65 66

Belediye sınırları içinde ulaşım, özel halk otobüsleri ile yapılmaktadır. İlçelere ve köylere otobüs terminalinden ve ilimizin belli noktalarından kooperatif ve birlik araçları ile ulaşım mümkündür.

Demiryolları:

Burdur Demiryolu: Burdur demiryolu ulaşımında bir uç nokta durumundadır. Yaz ve kış aylarında hareket saatleri düzenlenerek seferler yapılmaktadır. Ancak, 2006 yılında; Ulaştırma Bakanlığı tarafından, yeterli yolcu bulunmadığı gerekçesi ile Burdur'dan başlayan yolcu taşıma işi, Baladız'a çekilmiş ve Burdurlu yolcular, Burdur İstasyon'dan-Baladız'a otobüslerle taşınmaktadır.

TCDD Gar Müd. irtibat telefon numaraları: Yolcu;
0 248 233 19 30, **Yük;** 0 248 233 10 68

Burdur-Antalya Demiryolu ve Serüveni

Ulaştırma, hizmet sektörünün ağırlıklı bir konusudur. Ulaştırma ağının bu bölgede düzenli ve her alt bölgeye hizmet verir durumda olması gerekir.

Fikrîsel düzeyde 1872 de ilk kez Anadolu Hatları Genel Müdürü mühendis W. Pressell tarafından düşünülmüş.

1985-1995 arası yapılan üç ayrı arazi ve büro çalışmaları yardımıyla teknik yönden inşa edilebilir güzergahlar belirlenmiştir. 1935'te Eskişehir'den başlayıp, Kütahya ve Afyon, Burdur ve Antalya'ya ulaşması gereken ikinci hat, ancak Burdur'a kadar getirilip bırakılmıştır. O dönemlerdeki ekonomik görünmeyen fizibilite raporlarına dayanarak, bu ikinci hattın körfeze ulaşması durdurulmuştur.

İlk yatırım maliyetlerinin yüksek olmalarına rağmen, demiryolu ulaşım yapılarının tüm dünyaca kabul edilen özelliği, ekonominin lokomotifidir. Günümüzde Körfez Bölgesi, gerek ticaret malları ulaştırması ve gerekse yolcu ulaştırması bakımından diğer bölgelerle yarışabilecek bir potansiyele çoktan erişmiş düzeydedir.

Kaynakları kısıtlı olan ülkeler yatırım planlamalarını

Süleyman Demirel Havalimanı

gerçekleştirirken doğal olarak 'öncelik' planlamasına önem vermektedir. Özellikle Demiryolu ulaşımı yatırımlarında, 'ekonominin motoru olması' olgusundan hareketle; ulaştırma yatırımları, katı fizibilite etüdü çerçevesinin yanında stratejik çerçeve içinde de değerlendirilmelidir.

Havayolları:

İlimizde havaalanı olmadığı için ulaşım en yakın Süleyman Demirel Hava alanı 25 km. mesafede ve 130 km. mesafede bulunan Antalya hava alanları ile yapılmaktadır.

THY İrtibat Telefon Numaraları ve Adresleri:

GSA-AKİTA TURİZM: İSTASYON CAD. ÇAĞLAR APT.
NO:55 İSPARTA; Tel: 246-223 35 90 246-233 76 06

İSTASYON THY BÜROSU: SÜLEYMAN DEMİREL
HAVAALANI İSPARTA; Tel: 246-559 20 07

SATIŞ MD.: CUMHURİYET CAD.ÖZEL İDARE İŞHANI ALTI
NO:1 07040 ANTALYA; Tel: 242-243 43 80

SANTRAL: Tel: 242-243 43 83 10 HAT PBX

ANTALYA İSTASYON BAŞMD.: Tel: 242-330 32 22
242-330 32 27

İSTASYON NÖBETÇİ MD.: Tel: 242-330 32 26
242-330 33 46

YOLCU HİZMETLERİ MD.: Tel: 242-330 33 80

HABERLEŞME MERKEZİ: Tel: 242-330 32 92

ANTALYA KARGO MÜDÜRLÜĞÜ: THY ANTALYA KARGO
MD.Ü ANTALYA HAVAALANI C TERMİNALİ PK07010
HAVAALANI -ANTALYA; Tel: 242-330 32 29

KARGO REZERVASYON; Tel: 242-330 32 28
242-330 32 29

Denizyolları

En yakın deniz ulaşımı 120 km. mesafedeki Antalya Limanından yapılmaktadır.Türkiye Denizcilik İşletmeleri irtibat numaraları:

ANTALYA: Akça Denizcilik Tic. Koll. Şti. Konyaaltı Cad. S.
Gürsoy Apt. No: 40/19. Tel: (242) 241 11 20 - 241 26 30
Fax: (242) 247 50 95

ALANYA: Dolmatas Cad. Kanmaz Apt. Tel: (242) 512 11 94
Fax: (242) 513 18 21

E. İLİN NÜFUSU

2007 yılı, adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre; Burdur'un il geneli nüfusu, 251 bin 181 kişidir. Buna göre nüfus yoğunluğu 37/Km2 olmuştur.

31 Aralık 2007 tarihi itibarıyla Türkiye'nin toplam nüfusu ise; 70 milyon 586 bin 256 kişidir.

2007 nüfus sayımına göre; Burdur şehir merkezi nüfusu 70 bin 157 oldu. 2000 yılında 63 bin 400 olan şehir merkezinin nüfusu 6 bin 757 kişi artarak, 70 bin 157'ye ulaştı.

İlçe sayısı:11. Belde sayısı:30. Köy sayısı:182

Nüfus Hareketleri ve Göç

Açıklanan 2007 nüfus sonuçları, Burdur'un genel nüfusunun 2000 yılı nüfus sayımına göre azaldığını, dolayısıyla göç vermeye devam ettiğini gösteriyor. 1990 yılında 254 bin 899 olan İlimizin genel toplam nüfusu, bir miktar artarak, 2000 yılında 256 bin 803 olmuşken; 2007'de 5 bin 544 kişi eksilerek, 251 bin 181 oldu.

İl geneli nüfusunu göre, Burdur'un şehir nüfusu; 148 bin 789 kişi ile yüzde 60, köy nüfusu 102 bin 392 kişi ile yüzde 40 olarak görülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun

2007 ADRESE DAYALI NÜFUS SAYIMINA GÖRE, İLÇELERİN NÜFUSLARI

Yer		2000			2007		
		Toplam	Şehir	Köy	Toplam	Şehir	Köy
Merkez	↑	90060	63363	26697	95274	70157	25117
Ağlasun	↓	11393	4738	6655	9500	4251	5249
Altınyayla	↓	6793	4173	2620	5610	3309	2301
Bucak	↑	57950	28833	29117	58837	35621	23216
Çavdır	↓	15584	4739	10845	13072	3119	9953
Çeltikçi	↓	6758	2534	4224	6354	2271	4083
Göhlhisar	↓	21287	12434	8853	21242	13502	7740
Karamanlı	↓	8152	5000	3152	7821	5208	2613
Kemer	↓	4714	2262	2452	4273	2181	2092
Tefenni	↓	11939	5398	6541	10587	4486	6101
Yeşilova	↓	22173	6423	15750	18611	4684	13927
TOPLAM		256803	139897	116906	251181	148789	102392

COĞRAFİ DURUM

açıkladığı 2007 yılı nüfus sonuçlarına göre Burdur'da yaşayan 251 bin 181 kişiden 126 bin 094'ü erkek, 125 bin 087'si kadın.

2007 sayımına göre, şehir merkezinin nüfusu 6 bin 757 kişi artışla, 70 bin 157 kişiye yükseldi.

Burdur ili olarak nüfus, 1935-1940 arasında hızlı bir artış göstermiş, ancak sonraki yıllarda azalmakta ve hatta 1997'de eksilere düşmüştür. Burdur ili için (1990-2000 yılları) nüfus artış hızı, köylerde eksilerle yüzde -7.32 olurken, şehir merkezlerinde yüzde 8,02'lik artış olmuştur. Buna göre ise; göçün, köylerden kente doğru olduğu görülmektedir. Bu durum; il geneli itibarıyla, başta Antalya'ya olmak üzere il dışına gerçekleşen göçün, kendi içinde ise, köyden şehre (kırsaldan kente) doğru olduğunu göstermektedir.

İl genelinde ortalama hane halkı büyüklüğü yaklaşık 3.5'tir.

2002-2007 Nüfus Sayımları Karşılaştırması

TBMM'YE 3 milletvekili gönderen Burdur, nüfus sayımının sonuçlarına göre 251 bin 181 kişi olmasıyla 1 milletvekilini kıl payı kaybetme tehlikesinden kurtulurken, 15 beldesinin nüfusu 2 binin altında kalınca belediye teşkilatını, Danıştay'ın görüşü ve İçişleri Bakanlığının önerisiyle kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kaldı.

Türkiye'nin nüfusu 31 Aralık 2007 itibarıyla 70 milyon 586 bin 256 kişi olarak açıklandı. Buna göre, 2000 yılında 67 milyon 803 bin 907 olan Türkiye nüfusu aradan geçen 7 yılda 2 milyon 782 bin 349 kişi artış gösterdi. Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıkladığı adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları, illerin milletvekili dağılımını yeniden şekillendirmesi beklenirken, Burdur'da 2000 sayımına göre nüfus 5 bin 622 azalarak 251 bin 181 olarak gerçekleşti. Burdur, bu sonuçlara göre 3 milletvekilinden birini kaybetmeyi 250 bin olan sınırı adeta kıl payı geçerek atlattı. Parlamenta Burdur gibi 3 temsilci gönderen nüfusları 175-225 bin arasında değişen Karabük, Karaman, Erzincan, Sinop, Çankırı ve Kırşehir de milletvekili sayısının 2'ye inmesi bekleniyor.

Burdur'un Beldelerinin 2007 Nüfusları:

Göhlisar'ın İbecik Beldesi'nin nüfusu sadece 981'de kalırken, kapatılması beklenen diğer beldeler ve nüfusları şöyle: Merkeze bağlı Kozluca (1718) ile Büğdüz(1757), Ağlasun'un Yeşilbaşköy(1739) ile Çanaklı(1340), Bucak'a bağlı Ürkütlü(1005), Kızılkaya(1660), Gündoğdu(1290) ile Çamlık(1739), Çavdır'a bağlı Kozağacı(1431) ile Bayır(1419), Göhlisar'a bağlı Yusufça(1780), Tefenni'ye bağlı Beyköy(1281) ile Hasanpaşa(1319) ve Yeşilova'ya bağlı Salda(1632).

Kapatılan Belde Belediyeleri:

Burdur: Merkez (Büğdüz, Kozluca), Ağlasun (Çanaklı, Yeşilbaşköy), Bucak (Gündoğdu, Ürkütlü, Çamlık, Kızılkaya), Çavdır (Bayır, Kozağacı), Göhlisar (İbecik, Yusufça), Tefenni (Beyköy, Hasanpaşa), Yeşilova (Salda).

Belediyeliği Devam Eden Beldeler:

Çeltikçi'ye bağlı (Bağsaray), Çavdır'a bağlı (Söğüt), Yeşilova'ya bağlı (Güney), Bucak'a bağlı (Kocaaaliler) Beldeleri, 2007 sayımına göre nüfusları 2000'i aşması nedeniyle, belediyeliklerini korudular.

Nüfusun Niteliği:

Burdur'da, Okur-yazarlık oranı % 100'e yakındır. OKS/2006'da Türkiye 2.si ve 2007'de 1. olması ve yeni kurulan ve hızlı bir kalite gelişim seyri gösteren M. Akif Ersoy Üniversitesi'ne kavuşması ile de; eğitimde ve eğitimli insan konusunda iddia sahibidir.

F. BURDUR BELEDİYESİ

Burdur, fiziki yapı olarak engebeli bir arazi üzerinde kurulmuştur. Burdur'u ikiye bölen çayın etrafında, Cumhuriyet döneminden önce bir kasaba belediyesi olarak kurulmuş ve 1914 büyük depreminden sonra, ilk olarak imar planı yapılmıştır.

Şehrin İmar Durumu:

1915 yılında tamamlanan Burdur imar planı, zamanın Belediye Başkanı Hacı Ahmet Bey'in gayretleriyle; Avustralya'dan getirilen şehir planlarına yaptırılmıştır. Bu plan 1948 yılına kadar uygulanmış, 1949'da ilk olmak üzere, 2008 yılına kadar halen, defalarca yapılan küçük-büyük çaplı tadilatlarla imari yapılanmasını sürdürmüştür.

Burdur şehir merkezinin, fiziki darlığının yanında sağlıklı bir imar planının olmayışı, çarpık yapılanmayı getirmiş ve günümüz sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik ihtiyaçları karşılayacak, modern şehirleşmenin önünde en büyük engeli oluşturmuştur. Bu noktadan hareketle; 1915'ten bu yana ilk defa, şehrin imar planı Belediye Başkanı Sabahattin Akkaya tarafından, ciddi olarak ele alınmış. 2007'de bitirilen harita çalışmalarının ardından "Burdur Belediyesi İmar Planı" yapımı başlatılmıştır.

İçme Suyu, Kanalizasyon:

Burdur'un içme suyu yetersizliği ve özellikle suyun sertliği problemi üzerindeki uzun yıllar devam eden çalışmalar, 2007 yılında Senir suyu ile sonuçlandırılmıştır. Isparta İline bağlı Senir Kasabası ile varılan anlaşmayla, göl suyunun altından geçirilerek, şehrin İnsuyundan getirilen içme suyuna karıştırılmıştır. Ancak, proje hatası yüzünden, gölün altındaki borunun patlaması nedeniyle, bu su uzun süre kullanılamamış ve tamir çalışmaları devam etmektedir.

Burdur'un içme suyu gibi, kanalizasyon ve arıtma problemleri de 2007-2008 yıllarında tamamlanarak devreye sokulmuştur. Şehri ikiye bölen çay temizlenmiş, çaya akan kanalizasyonlar, merkezi kanalizasyona bağlanmıştır.

Çayın güzergahı üzerindeki köprüler, yenileriyle birlikte günün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yeniden ve genişletilerek yapılmış, kenar kaldırımlarıyla imar edilmiş; çay boyu olarak, yürüyüş yolları ve dinlenme mekanları haline getirilmiştir.

Tek olan Gazi Caddesi'ne ek caddeler, yol genişletme ve kaldırım düzenlemeleri yapılmış ve yeni çevre yolları

metin bozak

Çok Amaçlı Düğün Salonu

açılmıştır.

Şehir, en eski Türk tarihi yapılarının yoğunlaştığı alan olan Ulu Cami ve çevresi, tarihi dokusu bozulmadan düzenleme yapılmış ve restore edilmiştir.

Salı Pazarı, modern bir pazar yapısına (Uzay Çatı) kavuşmuş, modern gıda pazarı, otopark, düğün ve toplantı salonlarının inşaatları sürmektedir.

Hayvancılığı ve hayvan ticareti ön planda olan Burdur'un ihtiyacını karşılayacak şekilde yapılan modern "Hayvan Pazarı" 2007'den itibaren kullanılmaya başlanmıştır.

Konut sorununu en aza indiren ve şehrin özellikle kuzeydoğu istikametindeki girişinde modern bir görüntü de sağlayan TOKİ evleri, 2007'de bitirilmiş; kalabalık bir mahalle haline gelmiştir.

Yeni Burdur Otogarı:

Burdur'un yeni otogar temelleri atılmış olup, bir yıl içinde

Yeni terminal

tamamlanarak hizmete girmesi hedeflenmektedir. Ülkemizde karayolu taşımacılığının ulaşım sisteminde ağırlığını giderek arttırması, terminal hizmetlerinin standardının yükseltilmesini zorunlu hale getirmiştir. Yaklaşık 45 yıldır şehrimize hizmet veren, şehir içinde kalan mevcut otogarımız, ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kalmıştır.

Değişen ve büyüyen bir Burdur modelinden yola çıkan Burdur Belediyesi, Burdur'u modern kent kimliğine kavuşturma yolunda başlattığı yatırım hamlelerine, yeni terminal yapımını da eklemiştir. Yeni Burdur Terminali, Şehrin girişinde, çevre yolu ve toplu konutların hemen yanı başında yer almakta ve halen inşaatı sürmektedir. Otogar kompleksinde, toplam inşaat alanı 6500 m2'dir. 25 adet şehirlerarası ve 10 adet çevre yerleşim yerleri konumunda hizmet verecek olan yeni otogarımızda; ilaç satış birimleri, çeşitli alışveriş ve sosyal hizmet birimleri, ulaşım ve

teknik servis mekanları, otoparklar ve yeşil alanlar yer almaktadır.

Şehrin girişinde yer alan yeni terminal, aynı bölgedeki toplu konutlarla birlikte kentimizin imajını da değiştirmektedir.

Akıllı Kent Otomasyon Sistemi (AKOS):

Burdur Belediyesi'nin hazırlamakta olduğu "Akıllı Kent Otomasyon Sistemi" içindeki "Kent bilgi bankası", 30 Temmuz 2008'e kadar hizmet vermeye başlayacak. Belediye'nin sağlamakta olduğu bu imkan; kısa, orta ve uzun vadeli stratejik planların hazırlanmasında büyük kolaylık sağlayacak ve yeni olanaklara da ışık tutucu olacak. AKOS ile TC kimlik numarasıyla tapu, nüfus, kadastro, imar gibi işlemleri yapmaya olanak sağlanacak olan sistem; her vatandaşın bilgilerini, ortak sicilde kayıt altına alacak. Burdur'un tamamını kapsayan envantere ulaşılacak, sosyal doku analizleri yapılabilecek ve sorunlar yerinde saptanabilecek. T Belediye Sistemi, Burdur'da yaşayan her vatandaşa verilen sicil numarası ile her türlü hizmeti alma imkanı vermektedir.

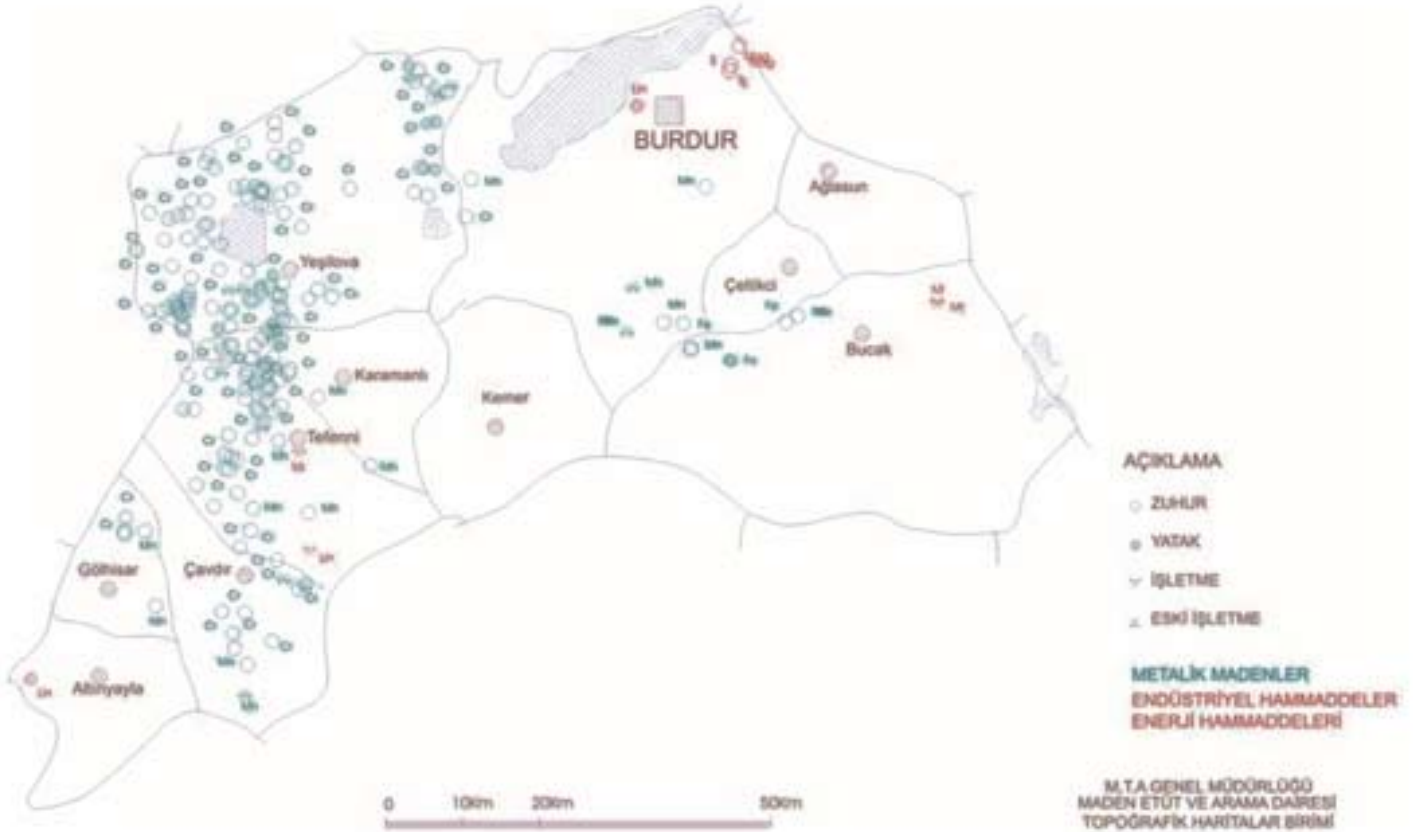
E-Belediye uygulaması ile tozlu raflardaki tüm arşivler, dijital ortamda arşivlenmektedir. Ayrıca bu sistem, valilik ve MOBESE gibi sistemlerle entegre olarak çalışmakta, özellikle imar, bina, sokak konularındaki bilgilere de kolaylıkla ulaşılabilir.

G. YERALTI KAYNAKLARI

MADENLER VE MADENCİLİK

Burdur'un yer altı zenginlikleri olan madenler, üzerinde yapılan çalışmalar, toplam 101 ocakta yapılıyor. 2006 yılında

COĞRAFI DURUM

mevcut 57 ocağa, 2007'de açılan 44 maden ocağı da eklenince, Burdur'un yeraltı rezervleri, ülke ve dünya pazarlarındaki yerlerini alıyor. Burdur'da; mermer ocakları ağırlıklı olmak üzere, kalker ocakları, pomza taşı çıkarma ocakları, tras madeni çıkarma ocakları, torf madeni çıkarma ocakları ve tuğla ve kiremit kili ocaklarıyla, ilin yeraltı rezervlerine ulaşıyorlar.

Anayasa'daki son değişikliklerle, çevre yönetim planı ve doğaya yeniden kazandırılma şartları da gerektiren düzenlemelerle Burdur'da ocak kurmak isteyen kişiler, böylelikle kullandıkları köy yollarına verdikleri zarar telafi ederek, düzeltmek zorundalar.

Madenler, Burdur ilinde, Tefenni ve Yeşilova ilçelerinde orta derecede dağılmış Kromit yatakları, Tefenni ilçesinde, Merkez Bereket, Kayaaltı (Kırvaz) köyleri ile Büğdüz Köyü Güneyi ve Karaburun tepe mevkiğinde linyit yatakları vardır. Tefenni ilçesinde ayrıca, çimento ham maddesi olan kireç ocakları bulunmaktadır. Gölhisar çevresinde krom, manganez, maden kömürü ocakları, Bucak Kestel dağında demirli manganez ve iyi derecede manganez yatakları vardır.

Burdur Maden Sahaları

Taşyayla-Çamlık (Burdur-Bucak) Traverten Yatakları:
Taşyayla-Çamlık traverten yatakları, Burdur'un Güneydoğusunda yer almaktadır. Burdur-Bucak ilçesine yaklaşık olarak 15 km uzaklıktadır. Bu sahada, Hüdaverdi, Portsan ve Başarılar Mermer olmak üzere 3 ayrı şirket mermer işletmektedir.

Bölgede Senozoyik yaşlı kaya birimleri bulunmaktadır. En alta Miyosen yaşlı kumtaşı, marn ardalanmasından meydana gelen Gökdere formasyonu, onun üzerinde yine Miyosen yaşlı, gri, koyu ve kahverenkli konglomeralardan oluşan Taşyayla formasyonu yer almaktadır. Bu birimler üzerinde bulunan Burdur formasyonu Pliyosen yaşlı gri, bej ve kahverenkli yer, yer masif orta-kalın katmanlı, bol çatlaklı kireçtaşlarından oluşan, Karaömer kireçtaşı üyesi ve Pleistosen yaşlı masif, yer, yer orta-kalın katmanlı, bol gözenekli travertenlerden meydana gelen, Çamlık traverten üyesine ayrılmıştır. Kuvaterner yaşlı alüvyon bütün birimleri uyumsuz olarak örtmektedir.

Bölgede bulunan traverten yatakları, Burdur Formasyonu'na ait olan Çamlık travertenleri olarak isimlendirilen üyeye aittir. Buna ek olarak, renk ve desende yanal yönde homojen iken, düşey yönde heterojendir. Düşey yönde iki seviyeye ayrılmıştır. Alt seviye rengi ve dokusu ile daha açık renkli, sıkı dokulu ve kalitelidir. Genellikle masif ve orta katmanlıdır. Travertenler KB-GD doğrultuludur ve GB'ya yatımlıdır. Levha ve fayans hale gelebilen, iyi cila alabilen travertenlerin toplam muhtemel jeolojik rezervi, 661.047.500 metreküptür. Bölgede bulunan travertenler, mermer olarak da kullanılabilir. (Varkal, 1991)

Salda (Yeşilova-Burdur) Gölsel Manyezit Yatağı:
Yeşilova'nın 7 km. batısında yer alan manyezit yatağı Salda köyü'nün kenarında Kocaadalar burnu bölgesinde bulunur. Salda Gölü çevresinde (dunit, harzburjit, serpantinitten oluşan) Kretase yaşlı Yeşilova-Tefenni ofiyolitleri onun üzerine gelen yine Kretase yaşlı Kızılcadağ ofiyolitli melanjı

BURDUR
HALI

K BELEDİYESİ
K PAZARI
2006

bulunur. Ezilmiş, bozulmuş, serpantinize olmuş tektonitler, gabro, diyabazlar okyanus tabanı malzemeleri, radyolarit, pelajik kırmızımsı kireçtaşları, çamurtaşı, silttaşı ve yaşları Permian'den Üst Kretase'ye kadar uzanan kireçtaşı ve çört blokları melanji oluşturan birimlerdir. Yine bölgede Jura-Üst Kretase yaşlı Yan Dağ kireçtaşları da yayılım gösterir.

Salda Gölü, 45 kilometrekare genişliğinde 190 m. derinliği olan bir göldür. Kocaadalar burnu bölgesinde bulunan manyezit yatağının kalınlığı 5 m'ye ulaşmakta ve 15 milyon ton rezervi olduğu, Salda Gölü'nün güneydoğusunda ise 7 m kalınlığında 700 bin ton cevherin olduğu belirtilmiştir (Zedef, 1994).

Göl suyunun 30 mg/lt Mg ve 2,53 mg/lt Ca içerdiği saptanmıştır. (Oran, 1997) Salda manyezitleri yaklaşık olarak % 40,12 MgO, % 55,13 A.K., % 1,49 SiO₂, & 0,53 Al₂O₃, % 0,33 Fe₂O₃ kimyasal bileşime sahiptir.

Gökçebağ (Çerçin-Burdur) Manyezit Yatağı

Gökçebağ (Çerçin) manyezit yatağı Isparta'ya yaklaşık olarak 42 km kadar uzaklıkta, Isparta-Burdur karayolu üzerinde yer almaktadır. Gökçebağ manyezit yatağı ultrabazik kayalarından meydana gelen Gökçebağ karmaşığı içerisinde mostra vermektedir. Bantlı bir görünüme sahip olan manyezitlerin yan kayaları serpantin, dunit, gabro, diyabaz dayakları ve kireçtaşları olistolitleridir.

Manyezit mostrası 60 m. uzunluk ve 15 m genişlikte olup, ortalama kalınlığı 5,5 m ila 7 m arasında değişmektedir. Buna göre, Gökçebağ manyezit yataklarının rezervi 18.225 tondur.

Burdur-Yeşilova Olivin Yatağı

Burdur-Yeşilova ve Karamanlı dolaylarında yayılım gösteren ultrabazik kayalar içerisindeki dunit düzeyleri olivin minerali açısından değerlendirilebilir.

Kömür

Burdur ili, halen genç fayların etkisi altında olan bir ilimizdir. Bu fayların etkisiyle oluşmuş kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu genç havzalar oluşmuştur. Miyosen-Pliyosen-Kuvaterner yaşlı bu havzalarda örgülü akarsu, alüvyon yelpazesi, akarsu, göl, kıyı, bataklık, yelpaze deltası, delta ortamlarında oluşmuş genç çökeller bulunmaktadır.

Bataklık-göl, bataklık-akarsu ortamında oluşan Çameli Formasyonu (1997), sarımsı renkli kumtaşı ve silttaşı; yeşilimsi gri renkli kilitaşı; beyaz-krem renkli marn ve kırmızı renkli çamur taşından oluşmaktadır. Birim içinde kalınlıkları değişen birçok ince kömür bandı vardır. İlde bulunan tüm kömürler bu formasyon içindedir. Formasyonun değişik seviyelerinden elde edilen makro ve mikro fosiller Üst Miyosen-Pliyosen yaşını vermektedirler. (Granit, 2003) Çameli Formasyonunun kalınlığı 650 m. bulunmaktadır.

Kromit

Serpantinleşmiş peridotit, dunit, serpantin, gabro, diyabaz, vb. ile ofiyolitli melanji ilde büyük alanlar kaplar. Serpantinleşme yer, yer %80 oranına çıkmaktadır. En geniş yayılımını Eşeler Dağında sunan ofiyolitik kayalar içerisinde

değişik boyutlarda kromit cevheri içermektedir.

Bölgedeki kroma yönelik ilk çalışmalar 1954 yılına dayanmaktadır. Daha sonra 1962 yılında daha kapsamlı bir çalışmaya konu olan kromitler, zaman zaman işletilmiştir.

Ofiyolit ana kayaları harzburjitler ve dunitlerdir. Harzburjitler cam yeşilli ve parlak bir görünüme sahiptir. Altere olanlar ise kızıl renge sahiptir. Dunitlerle genelde uyumludur. İleri derecede serpantinleşmişlerdir.

Olivin Dunit Madeni

Dünyanın en zengin rezervi Konya-Çamlık Beldesi'ndedir. 'Olivin dunit' madeni; yüksek ısıya dayanıklı ateş tuğlaları yapımında ve demirdöküm, demir-çelik, refrakter, döküm, kumlama sanayilerinde, Mineral Sıvı Yapımında, Gübre Yapımında, Denge ve Dolgu Malzemesi olarak kullanılır.

Kromit taşıyan ana kayalar dunitlerdir. Dunitler harzburjit katlanmasına genelde uyumludur. Merceksel konumlu da olabilmektedir. Ortalama % 1-2 oranında her zaman kromit içerirler. El örneklerindeki kromitler siyah toplu iğne başı görünümündedir. Kromitler bantlı, merceksel ve disemine şekillerdedir. Cevher-yankayaç değişmektedir dokanağı genelde ilksel ilişkilidir. Nadiren tektoniktir. Kromit bantlarının kalınlığı birkaç mm ile cm arasında değişmektedir. Bant uzunluğu da fazla değildir. (maksimum 5-10 m) İnce bantlı ve disemine zonun kalınlığı 2 m. yi geçmez. Kromit cevheri Kuzeydoğu-Güneybatı doğrultulu ve Kuzeybatıya eğimlidir.

Mermer ve Traverten

Likya Naplarının en üst yapısal birimi olan Domuzdağ Napı jeolojik özellikleri ile

mermer olarak işletilmeye en uygun kayalardır. Orta Tiyas-Liyas ve Jura-Kretase yaşlı kayalar büyük alanlar kaplamaktadır. Ofiyolitik ve kırntılı kayaların üzerinde görülürler. Platform, pelajik/yan pelajik karakterlidirler.

Orta Tiyas-Liyas yaşlı kayalar, masif, bazen orta-kalın tabakalı, beyaz-krem kirli beyaz-bej renkli, kristalize, bazı seviyeleri alg ve megalodon fosilleridir. En üst düzeyinde Ammonitico-rosso fasiyesi kırmızı renkli, çörtlü, ammonit fosilli, yumru kireçtaşı/mikritler bulunur. 700 m. kalınlığa ulaşabilen bu kireçtaşları alttan ofiyolitik kayalarla tektonik dokananklı iken üstten genç birimlerle uyumsuz ilişkilidir.

Likya Napları içerisinde piyasa ismi Burdur Kahverengi Mermeri olan, Jura-Kretase yaşlı, değişik kalınlıkta kalsitürbidit içeren mikritler bulunmaktadır. İnce-orta tabakalı, gri-pembe-krem-bej renkli, çört yumru ve bantlı, bükümlü lamine, globotruncanalı kireçtaşları/mikritler jeolojik özellikleri ile mermer olarak işletilebilen kayalardır. Burdur batısında ve Bucak civarında piyasa ismi Kurma Taşı veya Bucak Beyaz Travertenleri olan travertenler yaygındır. Bu kayalar kirli sarı-gri-kirli beyaz-sarımsı kahve renkli, gözenekli, oolitik ve pizolitik karakterli, seyrek olarak gastropod ve bitki sapı izli Üst Pliyosen-Kuvaterner yaşlı bataklık-göl ortamında oluşmuş kayalardır.

COĞRAFİ DURUM

Manganez:

Bucak'ın batısındaki Kestel, Duttur, Kapaklı, Dereköy köyleri civarında demirli mangan oluşumları bulunmaktadır. Bölgede Yeşilbarak Napı ile Beydağları Otoktonu bulunmaktadır. Türbiditik kumtaşı, kıltaşı, silttaşı; ofiyolitik melanj ve olistrostrom; kristalize kireçtaşı; neritik ve çörtlü kireçtaşı bölgede görülen kayalardır.

Sıcak Su Kaynakları

Burdur ilinde sıcaklığı 20 dereceden yüksek iki kaynak bilinmektedir. Bunlar Kemer Pınarbaşı Kaynağı ile Tefenni Barutlu su kaynaklarıdır. Kemer Pınarbaşı Köyü kaynağı, Pınarbaşı köyünün hemen batısındadır. Kuzeydoğu-Güneybatı yönlü Burdur-Fethiye Fay Zonundaki Üst Miyosen-Pliyosen yaşlı Çameli Formasyonu ile Orta Tiyas-Liyas yaşlı kireçtaşları arasındaki faya bağlı olarak gelişmiş bir kaynaktır. Kaynağın debisi 15 lt/sn, sıcaklığı ise 28 derecedir.

Tefenni Barutlu su kaynağı Tefenni'nin Kuzeybatısındaki ofiyolitik kayalardan çıkmaktadır. Sıcaklığı 24 derece, debisi 0.27 lt/sn, toplam mineralizasyonu 172,13 mg/lt olan 'mineralce fakir termal su' sınıfında olan bir kaynaktır.

KAYNAKLAR:

- Başarı, N. (1980), Burdur Yöresinin Manganez Oluşumları ve Bucak Mn Zuhuru Jeoloji Raporu, MTA Bölge Rapor No: 382, Konya
- Graniç, S. (2003), Burdur (Tefenni)- Isparta Neojen Havzasının jeolojisi ve Kömür Olanakları, MTA Bölge Rapor No: 369, Konya
- Şenel, M. (1997b), Türkiye Jeoloji Haritaları Isparta Paftası, No:4, MTA, Ankara.

Burdur Elmacık Fosilleri

H. FOSİLLER

Fillerin Atası: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Nurfettin Kahraman tarafından, Omurgalı fosil alanı olan Burdur'un Kemer ilçesine bağlı Elmacık Köyü yakınlarındaki Gökyer mevkiinde kazı çalışmaları sürdürülmektedir. 2006'da yapılan kazılarda, fil ve mamutun atalarından sayılan Mastadon kalıntılarıyla birlikte; aslan, atların atası Hipparion, antilop, zürafa, gergedan ve çok sayıda kuş türü bulundu. 2006'da kazı yapılan bölgeye 1 kilometre mesafedeki bir alanda yapılan 2007 kazılarında ise; 6 ile 10 milyon yıl yaşında tahmin edilen bir Mastadon'un yaklaşık 3 metre uzunluğunda, 100 kilogram ağırlığında savunma dişi ile aynı hayvanın kürek kemiği kalıntıları bulundu.

Nurettin Kahraman, daha önce bu tür bir hayvana ait savunma dişinin sadece Çin'de bulunduğunu belirtmiştir. Elmacık Köyü yakınlarında savunma dişi ve kemikleri bulunan Mastadon, Çin'de bulunan Mastadon fosilinden daha yaşlı olması sebebiyle büyük bir önem arz etmektedir. 11 Temmuz 2006 tarihinde kazı çalışmalarına başlanılmış, 31 Temmuz 2006 tarihinde bitirilmiştir. Kazılar, Burdur Müze Müdürlüğü'nün başkanlığında yürütülmüştür.

Fosillerin Bulunuşu:

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından, 1998 yılında ilk kez gün ışığına çıkarılmıştır. Literatürde Burdur Formasyonu diye isimlendirilen görsel çökeller, fosil bakımından steril olarak kabul edilmekteydi. Söz konusu omurgalı fosillere ait parçalar, özellikle Elmacık Köyü

Burdur Elmacık Fosilleri

çevresindeki sel yarıntılı (badlands) yamaçlarda bolca bulunmaktadır. İlk incelemeleri takiben Elmacık göletinin su toplama havzasında ve gölet settinin ön kısmına bakan yamaçlarda hortumlulardan Mastodon kafatası, savunma konkordant olarak daha çok bataklık dolgularından mürekkep depolar yer alır. Yaklaşık 40 – 50 m. kalınlıklar gösteren bu bataklık dolguları çoğunlukla killi, siltli, marnlı tabaka seviyelerinden meydana gelmiştir.

Belirtilen fosilleri içeren blok ve çakıllar çoğunlukla yoğun, kristalize olmuş kalker yanında, ofiolitik melanja ait serpantin türü kayalardan türemediler.

Bloklı, çakıllı ve kumlu seviyelerdeki bulunan çok sayıda ve farklı hayvan türüne ait fosil parçaları, bilim adamlarının kanaatine daha önceki dönemlerde fosilleşmiş, değişen topoğrafik özelliklere göre taşınarak bu katmanlar içinde yeniden çökelmişlerdir.

Tektonik Özellikler:

Burdur Havzası ve yakın dolaylarında blok faylanmalara bağlı yapısal özellikler hakimdir. Bu yüzden dağ ve havza yapıları yan yana, iç içe bulunurlar. Bu durum genç tektonik hareketlerin (neotektonik) bir sonucudur. Kurtarma kazılarının yürütüldüğü saha, Burdur Fay Zonu içinde kalmaktadır.

Bölgede tektonik bakımdan hareketlilik 1914 ve 1971 Burdur depremlerinin gösterdiği gibi, devam etmektedir. 2006 dönemi kurtarma kazılarının gerçekleştirildiği Ardıçtekke Tepe – Gökmen Tepe – Akbayırlar Mevkii, Elmacık Köyü'nden Güneye doğru yükseltisi artan tepe ve sırtlar üzerinde bulunmaktadır.

I. JEOLJİK DURUM

Burdur havzası "tektonik" bir havzadır. Bunun özelliği, her an ve her zaman çöküntü depremleri olabilir demektir. Batı Akdeniz Bölgesi faylarının tek, tek kırılmaları sonucunda, çok önemli kırılmalar gerçekleşebilir. Bu kırılmalar, Ege Denizi'nden Isparta'ya kadar uzanan boyut

ve azı dişleri yanında rhino fosilleri bulundu. Araziden toplanan diğer diş ve kemik parçalarını tayin ettirerek, bu sahada zengin bir faunal topluluğun yaşadığı kanaatine ulaşıldı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün onayı ve Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü'nün mali desteği ile yapılan kazının Bilimsel Sorumlusu Ank. Üniv. Dil ve Tarih – Coğrafya Fakültesi Antropoloji Bölümü Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Berna ALPAGUT' un bilimsel sorumluluğunda yürütülmüştür.

Jeolojik Özellikler:

Burdur havzasında, oluşum evrelerinden günümüze kadar devamlı bir çökme olduğu, konu ile ilgilenen bütün yerbilimciler tarafından teyit edilmektedir. İç Toros Napı üzerinde yer eden bu karasal çökeller, daha çok gölsel (limnik), kısmen akarsu ve yamaç enkazlarından oluşan ve Burdur havzasını doldurmakta ve kalınlığının, 1000 m. civarında olduğu bilim adamlarınca belirtilmektedir.

Göksel kalker ve kumtaşı serisinin üzerinde onlara

Jeomorfolojik Yapı:

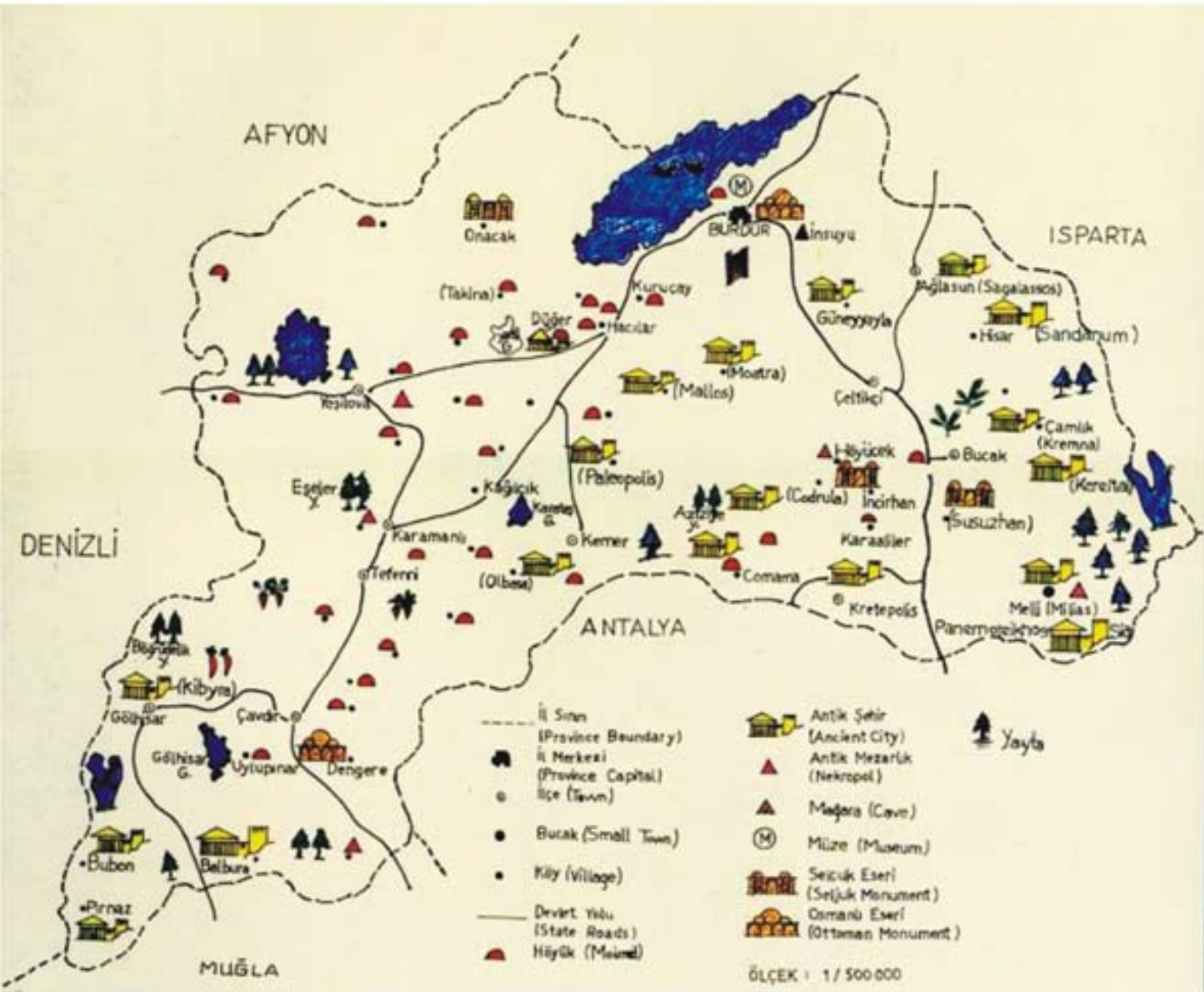
(Not: Burdur Yassıgüme Köyü merkezli olarak yapılan "Tez" çalışmasından)

Dış drenaja kapalı (Endoreik) bir havza karakterinde olan Burdur Havzası Kuzeydoğu- Güneybatı yönünde uzanmaktadır. Havzanın en geniş yeri Kuzeydoğu kenarında Keçiborlu Ovası denilen kısma karşılık gelmekte olup buradaki genişlik yaklaşık 14 km.dir. Havzanın genişliği Güneybatıya doğru tedricen daralmaktadır ve en dar kısımdaki genişlik ancak 6,5 km kadardır. Havzanın en çukur yerini Burdur Gölü kaplamaktadır. Burdur Gölü havzanın uzanışına uygun olarak Kuzeydoğu-Güneybatı yönünde uzanmaktadır. Göl yüzünün denizden yüksekliği 854 m.dir. Anadolu'da fluvyal ve pluvyal havzalarının Pleyistosen 'e ait tortullarında serin, soğuk ve kurak dönem izleri oldukça belirgindir. Fakat Anadolu göllerinin hepsi pluvyal dönemlerden aynı oranda etkilenmemişlerdir. Bu değişimlerden en çok fluvyal veya karstik yolla dışa akışı bulunmayan kapalı göl havzaları etkilemiştir. Bu nedenle Burdur Havzası'nda bulunan eski Burdur Gölü'nün Pleyistosen'e ait pluvyal kıyı izleri ve sekileri yalnız yurdumuzda değil dünyanın sayılı örneklerindedir. Burdur Havzası'nda yakın bir geçmişte önemli iklim değişimleri olmuştur. İklimde meydana gelen bu değişim etkisini göl seviyelerinde, drenaj şartlarında ve bitki örtüsü üzerinde hissettir

2. Bölüm **TARİHTE BURDUR**

BÖLÜM II. TARİHTE BURDUR

A. BURDUR'UN TARİH ÇAĞLARI:

Neolitik çağ, Pisidyalılar, Persler, Makedonyalılar, Selekoslar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Hamit Oğulları, İlyas Bey, Dünder Bey, Hızır Bey, Mübarezzettin İshak Bey, Muzafferittin Mustafa Bey, Hüsamettin İlyas Bey, Kemalettin Hüseyin Bey devirleri ve Cumhuriyet.

Kronolojik Özetle, Burdur Tarihi:

M.Ö. 8500 yıllarında başlayan tarih içinde: 3 bin 100 yıllık Neolitik Çağ; 2400 yıllık Kalkolitik Çağ; bin yıllık Tunç Çağı;

810 yıllık Hititler; 500 yıllık Frigler; 144 yıllık Lidyalılar; 212 yıllık Persler; 145 yıllık İskender ve Selekoslular; 124 yıllık Bergama Krallığı; 137 yıllık Roma Krallığı; 676 yıllık Bizans hakimiyeti dönemlerinden sonra; yaklaşık 1 000 yıllık Türk hakimiyeti dönemi başlar; 303 yıllık Selçuklu; 549 yıllık Osmanlı ve 84 yıllık Cumhuriyet dönemleri içinde hayatını sürdüren Burdur, Türkiye'nin işgal görmeyen az şehirlerinden biridir.

Bilinen en eski tarih olan Haçlar Höyük'te yer alan İ.Ö 8500 yılında başlayan keramiksiz neolitik devirden, 29 Ekim 1923 Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna kadar; yaklaşık 10 bin500 yıllık, Burdur tarihi kronolojisi şöyle:

İ.Ö. 8500-5400 Neolitik Çağ: Haçlar, Keramiksiz ve Geç Neolitik.

" 5400-3000 Kalkolitik Çağ: Haçlar, Erken Kuruçay Erken

TARİHTE BURDUR

ve Geç Kalkolitik.

" 3000-2000 İlk Tunç Çağ: Kuruçay; Eski Tunç'u, II. bin Arvaza Krallığı içinde yer alır.

" 1650-1400 Eski Hitit Devleti: Bu dönemde de Arvaza içinde yer alır.

" 1400-1190 Yeni Hitit İmparatorluğu dönemi.

" 1190-690 Frig Devleti hakimiyeti dönemi.

" 690-546 Lidya Devleti hakimiyeti dönemi.

" 546-334 Pers Krallığı hakimiyeti dönemi.

" 333-307 Makedonya Kralı Büyük İskender'in yönetimine bağlanması.

" 301-1301 Selevkoslular hakimiyeti dönemi.

" 188-64 Bergama Krallığı hakimiyeti dönemi.

" 183 Romalı Konsül ve Komutan Manius Aquilius'un etkin olması.

" 64 Bergama Krallığının yıkılması ve Roma'ya bağlanması.

" 36 Romalı Komutan Antonis tarafından Galatya'ya bağlanması.

" 25 Galatya hakimiyetinden alınıp tekrar Roma'ya bağlanması.

" İ.S 73 Galatya'da Roma Genel Valisi Legetus'a bağlanması.

" 395 Doğu Roma-Bizans döneminin başlaması.

" 395-1071 Bizans hakimiyeti dönemi.

" 1071-1100 Türklerin Burdur'a yerleşmeleri.

" 1177-1236 Selçukluların Burdur'u Türkmenlerden üç defa almaları.

" 1250 Selçukluların zayıflaması ile Hamidoğulları Beyliği dönemi başlaması.

" 1301 Dündar Bey'in Hamidoğulları Beyliği Merkezini Burdur'dan Eğirdir'e nakletmesi.

" 1319 Dündar Bey'in Gölhisar'ı alması ve kardeşi Mehmed Bey'e vermesi.

" 1324 İlhanlı Hükümdarı Emir Çoban'ın oğlu Anadolu Valisi Timurtaş'ın Dündar Bey'i öldürtmesi.

" 1325 Hamidoğlu Beyliğinin başına Dündar Bey'in oğlu Hızır Bey geçer.

" 1328 Hızır Bey'in ölmesi ve yerine İslah Bey'in Bey olması.

" 1335 İshak Bey'in ölmesi üzerine yerine oğlu Muzaffereddin Mustafa Bey geçer.

" Ölümünden sonra Hüsameddin İlyas Bey geçer.

" 1357 Hüsameddin İlyas Bey'in ölümünden sonra yerine Kemaleddin Hüseyin Bey geçer.

" 1374 Kemaleddin Hüseyin Bey'in Akşehir, Beyşehir, Yalvaç, Karaağaç Isparta kentlerini.

" Osmanlı Padişahı I. Murad'a satması.

" 1391 Burdur'un Anadolu Beylerbeyi merkezi Kütahya'ya bağlanması.

" 1511 Şahkulu Baba Tekeli'nin Burdur'a baskın yapması.

" 1710-1725 Burdur ve yöresinde ayandan türeyen mütegalibler'in ortaya çıkması.

" 1768-1837 Burdur'un mutasarrıflıkla yönetilmesi.

" 1839 Burdur'un Kütahya'dan ayrılarak Konya Vilayeti

Isparta Kaymakamlığına

muhassıllık olarak bağlanması.

" 1851 Burdur'un Isparta'dan ayrılarak kaymakamlık olarak Konya'ya bağlanması.

" 1892 Burdur'un sancak yapılması.

" 19.21/4/1917 Saint-Jean de Maurienne Antlaşmasınca İtalyanlar'a bırakılması.

" 28.6.1919 Bir İtalyan Birliğinin Burdur'a girmesi.

" 1.6.1921 İtalyanların Güneybatı Anadolu'da ve bu arada Burdur'daki işgali kaldırmaları.

İşgal Görmeyen Şehir

Burdur ve yöresi, Anadolu'nun fethi sırasında, çeşitli Türk akınlarına hedef olmuşsa da ancak 1119 yılında fethedilmiştir. Anadolu Selçuklu Devleti'nin zayıflaması üzerine kurulan Anadolu Beylikleri'nden Hamidoğulları, Isparta, Eğirdir ile birlikte, Burdur'u da topraklarına katmıştır. Yıldırım Bayezid 1391'de Beyliğe tamamen son verdi. Burdur Timur istilası (1402) dışında hiç işgal görmedi. Osmanlı idaresinde Burdur Hamidili (Isparta) sancağına bağlı bir kaza merkeziydi. Tanzimat'tan sonra ise, sancak merkezi olarak Konya Eyaleti'ne bağlandı. Osmanlılar döneminde Burdur, oldukça gelişti. Özellikle dokumacılık, ileri durumda idi.

B. BURDUR İSMİ NEREDEN GELİYOR?

Burdur isminin nereden geldiği konusunda değişik rivayetler vardır. Bu konuda bir not düşmek gerekirse; çoğu zaman, yerleşim yerlerinin isimlerinin nereden geldiği aranırken, tarih öncesi medeniyetlere, Yunan Mitolojilerine, Roma, Bizans kaynaklarına dayandırma veya bu anlamdaki söylentileri peşin kabullenme eğilimleri vardır. Tabii ki bu tavrın bilimsel bir değeri de yoktur. Bu ve benzeri konular, 'tercümeçilik' dışında ciddi çalışmaların yapılmasını beklemektedir.

Değişik Kaynaklardan Burdur İsmi:

Bu bölge eski çağlarda "Limnobia", orta çağda "Polidorion" ve doğudan gelen Türkmen aşiretlerinin yerleşmesinden sonra Selçuklu Devleti çağında, önce "Tirkemiş" ve sonra "Burdur" adını almıştır.

Öncelikle; Burdur isminin, buna yakın isim, kelime ve sözlerin zamanla dönüşümüyle oluştuğunu ve en kuvvetli kaynağın ise, Türklerin yerleşim tarihleri olan 1071'den sonraki Selçuklular dönemi olduğunu söylemek mümkündür. Bu dönemlerde, Anadolu'nun diğer bölgelerinde olduğu gibi, 1071-1100 yıllarında Doğudan gelen Türkmen Boylarından Kınalı Aşireti, o dönemde Pisidia olarak anılan bölgenin, Orta Çağdaki Polydorion (Taşlık yer) adıyla bilinen yerleşim yerine geldiklerinde; Aşiret mensupları, bu yerin ağaçlık, sulak, yeşillik içerisindeki güzelliği karşısında, "Cennet buradadır" demişler. Zamanla halk arasında "Buradadır" sözü, "Burdur" haline gelmiştir.

Diğer bir rivayete göre; Selçuklular Konya'yı fethettiklerinde, bu bölgeler Bizans'ın elinde idi. Bu

günlerde Selçuklu Sultanına, rüyasında, aksakallı Türkmen kocası, "Er-geç bu toprakların tamamı senindir. Yarından tezi yok, atını Güneybatı'ya sür, biz sana "Dur!" deyinceye kadar ilerle..." der. Sabah adamlarıyla birlikte atına atlayan Sultan, akşama doğru göle yakın vadide ilerlerken, rüyasındaki ses; "Burada Dur!" diye haykırır. Sultan burada durarak, bir oba kurar ve adına "Burada Dur" derler. Bu ad zamanla "Burdur" olur.

İbn-i Batuta Burdur'a geldiğinde, şehir bugünkü adını taşımaktaydı. İbn-i Batuta ünlü Seyahatnamesinin birinci cildinde, eski harflerle "birdir" şeklinde yazmıştır. Bu da gösteriyor ki; 600 seneden beri Burdur adı değişmemiştir. Çeşitli kaynaklarda, Burdur adından önce; antik Psidia çağında Limonobria (göl şehri) ve Ezostas (Burada Dur) dendiği, Orta Çağdaki Bizanslılar döneminde Polydorion (Taşlık yer), Selçuklular döneminde bir müddet Karakaya ve Tirkemiş (düzenli, intizamlı) Nahiyesi olarak söylendiği belirtilmiştir.

Yer Tespitiyle Doğan İsim

Bir başka akla yakın rivayete göre de; Kınalı Oymağ'ın büyükleri, "Şekerpınarı-Hanambendi" denen (bugünkü dört ayaklı türbenin bulunduğu) yerde iken, sivrisinek ve sel baskınlarından rahatsız olarak, yeni bir yer ararlar. Yerleşim yerini belirlerken; ellerine bir çiğir alarak önce göl kıyısına bırakırlar ve ertesi gün bakarlar ki çiğir kokmuş. Yine bir çiğir alarak, bahçelik olan höyük civanna asarlar; ertesi gün çiğirin yine koktuğunu görürler. Daha sonra bu çiğir denemesini, bugünkü Ulu Cami'nin olduğu yerde yaparlar ve görürler ki; çiğir burada sekiz gün kokmamıştır. Bu olay üzerine, en sağlıklı yerin burası olduğuna karar vererek, "Burada durulur" derler. Bunun üzerine, zamanla buranın adı Burdur olur. Türkçe'deki "r" düşmesinden dolayı halk dilinde "Buldur" olarak da söylenmiştir.

C. TARİH ÖNCESİ ÇAĞLARI

Neolitik Çağ:

İlimizin tarihi, Neolitik Çağ'a kadar inmektedir. 1957-1960 yılları arasında Prof.J. Mellaart tarafından Hacılar'da yapılan kazılarda Neolitik kültürün bütün ayrıntıları ortaya çıkarılmıştır. Bu bulgular M.Ö.7000 yıllarına inmektedir. Yine 1978-1988 yılları arasında Kuruçay Höyük'te ve 1989-1992 yılları arasında Bucak Höyücek Höyük'te Prof.Dr.Refik DURU tarafından yapılan kazılarda da Neolitik çağın kültürüne rastlanılmıştır. Bu çağın en önemli özelliği: İnsanların hayvanları evcilleştirmesi, çanak-çömlek yapımını öğrenmiş bulunmasıdır. Anadolu'nun ilk heykelcikleri olarak bilinen Ana İlahe'yi temsil eden pişmiş toprak figürler ve süs eşyaları Neolitik Çağda Hacılar'ın en önemli eserleridir.

Kalkolitik Çağ:

Neolitik çağdan sonra gelen M.Ö. 5400-3000 yılları arasındaki çağdır. Bu çağda taş, kemik ve ağaç aletlerin yanı sıra, madenin de kullanılmaya başlamış olması en önemli özelliğidir. Kuruçay Höyük'te bulunan madeni keskinler, ok

uçları gibi aletler çağın özelliğini yansıtır. Ayrıca Uğurlu Höyük, Kızılkaya Höyük, Karamanlı Çamur Höyük, Tefenni Beyköy Höyük'te bu çağı destekleyen malzemeler elde edilmiştir. M.Ö. 3000-2000 yılları arasında tarihlenen Eski Tunç Çağında, medeniyet daha gelişmiş, taş aletlerin yerini tunçtan yapılan aletler almıştır. Çağın özelliklerini yansıtan bir başka grup da, pişmiş toprak ve mermerden yapılmış keman tipi idollerdir.

İlimizde Yassıgüme Höyük, Burdur Höyük, İncirdere Höyük, Tepecik Höyük gibi yerleşim yerlerinde eski tunç çağı malzemesi yaygın olarak tespit edilmiştir. İlimiz, antik çağlarda bugünkü sınırları ile Isparta ve Antalya illerini de içine alan antik PİSİDİA bölgesinde kalmaktadır. Henüz geniş çaplı kazı çalışmalarının yapılamadığı bu bölge, Pers döneminin ortalarına kadar karanlıkta kalmış ve aydınlatılmamıştır. Bölge, M.Ö. 2000 yıllarında ARZAVA konfederasyonunun siyasi merkezi olmuştur.

10 Bin Yıllık Tarih:

Bölgedeki bilinen Kalkolitik ve Neolitik çağ yerleşmeleri; Hacılar, Kuruçay, Suberde, Erbaba, Kızılkaya, Çığirtkankaya, Dereköy, Yeniköy Höyük, Çukurkent, Beyşehir Höyük, Yılan Höyük, Alan Höyük, Kaşaklı Höyük, Seydişehir Höyük, Kanal Höyük, Eflatun Pınar, Toprak Tol, Burun Höyük'lerde olmuştur. Arkeologların bugüne kadar yaptıkları çalışmalarda, Burdur tarihinin 10 bin yıl öncelerine dayandığı belirtilmektedir.

Hattuşaş'tan çıkarılan tabletlerde Arzava ülkeleri olarak adı geçen yerin Pisidia ve Pamphilia bölgelerini kapsadığı düşünülmektedir. Arzavalılar'ın XVII. yüzyıldan başlayarak Hitit İmparatorluğu'nun yıkıldığı XII. yüzyıl başlarına kadar bu büyük güce karşı koyabilmiş olmaları, tarih boyunca arazisinin sarp yapısından dolayı kolayca istila edilememiş olan Pisidia bölgesinde yaşadıklarından olsa gerektir. Bu bölgenin yapısı itibarıyla ancak çete muharebeleri etkili oluyor, büyük ordular ve savaş arabaları engebeli arazi karşısında çaresiz kalıyordu. Arzavalılar çok büyük yenilgilerden sonra bile bir kaç yıl içinde toparlanıp Hititler'in başını ağrıtmaya devam ediyordu. Bu durum M:Ö. 1000 yılına kadar çeşitli toplumların yerleşmesiyle devam eder. M.Ö. 8.yy'da Pisidia'nın batı bölgesi Frigler'in hakimiyetine girmiştir. Yarışlı Gölü'ndeki yerleşim yerinde Frig keramiklerinin bulunması bu tezi desteklemektedir. M.Ö. 696-676 Frig devletini yıkan Lidyalıların bölgeye hakim olduğunu görüyoruz. M.Ö. 546 yılında Lidyalıları yenen Persler, bölgeyi ele geçirmişlerdir. M.Ö. 334'te Büyük İskender, Biga Çayı kenarında Persleri mağlup eder ve Anadolu'ya yönelir. Önce Bodrum, Milet ve Phaselis'i alır. Daha sonra Perge, Side, Aspendos'u alır ve M.Ö.333'te de Sagalassos ve Kremna'yı da zapteder. Büyük İskenderin M.Ö. 323 yılında ölümü, İmparatorluğun paylaşılmasına sebep olur.

Bölgeye, M.Ö. 321 yılında komutan Antigonos hakim olur.Fakat M.Ö.301 yılında İpsos Savaşında Selefkoslulara yenilince ülkesini kaybeder. Selefkoslardan sonra bölge, Bergama Krallığı'na ve daha sonra da Roma'ya bağlanır. Bu

TARİHTE BURDUR

Yassıgöme Höyüğü

durum, M.S. 395 yılına kadar devam eder. Bu yıl Roma İmparatorluğu ikiye bölünür; bölge Doğu Roma(Bizans) idaresine girer. Bu durum M.S. XI yy sonlarına kadar devam eder ve bu tarihten itibaren Türk hakimiyeti başlar. Roma çağında Pisidia'nın her tarafında kesif bir yerleşme vardır. Birçok yeni şehir kurulmuş, eski merkezler yeniden onanmıştır.

Yolların Kavşağında Burdur:

Batı Akdeniz, Ege ve Orta Anadolu Bölgeleri arasında iklim, jeolojik yapı bakımından bir geçit alanı olan Burdur İli; tarihi hadiselerde de, bilhassa Pisidia, Roma ve Selçuklular devrinde de bir geçit alanı olmuştur. Mevcut antik şehirler ve hanlar, daha çok yerleşimden ziyade, Ege kıyılarında bulunan Efes ve Bergama gibi büyük tarihi yerleşim yerleri ile, Side, Aspendos gibi Batı Akdeniz sahilinde bulunan büyük ve tarihi yerleşim yerleri arasında gerek savaşlar, gerek idari yönden ve gerekse o zamanın sportif temasları yönünden de bir geçit alanıdır. Selçuklular devrinde de ilin, bilhassa Bucak İlçesi civarı, Akdeniz'de bulunan Alanya ve Antalya'nın, Konya ile bağlantısı bakımından bir geçit alanı ve tarihi İpek yolu'nun da güzergahı olmuştur.

Bundan dolayıdır ki, Burdur İli; folklorunda, kültüründe, sosyal yaşantısında, hatta ekonomisinde olduğu gibi, bugün de önemli bir transit merkezdir. Batıdan, Orta Anadolu'dan, Akdeniz'e, hatta Fethiye gibi güney Ege sahillerine giden bütün yollar Burdur İli'nden geçer.

D. TARİHİ YERLEŞİM YERLERİ VE ANTİK KENTLER

Tymbrianassus: Klasik Çağ'a ait bilinen en eski yerleşim yeri Düğer Köyü'nde Yanırlı Gölü'nün doğu kıyısındaki yanmadada yer alır. Düğer'de bilimsel kazı yapılmamış, kaçak kazılarda ortaya çıkarılan buluntuların ele geçirilebilen büyük kısmı Burdur Arkeoloji Müzesi'nde toplanmıştır. Bulunan eserler arasında, tapınak olduğu sanılan birkaç yapının pişmiş topraktan kaplama levhaları vardır. Bu levhalar yapıyı doğanın yıpratmasından ve yangından korumak için yapılmıştır. Dönemin süsleme

motifi ise, dört yapraklı yoncadır.

Yerleşim alanlarından ilki, dünya arkeolojisinde önemli bir yeri olan Hacılar Höyük, Burdur'un 24 km batısındaki Hacılar köyü sınırları içerisinde bulunur. Höyük, Batı Anadolu'nun bilinen en eski yerleşim yeridir. 1957-1960'lı yıllarda J.MELLART tarafından yürütülen kazı çalışmaları ile dünya arkeolojisinde tanıtılmıştır. Höyükte (M.Ö 5600-5400 M.Ö 5400 -4750'ye tarihlenen Neolitik ve Kalkolitik dönemlerin yanı sıra seramiksiz yerleşmeleri de tespit edilmiştir. Bir başka Höyük ise Kuruçay ve Höyücek Höyükleridir. Kazılarını Prof. Dr. Refik Duru 1978-1992 yılları arasında yapmıştır. Burdur'da Höyük yerleşme olarak 30'dan fazla yerleşme vardır.

Bunların başlıcaları İstasyon Höyük, Aziziye Höyük, Yazır Höyük, Yanırlı Höyük, Merkez Yanım Höyük, Karaatlı Höyük, Gebrem Höyük, Gölde Höyük, Bey köy Höyük, Karaaliler Höyük, Tepecik Höyük, Akçaköy Höyük vb. bir diğer yerleşim yerleri de antik kentlerdir. Bunlardan bazıları şöyledir:

SAGALASSOS:

Sagalassos Antik kenti, Burdur'a bağlı Ağlasun İlçemizin 7 Km kuzeyinde, Batı Torosların eteklerinde yer almaktadır.1450-1700 m. arası yükseklikte meyilli bir arazinin üzerine kurulmuş olan kentin kalıntıları Doğu-Batı yönünde 2.5 km, Kuzey-Güney yönünde 1.5 km'lik bir alana yayılmış bulunmaktadır.

Arkeolojik Çalışmalar :

1989 yılından beri Belçika Leuven Üniversitesi'nden Prof. Dr. Marc Waelkens tarafından kazısı yapılmaktadır. Yüzeyle görülen kalıntılar Hellenistik ve Roma dönemlerine aittir.

İlk defa Fransız Gezgin Paul LUCAS 1706 yılında Ağlasun'un yaklaşık 7 Km. Kuzeyinde Burdur İli sınırları içinde, Antik şehir kalıntıları buldu.

Ancak bu kentin "Sagalassos" olduğu, 1824 yılında anlaşıldı. İlk araştırmalar 1884 ve 1885 yıllarında K.Lackoronski

başkanlığında Avusturyalı bir grup tarafından yapılmıştır.1972 ve 1974 yıllarında yine Avusturyalı bir bilim adamı R.Fleischer Heroon binası hakkında araştırma yapmıştır.1982'de S.Mitchell (Swansea Üniversitesi, İngiltere) Pisidia Bölgesi hakkında bölgedeki kentleri inceleyen bir proje başlatmış.1985 yılından sonra Sagalassos'da projeye dahil edilmiştir. Araştırmalar 1986 yılından itibaren Prof. M.Waelkens'in (Leuven Katolik Üniversitesi, Belçika) da katılımıyla 1989 yılına kadar devam etmiştir.

Sagalassos'daki ilk modern ve bilimsel kazı çalışmaları 1990 yılında Prof. M. Waelkens(Leuven Katolik Üniversitesi, Belçika) başkanlığında başlamış ve halen devam etmektedir. Ayrıca 1993 yılından beri her yıl kentin çevresinde yapılan yüzey araştırmalarında birçok yeni ören yeri ve anıt bulunmuş ve bunların bazılarında, Burdur Müzesi işbirliği ile kurtarma kazıları yapılmıştır. Son yıllarda Türkiye'nin en büyük kazılarında biri haline gelen Sagalassos'da 10'dan fazla değişik meslekten ve ülkeden gelen yaklaşık 130 kişilik bilimsel bir ekiple beraber, yaklaşık 100 kişilik Ağlasunlu işçi ekibi çalışmaktadır. Sagalassos

projesinin finansı, Belçikalı bilimsel kurumlar ve sponsor şirketler tarafından karşılanmaktadır.

Tarihçesi ve Kalıntıları :

"Ben Sagalassos ile evliyim" diyecek kadar, Sagalassos'u önemli bulan ve bu uğurda kendini adayarak evlenmeyen Belçikalı Prof. M. Waelkens, yukarıda da bahsettiğimiz gibi Antalya'ya 110 Km. uzaklıktaki, Türkiye'nin en büyük kazılarından birini oluşturan kentin çevresinde bulunan bazı mağaralarda, Neolitik çağa ait yerleşim izlerine rastlanmıştır. Bu zamanlarda Burdur gölü çevresi, Anadolu'da tarım ve hayvancılığın ilk geliştiği yerlerden biri olmuştur.

Bölgeye M.Ö.17/16.yüzyılda yerleştikleri sanılan Pisidialılar, en az üç ayrı kabileden oluşmaktaydı. Pisidialılar, yerleşim için sarp dağların tepelerini ve yamaçlarını seçmiş ve birbirinden bağımsız şehir krallıkları oluşturmuşlardır. Başlıcaları Selge, Sagalassos ve Termessos'dur. Sagalassos, Helenistik Dönem boyunca (M.Ö.333-25) Pisidia Bölgesinin, Selge'den sonra ikinci en büyük kenti durumundaydı. Yine aynı dönemde, kendi kendini idare etme hakkını daha iyi

TARİHTE BURDUR

korumak için Selge ve Termessos gibi Sagalassos'un da Yunan şehirlerindeki idare sistemini benimsediği sanılmaktadır. Bu sistemde şehirler kıdemlilerden oluşan bir idare heyeti ve genç savaşçılardan oluşan bir meclis tarafından yönetiliyordu.

Sagalassos M.Ö. 189'da Bergamalı Attalid Krallığı'nın himayesi altına girmiş ve M.Ö.133'e kadar bu krallığın bir parçası olarak kalmıştır. Kent planında güçlü bir Bergama etkisi görülmektedir.

M.Ö.1.yüzyılda ise büyük ihtimalle Zeus'a ithaf edilmiş olan Dor tapınağı ve bir çeşme binası inşa edilmiştir. Dor düzenindeki üç portikonun "U" şeklinde düzenlenmesiyle oluşan bu çeşme, belki de ilk "U" şeklinde yapılmış çeşme olma özelliğine sahiptir.

M.Ö.1. yüzyılın sonlarına doğru Galatia kralı Amyntas'ın krallığının bir parçası haline gelen Sagalassos, M.Ö.25 yılında bu krallıkla beraber Roma egemenliği altına girmiştir. Roma yönetimi Sagalassos'a ekonomik açıdan büyük yararlar sağlamıştır. Kentin düzenli yollara Pamphilia limanlarına başlanması ticareti hareketlendirmiş ve kente zenginlik getirmiştir. Ayrıca içinden dönemin en önemli yolunu(Via Sebaste)geçtiği kent sınırları Romalılar tarafından

genişletilmiştir.

Muhtemelen Helenistik dönemde de bir seramik üretim merkezi olan Sagalassos, İmparatorluk döneminde bu konuda bölgenin en önemli merkezlerden biri haline gelmiş ve seramiklerini İtalya ve İmparatorluk kolonilerinin bulunduğu Kuzey Afrika'ya ihraç etmeye başlamıştır. Kent, M.S.1.yüzyılın ikinci yarısında, büyük ihtimalle deprem, kıtlık gibi tabii felaketlerin de etkisiyle, bir duraklama ve gerileme dönemine geçirmiştir. M.S.1.yüzyıldan 2.yüzyıla geçilirken kentin mimari gelişimi yeniden hareketlenme sürecine girmiştir.

Hadrian döneminin (M.S.117-138) başlanmasıyla tekrar büyük canlılık kazanan Sagalassos M.S.3. yüzyılın başına kadar mimari yönden en parlak devrini yaşamıştır.

Bu dönemde, Aphrodisias ve Dokimeion'da (Afyon yakınlarında İnce hisar) yapılmış olan mermer heykeller bulunuyordu. İnsan boyundan daha büyük olan bu heykeller, halen Burdur Müzesinde sergilenmektedir. Kentin en görkemli yapıları arasında bulunan tiyatro M.S.180-200 yılları arasında 1700 m. yüksekliğe inşa edilmiştir. Kapasitesi 9000 kişi olan tiyatro, Roma Hamamı'ndan sonra kentin en iyi korunmuş ikinci yapısıdır. Roma Hamamının kesin tarihi

Gezgin Paul Lukas

henüz belirlenmemişse de, yapımına M.S.2. yüzyılda başlandığı sanılmaktadır. Doğu Roma dünyasındaki en iyi korunmuş hamam yapısı olduğu söylenebilir. M.S.518'deki deprem kente önemli zararlar vermişse de yıkılan anıtsal yapılar özellikleri korunarak yeniden onarılmıştır. Kentin önemli bir geçim kaynağı olan seramik üretimi de M.S.7. yüzyılın ilk yarısında durmuştur. M.S.7. yüzyılın ortalarında meydana gelen büyük bir deprem ve ilk Arap akınlarının sonucunda halk kenti terk etmiştir. Sagalassos halkı bundan sonra Ağlasun'a yerleştiği buradaki Bizans kalıntılarından anlaşılmaktadır. Antik kenti korumak ve en iyi biçimde sergilemek amacıyla yürütülen restorasyon çalışmaları sonucunda kazılarda bulunan birçok kalıntının zorlu kış şartlarına karşı korunması için önlemler alınmış, ayrıca çeşme ve kütüphane

Kbyra'nın Sembolü; Yatan Arslan

binalarının restorasyonları 1997 yılında tamamlanarak ziyarete açılmıştır. Büyük bir bölümü halen ayakta olan Roma Dönemi Neon Kütüphanesi'ni korumak ve sergilemek gayretiyle antik yapı olduğu gibi içine alıp kapalı bir müze ortamı oluşturulmak için yeni bir koruma binası inşa edilmiş, antik yapının taban mozaikleri ve yazıtları restore edilerek ziyarete açılmıştır.

KİBYRA (CBYRA) ANTİK KENTİ

Lykialılar Döneminde Gölhisar ve Kbyra (Cbyra) M.Ö.600- M.Ö.300: Antik Gölhisar kenti, Gölhisar Gölü'nün batısında

Kbyra antik kenti stadyumu

TARİHTE BURDUR

Kremna

aynı ismi taşıyan ovanın kenarında kurulmuştur. Antik Kentin kalıntıları Horzum Mahallesi'nin kuzeydoğusundadır. Surlarla çevrili olan bu kent İlk Çağda demir madenini çıkarıp işlemesi ile tanınmıştır. Yöredeki Bubon, Balbura ve İnuanda isimli kentlerin birleşmesinden oluşan Tetrapolis'in başkenti de Kbyra idi. Kbyra'da arkeolojik kazı yapılmadığından bugünkü bilgiler yeterli değildir. Yalnızca Akropol kalıntılarının bir bölümü günümüze ulaşabilmiştir. Akropolde nekropol, tiyatro, aşağı ve yukarı agora ile Odeion bulunmaktadır. Herodotos, Kybyralıların Girit'ten geldiklerini kaydetmiştir. Bu kent Pisidialıların buraya yerleşmesiyle büyümüş, halkı dericilik ve demircilik sanatı yönünden oldukça ileri düzeye ulaşmıştır.

Bundan sonraki Gölhisar tarihi Bizanslıların ilk dönemine kadar Kbyra tarihi ile eşanlamdır. Kıbyranın tarih sahnesine çıkışı M.Ö. 3.yüzyıla rastlamaktadır. Bugünkü Bucak-Kocaaliler(Melli-Miliyas-Milyas) bölgesinden gelen Pisidialı kolonistlerce M.Ö.3. yüzyılda kurulduğu tahmin edilmektedir.

Kremna:

Burdur'un Bucak İlçesi'nin Çamlık Köyü yakınlarındadır.

Aksu Vadisi'ne hakim dil biçiminde bir tepe üzerinde kurulu kentte, konumu nedeniyle eski Yunanca'da "Uçurum" anlamına gelen Kremna adı verilmiştir. Antik Pisidya bölgesinin önemli kentlerindendir. Antik kent, sırasıyla Lidya, Pers Makedonya, Bergama Krallığı, Roma ve Bizans egemenliğinde kalmıştır. Roma dönemine ait olağanüstü güzellikteki Athene, Leto, Nemesis, Asklepios, Hygeia, Herakles ve Apollon heykelleri, Burdur Müzesi'nde sergilenmektedir.

Bubon:

Gölhisar'ın İbecik Köyü yakınlarında, Dikmen Tepesi mevkiindedir. Görkemli Apollon heykeli, Burdur Müzesi'nde sergilenmektedir. Buluntular, Bubon'da antik çağlarda bir bronz heykeltçilik okulu ve atölyesinin varlığını kanıtlamaktadır.

Kodrula:

Bucak ilçesine bağlı Kestel Köyü'nün yakınlarında yer alır. Bugünkü Kestel Köyü'nün adı da antik Kodrula'dan gelmektedir. Helenistik dönemden Bizans dönemine kadar kesintisiz yerleşim yeri olmuştur.

Sia (Taştandam):

Burdur'a 100 km. uzaklıktaki Burdur-Antalya asfaltı üzerinde bulunan Antalya Bademağacı Kasabası'nın 19 km. doğusunda, Bucak İlçesi'nin Kızılkaya Bucağına bağlı Karaot Köyü sınırları içindedir. Bağlı kalıntıları nedeniyle "Taştandam" denilen Sia Antik Kenti, bir Pamfilya kentidir. Helenistik ve Roma dönemlerine ilişkin kalıntılar içeren şehir, yerleşim yerinden uzaklığı ve yolunun olmayışı nedeniyle çok iyi korunarak günümüze kadar gelmiştir.

Komama: Bucak'a bağlı Ürkütlü Kasabası'nda Klasik dönem Yunan yerleşim yeri.

Milias (Kocaaliler):

Milias Antik Kenti; Burdur ili, Bucak ilçesi, Kocaaliler kasabası sınırları içindedir. Helenistik ve Roma dönemlerinde yerleşim gören kentin doğusu, batısı ve güneyi sarp, çıkışı zor kayalıklarla çevrilidir. Yer yer sarp kayalıklar arasındaki boşluklara kalın sur duvarlarının yapılmasıyla, kentin güvenliği sağlanmıştır. Kentin Nekropolü sur dışında ve kuzeyindedir. Ev ve yapıların çoğu ana kaya kesilerek yapılmıştır. Küçük ve kısmen ana kaya üzerine oturtulmuş tiyatrosu bölgede tektir. Ayrıca sarnıçlar, agora kalıntıları görülebilmektedir.

Olbasa: Merkeze bağlı Belenli Köyü'nde, Klasik dönem Roma şehri.

Moatra: Merkeze bağlı Bereket Köyü'nde, Klasik dönem Roma şehri.

Kormasa: Merkeze bağlı Boğaziçi Köyü'nde, Klasik dönem Psid şehri.

Mallos: Merkeze bağlı Karacaören Köyü'nde, Klasik dönem Roma şehri.

Hadriani: Merkeze bağlı Cavurören Köyü'nde, Roma şehri.

Sysianai: Merkeze bağlı Karakent Köyü'nde, Roma şehri.

Malgasa: Merkeze bağlı Kavacık Köyü'nde, Psid şehri.

Macropedium: Merkeze bağlı Akören Köyü'nde, Klasik dönem Roma şehri.

Keraitae: Bucak Belören Köyü'nde, Klasik dönem Roma şehri.

Malyastara: Lengüme Köyü'nde, Psid şehri.

Polyetta: Yeşilova'nın Yarışlı Köyü'nde, Psid şehri.

Takina: Yeşilova Yarışlı Köyü'nde, Psid şehri.

Mabet kalıntısı: Burdur şehir merkezinde, Frig dönemi.

Üçtepeliler Tümülüsleri: Yeşilova'nın Mürseller Köyü'nde, Klasik dönem.

Nekropol: Uylupınar Köyü'nde, Frig-Pers dönemi mezarlık alanı.

Tümülüs: Tefenni'nin Yuvalak Köyü'nde.

Kaya kabartması: Tefenni Yuvalak Köyü'nde, Klasik dönem Yunan Çağı.

Panemöteikhas: Bucak Boğazköyü'nde, Roma Dönemi.

E. TÜRK TARİH DÖNEMLERİNDE BURDUR

1-Fetih Yılları: (1070-1250)

2-Beylik Devri: (1250-1391); 1403-1429

3-Osmanlı Devri: (1391-1402); 1429-1923

4-Cumhuriyet Döneminde Burdur: (1923- ...)

1) FETİH YILLARI

Bilhassa Haçlı Seferleri döneminde, Selçuklu Hükümdarı I. Mesut ve II. Kılıçarslan'ın, Erle Ovası'nda bu orduyu yenilgiye uğratması, Selçuklu hakimiyetini bu bölgede kolaylaştırdı. Selçuklu Hükümdarı II. İzzeddin Kılıçarslan Denizli, Uluborlu, Burdur ve Antalya'ya kadar olan bölgeyi ve Türkmen aşiretlerini idaresi altına aldı. Fakat Türkmen aşiretleri üzerinde tam bir otorite sağlayamadı.

Bölge; 1219 ve 1236 yıllarında tekrar I. Keykavus ve Alaaddin Keykubat tarafından alındı. Böylece bölge, kesinlikle Selçuklu hakimiyetine girmiş oldu. 1257 yılında Selçuklu Devleti üç kardeş arasında pay edildi. Fakat II. Alaaddin Keykubat ölünce, II. İzzeddin ve IV. Rukneddin Kılıçarslan arasında paylaşıldı. Ama iki kardeş arasında çıkan savaşta Rukneddin yenildi ve Burdur kalesine hapsedildi. 1259 tarihinde hapisten çıkarak Selçuklu tahtına oturdu. Rukneddin Kılıçarslan hapis dönemi olaylarının intikamını almaya başladı. Bu yüzden huzursuzluk arttı. Bu arada Baba İlyas ve Baba İshak isyanları da devletin otoritesini sarstı. Ve nihayet Selçuklu Devleti 1303 yılında tamamen ortadan kalktı.

Bu otorite boşluğundan istifade eden Selçuklu'ya bağlı aşiret ve oymakların "Uç" Beyleri de kendi başlarına hükümet kurmaya başladılar.

Burdur Vilayeti toprakları, 1070'de Afşin Bey'in Denizli üzerinden Ege kıyılarına kadar uzanan seferi sayılmazsa, 1071 den sonra, muhtemelen 1075'lerde Türklerin eline geçmiştir. Bu ilk fetih yılları, muhakkak ki, Türklerin büyük zafer ve destan edebiyatında yer etmiştir. Lâkin bu fetih Bizans kaynaklarına aksetmediği gibi, bu tür destanlarla kendi rivayetlerimizde de mevcut değildir. Türkler Büyük Anadolu gibi, Burdur İli'ni de kolaylıkla zapt etmiş olmalıydılar. Zira Bizans idaresindeki yerli halk, durumdan memnun olmadığından Türkleri memnuniyetle karşılıyordu. Burdur İli'nde Türkler'in varlığı, 1045'lerde başlıyor ve 1120 yılına kadar kesintisiz devam etmektedir. 1120 yılında; karşı saldırıya geçen Bizans Uluborlu'yu (Sozo-polis) geri almıştı. Buna rağmen Bizans hâkimiyetinin Burdur topraklarına tam olarak yerleşmediği anlaşılıyor. Türkler, Uluborlu'daki Bizans hâkimiyetine rağmen Burdur yöresinde varlıklarını devam ettirmiş olmalıydılar. Zira 1147 senesinde, Fransa Kralı Louis VII, Denizli'den çıkınca Acıpayam Ovası'na giden Kazıkbeli'nde, Türk Orduları ile savaşmıştı. Türk Orduları, Haçlıları yok edemediler ama, geçecekleri bütün yolları yakıp yıktılar, kuyuları doldurdular. Gerçi, Denizli-Antalya yolu resmen Bizanslılar elinde sayılıyordu. Buna rağmen Türkler bu yol üzerinde, Burdur İli topraklarında Haçlı kuvvetlerine sık sık saldırdılar.

Burdur yöresindeki Türk hâkimiyetinin devam ettiğinin ikinci delili, Dinar yöresinde geçmiştir: 1146 yıllarında, Soma'da bulunan Bizans İmparatoru Manuel Komnenos, Dinar yöresine avlanmaya gitmişti. İşte burada, İmparatoru gören

TARİHTE BURDUR

Burdur Ulu Camii
ana kapısında bulunan Dündar Beyin tuğrası.

bir Türk Birliği, derhal üzerine saldırmış, Bizans İmparatoru güçlülükle canını kurtarmıştı. Bundan anlaşılıyor ki; Türkler, 1120'den sonra da Burdur topraklarında varlıklarını devam ettirmiş olmalıydılar. Uluborlu Bizanslıların elinde olmakla beraber, Türkler Burdur'un topraklarını kesinlikle elden çıkarmadılar. Zira, 1158'de Acıpayam İlçesi topraklarından geçen Türk kuvvetleri, Denizli'ye (Laodikeia) saldırmışlardı. Burdur İli'nde varlıklarını sürdüren Türkler, daha doğrusu Türkmenler, daha bu zamandan beri, "Uç Türkleri" olarak anılmakta idiler. Bizans'la daima savaşan bu Türkler, 1180'lerde Uluborlu'yu da zapt ettiler. Bu fetih, uzun süren savaşların sonunda gerçekleşmiş olmalıdır. Türkler Kışla, Askeriye, Kılıç köylerinde yerleşerek, Uluborlu'nun Güneyden gelen yollarını kestiler. Türk fethi, 1206 yılında Antalya ve Denizli'nin de kesinlikle fethi ile Burdur yöresinde tamamlanmış oldu.

Burdur İli'nde Türkler, bilhassa 1211'den sonra büyük yoğunluk kazandılar. Zira bu yıldan itibaren Bizans'la anlaşılacak ve Doğu'dan gelen Türkmenler, artık Bizans sınırında gaza edemeyip(savaşamayıp), bu il topraklarına yığılmışlardı. Böylece 13. yüzyılın ilk yarısında, Antalya-Isparta-Denizli arasında çok kesif(yoğun) bir Türkmen nüfusu birikmiştir. Bu Türkmenler, kendi boylarının reisi olan "Bey"lerin idaresinde idiler. Özellikle Kayı, Afşar, Bayındır, Büğdüz, Yazır, Yıva ve diğer oğuz boyları önemlidir. Nitekim bu Türkmenler, devrin kaynaklarına 200.000 çadır olarak geçmektedir. Gerçi bu Türkmenler yukarıda belirttiğimiz geniş alanda bulunmakla beraber, asıl merkezde Burdur İli bulunduğundan, Burdur İlinde Türkmenlerin büyük sayısı vardı.

2) BEYLİK DÖNEMİ

Türkmenlerin artık nüfus üstünlüğünü elde ettiği Burdur'da, mahallî beyler, Mehmet Bey'in idaresinde idiler. Mehmet Bey, kardeşi İlyas, damadı Ali, Sevinç, Salur beylerle beraber zikredilmektedir. Antalya-Isparta-Denizli yöresinin bu büyük beyi, 1250'lerden itibaren varlığını göstermektedir. Bu Türkmen zümresi, öteden beri Selçuklu Devleti hayatında büyük yer işgal ediyordu. 1243 Köseadağ

Savaşından kaçan G. Keyhusrev, buraya kaçmıştı. Şimdi Mehmet Bey, var olan nüfuzunu gittikçe artırmıştı. 1258'de Denizli'yi Bizanslılar'a vermesi ile Selçuklular'a iyice kızmış ve çok geçmeden, bu Bizanslılar'ı geri atmışlardı.

Mehmet Bey'in idaresindeki Türkmen Beyliği, Burdur'un tarihinde seçkin bir yer işgal eder. Mehmed Bey, doğrudan Hülagû Han'a müracaat ederek istiklâlini tasdik ettirmişti. Mehmed Bey'in toprakları olarak Denizli, Honaz ve Dalaman yöresi zikrediliyor. Fakat kardeşi İlyas Bey'in, Dündar Bey'in babası olduğunu bildiğimizden, bu Beyliğinden Doğu'da Beyşehir'e, Alanya'ya kadar uzandığını da tahmin edebiliyoruz.

1261 yılında Türkmen Beyliği ile Selçuklular'ın, daha doğrusu İlhanlılar'ın arası açıldı. Mehmet Bey, Hülagû'nun yanına gitmeyince İlhanlı-Selçuklu kuvvetleri Türkmen Beyliği'nin üzerine yürüdü. Bu sırada Mehmet Bey'in damadı olan Ali Bey, eniştesine kırıldığından Selçuklulara gitti. Bu Ali Bey, Türkmen ülkesinin gizli geçitlerini bildiğinden, Selçuklu-İlhanlı ordusu ansızın Türkmen ülkesine girdi. İki taraf orduları, "Dalaman Ovası"nda karşılaştılar. Savaş Mehmet Bey kaybetti ve "Boğaz"lara kaçtı. Ancak yeminle inandırılıp Selçuklu ordugâhına gitti. Uluborlu'ya geldiğinde ise, öldürüldü. Yerine Ali Bey, Türkmenlerin üzerine Bey oldu ve bu olay büyük neticeler doğurdu. Türkmenlerin bir kısmı, Bizans sınırını geçip, yeni fetihleri başlattılar. Ve asıl büyük netice; bir kısım Türkler, Ali Bey'in idaresinden ayrılıp İlyas Bey'in idaresine geçtiler. Gerçi Ali Bey, 1277 tarihinde bir istiklâl (bağımsızlık) teşebbüsüne daha girişti; lâkin bunda başarılı olamadığı için, Afyon'a hapsedildi. Burdur yöresindeki Türkmenler de Mehmet Bey'in torunu İnanç Bey'in değil, kardeşi İlyas Bey'in evlâdının idâresinde idiler. İlyas Bey'in birkaç oğlundan en büyüğü, Dündar Bey idi.

Hamidoğulları Beyliği:

Aynı tarihlerde Isparta, Eğirdir ve havâlisinde bulunan Hamid aşireti de, başlarında bulunan İlyas bin Hamid Bey'in oğlu Feleküddin Dündar Bey'in reisliği altında, merkezleri Uluborlu ve sonra eski adı Prostana olan Eğirdir olmak üzere Hamidoğulları Beyliği'ni kurdu. Beyliğin kuruluşu, on üçüncü asrın son çeyreği içindedir. Hamid Bey ile oğlu İlyas Bey, Selçukluların uç beylerinden ve Selçuk emirlerinden idiler. Feleküddin Dündar Bey, kurduğu beyliğe büyük babası Hamid Bey'in ismini verdi.

Faal bir emir olan Dündar Bey, beyliğinin hududunu güneye doğru genişleterek Gölhisar, Korkuteli ve Antalya'yı ele geçirdikten sonra, ülkesini Germiyan ve Denizli hudutlarına kadar büyüttü. Eğirdir'i pek çok eserlerle imar eden Feleküddin Dündar Bey, buraya kendi künyesine nispetle Felekâbâd adını verdi. 1301 yılında Antalya'yı fethettikten sonra, buranın idaresini kardeşi Yûnus Bey'e havale etti. 1314'te Anadolu'ya gelen İlhanlı Beylerbeyi Emir Çoban'a itaat edenler arasında, Dündar Bey de bulunuyordu.

Seyyah İbn-i Battûta, 1333 yılında Anadolu'yu gezerken, Hamidoğulları Beyliği'ne de uğramış, Gölhisar'da Dündar Beyin oğlu Mehmed ve Eğridir'de, diğer oğlu Necmeddin İshak Bey'in hükümdar bulduklarını belirtmiştir. Beyşehir ve Akşehir'e kadar beyliğin sınırlarını

Merkez Dörtayak Türbesi

genişleten İshak Beyin, hangi tarihte vefat ettiği belli değildir.

Dünder Bey, 1299 tarihinde Ulucami'nin minâresini yaptırmıştı. Burdur ili tamamen bu Bey'in idaresinde bulunuyordu. Dünder Bey 1326'lara kadar Beyliğini güzelce idare etti. Lâkin istiklâl için her zaman arzulu olduğundan Temürtaş'ın sert harekâtında, ölümden kurtulamadı. Anadolu Valisi Temürtaş, Dünder Bey'i Antalya'da yakalayıp öldürdü. Hamid oğulları etrafa dağıldılar.

Dünder Bey Sonrası:

Dünder Bey'in oğulları Temürtaş'ın 1327'de Mısır'a kaçmasından sonra, beyliğin idaresini ele aldılar. Hattâ

İshak Bey, Mısır'da babasının kanından davacı olarak Temürtaş'ın ölümüne sebep olmuştu. Dünder Bey'in bir oğlu İshak Eğridir'de, bir oğlu Mehmet Gölhisar'da Bey idiler. Burdur bu yıllarda, Antalya ile ticaret sayesinde gelişen bir şehir idi. Türkmenler halı-kilim dokuyup sattıkları gibi, Dalaman Çayı vasıtası ile kereste de ihraç ediyorlardı. Ticaret, özellikle Antalya ile hayli gelişmişti. Daha 1230'lardan itibaren bu ticaretin önemini, İncir ve Susuz kervansarayları ile anlıyoruz. Bu yıllarda Bizans ile ticareti Çardak ve Akhan sağlıyordu.

Anadolu'da Osmanlıların yükselmesi, beyliklerin gücünün sabit kalması dengeyi değiştirdi. Osmanlılar, zaten akraba oldukları Hâmid Beyliği'ne değil, Karamanoğulları'na karşı

TARİHTE BURDUR

Burdur'un medeniyet tarihinden bir barmam ve külliyesinin halini (Siman Mâni)

şiddetli bir mücadele içinde idiler. Bu çatışmada Hâmid Beyliği, Osmanlılar'ın yanında yer almıştı. 1357 yılında Hâmid Beyliği'nin önemli bir bölümü, Osmanlı ülkesine satılmıştı. Ancak Beyliğin asıl Osmanlı idaresine geçmesi, Yıldırım Bayezid'in 1391'deki seferi sırasında olmuştur. Lâkin bu kısa sürmüş, 1403'de Timur sayesinde tekrar beylik kurulmuştur. Bu defa beyliğin hayatı iyice kısa olmuş, 1430'larda kesinlikle Osmanlı topraklarına katılmıştır.

3) OSMANLI DÖNEMİ

Hamitoğulları ülkesi Osmanlılar'a geçtikten sonra Burdur ilçe olarak Anadolu Beylerbeyliği merkezi olan Kütahya'ya bağlanmıştır. Ancak, 2'nci Beyazid'in oğlu Şehzade Korkut, Hamit ve Teke'de vali iken, Korkutun Hekimi Hamza oğlu Ali'nin, 1501 tarihinde Çeşmedamı adındaki çeşme binasını yaptırmış olduğu adı geçen çeşmenin üzerindeki kitabeden anlaşılıyor.

İstanbul Topkapı sarayı evrak hazinesinde, Başvekâlet arşiv dairesinde bulunan, Hicrî 929 (Miladî 1522) tarihinde tanzim edilmiş olan ve (Defteri mufassal livai Hamit) adındaki defterde Burdur merkez, ilçe ve köylerinin kimlerin zemet ve timarında bulunduğu, hasılat, ev ve vergi mükellefi adedi, göçebe Yörük cemaatlerinin durumu ve vergi sistemleri, akarsuların kullanma şekilleri, âşar ve ağnam vergileri gösterilmiştir.

Burdur İlçe Merkezi:

Burdur, Tirkemiş İlçesi'nin merkezi idi. Ağlasun, Gölhisar, İncirli (Bucak) ilçesi ve Erle(Yeşilova) Nahiyesi ve Acıpayam Nahiyesi köylerinin bir kısmı Burdur'a bağlı bulunuyordu. Defter kayıtlarına göre, Burdur merkezinde ve sur içinde Yeni Mescit, Çukur ve Cami adında üç Müslüman mahallesi ve sur dışında 41 hanelik Rum ve Ermenilere ait bir mahalle bulunduğu yazılmakta ve Karasenir, Manastır (Necati) ve

Yenice Mahalleleri de sur dışında köy olarak gösterilmiştir.

Burdur'un Yıllık Geliri ve Alındığı Kaynaklar:

Burdur merkezinin geliri 20,228 akçedir. Bundan başka âşar ve göğeri vergisi olarak da 13,337 akçe gelir sağlanmaktadır.

O tarihte Burdur merkezinde İhtisab ağalığı (Belediye teşkilatı) vardır.

Burdur merkezi köylerinin, ilçe, nahiye ve köylerinin adları, yüzyıllardan beri bilinmekte ve söylenmekte olan adlardır. (Çerçin, Kurna, Mandırna, Sala, Lengüme, Kravgaz, Çine ve Arvallı gibi)

Çine Köyü'nden gelmekte olan çay suyu hakkında şu kayıt vardır:

"Burdur Kazası halkının Çine Köyü halkı ile su yönünden nizaları olup, daha eskiden ahkâmı padişahı ile teftiş olunup su, adı geçen Burdur halkına hükmolunup hüccet ve kararnameler verilmiş ve Çine köyü halkı menedilmiş imiş. Şimdiki halde ol kararname yüce katıma iletilip, eski karar ile iş yapıla deyu, Burdur halkına hükmü hümayunum ve mukarrername-i padişahı sadaka olmağın deftere kaydolundu."

Bu defterde Burdur merkezi köylerinde, ilçe, nahiye ve köylerinde göçebe Yörüklerin durumları, hangi cemaate bağlı oldukları gösterilmiş ve bunların çoğunun Tirkemiş'ten gelme ve Tirkemiş'e bağlı oldukları kayıtlıdır.

Yine evrak hazinesinde bulunan Mühimme defterlerinde de Burdur'u ilgilendiren Padişah fermanları vardır.

Kanuni Sultan Süleyman zamanında, oğlu Şehzade Selim Kütahya'da Beylerbeyi olarak bulunmuştu. 1566 tarihinde Padişah olduğunda, Burdur'da bulunan bir bendesi(adamı) Burdur'da Uzun çarşıdaki çeşmeyi yaptırmış ve İkinci Selim'e armağan ettiği, çeşmenin kitabesinden anlaşılıyor.

Yukarıda da adı geçen defterdeki kayıtlardan anlaşılıyor.

üzere, Osmanlıların en parlak çağı sayılan Kanuni Süleyman, İkinci Selim ve Üçüncü Murat zamanında Anadolu'nun ve özellikle Burdur ve dolaylarının, gerek asayiş durumu ve gerekse halkın yaşayışı, pek o kadar övülecek halde olmadığını gösteriyor.

Sadrazam Kemankes Ali Paşa:

Evliya ve Kara adları ile de bilinen Ali Paşa, Hamit ilinden İstanbul'a giderek sarayda yetişmiş, vezirlikte Diyarbakır, Bağdat ve Mısır Valiliklerinde bulunmuş, 1624 de Sadrazam olmuştur. İlk büyük işi, deli hükümdar 1'inci Mustafa'nın tahttan indirilmesini sağlamaktır. 4 üncü Murat'ın ilk sadrazamı olan Ali Paşa, rakip gördüğü devlet adamlarını öldürtmesi ve rüşvet almaya başlaması üzerine gözden düşmüş ve idam edilmiştir. Burdur'da çeşitli tarihlerde ölmüş ahfadının dört kişiye ait mezar taşı kitabeleri müzededir.

Katırcı Oğlu Mehmet Paşa:

Katırcıoğlu Mehmet, Burdur'un Kemer Nahiyesi halkından bir Türkmen'dir. Babası Ahmet Ağa, katırcılarla kervancılık yaptığından Katırcıoğlu lakabını almıştır. Katırcıoğlu, Kara Haydar oğlu ve Gürcü Nebi ile birleşerek eşkıyalık etti. Sonra Abaza Paşaya uyması ile Padişah tarafından affedildi. Kendisine Paşalık verildi. 1654 tarihlerinde Konya ve Yenişehir valisi ve Beylerbeyi payesi ile Anadolu valisi oldu. Sadrazam Köprülü Fazıl Ahmet Paşa ile birlikte Girit seferine katıldı. 1668 tarihinde Kandiyeye Kalesi kuşatmasındaki kanlı savaşlarda şehit oldu.

Kemer Bucağında Katırcıoğlu soyundan bugün kimse kalmamış ise de, son zamanlara kadar burada Katırcıoğullarına ait konak, han ve hamam yapıları vardı.

Çelik Paşalar:

Çelik paşa adı Burdur'un 50 yıllık tarih hayatında çok anılmış bir ad ve sülâledir. Sülâlenin başı Polat Ahmet Paşadır. Polat

Ahmet Paşa Arap soyundandır. 1731 tarihinden itibaren Sivas ve Adana Beylerbeyi olarak vazife görmüştür.

Polat Ahmet Paşanın oğlu olan Çelik Mehmet Paşa, Miri Miran rütbesine kadar yükselmiş bir idare adamıdır. 1738-1744 yıllarında Hamit ve Tekke mutasarrıfı idi. Çoğu zaman Burdur'da oturmuştur. Evi ve çiftliklerinin çoğu Burdur'da idi. Van, Trabzon ve daha başka yerlerde valilik yapmış, Konya'da üçüncü kez vali bulunduğu sırada 1765 de ölmüş, kabri Konya'dadır. Çelik Mehmet Paşanın oğullarından İbrahim Paşa birçok yerlerde mutasarrıflık yapmıştır. Diğer oğlu Ahmet Paşa, 15-20 yıl kadar Hamit ve Teke mutasarrıflığında bulundu.

Senirkentliler:

1800'den 1820 tarihine kadar Uluborlu İlçesi'nin Senirkent Köyü halkından 500 kişi kadar, Burdur'a göç etmişler ve bu göç daha sonraları da devam etmiştir. Dokumacılığı Burdur'a getiren ve yayan Senirkentliler, bugün Burdur nüfusunun önemli bir kısmını teşkil etmektedir.

Senirkentliler ve Alaca Dokuma Tarihiçesi:

Alaca genellikle kırmızı zemin üzerinde sarı çubuklu pamuklu bir kumaştır. Pamuklu ve ipekli olarak ikiye ayrılır. Dayanıklı ve kullanışlı bir kumaş olan Alaca, eski dönemlerden beri Anadolu'nun birçok yöresinde dokuma gelmiştir.

Alaca kumaş dokumacılığında önemli bir yere sahip olan Burdur ilinde alaca dokumacılığının 150 yıl kadar bir geçmişi olduğu bilinmektedir.

Burdur'da ilk yerleşim 1071-1100 yılları arasında görülmüştür. Burdur'a ikinci göç dalgası, 1800-1820 yılları arasında olmuştur. Uluborlu ilçesinin Senir Kasabası'ndaki eşkıya baskınından kaçanlar Burdur'a gelip yerleştiler. Alaca dokuma sanatı da Senirkentlilerle birlikte Burdur'a geldi. Başlangıçta her evde bir alaca tezgahı varken çok geçmeden evlerde ikinci, üçüncü tezgahlar işler duruma geçmiştir.

1930 yılına kadar her hangi bir kuruluşa bağlı olmadan devam eden kumaş dokumacılığı 1930 yılında, dokuma kooperatifinin kurulması ile yeni bir sürece girmiştir. Böylece dokuma kooperatifi, hem dokumada kullanılacak malzemelerin dağıtılmasında, dokunan ürünlerin kalitesini belirlemede, hem de yurt içi ve yurt dışında pazarlanmasında yetkili bir kuruluş idi. Burdur, Alaca kumaş dokumacılığında, dönemine damga vurmuştur.

Çiloğlu Ailesi:

Burdur'un köklü ailelerinden olan Çiloğlu Hacı Ömer Ağa, çok zengin bir kimse olduğundan, ölümünde muhalefatının (Bütün varlığı) Padişah adına zabıt ve müsadere olunması, hakkında 1818 tarihli Padişah fermanı vardır.

Burdur Tarihinde Dokumacılık

Merkez Saat Kulesi

Fetaret Olayı

Burdur 1768 den 1837 tarihine kadar mutasarrıflıktır. 1837 mutasarrıfı Hafız Ahmet Rıza olduğu mahkeme-i şer'iyeye kayıtlarından anlaşılıyor. 1837 den 1850 tarihine kadar Burdur idare âmirinin kim olduğu belli değildir. 1839 tarihinde Burdur idare âmirinin Çiloğlu Mustafa Ağa (Hacı Ömer'in oğlu) olduğunu Fetaret olayından öğreniyoruz. Mustafa Ağa'nın idare âmiri olarak işbaşına geçmesi, Burdur'u uzun zamanlar ellerinde bulunduran Çelik Paşa oğullarının nüfuz ve itibarını sarsmış olduğundan, iki ailenin rekabeti ve taraftarlarını kızdırtmaları sonucu, başta Yenice mahalleliler olmak üzere Mustafa Ağa aleyhindeki hoşnutsuzluklar arttı. O yıl devlet tarafından Burdur'dan istenen vergi ağırdı. Mahallelere sellane(Salma) yapıldı. Mustafa'ya karşı olan Yenice mahalle halkına daha çok vergi salındı. Çelikpaşa taraftarlarının kızdırtması üzerine Yenice mahalleliler ayaklanarak, başka mahallelerinde katılması ile Çiloğlu konağını bastılar. İlk önce Kapıaltı kumandanını öldürdüler, zabtîyeleri yaraladılar ve silahlarını aldılar. Meclise saldırarak birçok kişiyi öldürdüler. Konağı ateşe verdiler. Mustafa Ağa ferrace giyerek kadın kıyafetinde kaçtı. Fetaret olayının içinde bulunan ve olayları gözü ile gören Aşık Vecai adında bir şair, bu hadiseyi "Fetaretname" adlı çok uzun bir koşması ile anlatmıştır.

Aylar geçtikten sonra isyanı bastırmak üzere asker gelmiş fakat bu olayın devlete karşı bir ayaklanma olmadığı, adaletsiz bir vergi salmasından ve rakip iki ailenin halkı kızdırtmasından ileri geldiği anlaşılmıştır. Yüzlerce insan tarafından bir anda meydana gelen bu olayda, ölenlerin katilleri bulunamamış ve suçlular tam olarak tespit olunamamıştır. Memlekette Külhanbeyi geçinen serserilerden çoğu, cezalandırılarak başka illerin hapisanelerine gönderilmişler, bunlardan hiç birisi, bir daha memlekete dönmemişlerdir. 1839 Tanzimat Hattı Hümayunundan sonra yapılan mülki teşkilatta; Burdur, Kütahya İli'nden alınarak Konya Vilayeti'nin Isparta Kaymakamlığı'na Muhassıllık olarak bağlandı. 1839'dan 1850 tarihine kadar, Burdur idare âmirinin kim olduğu bilinmemektedir.

1850 Konya Valisi Hacı Kâmil Paşa, Isparta kaymakamı Ahmet efendi, Burdur Muhassılı Kapıcıbaşı Ahmet Efendi.

1851'de Isparta'dan ayrılarak Burdur, Konya'ya bağlanmıştır. 1853 Konya Valisi Vezir Hafız Paşa, Burdur Kaymakamı Kapıcıbaşı Şerif Ağadır.

Buna göre, 1389 tarihinde Yıldırım Beyazıt tarafından zapt olunarak Kütahya Beylerbeyliği'ne bağlanmış olan Burdur, 450 yıl kadar Kütahya Vilayeti'ne 1839 ile 1850 yılları arasında ise, Konya Vilayeti'ne bağlanmıştır.

Burdur'un ileri gelen çiftlik ağaları ve zenginleri, başta büyük hayır sahibi Saden oğlu Hacı İsmail Ağa olduğu halde toplanıp İstanbul'a giderek, hazineye ödenmesi gereken fazla ödeneği ve maaşları şahsen vermeyi kabul ve taahhüt etmek sureti ile Burdur'un Sancak "Mutasarrıflık" olmasını sağlamışlardır. 1872 tarihinde Sancak olan Burdur'un, Tanzimat'tan sonra ilk mutasarrıfı Mehmet İzzet Paşa'dır.

Mehmet İzzet Paşa, bir yıl sonra 1873 tarihinde Burdur'da ölmüş. Yenice Mahalle'deki Taş Cami mezarlığına gömülmüştür. Kitabeli kabir taşı, bu caminin iç kapısı önündedir.

Osmanlı devleti, 1914'de Birinci Cihan Savaşı'na katılmıştı. Seferberlik ilân olundu. 1914 yılı Rumi 21 Eylül'ü 22 ye bağlayan gece (M. 3 Ekim 1914), şehirde çok şiddetli deprem oldu. Bu depremde 1500 kadar insan öldü. Yenice ve Cemil mahallelerinde yıkılmadık bina kalmadı. Diğer mahallelerdeki yapıların çoğu yıkıldı. Geri kalanlar da ağır hasar gördü. Burdur halkı, çadırlarda ve derme çatma barakalarda çok kötü şartlar altında birkaç yılını geçirdi.

İstiklal Harbi Sırasında İtalyanların Burdur'u İşgalleri:

1919 yılı Nisan sonlarında Antalya'yı işgal eden İtalyanlar bir müddet sonra Burdur'u işgal ettiler. Şimdiki Köroğlu kahvesinin bulunduğu binayı merkez ve telsiz istasyonu yaptılar. Kendilerini halka ısındırmak için okul ve hastaneler açtılar. Hastanelerinde bedava hasta tedavi ettikleri halde ulusal duygusu çok yüksek olan Burdurlular bu iltifat ve yakınlığa katiyen kulak asmadılar. Aksine olarak İtalyan tesislerini, telsiz istasyonlarını bozdular. Gençler geceleri devriye gezen askerlerin ellerinden silahlarını almaya, kendilerini dövmeye başladılar. İşgal işi Burdur'u koyu vatansever hale getirmiştir. Bu duygunun yüksekliği o zamanlarda başlamış olan istiklal savaşına gönülden katılmasıyla anlaşılabilir.

Yunan kuvvetleri, Aydın-Nazilli istikametinde ilerlerken Burdur'da Kuva-yı Milli kuruldu. 1918-1919 tarihlerinde, Burdur Mutasarrıfı Ali Ulvi bey idi. Ali Ulvi bey, vazifesinden alınarak yerine Darbaz oğlu Hacı Vasfi bey gönderildi. Hacı Vasfi Bey, Padişah tarafı idi. Kuva-yı Milliye çalışmalarına engel oluyordu. Kuva-yı illiyeciler, çarşı esnafı ve memleket ileri gelenlerini toplayarak mutasarrıfa vardılar ve memleketi derhal terk etmesini sağladılar. Burdur, 1920 yılında müstakil mutasarrıflık (Liva) oldu. Konya Vilayeti'nden ayrılarak, doğrudan doğruya hükümet merkezine (İstanbul'a) bağlandı.

1918'den sonra, artık Osmanlı Devleti yok demektir. Anadolu'nun her tarafında çeşit çeşit eşkiya çeteleri türedi. Burdur merkezi ve köylerinde, Kaz Ahmet çetesi çok canlar yaktı. Çok jandarma öldürdü. Kuva-yı Milliyecilerin çalışmaları ile yakalanarak Burdur hapisanesine konuldu. Başka bir yere gönderilirken, Kışla köyü yakınlarında öldürüldü.

Nazilli Bölgesi'nde Demirci Mehmet Efe çeteleriyle, Yunan ordusuna karşı cephe kurmuştu. Burdur Kuva-yı Milliyecileri, halktan topladığı silah cephane, yiyecek ve giyecekleri, topladığı askerlerle birlikte cepheye gönderiyordu.

Mustafa Kemal Paşa Erzurum ve Sivas Kongreleri'ni yaptıktan ve Müdafai Hukuk Cemiyeti'ni kurduktan sonra, Burdur Kuva-yı Milliye teşkilâtı Müdafai Hukuk Cemiyeti'ne bağlandı. 19 Mart 1920 tarihinde Burdur Müftüsü Halil Hulusi Efendi'yi mebus(milletvekili) seçerek Ankara'ya göndermiştir.

Burdur halkı I. Cihan Savaşı'nda deprem felâketine uğradığı

TARİHTE BURDUR

çekirge ve kıtlık âfeti çektiği, evlatlarını cephelerde şehit verdiği ve çok ağır şartlar altında bulunduğu halde, 1919-1922 İstiklâl Savaşı'nda hiçbir zaman maneviyatını bozmamış, Ankara B.M.M. Hükümeti'ne candan bağlı olarak ve varını yoğunu ortaya koyarak, zaferin kazanılmasına çalışmıştır.

Zafere ulaşıp, 29. Ekim. 1923'te Cumhuriyet kurulduktan sonra, yapılan mülki teşkilatta Burdur Vilayet oldu. İlk vali Faik Bey'dir.

Burdur'u Gezen Seyyahlar:

Burdur İli, Osmanlılar döneminde oldukça sakin bir hayat geçirdi. İç mücadeleler dışında herhangi bir düşman saldırısı olmadı. Burdur ili'ni bu dönemde birçok Avrupalı seyyah da gördü. Özellikle 1714'lerde gelen Paul Lucası, 1821'lerde gelen Arundell, 1836'larda gelen Hamilton, 1872'lerde Davis ve Seiff, Burdur ili ve insanları hakkında güzel bilgi veriyorlardı.

1955'te Burdur Cumhuriyet Meydanı'nda Bayram Töreni

4) CUMHURİYET DÖNEMİ

İl Oluş

1920 yılında müstakil mutasarrıflık olan Burdur, doğrudan hükümet merkezi olan İstanbul'a bağlanmıştır. I.Dünya Savaşı'nın yenilgi ile neticelenmesinden sonra İtalyanlar Antalya'ya asker çıkardılar. Burdur'a gelerek merkez komutanlığı kurdular. Burdur düşmanın yurttan atılmasından sonra kurulan yeni Türkiye Cumhuriyeti'nde 1923 yılında İl olarak yerini almıştır.

Burdur'un Kuva-yı Milliye'ye Katkısı:

Mondros Mütarekesinin ilk günlerinde 57. Tümen'in Antalya'nın Bademağacı Köyü'nde bulunan cephaneliği, İtalyanların Burdur'a doğru ilerleyeceği anlaşılınca Burdur'un Çeltikçi Köyüne götürülmüştür. Bu silahlardan, Nazilli cephesindeki direniş sırasında ve daha sonraki savaşlarda çok yararlanılmıştır. Burdurlu Kuva-yı Milliyeciler'in, Demirci Mehmet Efe'nin, Yunanlılara karşı Nazilli cephesinde çarpışmalarında büyük yardımları olmuştur.

Cepheye çok sayıda gönüllünün yanı sıra, silah, cephane, yiyecek ve giyecek göndermişlerdir. Nazilli cephesinde 400'e yakın Burdurlu gönüllü hayatını kaybetmiştir. Burdur, Kuva-yı Milliye teşkilatı çalışmalarının uzun süre bağımsız yürüttüyse de, Sivas Kongresinden sonra Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyetine bağlanmıştır. 1920'de toplanan Büyük Millet Meclisine Burdur'dan ünlü kişiler katılmıştır. Bu milletvekillerinin en ünlüsü; İstiklâl Marşının Şairi Mehmet Akif ERSOY'dur.

Mehmet Akif Ersoy Burdur'da :

İstanbul'un 16 Mart 1920 tarihinde İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmesi üzerine Ankara'ya gelen Mehmet Akif, TBMM'de Burdur mebusu(milletvekili) seçilir. Burdurluların ısrarlı daveti üzerine oğlu ile birlikte Burdur'a gelir. Oğlu Emin, babasının Burdur konuşmasını şöyle

nakleder:

"Babamı ilk defa Burdur'da Hükümet Konağında üç-dört yüz kişiyi mütecevaz bir cemaata karşı hitap ederken gördüm. Çok heyecanlı olduğu bütün hareketlerinden belli oluyordu. İzmir havalisinden sızan kara haberleri, mülevves (kirlili) çizmeler altında çiğnenen tarihi ve ilahi mabetlerimizi öyle yanık bir dille ifade ediyor, bu fecayiini (facialar) yürekler acısı avakabını (akıbetlerini) öyle acı bir dille tarif ediyor ki... O muazzam kalabalık derin bir sükûta (sessizlik) dalmıştı. Lakin bu öyle bir hava idi ki, kasırgalar koparacak ruhların, kellesini koltuğuna almaya niyet eden başlatan son kat'i kararlarından doğuyordu. Bir de şurada burada hissiyatına malik (sahip) olmayarak hıçkırıklarını tutamayan vatanseverlerin iniltileri duyuluyordu."

Burdur-Tefenni yolu:

Önceleri deve kervanlarıyla yapılan ulaşım, motorlu araçlar çıkmaya başlayınca; 1924 yıllarında, stabilize olarak Tefenni yolu yapılmıştır. 1980'den sonra da, asfalt çalışmaları başlamış ve kısa sürede bitirilmiştir.

ATATÜRK'ÜN BURDUR'A GELİŞİ

Burdur'da, her 6 Mart'larda, Atatürk'ün Burdur'a gelişi anılır. Belki hiçbir millette olmadığı kadar, vefalı bir milletiz. "Vefa", duygusunun kültürümüzde müstesna bir yeri vardır. Özellikle, tarihimizin dönüm noktalarına damgasını vuran lider, kahraman ve önderlerimizi unutmayız. Bu haslet, tarihin tekerrürlerinde bizlere birer ışık ve yol gösterici olacaktır.

Genelde olması gerektiği gibi, Atatürk'ün Burdur'a gelişini hatırlarken de, içinden geçmekte olduğumuz ve gündemdeki yeri de giderek gelişen "Milli bağımsızlık" ve özellikle "Ekonomik bağımsızlık" konusu içinde ele alarak, hatırlamak daha anlamlı olacaktır. 6 Mart 1930 günü öğleden sonra, Antalya'ya geçerken Burdur'a gelen ve zamanın Valisi Hazım Bey tarafından Baladız'da karşılanan Atatürk'ü, Çatalpınar mevkiinde, öğretmen ve öğrencilerle

Oluklaraltı semtine adını veren oluklar, 1930'

birlikte kalabalık bir halk da karşıladı. Arabasından inip herkesin elini sıkan Atatürk, dönüşte Burdur'da kalma sözü vererek yoluna devam etti. 12 Mart 1930 günü, saat 12.15'te Antalya'dan dönen Atatürk'e, zamanın eşraflarından Fahri Kayaalp, Haydar Kuzucu ve Emin Kutsal ailelerinin hazırladığı yemekler, Özel İdare binasında ikram edildi. Atatürk, yemeğin sonunda ikram edilen muhallebiyi çok beğenmiş ve takdirlerini belirttikten sonra Fahri Bey'e "bu nedir?" diye sormuştu. Fahri Bey "Bağdat Muhallebisi Paşam" diye cevap verince Atatürk sinirlenmiş ve yüksek sesle : "Hayır. Ben Bağdat'ta üç yıl kaldım, böyle bir muhallebi yemedim. Burdur muhallebisine nasıl Bağdat Muhallebisi dersiniz?" demiştir.

Öğleden sonra da Afyonkarahisar'a hareket etti.

Atatürk'ün Burdur'daki yemekte, vilayet ve belediye ziyaretlerinde neler konuştuğu hakkında ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır. Ancak her gittiği yerde, genel olarak değiştiği ve özellikle İzmir İktisat Kongresi'nde ifade ettiği konulara Burdur'da da değinmiş olmalı, diye düşünüyoruz... Atatürk, 17.Şubat.1923'te, İzmir I. İktisat Kongresi'nin açış

konuşmasında, özetle şöyle diyordu:

"Efendiler; tarihimizi dolduran zaferler, mağlubiyetler ve çöküşlerin tamamı iktisadi durumumuzla ilgilidir. Yeni Türkiye'mizi, layık olduğu seviyeye yükseltebilmek için, mutlaka iktisadiyatımıza birinci derecede ve en çok önem vermek mecburiyetindeyiz. Zamanımız tamamen bir iktisat devrinden başka bir şey değildir.

.....

Efendiler; kılıç kullanan kol yorulur, fakat saban kullanan kol her gün daha çok kuvvetlenir ve her gün toprağa daha çok sahip olur.

İstiklali tam için şu düstur vardır; Hakimiyeti milliyeye, hakimiyeti iktisadiye ile güçlendirilmelidir. Bu kadar büyük gayeler, bu kadar mukaddes, azametli hedefler, kağıt üzerindeki düsturlarla, arzu ve hırslarla gerçekleşemez. Bunların gerçekleşmesini temin için, yegane kuvvet, en kuvvetli temel iktisadiyattır. Siyasi ve askeri muzafferiyetler, ne kadar büyük olursa olsun, iktisadi zaferle süslenmezse, semere vermez; kalıcı olmaz." Bu sözler, aynen bu günler için de söylenmiş gibidir. Bu günler için de, çok ciddi ışık

TARİHTE BURDUR

tutucu ve yol gösterici niteliktedir.

Şer'îye Sicilinde Burdur (1)

Mahkeme sicilleri kadıların tuttukları zabıt defteridir. Muhteva olarak çok çeşitli belgeleri ihtiva etmektedir. Bunlar genellikle; dava zabıtları, hüccet ve i'lamları tereke ve taksim kayıtları, nikah kayıtları ile talak davaları, günlük narh kayıtları yanında, klasik dönemde merkezden gönderilen; ferman, berat, tezkere ve mektup gibi idari konuları ilgilendiren çok sayıda belgeler yer almaktadır. Bunun dışında mahalli yöneticilerin, şehir ve çevresinin yönetimi ve imarına dair emir ve uygulamalar da bu deftere kaydedilmiştir.

Kadı sicillerindeki zengin arşiv malzemelerini gören birçok bilim adamı 'Hazine-i Evrak kayıtları derecesinde ehemmiyetli birer memba' olduğuna işaret etmiştir. Hatta günümüz tarihçelerinin kutbu sayılan Prof. Dr. Halil İnalçık; 'Siciller önümde bir ufuk açtı' demektedir.

Gerçekten Osmanlı devlet yapısı ve şehrin tarihi dokularının belirlenmesinde bu siciller birinci elden kaynak durumundadır. Şimdiye kadar 32 adet olarak bilinen Burdur şer'îye sicili 1992 yılına kadar Mevlana Müzesi Kütüphanesinde saklanmıştır.

1992 yılında Türkiye genelindeki bütün mahkeme sicillerinin bir merkezde toplanması projesi çerçevesinde Ankara'da ki Milli Kütüphaneye nakledilmiştir.

Bu sicillerin 2000 yılında mikrofilmleri Ankara'da ki Milli Kütüphaneden Burdur il Halk Kütüphanesine getirilmiş, ancak mikrofilmden faydalanma zor olduğundan eski Burdur Senatörü Ekrem Kabay tarafından mikrofilmlerinin çıktıkları yaptırılarak ciltli halde Burdur İl Halk Kütüphanesi bünyesinde araştırmacıların hizmetine sunulmuştur.

Şimdiye kadar 32 olarak bilinen Burdur şer'îye sicilleri bu bildiriye arz edeceğim hiçbir katalogda yer almayan sicille birlikte 33'e çıkmıştır. Mezkûr (adı geçen) sicil, gözaltına alınan bir zanlıda bulunmuştur. İsrarla fotokopisini edindiğim ve arşivimde sakladığım 1267 tarihli 18 x 46,5cm ebadında beyaz karton kapaklı defterin, iç tarafında bir takım hesaplamalar bulunmaktadır.

Kütüphane ve Kütüphanecilik

1267 (1850) Şeyh Ali zade dimekle ma'ruf (tanınmış), Şeyh Hüseyin Esad Efendi b. Şeyh Ömer Efendi zevcesi Kamile ile oğulları Ömer Memduh, Said, Yusuf, Mehmed 84 adet kitab mumaileyh nasp edilen vasi valideleri Kamile tarafından mahkemeye müracaat etmişler mahkeme bu kitapların Derviş Mehmet Paşa kütüphanesinde kalması yönünde karar vermiştir.

Şeyh Sinan Mahallesi'nde bulunan kütüphane, aynı zamanda Mütevellî ve hafız-ı kütüplük görevini yürüten Esat Efendi'nin ismiyle de anılır. Mermer üzerine altın Talik yazısıyla yazılı kitabesi 1914 depreminde yerinden düşmüştür. Burdur kesme taşından Osmanlı ve Türk kütüphane mimarisi tarzında kubbesi kurşunla örtülü olarak Derviş Mehmet Paşa tarafından yaptırılmıştır. Vakfiyelerden anlaşıldığına göre buradaki kitaplar başka yerlere nakledilmiş, bina mütevellîler elinde kalmıştır. Mütevellîler

zaten depremde hasar görmüş olan binanın kubbesini yıkarak ahşap çatı ve tavan yapmak suretiyle tahrip etmişlerdir. Kapı üzerinde 10 satırlık manzum ve 1232 H. (1816 M) tarihli bir kitabesi mahalli basında zikredilmiş ise de bu kitabe kaybolmuştur. Bu kütüphane kitap sayısı itibarıyla mevcut kütüphanelerin en zengini olup, 1881 yılında 1260, 1898 ve 1903 yılları arasında ise 4500 kitap mevcut olduğu bilinmektedir.

18. asrın sonraları ile 19. asrın başlarında Derviş Mehmet Paşa Kütüphanesinde üç hafız-ı kütüp (Kütüphaneci) görevlendirilmiştir.

Osmanlı kütüphaneciliğinde kütüphanelerin çalışma saatlerinde bir esas bağlanmadığı bilinmektedir. Mesela, 18. asırda kurulan bazı kütüphanelerin vakfiyelerinde kütüphanelerin açık bulundurulması gereken saatler üzerinde dikkatle durulduğu görülür. Yeterli aydınlatma sisteminin bulunmaması kütüphane kurucuları kütüphanenin çalışma saatlerini güneşin konumuna göre ayarlamaya sevk etmiştir.

Bu asırda kütüphanenin büyüklük kapasitesine göre haftada beş veya altı gün açık bulunurdu. Kütüphaneler güneşin doğuşundan bir saat sonra açılmakta, güneşin batışından bir saat önce kapanmaktadır. Derviş Mehmet Paşa Kütüphanesi ise birçok kütüphaneden farklı olarak vakfiyesinde her gün açılacağı bildirilmiştir. Ayrıca bu kütüphanede eğitim yapıldığına dair bilgiler mevcuttur.

Sonuç:

1267 tarihli Burdur Şer'îye Sicili, Burdur ilimizin kültür tarihi bakımından önemli bir belgedir. Sicillerdeki bilgiler Derviş Mehmet Paşa Kütüphanesiyle ilgili olmakla birlikte 18. yüzyıl kütüphaneciliğine de ışık tutmaktadır. 18. yüzyılda bulunan Osmanlı kütüphaneleri arasında yer alan Kayseri Raşit Efendi kütüphanesi, Isparta Halil Hamit Paşa Kütüphanesi, Nevşehir Damat Ferit Paşa Kütüphanesi, Konya Yusufpaşa Kütüphanesi gibi önemli kütüphaneler arasında sicilimizde adı geçen Burdur Derviş Paşa Kütüphanesi kütüphanelerin en önemlilerinden biridir. Bugün bu kütüphanenin kitaplarının 1687 tanesi Konya Bölge Yazma Eserler kütüphanesinde okuyucu hizmetine sunulmuştur. 625 adedi de İstanbul Süleymaniye Kütüphanesinde tamir için beklemektedir. Bu kütüphaneye ait kitapların kimler tarafından ne şekilde kütüphaneye vakfedildiği, yine bu kitapların 18. yüzyıl tasniflerin nasıl yapıldığını da bu sicilde görmekteyiz. Ülkemizde, kütüphanelerin mahalli idarelere devrinin tartışıldığı bu günlerde mahalli imkânlarla kütüphanelerin çok güzel bir şekilde hizmet verebileceğini yine bu sicilden anlamaktayız. Yine bu sicilde 18. yüzyılda buluma kütüphanelerin bünyesinde mücellidlerin bulunduğunu da görüyoruz. Ayrıca; kütüphane çalışanlarına gerçek değer verildiğini, vakfedilen bugünkü anlamda lojman diyebileceğimiz konutlarda kaldıklarını, maaşlarının da vakf gelirlerinden ödendiğine şahit oluyoruz. Yine bu sicilde kütüphaneye bağış yapanların çoğunluğunun bayanların olması da dikkat çekmektedir. Yine bu dönemde kütüphanelerin mahkeme

sicillerine geçen vakfiyelerinden anladığımızı göre bugünkü; bütün devlet kurumlarında uygulanan ayniyat talimnamesinin benzeri o günlerde de uygulanmıştır. Her mahallenin bir adı her adında birçok hikayesi vardır. Mahalli idarelerimiz, mahalle ve semt adlarını verirken bu sicilleri bir kaynak olarak görmeleri temennimizdir. Son olarak bu mahkeme sicilleri Türk Kütüphanecilik tarihini araştırarak için birinci derecede kaynak durumundadır. (1):Bekir Şahin. Konya el yazma kitaplar kütüphanesi müdürü. Sempozyum sunumundan.

F. BURDUR'UN GEÇİRDİĞİ TABİİ AFETLER

1313 (1897) büyük depremi. Fazla tahribat yapmamıştır. 1330 (1914) büyük zelzele, çok şiddetli ve sürekli olmuş; Burdur içinde tahminen 1500 den fazla insan ölmüştür. Burdur'un sosyal, ekonomik, ticari yönlerinden geri kalmasına sebep olmuştur. Yüzlerce ev viraneye dönmüş, açıkta kalanlar derme çatma barakalarda, çatılarda, basit ve kötü bir şekilde yaşamak zorunda kalmışlardır. Bugünkü şehir yeniden kurulmuştur.

Çekirge Afeti (2):

1331-1332 (1915 –1916) yıllarında çekirgeler bulut haline gelmiş güneş görünmez olmuş ve mevcut mahsulün yüzde 70 veya 80 i mahvolmuştur. Suyolları çekirge ölüleri ile dolmuştur. Bu yüzden halkın çoğu aç kalmıştır, fakir düşmüştür.

Burdur tarihi ile ilgili kaynaklarda bu şekilde anlatılan çekirge afeti, (belki de ikinci defa bazı bölgelerde olmuş olabilir) Yassigüme Köyü'nden Ahmet Türken'in anlatımına göre; 1930 yılının Haziran başlarında, Batı yönden uçarak ve bir bulut gibi kalabalık halde gelmiş ve özellikle Burdur Gölü'nün Güneybatısında yer alan Yaz Ovası'ndaki bütün

ekinleri yemiştir. Bu sebeple bölgede büyük bir kıtlık felaketi yaşanmıştır. Bu olayı, annesinden duyduğu gibi anlatan, Ahmet Türken, "Ben bir yaşında iken, bir çekirge saldırısına uğramışım ve çekirgeler bir anda üzerime örttükları tülbendi yemiş..." diyor.

Çekirgeden kurtulmak için, açılan çukurlara, çekirgeler kovalanıp doldurulmuş ve üzeri toprakla örtülmüş. Vilayet yetkilileri, her haneye çekirge yumurtası toplama mecburiyeti getirmiş. Bacalardan ve kapılardan evlerin içlerine bile dolmuş olan çekirgeleri, ancak "Boz sığırcık" denen An Kuşları korkutmuş ve bir süre sonra kaybolmuştur.

Seller:

Burdur suyu bir mecraya alınmadan evvel ve 1943 senesinde sellerin dağlardan çabuk inmesi ve mecrasının almaması üzerine dere üzerindeki beş tane köprüyü aşmış, çay kenarındaki evlere girmiş iki vatandaşı da alıp götürmüş, dere kenarında oturan hayli vatandaşlar korku çekerek maddî ve manevî zarara uğramışlardır.

1948 den sonra Burdur deresi muntazam bir şekilde iki taş duvar arasına alınmış. Şehir bu tehlikeden kurtulmuştur. Yalnız dere bu sefer tahribatını 1952 sonbahar yağmurlarında dağlarda göstermiştir.

Bu mevsimde günlerce devam eden yağmurlar ve meydana getirdiği sel Burdur'da bir asırdan beri görülmemiştir. Yağan yağmurlar sebebiyle Kurna Dağı heyelânı meydana gelmiş, Antalya şosesi kapanmış, Burdur hidroelektrik kanalı tehlike altına girmiştir. Bu yağmurlar sebebiyle Burdur Gölü iki metre yükselmiştir.

Tarihte Depremler:

Tarih	Şiddeti	Etki Alanı	Ölü/Yaralı	Hasar durumu
19.01.1900	6	Burdur-Isparta	Bilinmiyor	25 Binada
01.09.1901	6	Burdur	Bilinmiyor	50 Binada
10.09.1904	6	Denizli-Dinar-Burdur	Bilinmiyor	10 Binada
21.09.1914	9	Burdur-Isparta	900/1100	2480 Binada
03.10.1914	7	Isparta-Dinar-Burdur	18/43	24 Binada
16.03.1926	8	Denizli-Burdur	5/16	100 Binada
24.07.1933	7	Denizli	1/4	73 Binada
02.06.1958	6	Denizli	-	7 Binada
29.12.1958	6	Isparta-Dinar	-	16 Binada
22.11.1963	7	Burdur-Tefenni	1/11	19 Binada
30.01.1964	6	Tefenni-Yeşilova	-/7	15 Binada
12.05.1971	7	Burdur-Yeşilova	62/73	2385 Binada

3. BÖLÜM

EKONOMİK DURUM

Bölüm III.
EKONOMİK DURUM**A. GENEL EKONOMİ**

Burdur'un ekonomisi, öncelikle Tarım ve Hayvancılığa ve buna bağlı gelişen "Gıda Sanayisi"ne, "Tarım Makineleri Sanayisi"ne ve et-süt-tarım ürünleri (un, makarna, kadayıf, Kemalpaşa tatlısı, vs.) gibi dayanmaktadır. Burdur'un, özellikle doğaltaş rezervleri de yükselen bir ekonomik değer olarak ortaya çıkmaktadır. Önemli bir gelişme potansiyeli olarak harekete geçen "Mermer Sanayi", Burdur için ve ülkemiz için çok büyük bir ilerleme ve markalaşma yolundadır. Ayrıca; Silah Sanayi, Tekstil ve Tekstil Makineleri Sanayi, İnşaat-Yapı Sanayi, Orman Ürünleri Sanayi, Mobilya ve Müzik Aletleri Sanayi, Plastik Sanayi de Burdur'un önemli sektörleri arasındadır.

Burdur'un sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi 31'dir. 1987-1994 yılları arasında Türkiye Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'sındaki ortalama yıllık artış hızı % 3 iken, Burdur İli % 1,5 ile Türkiye ortalamasının altında gelişme göstermiştir.

Burdur'da İhracat :

2004-2007 yılları arasındaki ekonomik gelişmeler içinde Burdur, Türkiye'nin gelişmesindeki oransal/binde bir paralelliği yakalamıştır. Türkiye'nin 2006 ihracatı 85 milyar dolar iken, 2007'de 100 milyar doları aşmış; Burdur ise, aynı yıllarda 85 milyon dolardan, 100 milyon dolara yaklaşmıştır.

Dış Ticaret Rakamları (ARALIK 2007)		
Yıllar	2006 Yılı	2007 Yılı
İhracatçı Firma Say.	61	72
İthalatçı Firma Say.	24	34
Toplam İhracat (\$)	53.719.000	90.701.000
Toplam İthalat (\$)	8.092.000	56.586.000
*DTM		

Mevduat ve krediler:

2006 Ocak ayında Burdur'da 8 banka olup, şubeleriyle birlikte bu sayı 23'tür. Bu şubelerdeki toplam mevduat ise 309 milyon YTL(309 trilyon TL) olup, tüm bankaların kredi miktarı ise 126 milyon YTL(126 trilyon TL)'dir. Bu ise % 40'a tekabül etmektedir.

a) Burdur'un 2008 Yılı Kamu Bütçesi:

Teşebbüs Ve Mülkiyet Gelirleri :	1.775.000,00.-ytl
Diğer Gelirler:	8.675.000,00.-ytl
Sermaye Gelirleri:	2.050.000,00.-ytl
Toplam Gelir Bütçesi:	12.500.000,00.-ytl

Eğitim Hizmetlerine Ayrılan Ödenek: 2.260.000,00.-ytl

Yol Ve Ulaşım Hizmetleri Birimine Ayrılan:	2.623.000,00.-ytl
Spor Hizmetleri Ödeneği:	65.000,00.-ytl
Sosyal Hizmetler:	20.000,00.-ytl
Özel Kalem Hizmetleri:	316.500,00.-ytl
Hukuk Müşavirliğine :	50.000,00.-ytl
Mali Hizmetler:	1.457.000,00.-ytl
Encümen Müdürlüğü Hizmetleri:	505.000,00.-ytl
İnsan Kaynakları Ve Eğitim Hizmetleri:	1.595.865,00.-ytl
Destek Hizmetleri:	654.945,00.-ytl
İnşaat Müdürlüğü Hizmetleri:	526.000,00.-ytl
Sağlık Hizmetleri:	25.000,00.-ytl
İmar Ve Kentsel iyileştirme Müdürlüğü:	67.500,00.-ytl
Tarımsal Hizmetler:	558.000,00.-ytl
Ruhsat Denetim Hizmetleri için:	20.000,00.-ytl
Her ilçenin Birliklere Harcama Kalemine :	1.325.000,00.-ytl
İl Özel idare Savunma Hizmetleri:	35.000,00.-ytl
Çevre Koruma (serenler Tepesi) İçin :	20.000,00.-ytl
Kültür Turizm Hizmetleri İçin:	21.000,00.-ytl
Tören,Fuar,Temsil,Ağırlama,Organizasyon:	60.000,00.-ytl
Devir Ve Benzeri:	295.190,00.-ytl
Olmak Üzere Toplam Gider Bütçesi:	12.500.000,00.-ytl

b) Burdur İlinde Sektörel Firma Araştırması:

Araştırmaya katılan 95 firmanın 28'i (% 29,5) makine-metal işleme sektöründe faaliyet göstermektedir. Makine sektöründen sonra 17 firma ile (%18) kereste sektörü ve 16 firma ile (%17) gıda sektörü gelmektedir. Bir başka deyişle makine, kereste ve gıda sektörleri, imalat sanayi firmalarının yaklaşık üçte ikisini oluşturmaktadır. Mermer, inşaat ve diğer sektörleri ise sırasıyla %12, %11 ve %13 paya sahiptir.

Burdur ilinde araştırmaya katılan firmaların yapısına bakıldığında, yarıdan fazlasının aile işletmesi olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan 95 firmanın 49'u (%52) aile işletmesi statüsündedir. 40 firma (%42) çok ortaklı işletme, 1 firma (%1) holding statüsündedir. 5 firma ise (%5) diğer kategorisinde yer almaktadır.

İl Ekonomisinde Öne Çıkan Sektörler: Tarım ; % 41, Sanayi; %18, Maden; % 8, Turizm-Hizmet; %10, Orman; %9, Ticaret; %12, Teknoloji; %1, Diğer; %1

Kuruluş Yıllarına Göre Firmalar: Firmaların kuruluş tarihlerine bakıldığında, sadece 2 firmanın 1960 öncesinden beri faaliyet gösterdiği görülmektedir. Bununla birlikte; 12 firma (%12,6) 1960-1979 yılları arasında, 57 firmada (%60,0) 1980-1999 yılları arasında kurulmuştur. 2000 yılından sonra kurulan firma sayısı ise 24'tür (%25,3).

B. BATI AKDENİZ BÖLGESİ EKONOMİSİNE GENEL BİR BAKIŞ**a) Burdur'un Bölge İlleri İle Gelişmişlik Karşılaştırması**

Bölge illerinin nüfusları değerlendirildiğinde, 2.490.235'lik toplam nüfusu ile Türkiye'de % 3.67 oranında nüfusa ve 35.837 km2'lik toplam yüzölçümü ile % 4.66 oranında yüzölçümüne sahip üç il içinde; Antalya ili diğer iki il'e

EKONOMİK DURUM

kıyasla daha fazla nüfusa sahiptir.

Her üç İl'in sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına baktığımızda; bölge içinde ilk sırada yer alan Antalya İl'i 10. bunu takiben Isparta İl'inin 28. ve Burdur İl'inin 31. sırada yer aldığı görülmektedir. (KOSGEB, 2006) Her üç İl'in yıllık ortalama nüfus artış hızının pozitif olması ve Antalya İl'inin yıllık ortalama nüfus artış hızında Türkiye sıralamasında 1. sırada yer alması kentleşme ve göç konularının bölge açısından uzun vadede önem arz edeceğini göstermektedir. Ayrıca, şehirleşme oranında Isparta'nın sahip olduğu yüksek orana rağmen, sosyo-ekonomik gelişmiş açısından Türkiye sıralamasında 28. sırada yer alması tabloda dikkat çeken diğer hususlardır. Bununla birlikte, İllerde eğitilmiş nüfus oranının oldukça yüksek olmasında Akdeniz, Süleyman Demirel ve Mehmet Akif Üniversitelerinin önemli bir payı bulunmaktadır. (Sungur, Şentürk, Dulupçu, 2007) Türkiye'de 2004 yılında kişi başı Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) değeri 2.146 \$ iken, bölgede yer alan Antalya ilinde bu değer daha fazla olduğu, bölgedeki diğer iki ilin kişi başı GSYİH değerinin ise Türkiye ortalaması altında kaldığı görülmektedir. Bölgede yer alan Isparta ve Burdur illerinin gelişme hızının birbirine yakın ve Türkiye ortalamasının altında olduğu görülürken, Antalya ilinde gelişme hızının Türkiye ortalamasının üstünde bir değere sahip olduğu ve bölgedeki diğer illere göre daha fazla bir gelişme hızına sahip olduğu görülmektedir. (KOSGEB, 2006) Batı Akdeniz Bölgesindeki üç il de, coğrafi yapıları ile şekillenen bir ekonomik yapıya sahiptir. İller sahip oldukları dinamikleri kullanarak, özellikle hizmetler sektöründe son 20 yılda kayda değer bir gelişme sağlamışlardır. Antalya İli, turizmdeki stratejik üstünlüğünü çok iyi kullanarak hizmetler sektöründe yaklaşık ikiye katlanan bir büyüme sergilemiştir. Her üç il de sanayi alanında % 3'e yakın büyüme gösterebilir de, sahip oldukları kaynaklar ve kurumlar düşünüldüğünde istenen büyümeyi sağlayamamışlardır. Tarım alanında Türkiye'nin önde gelen illerinden biri olan Burdur ise, sektördeki istikrarı korumakta zorlanmaktadır. Öyle ki, tarım sektörü büyüme hızı Türkiye ortalamasının altında kalmıştır.

b) Bölgesel İstihdam:

Bölge illerinde istihdam göstergeleri değerlendirildiğinde; tüm illerde tarım sektörü çalışanlarının ağırlıkta olduğu açıkça görülmektedir. Ücretli çalışanların toplam istihdama oranında, bölgedeki her üç il de Türkiye ortalaması altında değerlere sahiptir. Yine ücretli çalışan kadınların toplam istihdama oranında ve işverenlerin toplam istihdama oranında, Antalya ili hariç diğer iki il Türkiye ortalaması altındadır. Batı Akdeniz Bölgesinde işsizlik oranı (% 10.3), Türkiye ortalamasının altındadır. Aynı şekilde işgücüne katılma ve istihdamda bölge değerleri Türkiye değerinin üzerindedir.

Tarım Sektöründeki İstihdam

Bölgenin tarım sektöründeki istihdamda 343.000 ile Türkiye toplamı içerisinde % 4.64'lük, sanayi sektöründeki

istihdamda 152.000 ile Türkiye toplamı içerisinde % 3.03'lük, hizmetler sektöründeki istihdamda ise, 505.000 ile Türkiye genelinde % 5.39'luk bir orana sahip olduğu görülmektedir. Bölgede istihdam edilenlerin sektörel dağılımı sıralamasında; ilk sırada hizmetler, ikinci sırada tarım ve son sırada sanayi yer almaktadır.

c) Bölge İllerinde Sektörel Gelişim:

Antalya İlinde: Gıda, kimya ve metal eşya sektörlerinde kısmi bir yoğunlaşma görülmektedir. Antalya ilinin narenciye ve seracılık başta olmak üzere büyük ve verimli tarım arazilerine sahip olması gıda endüstrisini ön sıralara taşımıştır. İlde 7 adet küçük sanayi sitesi bulunmakta ve metal eşya sektörü büyük oranda bu sitelerde faaliyet göstermektedir. Burdur ve Isparta'da genellikle hafif metal işlendiği görülürken, Antalya sahip olduğu teknoloji ve ölçek üstünlüğü ile ağır metal üretimi de yapmaktadır.

Isparta İlinde: Sektör odakları tekstil, gıda ve orman ürünleri sektörlerinde toplanmaktadır. Bu, özellikle faktör üstünlüklerinden ileri gelmektedir. Emek yoğun sermaye yoğun sektörler geçememe, ilin sanayi yapısında kaynakların değerini düşürmektedir. İlde odak sektörler her ne kadar içe yönelik kaynak avantajı ile söz edilse de, dışa yönelik ekonomilere ihtiyaç duyulabilmektedir. Ancak, içe yönelik kaynaklara dayalı yatırımlar daha karlı görülmektedir. Bu bağlamda gıda endüstrisi Isparta ve Burdur tarımına dayalı olarak gelişmektedir. Tekstil sektörünün ise tarihten gelen birikimi de kullanarak ilde öne çıktığı söylenebilir. Bu sektörler dışında odaklanılan sektörler kozmetik, makine metal işleme sanayi, taş ve toprağa dayalı sanayi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Isparta ilinde ikisi şehir merkezinde, dört tane küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. 1990'lı yıllarda faaliyete geçen Süleyman Demirel Organize Sanayi, ilin teşvik kapsamına alınmaması nedeniyle zor günler geçirmektedir. Ayrıca Yalvaç ilçesi sahip olduğu deri üretimi kapasitesiyle yakın zamanda Deri Organize Sanayi Bölgesine sahip olacaktır.

Burdur İlinde: Tarım işkolu dışında hayvancılık, mermer ve benzeri madenlerin işlenmesi alanlarında faaliyet gösteren sektörler diğer sektörlerle nispeten daha gelişmiş durumdadır. Süleyman Demirel Organize Sanayi Bölgesinin her iki ile yakın kurulması, Isparta ve Burdur imalat sanayinin birlikte ve iç içe geçmiş bir gelişme izlemesini beraberinde getirmiştir. Burdur'da üçü şehir merkezinde toplam beş Küçük Sanayi Sitesi (KSS) bulunmakta, sanayi sitelerinde genellikle küçük ölçekli işletmeler faaliyet göstermektedir. İlde ayrıca Bucak ilçesi konumu itibarıyla yatırımcılar için cazip bir sanayi bölgesi haline gelmektedir ve son yıllarda bu alanda büyük gelişme kat etmektedir.

d) Bölgesel Arayış:

Her üç ilde 2001 yılı teşvik uygulamasında, kişi başına düşen gelirleri 1500 doların üzerinde olduğu için, teşvik kapsamına girememiştir. Bu durum illerdeki sektörleri çeşitli arayışlara itmiştir. Genel olarak bakıldığında, bölgenin sanayileşme ve yüksek katma değer üretme yönünde yeterli gelişim

sağlayamamış olduğunu söylemek mümkündür. Kurulma aşamasını henüz tamamlamış olan Göller Bölgesi Teknokenti ve henüz büyümekte olan Akdeniz Üniversitesi Teknokentinin, bu çerçevede ulusal ekonomiye katkı sağlaması ve bölgesel ekonominin gelişimi için önemli bir dinamizm oluşturması beklenmektedir. Her iki ilde de sanayileşme yönündeki çalışmalar devam etmekte, Sanayi ve Ticaret Odaları, Valilikler, İl Özel İdareleri ve üniversiteler bu konuda çeşitli girişimlerde bulunmaktadır. Batı Akdeniz Ekonomisini Geliştirme Vakfı (BAGEV), bu çerçevedeki önemli girişimlerden birisi olarak çeşitli sivil toplum kuruluşları arasında ön plana çıkmaktadır.

Bölgesel Çerçeve de Girişimcilik:

Batı Akdeniz Bölgesini oluşturan Antalya, Isparta ve Burdur illeri sanayileşme sürecinde yeterince ivme alamamış ve ekonomileri tarım, hayvancılık ve turizm sektörlerine

dayanan illerdir. Dolayısıyla da imalat sanayinde 3 ilde de girişimcilik tam anlamıyla gelişmemiştir.

Araştırma bulgularına göre bölgede girişimcilerin ortalama eğitim seviyesi lise düzeyinde kalmış bu da girişimcilerin karakteristiklerine yansımıştır. Hem Isparta ve Burdur illerinde hem de bölge genelinde girişimciler, esnaf girişimci tipi özelliği arz etmektedirler. Yani yeni bir şeyler üretmek, yeni alanlara açılmak, hep fırsat peşinde koşmak yerine sadece mevcut durumlarını koruma mücadelesi vermektedirler. Girişimcilerin bu yapısı da bölge ekonomisine bariz bir şekilde yansımaktadır. Tüm bu nedenlerden dolayı bölgede sanayi sektöründen çok tarım ve hizmet sektörü gelişmiştir. Oysaki bölgesel kalkınmanın en hızlı yollarından biri girişimciliğin gelişmesi ve sanayileşmedir. Özellikle Isparta ve Burdur'daki bu eksiklik bu illerin ekonomik gelişmişliklerinden de rahatlıkla görülebilmektedir.

EKONOMİK DURUM

BAGEV zirvesinde BURDUR VE ISPARTA EKİBİ

Isparta ve Burdur'da girişimciliğin gelişmemesi, bir şeyler yapmak isteyen girişimcileri de bu kısır döngünün içine sokmaktadır. Girişimcilerin finansal kısıtları ve kamunun yaratmış olduğu zorluklar bu kısır döngüyü daha da derinleştirmektedir.

Antalya'daki girişimciler ise Isparta ve Burdur'dakilere göre daha iyi olup fırsatçı girişimci tipi özelliği arz etmektedirler. Fakat Antalya'daki girişimcilere de tam anlamıyla fırsatçı diyemeyiz. Sadece girişimcilerin esnaf girişimci tipi özelliklerine göre fırsatçı girişimci tipi özellikleri biraz daha ağır basmaktadır. Bir bakıma Antalya'da girişimciliğin gelişmesine yönelik bir kıpırdama vardır. Fakat burada da kamu, girişimcilerin faaliyetlerini kısıtlayıcı şekilde zorluklar çıkarmaktadır. Dolayısıyla da hem Antalya'da hem de bölgede girişimciliğin gelişmesi için öncelikle kamunun bu yönde teşvik edici tedbirler alması gerekmektedir.

C. BÖLGESEL KURULUŞ, BAGEV (Batı Akdeniz Ekonomisini Geliştirme Vakfı)

Bütün dünyada olduğu gibi, ülkemizde ve Batı Akdeniz Bölgemizde de kalkınma konularına 'Bölgesel çerçevede bakış' gelişmektedir. Bu anlamda Antalya, Burdur, Isparta ve sonradan katılan Afyonkarahisar illerinden oluşan Batı Akdeniz Ekonomisini Geliştirme Vakfı (BAGEV), 1998 yılında kurulmuştur. Bu tarihten itibaren Bölgesel düşünme ve Batı Akdenizlilik fikrini geliştirme çabalarının yanında, "Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı" nın kuruluşu için çalışmalar yapmıştır.

BAGEV'in Ortakları (17 Oda ve Borsa):

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası, Antalya Ticaret Borsası, Antalya Deniz Ticaret Odası, Burdur Ticaret ve Sanayi

Odası, Burdur Ticaret Borsası, Isparta Ticaret ve Sanayi Odası, Isparta Ticaret Borsası, Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası, Afyonkarahisar Ticaret Borsası, Manavgat TSO, Alanya TSO, Kumluca TB, Bucak TSO, Yalvaç TSO, Dinar TSO, Sandıklı TSO, Bolvadin TSO

Katılımcı Üniversite ve Kurumlar:

Akdeniz Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Antalya Valiliği, Akdeniz Belediyeler Birliği, Antalya Büyükşehir Belediyesi, Antalya Tarım Ajansı.

Vakfın Eski Başkanları:

Akay Armağan, Tunay Altınpınar, Menderes Türel ve Kemal Özgen. Halen başkanlığı, İlhami Kaplan yürütmektedir.

BAGEV 2007 Zirvesi

17/11/2007 tarihinde, Antalya'da Burdur, Isparta, Afyon illerinden oluşan ve BAGEV'i oluşturan illerin geniş kapsamlı bir "Zirve" toplantısı yapıldı. "Vilayet Komşuluğundan Bölgesel Güç Birliğine Zirvesi"ne dört ilin odaları, borsaları, bölgeden seçilen bakanları, valileri, milletvekilleri, üniversiteleri ve iş adamları katıldı. Zirve sonunda yayınlanan, bölgenin yol haritası niteliğindeki "Sonuç Bildirgesi" şöyle:

☑Batı Akdeniz Bölgesi'nde mevcut fırsatların değerlendirilerek Kalkınma Ajansı'nın kurulması için gerekli altyapı faaliyetlerinin acil olarak ve kararlılıkla gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

☑Bölgenin yerel ekonomik yapısını rekabetçi ve

sürdürülebilir nitelikte geliştirmede ön plana çıkması gereken sektörlerin '5T' (Tarım, turizm, ticaret, taşımacılık ve teknoloji) başlığı altında toplanması uygun bulunmuştur.

Yerel ekonomik dinamiklerin küresel rekabete uyumlu olarak harekete geçirilmesi gerekmektedir.

Bunun gerçekleştirilmesi için bilgi ve yenilikçilik unsurları bölgede ön plana çıkarılmamıştır.

Yerel ekonomik gücün küresel rekabette avantaj sağlayabilmesi için kurumsal işbirliği olanakları sürekli olarak gündemde tutulmalıdır.

Bölgedeki firmaların dış ticaret güçlerini birleştirme ve ortaklaşa rekabet etme kapasiteleri geliştirilmelidir.

Bölgenin ulusal ve uluslararası ekonomik göstergelerin yanı sıra yerel ekonomik büyüklükler ve eğilimler konusunda da etkin ve sürekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

İl odaklı kalkınma anlayışı yerine bölgesel kalkınmayı

sağlayacak bir odaklanma ve birliktelik ön plana çıkarılmalıdır.

Bölgenin ekonomik gücünü ortaya çıkarmada ve harekete geçirmede illerin farklılıklarını avantaja çevirip bundan bölgesel güç ve fayda sağlanma stratejileri geliştirilmelidir.

Bu toplantı Batı Akdeniz Bölgesi'nde bundan sonraki hareketliliğin başlangıcı olacak ve tüm kesimlerin aktif katılımıyla gerçekleştirilecek dizi ve arama toplantılarıyla sürecektir.

D. VERGİ REKORTMENLERİ:

2007 Mali Yılı, Kurumlar Vergisi Rekortmenleri:

1-Portsan Mermer San. Ve Petrol Ür. AŞ	Bucak	Mehmet CADIL
2- Yıldız Silah San. Ve Tic.Ltd.Şti.	Burdur	Adem KUZU
3- Ertuğrullar Tarım Mak.İnş.Tic.AŞ.	Burdur	Nurhan ERTUĞRUL
4- Alistone Mer.Mak.İnş.Nak.San.Tic.Ltd.Şti.	Bucak	Ali Başarı
5- Burdur Güç Birliği AŞ.	Burdur	Hasan AKSÖZ
6- Başarılar Mermer San.Tic.Ltd.Şti.	Bucak	Mustafa KILINÇ
7- Hastel Gıda Sanl.Tic.Ltd.Şti.	Burdur	Feyzi OKTAY
8- Portisan Port. Alim.Ve Çelik İsk. AŞ.	Bucak	Hüseyin ERDEM

EKONOMİK DURUM

9- Kayhan Ertuğrul Makine AŞ. Burdur
10- Olympos Mermer San.Tic.Ltd.Şti. Burdur Vedat HOYAFÇI

E. BURDUR'UN SOSYO EKONOMİK GÖSTERGELERİ

81 İl İçinde, Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralamasındaki Seyir:

İl	1996	2003
Antalya	7	10
Denizli	16	12
Muğla	11	13
Isparta	21	28
Burdur	29	31
Afyon	41	44

Burdur'un Güçlü Yönleri:

Arkeolojik, tarihi ve doğal turistik değerlerin varlığı.
Jeolojik yapısı nedeniyle mermer, traverten rezervlerinin geniş ve kaliteli olması. Mermerciliğin atılım içinde olması. Krom yatakları yönünden zengin olması.

Kentin, Batı Akdeniz Bölgesi, Ege Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesine açılan karayolları bağlantılarını sağlayan önemli bir coğrafi konumu nedeniyle Antalya-Ankara-İstanbul-İzmir başlangıçlı turların uğrak yeri konumunda olması.

Kentin özellikle Güney bölgesinde kırsal nüfusun hayvancılık ile uğraşılması ve kültür ırkı hayvancılığının güçlü bir ekonomik aktivite olması.

Gıda (şeker, et kombinasi, sütlü gıda üretimi, un ve makarna fabrikaları), dokuma ve bazı geleneksel el sanatları vb. (halıcılık, dericilik, bakırcılık) sanayi kollarının varlığı olarak belirtilebilir.

Burdur'un Zayıf Yönleri:

2007 Yılı Gelir Vergisi Sıralamasında İlk 10'a Girenler:

	Adı Soyadı	"Vergi Dairesi"	Faaliyeti	Beyan Edilen Matrah	Hesapl. Vergi
1	Adem SAK	Bucak	Mühendisli. ve Danışm. Hizm.	1.830.342,41	635.474,84
2	Mustafa UZUN	Bucak	Noterler	357.610,28	120.018,60
3	Erkan EVGİN	Burdur	Mühendislik Hizmetleri	352.232,68	118.136,44
4	Hüseyin ÖZEREN	Burdur	Bina İnşaatı	315.253,21	105.193,62
5	Zeki ÇİFTÇİ	Burdur	Yeminli Mali Müşavir	233.133,76	76.451,70
6	Oğuz İNCE	Burdur	Noterler	208.388,76	67.791,07
7	Cemal İNCE	Burdur	Beyaz Eşya Top. Satış	197.398,77	63.944,57
8	Ahmet DOĞAN	Göhlhisar	Akaryakıt İstasyonu	190.668,99	61.589,15
9	İbrahim DÜNDAR	Burdur	Noterler	169.864,83	54.307,09
10	Kenan ŞAHAN	Burdur	Süt ve Süt Ürünleri	162.396,61	51.693,81

Kentin ulaştığı pazarların darlığı-ekonomisinin çeşitlilik sunması,

Kent merkezinin nüfus ve işgücünü yeterli ölçüde çekememesi

Çevre illerle ortak iş yapamaması, iletişiminin zayıf olması, Kentsel vizyon eksikliği, kentsel rekabet politikasının olmaması,

Yeterli tanıtım yapılamadığı için mevcut turizm potansiyelinin yeterince değerlendirilememesi,

Kente gelen üst gelir grubu iş adamlarının konaklamak için turistik aktiviteleri daha fazla olan Antalya, Denizli ve Isparta'yı tercih etmesi sonucunda ildeki konaklama-geceleme faaliyetinin olumsuz etkilenmesi (DPT, 1996);

İç turizm talebinin turizm belgeli tesislerden çok belediyeden belgeli tesislere yönelmesi,

Tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermemesi,

Sanayi sektörünün fazla gelişmemesine bağlı olarak istihdam sorunu,

Burdur gölü sulak alanını tehdit eden faktörlerin varlığı,

Fırsatları:

Eğitim Kurumlarının varlığı, OKS ve ÖSS'de ülke çapında gösterilen yüksek başarı,

Eğitilmiş aktif nüfusun varlığı,

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ)'nin varlığı,

Turizm sektörünün yoğun olduğu Antalya'ya yakın olması,

Sanayi sektöründe kendi yerel dinamikleriyle kalkınan Denizli'ye yakın olması

Kütahya-Afyon üzerinden gelen karayolunun Burdur'dan geçerek Antalya'ya ulaşması, bu yolda yük ve yolcu

2006 Yılı Gelir Vergisi Sıralamasından İlk 10'a Girenler

SIRA NO	VERGİ DAİRESİ	ADI SOYADI	FAALİYET KONUSU	BEYAN EDİLEN VERGİYE TABİ GELİR (MATRAH)	HESAPLANAN (TAHAKKUK EDEN) VERGİ	ÖDENECEK GELİR VERGİSİ
1	BURDUR	Erkan Evgin	Müteahhit	309.539,48	103.528,82	30.573,21
2	BUCAK	Mustafa Uzun	Noter	275.989,81	91.786,43	50.576,38
3	BURDUR	Hüseyin Özeren	İnşaat	209.231,23	68.420,93	37.027,57
4	BURDUR	Feyzi Yıldız	Noter	179.762,22	58.106,78	31.875,38
5	BURDUR	İbrahim Dindar	Noter	174.490,23	56.261,58	27.639,74
6	BURDUR	Zeki Çiftçi	Muhasebe	167.505,47	53.816,91	0
7	AĞLSUN	Hasan İnci	Eczacı	167.128,51	53.684,98	38.663,62
8	BURDUR	Yasemin Çolak Girgin	Rehabilitasyon	151.657,83	48.270,24	25.521,57
9	BUCAK	Yusuf Başarı	Makine İmalatı	146.564,72	46.487,67	24.502,94
10	BURDUR	Hüseyin Akdağ	Tarım ve Orman	143.039,09	45.253,68	45.253,68

taşımacılığının yoğun olması,

Kent merkezinin Süleyman Demirel Havaalanına 25 km., Antalya havaalanına 130 km, Antalya limanına 120 km. yakınlıkta olması,

Ağlasun ilçesinde yer alan antik bir Roma dönemi kenti olan Sagalassos'un; Bucak İlçesinin 25 km. doğusundaki Çamlık köyünde yer alan Psidya antik kenti Cremna'nın; Gölhisar ilçesinin batısında yer alan antik Roma kenti Cibyra, Kente 20 km. uzaklıktaki Hacılar köyünde yer alan Hacılar Höyüğü'nün varlığı,

Burdur-Antalya karayolunun 12 km.sinde bulunan, 597 metre uzunluğundaki İnsuyu Mağarası,

İl merkezine 60 km. uzaklıktaki Yeşilova ilçesinde bulunan Salda Gölü,

Kent merkezinde Arkeoloji Müzesi, Bakırcılar Çarşısı ile Osmanlı Dönemi sivil mimari örneklerinden Taşoda ve Çelikbaş Konakları, Kocaoda, Mısırlılar evi, Pirebaşlar evi, Çetiner evi, Hüsnü Altay dükkânı, Ulucami, Saat Kulesi'nin varlığı,

Şehir merkezi-Ağlasun ilçesi arasındaki yol üzerinde, Yeşilbaşköy Kasabası yakınlarında bulunan 'Canlı Alabalık' tesislerinin varlığı,

Burdur Gölü ve yakın çevresinin, doğa turizmi yönünden önemli bir potansiyele sahip olması,

Tehditler:

Farklı dinamikleri olan çevre iller arasında bir kentsel vizyona, hedeflere sahip olamaması durumunda kentsel rekabetin ağır şartları arasında daha da güç kaybetmesi,

Çevre illerdeki hızlı sanayileşmenin nüfus çekim gücü, Şehir coğrafyasının darlığı, plansız yapılaşmayı değiştirme zorluğu, İlçe merkezlerinin il merkezinden daha çok komşu

illerin merkezlerine daha yakın olması,

Şehrin ve sanayileşmesinin açılım alanlarının, sulak ve içme suyu kaynaklarının alanı olması,

Sosyal psikolojiyi geliştirecek olumlu atılım ve birlik örneklerinin yeterli olmaması.

İstihdam:

Faal nüfus oranı, yaklaşık % 50'dir. Faal nüfusun yaklaşık yüzde 59'u tarım, yüzde 25'i hizmetlerde, yüzde11'i ise sanayi sektöründe istihdam olmaktadır.

Burdur I. OSB'de yer alan 48 firmada 1 100, Burdur OSB dışındaki firmalarda 1 700 olmak üzere, yaklaşık 2 bin 800 çalışan istihdam edilmektedir.

Burdur İli Sosyal Güvenlik Durumu:

Toplam Sigortalı Sayısı	:	23 919
Faal İşyeri Sayısı	:	4 012
Emeklilik Sigortalı Sayısı	:	15 993
Mevcut Nüfus Sigortalılık Oranı	:	%36
Sektörel Dağılım (kamu)	:	2 784
Sektörel Dağılım (özel)	:	21 135
Bildirge Sayısı	:	3951
Çırak Sayısı	:	1416

Not: BurdurSSK İl Mdl. (Ocak 2008)

(2005 yılı sonu itibarıyla)

Ülke Geneli İçindeki, İşsizlik Oranları:

Ülke genelinde	:	% 10.3
Kentlerde	:	% 13.3
Kırsal alanda	:	% 5.6
BURDUR	:	% 6.6

EKONOMİK DURUM

Antalya	:	% 6.6
Isparta	:	% 6.6
Denizli	:	% 7.2

(2005 yılı Mart ayı itibariyle)**Burdur İl Geneli Motorlu Araç Sayıları**

ARAÇLAR	TOPLAM ADET
OTOMOBİL :	23 348
MİNİBÜS :	789
OTOBÜS :	589
KAMYON :	4 237
TRAKTÖR :	13 902
ÇEKİCİ :	177
ÖZEL AMAÇLI ARAÇ :	131
TANKER :	80
ARAZİ TAŞITI :	66
MOTORLU BİSİKLET :	14 261
GENEL TOPLAM :	61 773

(NOT: Burdur Trafik Şb. Amirliğinden alınmıştır.)

(1973 yılı itibariyle)**İl Geneli Taşıt Sayıları:****Kredi Kartı Kullanımı:**

2006 Mart ayında yapılan bir araştırmaya göre; Burdurlular hane başı (ortalama) 4 kredi kartı bulunduruyor. Borcunu deftere yazdıranların oranı yüzde 2.3'te kalırken; kredi kartı kullananların yüzde 58.5'i alışveriş yapmak, yüzde 14.6'sı uzun vadeli taksitlerden yararlanmak, yüzde 3.5'i de nakit para çekmek amaçlarıyla kartlarını kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Şehirde Doğalgaz Kullanımı:

Burdur'da ilk doğalgaz Burdur Organize Sanayi Bölgesinde (OSB) 2006'da kullanılmaya başladı. 2007 sonu itibariyle TOKİ evlerinde, 2008 içinde de şehrin diğer toplu kesimlerinde kullanılacağı açıklanmıştır.

Şehrin Senir içme suyu, kanalizasyon arıtma tesisi vb. diğer önemli hizmet yatırım alanlarında olduğu gibi; müteahhitlerin işleri vadesinde bitirmeme hastalığı nedeniyle, gelişim projeleri gecikmeli olarak gerçekleştirilebilmektedir.

D. GELİŞİM YÖNÜNDEN ŞEHİR COĞRAFYASI

Burdur, coğrafyası itibariyle, hem şehirleşme ve hem de ekonomik kalkınma yönleriyle sınırlı ve sıkıntılı bir yapıya sahiptir.

Burdur 9 bin yıllık antik dönem ve bin yıllık da Türk yapılaşma ve şehirleşme tarihi yaşamıştır. Bir ilin gelişmesi ve kalkınması ile il merkezinin şehirleşmesi arasında çok önemli bir ilişki vardır.

Özellikle sanayileşmek ve sanayi yatırımlarını çekmek isteyen bir ilin; modern ve yaşanabilir bir şehir olması gerekir. Aynı zamanda, merkez coğrafi yapının da açılımlara uygun olması lazım.

Burdur, halen şehir merkezi olarak oturduğu yerde, şehir coğrafyası bakımından, dar bir çanak içinde ve sınırlarına dayanmış durumdadır:

Doğusu; Isparta sınırına, Batısı; Çendik Köyü'ne ve dağ-göl kavşağına, Kuzeyi; Göl sınırına ve Güneyi de "Örtülü" dağ sınırına dayanmış durumdadır.

Gelişime Yönelik Fikirler:

✓Burdur özgün, sıkışık ama yaşam alanları genişletilmiş, imar alanları yoğunlaştırılmış bir plan üzerinde modern yapılaşma sağlanabilir.

(2007 yılı Eylül ayı itibariyle) Burdur İl Geneli Motorlu Araç Sayıları:

Araçlar	Resmi	Hususi	Ticari	Özel Plakalı	Toplam
Otomobil	258	28 309	81	6	28 654
Minibüs	87	400	505	1	993
Kamyonet	148	5614	222	7	5991
Kamyon	233	754	3 400	-	4 387
Traktör	63	15 101	1	-	15 165
Çekici	9	1	478	-	488
Özel Amaçlı	110	20	15	-	145
Tanker	20	24	58	-	102
Arazi Taşıtı	40	105	21	1	167
Motosiklet	148	22 051	-	-	22 199
GENEL TOPLAM			78 978		

Not: Burdur Trafik Şb. Müdürlüğünden alınmıştır

(1973 yılı itibarıyla) İl Genel Taahhüt Sayıları:

Cinsi	İl Merkezi	Bucak	Tefenni	Ağlasun	Yeşilova	Göhlisar	Yekün
Kamyon	215	355	84	22	56	65	797
Otobüs	81	15	8	1	19	25	149
Kamyonet	95	31	2		4	6	138
Otomobil	297	45	9	1	7	14	373
Minibüs	34	16	10		5	7	72
Motosiklet	476	106	12	5	24	31	101
Jeep	71	10	6	1	7	6	654
Traktör	524	175	168	16	157	132	1172
Yekün	1793	753	299	46	279	286	3456

✓Batı Akdeniz coğrafyası içinde ele alınarak ve Isparta il merkezine çok yakın oluş ile merkez ilçe dışındaki ilçelerin, il merkezine çok uzak oluşu ve başka illere daha yakın oluşu (ve bir realite olarak da; ilçelerin, resmi ve bürokratik zorunluluklar dışındaki her türlü ilişkilerini komşu illerde sürdürmeleri) göz önüne alınarak, zaman içinde Isparta ile birleşme düşüncesi geliştirilip, planlamalar yapılabilir.

Batı Akdeniz coğrafyası içinde ele alınarak ve Isparta il merkezine çok yakın oluş ile merkez ilçe dışındaki ilçelerin, il merkezine çok uzak oluşu ve başka illere daha yakın oluşu (ve bir realite olarak da; ilçelerin, resmi ve bürokratik zorunluluklar dışındaki her türlü ilişkilerini komşu illerde sürdürmeleri) göz önüne alınarak, zaman içinde Isparta ile birleşme düşüncesi geliştirilip, planlamalar yapılabilir.

✓Burdur ili neden 1930-40'larda bölgenin ticaretle ve sanatkârlıkta en iyi konumda iken daha sonraki yıllarda bu gelişmesini reel bir şekilde sürdürememiştir? Isparta ve ilçelerinden, Denizli ve sınırına yakın ilçelerinden, Antalya ve Burdur'a yakın ilçelerinin cazibesi konumundaki Burdur; zamanla birçok sebepten çekiciliğini kaybetmiş ve merkez kaç kuvvetini kaybedince de kendisine yönelmiş, birçok avantajını yitirmiştir.

Oysa coğrafi olarak Burdur il merkezi önce kendisini güçlendirerek, arkasından da ilçelerini kanatları altında büyütmesi gerekiyordu. Aslında birçok İl'e göre çok dağınık ve parçalı bir coğrafi yapısı olmamasına rağmen bundan istifade edememiştir.

✓Burdur'un ilçeleri, iki güzergahta toplanıyor:

Birinci güzergah; Bucak, Ağlasun ve Çeltikçi ilçeleri, ikinci güzergah; Kemer, Karamanlı, Tefenni, Yeşilova, Çavdır, Göhlisar ve en uzak ilçesi olan Altınyayla ilçesi. Zamanla bu ilçelerin halkları ticaretle, eğitimde, sağlıkta daha hızlı ilerleyen komşu illeri tercih etmeye başlamışlardır.

Bucak, Antalya ile daha yakın temasa geçmiş, hem de Antalya'nın sermayesinde etkili isimler yerleştirmişlerdir. Antalya'da sermaye artışı yapan Bucaklılar, birikimlerini tekrar ilçesinde kullanmışlardır.

Ağlasun ilçesi, Antalya ve Isparta ile yakın temasta olmuş; Burdur'a yakınlığı gelişimini artırırken, yol ağının ve fizik yapısının iyi olmaması olumsuz etkilemiştir.

Yeşilova ilçesi, Denizli ili ile daha fazla temasa geçti.

Göhlisar, Denizli ve Antalya ile.

Tefenni ilçesi, Antalya ile.

Karamanlı, yüksek eğitilmiş oranıyla, zaten Türkiye'nin dört bir yanına nüfus vermiştir.

Çavdır ve Altınyayla; yine Antalya ile ilişkilerini artırmış olmaktadır.

Bütün bu sebepler, il merkezinin cazibesini kaybetmesine sebep olmuştur.

Burdur'dan Göhlisar ve Altınyayla'ya kadar, karayolunun

çok daha iyi fiziki yapıda olmasına rağmen; buralarda yaşayan halkın şehre gitme arzu ve ihtiyacı olduğunda, en hızlı ve en kısa zamanda ulaşacağı il merkezini tercih etmektedir.

✓Bir başka fikir; Burdur su havzasını değiştirerek ve bir kopukluğu da göz önüne alarak, Örtülü istikametinde bir genişleme planı uygulayabilir.

Burdur'un geleceği için, bu durumun ertelenmeye ve uzun süre kararsızlığa tahammülü yoktur. Mutlaka bir istikamet belirlenmeli ve geleceğe yönelik planlamalar kararlılıkla o yönde yapılmalıdır.

E. HEDEFLER VE YAPILMASI GEREKENLER

✓Burdurlu yerli yatırımcı büyümeyi düşünmeli; büyüyenler de ek yatırımı mutlaka Burdur'a yapmalıdır.

✓Yurt içi ve küresel yatırımcı için, II.OSB mutlaka kurulmalıdır.

✓Burdur-Antalya demiryolu, kalkınma ajansının öncelikli görevi olmalıdır.

✓Süleyman Demirel Havaalanı mutlaka faal hale getirilmelidir.

✓Her siyasi parti kendi parti tüzüklerine göre çalışmalı; Burdur ili söz konusu olduğunda ise partizanlık değil, Burdur ön planda tutulmalıdır.

✓Milletvekillerinde siyasi çekişme ve kırınlık olmamalıdır.

✓İlçelerimizin akıl kişileri, hemşericilik bilincinin yerleşmesi için halklarına telkinde bulunmaları gerekmektedir.

✓Burdur, il ve ilçelerinin eğitim ve öğretimde elde ettiği (OKS'de Türkiye birinciliği) başarısını, korumaya ve geliştirmeye devam etmelidir. Aslında bir öğretim başarısı olan bu konunun, eğitimde (yani davranış ve anlayışlara yansımada) de yüksek düzeyde yansımaları sağlanmalıdır. İl ve ilçelerimizde ihtiyaç duyulan okullar ya devletçe ya da

EKONOMİK DURUM

hayırseverler veya sivil toplum örgütleri ile beraber yapılmalıdır.

✓Belediyeler göz boyama küçük işler yerine, büyük projeler ve büyük hedeflerle kendilerine vizyon çizmelidirler.

✓Sivil Toplum Kurumları, "seçildim, kazandım." "Öbür seçimlere kadar götürürüm" demeden mutlaka her dönemde gözle görünen halk tarafından benimsenen büyük projelere imza atmak gerekir.

✓Burdur'un tarihi ve kültür eserleri iyi tanıtılmalı ve turizmle ilgili yeni vizyon çizilmeli, turizm gelirleri artırılmalı, Burdur Müzesi, Sagalassos'a daha fazla getirilmesi gerekmektedir.

✓Süt ve süt ürünleri, et ve et ürünleri işleyen büyük işletmeler önce Burdurlu girişimciler tarafından gerçekleştirilmeli veya Burdurluların içinde bulunduğu Türkiye şirketiyle yatırımlar yapılmalı ve her türlü kredi finansmanları ile desteklenmelidir.

✓Sivil toplum kurumları hem kendi faaliyetlerinde hem de Burdur'la ilgili konu ve etkinliklerde, üyelerini tam katılımlı ve duyarlı hale getirerek, ortak tepki oluşturacak bilinç geliştirilmeli.

✓Antalya-Burdur-Isparta'yı içine alan "Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı", kurumsal yapıya kavuşturulmalı ve icraatlarında Burdur etkili olmalı.

✓İl merkezinden yayın yapan yerel televizyon kurulmalı; Dirmilli, Gölhisarlı, Yeşilovalı, Ağlasunlu, Çavdırılı, kısacası tüm ilçelerden; illerinin milletvekili, valileri, daire müdürlerinin nerede buldukları, neleri yapıp yapmadıkları televizyondan izlenmeli, onlara tenkit ve tebrikler iletilebilmelidir.

✓80 ilde kurulan Burdurlular Yardımlaşma ve Dayanışma Dernekleri hiç olmazsa yılda bir sefer Burdur'da Burdur sempozyumunda bir araya gelmelidir.

✓Yurt dışındaki Burdurlularla ve dernekleri ile ilgili çalışmalar artırılmalıdır.

18. Burdur'da gelişecek sektörlerde (mermer, tarım aletleri, süt, et entegre tesisleri vs. gibi), daha atılımcı yol ve yöntemler takip edilmelidir.

✓ Düzenli bir ortak akıl platformu ve sekreteryası oluşturulmalıdır.

F. BÖLGESEL SORUNLAR İÇİNDE

BURDUR'UN 5 SORUNU VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI :

5449 sayılı ve 25.01.2006 tarihli, Bölgesel Kalkınma Ajansları Kanunu'nun, Türkiye'nin kalkınma süreçlerinde çok önemli bir dönüm noktasını teşkil edeceğini düşünüyoruz. 160 ülke içinde Kalkınma Ajansları kurulmayan tek ülke idik. Dünyanın 1930'lu yıllarda başlattığı Kalkınma Ajansları çalışmalarına geç de olsa başlanmış olmasını sevindirici buluyoruz.

Bu yasanın, Anadolu'nun kalkınmasında çok önemli rol oynayacağından; dünya ve ülke rekabet şartlarına, bölgemizin de uyum sağlayabilmesi bakımından, oldukça umutlandırıcı buluyoruz.

Bucak-Burdur arasında bölgesel yeni bir Organize Sanayi kurulması, Burdur-Isparta arasında ve hava alanı yolu üzerinde bir Serbest Ticaret Bölgesi oluşturulması, Karaçal Barajı'nın tamamlanması, Burdur-Antalya Tren Yolu'nun hayata geçirilmesi de öncelikle ele alınması gerekenler olarak ifade edilebilir.

Bölgesel Turizm

Bölgemiz çok geniş bir coğrafi alanda yer almaktadır. Doğu, Orta ve Batı Akdeniz olarak önemli kalkınma farklılıkları arz etmektedir. Coğrafi şartların da ortaya koyduğu kıyı ile iç kesimler arasında çok büyük kalkınmışlık farkları bulunmaktadır. Buna rağmen ve bu kadar önem arz eden bir konu da şu ki: Bölgemiz, kendi dışındaki bölgeler için de bir 'kalkınma motoru' olabilecek özelliklere sahiptir.

Bölgemiz içinde, bir dünya turizm şehri olan Antalya yer almakta. Ancak, bir yükselen değer olmasına karşın, genel olarak Antalya'yla sınırlı bir lokallik arz eden bu turizm olgusunun; kesintisiz olabilmesi, sosyokültürel-sosyoekonomik arızalara yol açmaması ve geleceği bakımından ivedilikli bir bölgesel planlamaya muhtaçtır. Örneğin; Tüketim şehri olan Antalya'nın, meyve ve itriyat ihtiyacı Isparta'dan karşılanabileceken, Et-süt ürünleri gibi, en temel gıda ihtiyacı da Burdur'dan karşılanabilir. Tabii ki; turizmin yoğun olduğu bölgelerde bacalı sanayinin olmaması gereği olarak, bunun arka plan durumundaki Burdur ve Isparta illerine kaydırılması düşünülmeli ve bu, çok acil bir planlama konusu olmalıdır.

Yine, turizm bağlamında konunun, Burdur ve Isparta'yı kapsayacak bir bölgesel anlamda ele alınması gerekir ki; Burdur dağ, kayak, yayla, göl, köy, kültür, tarih, folklor, otantik yaşam vb. yönleriyle; Isparta kayak, dağ, yayla, mesire vb. yönleriyle birer çok kıymetli alternatif turizm alanları olarak devreye sokulmalıdır. Bu durum, halen lokal özellik taşıyan turizmin, hem bölgesel yaygınlık kazanması ve hem turizmin çok daha uzun ömürlü yükseliş trendi göstermesini sağlayacaktır.

Bir önemli ve özellikli konu olarak; Burdur'un, ekonomi coğrafyasının taşıdığı çok kıymetli potansiyellere rağmen, bu bölge ajansı içinde 'en az gelişmiş' il özelliği taşıması, Batı Akdeniz Bölge Ajansının öncelikli ajanslar içinde yer almasını gerekli kılmaktadır.

2. BÖLGESEL OSB VE BURDUR'A II. OSB:

Ülkemizde, Organize Sanayi Bölgeleri'nin sanayileşmedeki

önemi anlaşılmış. Ancak, alt yapıda başlayan eksikler, üst yapılanmadaki aksaklıklarla devam etmektedir. OSB'ler, genel verimliliğinin artırılmasının yanı sıra, kavramsal boyutta ve uygulama alanlarında yeni gelişmeleri beklemektedir.

Bölgesel Organize Sanayi:

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı içinde yer alan illerin işleyen OSB'leri, belli bir olgunluğa ve doygunluğa ulaşmıştır. Bu tecrübelerin de ışığında, yeni doğan ihtiyaçların ve bölgesel şartların da gereği olarak; yerel OSB'lerle çelişmeyen, aksine birbirini tamamlayan bir yapıda ve "Bölgesel OSB" kavramında bir "Batı Akdeniz Organize Sanayi" kurulmalıdır. Bunun için en uygun yer olarak, Burdur'un "Örtülü" bölgesi, ya da Burdur-Bucak arasında bir yer düşünülebileceği gibi; yakın tarihlerde gerçekleştirilmesi gereken "Burdur-Antalya Tren Yolu"nun güzergahı da göz önüne alınmalıdır. Bölgesel OSB olayı, her türlü bölgesel ilişkileri de geliştirerek, kalkınmada ayrı bir ivme sağlayacaktır.

Burdur II. Organize Sanayi

I. Burdur Organize Sanayi 13 yıldır kullanılmaktadır. Halen faaliyete geçirilmiş, 50 adet tesis bulunmaktadır. 1975 yılında kararnamesi çıkartılıp, 1981'de inşaatına başlanan 584.280 m2 alan üzerindeki 50 parselin tamamı tahsis edilmiştir.

I.OSB'nin yetersizliği nedeniyle cevap verilemeyen isteklerin yerine getirilebilmesi ve ortaya çıkmış " gelişme heyecanı" nın, Burdur'un kalkınması ve dolayısıyla bölgemizin kalkınması adına değerlendirilebilmesi için, II. OSB'ye büyük bir ihtiyaç doğmuştur.

Merkeze bağlı Çerçin Köyü civarında 3.000.000.m2 üzerinde kurulması, Bakanlıkça uygun görülmüş olan II. OSB'nin, kuruluş ve alt yapı çalışmalarının başlatılabilmesi için, bürokrasinin harekete geçirilmesi gerekiyor.

3. TEŞVİKLER VE FİNANSMAN KONULARI

Bankalardaki mevduat hesapları, motorlu taşıt sayıları ve Şeker Fabrikası'nın ele alınıp, "göç" ve istihdam sıkıntılarının değerlendirilmediği kıstaslar nedeniyle Burdur, 12.05.2005 tarihli ve 5350 sayılı " yatırımların ve istihdamın teşviki" konulu yasanın kapsamına alınmamıştır.

Her şeye rağmen bu şoku atlatan Burdur'un teşebbüs çevreleri, şimdi hiç olmazsa "Sektörel bazda teşvikler" in sağlanmasına bel bağlamış durumdadır.

a-) Özellikle " tarım ve hayvancılık alanımız, "Tar-Et" teşvik programının da dışında tutulmuştur. Bu konuda sağlanacak fırsatlar, ilimiz ve bölgemizin gelişmesi yanında, Hükümetimizin ülke kalkınması beklentilerini de boşa çıkarmayacaktır. Bu alanda yeterli alt yapı ve birikim, Burdur'da vardır.

b-) Yine hızla gelişen ve hatırı sayılır bir ihracat kapasitesine ulaşan Burdur'un "Mermercilik Sektörü" de sağlanacak teşviklerle, bölgesel kalkınmanın bir diğer motoru olabilecek durumdadır.

c-) Belki KOSGEB bünyesinde veya bankaların alacağı bir ortak karar formülasyonu içerisinde ya da başka bir

formülle; Burdur'a veya Ajans Bölgesine özel bir finansman desteği mutlaka sağlanmalıdır.

d-) Yine finansman konusunda; Ajans bünyesinde oluşturulup işletilecek, pratik, etkin ve özel bir finans kaynağı oluşturulması da düşünülmelidir.

4. İHRACATIN GELİŞTİRİLMİŞ TEŞVİK EDİLMESİ:

İlde giderek artan ihracat kalemlerinin ve kapasitelerinin geliştirilebilmesi için de özel teşvike ve ihracat prosedürünün kolaylaştırılmasına, önemle ihtiyaç vardır.

Ayrıca döviz kuru, SSK primleri, işçilik, vb. nedenlerle maliyetlerin yükselmesi, ihracatı olumsuz etkilemiştir. Bu olumsuzluğun, ihracatçıya belirli bir kur belirleyip aradaki farkın destek olarak verilmesi ve diğer konuların da Ajans Bölgesine özel programlar geliştirilmesi şeklinde giderilebilecektir.

Bu konuda sağlanacak kapsam ve kolaylıklar; teşebbüs kabiliyetini, istek ve heyecanı da güçlendirecektir.

5. KARAÇAL BARAJI:

Merkez ilçemiz alanında bulunan ve 50 bin dönüm araziye sulayacak olan ve buna bağlı olarak " gıda üretim ve sanayi" nin de temellerine hitap edecek olan Karaçal Barajı, Burdur'un uzun yıllardır büyük beklentisi durumundadır.

% 33'ü tamamlanmış ve % 67'si kalan bu barajın süratle ve en kısa zamanda yeterli ödenek sağlanarak tamamlanması, turizm için önemi artan "Organik Tarım"ı da geliştirecek ve Burdur'un bir tarihi olayı olacaktır.

Karaçal Barajı'nda son durum 2008

4. Bölüm

TARIM VE HAYVANCILIK

BÖLÜM IV.
TARIM VE HAYVANCILIK

İlimizde 43.100 aile tarımla uğraşmakta ve tarım işletmeleri, "Aile işletmeciliği" şeklindedir. Tarımsal faaliyet alanı bakımından 6.465'i (%15) bitkisel ürün yetiştirmekte, 6.465'i (%15) hayvan yetiştiriciliği yapmakta ve 30.170'i (%70) hem bitkisel ürün, hem de hayvan yetiştiriciliği işini yürütmektedir.

Burdur'un Arazi Varlığı

Yapılan araştırmaların sonunda Burdur'un arazi varlığının toplam 713.500 hektar olduğu saptandı. Bu arazi varlığının, 209.828 hektarı tarıma elverişli alan, 325.601 hektarı orman ve fundalık, 9.118 hektarı çayır ve meralar, 29.693 hektarı sulu satırlar ve 139.260 hektarı tarıma elverişsiz olarak kullanılıyor. Tarımsal sulama alanlarında ise 58.431 hektarı sulamaya elverişli arazi, 27.741 hektarı Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü sulaması, 19.590 hektarı DSİ sulaması, 11.100 hektarı da halk sulaması şeklinde

Burdur'un yüzölçümünün yüzde 60'ı dağlık, yüzde 18'i engebeli, yüzde 19'u ova ve geri kalan kısmı yayladır. Burdur ili toplam arazi varlığı 746.100 hektardır. Bunun da yüzde 37'sini meydana getiren tarım arazilerinin yüzde 21,3'ü 1.sınıf, yüzde 36,4'ü 2.sınıf ve 21.1'i 3.sınıf tarım arazisi durumundadır. Burdur'da 236.200 hektarlık tarım arazisinin 128 bin hektarı sulanabilir arazidir. Ancak halen, yüzde 42'lik bölümü sulanabilmektedir. Burdur ili kültür arazisinin yaklaşık yüzde 73'ü (171.838 hektar) tarla bitkileri tarımında, yüzde 6'sı (13.130 hektar) bağ-bahçe tarımında kullanılmaktadır. Nadasa bırakılan, tarım arazilerinin yüzde 6,3'ü kadardır. Tarıma elverişli olduğu halde ekilmeyen arazi ise; 36.262 hektar olup, toplam kültür arazisinin yüzde 15,3'ü kullanılmamaktadır.

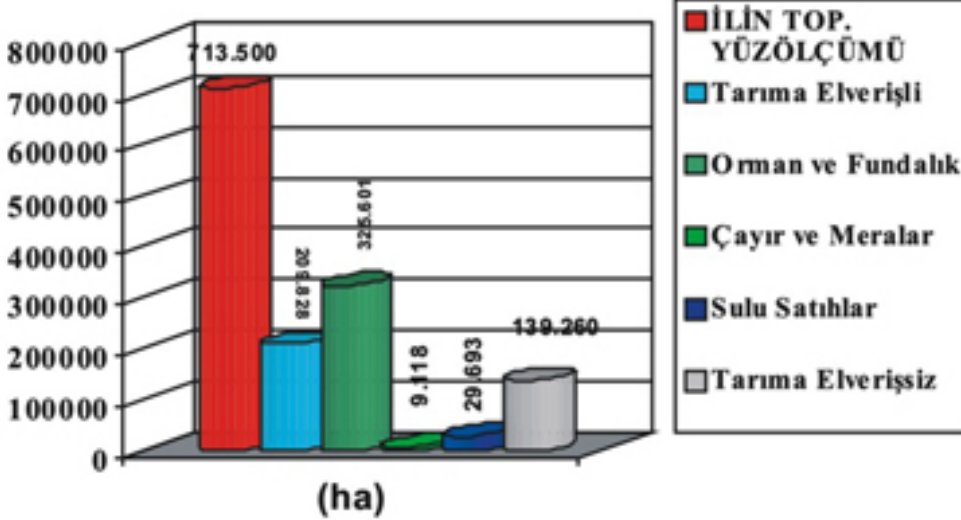
Bu da gösteriyor ki, tarıma elverişli topraklar sınırlıdır ve tarım ürünleri de tür açısından çok çeşitlilik göstermez. Ürünler arasında en geniş yeri, yüzde 90 ile tahıl oluşturur. Burdur'un yıllık ortalama tahıl üretimi; (başta buğday, ardından arpa) 300 bin ton kadardır. Son yıllarda hızla gelişen hayvancılığa destek alan olarak, yem bitkilerine ve slaja yönelik artmıştır. Yem bitkileri ekilişi üç kat artarak, 44 bin dekadardan 137 bin dekara çıkmıştır.

Burdur, kırsal tarımsal üretim değeri açısından, Türkiye genelinde 10. sırada yer almaktadır. DİE'nin verilerine göre, Türkiye'de üretilen anasonun % 46'sı, şeker pancarının % 18'i, havucun % 8.8'i ve haşhaşın % 3.5'i ilimizde üretilmektedir. Ayrıca tütün (özellikle Bucak İlçesinde), yerbıstığı, havuç, üzüm ve gülyağı üretimi için yetiştirilen gül (Kuzey kesiminde) öteki önemli ürünler arasındadır. Bu da Burdur'un, tarım yönünden ülkemizde önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

Burdur ilinde toplam 37 386 adet tarım işletmesi mevcut olup bunlardan 694 adet işletmenin arazisi

bulunmamaktadır, Bu işletmelerin tümü hayvansal üretim yapmaktadırlar. 5 dekadardan küçük araziye sahip 1 794 adet işletmeden 1 093 adedi bitkisel ve hayvansal üretimi birlikte yapmaktadırlar. Bunlardan 701 tanesi sadece bitkisel üretim yaparken bu büyüklükteki işletmelerden sadece hayvansal üretim yapan işletme bulunmamaktadır.

Burdur ilinde 20-49 dekar araziye sahip işletmelerin sayısı en fazladır. Toplam 37 386 adet işletmeden 14 721 adedi (%39,4) 20-49 dekar araziye sahiptir, ilde 500 dekadardan daha büyük araziye sahip işletmelerin sayısı 77'dir (Tablo

BURDUR İLİ ARAZİ VARLIĞI

kullanılıyor.

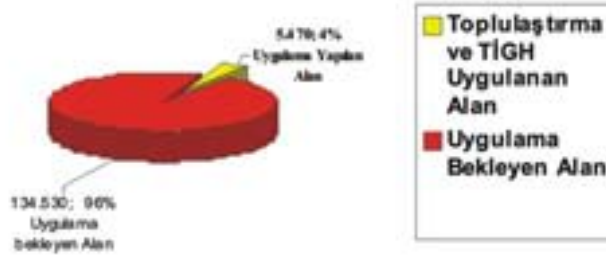
A. BURDUR'DA TARIM

Tarımını da, hayvancılığa destek alan olarak kullanma; yani, tarımda yem bitkilerine yönelme hızlanmıştır.

Burdur'da, 2002'ye gelinceye kadar hemen hiç mera ıslahı söz konusu olmamış; 2004-2007 arasında ise, 11 bine yakın mera ıslahı yapılmıştır. Tarımda desteklemelerin yeri de önem kazanmaya başlamıştır. Bu anlamda Burdur çiftçisine, 2007 yılında 35 milyon YTL tarımsal destek sağlanmıştır.

TARIM VE HAYVANCILIK

ARAZİ TOPLULAŞTIRMA VE TARLA İÇİ GELİŞTİRME HİZMETLERİ

TOPLULAŞTIRMA VE TİGH İHTİYACI BULUNAN ALAN = 140.000 Ha

12). Bunlardan 76 tanesi 500-999 dekar araziye sahipken sadece 1 tanesi 1000-2499 dekar alana sahiptir. Toplam işletmelerin %74,7'sinde, bitkisel ve hayvansal üretim birlikte yapılmaktadır, işletmelerin sahip olduğu toplam arazinin %84,6'sı da yine bitkisel ve hayvansal üretim amacıyla kullanılmaktadır. Yalnız bitkisel üretim yapan işletme sayısı 8 669 olup oranı %23,2'dir. Toplam arazinin 250 354 dekarı sadece bitkisel üretim yapan işletmelere ait olup bunun da oranı %15,4 kadardır.

Arazi Toplulaştırma:

Elmacık'ta 300 hektar, Mürseller'de 425 hektar, Yeşilova Akçaköy'de 400 hektar arazi toplulaştırma alt yapı hizmetleri tamamlandı. Kozluca kasabasında 1100 hektarlık yürütülen çalışmalar devam etmektedir.

Tarım Sektörü 2007 Proje Değerlendirmesi

Tarım, Enerji, Ulaştırma, Eğitim, Sağlık ve Diğer Kamu Hizmetleri kollarında açıklanan verilere göre:

Tarım Sektöründe (Toplam 118 proje-198.639.000 YTL proje bedelleri toplamı, ortalama % 67 nakdi gerçekleşme):

DSİ 18. Bölge Müdürlüğü 31 proje bedelleri toplamı 171.635.000 YTL, nakdi gerçekleşme oranı % 58, Tarım İl Müdürlüğü 8 proje, 321.000 YTL proje bedelleri toplamı, nakdi gerçekleşme oranı % 68,

İl Özel İdaresi 8 proje, 7.226.000 YTL proje bedelleri toplamı, nakdi gerçekleşme oranı % 68,

İl Çevre ve Orman Müdürlüğü 7 proje, 1.233.000 YTL proje bedelleri toplamı, nakdi gerçekleşme oranı % 51,

Isparta Orman Bölge Müdürlüğü 69 proje, 13.742.000 YTL proje bedelleri toplamı nakdi gerçekleşme oranı % 77, Burdur Şeker Fabrikası 6 proje, 4.477.000 YTL proje bedelleri toplamı, nakdi gerçekleşme oranı % 37, Tarım İl Müdürlüğü (Köy bazlı projesi) 0 proje, Köy Altyapı Hizmetleri projesi (KÖYDES) 0 proje.

Karaçal Barajı:

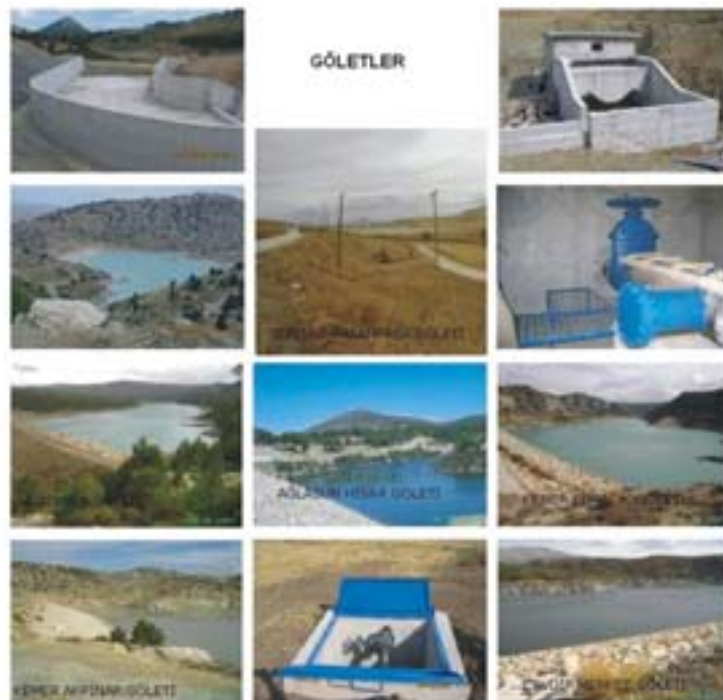
Önce % 25-30'lar seviyesinde iken, 2007 sonunda % 60 - % 65'lere ulaştı. 12 yılda % 25'i yapılan baraj, 3 yıl gibi kısa bir zamanda 3'te 2'lik tamamlanma oranını yakaladı. Baraj projesinin açık kanal sistemine uygun planlanmışken; günümüzde borularla yeraltından yapılan kapalı sulama sistemi makbul olduğu için, kapalı sisteme uyarlanacağı, yetkililer tarafından ifade edilmiştir. Kapalı sistem hem buharlaşmayı azaltıyor, hem de sulama da çiftçinin işini kolaylaştırıyor. Bu sistem yağmurlama ve damlama sulama sistemlerine göre yapılacak. Karaçal Barajı'nın en geç 2010 yılında tamamlanacağını, Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu 2 Şubat 2008 tarihinde ifade etmiştir.

Yapraklı Barajı:

Dalaman çayının bir kolu üzerinde kurulmuştur. Burdur'un Gölhisar ilçesine 19 kilometre uzaklıktaki Yapraklı Barajı, 143 milyon metreküp su taşıma kapasitene sahip ve 70 bin 600 dekar Gölhisar Ovası ile 60 bin dekar Acıpayam Ovası'nı suluyor.

Karacaören Barajı:

Antalya-Isparta kara yolu güzergahında, Aksu çayı üzerindeki baraj, Bucak ilçesine 35 km uzaklıktadır.

Burdur'da Tarımsal Sulamada Kullanılan Göletler

Damla Sulama

Damla Sulama

Halen Türkiye'de % 1'lik oranda kullanılan damla sulamanın en büyük özelliklerinden bir tanesi, sadece suyu verimli kullanmak değil; aynı zamanda üründe verimliliği arttırmaktır. Damla sulamayla üretilen mahsulde, Yüzde 30-50 kadar verim artışı sağlanabiliyor. Yaklaşık yüzde 30-50 civarında da, hem enerjiden tasarruf, hem de gübre ve ilaçtan tasarruf ediliyor. İşçilikten ise yüzde 70'evaran tasarruf elde ediliyor. Bu yöntem, çoraklaşmayı önüyor, doğal su kaynaklarını koruyor.

Sulama için kullanılan enerji masrafı var. Bu enerji diyelim ki, 10.000.000 m3. Bir aydır sulama yapıyoruz; 5.000.000 kw enerji harcıyoruz. Eğer damla sulamayla yaparsak 2.000.000 m3 harcayacağız; enerjide de bu kadar tasarruf sağlıyor.

Burdur Tarım İl Müdürlüğü ve Özel İdare Tarımsal Hizmetler Müdürlüğü'nce 2008 yılında yürütülecek damla-sulama sistemine 100 başvuru yapıldı. 2008 yılında 12 bin metrekare alanın damla-sulama sistemine dönüştürülmesi hedefleniyor.

Kapalı Kanal Sulama Sistemi:

Burdur'un tarım ve hayvancılıkla iştigal olması nedeni ile yem bitkisi olarak yonca, korunga, mısır, fiğ gibi ürünlerin ekildiğini ve bunların sulanması için yağmurlama sulama sistemine ağırlık verilmektedir. Burdur'da yem bitkileri ekimi

birinci planda olduğundan dolayı meyvecilik ikinci planda kalmaktadır. Yem bitkilerinin tasarruflu sulama tekniği yağmurlama sulama ile mümkündür. Meyve yetiştiriciliği ise damlama sulamaya uygundur. Suyun tasarruflu kullanılması için yüzey sulan hariç, yeraltı sularının tamamı kapalı sistem olarak planlanmaktadır.

B. BURDUR TİCARET BORSASI (BTB)

Burdur Ticaret Borsası, 23.05.1989'da Burdur Ticaret ve Sanayi Odası Binası'nda hizmete başladı. İlk olarak, (merhum) Uğur Velicangil başkanlığında oluşturulan yönetim kurulu ile hizmete başlayan Burdur Ticaret Borsası (BTB), kesintisiz hizmet vermeye devam etmektedir.

Merhum Velicangil'in 24.7.1995'e kadar

sürdürdüğü borsa başkanlığı görevini, üç ay süreyle Mesut Ekinci üstlendi. 1 Aralık 1995'te başkan seçilen Kadir Gönülaçar, görevini 1999'daki seçimde Baki Varol'a devretti. Varol, 1997'de temeli atılan Borsa binasının tamamlanmasını sağladı.

Burdur Ticaret Borsası, Baki Varol'un yönetim kurulu başkanlığında bugüne kadar, Burdur için önemli ekonomik değeri olan Et Balık Kurumu Et Kombinasi ile BURYEM gibi iki işletmenin Burdur'a kazandırılmasında önemli rol oynadı.

25 Şubat 2000'de Burdur Güçbirliği adıyla özelleşerek üretimine devam eden Et Balık Kombinasi, şu anda yüzde 80

kapasitesiyle kârlı çalışmakta ve 45 işçi istihdam etmektedir. 11 Mart 2003'de Özelleşen BURYEM ise; şu anda 40 personeliyle ve % 100 kapasitesiyle, aylık ortalama 6 bin ton yem (süt, besi, buzağı ve toklu besi yemi) üretmeye devam etmektedir.

Borsa Logosu

TARIM VE HAYVANCILIK

2007 İşlem Hacmi Gelişmesi:

Baki Varol yönetiminde işlevini sürdüren Burdur Ticaret Borsası'nda, 2007'nin ilk 8 ayındaki işlem hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre 10 milyon 138 bin 311,01 YTL artış gösterdi. Burdur Ticaret Borsası'nın 2007 yılının ilk 8 aylık döneminde işlem hacmi yüzde 5.87 oranında artış gösterirken, 2006'nın aynı dönemindeki işlem hacmi ise 172 milyon 523 bin 379,10 YTL olarak gerçekleşmişti.

2006'ya göre, 2007 yılı sütte % 5, buğdayda ise % 2, diğer kalemlerde ise % 1 oranında işlem miktarı artarken, büyükbaş hayvanda % 7 ve şeker pancarında % 1 oranında düşüş kaydedildi.

Burdur Ticarete Borsası'nda 2007 yılının ilk 8 ayında işlem hacmi % 41'i süt, % 15'i büyükbaş kasaplık canlı hayvan, %

15'i et-büyükbaş hayvan, % 10'u şeker pancarı, yüzde 11'i buğday ve % 8'i de diğer kalemler olarak gerçekleşti. 2006 yılının aynı döneminde ise; toplam işlem hacminde süt % 36, büyükbaş kasaplık canlı hayvan % 19, et-büyükbaş hayvan % 18, buğday % 8 ve diğer kalemler de yüzde 5 oranında yer aldı.

2006'nın ilk 8 ayında sütte 60 milyon 984 bin 332,96 YTL olan işlem hacmi, 2007'nin aynı döneminde 75 milyon 444 bin 919,14 YTL, buğdayda 15 milyon 914 bin 062,05 YTL olan işlem hacmi ise 19 milyon 288 bin 526,96 YTL olarak gerçekleşti. 172 milyon 523 bin 379,10 YTL olan toplam işlem hacmi miktarı da 182 milyon 661 bin 703,50 YTL'ye çıktı.

2007'nin ilk 8 ayında geçen yıla göre kasaplık ve et

Tarım Sektöründe Bölgesel Alt Sektör Stratejileri

Ürünler	Durum	Stratejiler	Öncelik
Tahıllar	Temel ürün olma özelliği	Tüketim ve hayvancılık sektörünün yem ihtiyacına dikkate alınarak üretim yapılması, diğer tarım ürünleriyle münavebelle ekim	Burdur, Isparta
Mısır	Üretim miktarı ülke gereksiniminden çok az	Temel hayvan yemi hammaddesi olma özelliği nedeniyle üretim ve verimde artış, silajlık mısır üretimine yönelim	Antalya, Burdur, Isparta
Nohut ve Mercimek	Üretim gereksiniminden az	Kuru tarım bölgelerinde yetiştirilmesi	Isparta ve Burdur
Sebzeler	Sürekli artan talep, geniş yurt içi ve yurt dışı pazar olanakları, birim alandan yüksek gelir olanağı	Verimin artırılması amacıyla seraların yaygınlaştırılması, yurt dışı talebe uygun üretim, çeşit farklılığının giderilmesi, depolama, paketlenme ve sınıflandırma tesislerinin geliştirilmesi, öçek ekonomisine ulaştırılması, sulanan alanların artırılması.	Antalya, Burdur, Isparta
Meyveler	Tüm meyvelerin üretimine uygun iklim, geniş yurt içi ve yurt dışı pazar imkânları, birim alandan yüksek gelir olanağı	Dayanıklı çeşitlerin yetiştirilmesi, depolama, paketlenme ve sınıflandırma tesislerinin geliştirilmesi, çeşit farklılığının azaltılması, bodur fidan üretimi ve kullanılması, öçek ekonomisine ulaştırılması	Antalya, Burdur, Isparta
Yağlı Tohumlar ve Meyveler	Ülke içinde ham yağ açığı, ihracat olanağı	Verimin ve ekim alanlarının artırılması, çeşitli farklılıkların giderilmesi.	Antalya, Burdur, Isparta
Tohumluk Üretimi	İthalatla karşılanması	Yerli üretimin teşvik edilmesi	Antalya, Burdur, Isparta
Tabii ve Aromatik Bitkiler	Artan talep, uygun iklim	Doğal kaynakların korunması, kültüre alma çalışmalarının geliştirilmesi	Antalya, Burdur, Isparta
Yem Bitkileri	Artan talep	Silaj için yem bitkisi üretiminin yaygınlaştırılması, yem bitkileri ekim alanlarının geliştirilmesi	Burdur, Isparta
Organik Tarım Ürünleri	Dünyada ve Türkiye'de artan ilgi	Uygun üretim alanlarının belirlenmesi, üretici ve tüketicinin bilinçlendirilmesi, üretici eğitimi, analiz laboratuvarlarının kolay ulaşılabılır duruma getirilmesi	Antalya, Burdur, Isparta
Tarıma Dayalı Gıda Sanayi Alt Sektör Stratejileri			
Kuru meyve ve Sebze	Artan talep, ihraç olanağı. Sofralık dış ürünü değerlendirme imkânı	Küçük ölçekli, basit, kapasitesi ve maliyeti düşük kurutma tesisleri veya büyük ölçekli, yüksek kapasiteli tesislerin kullanımını yaygınlaştırılması	Antalya, Burdur, Isparta
Meyve kompostosu meyve püresi ve konsantresi	Artan talep, ihraç olanağı, sofralık dış ürünü değerlendirme imkânı	İhraç imkânına sahip ürün üretimi için uygun teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması	Burdur, Isparta
Tabii ve Aromatik Bitkiler İşleme tesisleri	Bu tür bitkilerin doğal yetiştirme alanı olma özelliği, yurt içinde ve dışı sürekli artan talep, tesis eksikliği	Özellikle ihracata yönelik ve standartlara uygun tesislerin kurulması, sınıflandırma, kurutma, ambalajlama ve sterilizasyon yapabilen komple tesisler	Antalya, Burdur, Isparta
Reçel, konserve, Turşu vb.	Kırsal kesimde atıl iş gücü, yurt içi pazar olanağı	Evlerde ve küçük işletmelerde hijyenik üretim, kooperatifler aracılığıyla pazarlama	Antalya, Burdur, Isparta

büyükbaş hayvan işlem hacminde 9 milyon 929 bin 899,29 YTL'lik, şeker pancarında da 928 bin 326,57 YTL'lik düşüş kaydedildi.

C.TARIMDA BÖLGESEL DEĞERLENDİRME

Bölgesel Gelişmişlik Kıyaslaması:

İller İtibariyle GSYİH, illerin ülke ekonomisine katkı payları ve gelişme hızlarına göre: Antalya 1987-1999 yılları arasında yıllık ortalama %5,2, Burdur %3,6 ve Isparta %1,4 oranında gelişme göstermişlerdir.

Burdur'da Yem Tüketimi:

Burdur'da 201.000 ton yem tüketilmekte olup, bu üretimin 42.000 tonu yani %21'i ilimizdeki yem fabrikalarından,159.000 tonu yani %79'u ilimiz dışından temin edilmektedir.

Çayır-Mera ve Yem Bitkileri Ekim Alanları:

	ANTALYA	İSPARTA	BURDUR
Çayır-Mera Alanı	20.244	3.051	99.000
Toplam Tarım Alanı	4.150.161	1.920.437	2.362.200
Yem Bitkileri Ekim Alanı	42.540	57.700	61.061

Bölgesel Yem Bitkileri ve Silajlama

Kaba yem üretim kaynaklarından bir diğeri de silajdır. Üreticilerin çoğu silajı ve silaj tekniklerini henüz tam olarak bilememektedirler. Bölgenin iklim koşulları ve mevcut tarımsal üretim yapısı nedeniyle silaj potansiyeli yüksektir. Silajlık yem bitkileri üretimine, sınırlı alanlarda henüz yeni başlanmıştır.

Daha önce de değinildiği gibi, yem bitkileri ekim alanının payı Antalya, Isparta ve Burdur için sırasıyla %1, %3 ve %2,6 olup yetersiz durumdadır, Bu nedenle kaliteli kaba yem yerine, besleyici değeri hemen hemen hiç olmayan saman kullanılmaktadır.

Örneğin siğir başına üretim yönünden dünyada ilk sıralarda yer alan İsrail'de kaba yemin önemli bir bölümünü

narenciye kabukları ve şeker pancarı yaprağı silajı oluşturmaktadır.

Bölgemizde de şeker sanayi yan ürünlerinden yararlanma yaygındır. Ancak yaş şeker pancarı posasının uygun stoklaması yapılamadığı için, belli miktarda okside olup atılmaktadır. Nakliyesi de pahalı olduğu için yeterince karlı olmamaktadır. Şeker pancarı posası ve diğer tarıma dayalı sanayi yan ürünleri tek başına kullanılarak veya hububat, melas gibi enerji ve üre gibi proteince zengin maddelerle birlikte kullanılabilir. Ya da silajlama yoluyla önemli bir girdi haline dönüştürülebilmektedir.

Bölgesel Altyapı İle İlgili Öneriler:

- Bölgenin toplam tarım alanlarının % 74'ü olan 4 983 901 dekar arazi olanaklar ölçüsünde sulamaya açılmalıdır,
- Henüz işlenmeyen, ancak tarıma uygun olan toplam 203 290 dekar arazi tarım amaçlı kullanılmalıdır.

- Su kaynaklarının tasarruflu kullanılmasını sağlamak ve topraklarda çoraklaşmaya yol açmamak için "mini spring" ve "damla sulama" gibi yöntemler

yaygınlaştırılmalıdır,

- Tarımda coğrafi bilgi sistemi teknolojilerinden yararlanmanın yolları aranmalıdır.

Yeni arazi toplulaştırma projeleri uygulanmaya başlanmalıdır.

- Pazar durumu ve katma değer göz önüne alınarak bölgenin üretim deseni oluşturulmalıdır. Teşvikler yardımıyla oluşturulan üretim desenine uyulması sağlanmalıdır.

D. BURDUR'DA HAYVANCILIK

Burdur, geleneksel tarım ve hayvancılıkla ve el sanatlarıyla geçimini sürdürürken, giderek hayvancılığını büyük ölçeklerde, modern ve entegre tesisler şeklinde

geliştirmeye ve sütteki bakteride AB standartlarını yakalamaya yönelmiştir. Modern tekniklerin kullanılmaya başladığı et ve süt sığırcılığı, il ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Süt, et ve deri üretiminde ciddi rakamlara ulaşmıştır.

Burdur'da, tamamına yakını soy kütüğü kayıt sistemi içinde yer alan ve yüzde 97'si saf kültür ırkı siğir olmak üzere 133 bin büyükbaş, çoğunluğu keçi olmak üzere 177 bin adet küçükbaş hayvan bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise; 10 milyon büyükbaş, 31 milyon küçükbaş

ÜRÜN ÇEŞİDİ	ANTALYA	İSPARTA	BURDUR
Süt (ton)	290 538	90.367	217.316
K. Et (ton)	8088	5390	2014
B. Et (ton)			
Yün - yapağı (ton)	257	213	324
Kıl (ton)	464	40	
Yumurta (000 adet)	82724	19866	137380
Bal (ton)	2.382	197	755
Koza (ton)	29		
Deri		26.022	
Su ürünleri (ton)	5.575		464

Bölge İllerindeki Çeşitli Hayvansal Ürün, Üretim Miktarları (2000):

TARIM VE HAYVANCILIK**Belediye Başkanı Hayvan Pazarında**

hayvan bulunuyor. Bunun, 4,6 milyona varan süt sığır varlığının yüzde 37'si yerli ırk, yüzde 44'ü melez, yüzde 19'u kültür ırkıdır.

Burdur'daki hayvan varlığının, Türkiye genelinin yaklaşık %1'i ve süt üretiminin %2.5 kadarına sahip olduğunu söyleyebiliriz. Burdur'da 2002'de 26 bin adet suni tohumlama yapılırken, 2007 yılında bu rakam 81.536'ya çıkmıştır. Burdur'da su ürünleri üretimi de gelişmektedir; 2002'lerde yaklaşık 425 ton balık üretilirken, 2007'de 1.530 tona çıkmıştır.

Burdur'un sadece hayvansal üretim yapan işletme sayısı ile Antalya'yı kıyaslayacak olursak, dikkate değer sonuç çıkmaktadır: Burdur ilinin hayvansal üretim ağırlıklı bir

Buzaylıkta buzağı

yapıya sahip olmasına karşın, sadece hayvansal üretim yapan işletme sayısı, Antalya ilinden daha fazla değildir.

Bölgedeki Hayvansal Ürünler Üretimi

Bölgede üretilen sütün önemli bir bölümü Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren fabrikalara satılmaktadır. Bölgede kişi başına üretilen yıllık süt miktarı 295 kg/yıl ile Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Süt Üretimi:

Burdur'da süt üretimi hızla artmaktadır. yaklaşık 750 ton/gün süt üretilmektedir. Bu sütün ancak beşte biri Burdur'daki fabrika ve mandıralarda işlenmektedir.

Üretimde yeni teknolojiler kullanımı ve uygun pazar olanakları ve özellikle kültür ırkı hayvan

miktarında artış sağlanması, keza su ürünleri ile ilgili olarak etkin organizasyonlara kavuşulması halinde çok daha yüksek üretim değerlerine ulaşabilecektir. Örneğin kültür ırkı inek oranının yüksek olduğu Burdur'da, inek başına ortalama süt verimi 5 ton/yıldır.

Hayvancılığın Zayıf ve Avantajlı Yönleri

Burdur, ülkemiz hayvancılığı açısından büyük bir öneme sahiptir. Ancak, yapılan et ve süt besiciliğinin, halen büyük bir çoğunluğu küçük işletmeler ve aile işletmeciliği şeklinde yapılmaktadır. Burdur hayvancılığının, uluslararası rekabet şartlarının da gereği olarak, büyük ölçekli ve organize entegre tesislere yönelmesi gerekmektedir. Buna rağmen Burdur'da (750 ton/gün) yıllık ve 4 bin ton et üretilmektedir. Ancak, üretilen sütün sadece yüzde 10'u Burdur'da işlenebilmekte; yüzde 90'ı Kocaeli, İzmir, Ankara, Sakarya ve Bursa gibi illere ham süt olarak gönderilmektedir. Oralardan, Burdur'un hemen yanı başındaki "Tüketim merkezi Antalya"ya mamul süt olarak geri gelmektedir.

Oysa Burdur, yanı başında ve sadece 120 Km. uzaklıkta bulunan, Türkiye'nin, turizmiyle en hızlı gelişen ve dolayısıyla "Gıda tüketim merkezi" olan Antalya'yı değerlendirerek, "Gıda üretim merkezi" olmak zorundadır. Burdur bu konumuyla, komşusunun mutfağı durumundadır. Burdur'da 11 adet süt ve süt ürünleri fabrika ve işleme tesisi bulunmaktadır. Elde edilen sütün, yaklaşık yüzde 90 kadarı, ülkemizde süt ve süt ürünlerinde marka olmuş diğer büyük firmalar aracılığı ile Türkiye'nin tüm illerine ulaşmaktadır.

AB sürecinin kazandırdığı ivme ve Hıfzısıhha Kurulu'nun kararları ile Burdur sütünün bakteri oranı, AB standartlarına ulaşmıştır. Başka illerde üretilen sütün bakteri oranları

BURDUR CANLI HAYVAN

BAYRAMINIZ M
Sebahattin AKKAYA

Pazar Akşamı : 05:00
Kavram Yılına: 08:30

BELEDİYESİ YAN PAZARI

MÜBAREK OLSUN

BELEDİYE BAŞKANI

milyonlarla ifade edilirken, son yıllarda (2007) Burdur sütünde bu oran 100 binlere inmiştir.

Bu da gösteriyor ki, Burdur süt ve süt ürünlerinde marka olmayı hak edecek durumdadır.

BURDUR'DA HAYVAN VARLIĞI

İlimizde büyükbaş hayvanların % 98.08'i kültür melezi ve kültür ırkıdır. Hayvan sayılarında yıllara göre gelişmeler şöyledir:

2001 Yılı:

Siğir(2 yaşın altında): 40 824, Dişi Siğir(2 yaş ve üzeri): 61 228, Erkek Siğir(2 yaş ve üzeri): 6 998, Koyun: 157 490, Keçi: 104 560, Kümes Hayvanı: 289 870

2002 Yılı:

Siğir(2 yaşın altında): 42 000, Dişi Siğir(2 yaş ve üzeri): 62 323, Erkek Siğir(2 yaş ve üzeri): 7190, Koyun: 146 323, Keçi: 98 221, Kümes Hayvanı: 322 575

2003 Yılı:

Siğir(2 yaşın altında): 33 511, Dişi Siğir(2 yaş ve üzeri): 65 904, Erkek Siğir(2 yaş ve üzeri): 11 335, Koyun: 146 555,

2005 İlçe Hayvan Varlıkları

İLCE ADI	B.BAS	KOYUN	KEÇİ	KANATLI
Kemer	6.450	8.550	4.450	3.250
Celtikci	5.807	3.400	8.200	3.700
Karamanlı	7.800	5.500	500	10.820
Yeşilova	16.000	10.000	6.000	27.000
Bucak	19.000	18.500	15.000	110.000
Göhlisar	9.000	8.000	9.000	16.000
Altınyavla	1.400	5.200	4.700	4.020
Tefenni	5.800	10.000	4.500	17.870
Ağlasun	3.850	5.000	14.040	11.300
Cavdır	6.200	17.700	17.900	6.225

Keçi: 99 420, Kümes Hayvanı: 321 970

2004 Yılı:

Buzağı(erkek): 15 347, Buzağı(dişi): 17 414, Tosun(1-2 yaş): 7 076, Düve(1-2 yaş): 16 836, İnek(2 yaş ve üzeri): 47 425, Boğa ve Öküz(2 yaş ve üzeri): 1 618, Koyun: 137 408, Keçi: 98 275, Kümes Hayvanı: 316 895

2005 Yılı:

Buzağı(erkek): 16 636, Buzağı(dişi): 20 461, Tosun(1-2 yaş): 9 603, Düve(1-2 yaş): 22 729, İnek(2 yaş ve üzeri): 55 189, Boğa ve Öküz(2 yaş ve üzeri): 2 165, Koyun: 132 636, Keçi: 90 029, Kümes Hayvanı: 301 834

2006 Yılı:

Buzağı(erkek): 17 518, Buzağı(dişi): 21 221, Tosun(1-2 yaş): 9 813, Düve(1-2 yaş): 21 555, İnek(2 yaş ve üzeri): 60 688, Boğa ve Öküz(2 yaş ve üzeri): 1 901, Koyun: 140 298, Keçi: 62 660 At, Katır ve eşek: 5 872, Kümes Hayvanı: 276 108

Büyük ve Küçükbaş Hayvan Sayıları:

133 bin büyük ve 176 bin küçükbaş hayvan bulunduğunu ifade eden Tarım Bakanı

Türkiye'de, 10 milyon baş büyükbaş hayvan, 31 milyon baş da küçükbaş hayvan bulunmakta, toplam 41 milyon civarında büyükbaş, küçükbaş hayvan popülasyonu. Burdur ilimizde de 133 bin civarında büyükbaş ve 176 bin baş civarında da küçükbaş hayvan bulunmakta.

2008 yılı başında elde edilen verilere göre; büyükbaş hayvan sayısı 221 bini aşmış, küçükbaş hayvan ise, 74 bine yaklaşmıştır. Burdur Tarım İl Müdürlüğü, bu sayıda hayvana şap aşılması yapmıştır.

Yeni Başlıkların Tarım Bakanlığı'na Gösterilmesi

TARIM VE HAYVANCILIK**Burdur İli Hayvan Varlığı Gelişim Tahminleri**

Yıllar	SIĞIR		Toplam	KOYUN	KEÇİ (Kıl)
	Kültür+ Melez	Yerli			
2007	129 889	2 759	132 648	148 694	76 864
2008	132 487	2 621	135 108	145 720	73 021
2009	135 137	2 490	137 627	142 806	69 370
2010	137 840	2 365	140 205	139 950	65 901

NOT: DPT tahminleri ve İl genelindeki son gelişmeler dikkate alınarak; kültür ve melez ırklarda %2 artış, yerli ırklarda %5 azalma, koyunda %2 ve keçide %5 azalma esas alınmıştır.

Süt Sağım Sisteminde İlk (İğdeli Köyü):

Burdur'a bağlı İğdeli köylüleri, toplu süt sağım ünitesi kurarak, mililitrede/bakteri sayısını 100 milyonlardan, 8 bine düşürdü. Bunun sonucu olarak süt alım firmaları, litresi 450 bine satın aldıkları sütü, 600 bine almaya başladı. Türkiye'de bir ilki başaran köylüler çevre köylerden ziyaretçi akınına uğradı. Bütün köyler de toplu sağım ünitesi kurma yarışına girdi.

Burdur'a bağlı İğdeli Köyü'nde gerçekleştirilen bu proje, 246.422 YTL tutarında ve 2 ayda tamamlandı. Yüzde 50 Dünya Bankası'ndan karşılanan projenin kalan kısmı da, temiz süt elde edileceğini gören bir süt alım firmasınınca ödendi.

Türkiye'ye örnek olan projeye, 2 saatte 200 hayvan her an dijital kontrolden geçtiği gibi AB standartlarında temiz süt elde edilmektedir. 200 hayvanda günlük üretilen süt miktarı, 3 bin litredir.

Et ve Et Ürünleri Üretimi:

Burdur Güç Birliği kombinasında 2000 yılında kesilen hayvanların ortalama karkas ağırlığı 251 kg' dır. Bu değer

Türkiye ortalamasının üzerindedir.

2005 yılı itibariyle ilimizde; Evren Et Entegre Tesisi Kombinasyonunun Bakanlığımızca ruhsatlandırılması ile birlikte 2 adet kombina, 1 adet et parçalama tesisi, 2 adet sucuk işletmesi ile Tefenni, Bucak, Gölhisar, Çavdır ve Yeşilova ilçelerinde 5 adet 3. sınıf Belediye mezbahası olmak üzere toplam 10 et ve et ürünleri üretim tesisi bulunmaktadır. Bakanlığımız ve İl Müdürlüğümüzce ruhsatlanmış olan bu tesislerde, yılda 2 defa olmak üzere denetim ve kontroller yapılmaktadır.

2002 Sonrası Tarımsal Göstergeler:

Suni Tohumlama: Burdur ilinde, 2002 yılında 26 bin adet suni tohumlama yapıyordu. 2007 yılında bu 81.536'ya çıktı. Yem bitkileri ekilişi:2002'de 216 bin hektarken, 2007'de 850 bin hektara çıktı.

Su ürünleri

Burdur önemli bir su ürünleri üretimine de sahip. 2002'lerde Su ürünleri üretiminde 425 ton iken; 2007'de 1.530 tona çıktı.

Mera ıslahı

2004-2007 yılları arasında, 10.600 dekar mera ıslah çalışması yapıldı.

Yassigüme Köyü Kooperatif süt toplama ve soğutma merkezi

Yem üretimi

Burdur'da yem üretimi 2002'lerde 219 bin ton iken, 2006'da 250 bin tona çıktı.

Et üretimi

2006 yılında, Burdur'da 2.300 tondan 5.600 tona çıktı. Tarımsal Kredi: Burdur ilimizde 2002'de 8,2 milyon YTL kredi kullanılmışken, 2006 yılında 66,5 milyon YTL tarımsal kredi kullanıldı.

Organik Hayvancılıkta, Bölgede Potansiyel Durum Batı Akdeniz Bölgesinde yer alan Antalya, Isparta ve Burdur'un organik hayvancılık konusunda karşılıklı avantajlara dayanan yönleri bulunmaktadır. Antalya turizm şehridir ve mevcut turist yapısı çoğunlukla AB'den gelen organik ürün tüketim eğilimi olan bir kombinasyondur. Dolayısıyla uygun bir pazar potansiyeli oluşturmaktadır. Buna karşın Burdur ve Isparta illeri yetiştiricilikte uygun mera ve diğer alt yapıya sahiptir. Isparta'nın özellikle tıbbi ve aromatik bitkiler yönünden zenginliği bu yöndeki organik yetiştiriciliği cazip kılmakta, Burdur'un zengin hayvancılık potansiyeli dikkatleri buralara çekmektedir.

E. KOOPERATİF VE BURDUR'DA KOOPERATİFÇİLİK

Köy-Koop Genel Başkan Yardımcısı Yakup Yıldız'ın verdiği bilgiye göre (22.8.2007): Burdur'da 182 Köyde 260 Kooperatif bulunmaktadır. Isparta'da ise, 199 kooperatif var.

Kooperatif; ortak ekonomik, sosyal, kültürel istek ve ihtiyaçlarını, demokratik şekilde idare edilen bir kurum üzerinden karşılamak üzere bir araya gelen, gönüllü insanlardan oluşan bir topluluktur. Birlik ise; tarım üreticilerinin, ürün veya ürün grubu bazında ve gönüllülük esasına dayalı olarak kurdukları, tüzel kişiliğe haiz tarımsal üretici birlikleridir.

Kooperatifler kişisel yardım, kişisel sorumluluk, demokrasi, eşitlik ve dayanışmaya dayalı değerlere sahiptir. Kurucularının geleneğine göre; kooperatif üyeleri dürüstlük, açıklık, sosyal sorumluluk ve diğerlerini önemseme gibi etik (ahlaki) değerlere sahiptir.

Kooperatifçiliğin Kısa Bir Tarihçesi

Ülkemizde kooperatifçilik hareketi, bu günkü anlamda olmasa bile, mahiyeti itibarıyla aynı olan "Memleket Sandıkları"nın 1863'te kurulması ile başlar. Daha sonra, önce Menafi Sandıklarına ve ardından 1888'de de Ziraat Bankası'na dönüştürülmüştür. 1915 yılında "Kooperatif Aydın İncir Müstahsilileri Ortaklığı" adı altında, ülkemizde ilk tarım satış kooperatifi kurulmuştur. Kurtuluş Savaşı ile faaliyetlerine ara verilmiş olan kuruluşlar; 1924'den sonra yeni ve daha canlı bir şekilde kooperatifçilik hareketine geçmişlerdir.

Konu Bazında Kuruluşu Yapılan Kooperatif Birlikleri

1. Tarım kooperatifleri Birliği
2. Ormancılık Kooperatifleri Birliği
3. Hayvancılık Kooperatifleri Birliği

4. El sanatları Kooperatifleri Birliği
5. Sulama Kooperatifleri Birliği
6. Su Ürünleri Kooperatifleri Birliği
7. Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği

Bu birlikler için ayrı ayrı faaliyet bölgeleri belirlenmiştir.

Kooperatiflerde Görülen Genel Sıkıntılar

Kooperatiflerin en bariz, genel ve en önemli sıkıntısı, insan kaynakları konusundadır. Köylerdeki kooperatifler ile şehirlerdeki kooperatiflerin insan konulu sıkıntıları arasında mahiyet itibarıyla farklılıklar vardır.

Köyde göreve getirilenlerde genel bir tahsil ve bilgi eksikliğinin yanında; dar çevre, yakın-uzak akrabalık, komşuluk ilişkileriyle geçmiş zamanlardan biriken hoşnutsuzluk, hatta kin ve garaz duyguları görülmektedir. Şehir kooperatifçilerinde ise; okur-yazarlık ve tahsilin daha ileri olmasına karşın, "Görevi kötüye kullanma" ve "Yolsuzluk" gibi, kooperatifi bilerek kötüye kullanma yanlışlıkları ve sıkıntıları daha ön planda yaşanmaktadır. Netice itibarıyla, kooperatifler eğitim, öğretim, ahlak ve kişilik sorunları içerisinde yürütülmektedir. Dolayısıyla beklenen olumlu sonuçlar, istenen seviyede gerçekleşmemektedir. Bu konu, örgün ve yaygın eğitim kurumlarından ilgi beklenmektedir.

Avrupa Birliği(AB) Ülkelerinde Tarımsal Kooperatifçilik

AB ülkelerinde kooperatifçilik, 19.yy'da başlamıştır. Bazı aşamalardan sonra, 24 Eylül 1959 tarihinde, Avrupa Topluluğu tarım kooperatifleri Tarımsal Kooperatifçilik Genel Komitesi (COGECA)'ni oluşturdu. Daha sonra COPA ve COGECA Birleşerek, "Avrupa Birliği Tarım Kooperatifleri Konfederasyonu (COGECA)'nu oluşturdu.

AB ve Türkiye'de, destekleme politikalarını düzenlemek üzere, AB Ortak Tarım Politikasının uygulamasında ürünlere yönelik Ortak Piyasa Düzenleri (OPD) kurulmuştur. AB ve Türkiye'de, destekleme politikalarını düzenlemek üzere, AB Ortak Tarım Politikasının uygulamasında ürünlere yönelik Ortak Piyasa Düzenleri (OPD) kurulmuştur.

Küçük aile işletmeleri sütlerini, süt toplama merkezi soğutmasına teslim ediyorlar.

5. BÖLÜM SANAYİ

SANAYİ

BÖLÜM V. SANAYİ

Burdur'un Sanayileşme Tarihçesi

Burdur'da sanayinin ortaya çıkması, 1955'te Burdur Şeker Fabrikası'nın kurulması ile başlamıştır. Ancak, aynı ya da daha büyük çapta sanayi kuruluşu, bu güne kadar sağlanamamıştır. Burdur'da en çok sanayileşme hareketleri, 1973-1980 arasındaki "Kalkınmada öncelikli iller" kapsamına alınması ile görüldü. 1972-78 yılları arasında kurulan 10 işletmenin 9'u özel, 1'i devlet kuruluşu idi. 2005 yılında tekrar başlatılan kalkınmada öncelikli (Teşvikli) iller kapsamı dışında tutulması ile Burdur, kalkınmada Bölge illerinin oldukça gerisinde kalmıştır. 2008 başlarında başlatılacağı ifade edilen "Sektörel teşvikler" kapsamında Burdur; tarım, hayvancılık ve gıda sanayisi ile mermer sanayisi sektörlerine teşvik almayı kuvvetle ummaktadır.

Bur Trak Macerası

Bu arada, 1981 yılında üretime açılan ve yılda 20.000 traktör imal edecek kapasitede bir traktör fabrikasının Burdur'da kurulduğunu, fakat değişik sebeplerle üretimin uzun ömürlü olmadığını belirtmeliyiz.

Japon İşbora (IHI SHIBAURA) markasıyla Türkiye'nin ilk çift çekişli traktörünün üretildiği Burdur Traktör Fabrikası BurTrak, Çerçin Köyü'nde yıllardır kapalı ve tüm fabrikası boşaltılmış vaziyettedir. Bur Trak'ın; 280x70 m²'lik, 40x60 m²'lik, 50x60 m²'lik ve 140x35

Cumhurbaşkanı Turgut Özal BurTrak'ı gezerken

m²'lik olmak üzere toplam 25 bin 40 m²'lik 4 kapalı alanı bulunmaktadır.

2-B Kanunu çıktıktan sonra, BurTrak alanı, 2-B çerçevesine alındı. Hazine ise, tapu iptali için mahkemeye başvurdu. Mahkeme de buranın orman vasfında olduğu, hazine arazisi veya 2-B olmadığı yönünde karar verdi.

İş Bora'lar

BurTrak içten

BurTrak çevreyle

BurTrak Sahibi, Şank Tara ve ENKA Yönetimi

Bur Trak fabrikası, milli ekonomiye kazandırılacağı günleri bekliyor. Bu konuda; 2 Şubat 2008 tarihinde Burdur'a gelen Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu, 25 bin metrekare kapalı alanı bulunan, 1985 yılından bu güne üretim yapmayan ve orman alanı olarak kabul edilen BurTrak fabrikasının, ekonomiye kazandırılması gerektiğini belirtti. Eroğlu, "Buranın tekrar orman alanı olmasının doğru olmadığını, yeniden bir fabrika olarak Burdur ekonomisine dolayısıyla milli ekonomiye kazandırılması gerektiğini, ancak mevzuat sıkıntısı olduğunu ve kısa sürede, bu sıkıntıya da çözüm üretileceğini belirtti.

A. BURDUR İLİ SANAYİ SEKTÖRLERİ

Mevcut sanayi tesisi sayısı 100 civarındadır. Burdur'daki özel sektör yatırımları gıda ağırlıklı olmakla birlikte tarım makineleri, mermer, toprak sanayi, otomotiv yan sanayi, orman ürünleri, damla sulama plastik boru ve av silahları sanayisi mevcuttur.

Burdur ili, 2000 yılı Sanayi Yatırımları İl Hasılası(SYİH)'nin % 26,3'ünü tarım-hayvancılık kesiminden, % 17,4 ticaret, % 48,7'sini hizmet kesiminden ve % 7,6'ını sanayi kesiminden sağlamaktadır. Halihazırda İl, topyekun sanayileşme aşamasına geçememiştir. Sanayileşmenin odağında, katma değeri daha düşük ürünlerin

üretimi ve işlenmesine yönelik çalışmalar söz konusudur. Özellikle dokuma ve giyim eşyası, gıda, metal ve makine sanayi ve orman ürünleri sanayi % 10'luk kısmı oluşturmaktadır.

Sanayinin bu pozisyonu, faal nüfusun 3/4'nün tarım-hayvancılık sektöründe çalışmasından ve ilin gayri safi hasılasının 1/3'nün buna bağlı

olmasına bağlıdır. Her ne kadar tarım ve hayvancılığa dayalı sanayi sektörü, 2001 kriz sonrası ivme kazanmış olarak gözükse de, faaliyetlerin profesyonel ve faaliyet ölçeklerinin sınırlı olması dolayısıyla zayıf bir sanayi dokusuna sahip oldukları görülmektedir. İlin, yüksek katma değerli ürünleri üretememesi ve yüksek ücretli-nitelikli işçi sağlayamaması, profesyonel perspektifin yetersizliği ve faaliyet ölçeğinin dar olmasına bağlanabilir.

Burdur sanayi işletmelerinin dağılımına bakıldığında, düzensiz bir dağılım göstermemektedir. Ancak çoğu işletmenin küçük ölçekli

işletme olması, dolayısıyla faaliyet ölçeklerin düşük olması göz önünde tutulması gerekir. Yine de sektörlerin yarıya yakınının makine ve metal sektöründen oluştuğu görülmektedir. İkinci önemli sektör ise, tarımsal ticarete dayalı sektördür. Ancak bu sanayi sektörleri faaliyet ölçekleriyle ters orantılıdır.

İlde yüksek katma değerli, yani bitmiş ürünler üreten işletme sayısı, faaliyet ölçeklerine göre nispeten sınırlıdır. Burdur'da kurulu üretim işletmeleri, daha ziyade 1990'lı yıllarda konjoktüre bağlı olarak kurulduğu görülmektedir.

Katma Değer Üreten Sektörler

İlde, üretimine yüksek katma değer katan sektörler olarak; makine ve metal işletme sanayi, gıda, tekstil (dokuma, giyim) ve gül işletme işletmeler önemli yer işgal etmektedir. Makine ve metal işleme sanayindeki bu yoğunlaşma, tarıma dayalı sanayinin teşvik ve kabul görmesindedir. Dün Türkiye çapında saygın yer edinmiş bu işletmeler, bugün bu önemini ve faaliyet ölçeğini küçülterek rekabette ve ürettiği değer bakımından geriye düşmeye

Burdur Sanayisinde Sektörel Yapı (Ocak 2008):

SEKTÖRLER	ÜYE SAYISI
TARIM MAKİNALARI İMALATI	17
SİLAH SANAYİ	1
YEM SANAYİ	4
MADEN	115
AĞAC İŞLERİ ENDÜSTRİSİ	13
TEKSTİL	4
GIDA SANAYİ	32
TARIM VE HAYVANCILIK	63
DİĞER	29
TOPLAM (Burdur-Bucak Ticaret ve Sanayi Odaları)	278

başlamıştır. Dolayısıyla makine-metal işleme sanayi ve diğer sanayilerin katma değeri yüksek değerli ürün ürettiği anlamdan öte faaliyet ölçeği zayıflaması açısından çalışmalarını nötralize edildiği söylenebilir.

Ayrıca otomotiv yan sanayine ilişkin akü üretimi, inşaat sektörünü destekleyen çelik iskele elemanları üretimi, tekstil ve mobilya destekli yatak, nevresim, battaniye üretimi de önem arz etmektedir. Ayrıca ilde OSB ve KSS önemli bir sanayi dokusu oluşturmaktadır.

BURDUR OSB PARSEL DAĞILIM TABLOSU (Ocak 2008)

PARSEL	TAHSİSİ YAPILAN PARSEL SAYISI	TAHSİSİ YAPILMAYAN PARSEL SAYISI	TAHSİSİ YAPILAN PARSELLERDE			
			Üretim Geçen Tesis Sayısı	Üretim Ara Veren Tesis Sayısı	İnşaat Safhasında Tesis Sayısı	Proje Safhasında Tesis Sayısı
Tevhid ve İfraz sonucunda oluşan	55	0	45	5	3	2

B. BURDUR OSB (Burdur Organize Sanayi Bölgesi)

Burdur Organize Sanayi Bölgesi (BOSB), Burdur-Afyon Karayolu üzerinde, 5. km.de bulunmaktadır. Toplam 85 hektar arazi üzerine kurulu BOSB, il/bölge kalkınmasında önemli bir manipülasyon olarak, 8/6/1976 tarih ve 7/ 12098 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kurulmuştur. BOSB'de, toplam 51 hektar üzerinde 55 adet sanayi personelinin 55 parseli 48 müteşebbise tahsis edilmiş olarak, 28'i fabrika olmak üzere 45 tesis üretim faaliyetlerini sürdürmekte,

SANAYİ

OSB Bşk. Feyzi OKTAY

3'ünün inşası sürmekte ve 2'si proje safhasındadır.
Halen Burdur OSB Başkanlığını, Feyzi Oktay yapmaktadır.

Bölge sanayinin olan/olası sorunlarının çözümüne yönelik olarak TOSYÖV, KOSGEB, TSE gibi kuruluşlardan destek sağlanmakta, gerekli altyapı/üstyapı çalışmaları hızla gerçekleştirilmektedir. Bu amaçla; 8375 m.'lik yolun 5804 m.'lik anayolları asfaltlanmıştır. Ayrıca 5471 m.'lik içme suyu şebekesi, 7200 m.'lik pis su şebekesi ile 5000 m.'lik yağmur suyu şebekesi, 8000 m.'lik hat uzunluğu, kurulu gücü 5 MVA olan 10 adet trafo ve 1 adet şalt merkezi ile AG-OG elektrik şebekesi tamamlanmıştır. Bölge İdare ve Karakol Binası işletmeye açılmıştır. Sergi/toplantı salonları, banka, PTT, sağlık merkezi, kreş, kafeterya, cami, çıraklık eğitim merkezi inşaatları devam etmektedir. Atık su arıtma tesisleri projesi için kredi tahsisi sağlanmıştır.

OSB yanısıra Burdur'da il merkezinde 1, Bucak ilçesinde 2, Tefenni, Yeşilova, Karamanlı ilçelerinde 1'er olmak üzere toplam 6 adet KSS faaliyet göstermektedir. Burdur merkez ve Bucak ilçelerindeki KSS mevcut inşaatları tamamlanmış ve % 90'lık doluluk oranları sağlanmıştır.

Burdur 2.OSB 2010 Yılında

Burdur Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Yusuf Keyik, 1. OSB'nin birkaç işletme dışında tam kapasite ile çalıştığını söyleyerek, "1. OSB doluluk oranı % 90'ın üzerine ulaşmış; 2. OSB'nin kurulması zaruret haline gelmiştir. 2. OSB her şey yolunda giderse 2010 yılında tamamlanacak" dedi.

Burdur 1. OSB'de işletmeye kapatılan birkaç fabrika dışında yer kalmadığını belirten Y. Keyik, "2. OSB'ni 2008-2009 alt yapı yatırım programına alınması gerektiğini, Burdur 2. OSB'nin İl Çevre planında da belirlenen Burdur Merkez Gökçebağ Köyü Burdur-Isparta sınırındaki alanda yapılmasının planlandığını belirtti.

*Bölgesel Bakış

Burdur 2. OSB'nin, her şey yolunda gittiğinde ancak 2010 yılında tamamlanacağını ifade eden BTSO Başkanı Yusuf Keyik, Burdur 2. OSB kuruluncaya kadar, Isparta ve Burdur'un, Bölgesel hareket etmek zorunluluğu olduğunu söyledi. Isparta OSB'nin, Isparta'dan çok Burdur'a daha yakın olduğunu vurgulayan Keyik, "Isparta OSB'de boş yerler var. Biz Burdur Ticaret Odası olarak bölgesel bir bakışla, öncelikle Isparta OSB'nin doldurulmasını sağlamalıyız. Çünkü Isparta OSB bize daha yakın. Isparta OSB'de tahsis tamamlanınca Ispartalı girişimci işadamları da Burdur 2. OSB'ye yöneleceklerdir. Bu yönde iki komşu il, Güçbirliği yapmak zorundadır" dedi.

Küçük Sanayi

Burdur Merkez Küçük Sanayi Sitesi'nde halen 634, diğer ilçelerle birlikte ise; 1515 işyeri bulunmaktadır. İş yerlerinde genelde oto tamirhaneleri, demir ve alüminyum doğramaçıları ve güneş enerjisi kolektörü imalathaneleri faaliyet göstermektedir.

Burdur İli Küçük Sanayi Siteleri (KSS):

İLÇELER	KSS SAYISI	İŞYERİ SAYISI
MERKEZ İLÇE	2	634
BUCAK	2	480
GÖLHİSAR	1	100
KARAMANLI	1	150
TEFENNİ	1	51
YEŞİLOVA	1	100
TOPLAM	8	1515

C. BURDUR SANAYİSİNDE**Sektör Odakları ve Diğer Sektörlere Etkileri**

Burdur ili sanayileşmesini henüz tamamlayamamıştır. İde entegre sanayi tesisleri genelde tarım-hayvancılık potansiyeline bağlı bir dağılım göstermektedir. Ancak bunların faaliyet ve fiziki ölçekleri sınırlıdır. Bu daha çok yerel sermaye birikiminin düşük, deprem bölgesi olması dolayısıyla yönetim zayıf olmaktadır. Her ne kadar entegre bir sanayi profili görülse de, yerel bir işletme anlayışı, beraberinde hizipleşmeyi ve birbirini yoksullaştırmaya yönelik bir rekabet anlayışı ile çalışmalarına neden olmaktadır. Sektör işletmelerin emek yoğun ve eski teknoloji ile sermaye birikiminin gittikçe azalması, son derece eski ve bilinen organizasyonel yönetim kültürleri ve politik sistemleri etkisiyle hantal işletmelere doğru devrilmelerine neden olmaktadır. Bunların bir çoğunun üretim kapasite kullanım oranları % 30-40 olmasına bağlı, il ekonomisine yarattıkları katma değeri oldukça düşük kalmaktadır. İl faal nüfusun % 6'sı sanayi kesiminde istihdam edilmektedir. Ancak % 6'lık kesim ilin gayri safi hasılasına katkısı % 13 kadardır. İlin sektör odakları tarım-hayvancılığa bağlı makine-metal işleme sanayi, gıda ve tekstil sanayilerinde toplanmaktadır. Yanısıra, yem, TT (toprak, tuğla)'ya dayalı sanayileri özellikle göze çarpmaktadır. Sektör odaklarının önemli faktör üstünlükleri bulunmaktadır. Buna karşın, emek yoğunundan sermaye yoğun sektörlerle geçememe, ilin sanayi yapısında kaynakların değerini düşürmektedir. Daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse, tüketim ürünleri olarak üretilenlerin bölge dışındaki rekabet şansları oldukça zayıflamakta,

öngördükleri stratejilerde sektörel entegre modellerine ilişkin değerlendirilmemektedir. Dolayısıyla rekabet için portföy dinamiklerini maliyet avantajı yaratmasına rağmen, faaliyet avantajı yaratmaktan hızla uzaklaşmaktadır. Her hangi ölçekteki bir kriz, riski çoğaltmakta ve kaynak avantajı kullanma pozisyonları da hızla daralmaktadır.

İde odak sektörler, her ne kadar içe yönelik kaynak avantajı ile söz edilse de, dışa yönelik ekonomilere ihtiyaç duyabilmektedir. Ancak, içe yönelik kaynak ve kaynaklara dayalı yatırımlar daha karlı görülmektedir.

Odaklaşan sektörler makine-metal işleme sanayi tekstil, gıda, taş-toprağa dayalı ve orman olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak, kendilerini dönüştüremeyen ve yeni iş yaratma kapasiteleri ve üretim fırsatlarını değerlendiremeyen sektör işletmeleri zaman içinde tıkanmakta ve tepkimeli olarak diğer sektörlerle olan pozitif etkilerinin derecelerini de zedelemektedir.

Sektörlerin gelişmesi, diğer sektörleri besleyeceği düşünüldüğünde, işletmeler faaliyetlerini maliyet avantajı yaratacak her türlü anlayış ve yönelişle gerçekleştirmektedirler.

D. SANAYİ ALANLARI

Sanayileşmenin merkezinde katma değeri düşük ürünlerin üretimi ve işlenmesine yönelik bir yapılanma vardır. Sanayinin alanlarını gıda, metal, makine sanayi, orman ürünleri, plastik vs. oluşturmaktadır. Burdur'un sanayisi, öncelikle bir tarım ili olması nedeniyle, tarımsal ve tarım makineleri sanayisi olarak gelişmeye başlamıştır.

Sanayi, "Tarım"dan kaynaklanan (Şeker, un, makarna, yemkadayıf, kemalpaşa tatlısı, kapari, helva, pekmez gibi) tarım ürünleri sanayisine, "Hayvancılık"tan kaynaklanan (Et, süt, gibi) hayvansal ürünler "Gıda Sanayisi"ne ve tarım ve hayvancılığa bağlı gelişen "Tarım Makineleri Sanayisi"ne dayanmaktadır. Ayrıca son yılların en hızlı gelişme alanı "Doğaltaş-Mermer Sanayisi"dir. Bunun yanında, damla sulama-plastik, silah, tekstil, inşaat malzemeleri, mobilya, ağaç, müzik aletleri, toprak sanayisi gibi alanlarda da sanayileşme örnekleri görülmektedir.

Burdur, KOBİ ölçeğindeki sanayi kuruluşlarını büyütme ve özellikle mermercilikte ihracat hamlelerini geliştirme çabaları içerisinde bulunmaktadır. Burdur'da toplam 240 KOBİ bulunmaktadır.

Küçük Sanayi Sitesi

SANAYİ

Burdur'da Sektörel Yapı

SEKTÖRLER	ÜYE SAYISI
MADEN	80
AĞAÇ İŞLERİ ENDÜSTRİSİ	10
GIDA SANAYİ	4
TARIM VE HAYVANCILIK	15
DIĞER	3
	112

a. Gıda Sanayisi (Tarım ve Hayvancılığa Dayalı Sanayi)

Şeker Fabrikası:

1955 yılında, DP Hükümetinin Sanayi Bakanı olan Burdur Milletvekili Fethi Çelikbaş'ın gayretleriyle kurulmuştur. Fabrikanın yapımına, Alman "Arge" firması tarafından 29 Nisan 1954 tarihinde başlanmış ve 7 Eylül 1955'te ilk kampanyaya ile çalışmaya başlamıştır. İlk kapasitesi 200 bin ton/yıl idi. 1970'de 450 bin ton/yıl kapasiteye çıkarılan Şeker Fabrikası'nın kapasite seyri 2000'li yıllarda uygulanan "kota" sebebiyle düşürülmüştür. 1983'te Fabrikanın şeker üretimi 120 bin ton/yıl idi.

Halen 2007 yılı sonu itibarıyla, özel sektöre satışı gündemdedir. Burdur halkı, daha önce satılan ve Burdur sanayisinde önemli bir yeri olan Traktör ve Süt Fabrikalarının akıbeti gibi; satın alanların söküp götürmesinden endişe duymaktadır. Şeker Fabrikası'nın ve oturduğu alanın maddi değerinin yüksekliği nedeniyle; daha önce bir araya gelerek satın aldıkları Et Kombinasi ve Yem Fabrikası'nda olduğu şekilde sivil kuruluşlar ve yerel yatırımcılar, bu kez cesaret bulmakta zorlanmaktadır.

Burdur, halen Şeker Fabrikası'nın dışında büyük çaplı bir sanayi kuruluşuna sahip olamamıştır. Kotalı dönemler içinde yer alan 2007 yılında, 17 bin 473 çiftçi ile 485 bin ton şeker pancarı üretim sözleşmesi yapılmıştır. Üretim süresi 2.5 aya kadar düşmüş olan Burdur Şeker Fabrikası'nda 2007 şeker üretimi 53 bin tona, yüzde 50 polarlı melas 14 bin 400'e ve yaş küspe 110 bin tona kadar

düşmüştür.

Burdur Şeker Fabrikası Akademik Rapor Hazırlığı:

Bu arada, Özelleştirme İdaresi'nin Türkiye'deki 26 şeker fabrikasını özelleştirme kapsamına almasının ardından; Burdur Şeker Fabrikası'nın özelleştirilmesi konusunun, Burdurlular adına en faydalı ve en mümkün olabilecek bir çözüm ortaya konabilmesi için, Burdur TSO Bşk. Yusuf Keyik ve Yönetim Kurulu tarafından Mehmet Akif Üniversitesi desteğini de alarak, bu yönde bir çalışma başlattı. Bu akademik çalışma ile Burdur ekonomisinin önemli lokomotifleri durumundaki Fabrika'nın fizibilite raporu çıkarılacak. Özelleştirilmesine karar verilen Burdur Şeker Fabrikası'nın alanı, kapasitesi, ne gibi ürünlerin üretildiği, gelir plançosu, çalışan kişi sayısı, Burdur ekonomisine etkileri, fabrika maliyeti ve kaç paraya özelleştirilebileceği gibi konuların yer aldığı, geniş kapsamlı bir fizibilite raporu hazırlanmaktadır.

Şeker Fabrikası'nın Burdur İçin Değeri

Burdur Şeker Fabrikasının kuruluşundan bu yana şehirde hayvancılığın gelişmesine büyük katkı sağlamış ve hala sanayide lokomotif durumdadır.

Kendisi bir sektör olarak başlı başına bir istihdam kaynağı olmakla birlikte tarım ve hayvancılığın ana itici gücünü ve örnek üretim kolunu oluşturmaktadır. Bol miktarda ucuz hayvan yemi olması nedeniyle hayvan besiciliğini de teşvik etmektedir. Şeker sanayi, taşıma sektörüne de yılda yaklaşık 25-30 milyon ton iş hacmi kazandırmaktadır.

Ayrıca şeker pancarının diğer az bilinen bir özelliği de doğa dostu olmasıdır. Üç dekar çam ormanının sağladığı oksijeni bir dekar şeker pancarı sağlamaktadır. Yine pancar, geleceğin yakıtı olarak bilinen Biyoetanol üretiminde kullanılacak başlıca hammaddelerden birisidir. Şeker pancarı ve pancar şekeri sanayi ülkemizde yılda yaklaşık 3 milyar dolar katma değer oluşturmaktadır.

Şeker fabrikası ilimizde de kurulduğu 1955 yılından bu güne kadar yıllardır, ilimizin tek sanayi tesisi ve istihdam alanı olma özelliğini taşımaktadır. Burdur Şeker Fabrikasına giriş çıkış yapan kamyon

BURDUR
SEKER FABRIKASI
1955

sayısı yıllık 30.000'in üzerindedir. Üretilen melas, yem fabrikalarına, maya fabrikalarına, besicilere satılmakta ve tanklara stok edilen kısmı satılmaya devam edilmektedir. Üretilen yaş küspe, pancar yetiştiren çiftçilere istihkak olarak tevzi edilmekte, artan kısmı da ihtiyaç sahiplerine satılmaktadır.

1995 yılında Burdur SEK kapatıldı, sonra 2000 yılında EBK kapatıldı. Bu aralar Burdur TSO, Burdur şeker fabrikasının genel kapasitesi ve maliyetini ortaya koymak üzere MAKÜ desteğiyle Sanayi ve Ticaret Bakanlığına sunulmak üzere bir rapor hazırlıyor. Şeker fabrikamızın pancar çiftçilerine pancar bedeli olarak, nakliyecilere pancar, şeker, küspe, melas, alkol, kireçtaşı, kömür, fuel-oil ile curuf, toprak gibi atıklar ve diğer taşımaların karşılığı olarak, personele maaş ve ücret olarak, müteahhitlere ve yöremiz esnafına mal ve hizmet satın almaları karşılığı olarak ödenen paralar, yöremiz ekonomisini canlandırmakta, yörede paylaşılan temel parasal girdiyi oluşturmaktadır. 2006 yılı itibarıyla bu girdi 85 milyon YTL dir.

Et ve Et Ürünleri-Burdur Güçbirliği:

Burdur halkının ve iş çevrelerinin, yıllardır konuşup da bir türlü hayata geçiremedikleri, hareket birliği sağlama ve birleşik güçlü şirketler kurabilme konusunda bir ilk olan Burdur Güçbirliği, Burdurlunun kendine güvenini artıran bir öncü birlik olmuştur.

Burdur Güçbirliği, 1974 yılında Et Balık Kurumu Burdur Et Kombinası olarak inşaat montajına başlanmış olup, kendi personeli

tarafından makine montajı yapılarak 1976 yılında işletmeye açılmıştır.

EBK Burdur Et Kombinası, çevre iller olan Isparta, Antalya, Afyon, Denizli, Muğla ve İzmir illerinde bulunan tüm askeri birlikleri, devlet hastaneleri, doğum evleri, SSK hastaneleri, büyük kapasiteli ve kamuya ait fabrikaların yemekhanelerinde kullanılan et ihtiyaçlarını (Şeker Fabrikaları, Seka Dalaman Kağıt Fabrikaları, Ant Birlik Pamuk ve Dokuma Fabrikaları, Muğla Termik Santralleri ve kömür ocakları gibi) karşılamakla kalmamış, Kuşadası'ndan Alanya'ya kadar birçok, turizme hizmet eden otellerin ihtiyaçlarına da cevap vermiştir.

2000 yılında Özelleştirme Dairesi'nin ve o günkü hükümetin almış olduğu kararla özelleştirilmesine karar verilmiş ve satışa çıkarılmıştır.

Bu konuda duyarlılık gösteren Burdur halkı, yatırımcılar ve sivil toplum örgütleri bir araya gelerek, 140 000 m2 üzerine kurulu olan Et Entegre Tesisi'ni; Burdur Belediyesi, Burdur Ticaret Borsası, Burdur Ticaret Odası, SS Köy Kooperatifleri Birliği, Burdur Ziraat Odası, Burdur Genç İşadamları Derneği ve Hasan Aksöz Bey'in katkılarıyla özelleştirmeden alarak, Burdur'a kazandırmışlardır.

2006 yılında yapmış olduğu yatırımlarla yeniden modernize edilmiş olan Burdur Güçbirliği Et Kombinası, ISO 9000 ve TSE HACCP TS 22001 belgelerini almıştır. Kapasitesini her geçen gün yükselterek, vergi sıralamasında da Burdur il 2'ncisi olmuştur. Yine borsa işlem hacmi olarak, 1'nci sırada yer almıştır. Birlik ayrıca, Türkiye'de ilk

Bölgenin en büyük et kombinası, Burdur Güçbirliği

SANAYİ

"Akredite veteriner sözleşmesi"ni yapmıştır.

2000 yılı 5 Mart tarihinden itibaren, Burdur Güçbirliği Gıda Sanayi Ticaret A.Ş. olarak, başta İzmir Kipa, Kitle, Tansaş, Pehlivanoğlu, Metro Gros Market, Real, Barvit, Yesa Yemek, Antalya'da bulunan Akdeniz Üniversitesi ve zincir mağazalar, Isparta Tıp Fakültesi Devlet Hastanesi gibi birçok kuruluşa hizmet vermeye devam etmektedir.

Akdeniz Bölgesi'nde birinci sırada yer alan Burdur Güçbirliği; Burdur, Isparta, Antalya, Denizli ve Muğla illerinde bulunan hayvan üreticilerine destek olmakla kalmayıp, tüketiciye güvenle yiyebileceği kırmızı et çeşitlerini de sunmaktadır.

Burdur'da Et Sanayisinin Durumu

Et kombinası sayısı 1 adet olup, kapasitesi BB; 810 ton/yıl ve KB: 173 ton/yıl olmak üzere toplam 900 ton/yıl'dır. Üretim ise yıllık toplam 686 ton olup, kapasite kullanım oranı %85'dir.

Et parçalama tesisi sayısı 1 adet, kapasitesi 315 kg/gün ve üretimi 28.000 kg/yıl olup, kapasite kullanımını %24'dür."Et ürünleri üretim tesisi sayısı 2 adet.

	Sucuk	Pastırma	Kavurma
K. Kapasite (kg/yıl)	35.825	1.220	400
Üretim (kg/yıl)	8.400	1.220	—
KKO (%)	23,4	100,0	

Kapasiteler ve üretimler şöyledir:

Burdur ilindeki en önemli et sanayi kuruluşu Burdur Güç Birliği Et Kombinasıdır. Öz sermaye ile kurulan ve anonim şirket statüsünde faaliyetini sürdüren işletme 250 adet büyükbaş/gün ve 900 ton/yıl parça et işleme kapasitesine sahiptir, işletmede şoklama, soğuk depo, rendering ve paketieme tesisleri bulunmaktadır. Kullanılan teknoloji yeterli değildir ve finansman kaynaklarının yetersizliğinden dolayı da teknolojisini yenileyememektedir.

İşlenen ürünlerin %97'si fabrikada başka firmaya satılmakta, %3'ü ise kendi perakende mağazalar zincirinde değerlendirilmektedir.

Üretim maliyetinin % 70'ini ham madde %10'nu kredi faizi, geri kalanını ise işçilik, ambalaj, elektrik vb, oluşturmaktadır, işletme ürün çeşitliliği, yeni ürün geliştirme, ürün işlemede kullanılan teknoloji, tanıtım ve reklâm konularında sorunlar yaşamaktadır. Ham maddenin %95'i besicilerden %5'i ise diğer et sanayi kuruluşlarından sağlanmaktadır. Bölgedeki hayvan popülasyonunun fazla ve kaliteli olması, işletmenin randımanlı çalışması için önemli bir avantajdır, Teknoloji ve ham maddenin pahalı olması ise önemli sorunların başında yer almaktadır.

Yukarıdaki bilgilerden de anlaşılacağı gibi, bölgenin ve özellikle turizm sektörünün ihtiyacı olan miktar ve kalitede et üretim ve işleme tesisleri yoktur. Mevcut tesisler, et-kemik unu ya da rendering tesislerinden yoksundur. Yan ürünler ya boşa gitmekte ya

da başka illere gönderilmektedir.

Süt ve Süt Ürünleri Sanayi

Burdur, küçük örnekler dışında gelişen hayvancılığına dayalı, süt ve et üretimine paralel olarak bu ürünleri işleyecek süt ve et sanayisini yeterince geliştirememiştir. Burdur'da üretilen 750 ton/gün (yıllık yaklaşık 250 bin ton) sütün, ancak yüzde 20 kadar Burdur'daki fabrika ve mandıralarda işlenerek; kalanı ham süt olarak büyük şirketlere satılmaktadır. Yılda yaklaşık 260 bin ton et, 1230 ton peynir, 730 ton bal üretilmektedir.

Burdur'un Sütü ve Gıda Üretimleri, Uluslar Arası Kalitede Yönetim Sistemi Uygulamaları sektörlerinde kuruluşları dünyadaki kuruluşlara entegre eden etken bir yöntemdir. Yönetim sistemleri üretirler veya hizmeti sunarken prosesleri kontrol etme imkânı sağlamaktadır. Burdur'da kuruluşlarımız yönetim sistemleri uygulamalarında etkin faaliyetler sürdürmektedir.

TSEN ISO 9001: 2000 Kalite Yönetim Sistemi Belgesine sahip 23 kuruluş,

TSEN ISO 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesine sahip 9 kuruluş,

TS 18001 OHSAS İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi belgesine sahip 2 kuruluş bulunmaktadır.

Ülkemizde süt ve süt ürünleri tüketimi gelişmiş ülkelerin tüketimi ile karşılaştırıldığında

oldukça düşük düzeyde bulunmaktadır.

Süt ve süt ürünlerinde ihrac pazarımızı Orta Doğu Ülkeleri, Türk Cumhuriyetleri, KKTC, Makedonya, Yugoslavya gibi ülkeler oluşturmaktadır.

Süt ve süt ürünlerimizi ihrac edebilmemiz için kaliteli süt ve süt ürünleri üretmeliyiz. Bakteri, somatik hücre, kuru madde yağ oranı, su oranı, laktoz, protein, mineral maddeler, vitaminler değerleri itibarıyla kaliteli süt üretimi, kaliteli süt ürünleri üretimi, ürünlerimizin dünya pazarlarında yer almasını sağlayacaktır. TSEN

Bur-Süt Belge Töreni

ISO 9000: 20000 Kalite yönetim sistemi ve gıda güvenliği yönetim sistemi kaliteli ve kontrollü üretim için en etken araçlardır. Burdur'un örnek firmalarından Bur-Süt firmamız da yönetim sistemi uygulamaları ile kuruluşunu sektöründe enternasyonalleştirilmiş oldu.

Tarıma Dayalı Gıda Sanayi

Burdur ilinde 51 adet ekmek fırını, 8 adet yufka imalathanesi, 2 adet un fabrikası, 2 adet makarna fabrikası, 10 adet helva, şeker ve lokum imalathanesi, 3 adet maden suyu ve meşrubat üretim tesisi yer almaktadır.

Karşılaştırmalı Üstünlükler

- %10 oranında et açığı
- %85 oranında SÜT FAZLALIĞI
- %85 oranında YUMURTA FAZLALIĞI

İşleme Türü	İşleme Sayısı	İşleme Türü	İşleme Sayısı
Ekmek Fırını	51	Sıcuk İmalathanesi	3
Yufka İmalathanesi	8	Süt Fabrikası ve Mandıra	16
Un Fabrikası	2	Dondurma	45
Kadayıf İmalathanesi	1	Helva, Şeker, Lokum	10
Tatlı İmalathanesi	3	Meyve Suyu, Gazoz	2
Makarna Fabrikası	2		

Burdur'da tarıma dayalı sanayi kuruluşları (2000)

Süt ve yumurta üretiminde fazlalık
Süt pazarlamasında kooperatiflik örgütlenmesi
Hindi yetiştiriciliği için uygun altyapı
Kültür irki büyükbaş hayvan varlığının fazlalığı

Geliştirmeye Yönelik Potansiyel Alanlar:

- Süt sanayi
- Kültür balıkçılığı
- Organik hayvancılık
- Damızlık devekuşu yumurtası yetiştiriciliği

b. Tarım Makineleri Sanayisi

1) TARIM ALET VE MAKİNELERİ İMALAT SANAYİİ

Ülke Genelinde Durum

Günümüzde imalat sanayinin yatırım malları üreten bir alt sektör olan tarım makineleri imalat sanayinde, 2003 verilerine göre ülkemizde yaklaşık 1000 imalatçı bulunmakta ve 111 farklı tarım makinesi üretilmektedir. Tarım makineleri imalatının ülkemizdeki

genel dağılımına bakıldığında, tarımsal potansiyeli yüksek olan illerde daha fazla yoğunluk kazandığı dikkati çekmektedir. Bu bağlamda ülkemizde tarım makineleri imalatı yapan yaklaşık 60 il içinde Konya, İstanbul, Ankara, İzmir, Manisa, Balıkesir, Aydın ve Bursa üretim miktarı yönüyle başta gelmektedirler. Bu açıdan bakıldığında Burdur'daki tarım makineleri sanayi, üretim miktarı (adet) yönüyle olmasa bile, özellikle yerel coğrafi şartlar doğrultusunda ortaya çıkan tarım ürünlerine yönelik hasat makineleri üretiminde ülke çapında önemli bir yere sahiptir. Diğer bir ifadeyle, toplam üretim miktarı bakımından ülke içerisinde, kendi ürün yelpazesindeki ürünlerin üretiminde, rekabet edebilecek donanım ve kapasiteye sahiptir. Ayrıca Burdur'daki mevcut sanayi faaliyetleri göz önüne alındığında, tarım makineleri sanayinin sektörel dağılımında, il ekonomisindeki payıyla küçümsenmeyecek bir öneme sahip olduğu görülmektedir.

Burdur 14. Sırada

Küçük ve orta ölçekli tarım makineleri imalatçısının olduğu Burdur, tarım makinelerinin yapıldığı 60 il

içerisinde 14. sırada yer alır. Gerek tarım makineleri imalat sanayinin il bazındaki sanayi sektörü içindeki payı, gerekse bu sanayi koluna pazar oluşturan tarım sektörünün il ekonomisinde en önemli paya sahip olması gibi bazı göstergeler, tarım makineleri sanayinin, Burdur'daki sanayi sektörünün gelişmesinde öncü sanayi kolu olabileceği sinyalini vermektedir.

Burdur'da sanayi faaliyetlerinin geliştirilmesi için atılacak her adımda, bu sanayi kolunun göz ardı edilemeyeceği ve hatta desteklenildiği takdirde diğer sanayi kollarının gelişiminde lokomotif rolü üstleneceği de açıktır.

Burdur Tarım Alet ve Makineleri İmalat Sanayinin Ortaya Çıkışı, Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de il ekonomisinin temelini tarım ve hayvancılığın oluşturduğu Burdur'da, bu durumun doğal bir uzantısı olarak tarım ürünlerine dayalı, et, süt, şeker gibi gıda sanayi ve hayvancılığa yönelik olarak da yem sanayi gelişme göstermiştir. Ayrıca bu sanayi kollarının başlangıcında ve gelişiminde devlet yatırımlarının önemi yadigarlanamaz.

Tarım sektörünün bazı sanayi kolları için hammadde kaynağı, bazılarının için de pazar özelliği göstermesi, gıda ve tarım makineleri sanayilerini ortaya çıkarmıştır. Tarımsal faaliyetlerle sanayi sektörü arasındaki etkileşimin doğal bir sonucu olan Burdur tarım makineleri sanayinde, il genelinde ve yakın çevrede yetiştirilen tarım ürünleri ve hayvancılığın taleplerine göre şekillenen alet ve makineler üretilmektedir. Bu özelliğiyle makine imalatı sanayi yerel bir pazara hitap ediyormuş gibi görünmesine rağmen, yetiştirilen ürünler içerisinde tahıl grubunun önemli bir yeri olmasından dolayı, iç ve dış pazarlara da açılmıştır.

Tamirle Başlayan Süreç

Tarım sektörünün çoğunlukla pazar ve çeşitlilik açısından etkide bulunduğu Burdur tarım makineleri imalat sanayi, tamamen özel sektörün kontrolünde doğmuş ve bu özelliğini sürdürmektedir. Tamir ve taklit üretimle başlayan süreç, günümüzde hem iç pazara,

hem de dış pazarlara dönük özgün bir tarım makineleri imalatına dönüşmüştür. Bugün itibarıyla Burdur'da, 3'ü ilçelerde (Altınyayla ve Karamanlı), geri kalan 14'ü ise il merkezinde olmak üzere toplam 17 işletme faaliyet göstermektedir. Tarım makineleri ve bunların yedek parçalarının dışında tarımsal faaliyetlere yönelik olmayan makineler de üretilmektedir. Ayrıca, doğrudan tarım aletleri üretmeyip, yan ürün olarak pulluk, traktör gibi aletleri üreten imalathaneler de göz önünde bulundurulursa, işletme sayısı 20'ye ulaşmaktadır.

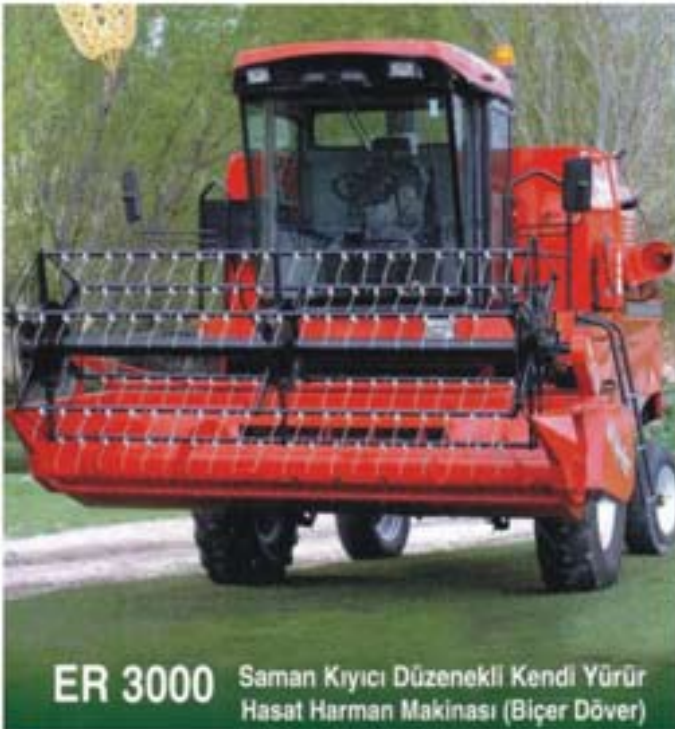
Başlangıcı 1950'lere dayanan bu sanayi kolu, giderek artan taleple birlikte, hem işletme sayısı, hem de ürün çeşitliliği yönüyle gelişme göstermiştir.

Tarım Makineleri Sektöründe İstihdam

2005 yılında 198, 2007'de ise; 310 kişi olduğu belirlenmiştir. Küçük ve orta ölçekli 14 işletmenin 2'si 50'den fazla, 3'ü 10'dan fazla, diğerleri ise, 10'dan az işçi çalıştırmaktadır. Yerinde yapılan anketlerden edinilen verilere göre, 2001 ekonomik krizinden önce 10'dan fazla işçi çalıştıran işletme sayısının en az 6-7 arasında olduğu ve bunların 2'sinin de 100'den fazla işçi çalıştırdığı ve toplamda yaklaşık 400 kişinin bu alanda istihdam edildiği anlaşılmaktadır.

Hammadde

Hammaddenin genellikle sac ve lama gibi yarı mamul demir çeşitlerinden meydana geldiği bu sanayi kolu, hammadde ihtiyacını Konya, Denizli, İzmir, Bursa, Ereğli ve Karabük'ten karşılamaktadır. Özellikle profil malzeme Denizli'deki haddehanelerden sağlanmaktadır. Burdur'un coğrafi konumu sebebiyle, demir ve çeliğin asıl üretim merkezleri olan Ereğli ve Karabük'e uzak oluşu, nakliye gibi üretim girdilerinin artmasına neden olmaktadır. Buna, hammaddenin Konya ve Denizli'de el değiştirmesi sebebiyle gerçekleşen artış da eklenebilir. Ayrıca, işletmelerin istediği kalitede hammaddenin ülkemizde üretilmemesi de başka bir sorun olarak kendini göstermektedir.

ER 3000 Saman Kıyıcı Düzenekli Kendi Yürür Hasat Harman Makinası (Biçer Döver)

Tarım makineleri

SANAYİ

Burdur'daki bu sanayi kolunda, 1998 yılı verilerine göre, 5127 adet tarım alet makinesi üretilirken, 2003 yılı verilerine göre ise; biçerdöver, harman makinesi, orak makinesi gibi en az 21 farklı türde, 3 088 adet, alet ve makine üretilmiştir.

Burdur tarım makineleri sanayi, biçerdöver üretiminde 1. sırada yer alırken, harman makinesi, orak makinesi, mısır silaj makinesi üretiminde 2. sırada, yem kırma ve ot silaj makinelerinin üretiminde de 4. sırada yer almaktadır. Bu açıdan bakıldığında Konya başta olmak üzere, Balıkesir, Ankara, İzmir ve Tokat gibi iller Burdur tarım makineleri sanayisiyle rekabet etmektedir. Ülke çapında üretilen harman makinelerinin yaklaşık % 60'ının Konya'da üretiliyor olması, ilin bu sanayi kolundaki yerini göstermesi açısından iyi bir örnektir.

Burdur, Biçerdöverde Rakipsiz

Biçerdöver üretimi, sadece bir firma tarafından yapılmaktadır. Talebin artması nedeniyle 2004'te 50 adet gerçekleşen üretim, 2005'te 70 ve 2007'de ise; tabla boyuna göre 4 çeşit olarak 125 adete ulaşmıştır. Taleple birlikte, üretim her yıl artmaktadır. Üretim patentli ve motor hariç diğer bölümlerinin tamamıyla Burdur'da üretilmiş ve kendi markasını almış olması da ayrıca belirtilmesi gereken başka bir özelliğidir. Bunların dışında 2004 yılında 1.900.000 adet tarım makineleri yedek parçası üretimi yapılmıştır.

İç Pazar ve İhracat

Burdur tarım makineleri imalat sanayi, il içindeki pazarın neredeyse tamamına, Antalya, Isparta, Afyon, Muğla ve Denizli gibi komşu illerden oluşan pazara da % 70-80 oranda hakim görünmektedir. Bunun oransal dağılımının işletmeye göre değişmesinin yanında, ürünlerin % 70-75'lik büyük bir kesimi il dışına, % 15'lik bir kısmı il içine ve % 10-15'lik kısmı ise yurt dışına pazarlanmaktadır.

İhracatta özellikle geniş çaplı üretim yapan orta büyüklükteki 4 firma etkindir. Özellikle, Kuzey Afrika, Orta Doğu ülkeleri ve Azerbaycan başta olmak üzere, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri gibi genellikle gelişmekte olan ülkelerde ihracat yapılmaktadır. Ayrıca, Irak'ın bu konuda iyi bir pazar olduğunun da altı çizilmelidir. Yurt içi pazarlama genellikle, bayilikler, Tarım Kredi Kooperatifleri, Ziraat Bankası, Pankobirlik gibi kurum ve kuruluşlar aracılığıyla yapılmakla beraber, doğrudan müşteriye sipariş üzerine üretim ve satış da yapılmaktadır. Pazarlama ve tanıtım için, özellikle ISO 9000 ve TSE standart belgeli 4 firma, Ankara, Konya, Denizli gibi merkezlerde yapılan ulusal fuarlara katılmaktadır.

Ürün Çeşitliliği

Burdur'daki bu sanayi kolunun bir başka özelliği, tarım makinelerinin yanında dönerli ekmek fırınları, hamur karma makineleri, endüstriyel tip yemek makineleri, lif, asansör, çelik kapı, prefabrik ev gibi yan ürünler de üretmesidir.

2007 Üretim Miktarları

BİÇER DÖĞER:	125 adet
EKİN BİÇME MAKİNESİ:	2 000 adet
PATÖZ, HARMAN MAKİNESİ:	1 000 adet
PULLUK:	500 adet
SLAJ MAKİNESİ:	496 adet
BALYA MAKİNESİ:	800 adet
SAMAN MAKİNESİ:	270 adet
YEM KIRMA MAKİNESİ:	2 000 adet
NOHUT BİÇME MAKİNESİ:	70 adet
SELÖKTÖR :	66 adet

RÖMORK :	274 adet
FIRIN:	16 adet
EKMEK DİLİMLEME MAKİNESİ:	150 adet
HAMUR YOĞURMA MAKİNESİ:	60 adet
SÜT TAŞIMA TANKLARI:	45 adet

2)Diğer Makine Üretimleri:

OTO YEDEK PARÇASI: (Şavt):	5132 adet şavt
MOTOR PİSTONU:	84400 adet

MERMERCİLİK

MERMER FABRİKA ve ATÖLYE SAYISI:	63 adet
MERMER OCAK İŞLETME SAYISI:	18 adet
MERMER KÜTLE ÜRETİM VE İHRACATI:	1.274.775 m3
MERMER İŞLENMİŞ, ÜRETİM VE İHRACATI:	6.447.339 m2 üretim ve 1.129.378 m2 ihraç.
MERMER MOZAIK:	270.100 m2

ORMAN ÜRÜNLERİ

MUHTELİF ORMAN ÜRÜNÜ:	70 000 m3
MOBİLYA: Kanepe 4 500, Maksi tak. 2000, Oturma grubu 450, Yatak 3500 adet	

İNŞAAT MALZEMELERİ

KİREÇ, TUĞLA, KİREMİT VS.: 285.383 m3 yaş haz. Bet. 29.485 ton sön. Kireç, 57.687.000 ad. Tuğla.	
İSKELE:	2.100.416 m iskele, 155 ton iskele

GIDA ÜRETİMİ VE İHRACATI

ET (KARKAS VS. TOPLAM): 1.012.500 kg . 11.115 Ad.K.B. 652 Ad. K.B	
TAVUK:	350 ton
SÜT (HAM):	2693 ton
PEYNİR:	3459 ton
TEREYAĞI:	166 ton
MAKARNA:	6940 ton
UN :	20.312 ton
HELVA:	20 ton
KADAYIF:	16025 ton
KEMALPAŞA TATLISI:	137 ton
YEM:	42.149 ton

TEKSTİL

KOT, MUH.GİYİM:	1.067.000 adet
-----------------	----------------

PLASTİK ÜRÜNLER

DAMLA SULAMA, SU BORUSU VS: 158.643.200 adet dam. Sul. 98.680 kg poşet, 120 ton su borusu (217.291.500 m)	
PANEL:	72.932 m2

3) SANAYİ ÜRETİMİNDEN BAZI ÖRNEKLER

Biçerdöver üretimi

Sadece bir firma tarafından yapılmaktadır. Talebin artması nedeniyle 2004'te 50 adet gerçekleşen üretim, 2005'te 70 ve 2007'de ise; tabla boyuna göre 4 çeşit olarak 125 adete ulaşmıştır.

Yemek Fabrikası

4 saatte 25 bin kişiyi doyuracak ilk yemek fabrikasını 2001'de Arabistan'da kurmuş olan Burdurlu tarım makineleri fabrikasına, bu iyi bir referans olmuş ve 7 yılda kurduğu fabrika sayısı 3'ü Mekke, 4'ü Medine olmak üzere 7'ye ulaşmıştır.

Merkez organize sanayi, Silah Fabr.

15 bin kişilik Pilav Makinesi: Suudilere ilk olarak 15 bin kişilik pilav makinesi, ardından et, sulu yemek makineleri yapılmaktadır.

Eski Traktörden İş Makinesi

Burdurlu tarım makineleri sanayicisi, "Traktöre kepçe takıp aracın yönünü de değiştiriyoruz. Arka tekerlekleri yönünde gidiyor. 5 ileri bir geri vitesi oluyor. Keresteciler, orman işçileri eski traktörleri alıyor, iş makinesine çevirtiyor. Eski Massey Ferguson fiyatı 20 bin YTL ise 30-35 bine, Universal 5 bin ise 17 bin YTL'ye mal oluyor. Eski traktörü alıyor, proje çizdiriyor, iş makinesine çeviriyoruz" diyor.

4 Bin Ton Kadayıf

Talep nedeniyle bu yıl baklavalık yufka imalatına gireceğini belirten Kadayıfçı, "Ülke kadayıf tüketiminin yüzde 40'ını biz karşılıyoruz. Günlük kapasitemiz 30 ton, yıllık üretimimiz ise 4 bin ton" diyor.

Silah

En gelişmiş araç gereçlerle imal edilen 40 bin adet av ve spor tüfeğinin yüzde 99'u ihraç ediliyor. Yıllık cirolarının 10 milyon dolar olduğunu belirten şirketin Başkanı, "Silahların tasarımı bize ait. Tamamı yerli hammaddedir. Avrupa'nın en hafif av tüfeğini üretiyoruz" dedi.

Müzik Aletleri(Çello, keman, viola, kontrabas)

Burdur'un müzik aletçisi kardeşler, çellodan kemana, violadan kontrabasa bütün yaylı sazlar ailesini imal ediyor. 100 çalgı imalatına çıkmışlar. Ürünlerin yüzde 99'u ihraç ediliyor. İyi bir çellonun 6-8 bin Euro, öğrenci kemanının ise, 1.500-2 bin Euro olduğunu belirten Kardeşler, "Öğrenci çalgıları pazanını tamamen Çinliler kaptı. Artık sanatçı çalgısı yapıyoruz. Kendi emeğimizle ucuz işçilik sağlayarak kurtarıyoruz. Bizim çalgılarımız daha iyi. Bir çalgı üzerinde daha fazla vakit harcıyoruz. Avrupa'daki büyük orkestralardan talep var" dedi.

c) Burdur Merkez'de Orman Ürünleri Sanayisi Firmaları

- 1-GÖLMAK ORMAN ÜRÜNLERİ MAKARA SAN. TİC. A.Ş.
- 2-GEÇER ORMAN ÜRÜNLERİ SAN. NAK. TİC. LTD. ŞTİ.
- 3-İSMET ACUN ORMAN ÜRÜNLERİ SAN. TİC. A.Ş.
- 4-KİSMET KERESTE VE ORMAN ÜRN. İNŞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
- 5-SAYLAR KERESTECİLİK SAN. TİC. A.Ş.
- 6-ÖZSAYLAR KERESTECİLİK SANAYİ TİC. A.Ş.
- 7-ERDİ ORMAN ÜRÜNLERİ NAK. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
- 8-İBRAHİM YILMAZ - YILMAZ KERESTE AĞAÇ SANAYİ
- 9-TEZEL AĞAÇ SANAYİ TİCARET A.Ş.
- 10-TOROS AĞAÇ SANAYİ TİCARET LTD. ŞTİ.
- 11-YALVAÇLAR KERESTECİLİK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
- 12-GÖZAL MERMER KERESTE AHŞAP SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
- 13-AKIN KERESTE - FADEN PATLAR
- 14-CANDANLAR ORMAN ÜRÜNLERİ TİC. LTD. ŞTİ.
- 15-ADAKLAR KERESTE DOĞ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

Merkez Organize sanayii Keman yapımı

Bakan Kütümen Müzik Aletleri Üretim Aşamasında

SANAYİ**BURDUR İLİ VE İLÇELERİNDE SANAYİ SİCİL BELGESİ VERİLERİNE GÖRE İMALAT SANAYİNDE FAALİYET GÖSTEREN FİRMA ADEDİ VE İSTİHDAM SAYISI**

İLİLÇE ADI	SEKTÖRÜN ADI	FİRMA SAYISI	ÇALIŞAN SAYISI
BURDUR	SERAMİK, KİL, TAŞ VE ÇİMENTODAN GEREÇLER	15	636
	TEKSTİL	2	379
	GIDA	28	1373
	GIDA VE İÇECEK ÜRÜNLERİ	7	78
	MAKİNE İMALATI	10	163
	TARIM MAKİNELERİ İMALATI	11	176
	AĞAC VE MANTAR ÜRÜNLERİ	9	139
	KİMYA SANAYİ	3	18
	LASTİK VE PLASTİK ÜRÜNLER MOBİLYA	6	116
	MOBİLYA	1	44
TOPLAM		91	3122
BUCAK	SERAMİK, KİL, TAŞ, VE ÇİMENTODAN GEREÇLER	53	2153
	GIDA	12	76
	GIDA VE İÇECEK ÜRÜNLERİ	2	12
	MAKİNE İMALATI	10	285
	TARIM MAKİNELERİ İMALATI	2	27
	AĞAC VE MANTAR ÜRÜNLERİ	10	90
	DEMİR ÇELİK	1	28
	LASTİK VE PLASTİK ÜRÜNLER	2	19
	KOK VE PETROL ÜRÜNLERİ	1	10
	TOPLAM		94
AĞLAUN	SERAMİK, KİL, TAŞ VE ÇİMENTODAN GEREÇLER	3	134
TOPLAM GÖLHİSAR	KİMYA	1	-
		4	134
	SERAMİK, KİL, TAŞ VE ÇİMENTODAN GEREÇLER	1	11
	GIDA	1	5
TOPLAM YEŞİLOVA	GIDA VE İÇECEK ÜRÜNLERİ	1	13
		3	29
	SERAMİK, KİL, TAŞ VE ÇİMENTODAN GEREÇLER	12	256
TOPLAM	TEKSTİL	1	15
	GIDA	1	-
		14	271
KARAMANLI	SERAMİK, KİL, TAŞ VE ÇİMENTODAN GEREÇLER	14	382
	GIDA	1	30
		15	412
TOPLAM TEFENNİ	SERAMİK, KİL, TAŞ VE ÇİMENTODAN GEREÇLER	7	105
		7	105
ÇAVDIR	SERAMİK, KİL, TAŞ VE ÇİMENTODAN GEREÇLER	1	8
TOPLAM ALTINYAYLA		1	8
	SERAMİK, KİL, TAŞ VE ÇİMENTODAN GEREÇLER	1	-
	GIDA	1	14
	TARIM MAKİNELERİ	2	7
TOPLAM KEMER		4	21
	SERAMİK, KİL, TAŞ VE ÇİMENTODAN GEREÇLER	1	9
TOPLAM ÇELTİKÇİ		1	9
	SERAMİK, KİL, TAŞ VE ÇİMENTODAN GEREÇLER	3	64
TOPLAM GENEL TOPLAM	GIDA	1	-
		4	64
		239	6875

E. MADENCİLİK

Burdur İlinde önemli oranda yeraltı zenginlikleri bulunmamaktadır. Bilinen maden rezervlerinin başında kömür gelmektedir. Burdur Belediyesi adına ruhsatlı sahada kömür madeni açılmış ancak maddi imkansızlıklar nedeniyle çalıştırılmamıştır.

Burdur ili Tefenni ve Yeşilova İlçelerinde krom üretilmektedir. İlin değişik bölgelerinde manganez, demir, molibden ve manyezite rastlanmıştır. Bucak, Yeşilova Gencalı ve Yarışlı'da mermer üretilmektedir. Karamanlı, Tefenni ve Bucak İlçelerinde son yıllarda mermer tesisleri gelişmektedir.

a) Mermercilik ve Mermer Sanayi

Mermer sanayisi, Burdur'da gelişen sanayi kollarından birisidir. Burdur, son yıllarda, mermer potansiyellerinin farkına varmış, bu alanda süratli bir gelişim göstermektedir.

Mermercilikte erken harekete geçmiş illerde duraklama ve gerileme görülürken, Burdur mermercilik alanında süratli bir atılıma ve sanayileşmeye başlamıştır.

Mermer; metamorfizma olayı sonucunda kalker ve dolomitik kalkerlerin yeniden kristalleşmesiyle meydana gelmiş bir bileşimdir.

İlimiz mermer yatakları bakımından oldukça zengindir. 130 kadan Bucak ilçesinde olmak üzere, merkez ve ilçelerde 200'e yakın mermer fabrika ve işletmesi bulunmaktadır. Dolayısıyla Burdur'a ekonomik yönden en büyük katkıyı sağlayan sektör durumundadır. Mermer sanayisi aynı zamanda, Burdur'un en büyük ihracat kalemini oluşturmaktadır. Burdur mermerciliği, 'Burdur Leyt Beji' ile marka olmayı başarmıştır.

Bu sektör, Burdur için gelecek vaat etmektedir. Antalya'nın 2006 yılında yaptığı yaş sebze ihracatı 200 milyon Dolar iken, Burdur'un mermer ihracatı da 80 Milyon Dolar'dır. Bu oran, Burdur için mermerciliğin önemini belirtmeye yeter. Burdur'da halkın geçim alanında halen önde olan tarım ve hayvancılığın, yakın zamanda mermerciliğin gerisinde kalacağı söylenebilir.

b) Burdur'da Mermer Üretimi

Burdur'da, (Bucak hariç olmak üzere) yaklaşık 100 bin m²/Ay mermer üretilmektedir. Bunun yaklaşık 40 bin m²'si Merkez İlçe'de üretilmektedir. Ülke dışına çok miktarda blok mermer satışı da yapılmaktadır. Burdur'da yaklaşık olarak, yıllık 4 milyon m² üretim yapıldığını söyleyebiliriz.

Burdur mermerinin, Merkez ve ilçeler olarak düşünüldüğünde yüzde 80'den fazlası ihraç edilmektedir. Burdur'dan mermer ihracı, ağırlıklı olarak Amerika ve İsrail'e yapılmaktadır. Bunun yanında, bildiğim kadarıyla; Dubai, Suudi Arabistan, Avrupa, Uzakdoğu, Japonya gibi ülkelere de ihraç edilmektedir. (Not:Bu konularda, sağlıklı bir veri toplama çalışmasına ihtiyaç olduğunu belirtmeliyiz.)

(Burdur Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü Kayıtlarına Göre) Mermer Sektörüne İlişkin 2007 Verileri

MERMER FABRİKASI SAYISI:	63
MERMER OCAK İŞLETME SAYISI:	18
MERMER KÜTLE ÜRETİM VE İHRACATI:	1.274.775 m ³
MERMER İŞLENMİŞ, ÜRETİM:	6.447.339 m ²
MERMER İŞLENMİŞ İHRACATI:	1.129.378 m ²
MERMER MOZAIK ÜRİTEMİ:	270.100 m ²

c) Burdur'da Mermerciliğin Gelişmesi

Burdur'un etrafındaki dağlarda, varlığı 10 yıl önce keşfedilen mermeri çıkartan ocak sayısı, atölye ve fabrika sayısı hızla artmaktadır. 2007 yılı verilerine göre şehirden yapılan 100 milyon dolara ulaşan ihracatın, yaklaşık 50 milyon dolarlık bölümüne sahiptir.

Şu anda 70'e yakın mermer işletmesi, 2 bin'e yakın çalışanıyla Burdur'da büyük bir sanayi kolu ve istihdam kaynağıdır.

Ekonominin Lokomotif

Son yıllarda Burdur mermerciliği, ilimize ekonomik yönden yılda % 30'luk bir katkı sağlamıştır. Mermercilik, gelecek on yıl içinde Burdur'da ekonominin lokomotifini olma yolundadır.

İthal girdisi çok az olan mermer, katma değer yaratan ve ihracatıyla ülkemize döviz kazandıran bir üründür. Mermerciliğe ilginin artması, Burdur için ayrıca bir özel öneme de sahiptir. Çünkü hızlı gelişen, önü açık bir İSTİHDAM alanı olması nedeniyle, Burdur'un GÖÇ problemine de en etkili bir çaredir.

Mermercilik Branşı

Geçen yıl, 21 Ağustos 2006'da İl Mesleki Eğitim Kurulu toplantısında, Burdur Meslek Liselerinde "Mermer Teknolojileri" bölümü açılmasına karar verildi. Burdur Meslek Lisesi'nde Mermer Teknolojisi Bölümü, bu alanda büyük ihtiyaç olan eğitilmiş eleman ihtiyacını karşılayacaktır. Aynı zamanda, bu bölümde okuyacaklar için, iş garantisi getireceğini unutmamak lazım. Mermer Teknolojileri Bölümü, iş garantisi olan çok az bölümlerden biridir. Burdur Mermerciliği, henüz BLOK ÜRETİM karakterindedir. Bunun

Aytas Akın Mermer

SANAYİ

İŞLENMİŞ MERMER üreticiliğine dönüştürülmesi gerekiyor. Çünkü asıl katma değer işlenmiş mermerdedir. İşlenmiş mermer; İnşaat kaplama malzemesi, sanatsal ürünler, mozaik işlemecilik vs. ürünlerdir.

d) Mermerciliğin Sıkıntıları

Bütün zorlukların başında, sektörü bezdiren bürokratik engeller geliyor.

Halen işletme maliyetinin yüksek olması, uluslar arası pazarlardaki rekabeti olumsuz etkilemektedir. Yaklaşık olarak; % 34 ile hammadde, % 24 ile personel, % 19 ile enerji, % 7 bakım-onanım, %8 genel giderler ve % 8 de (tonaj ve trafik cezaları vb.) diğer giderler görülmektedir. Enerji kullanımında; genellikle 3 zamanlı saatler kullanılmakta, saat 17.00 ile 22.00 arası fabrikalar durdurulmaktadır. Çünkü bu saatler arası enerji fiyatı zirvededir.

Nitelikli ve Kişilikli Eleman İhtiyacı

Bu kadar önemli bir sektörün öncelikle sevdirmesi, sonra KALIFİYE işçilik olarak insan unsurunun geliştirilmesi, en köklü

çözüm olarak, EĞİTİM kuruluşlarına düşmektedir. Her meslek için de gerekli olan nitelikli ve kişilikli insan unsuru büyük önem arz ediyor.

Çalışan insan için, SORUMLULUK duygusu çok önemlidir. Sorumsuz insan sorunlu insandır. Çalışan insan, milletini seven İDEALİST insan olmalıdır. İdeali olmayanın çalışma isteği ve çalışma hırsı olmaz. Çalışan insan, KİŞİLİKLİ insan olmalıdır. Karakteri gelişmemiş insan, çevresine güven veremez.

Diğer Sorunlar

Pazar araştırma konusu da önemli bir sorundur. Pazar konusunda, Burdur'un mermercileri birlikte hareket etmelidir. Pazarlama konusunda ihtiyaç duyulan yerlerde profesyonel ortak bürolar kurulabilir.

"Atık" meselesi, mermercilerin önemli sorunlarından. Belediye'nin mermercilerle iş birliği içinde bu konuya bir çözüm üretmesi lazım. Çevre Orman İl Müdürlüğü de mermercileri dinleyerek ve bilgilendirerek yardımcı olabilir.

Hemen bütün KOBİ'ler gibi, mermercilerin de "Finansman" konusu var. Bu konuda, TSO ve BURMER olarak, kaynak arama çalışmalarını devam ettirmektedir.

Bu arada; birikimleri sadece rant ve faiz peşinde dönen Burdurlu sermayedarlar var. Bu abıl diyebileceğimiz kaynağın reel sanayiye yönlendirilmesi büyük önem taşıyor. Tabii ki bu bir gönüllü anlayış, vatanseverlik, Burdur severlik duyarlığı gerektiren ve de güven duygusunun geliştirilmesini gerektiren bir konu...

Bir başka önemli konu; bugün Burdur'un dışında, büyük birikim ve sermaye sahibi Burdurluların olduğu biliniyor. Bunlar okul yaptırıyor, hayır-hasenat yapıyorlar. Çok güzel ama; bundan daha önemli olan yatırım konusunda ise, çok ketum davranılıyor. Bu konuda da çalışmalar yapılmalı.

Siyasi mekanizmaların ve Burdur Milletvekillerinin üzerine düşenler de var tabii ki: Milletvekilleri, sanayicilerle zaman, zaman bir araya gelerek; sorunları ele alabilir ve çözümüne katkı sağlayabilirler.

e) Öneriler

Mermercilik kolay bir iş değildir. Devlet desteğine ihtiyaç vardır. Örneğin; sektörel bazda bir destek verilebilir veya döviz kurunda belli bir rakam tespit edilip, yapılan ihracatlar bu rakamın altına düşünce ve belgelendirildiğinde, aradaki fark sübvanseler olarak veya fonlardan karşılanabilir. Bu durumda üretimin, ihracatın ve istihdamın artacağı, daha çok döviz girdisi sağlanacağı görülecektir. Yetkililerce dikkate alınmalıdır.

Avrupa'da mermerciliğin ileri teknoloji ile yapıldığı, devlet desteğinin yüksek olduğu bilinmektedir. Mermercilik, yüksek faizli iç ve dış borçlarla değil, bilinçli ve teknoloji yoğun bir üretim metoduyla yapılmalıdır.

Burdur Mermerinin Özellikleri

Burdur taşı, sert, su emme özelliği düşük, basit asitlerden etkilenmeyen ve çok iyi cila alma özelliğine sahiptir. Bu özelliklere

sahip olan BURDUR BEJİ, dünyaca meşhur ve aranan bir mermer çeşididir.

Burdur Beji Tescil Edilmeli

BURDUR BEJİ, bir markadır. İnternete girdiğinizde, görüyorsunuz; dünya literatüründe yer almış. Bu anlamda bu ürünün, tescilli bir marka haline getirilmesi gerekiyor. Mermerciler Derneği'nin bu görevi yerine getirmesi bekleniyor. Burdur mermerinin ve Burdur mermerciliğinin tanıtım ihtiyacı da unutulmamalı ve gerekli araçlar kullanılmalıdır.

f) Türkiye'de Mermercilik

Mermer çeşitliliği bakımından, dünyada 290 çeşitle dünya sıralamasında yer alan Türkiye'de en çok mermer Balıkesir ve Afyonkarahisar'da çıkarılıyor. Bunun dışında Bilecik, Burdur, Bursa, Denizli, Muğla, Eskişehir, Uşak, Kırklareli, Kırşehir gibi illerde, mermercilik gelişmiştir.

Türkiye dünyanın en zengin doğaltaş rezervlerinin bulunduğu Alp Kuşağı'nda yer alıyor. 5.1 milyar m³, bir diğer ifadeyle 13.9 milyar ton mermer rezerviyle dünya toplam rezervinin yüzde 33'üne sahiptir. 80 yıl Dünyanın ihtiyacını karşılayacağı belirtilen Türkiye mermeri, 152 ülkeye ihraç ediliyor. Rezervlerin ancak yüzde 1'inin kullanılabildiği Türkiye, üretimde dünya yedincisi, ihracatta ise sekizinci durumdadır. Türkiye Doğaltaş sektörü, yaklaşık 1000 mermer ocağı, 500 fabrika, 7 bin 500 atölye ve 250 bini aşkın çalışanı ile Türkiye'nin parlayan yıldızı durumundadır.

Türkiye'nin mermer ihracatının yüzde 75'i işlenmiş mermerden oluşuyor. Doğaltaş ihracatı, geçen yıllara göre her yıl artışını sürdürmektedir. Her yıl yüzde 20'nin üzerinde büyüme gösteren sektörde, istatistik verilerine göre, her 60 kişiden biri doğaltaş madenciliğinden geçimini sağlıyor.

Türkiye'nin en kıymetli mermeri Tunceli, Burdur, Erzincan, Elazığ, Sivas ve Tokat'ta bulunuyor. Türk mermeri; Burdur Beji, Afyon Beyazı, Bilecek Pembesi, Efes Güneşi, KaracabeySiyahı, Elazığ Vişnesi, Trakya Graniti adlarında, dünyanın benzersiz renklerde mermerleridir.

Mermerciliğin önü açıktır. Burdur bunun kıymetini bilmelidir.

SANAYİ

Mermer kesimi

Türkiye'de tek olan Burdur'daki Eirodrip (Damla Sulama) Fabrikası, 1994 yılında kuruldu. Kuruluşunda 11 kişi ile başlayan istihdam, 2007'de 43 kişiye ulaşmıştır. Türkiye'nin dışında Amerika, Yunanistan, Ürdün ve Mısır'da üretilip, kullanılmaktadır.

Tekstil Sanayisi

Burdur'da yerli ve yabancı sermayeye dayalı ve ihracata dayalı olarak tekstil sanayisi de gelişmiştir.

Mobilya ve Kereste Sanayisi

Burdur'da gelişen mobilya ve kereste sanayisi de giderek artan bir ihracat sanayi sektörü haline gelmeye başlamıştır.

Müzik Aletleri Sanayisi

Tamamı Avrupa'ya ihraç olan ve seri üretim yapılan bir alan olarak, müzik aletleri konusunda gelişme görmektedir.

Mermer Fuarçılığı ve Dünyanın İlgisi

Bir örnek olarak, İzmir MARBLE-Uluslararası Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı, dünyanın üçüncü büyük mermer fuarı durumundadır. 28-31 Mart 2007 tarihleri arasında 13.'sü, 40 bin m2 alan üzerinde düzenlenen mermer fuarına 251'i yabancı, 787'si yerli toplam 1 038 firma katıldı. Fuarı 34 ayrı ülkeden firma katıldı: Çin Halk Cumhuriyeti ağırlıklı olmak üzere, Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya, Avusturya, Belçika, Birleşik Arap Emirlikleri, Brezilya, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Fransa, Güney Kore Cumhuriyeti, Hindistan, Hollanda, Hong Kong, İngiltere, İran, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, Japonya, Kanada, Kazakistan, Mısır, Norveç, Polonya, Portekiz, Rusya Federasyonu, San Marino Cumhuriyeti, Singapur, Suriye, Tayvan, Yunanistan olarak davet edilen ülkelerin büyük çoğunluğu katıldı.

İhracat Rakamları Büyüyor

2003'te 1 473 (bin ton) ihracattan 216 milyon dolar, 2004'te 1 588 (bin ton) ihracattan 276 milyon dolar, 2005'te 1 749 (bin ton) ihracattan 358 milyon dolar, 2006'da 2 329 (bin ton) ihracattan 502 milyon dolar, 2007'de (Ocak-Ağustos) 1 795 (bin ton) ihracattan 404 milyon dolar ihracat geliri elde edilmiştir.

Henüz yurtdışından talep edilen yüksek kalite mermer ve granite yeterince ulaşılamamıştır.

F. DİĞER SANAYİ KOLLARI

Silah Sanayi

Burdur'un önemli ihracat kalemlerinden birisi silah sanayisidir.

Damla Sulama, Plastik Sanayisi

Burdur'un, uluslar arası sermayeye dayalı sanayi dallarından birisi de, damla sulama borusu üreten plastik sanayisidir. Damla sulama ürünü, hızla gelişen ve büyüyen bir ihracat kalemidir.

Sanayi Sektörleri ve İmalat Çeşitleri

- 1. TARIM MAKİNALARI**(Biçer döğeri, patöz, pulluk, slaj makinesi,tahıl elek makinesi, yem kırma makinesi, ekme makinesi, ekme kesme makinesi, süt taşıma ve soğutma tankları vb.)
- 2. MERMER İMALATI** (Mermer ve mutfak tezgahları imalatı)
- 3. GIDA İMALATI**(Süt ve süt ürünleri et ve et ürünleri, şeker, un, makarna,soda, gazlı ve gazsız meşrubat, kadayıf, Kemalpaşa tatlısı, tahin ve tahin helva, kapari, pekmez, turşu)
- 4. SİLAH SANAYİİ** (Yivli ve yivsiz av silahları imalatı)
- 5.ORMAN ÜRÜNLERİ İMALATI** (Kereste, parke laminant, mdf, inşaat kalıbı, kablo sanayi kalıpları)

Burdur'da trenlerin damla sulama boruları-2007

Mermer Fabrikası iç görünüş

Zamanın Sanayi Bakanı Ali Coşkun, Burdur'da üretilen bir silahı kontrol ediyor.

6. MOBİLYA İMALATI (Kanepe, koltuk, yatak, baza, çekyat vb.)

7. PLASTİK (Damla sulama sistemi, poşet, elektrik malzemesi)

8. TEKSTİL MAKİNALARI İMALATI (Tekstil makineleri ve parçaları)

9.İNŞAAT MALZEMELERİ İMALATI (İskele, kalıp, tuğla, karo, kireç, derz)

10.DORSE İMALATI (Kamyon ve tır kasası)

11. DIŞ GİYİM İMALATI (Kot pantolon, çorap, Burdur alacası)

12. GÜNEŞ ENERJİSİ SİSTEMLERİ (Güneş enerjisi sistemleri)

13.KALORİFER VE ISITMA SİSTEMLERİ (Kalorifer kazanları ve kalorifer peteği)

14.MERMER MAKİNALARI İMALATI(Mermer makineleri ve parçaları)

15. OTO PARÇASI (Şaft, rulman, vb.)

16. TOPRAK SAN. (Tuğla, kireç, mozaik, karo)

17. KOZMETİK (Gülyağı)

18. MÜZİK ALETLERİ (Keman, Viyolonsel)

(Burdur Merkez İlçe)İhracatçı Sektör Ve Firmalar

MERMER SANAYİİ

TEL.:

Ekinciler Mermer	252 97 30	OSB'de
Çiçek Mer-San	252 98 79	OSB'de

SANAYİ

Babacanlar	252 83 00	OSB'de
Gür Mermer	252 85 44	OSB'de
Aytaç Akın Mermer	252 96 00	OSB'de

TARIM MAKİNALARI

Ertuğrullar	252 85 00	Mahrukatçılar'da
Kayhan	252 97 05	OSB'de
Çokcanlar	252 85 10	Küçük Sanayi'de

PLASTİK

Damla Sulama (Plast. boru)	252 97 19	OSB'de
----------------------------	-----------	--------

MAKİNA PARÇA SANAYİİ

Baydarlar Tekstil Yed. Parç.	252 81 15	OSB'de
Altın İş Şaft	252 81 91	OSB'de

SİLAH SANAYİİ

-Yıldız Silah	252 97 00	OSB'de
---------------	-----------	--------

GIDA SANAYİİ

Doyum Makarna	263 48 15	Çendik'te
Hastel Kadayıf	252 99 61	OSB'de
Şifa RC Meşrubat kıyısı.	234 02 55	Hacıömer Mh. Çay

TEKSTİL SANAYİİ

Junyır Tekstil Kot. Fabr.	252 93 70	OSB'de
Aytaç Akın Çorap	252 96 00	OSB'de

İNŞAAT YAPI SANAYİSİ

İstanbul Kapı (Isparta TSO'ya kayıtlı)		OSB'de
Panel Yapı Gereçl.(İklimlend)	252 86 90	OSB'de

ORMAN ÜRÜNLERİ

Acunlar	252 94 20	OSB'de
---------	-----------	--------

MOBİLYACILAR

İmaj Mobilya (Isparta TSO'na kayıtlı)		OSB'de.
Dekor Mobilya	252 82 01	OSB'de.

MÜZİK ALETLERİ

Küçükkaya Kaplama	252 97 17	OSB'de
-------------------	-----------	--------

2005 (Burdur Merkez)Sektörel İhracat Rakamları

MERMER SANAYİİ = 5 967 000.- \$

Ekinciler Mermer
Çiçek Mer-San
Babacanlar
Gür Mermer
Aytaç Akın Mermer

TARIM MAKİNALARI = 2 662 000.-\$

Ertuğrullar
Kayhan
Çokcanlar
Damla Sulama (Plastik boru)

MAKİNA PARÇA SANAYİİ= 935 000.-\$

Baydarlar Testil Yed. Parç.
Altın İş Şaft

SİLAH SANAYİİ= 4 000 000.-\$

SANAYİ

Yıldız Silah

GIDA SANAYİİ =1 570 000.-\$

Doyum Makarna
Hastel Kadayıf
Şifa RC Meşrubat

TEKSTİL SANAYİİ =6 500 000.-\$

Junyır Tekstil Kot. Fabr.
Aytaç Akın Çorap

İNŞAAT YAPI SANAYİİ=12 700 000.-\$

İstanbul Kapı (OSB üretimi)
Panel Yapı Gereçl.(İklimlendirme)

ORMAN ÜRÜNLERİ=300 000.-\$

Acunlar

MOBİLYACILAR =200 000.-\$

İmaj Mobilya
Dekor Mobilya

MÜZİK ALETLERİ =215 000.-\$

Küçükkaya Kaplama

GENEL TOPLAM= 34 849 000.-\$

2006 = 53 607 000.- \$

2007 (birinci yarısı yaklaşık) = 85 000 000.-\$

İthalat Durumu

Özellikle mermer ve tekstil makineleri ile, dolaylı olarak yapılan bazı hammadde ithalatından başka, "İthalat ticareti" yapılmamaktadır.

Burdur'un iddialı sektörleri

Burdur'da "Süt inekçiliği" ve "Damızlık sığır yetiştiriciliği" iddialı sektörlerin başında gelir ve ardından "Tarım makineleri" takip eder. Ancak en hızlı gelişen ve yatırım cazibesi yüksek sanayi sektörlerinin başında "Mermercilik" gelmektedir. Burdur'un önemli ihracat kalemlerinden "Tekstil", "Tekstil makineleri", "Silah", "Damla sulama plastik boru", "Müzik aletleri" sanayileri de sektörlerinde iddialı durumdadır.

Bir diğer bakir ve potansiyel sektör, Antalya'ya alternatif veya tamamlayıcı olarak "Turizm" alanlarıdır. Burdur; 8 bin yıllık antik, Roma, Bizans ve Bin yıllığı da Türk olmak üzere bilinen 9 bin yıllık bir tarih hazinesiyse, mağarası, gölleri, kayak merkezleri, yaylaları, folklorik ve otantik yapısıyla tam bir "Alternatif turizm"ün yatırım alanı durumundadır. Burdur keşfedilmeyi beklemektedir...

G. SANAYİ SORUNLARI VE ÖNERİLER

Sorunlar

1-Sanayi Sektöründeki kalifiye eleman sıkıntısı giderilmelidir.

2-Katma değeri yüksek ürünleri üretebilmek için, üretilen ürünlerin ilimizde işlenmesi gerekmektedir. Mevcut oran %10 civarındadır. Bu oran artırılmalıdır.

3-İlimiz, geçmişinde göç alan il konumundayken göç veren il konumuna düşmüştür. Bunun için, gerekli olan topyekun tedbirler alınmalıdır.

4-Burdur'un tarihi ve turistik yerleri daha iyi değerlendirilmelidir. Devlet ve özel sektör işbirliği ile turistik yerler tesis, işletmecilik ve tanıtım yönleriyle ele alınıp, faaliyete geçirilmelidir.

5-Tasarrufların sanayiye yönlendirilememesi önemli bir sorundur.

6-Burdur Sanayi Teşviklerinden daha fazla yararlanmalıdır.

Burdur'da makine yan sanayisi

7-Dış Ticaret ve Pazarlama Şirketleri eksikliği de vardır.

Kalifiye Eleman Sorunu

İldeki mevcut bu sanayi kolunda yenilikler yapacak kalifiye eleman sıkıntısının varlığı ve genellikle bu ihtiyacın il dışından karşılandığı tespit edilmiştir. Halbuki bu durum, il genelinde varlığı herkes tarafından bilinen ve göçlere neden olan işsizlik sorunuyla da tezat oluşturmaktadır. Buradaki sorunun kaynağı, kalifiye insan gücünün Burdur'da olmayışıdır. Bu nedenle, doğrudan bu sanayi koluna yönelik uygun teknik okulların ilde açılması gerekli görünmektedir.

Özellikle günümüzde birçok alanda kullanılan makinelerin elektronik ve sensör donanımına sahip olduğu dikkate alınır, bu alanda kalifiye elemanın önemi daha da iyi anlaşılmaktadır. Ayrıca, bu sanayi kolunda, geleceğin rekabetçi üretim ve pazar koşullarına ayak uydurabilecek, pazanın coğrafi koşullarına uygun, yani teknolojiye uygun uygulandığı ürünleri tasarlayabilecek kalifiye elemanlara ihtiyaç vardır. Bu konuda, açılması düşünülen üniversitenin, kalifiye eleman yetiştirilmesi hususunda yeni bir kapı açabileceği umulmaktadır.

Burdur tarım makineleri imalat sanayisini meydana getiren işletmelerin, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı'nın sunduğu AR-GE sermaye desteğinden, KOSGEB güdümündeki teknoloji araştırma ve geliştirme desteklerinden ve TÜBİTAK AR-GE desteğinden yararlanarak rekabet güçlerini artırmaları gerekmektedir.

Öneriler

Dış pazarlara açılmak için ürün yelpazesinde bazı değişikliklerin yapılması zorunlu görülmektedir. Genellikle ilde yetiştirilen tarım ürünlerinin belirlendiği bu makinelere, ülkemizde üretimi yapılmayan ve daha zengin bir kesime hitap eden, çim biçme makinesi gibi bahçe düzenlemede kullanılan makinelerin de eklenmesi yerinde olur. Ülkemizde başka bir yerde üretimi yapılmayan biçerdöverin Burdur'da üretilmesi, bu konuda iyi bir başlangıçtır. Ayrıca, çok sayıda firmanın aynı türde malları üretmesi yerine, firmaların belirli ürünlerin üretiminde uzmanlaşması, iç ve dış piyasa ile rekabeti kolaylaştıracaktır.

İlde üretilen tarım makinelerinin daha etkili bir şekilde tanıtılması için, kısa ve orta vadede ulusal çaplı olmak üzere, Burdur'da fuar ya da sergiler düzenlenmelidir. Böyle bir organizasyonun, hem Burdur'un, hem de tarım makineleri sanayi kolunda üretilen ürünlerin tanıtımına katkısı büyük olacaktır.

Rekabet Sıkıntısı

Hepimizin malumudur ki; üretici, tüccar ve ihracatçı tüm özel sektörümüzün içinde bulunduğu sıkıntılardan başında, maliyetlerin yüksekliği ve rekabet şartlarının ağırlığı gelmektedir.

Özellikle vergiler, hala yüksek durumdadır. Vergi matrahlarındaki garipliklerin ve kayıt dışılığın en önemli nedeni de budur. İstihdam üzerindeki maliyet yükü ağırdır. Vergi, faiz, işgücü vb. kalemlerdeki maliyet yükünün yanında; enerjimizin pahalı ve güvensiz oluşu da büyük önem arz ediyor. İş dünyası ve sanayicimiz için enerjinin pahalı oluşu kadar kesintisiz, temiz ve güvenli olması da çok büyük bir öneme sahiptir.

İhracattaki kur baskısı ve dış ticaretteki bürokratik engellerin tamamıyla kaldırılamamış olmasına değinmemiz gerekecek. Ulusal ve uluslararası alanda markalaşma ve patent sorunlarını, Kaliteli İnsan ve Ar-Ge gücünün uluslararası sermayenin kontrolünde oluşunu da ele almamız gerekecek.

Giderek artan ve önemli bir problem olan "Kalifiye eleman sorunu"muza ve nihayet, özellikle "SEKTÖREL BAZDA TEŞVİK" in,

Burdur sanayisi için hayati önem taşıdığını ifade etmeliyiz.

Burdur Sanayi Sektörü İşletmeleri Sorun Kümeleri ve Yüzdeleri

Burdur'da Önerilen Sanayi Kolları

- Metal mobilya üretimi.
- Metal spor malzemeleri üretimi.
- Paketlenmiş ve dondurulmuş gıda üretimi.
- İş makineleri ve mermer işletme ekipmanları üretimi.
- Modüler mobilya ve mobilya aksesuarları üretimi.
- Mobilya dekorasyon malzemeleri üretimi.
- Elektronik eşya ve elektrikli malzemeleri.
- Sportif veya savunma amaçlı silah üretimi.
- Açık ve yüksek gerilim sigorta üretimi.
- Yüksek basınç dayanıklı hortum üretimi.
- Eczacılık ve tıbbi üretim.

Hedefler

İlin sanayi sektöründe, katma değeri yüksek ürünler üretilebilmesi ve yüksek ücretli istihdam oluşturulabilmesi için, faaliyet alanları genişletilmeli. Ayrıca profesyonel bakış açısı oluşturulmalıdır. Küçük ölçekli işletmelere gerekli özendirme sağlanarak, faaliyet ölçekleri artırılabilir.

Yüksek katma değer yaratan makine ve metal işleme sanayi, gıda tekstil ve gül işleme işletmeleri önemli yere sahiptir. Tarıma dayalı sanayinin teşvik ve kabul görmesinden dolayı, makine ve metal işleme sanayisinde yoğunlaşma görülmektedir. Sanayi sektörü için gerekli altyapı çalışmalarını yapılmakta olup, bu sektörler için önem verilmektedir. Ayrıca Mermer Sanayisine özel önem verilerek, ilin ekonomisine katkısı artırılmalıdır. Şu anda ilimizde 69 adet Mermer fabrikası bulunmaktadır.

Burdurlu sanayici, ihracat kapasitesini arttırma, küçük işletmeleri birleştirerek büyütme, üretim ve ambalaj sanayisini modernize etme ve markalaşma yönlerinde kendisini geliştirme istek ve arayışları içerisinde.

SANAYİ

Isparta Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Hasan Hüseyin Kaçıkçı, Isparta Ticaret Borsası Başkanı ve Isparta Belediye Bşk. Yrd. Murat Dolmacı'dan oluşmuştur.

İleri teknoloji geliştirme ve uygulama üzerine, AR-GE çalışmalarını temelinde işlevi olan Göller Bölgesi Teknokent AŞ, Yönetim Kurulunda bulunan Isparta Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı H. Hüseyin Kaçıkçı'ın yanı sıra; Burdur TSO Başkanı Yusuf Keyik, Isparta Borsa Başkanı Murat Dolmacı, Prof. Dr. İsmail Karaca, Prof. Dr. Saim Saraç, Doç. Dr. M. Ali Dulupçu ve Öğr. Üyesi Mimar Saadet Toker ile işlevini sürdürmektedir.

H. KOSGEB

T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)

Burdur İline Yönelik Faaliyetleri

İl Bazında KOBİ Yararlanıcı Durum Tespit Formu (YDTF) Bilgileri, KOSGEB desteklerinden faydalanmak üzere; 2004 yılının Haziran ayından itibaren, Yararlanıcı Durum Tespit Formu dolduran 230 KOBİ, KOSGEB Veri Tabanına dahil edilmiştir.

İl Bazında Stratejik Yol Haritası (SYH) Bilgileri

Yararlanıcı Durum Tespit Formu doldurup, 3 yıllık hedeflerini belirleyerek KOSGEB'ten destek almak üzere, 120 KOBİ'nin Stratejik Yol Haritaları onaylanmıştır. 2007 Yılında ayrıca 14 Firmanın Stratejik Yol Haritası revizyonu yapılmıştır.

0 Faizli Krediler:

KOSGEB Bilişim Kredisi: 1 Firmaya	7.500 YTL
KOSGEB İstihdam Kredisi: 90 firmaya	8.900.000 YTL
KOSGEB İhracat Kredisi: 22 firmaya	2.860.000 YTL
KOSGEB Makine Teçh.Kred.(Gıda Sekt.):4 firmaya	450.000YTL
TOPLAM: 117 FİRMAYA	12.217.500 YTL

Bu kredi uygulaması ile 500 kişilik istihdam sağlandı.

2007 yılı Faaliyetlerinden Hibe Destekler

Destek Adı	İşletme Adedi
Danışmanlık Desteği:	2
Yurtiçi Uluslar Arası San İhtisas Fuan Desteği:	16
Sanayi İhtisas Fuarlarına Katılım Desteği:	9
Nitelikli Eleman Desteği :	5
Genel Toplam :	32
Destek Miktarı 126.000 YTL	

I. TEKNOKENT AŞ

Göller Bölgesi Teknokent AŞ, 02 Ocak 2006 tarihinde, SDÜ Rektörü Prof. Dr. Lütfi Baydar başkanlığında kuruldu. Kurucu Üyeler: SDÜ adına Rektör M. Lütfi Baydar, Burdur Ticaret ve Sanayi Odası Yön. Kur. Bşk. Yusuf Keyik, Burdur Belediye Bşk. Sabahattin Akkaya,

Burdur Sanayi Sektörü İşletmeleri Sorun Kümeleri ve Yüzdeleri

Sorun kümesi	%	Sorun detayı
Finansal yetersizlik ve hammadde tedariki	54	Kredi kullanma maliyetinin yüksekliği, işletme sermayesinin yokluğu ve öz kaynak yetersizliği, hammadde fiyatlarının yüksekliği, nakliye giderleri
Pazar ve pazarlama	40	Yeni pazarlara açılma konusundaki bilgi ve beceri eksikliği, satış artırıcı çalışmaların külfetli oluşu, dış deneyim azlığı
Nitelikli işgücü	36	Azalan nüfus yoğunluğuna bağlı, artan nitelikli insan kaynaklarının yaşlanması, yeni işgücü maliyetleri
Bürokrasi ve makro ekonomik eğilimler	23	Ekonomik ve siyasi istikrarsızlık, sanayide entegre faaliyetlerinin gerçekleştirilmemesi, ölçek ekonomilerine ulaşamama
Altyapı eksikliği	32	Teknik ve sosyal altyapı eksikliği
Girişimcilik ruhu ve eksikliği ve kültürünün zayıflığı	10	Güvensizlik ve aşırı bireysellik, yetersiz enformasyon, yöntem bilgisi eksikliği
Teknolojiye uyumsuzluk	-	-
Enerji maliyetleri	28	Enerji maliyeti ve alternatif enerji olanaklarına ilişkin yüksek maliyet

6. BÖLÜM

EL SANATLARI

**BÖLÜM VI.
EL SANATLARI****Geleneksel El Sanatları ve Küçük İşletmeler**

Halıcılık (Isparta Halısı), bakırcılık, şekercilik (ceviz ezmesi, pekmez sucuğu, lokum) Burdur Alacası dokuma tezgahları, antik çağ seramikçiliği, gülyağı ocakları.

Halıcılık

Çok yaygın bir el sanatıdır. Tarımın kısıtlı yapılabildiği köylerde ve şehir merkezinin özellikle kırsal nüfusu barındıran eski yerleşim bölgelerinde hemen her evde dokuma tezgahı vardır. Isparta tipi diye tanınan halılar, halı işletmeciliği yapan şahıslar ya da kooperatifler adına ellerde ya da atölyelerde dokunmaktadır.

Bu dalda en ileri sanat halıcılıktır. Halı kooperatifin dışında, özel olarak çalışıp yan gelir elde eden binlerce Burdurlu vardır. Köylerde halı tezgahı olmayan ev pek azdır. Bunlar daha ziyade komşu şehir Isparta işletmelerine veya tüccarlarına işlerler. Büğdüz köyünde de sipariş üzerine çok kıymetli halı işleyen bir fabrika vardır. Kilim veya yolluk gibi dokumalar, köylerde ihtiyaçlara göre dokunmaktadır. Bilhassa Yeşilova'nın dağ köylerinden Kocayaka kilimleri eski Türk motifleriyle işlenmektedir. Yeşilova battaniye ve Bünyan halı atölyesi halen faal değildir. Burdur'un en eski el sanatlarından biri de bakırcılıktır. Son zamanlarda plastik, seramik ve alüminyum sanayilerinin etkisinden dolayı döğme bakır işçiliği azalmıştır.

Burdur ve ilçelerinde, ağaç işlerinden marangozluk, doğramacılık, meyve kasacılığı ve müzik aletleri sanayi oldukça gelişmiştir.

Cumhuriyet Döneminde Halıcılık

Cumhuriyet'in ilk yıllarında İzmir iktisadi mıntkasında halı

Burdur Alacası dokuma örneği

Burdur'da halıcılık

imal edilen merkezler, Uşak, Simav, Gördes, Demirci, Kula, Isparta, Kütahya, Eğridir, Keçiborlu, Uluborlu, Burdur ve Çal'dı. Halı imalatında Uşak, Cumhuriyet'in ilk yıllarında da lider durumundaydı. 1925'te 1000 kadar büyük tezgâhta, 4-

5 bin işçi çalışıyor ve yılda ortalama 200 bin metrekare halı üretiliyordu. Uşak var olan halı cinslerine Cumhuriyet'in ilk yıllarında yenilerini eklemişti; 'nezaket' ve 'germanlı' adlarını taşıyan bu yeni cinslerin en büyük alıcıları Amerikalılardı. Isparta ve Burdur civarında 2000'i aşkın küçük tezgâh çalışmaktaydı. Bu tezgâhlarda çalışan 6 bin civarında işçi, yılda 100 bin metrekare halı imal etmekteydi. Yukarıda isimlerini saydığımız merkezlerde, 1925 yılı içinde 900.000 arşın kare civarında halı imal edilmişti.

Halıcılığın Cumhuriyet'in hemen ilk yıllarında düşüş yaşamasının altında yatan ve İzmir Ticaret ve Sanayi Odası tarafından sık sık dile getirilen birkaç önemli nedene işaret edelim. Türk halılarına İngiltere dışındaki Avrupa devletlerinden fazla bir talep gelmemesinin en önemli nedeni, bu devletlerin halıyı lüks tüketim maddesi sınıfında değerlendirerek ağır gümrük

EL SANATLARI

Burdur Alaca Dokuması

Belediye Başkanı S. Akkaya, Başkanın Karşat Tüzmen'e Burdur Alacası hediye etti.

Kilim Dokumacılığı

Burdur'un köylerinde yüzyıllardır sürdürülen bir halk el sanatıdır. Elle eğirilerek ip haline getirilen yün ve kıl, doğanın en güzel renklerini veren kök boyanın sarısında, yeşilinde, morunda, kırmızısında ilmek ilmek Türk motifi olur, genç kızların umutlarıyla, düşleriyle güzelleşerek. Kilimin yanı sıra, heybe, tuz torbası, Kur'an çantası, seccade, divan yastığı ve sofraaltı da dokunur Burdur'un köylerinde.

vergisi uygulamalarıydı.

Türk halılarının, Cumhuriyet'e kadarki dönemde rakipleri İran ve Hindistan halılarıydı. 1923'te bunlara Yunanistan da eklendi. Konya'dan Yunanistan'a göçen Ayanos Kardeşlerin kurduğu The Anatolian Rug Manufacturing'i (1923'te ilk ticari halı şirketi), birçok şirket izledi.

Dokumacılık (Burdur Alacası)

Burdur'un eski bir halk el sanatıdır. 1950'li yıllara kadar özellikle şehir merkezinde birçok ailenin geçim kaynağını oluşturmuştur. Eski evlerde hala bulunan ama kullanılmayan tezgahlarda "Burdur Alacası" ve "Burdur Bezi" dokunuyordu. İstanbullu toptancı tüccarlar Burdur'dan aldıkları Alaca veya Burdur Bezi dokumaları, iç ve dış ticaret alanlarında değerlendiriyorlardı. Burdur, 18 ve 19. yy.daki dokumacılık alanında adı geçen bir il idi. Burdur'un bu tarihsel özelliğini, en azından bir turizm metaı olarak tekrar canlandırma gayreti gösteren Burdur Belediye Başkanı Sabahattin Akkaya, aslına uygun tezgahlar hazırlatıp, düzenlenen kursta başanlı olanlara, Burdur Alacası dokutmaktadır. Dokunan alacalar, Belediye'nin satış mağazasında satılmaktadır.

Alaca Dokuma Tarihçesi

Alaca genellikle kırmızı zemin üzerinde sarı çubuklu pamuklu bir kumaştır. Pamuklu ve ipeklı olarak ikiye ayrılır. Dayanıklı ve kullanışlı bir kumaş olan Alaca, eski

Gölneser İlçesi İbecik bezi dokuma tezgahı

EL SANATLARI

dönemlerden beri Anadolu'nun birçok yöresinde dokuma gelmiştir.

Alaca kumaş dokumacılığında önemli bir yere sahip olan Burdur ilinde alaca dokumacılığının yüzelli yıl kadar bir geçmişi olduğu bilinmektedir.

Burdur'da ilk yerleşim 1071-1100 yılları arasında görülmüştür. Burdur'a ikinci göç dalgası, 1800-1820 yılları arasında olmuştur. Uluborlu ilçesinin Senir Kasabası'ndaki eşkiya baskınından kaçanlar Burdur'a gelip yerleştiler. Alaca dokuma sanatı da Senirkentlilerle birlikte Burdur'a geldi. Başlangıçta her evde bir alaca tezgahı varken çok geçmeden evlerde ikinci, üçüncü tezgahlar işler duruma geçmiştir.

1930 yılına kadar her hangi bir kuruluşa bağlı olmadan devam eden kumaş dokumacılığı 1930 yılında, dokuma kooperatifinin kurulması ile yeni bir sürece girmiştir. Böylece dokuma kooperatifi, hem dokumada kullanılacak malzemelerin dağıtılmasında, dokunan ürünlerin kalitesini belirlemede, hem de yurt içi ve yurt dışında pazarlanmasında yetkili bir kuruluş idi. Burdur, Alaca kumaş dokumacılığında, dönemine damga vurmuştur.

Hasır Dokumacılığı

Özellikle göllere yakın köylerde yapılan bir halk el sanatıdır. Bütün köy evlerinde toprak zemin üzerine hasır döşenir. Hasırların üzeri kilim, halı ve çulla örtülür. Hasır, bataklık ve göl kenarında yetişen saz otundan özel tezgahlarda dokunur. Hasır dokumacılığı en çok Gölhisar ilçesi ve köylerinde yapılmaktadır. Günümüzde, daha çok turizme yönelik ürünler üzerinde üretim yapılmaktadır.

Çul Dokumacılığı

Keçi yetiştiren dağ köylerinde gelişmiş bir el sanatıdır. Özel tezgahlarda keçi kılından dokunur. Göçebe olarak yaşayan yürüklerin çadırları çuldan yapılır. Yağmur ve suyu geçirmez.

Dastar (İbecik Bezi)

Geçmiş çok eskidir. Son derece ince iplikten dokunur. Başörtüsü, masa örtüsü ve gömlek olarak kullanılır.

Bakırcılık

Burdur'un en eski el sanatlarından birisidir. Eskiden "tak tak"

sesleri Bakırcılar Arastasını süslerdi. Alüminyum ve çeliğin mutfaklara girmesi ve yaygınlaşması sonucu bakırcılık eski önemini yitirdi. Ancak eskisi gibi gelişmiş bir sanat kolu olarak olmasa da yine dövme bakırcılık sürdürülmektedir.

Seramik Sanatı

90 Asırlık Seramikler Tekrar Hayat Buluyor: Burdur

Burdur Ezmesi ustası

Belediyesi'nin sosyal projelerinden biri olan ve 9 bin yıllık bir geçmişi bulunan Hacılar Höyük'teki seramiklerin yaşatılması amacıyla 2005'te başlatılan proje, geliştirilerek devam ediyor. Halk Eğitim Merkezi'nin de desteklediği, Hacılar Seramik Kursu veriliyor.

Batı Anadolu'nun bilinen en eski yerleşim yeri olan Burdur'un 24 kilometre batısındaki Hacılar Höyükteki kalıntılar arasında, krem zemin üzerine kırmızı veya kahverengi boyayla, geometrik şekiller, çok renkli stilize çanak çömlekler ve seramikler dikkat çekiyor. Yaklaşık 90 asırlık tarihin izlerini taşıyan Hacılar Seramik ürünleri, Burdur Belediyesi tarafından başta İnsuyu Festivali olmak üzere, çeşitli etkinliklerde açılacak stantlarda sergilenmektedir.

Bakırcı Ustası

7. BÖLÜM TURİZM

BÖLÜM VII.TURİZM

Burdur İli doğal ve tarihi zenginlikleri, iklimi ve folkloru ile birçok bölgemizden daha üstün bir turizm potansiyeline sahiptir. Burdur, ilk insanların yaşadıkları yerleşim yerleri, antik kentleri ve Türk İslam eserleri ile önemli bir turizm merkezidir.

Burdur, özellikle İnsuyu Mağarası ve gölleriyle; başta Sagalassos olmak üzere antik kentleri ve tarihi Burdur evleriyle, kültür-tarih turizminin iddialı şehirleri arasında yer alıyor. Doğal ve tarihi zenginlikler; iklim, folklor, tarım, tabiat gibi turizm unsurları, Burdur'a birçok bölgemizden daha fazla avantaj sağlamaktadır. Türkiye turizmde önemli bir yeri olan Akdeniz, Ege ve Orta Anadolu bölgeleri arasında bulunan; tabiat güzellikleri, tarihi zenginlikleri ve folklor olmak üzere üç önemli turizm unsuru, Burdur'u bir turistik cazibe merkezi haline getirmektedir.

A. BURDUR'UN TURİZM POTANSİYELİ

Burdur, dünyanın en hızlı gelişen deniz ve güneş turizminin merkezi olan Antalya'ya 120 kilometre mesafede bir ildir. Avantaj olarak da değerlendirilebilecek olan bu durum, Burdur turizmini daha çok olumsuz etkilemiştir.

Burdur İli, turizm değerleri bakımından oldukça zengin olmasına rağmen yeterince tanıtlanamamış ve turizme açılmamıştır. Büyük bir çeşitlilik gösteren turizm değerlerini, doğal turizm değerleri (göller, yaylalar, mesire yerleri, mağaralar) ve beşeri turizm değerleri (höyük yerleşmeleri, antik kent kalıntıları, kervansaraylar, tarihi Türk evleri, camiler, türbeler) olmak üzere, iki grup altında incelemek mümkündür.

Dikkuyruk ördeklerinin kışladığı bir göl olarak dünya çapında öneme sahip olan Burdur Gölü, doğal sit alanı olarak koruma altına alınmış olan Yeşilova İlçesi'ndeki Salda Gölü, Gölhisar İlçesi'nin Güneybatısındaki Yapraklı Baraj gölü ile Bucak ilçesinin doğusundaki Karacaören Baraj göllerini, Çamoluk(Aziziye), Kozağaç, Yusufça, Böğrüdelik, Kozpınarı yaylaları ile Altınyayla ormanları yayla turizmi açısından değerlendirilmesi gereken doğal turizm değerleridir.

Burdur İl Merkezi'ne 11 km uzaklıkta bulunan İnsuyu Mağarası, ülkemizde turizme açılan ilk mağarayı oluşturmaktadır. Bu nedenle en fazla tanınan ve çok sayıda turist tarafından ziyaret edilen İnsuyu Mağarası ve çevresinin, daha iyi korunması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kış aylarında Eşeler Dağı'nda kayak yapmaya, yaz aylarında ise bilhassa Burdur, Salda, Yanşlı, Karataş ve Gölhisar Gölleri ile, Yapraklı ve Karacaören Baraj Gölleri; yüzmek, avlanmak ve su sporları yapmaya son derece elverişli yerlerdir. Bu göllerin etrafında bulunan dağ ve tepeler ormanlarla kaplıdır. Bu ormanlar içerisinde çoban çeşmeleri, en eski

medeniyet kalıntıları, göl kıyılarında temiz kumsallar, bozulmamış doğa, en leziz Türk yemekleri, Türk motifleri ile işlenmiş kilim ve halılar, şifalı sular, kıvrak Teke Yöresi musikisi ve Burdur folkloru ile tabiat harikası İnsuyu Mağarası gibi, Allah'ın Burdur iline turizm yönünden bahışladığı güzelliklerdir. Salda Gölü yurt içi ve yurt dışından gelen gençlere ucuz tatil imkanı sağlayan tesis ve kamp merkezlerine sahiptir.

Aynı zamanda Burdur'da otantik kültür, mağara, göl, dağ, yayla turizmi gibi alanlarda turizm sektörü oluşmaktadır. Yöresel kültür ve geleneksel yaşayışıyla da, "Folklorik ve Kültürel Yaşam Turizmi" potansiyellerine sahiptir.

Turistik merkezlerinin oluşmasında rol oynayan en önemli beşeri faktörlerden biri de tarihi ve kültürel değeri olan antik şehir kalıntılarıdır. Bugüne kadar yapılan çeşitli araştırma ve kazılardan elde edilen bulgulara göre; Hacılar ve Kuruçay Höyük yerleşmeleri, Sagalassos, Cıbyra, Kremna, Bubon ve Balbura gibi antik kent kalıntıları, Susuz Han ve İncir kervansarayları ile Taşoda, Kocaoda ve Mısırlılar evi gibi tarihi Türk evleri, Burdur İli'nin çok çeşitli tarihi ve kültürel turizm değerlerine sahip olduğunu göstermektedir.

B. BURDUR'UN KÜLTÜR VE TURİZM VARLIKLARI**a) Göller****Burdur Gölü:**

Söğüt Dağı ile Suludere-Yayladağ kütleleri arasında Kuzeydoğu-Güneybatı doğrultusunda uzanan, oluk şeklindeki tektonik çöküntünün sularla dolması ile oluşan Burdur Gölü, dünyada nesli azalmakta olan Dikkuyruk Ördeklerinin dünya popülasyonunun, yaklaşık yüzde 75'inin kışladığı ve sayıları 11.000'e ulaşan fauna varlığı ile uluslararası kriterlere sahip bir sulak alandır. Özellikle Gölün kuzeyinde ve doğusunda yoğunlaşan kuş popülasyonu, kuş

Burdur Gölü, flamingolar, dikkuyruk

TURİZM

Burdur Kuş Gözlem Evi

gözlemcisi doğa tutkunlarının ilgisini çekmektedir. Burdur Gölü'nün Güneybatı yönünde yer alan, 'Burdur Gölü Su Kuşları Yaban Hayatı Koruma Sahası'; Flamingo, Tepeli Pakta, Kuğu, Angit, Sakarmeke gibi tespit edilebilen 85 kuş

türü varlığı ile 'Ornitoloji Turizmi' kapsamında, Kuş Gözlemciliği'ne (Bird Observation) ve peyzaj özelliklerine son derece elverişli bir konuma sahiptir.

Bugün turizm açısından değerlendirilememekte olan Burdur Gölü, daha 25-30 yıl önce plaj olarak, sağlık turizmi olarak kullanılıyordu. Bugün, çok daha geniş bir turizm kaynağı olarak kullanılabilir. Nitekim birkaç yıldır; yeniden plaj ve sağlık turizmi olarak ve yelken sporları turizmi olarak kullanılmak üzere adımlar atılmaktadır.

Yapılan araştırmalar, besin maddeleri yönünden çok zengin olmadığını gösteriyor. Buna karşılık gölün 100'e yakın kuş

türüne ve yaklaşık olarak 300 bine yakın su kuşuna ve özellikle nesli tükenmekte olan Dikkuyruk ördeklerinin yüzde 70'ine ev sahipliği yapıyor. Endemik kuş türlerinin barınma alanı olan Burdur Gölü, uluslararası öneme sahip

Burdur Gölü'nde yaz şenlikleri, yelkenli yarışları

bir sulak alan olarak 85 kuş türüne ev sahipliği yapıyor.

Burdur Gölü'nü Kurtarma Projesi:

Türkiye'nin Ramsar Sözleşmesine dahil 12 gölünden biri olan kuş cenneti Burdur Gölü'nün kurtarılması için Eğirdir Gölü'nde uygulanan üst yönetim birimi, Çevre ve Orman Bakanlığınca oluşturulacak. Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu, 20'si göçmen olmak üzere 33 kuş türünün yaşadığı Burdur Gölü'nde tüm göçmen kuşların tersine, kışları Rusya'dan göç eden ve yaz aylarında Rusya'ya geri giden dikkuyrukların sayısının 800'e düştüğüne dikkat çekti. Eroğlu, diğer turizm dallarında yüzde 4.6 oranında artış yaşanırken eko turizmde geçen yıl(2007) yüzde 16 artış yaşandığını ve bu yılda yüzde 25 oranında artış olmasını beklediklerini belirterek, Burdur'un bu konuda nasibini en iyi şekilde değerlendirmesi gerektiğini vurguladı.

Salda Gölü:

İl merkezine 60 km. mesafede, Yeşilova ilçesinde bulunan Salda Gölü, 47 km²'lik yüzölçümü ve tatlı suyuyla her türlü su sporlarına elverişlidir. Gölün çevresindeki dağlar, sık çam ağaçları ile örtülü olmasına da bağlı olarak, Salda Gölü'nün suyu oldukça temizdir. Göl kıyısının bazı bölümlerinde; yüzenlere tehlike doğurabilecek çamurlu alanlar vardır. Kıyılarda aniden derinleşme vardır.

Antalya-Pamukkale tur güzergahı üzerinde yer alan Salda Gölü'nün, denizden yüksekliği 1193 metredir. Gölün güney cephesindeki Sultan Pınar Suyu mevkisi, burayı bir mesire yeri haline getirmektedir. Göl, 1989 yılında birinci derece doğal sit alanı olarak tescil edilerek koruma altına alındı.

Ayrıca, Burdur Gölü'nün güneybatısında yer alan ve yaklaşık 2000 dekar alanı kaplayan sığ bir sulak alan görünümündeki Yarışlı Gölü'nün; son yıllarda kırmızı kanatlı flamingo, angit ve dikkuyruk gibi ender su kuşlarının yoğun popülasyonuna

sahip olması, yöreyi yakın gelecekte ornitoloji turizmi açısından çekici kılacaktır.

Göhlisar Gölü:

Göhlisar ilçesindedir. Gölde balık olarak yayın balığı avlığı yapılmaktadır.

Diğer Göller:

Burdur-Karamanlı yolu üzerindeki Karataş, Denizli sınırında bulunan Kocayayla Gölü de göl turizmi için keşfedilmeyi bekleyen bakir alanlar olarak gösterilebilir.

Baraj Gölleri**Karacaören Barajı:**

Antalya-Isparta kara yolu güzergahında, Aksu çayı üzerindeki baraj, Bucak ilçesine 35 km uzaklıktadır. Baraj kıyısındaki lokantalar, Antalya'dan Anadolu turuna çıkan turistlere hizmet veriyor. Karacaören Barajı, olta balıkçılığı başta olmak üzere, turizmin çeşitli olanaklarından daha fazla yararlanılmasına uygundur.

Yapraklı Barajı: Dalaman çayının bir kolu üzerinde kurulmuştur. Göhlisar ovasının sulama ihtiyacını karşılar.

b) Yayla Turizmi

Burdur ili ve ilçeleri, son yılların önemli bir turizm çeşitliliği olan 'Yayla Turizmi' olanaklarına da sahiptir. Günümüzde insanların yaşam koşullarından kaynaklanan stresini giderebilmenin tek alternatifi olarak gördükleri ve 'Doğaya Dönüş' özlemiyle tercih ettikleri yayla turizmi; her geçen gün kalabalıklaşan, doğal ve fiziksel çevre değerleri plansız ikinci konutlarla tahrip edilen, denizleri kirletilen, trafik ve gürültü kirliliğinin egemen olduğu merkezlerdeki resort

Salda Gölü-günbatımı

TURİZM

Salda -Kuşbakışı

(deniz-güneş-kum eksenli) turizmine, yakın gelecekte önemli bir alternatif olabilecektir.

Bu açıdan Çamoluk (Aziziye) Yaylası (Burdur-Merkez), Tınaztepe (Eşeler Dağı) Yaylası (Yeşilova) ve Böğrüdelik Yaylası (Göhlisar), yörenin en önemli 'Yayla Turizmi' merkezleri olarak gösterilebilir.

Burdur'da yükseklikleri bin 200 ile 2 bin 200 metre arasında değişen birçok yayla da turizm için cazip olanaklar sunuyor. Bu yaylalarda yaşamayı sürdüren Yörüklerin yaşam tarzları da turistlerin ilgisini çekiyor. Yaz aylarında; Ağlasun Akdağ Yaylası, Altınyayla Kırkpınar Yaylası, Bucak Kestel ve Kumar Yaylaları, Kemer Akpınar Yaylası, Göhlisar Koca Yayla ve Böğrüdelik Yaylası ile Yusufça Yaylası, Yeşilova Eşeler Yaylası ve Merkez Aziziye Yaylası bölge insanları için önemli yaylalar olarak, önemini sürdürüyor.

Kuş Gözlem Alanları: Burdur'da turizm için değerlendirilebilecek alanlar arasında kuş gözlem alanları da bulunuyor. Çorak Göl Kuş Alanı, Salda Gölü Kuş Alanı, Karataş Gölü Kuş Alanı, Yanışlı Gölü Kuş Alanı ve Burdur Gölü Kuş Alanı Burdur sınırları içinde yer alıyor.

c) Mağara Turizmi

Turizm bir mozaiktir, çeşitliliktir. Av turizmini de yapan çok azdır ancak kişi başı en çok girdi bu turizmde olur. Ülkemiz mağaraları bakımından dünyada en zengin ülkelerden biridir. Ülkemizde yaklaşık 40000 mağara bulunduğu tahmin ediliyor. Bu mağaralardan ancak 1200 tanesi

incelenebilmiştir.

Ülkemizdeki en uzun mağara 16 km ile Isparta'daki Pınargözü ve en derin mağara ise 1880 metre ile Anamur'un kuzeyindeki Çukurpınar Düdeni'dir. Ülkemizde mağara açısından en zengin bölge Güney Anadolu, yani Toros Dağlarıdır.

İlk Burdur'da

Mağaracılık dünyada 1950'lerde başlamasına rağmen ülkemizde ilk defa 1966 yılında Burdur ilinde turizme açılan İnsuyu mağarası ile başlamıştır. Sonra Alanya'daki Damlatas, Silifke'deki Cennet-Cehennem ve Narlıkuyu, Anamur'daki Köşekbükü, Tarsus'taki Eshab-ı Kehf, Antalya'daki Karain ve İstanbul'daki Yarımburgaz mağaraları turizme açılmıştır.

Turizm türlerinin geliştirilmesi, turizm sezonunun uzatılması açısından ülkemizdeki mağara çeşitliliği önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Ancak ülkemizdeki mağaralar konusunda henüz yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Bilinçsizce hatıra olsun diye kırılan sarkit ve dikitler, tarla sulamak için bilinçsizce yönleri değiştirilen ve bu yüzden kuruyan sular ve bu yüzden devam etmeyen çökelim, gerekli yürüme platformları yapılmadığından betonlaşan zemin, yok olan fauna ve flora. Milyonlarca yılda oluşan bu mağaralar 1966'dan bu yana işte bu tehlikelerle karşı karşıyadır.

İnsuyu Mağarası

Batı Toros Dağları'nın Göller Bölgesi'nde ve Burdur-Antalya karayolunun güneydoğusunda, deniz seviyesinden 1200 m. yükseklikte yer alan İnsuyu Mağarası, Burdur'a 11 km uzaklıktadır. Mağara, 597 metre uzunluğuyla hayal dünyasına açılan bir pencere gibidir. Karbonatlı maden suyu özelliğindeki suyunun, mide ve şeker hastalıklarını tedavi ettiği bilinmektedir. Mağara içinde serin ve temiz bir hava ceryanı vardır.

Mağara ilk kez mağarabilimci Jeolog Dr. Temuçin AYGEM tarafından bulunmuş ve dönemin Valisi Vefik KİTAPÇIĞIL'in çabalarıyla 1966 yılında turizme açılmıştır. Mağara civarında İl Özel İdaresince kurulmuş bir konaklama tesisi vardır. Mağaranın işletmesi, "Burdur İli, İnsuyu Mağarası Tesisleri Koruma ve Yaşatma Birliği" tarafından yürütülmektedir.

Uygun ulaşımı bulunduğu için, 1965 yılında Türkiye'de turizm amaçlı görsel kullanıma açılan ilk mağara olma özelliği taşıyan İnsuyu Mağarası'nın, gezilebilen uzunluğu 525 m'dir. Kalker tortulanmalarından türlü şekil ve yapıda meydana gelen sarkit ve dikitlerin, yaklaşık 10-15 bin yılda,

suyla erimesi ve aşınması sonucu oluşmuş bir doğa harikasıdır. Mağarada etkileyici güzellikte sarkit, dikit ve sütunların yanı sıra değişik boyutlarda 9 adet gölcük yer almaktadır. Bunlardan "Büyük Göl" adıyla anılanı 512 m²'lik alanıyla, Türkiye'nin en büyük yeraltı gölüdür.

Yeraltı dereleri ve gölleri ile gerek ülkemizin gerekse Burdur İli'nin ulusal ve uluslar arası turizm pazarında en etkili turistik ürünü ve çekim kaynağı olan İnsuyu Mağarası, maalesef bu özelliğini son yıllarda büyük ölçüde kaybetmeye başlamıştır. Uzun yıllar yerli ve yabancı ziyaretçilerin ilgi odağı olan ve uğuruna inanıp madeni paralar attıkları 'Dilek Gölü' ve 'Gazlı Göl' son yıllarda kurumuş, 80x20 m. boyutları, yaklaşık 20 m. derinliği olan ve 80'li yıllara kadar üzerinde sandalla gezilebilen 'Büyük Göl' ise, seviyesinin yarısından fazlasını kaybedip üç küçük göle dönüşmüştür.

İnsuyu Festivali

Burdur Belediyesi tarafından, her yıl Temmuz ve Ağustos geleneksel hale gelen ve İnsuyu Mağarası'nın tanıtımını esas alan bir Festival düzenlenmektedir. Burdur'un tarım ve sanayi ürünlerini, kültürel ve folklorik özelliklerini tanıtması bakımından da bir fuar ve turizm özelliği taşımaktadır.

Sefer Yiğit Mağarası

Burdur'daki bir diğer mağara ise, yeni keşfedilen "Sefer Yiğit Mağarası"dır. Bucak ilçesi İncirdere Köyü İncirhan Kervansarayı'nın hemen yakınındadır. Eşsiz sarkıtları ve dikitleriyle, Burdur'un önemli turistik yerleri arasındadır.

d) Kanyon**Serençay Kanyonu**

Merkez Günalan Köyü'nden başlamaktadır. Yaklaşık 4 km uzunluğundadır. Kanyonda erken Bizans döneminde olduğu tahmin edilen kaya evleri bulunmaktadır.

Karanlık Dere Kanyonu: Altınyayla-Ballık Köyü sınırları içerisinde bulunan Karanlık Dere Kanyonu, çok güzel sedir, kara ve kızılçam ağaçları ile bir doğa harikasıdır.

C. ANTİK TARİH TURİZMİ

Dokuz bin yıllık antik tarihinin ve 1300 yıllık Türk tarihinin izlerini ve çok kıymetli eserlerini taşıması yönüyle ve özellikle "Antik Tarih Turizmi"nde, geleceği parlak bir potansiyele sahiptir.

a) Antik Kentler

Sagalassos; Ağlasun İlçesi'nde. Kremna; Bucak/Çamlık Köyü'nde. Keraitae; Bucak/Belören. Milias; Bucak/Kocaaliler. Sia; Bucak/Karaot. Kodrula; Bucak/Kestel. Bubon; Gölhisar. Kibyra; Gölhisar Mallos; Merkez/Karacaören. Olbasa;

Burdur İnsuyu Festival yürüyüşünden

TURİZM

Sagalassos Tiyatro

M.S. 2.yüzyılda yaşamıştır. Kazı ve onarım çalışmaları sürdürülen kentin en önemli yapıları, Athonius Mabedi, Büyük Cadde, Aşağı Agora, Yukarı Agora, Tiyatro, Bazilika, Helenistik Çeşme, Kütüphane, Nympheus (Su ile ilgili anıtsal yapı), Hamam, Yuvarlak Anıt, Valentinian Anıtı ve Küçük Mabed'dir. Kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan keramik fırınlar, Sagalassos'un Anadolu'nun önemli keramik merkezlerinden biri olduğunu göstermektedir. Sagalassos keramikleri, antik çağlarda Mısır ve Suriye'ye ihraç ediliyordu.

Çok büyük bir alana yayılan Sagalassos antik şehri, iyi bir onarımla açık hava müzesi olabilecek niteliktedir.

Hadrian Heykeli

Sagalassos Antik Kenti'nde 2007'de yapılan kazılarda, M.S.

76-138 tarihlerinde yaşayan Roma İmparatoru Hadrian'a ait heykel ortaya çıkarıldı. 17 yıldır kazı yapılmaktadır. Halen kazı çalışmalarının başkanlığını Prof. Dr. Jeroen Poblome yapmaktadır.

Sagalassos'a Turistik İlg

Henüz yeterli tanıtım olmadığı halde, (çoğunluğu yerli

Kemer/Belenli. Kormasa; Merkez/Çallica. Takina; Yeşilova. Lisinia; Merkez/Karakent Köyü. Sandarium Antikkenti; Ağlasun Merkez. Yalakasar Antikkenti; Ağlasun Merkez. Günalan Nekropol; Burdur/Günalan Köyü. Antik Kale; Ağlasun. Asartepe; Bucak/Kızılkaya. Apollon Perminun/Bucak.

Sagalassos

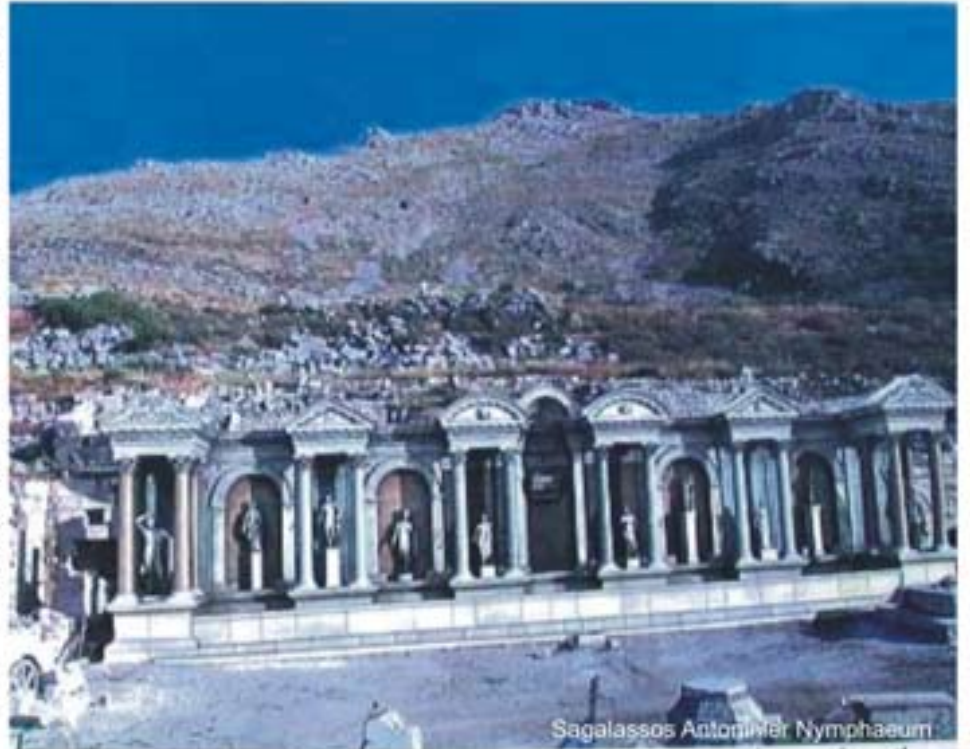
Türkiye'nin ikinci Efes'i olacak olan Sagalassos Antik Kenti, il merkezine 30 km. uzaklıkta ve Ağlasun ilçesi sınırlarındadır. "Sagalassos Antik Kenti" ile Burdur, en önemli turizm çekiciliği olan illerden biridir. Sagalassos'un bulunduğu Ağlasun ilçesinde, yeraltı sularının bolluğu nedeniyle alabalık tesisleri yaygındır.

1706'da Fransız bir gezgin tarafından bulunan ve kazılara 1985 yılında başlanılan

Sagalassos antik şehri, Burdur'un Ağlasun ilçesine 7 km. uzaklıktadır. M.Ö. 6000 yıllarına dayanan, Antik Pisidya bölgesinin en büyük ve önemli merkezlerinden biridir. Akdağ'ın 1700 metre yükseklerinde, Bergama Antik Kenti'nde olduğu gibi teraslama yöntemiyle kurulmuş kentin çekirdeğini kuzey terastaki yapılar oluşturmaktadır.

Helenistik ve Roma dönemi kalıntıları içeren Sagalassos, en parlak dönemini

SAGALASSOS Antik

Sagalassos Antoninler Nymphaeum

Kibyra Antik Kenti Stadyumu

olmak üzere) 2006 yılında yerli ve yabancı 9 bin turist ziyaret etmiştir.

Cremna (Kremna)

Burdur'a 45 km. uzaklıkta bulunan Bucak ilçesinin 15 km. doğusundaki Çamlık Köyü'ndedir. En parlak dönemini M.S. II yy.da yaşayan Cremna Antik Kenti bir Psidyia şehridir. Roma ve Grec Çağı'na ait eserler hala ayakta. Akropol (yukarı şehir) kısmında forum (meydan), bazilika (mahkeme salonu) kilise Elsodra (Kemerli yapısı) ve kütüphane yapısı vardır. Bu binada yapılan kazılar sonunda içinden 9 adet mermer tanrı heykeli ortaya çıkarılmıştır. Bunlar Burdur Müzesi'nde sergilenmektedir.

Cibyra(Kibyra)

Burdur ilinin 106 km. kadar Batısında, Gölhisar ilçesinin hemen yanı başında, Horzum Mahallesi sınırlarına kadar uzanan ve üç tepe üzerine kurulu olan Cibyra Antik kenti Oineanda Balbura, Bubon (İbecik) antik şehirlerinin birleşerek meydana getirdikleri Tedropolis'in başkentidir. Cibyra'da ayakta kalan başlıca yapılar; stadyum, aşağı ve yukarı agora, Belediye meclis salonu, tiyatro, mezarlıklar ve anıtsal su yoludur.

Bubon

Burdur'a 135 km. uzaklıktaki Gölhisar'a bağlı İbecik köyündedir. Antik kent köyün 2,5 km. güneyinde yükselen Dikmen Tepe üzerinde yer alır.

Balbura

Altınayla İlçesi'nin 6 km güney-güneydoğusundadır. En yüksek yerde kurulmuş Lykia kenti olarak bilinir.

Sia: Burdur'a 100 km uzaklıktaki Burdur-Antalya asfaltı üzerinde bulunan Antalya Bademağacı nahiyesinin 19 km. doğusundaki Karaot köyü sınırları içindedir.

Milias Antik Kenti (Kocaaliler): Bucak ilçesi Kocaaliler kasabası sınırları içindedir.

Höyükler

Hacılar Höyükleri; Merkez Hacılar Köyü. Kurçay Höyük; Merkez/Kuruçay Köyü. Yassıgüme Höyüğü; Merkez/Yassıgüme Köyü. Gölde Höyüğü; Merkez/Gölde Köyü. Yanköy Höyüğü; Merkez/Yanköy. Soğanlı Aziziye Höyük; Merkez/Aziziye. Eğneş Höyüğü; Merkez/Çallica. İstasyon Höyük; Burdur/Merkez. Höyücek Höyük; Bucak Merkez. Tepecik Höyük; Bucak Merkez. İncirdere Höyük;

Bucak Merkez/Karaalliler. Ürkütlü Höyüğü; Bucak Ürkütlü. Uğurlu Höyük; Bucak Uğurlu Köyü. Çavdır Höyük; Çavdır/Merkez. Höyükköy; Tefenni/Merkez. Beyköy Höyük; Tefenni/Beyköy. Karamusa Höyük; Tefenni/Karamusa. Dereköy Höyük; Yeşilova/Dereköy. Gebren Höyük; Çaltepe Köyü. Genceli Höyük; Yeşilova/Genceli. Yazı Höyük; Yeşilova/Büyükyaka. Hancarlı Höyük; Yeşilova/Karaatlı. Bademli Höyük; Karamanlı/Bademli. Büyük ve Küçük Höyük; Yeşilova. Çerpiş Höyük; Çeltikçi.

Hacılar Höyük

Burdur-Tefenni karayolunun 24. km'inde Hacılar Köyü sınırları içindedir. Neolitik Çağ'ın (M.Ö. 8000-5500), Çatalhöyük (Konya-Çumra) ile birlikte Anadolu'daki en eski yerleşim alanlarından biridir. 1957-1960 yılları arasında Prof. Dr. James Mellaart tarafından arkeolojik kazılar yapılmıştır.

Göçebelikten yerleşik hayata geçen ve evlerinin bahçe duvarlarını yapan, yiyecek ve içeceklerini saklamak için kaplar yapan ilk insanların burada bıraktıkları kalıntılar, dünya arkeolojisi açısından çok önemlidir. Hacılar yerleşimi, sahip olduğu sanat ürünleri ve kültür düzeyi bakımından Neolitik Çağ dünyasının Çatalhöyük ile birlikte öncülüğünü yapmıştır.

Kalkolitik ve neolitik çağa ait yapı katları ortaya çıkarılmış olup, buradan çıkan paha biçilemez eserler Burdur Müzesinde sergilenmektedir.

Kuruçay Höyük

Burdur-Tefenni asfaltının 15. km'inde yolun güneyindedir. Anadolu'nun Kalkolitik Çağ (M.Ö. 5500-3000) yerleşimi olan 'Kuruçay Höyüğü' de, Burdur İl'nin Prehistorik (Tarih Öncesi) Dönem kültürünü yansıtan önemli bir merkezdir.

Tümülüsler

Bademli Tümülüsleri; Karamanlı/Bademli. Harmankaya Tümülüsleri;

Karamanlı/Bademli. Düğer Tümülüsleri; Merkez/Düğer Köyü. Hacılar Tümülüsü; Merkez/Hacılar Köyü. Yuvalak Tümülüsü; Tefenni/Yuvalak. Kayadibi Tümülüsü; Yeşilova/Kayadibi. Karaatlı Tümülüsü; Yeşilova/Kayadibi. Topraktepe Tümülüsü; Gölhisar/Uylupınar. Karaçağıl Tümülüsü; Çavdır/Kayacık. Döşeme Tümülüsü; Ağlasun Merkez.

Ören Yerleri

Salda Gölü; Yeşilova İlçesi. Düğer Küçük Ada ve Böcülü Tepe; Merkez/Düğer Köyü. Balbura Örenyeri; Altınyayla. Yarışlı Höyük; Yeşilova/Yarışlı Köyü. Asartepe Örenyeri; Ağlasun/Hisarköy. Örtülü Antik Kent; Burdur/Merkez. Uylupınar Nekropolü; Gölhisar/Uylupınar. İnsuyu Mağarası; Burdur/Çineovası. Ulu Camii ve Saat Kulesi; Burdur/Merkez. Kaletpe Gözetleme Kulesi; Merkez. Karain Mağarası; Ağlasun.

Sığa Antik Kentli Ahır mezar

TURİZM

b) Burdur Müzesi

1956 yılında kurulmuş olup, 2001 yılında yeniden genişletilmiş ve düzenlenmiştir. Burdur Müzesi'ndeki, çevresinden toplanan kültür varlıklarının sayısı 58 bin 102'ye ulaşmıştır. Çok çeşitli eserlerle, Türkiye'nin en zengin müzeleri arasındadır. Burdur Müzesi, internetten izlenebilen sanal ortamda da hizmet vermektedir.

Hacılar tarih malzemeleri, Burdur ve ülkemizin en eski kültür varlıklarındandır. Milattan önce 5650'den günümüze değin malzemeler vardır. Yani 7650 yıllık eserler sergileniyor. M.Ö. 7000 yıllarının da toprak altında kalan eserlerine ulaşılabilir. Ancak, henüz o döneme ait eserlere ulaşamamıştır.

Erken Neolitik dönem eserler bulunmasa da, Geç Neolitik Dönemi eserleri vardır. Erken Kalkolitik (son taş çağı), Eski Tunç, Demir Çağı, Geometrik Dönem, Klasik Anadolu Pers, Filik-Hellenistik, Roma, Bizans, Selçuklu planlı kentleri eserleri de müzede yer almaktadır. Burdur Müzesi'nde daha ziyade Anadolu'daki Roma dönemindeki kentsel eserler bulunuyor.

2007 çalışmalarının ortaya çıkardığı en büyük eser, Hadriyan başıdır.

Burdur Müzesi dünyadaki bütün sergilere eser vermektedir. Arkeoloji Müzesi: Müzede çok değişik heykeller ve değişik taş eserler, seramikler, çeşitli dönemlere ait sikkeler, Hacılar, Kuruçay, Höyücek ve Yarım Höyük eserleri, cam ve metal eserler, takılar, Roma, Bizans ve Psidyia kent sikkeleri bulunmaktadır. Burdur yöresi bulunduğu yer bakımından Akdeniz, Ege ve İç Anadolu uygarlıklarının ortak özelliklerini temsil etmektedir. Burdur Müzesi'ndeki buluntular, M.Ö. 7000'den günümüze kadar 9000 yıllık bir geçmişin tarih ve kültür hazinesidir.

Burdur Arkeoloji Müzesi'nde Gezip Görülecek 3 Bölüm Vardır

1- Bahçe (Açık Teşhir): Müze bahçesinde Frig, Hellenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerine ait

Burdur Arkeoloji Müzesinden

heykeller, steller, çeşitli mimari unsurlar, lahit ve lahit kapakları, yazıt parçaları, yüksek kabartmalar vb. eserler sergilenmektedir.

2- Heykel Salonu: Bu salonda sergilenmekte olan eserlerin hemen tamamı ilimiz Bucak İlçesi sınırları içindeki Kremna antik kentinden 1970'li yıllarda getirilmiştir. Bunlar arasında sanat değerleri çok yüksek olan Büyük ve Küçük Athena, Hygieia, Leto, Apollon, Nemesis, Dionysos, Aphrodite ve giyimli kadın heykeli vardır.

Hadriyan başı: 2007'ye damgasını vuran buluşlardan biri de Hadriyan başının gün ışığına çıkarılmasıydı.

3- Küçük Eserler Salonu: Burada eserler kronolojik bir sıraya göre düzenlenmiştir. Hacılar-Kuruçay-Höyücek höyüklerindeki kazılarda çıkarılan eserler arasında Geç Neolitik, Erken ve Geç Kalkolitik ve İlk Tunç çağlarına ait buluntular, Demir Çağı, Frig, Pers, Hellenistik, Roma ve Bizans

Arkeoloji müzesi altın takılar

Burdur Arkeoloji Müzesinden

dönemlerine ait pişmiş toprak boyalı ve boyasız kaplar, Ana Tanrıça figürinleri, taş ve bronz balta ve diğer aletler, süs eşyaları, makyaj malzemeleri, riton kaplar, mülkiyet ve hukuk kavramını temsil eden damga ve silindir mühürler, kandil ve kalıplar, madeni tanrı ve diğer tasvirli figürinler, bronz atlet heykeli, sikkelerin yanı sıra, 19 yıldır ülkemizde yapılmakta olan en büyük arkeolojik kazılardan biri olan Sagalassos antik kentinde günışığına çıkarılan ve her biri birbirinden güzel heykel buluntuları ve diğer küçük buluntular sergilenmektedir.

Müzedeki 2007 Ağustos'una kadar yerli-yabancı ziyaretçi sayısı 4 bini geçmiştir.

Pazartesi dışında her gün 08.00-12.00/13.00-17.00 arasında ziyarete açıktır.

BURDUR MÜZESİ ADRESİ: Özgür Mahallesi, Cevizli Sokak

Tel : (0248) 232 10 42 Faks : (0248) 233 87 63

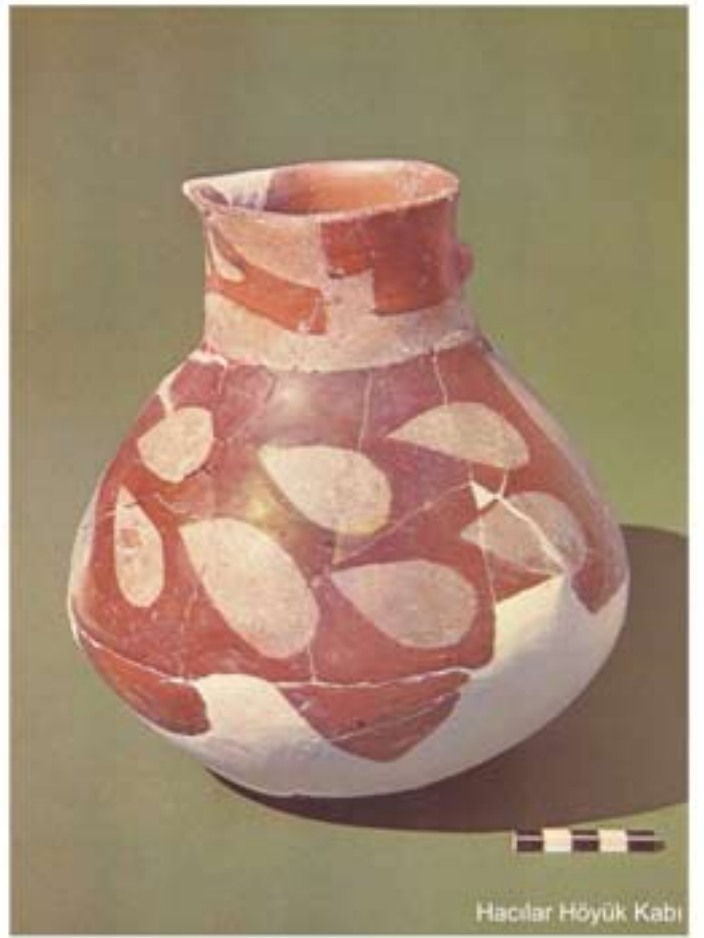
Web:www.burdurmuzesi.gov.tr

Burdur Müzesi Sanal Ortamda

Dünyanın her yerinden girilip, izlenebilen Burdur Müzesi

Burdur Arkeoloji Müzesinden

Hacılar Höyük Kabı

internet sayfası, turlarla ya da şahsen yapılan ziyaretlerin yanı sıra, bilgisayarlarla da ziyaretçi topluyor.

Müze Müdürü H.Ali Ekinci, en gelişmiş teknoloji ve bilgisayar çözünürlüğü ile sanal ortama taşınan 6 tane müze olduğunu, bu müzelerden birisi olan Burdur Müzesinin, ziyaretçilerinin bu ortamda da bulunduğunu, günde 50 ila 100 ziyaretçinin sitelerine girip, müzeyi ziyaret ettiğini ve böylelikle sanal ortamda ve gerçekte ayda 1500 dolayında ziyaretçinin Burdur müzesini gördüğünü belirtti.

D. TARİHİ ESERLER VE ÖREN YERLERİ

a) Teke Yöresi'nin Başkenti; Burdur

Burdur, 9000 yıllık Neolitik Çağ'a kadar uzanan tarihiyle, Batı Anadolu'nun en eski yerleşim yeridir. Dünya Arkeoloji tarihinde "Hacılar" önemli bir yer tutar. 11.yy'dan itibaren Türkler yerleşmeye başlamıştır. Şehri kuranlar Kınalı Aşiretleridir. Burdur, Teke yöresi olarak bilinen bölgenin kültür başkentidir.

Ulu Cami

Şehir merkezinde Pazar mahallesinde, Pazar düzlüğünde yüksek bir tepe üzerindedir. Vakıf kayıtlarına göre, Felekküddin Dünder Bey tarafından 1294 yılında yaptırılmıştır. Çelik Mehmet Paşa 1749'da onarım yaptırmıştır. Kare planlı olan cami, kesme blok taşlardan yapılmış olup, ahşap tavanlı ve kiremit çatılıdır.

TURİZM

Selçuklu ve Beylikler döneminin mimari özelliklerini yansıtan Ulu Cami'nin mihrap ve minberi mermerden yapılmıştır. 1920-1922 yılları arasında restore edilerek bugünkü şeklini alan caminin, kare kaideli iki minaresi bulunmaktadır.

Saat Kulesi

Burdur'un simgesi konumundaki Saat Kulesi, Merkez Pazar Mahallesi'ndedir. 1830 yılında Ahmet Tevfik Paşa tarafından yaptırılmıştır. 1914 yılındaki depremde yıkılan kule, Burdurlu Hacı Rıza tarafından, 1936 yılında Burdur kesme taşından yeniden inşa ettirilmiştir. Zarif ve ilgi çekici Saat Kulesi'nin yüksekliği 30 m. olup, üst bölümünün dört yönünde saat bulunmaktadır.

Dörtayak Türbesi

Merkez Hıdırlık (Hıdır-İlyas) denilen bahçeler arasındadır.

Dengere Camii

Bölmepınar adıyla bilinen Dengere Köyü'ndedir. Osmanlılar döneminde yapılmış örneklerdendir.

Kavaklı Rum Kilisesi

Kavaklı Rum Kilisesinin, 98 bin YTL ihale bedeli ile röleve restitüsyon, restorasyon, statik, makine ve elektrik tesisat projeleri yapımı ihale edilmiş ve yakın zamanda inanca turizm kazandırılacaktır.

b) Tarihi Konaklar ve Burdur Evleri

İl merkezindeki sivil Osmanlı mimarisini yansıtan konaklar, görülmeye değer güzelliktedir. Türk-Osmanlı sivil mimarisinin en seçkin örnekleri olan; gerek doğal çevre ile uyumlu estetik dış yapıları, gerekse iç dekorasyon ve süslemeleriyle Burdur'un kültürel dokusunu oluşturan yapıtlardır.

Merkez Saat Kulesi

Baki Bey Konağı (Koca Oda)

Hayat bölümü ve özellikle başodası altın ve gümüş varak kullanılarak geometrik desen ve çiçek motifleriyle süslü yapıt, Baki Bey Konağı (Koca Oda); Burdur merkez Değirmenler Mahallesi Divanbaba caddesindedir. 17.yy Osmanlı sivil mimarisinin en güzel örneklerindedir. Burdur evi olarak ziyarete açılmıştır.

Taş Oda

Geometrik desenli, renkli vitraylı pencereleri, çeşitli motiflerle bezenmiş ahşap tavanları, dolapları ve yüklükleriyle ünlü yapıt, Taşoda; Burdur Merkez Pazar Mahallesindedir. 17.yy'dan kalma, Osmanlı Sivil Mimari örneklerindedir. Etnografya müzesi olarak ziyarete açılmıştır.

Mısırlılar Evi

Kent merkezinde, Oluklaraltı semtinde bulunan Mısırlılar Evi, dış yapısı, planı ve süslemeleriyle devrinin tüm özelliklerini taşıyan sivil mimarlık örneklerinden biridir. 19. yüzyılda yapılmış bu yapı, küçük bir bahçe içinde ve iki katlıdır. Hinnaplı ev olarak da bilinir.

Çelikbaşlar Evi

Burdur merkez Değirmenler Mahallesinde Bakibey Konağı'nın bahçesinde yer almaktadır. Erken Cumhuriyet dönemine aittir. Kültür ve Turizm Müdürlüğü hizmet binası olarak kullanılmaktadır.

Diğer Evler

Merkez_Dörtayak türbesi

Ahşap işlemeli tavanları, alçı kabartmalarla süslü başodası ile ilgi çeken 19.yy. yapıtları olan Piribaşlar Evi ve Çetinerler Evi; Burdur merkez Oluklaraltı caddesinde yer almaktadır.

Pirkulzade Kütüphanesi

Burdur Müzesi'nin içinde bulunan kütüphane yapısı, Osmanlı mimarisinin güzel bir örneğidir. Kütüphane bugün var olmayan Pirkulzade Medresesi'nin bir parçasıdır. 1824 tarihli vakfiyeye göre, Burdur Müftüsü Küçük Şeyh Mustafa Efendi tarafından yaptırılmıştır. Pirkulzade Kütüphanesi, kare planlı, kubbeli, tek bir mekandan oluşmaktadır. Dış cephesi yöresel bir taşla örülmüştür.

c) Hamamlar

Baltaoğlu Hamamı

Çeşmedamı Mahallesi'ndedir. Burdur'un en eski hamamı olduğu sanılan yapının hangi dönemde yapıldığı bilinmemektedir. Toprak yüzeyinin çok altındadır. Hamam 1950'lerdeki sahibinin adıyla anılmaktadır.

Eskiyeni Hamamı (Eski-yeni Hamam)

Üçdibek mahallesindedir. Yazıtı yoktur. Aynı adla anılan caminin yanındadır. Burdur'un en eski eserlerindedir. Vakıflar İdaresine aittir. Eskiyeni Hamamı'nın 1803'de Mehmet Kethüda tarafından yaptırıldığı sanılmaktadır.

Tabak Hamamı

Ulu Cami'nin kuzeydoğusundaki Tabak Cami'nin bitişiğindedir. Vakıf kayıtlarına göre 1523'de Şeyhülislam Bedayi Efendi tarafından yaptırılmıştır.

d) Tarihi Çarşılar

Ulu Cami civarı

Halen tarihi yapılarını muhafaza eden (Belediye Başkanı Sabahattin Akkaya'nın özel ilgi ve gayretleriyle, aslına uygun olarak restore ve düzenleme yapılmıştır.), özellikle 19.yy'da, Burdur Alacalarının ve dokuma ticaretinin yapıldığı ticaret alanları olmuştur.

Bakırcılar Çarşısı

İl merkezinde bulunan Bakırcılar Çarşısı'nda çok çeşitli bakır kap ve hediyelik eşya yapılmakta, satışa sunulmaktadır. Ayrıca çarşıda, minyatür at arabası da yapılmaktadır.

e) Hanlar, Kervansaraylar

İncirhan (İncir Kervansarayı)

Bucak ilçesinin 6 km. batısına düşen İncirdere köyündedir. Anadolu Selçuklu sultanlarından Gıyaseddin Keyhüsrev bin

TURİZM

Keykubad tarafından 13. yy.da yaptırılmıştır. 4993 m2 ölçütündeki Han'ın en dikkat çeken tarafı, oldukça büyük ve sade olan kitabeli giriş kapısıdır.

Susuz Kervansarayı

Bucak İlçesi Susuz köyündedir. Anadolu Selçuklu devrinde, 1246 yılında(13. yy) yapılmış, Selçuklu kervansaraylarındandır. İpek Yolu üzerinde bulunur. Kareye yakın dikdörtgen planlı hanın, batı cephesindeki geometrik motiflerle süslü giriş kapısı, en ilgi çekici yanıdır. Benzerlerine göre oldukça sağlam ve kullanılabilir durumdadır.

E. BURDUR İLİ'NE GELEN TURİSTLER VE MEVCUT TURİSTİK TESİSLER

a) Bedelli Askerlik

Burdur'a, dönemler halinde, Almanya ağırlıkta olmak üzere, dünyanın her yerinden, oralarda çalışan Türk ailelerin çocukları, kısa dönem-bedelli askerlik için gelmektedir. Her dönem gelen binlerce askerin yanında, binlerce de asker aileleri ziyaret maksadıyla gelmektedir. O dönemlerde, Burdur'da büyük yoğunluk ve hareketlilik yaşanmaktadır.

Ancak bu durumdan; ne turizm gelirleri ve ne de büyük bir tanıtım fırsatı olması yönüyle, yeterince faydalanıldığı söylenemez.

dövüzi askerlik son gün

b) Turistik Güzergah

Turizm değerleri bakımından çok zengin olmasına karşın, Burdur İli'nde yeterince konaklama ve dinlenme gibi turistik tesislerin bulunmaması, turizmin gelişmesini engellemiştir. İl'e gelen turistler genelde günübirlik olarak gelmekte ve çoğunlukla konaklama yapmadan yollarına devam etmektedirler. Burdur ili Akdeniz kıyı kesimi ile Anadolu'nun iç kesimlerini bağlayan geçitler üzerinde yer alması

Burdur Alay Nizamiye Kapısı

almasi nedeniyle Denizli'den (Pamukkale) Antalya'ya geçen tur otobüsleri Salda Gölü kıyısında yer alan Sultan Pınarı, Sahil Mola, Akçeşme Dinlenme Tesisleri'ne yaz mevsiminde günlük 35-40 tur otobüsü 30 dakika ile 90 dakika arasında mola vermektedirler. Bu süre içinde turistler açık büfe yemek ve hediyelik reyonlardan alışveriş yapmakta, bir kısmı ise gölde yüzmektedir.

Ancak 2003 yılından itibaren Denizli-Söğüt yolu üzerinde Willow Vilage ve Ester-An gibi turistik tesislerin faaliyete geçmesi Denizli'den Antalya ve Fethiye'ye giden turların bu yol güzergâhını daha fazla kullandıkları, Salda Gölü kıyısından geçen turlarda önemli azalmalar meydana geldiği görülmüştür. Açık büfe ile aynı anda 800 kişinin yemek yiyebildiği bu tesislerde, yaz döneminde Rus turistlerin oluşturduğu günde ortalama 25-30 tur otobüsü yaklaşık 750-800 kişi, kış mevsiminde ise (Kasım ayından itibaren) Alman turistlerin oluşturduğu günde ortalama 15-20 tur otobüsü yaklaşık 400-500 kişi öğle yemeği için 1-1,5 saat arasında mola vermektedirler. Willow Vilage turistik tesislerin 26 odalı 52 yatak kapasiteli otel kısmı ise inşaatı tamamlanmıştır. Ester-An turistik tesisleri, 2004 yılında hizmete girmiştir. Bu tesislerde de aynı şekilde günlük ortalama 20-25 tur otobüsü yaklaşık 600 kişi mola vermektedirler.

Antalya'dan Nevşehir-Ürgüp yöresine geçen tur otobüsleri ise, Sagalassos antik şehri ile ören yeri ve İnsuyu mağarasına uğramaktadırlar. Sagalassos'a yılda ortalama 10.000 kişi ziyaret etmekte ve bunların yarısını yabancı ziyaretçiler oluştururken, İnsuyu Mağarasına ise yılda ortalama 35.000 kişi ziyaret etmekte olup, bunları büyük bir kısmını yerli ziyaretçiler oluşturur. Sagalassos'a giden yerli yabancı turistler, Ağlasun İlçesine giden yol üzerinde Yeşilbaşköy Kasabası yakınlarında bulunan, "Canlı Alabalık" tesislerine mutlaka uğramaktadır. Az sayıda tur otobüsü de Burdur şehri içine uğramakta ve kısa süreli olarak Burdur Müzesi ile Ulu Cami'yi ziyaret etmektedirler. Ancak, Burdur'un meşhur Burdur Şiş ve Ceviz Ezmesi'ni yapanlar; yeterli tanıtım yapılamadığı ve uygun satış ortamları

sağlanamadığı için, bundan faydalanamamaktadır.

Özellikle Alanya'dan Nevşehir-Ürgüp yöresine geçen tur otobüsleri ise; Antalya-Isparta (Dereboğazi) karayolunu tercih etmekte ve Karacaören Baraj Gölü kıyısındaki turistik tesislerde kısa süreli mola vermektedirler. Cbyra ören yerini ziyaret edenlerin sayısı ise 100 kişi kadardır. Burdur İli'nde sadece Sagalassos ören yeri ve İnsuyu mağarasında giriş ücreti alınmakta, diğer ören yerlerinde ise ücret alınmamaktadır. 2008 yılından itibaren Antalya-Sagalassos, İnsuyu, Salda güzergahına turlar başlamıştır.

Oteller

İlde şu anda 2 yıldızlı Atam otel faaliyet göstermektedir. Burdur İl Merkezi'nde Burdur Gölü kıyısında Serenler Otel, Şehir Merkezinde Özeren otelleri faaliyettedir. Hüseyin Özeren, şehir merkezinde büyük bir eksikliği gidermek için başlattığı 4 yıldızlı Özeren Hotel inşaatını bitirmek üzere; 2008 sonunda hizmet vermeye başlayacaktır. Tefenni ilçesinde Barutlusu Otel ve Gölhisar ilçesinde yer alan Beyhan Otel ise yıldızsız, ancak oldukça modern konaklama tesisleri olarak belirtilebilir. 2001 yılı itibariyle, Burdur'da turistik belgeli 13 firma bulunmakta; bunların toplam yatak sayısı 2.000 ve yaptığı girdi 603.521.-YTL'dir.

İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ: Değirmenler Mah. Mehmet Akif Ersoy Cad. No: 119/BURDUR (Çelikbaşlar Konağı): Tel: (+90-248) 232 22 10 – 233 10 78, Faks: (+90-248) 234 00 14 www.burdurkulturturizm.gov.tr

İL HALK KÜTÜPHANESİ MÜDÜRLÜĞÜ: Tel:(+90-248) 233 33 89, Faks:(+90-248) 212 45 34

ARKEOLOJİ MÜZESİ MÜDÜRLÜĞÜ: Tel: (+90-248) 233 10 42, Faks: (+90-248) 233 87 63

TURİZM DANIŞMA: Tel: (+90-248) 233 10 78

KONAKLAMA TESİSLERİ VE ADRESLERİ:

Tesisin Adı	Adresi	İlçesi	Türü	Adı Sınıf	Oda	Yatak	Telefonu
Atam otel	Konak Mah. Yurt Sk.15	Merkez	Otel	2 yıldızlı	15	37	2344498
Serenler otel	Tefenni yolu Göl Kenarı	Merkez	Otel	1. sınıf	20	44	2429300
Sertaç otel	Gazi Cad.	Merkez	Otel	1. sınıf	28	48	2338188
Özeren 1	Gazi Cad. No:51	Merkez	Otel	1. sınıf	32	60	2339607
Özeren 2	İstasyon Cad. No:24	Merkez	Otel	1. sınıf	27	65	2337723
Arısoy otel	Yeni Hamam Sk.No: 3	Merkez	Otel	1. sınıf	15	28	2344700
Mecikoğlu otel	S. Demirel Bulvarı	Bucak	Otel	1. sınıf	31	70	
İnan otel	Cumhuriyet Caddesi	Bucak	Otel	1. sınıf	27	63	3252296
Barutlusu otel	Burdur Caddesi	Tefenni	Otel	3. sınıf	16	36	4914070
Altın oteli	İnönü Bulvarı No:81	Merkez	Otel	2. sınıf	27	65	2344942
Hoşafçı oteli	İnönü Bulvarı No:127	Merkez	Otel	1/A	28	56	2331924
Beyhan otel	Cumhuriyet Cad. No: 153	Gölhisar	Otel	Yok	27	54	4113387
Hakan otel	Ankara-Antalya karayolu	Merkez	Otel	1. sınıf	20	40	2529861

TURİZM

ÖNEMLİ TELEFONLAR

Vali: (+90-248) 233 13 30 – 233 84 03
Valilik(Santral): (+90-248) 233 10 79
Belediye Başkanı: (+90-248) 233 16 51
Belediye(santral): (+90-248) 233 53 90
Cumhuriyet Başsavcılığı: (+90-248) 233 13 54
İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği: (+90-248) 233 16 49 –
233 18 69 – 233 23 53
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi: (+90-248) 234 60 00 – 234
60 01
Devlet Hastanesi: (+90-248) 233 13 34 – 233 13 35
Kadın Hastalıkları ve Doğum Hastanesi: (+90-248) 242 88
12 – 242 88 13
Emniyet Santral: (+90-248) 233 33 72
Jandarma: (+90-248) 233 16 31 – 233 16 33

d) "Batı Akdeniz Turizmi" Çalışmaları

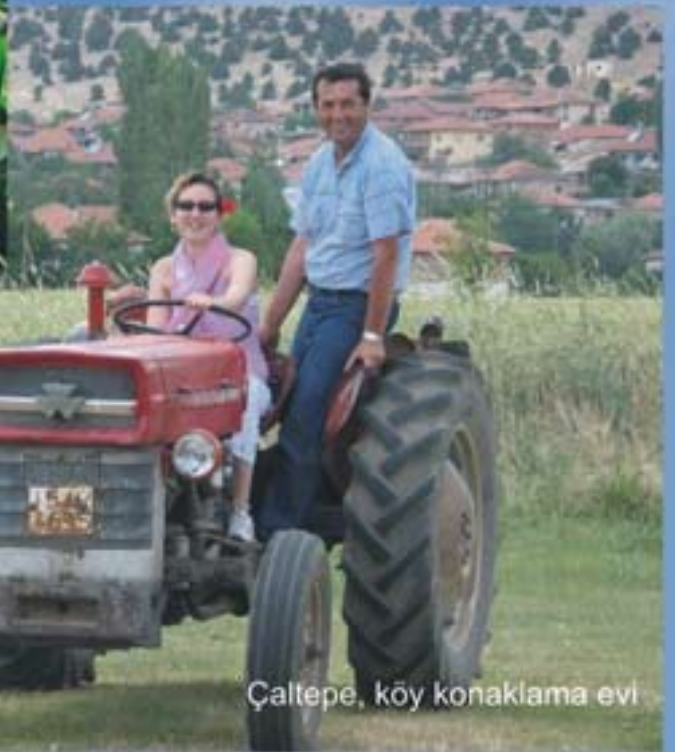
tuğçilere taşoda da ikram

Antalya, Isparta ve Burdur Ticaret ve Sanayi Odaları (TSO) ve 'alternatif turizm' arayışlarının bir sonucu olarak; bir araya gelen Oda yetkilileri, "Türk Oda Geliştirme Programı Projesi"ni ortaya koymuşlardır. Bu proje; Antalya Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO) başkanlığında, Batı Akdeniz Turizmi kapsamında Isparta, Burdur ve Barselona Ticaret ve Sanayi Odaları işbirliği ile yürütülen bir turizm projesidir; Eurochambers ve AB tarafından desteklenmektedir.

Uzmanlar tarafından Antalya'nın iç kesimlerinin ve Burdur ve Isparta illerinin sahip olduğu potansiyel doğal, kültürel, geleneksel ve tarihi kaynaklar değerlendirilmiş ve turizm sektöründeki KOBİ'lerin gelişme olasılıkları analiz edilmiştir. TOGP projesinin bu çalışması sonucunda; büyük firmalar tarafından yönlendirilen turizmin, sadece Antalya'nın kıyı kesiminde yoğunlaştığı ve dolayısıyla iç kesimlerin atıl kaldığı görülmüştür. Bu tespit ile birlikte; Isparta ve Burdur'un, alternatif turizm potansiyeli de birleştirilerek, "Batı Akdeniz Turizmi" programı, halen KOBİ'lerle de işbirliği içinde, Bölge TSO'ları tarafından geliştirilerek yürütülmektedir.

İlimiz ve bölgemiz, Antalya sahil şeridinden gelen yıllık altı milyonu aşan turisti kapsayan bir pazar potansiyeline sahiptir.

Çaltepe, köy konaklama evi

Bu konuya ilgi duyacak müteşebbisleri bekleyen 'Turizm Projeleri', şu faaliyet alanlarında olabilir:

Kırsal Bölgelerde Konaklama

Turistler tatillerini geçirmek için yerli halkla, yerli kültür ve gelenekleri paylaşıp, keşfedebilecekleri küçük köylerde, geleneksel küçük evlerde kalmaktan hoşlanmaktadır.

Küçük Geleneksel Oteller

Yerel kültür ve gelenekler ile uyumlu, sıcak bir misafirperverlik içinde aileler tarafından işletilen oteller.

Trekking ve Diğer Doğa Aktiviteleri: Rehberlerle, doğal parklarda kamp kurulması, dağ bisikleti turları vb.

Kültürel Turlar: Uzman rehberler eşliğinde arkeoloji, tarih ve festival turları (Ağlasun Sagalassos, Gölhisar harabeleri vb.), Hitit ve Psidia dönemi maceraları.

Nehir ve Göl Macera Turları

Nehir ya da göllerde yelken veya rafting turları vb.

Çiftlik Serüveni

Doğal ortamda, doğal gıda (peynir, yoğurt, tarhana, makarna, pekmez, keşkek vb.), gül, kiraz, ceviz toplamak veya hayvan bakımı gibi faaliyetler.

Gastronomi

Turistler için özel yerel gıda üretimi ve satışı.

El Sanatları

Turistler, el sanat ürünleri ile ilgilendikleri gibi, bunların üretimi ile de ilgilenmektedirler. Mesela; halı, alaca dokuması, bakır işleme vb.

F. ALTERNATİF TURİZM VE BÖLGESEL KALKINMAYA ETKİSİ

Müşteri profilinde meydana gelen değişiklik, pazarı kaçınılmaz olarak, ihtiyaç duyulan talebe uygun ürün geliştirmeye zorlamaktadır. Bu ise, turizm endüstrisini, yatırımdan pazarlamaya, işletmeden tanıtıma kadar her alanda stratejiler geliştirmeye ve bunları etkin bir şekilde uygulamaya yöneltmektedir.

Türkiye'de turizm sektöründe, teşviklerle birlikte yatırımlar hızla gelişme kaydetmiştir. Öte yandan, turizmin ülke geneline ve bütün bir yıla yayılması, arz türlerinin ve pazarlarının çeşitlendirilmesi arayışları da artmıştır. Bu arayışlar, alternatif turizm olarak adlandırılan ve kitle turizmine karşı bir görüş olan doğaya zarar vermeyen, çevreye uyumlu, doğal kaynakların korunmasına ve değerlendirilmesine yönelik turizm anlayışını getirmiştir.

Bu anlamda alternatif turizm, bölge halkının işbirliğine

Çaltepe Konaklama Evinden

dayanan ve çevresel kaynakları gelecek kuşakların yararlanabileceği ölçüde kullanma amacını taşıyarak, en yüksek ekonomik katkıyı sağlamayı hedefleyen bir turizm şeklidir. Bölgesel ekonomik kalkınmayı hızlandıran alternatif turizm, turistlerin istek ve beklentilerine uygun ürün geliştirilmesi ve turizmin 12 aya yayılması gibi özelliklerinden dolayı ön plana çıkmaktadır.

Alternatif turizm şekilleri şöyle sıralanabilir: Dinlenme Turizmi, Kültürel Turizm, Sportif Turizm, Sosyal Turizm, Özel İlgi Turizmi, Kongre Turizmi, Sağlık Turizmi, İnanç Turizmi vb...

a) Bölgesel Turizm

Burdur İli Göller Bölgesi'nin en önde gelen turizm merkezlerindedir. Turizm son yıllarda Burdur ekonomisi için de oldukça ağırlıklı bir yer tutmaktadır. Sürekli gelişme kaydeden turistik tesisler Burdur ekonomisinde turizmin yerini gittikçe artırmaktadır. Bölgede turizmin canlanması, buraya sağlanacak imkân ve yapılacak yatırımlara bağlı görülmektedir.

Göller Bölgesi'nin karakteristik özelliklerini ve Anadolu'nun tarihi çeşitliliğini en güzel şekilde yansıtan Burdur, eko turizm, kültür turizmi ve turizm amaçlı sportif faaliyetler alanlarında yakınında bulunan Antalya'yı tamamlayıcı bir konuma sahiptir.

Akdeniz Bölgesi, Ege Bölgesi, İç Anadolu Bölgesi ise; başta Konya ve Kapadokya

Yöresi olmak üzere üç önemli bölge arasında düzenlenen turistik turlarda sadece bir nevi mola merkezi olma özelliği gösteren bir yer olmuştur. Bu özelliği halen devam ettirmektedir.

Burdur'un değişik ve çok uygun olan kesimlerinde yeni, yeni turistik aktivite merkezlerinin (Göl kenarında kurulacak lokantalar, dinlenme, gezi ve piknik yerleri, civardaki dağ ve yaylalarda kış sporları tesisleri, yöredeki göllerde çeşitli su

TURİZM

sporları için tesisler, göl ve yaylalarda organize kamp ve karavan tesisleri gibi) yapılması gerekmektedir.

Ayrıca, yörede varlığı bilinen fakat çeşitli nedenlerle bugüne kadar el sürülememiş olan antik kentlerin ve diğer arkeolojik yapıtların restore edilip tanıtılmalarının yapılması da gerekmektedir. Böylece, bölgedeki mevcut fakat bugüne dek işlenmemiş olan turizm potansiyelinin hareketlendirilebileceği ve bu değişim tüm yöre için özellikle ekonomik bakımdan faydalı olabileceği söylenebilir.

Kırsal alandaki altyapının geliştirilmesine paralel olarak, kamping ve günübirlik alanlarının yeterli hizmet düzeyi ile kullanıma açılması halinde, bu alanları ziyaret eden turist sayısı artacak ve yöredeki konaklama tesislerinin gelişimi hızlanacaktır. Antalya'dan günübirlik veya bir günlük turların düzenlenmesine imkân vermektedir. Bu nedenle ilçenin doğal tarihi ve arkeolojik zenginliklerinin kısa sürede tanıtımı son derece önemlidir.

Yöreye çeşitli nedenlerle üst gelir grubu iş adamları ise konaklamak için Antalya, Denizli, Isparta gibi daha zengin turistik aktiviteleri olan yerleşmeleri tercih ettiklerinden, Burdur'da iç turizm talebi, Turizm Belgeli Tesislerden çok Belediyeden Belgeli Tesislere yönelmiştir.

b) Gelişmesi Beklenen Turizm Türleri

Burdur için önerilen potansiyel turizm türleri arasında, büyük yatırım gerektirmeyen, kısa dönemde gerçekleşmesi mümkün olan ve başlangıçta canlılık getirecek turizm türleri şunlardır: Göl turizmi, Kuş gözlemciliği, Av turizmi, Kamp ve karavan turizmi, Mağara turizmi.

G.BATI AKDENİZ BÖLGESİ(Antalya-Burdu-Isparta)

Akdeniz Bölge Turizminin Dünya Turizmindeki Yeri

Akdeniz turizmi dünya turizmindeki gelişmeye paralel olarak düzenli bir büyüme içerisinde. Akdeniz, dünya turizminin üçte birini gerçekleştirmektedir. Bu pay, yatak kapasitesi bakımından daha yüksek, turizm geliri bakımından daha düşük (%25) tür. Türkiye ve Antalya Akdeniz Turizminin bir parçası olarak bölge ülkelerinin rekabetinden etkilenmektedir.

Türkiye Turizmindeki Gelişmeler

Türkiye'ye 1963 yılında gelen turist sayısı 198.000'dir. 1980-2000 yılları arasında; turist sayısı 1.288.060'dan 10.412,000 kişiye, turizm gelirleri ise 326,654.000 \$ dan 7.636,000,000 \$'a yükselmiştir. Bu dönemde ise turist sayısındaki ortalama yıllık artış oranı yaklaşık olarak %40, turizm gelirlerindeki ortalama yıllık artış oranı ise yaklaşık olarak % 120'dir.

Batı Akdeniz Turizmindeki Gelişmeler

1989 yılında Antalya'ya gelen turist sayısını 100 kabul ettiğimizde geçen on beş yıl içerisinde turist sayısı endeksi 46 kat artarak 4629.8'e ulaşmıştır. Aynı dönemde ülkemizin turist sayısı endeksi 4.8 kat artarak 483,9'a yükselmiştir. Bu karşılaştırma Antalya'ya gelen turist sayısının ülkemize

gelen turist sayısından çok daha hızlı artışının göstergesidir.

Yabancı Turist Kimlikleri

Almanya, Avusturya, İsveç, İngiltere, Hollanda İsviçre, Fransa, Finlandiya, Danimarka, Belçika, İtalya İsrail ve Rusya, Antalya'ya gelen turistlerin hemen, hemen tamamını oluşturmaktadır, Almanlar, Avusturyalılar ve son yıllarda Ruslar pazarın büyük bir payına sahiptir.

Yabancı Turist Mevisimi

Bölgeye gelen turistlerin geliş için tercih ettikleri aylar, Haziran-Eylül arasındadır. Yüksek sezon olarak tanımlanan bu aylarda meteorolojik koşulların yaşamı zorlamasına rağmen tercih edilmesi turistlerin geliş nedeninin tatil olduğunun göstermektedir.

2001 yılında turistlerin geliş nedenleri arasında tatilin payı %60'lardan %52'ye düşmüştür. Kültürel amaçlı gelişler %7,8 ile üçüncü sırada. İş nedeniyle gelişler %11,5 ile 2. sırada. 2001 yılında alış veriş nedeni ile gelenler, %7,2'ye düşmüştür. Gelen turistlerin %27. 6'sının aylık ortalama geliri 1000-2500 \$ arasındadır. Bu oran ile bu gelir düzeyine sahip olanlar gelen turistler arasında ilk sırayı alır. Bu gelir dilimi batı toplumlarında yoksulluk sınırının altındadır.

Burdur ve Isparta'ya Uğrayan Turist Sayıları

Burdur ve Isparta illerinde turizm henüz iç turizmle sınırlı olmakla birlikte, az sayıda turist turlarının varlığı izlenmektedir.

Bir fikir vermesi bakımından; iki ilimizi ziyaret eden turist sayısı aşağıdaki gibidir

Yıllar :	1998	1999	2000	2004	2005
Burdur:	5683	6745	3049	88221	78101
Isparta :	62274	44486	62528		

Her iki ilimize gelen turist sayısı içinde yabancıların oranı %10 civarında ve ortak özelliği, yerli turistlerce tercih edilmesidir. Bu özelliği teşvik eden unsurlardan bir tanesi de her iki ildeki askeri eğitim tesisleri ile üniversitelerin varlığından kaynaklanmaktadır. Antalya ile karşılaştırıldığında turist sayısında ortaya çıkan orantısızlık, turizm arz kapasitesinin gelişmemiş, turizm varlıklarının tanıtılmamış olması ve bu bölgenin kıyı turizmi ile bağlantısının olmamasından kaynaklanmaktadır.

Bölgesel Turizmin Gelecek Profili

Önümüzdeki 20 yıllık dönemde turizm talebindeki temel eğilimler belirlenmiştir:

Daha kısa süreli tatilleri tercih edecekler.

Emekli, çocuksuz çiftler ve gençlerin turizmdeki yeri artacaktır.

Asya kökenli turist sayısı hızla büyüyecektir.

Turizmde tüketici koruma politikaları evrensel boyut kazanacaktır.

Tatil tercihleri eğitim-eğlence -heyecan, konfor yönünde değişecektir. Daha özel nitelikli talepler ortaya çıkacaktır.

Kültür turizmi ve kalite talebi yükselecektir. İş turizmi veya kongre turizmi, sağlık turizmi öne çıkacaktır.

Çevre duyarlılığı ve sağlık kaygısı giderek belirleyici olacaktır. Bu duyarlılık imaj konusunun önem kazanacağını göstermektedir.

Eko-turizm ve kültürel turizm giderek yoğun bir şekilde talep görmektedir. Bu talep doğal ve tarihsel çevreler üzerinde giderek baskı oluşturacak sorunlara yol açabilecektir. 'Sürdürülebilir Turizm' ilkeleri doğrultusunda karşılamaya yönelik olarak 'Sürdürülebilir Koruma-Geliştirme Plan ve Projeleri' hazırlanmalıdır.

Burdur İli'nde; turizmin geliştirilmesi, çeşitlendirilmesi hedeflenirken, 'DOĞAL' ve 'TARİHSEL/KÜLTÜREL' çevrelerin korunması ve geliştirilmesine yönelik olarak 'VİZYON, SENARYO, STRATEJİ ve POLİTİKALAR' geliştirilmelidir.

H. BURDUR'UN SLOGANLI TANITIM DÖNEMLERİ

Burdur'da, (21 Aralık 2003-2 Haziran 2006) tarihleri arasında görev yapan ve unutulmaz hatıralar bırakan Vali Can Direkçi, Burdur'un tanıtıma büyük ihtiyacı olduğunu ifade ederek, sloganlı afiş reklamları yaptırdı. Afişlerde ve her türlü tanıtım faaliyetlerinde kullanılmak üzere ilk defa bir tanıtım sloganı belirlendi.

UYUYAN GÜZEL BURDUR

Kendisinden sonra göreve başlayan II. Özbek dönemine kadar kullanılan slogan "Uyuyan Güzel" sloganıydı. Can Direkçi bu sloganın açıklamasını şöyle yaptı: "Burdur, henüz Burdurlular tarafından bile yeterince tanınmamış güzelliklerle dolu çok güzel bir şehirdir. Ancak Burdur, sahip

olduğu potansiyeller ve taşıdığı bu güzelliklerle uyumaktadır. Uyuyan bu güzelin uyandırılması gerekmektedir. Burdurun durumunu ve hedefini ifade etmesi bakımından "Uyuyan Güzel" sloganının uygun olduğunu düşünüyoruz."

BUR ADA DUR!

İlimizde (10.02.2003 ile 18.12.2003) tarihleri arasında kısa bir görev dönemini takiben merkeze alınmasının ardından, açtığı yürütmeyi durdurma davasından sonra bir süre bekleyen Özbek, açtığı iptal davasını Mayıs 2006 içinde kazanarak, 5 Haziran 2006 tarihinde yeniden göreve başladı.

İkinci dönem, mahkeme kararıyla göreve başlayan

M. Rasih Özbek, "Uyuyan Güzel" sloganının uygun olmadığını, çünkü Burdur'un uyandığını belirterek, kısa sürede bir slogan belirlenmesi gerektiğini söyledi. Vali Özbek, yaptığı bir toplantı ile Burdur'un yeni sloganı, "Burada Dur" olarak 2.10.2006 tarihinde belirlendi.

Vali, belirlenen bu sloganı; çeşitli vesilelerle Burdur'un özelliklerini sıralamanın ardından, "Burada Dur! Çünkü burası Burdur" şeklinde bir söyleyişle kullandı.

Slogan Tespitinde Nelere Dikkat Edilmeli?

Bir ilin tanıtılması ve kalkınması için slogan kullanmanın günümüzde önemli hale geldiğini biliyoruz. Ürün satışını arttırmak için olduğu kadar; bir turizm, kültür, folklor, ticaret ve sanayi alanı da olan şehrin reklama ve tanıtıma büyük ihtiyacı vardır.

Ancak bu kadar önemli bir konuda, sloganın da en etkili ve en doğru olanına ulaşılmalıdır. Bunun yöntemi ise; geniş katılım, akademik zemin ve profesyonellik olması gerekir. Böyle önemli konuların, kamuoyunun gündeminde olgunlaşma süreci yaşaması da gerekebilir.

Sloganda olumsuzluk, durgunluk, hareketsizliği emretme çağrıştıran kelimeler değil; aktiflik, uyanıklık, ilerlemek, dinamiklik, ideal, hedef, umut, heyecan, orijinallik, dikkat çekicilik vs. özellikler taşıyan kelimelerden oluşması uygun olur.

8. BÖLÜM EĞİTİM-KÜLTÜR

BURADA DUR...!

ÇÜNKÜ BURASI BURDUR

BÖLÜM VIII. EĞİTİM-KÜLTÜR

A. BURDUR'DA EĞİTİM

İlde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak 157 İlköğretim Okulu, 156 Anasınıfı, 8 Bağımsız Anaokulu, Ortaöğretimde; 17 Genel Lise, 26 Meslek Lisesi, 4 Anadolu Lisesi, 2 Anadolu Öğretmen lisesi ve 1 Fen Lisesi olmak üzere toplam 51 Lise, bulunmaktadır.

İldeki okullarda okul öncesinde 3495 öğrenci, 279

öğretmen, ilköğretim okullarında 28376 öğrenci, 1431 öğretmen, orta öğretimde 9919 öğrenci, 752 öğretmen, mevcuttur.

Sınıf başına düşen öğrenci sayısı: Okul öncesi 14, İlköğretim 17, Orta öğretim 18'dir.

İl'de okullaşma oranı: Okul öncesi % 49.33, ilköğretim % 99.20, ortaöğretim % 91.89, okur yazarlık oranı % 98'dir.

Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı: Okul öncesi 14, ilköğretim 20, orta öğretim 13 öğrencidir.

İl merkezine, yatılı olmak kaydıyla 1 Sosyal Bilimler Lisesinin, 1 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinin ve 1 Fen Lisesinin Bakanlık yatırımı olarak yapılması sağlanmalıdır.

İlköğretimde taşınmalı sistem çerçevesinde, il genelinde, 210

MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ (1985-2007)

BELGE TÜRÜ	MERKEZ	BUCAK	GÖLHİSAR	KARAMANLI
USTA ÖĞRETİCİ BELGESİ	1152	825	257	166
USTALIK BELGESİ	5903	2741	1032	1111
KALFALIK BELGESİ	3675	1256	884	562
ÇİRAKLIK MERKEZİ	583	216	143	836

okuldan 49 okula 7660 öğrenci taşınmaktadır.

B.MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ(MAKÜ)

İlde ekonomisi, kültürü ve sosyal yapısı açısından sevindirici bir gelişme de, 2006 kurulan Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ)'dir. Yeni yapılanmakta olan üniversite; halen Eğitim, Veterinerlik ve Fen-Edebiyat'tan oluşan 3 fakülte, 3 enstitü, 2 yüksekokul ve 5 Meslek Yüksekokulu ve 2 araştırma merkezi bulunmakta. 236'sı akademik ve 150'si idari olmak üzere, yaklaşık 400 çalışanı ile hizmet veren üniversite, yaklaşık 13 bin öğrenci sayısına ulaşmıştır. MAKÜ, öğretim üyeleri, çalışanları ve öğrencileri ile ilin sosyal ve kültürel gelişmesine katkıları yanında, ekonomiyeye de canlılık kazandırmaktadır. Daha önemlisi, üniversite-sanayici işbirliği ile yapılan AR-GE çalışmalarındır.

Hayvan Hastanesi

Burdur ekonomisinin en temel unsurlarından biri olan hayvancılığın gelişiminde çok büyük rol oynayacak olan "Hayvan Hastanesi", Veterinerlik Fakültesi bünyesinde kurulmaktadır.

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi kampus yapılanması başlamış ve 2007'de açılan Fen-Edebiyat Fakültesi binası, Burdur Ticaret ve Sanayi Odası Yönetimi ve Başkan Yusuf Keyik'in üstün gayretleriyle yapılmıştır.

Üniversite ve Sanayi

Sanayinin üretimleri, insanın ihtiyaçlarını karşılarken, bir yandan da ülkelere katma değer oluşturur ve bununla birlikte sosyoekonomik dengeyi de sağlamaktadır. Bu anlamda; sanayilerin var olması, gelişmesi,

büyümesi ve sürekli yenilenmesi, o ülke ve insanı için de son derece hayati önem taşımaktadır.

Günümüzde, hangi konu üzerinde çalışma yapılırsa yapılsın, bilimsel araştırmaların önemi sürekli artmaktadır. Teknolojide, tıpta, sosyolojik ve kültürel alanda, şehirleşme ve hayat standardının artırılmasında, hatta siyasi alanda, bilimsel çalışmalar en temel aktör durumundadır.

Bilimsel çalışmaların kaynağı, doğuş noktası, cevheri, üniversitelerdir. Üniversiteler ise, ülkelerin geleceği bakımından çok büyük bir öneme sahiptir. Bu nedenle üniversitelerin yaygınlaştırılması, geliştirilmesi, her türlü imkanlara

kavuşturulması, öncelikle buldukları yöreye, ülkeye ve insanlığa büyük katkılar sağlayacaktır. Bu manada, Burdur için MAKÜ de özel ve çok ciddi bir öneme sahiptir.

Sanayi çevreleri ile üniversiteler, bilimsel araştırma ve geliştirme AR-GE çalışmalarında sıkı ilişkiler içerisinde olmalıdırlar. Bu karşılıklı ilişki, sanayilere bilgi, teknoloji, maliyet faydası, pazar gelişimi, yenilenme (yeni adıyla inovasyon) olarak yansırken; üniversitelere de bir laboratuvar ortamı sağlamaktadır.

Ülkemizde bu yönde bir ilişki; geleneksel yönetim anlayışı, bürokratik engeller ve bazı fiziksel sıkıntılar gibi nedenlerle yeterince oluşturulamamıştır. Bu bakımdan, henüz yolun başında olan Burdur sanayicileri ve MAKÜ, baştan bu ilişki sistematiğini kurarak gelişmelidir. Bu yönde ihtiyaç duyulacak hukuki ve idari düzenlemeler yapılmalıdır. Burdur'un, sanayi-üniversite ilişkilerinde örnek bir il

MAKÜ'ye katkıda bulunanlara açılış töreninde ödül

Rektör Prof. Gökay Yıldız

olmaması için, (belki zihniyet faktöründen başka) hiçbir nedeni yoktur.

Göller Bölgesi Teknokent AŞ

Burdurlu sanayicilerin temsilcisi olarak Burdur TSO, henüz Burdur MAKÜ üniversitesine kavuşmadan, SDÜ ile kurulan Teknokent içinde yer aldı. SDÜ kampusunda bulunan Göller Bölgesi Teknokenti, Ocak-2006'da, "Göller Bölgesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici ve İşletici A.Ş." isimi ile ana sözleşmesi imzalanarak kuruldu.

SDÜ Rektörü Prof Dr. Metin Lütfi Baydar, Isparta Tso Başkanı Hasan Hüseyin Kaçıkoc, Isparta Belediye Başkan Yrd ve Isparta Ticaret Borsası Başkanı Murat Dolmacı, Burdur Belediye Başkanı Sebahattin Akkaya, Burdur Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Yusuf Keyik, kurucu olarak yer aldı.

MAKÜ'NÜN KURULUŞU

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 1 Mart 2006 tarih ve 26111 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5467 sayılı kanunla kurulmuştur.

Bu kanunla, Süleyman Demirel Üniversitesi'ne bağlı olan; Burdur Eğitim Fakültesi, Burdur Sağlık Yüksekokulu, Burdur Meslek Yüksekokulu, Ağlasun Meslek Yüksekokulu, Bucak Emin Gülmez Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Bucak Hikmet Tolunay Meslek Yüksekokulu, Gölhisar Meslek Yüksekokulu ile Akdeniz Üniversitesi'ne bağlı olan Burdur Veteriner Fakültesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne devredilmiştir. Aynı yasa ile Fen-Edebiyat Fakültesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü kurularak, MAKÜ oluşumuna katılmıştır.

MAKÜ'nün 2007 Yılı Genel Değerlendirmesi ve 2008 Yılı Hedefleri

Burdur; sahip olduğu tarihi, coğrafi, ekonomik ve kültürel değerlerle yükseköğretim açısından elverişli konumda bulunan illerimizden birisidir. Burdur'umuzun bu avantajlı durumu Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nin kurulmasıyla birlikte daha da güçlenmiştir. Burdur'un bu yeni gücü, ilimizin sorunlarının çözümüne yönelik araştırmalar yaparak, eğitim hizmetleriyle yöresel kalkınmaya doğrudan

etkide bulunarak, ekonomik, sosyal ve kültürel yapıyı geliştirme çabasında olacaktır.

(MAKÜ) ÜNİVERSİTEMİZİN VİZYONU

MAKÜ'nün vizyonu, ilk Rektör Gökay Yıldız tarafından; "Bilimin önderliğine inanmış, yaratıcılığı ve özgün düşünceyi üstün tutan, farklı görüş ve düşüncelerin barış ve hoşgörü içinde dile getirilebildiği; özgür, çok sesli, adil ve şeffaf, akademik ve etik değerlere sahip, eğitimin toplumsal gelişmeye ve toplumsal kültüre öncülük ettiğine inanan, bilim, teknoloji, öğretim, sanat ve spor alanlarında ulusal ve uluslararası rekabet gücüne sahip bir üniversite olmak." olarak ifade edilmiştir.

FAKÜLTELER

Eğitim Fakültesi. Veteriner Fakültesi. Fen Edebiyat Fakültesi

ENSTİTÜLER

Sosyal Bilimler Enstitüsü. Fen Bilimleri Enstitüsü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü

YÜKSEKOKULLAR

Sağlık Yüksekokulu. Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu

MESLEK YÜKSEKOKULLARI

Meslek Yüksekokulu. Bucak Hikmet Tolunay Meslek Yüksekokulu. Gölhisar Meslek Yüksekokulu. Bucak Emin Gülmez Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu. Ağlasun Meslek Yüksekokulu

REKTÖRLÜĞE BAĞLI ARAŞTIRMA MERKEZLERİ

Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi. Stratejik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi.

REKTÖRLÜĞE BAĞLI BÖLÜMLER

- Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü. - Beden Eğitimi ve Spor Bölümü. - Enformatik Bölümü. - Güzel Sanatlar Bölümü. - Türk Dili Bölümü. - Yabancı Diller Bölümü.

KOORDİNATÖRLÜKLER

- Meslek Yüksekokulları Koordinatörlüğü. - Dış İlişkiler ve Sokrates Koordinatörlüğü.

Üniversite Kadroları

Üniversitemiz 24.08.2006 tarihinde 207 adet dolu akademik kadro ile faaliyetine başlamış iken:

Halen 16 adet araştırma görevlimiz, Üniversitemiz adına 2547 sayılı Kanun'un 35. maddesi uyarınca diğer üniversitelerde doktora eğitimi yapmaktadır.

Üniversitemiz 24.08.2006 tarihinde 82 adet idari kadro ile faaliyetine başlamış olup, 2006 yılına ait verilen açıktan atama kontenjanına bağlı olmak üzere, 2007 yılı içerisinde KPSS den toplam 69 adet İdari Personel atanarak 165 adet idari personel sayısına ulaşılmıştır.

EĞİTİM-KÜLTÜR

Veterinerlik Fakültesi Öğretim Üyeleri

Doç.Dr. Doğa PEKSOYLU Veteriner Fakültesi Dekanlığı
Doç.Dr. Mustafa SAATÇI Veteriner Fakültesi Dekanlığı
Yrd.Doç.Dr. Kenan SEZER Veteriner Fakültesi Dekanlığı
Yrd.Doç.Dr. Metin Koray ALBAY Veteriner Fakültesi Dekanlığı
Yrd. Doç. Dr. Ramazan AZANIR Veteriner Fakültesi Dekanlığı
Yrd.Doç. Dr. Mehmet HALIGÜR Veteriner Fakültesi Dekanlığı
Yrd. Doç. Dr. Ayşe HALIGÜR Veteriner Fakültesi Dekanlığı
Yrd. Doç. Dr. Özen KURŞUN Veteriner Fakültesi Dekanlığı
Yrd. Doç. Dr. Dilek ÖZTÜRK Veteriner Fakültesi Dekanlığı

MAKÜ Bütçesi

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi(MAKÜ)'nin 2008 yılı genel bütçesi, 26.665.000 YTL(26 trilyon 665 milyar) olup, yeni kurulan 15 üniversite içerisinde bütçe büyüklüğü açısından 4. sırada yer almaktadır. Üniversite'nin 2008 yılı yatırım bütçesi ise; 9.000.000 YTL (9 trilyon) olarak kabul edilmiştir. ECTS (European Credit Transfer System), AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi) ERASMUS, SOKRATES programları için komisyon oluşturulmuştur.

Üniversite Kütüphanesi

MAKÜ Kütüphanesi 2 katlı binada hizmet vermektedir. Kitap sayısı, 17 183 adete çıkmıştır. 4 adet veri tabanı, araştırmacıların hizmetindedir. 65 adet süreli yayın satın alınmaktadır. İnternet ortamında da hizmet sunulmaktadır. Ana bilgisayarların alınmasıyla ve kısa bir süre sonra IP blokları, ULAKBİM tarafından aktarılarak kendi IP'lerinden çıkış yapılacaktır.

Kurulduğundan beri, web sayfası ile sürekli güncellenerek internet ortamında üniversitemizin bilgilerine ulaşılmaktadır.

MAKÜ'de, 32 adet öğrenci topluluğu mevcut olup, bu topluluklara maddi destek sağlanmaktadır. "MAKÜ 1. Bahar Şenliği" 22-23 Mayıs 2007 günlerinde tüm öğrencilerimizin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

İlk Mezuniyet

2006-2007 öğretim yılı sonunda Üniversitemizin ilk mezuniyet töreni 07 Haziran 2007 tarihinde SDÜ Rektörü ve Üniversitemizin İlk Rektörü sayın Prof. Dr. Metin Lütfi BAYDAR ile Akdeniz Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Mustafa AKAYDIN'ın katılımıyla Atatürk Stadyumunda gerçekleştirilmiştir.

Faaliyetler

-2007 yılında Bilimsel Araştırma Projeleri kurulmuş ve

komisyon oluşturularak çalışmalar başlamıştır. 25 proje başvurusu yapılmış bunlardan 17'si kabul edilmiştir. Kabul edilen projelerin malzeme alımları yapılmıştır.

-Avrupa Üniversiteleri Birliği olan EUA' ya üniversite olarak üye olunmuş ve ERASMUS kapsamında öğretim elamanı ve öğrenci değişimi başlamıştır. Münih Üniversitesine yaz aylarında öğretim elamanı ve öğrenciler giderek ERASMUS kapsamında eğitim-öğretim göreceklendir.

-Üniversitemiz tarafından, adını onurla taşıdığımız ulusal şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u her yönüyle tanımak ve değerlendirmek amacıyla Kasım 2008 ayında "I. Uluslararası Mehmet Akif Ersoy Sempozyumu" düzenlenmesi planlanmaktadır.

- Tüm akademik birimlerimizde öğrenci temsilcileri seçimleri yapılmış, böylece öğrencilerimizin gerek bölümlerde, gerek yüksekokul ve fakültelerde ve gerekse rektörlük düzeyinde temsil edilmeleri sağlanmıştır.

- 2005 yılının kasım ayında yapılan "I. Burdur Sempozyumu" bildiri 2 cilt basılmış olup Türkiye genelinde tüm il valiliklerine üniversite ve üst düzey yöneticilere gönderilmiştir. Aynı zamanda internet ortamında da ulaşılması sağlanmıştır.

Bu arada her üç fakültemizin de dekanları atanmış ve görevlerine başlamışlardır.

- Eğitim Fakültesi Dekanlığına Prof. Dr. Mehmet YALÇINER, Fen-Edebiyat Fakültesi

Dekanlığına Prof. Dr. Nilgün ÇELEBİ, Veteriner Fakültesi Dekanlığına Prof. Dr. Hikmet ALTUNAY atanmışlardır.

MAKÜ'nün Gelecek Hedefleri

Üniversitenin öğrenci sayısı; beş yıllık gelecekte Eğitim Fakültesi bünyesinde açılacak olan Fen Bilgisi Öğretmenliği II Öğretim Programına 400 öğrenci, Fen Edebiyat Fakültemiz bünyesinde açılacak 14 bölüme 2500 öğrenci ve Bucak Zeliha Tolunay Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu bünyesinde açılacak olan üç bölüme 600 öğrenci ve Çavdır Meslek Yüksekokuluna 1500 öğrenci alınması ile toplam 17630 ulaşılacaktır.

Batı Akdeniz Bölgesi, Türkiye ve dünya ölçekleri düşünülerek Burdur ilinin sosyal, kültürel ve ekonomik dokusuna uygun olan aşağıdaki alanlarda uzmanlaşma hedeflenmektedir. Bu alanlar,

Hedef Alanları

Hayvancılık (Et ve Süt Ürünleri). Hayvan Sağlığı ve Bakımı. Organik Tarım ve Tarım Makineleri. Doğal Taş İşleme ve İşletmeciliği (Mermercilik, Traverten vb.). Öğretmen

Yetiştirme ve Eğitim. Güzel Sanatlar, Türk Müziği ve Enstrüman Yapımı. Halk ve Çevre Sağlığı. Teke Yöresi Halk Bilimi. Arkeoloji ve Sanat Tarihi. İşletmecilik ve Finans. Bilişim ve Bilgi Teknolojileri. Yer Bilimleri ve Paleontoloji' den oluşmaktadır.

Üniversitemizde bu uzmanlık alanlarına dayalı olarak açılması düşünülen akademik birimler ise: İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu, Yabancı Diller Yüksekokulu, Türk Müziği Devlet Konservatuvarı, Çavdır Meslek Yüksekokulu, Tefenni Meslek Yüksekokulu, Yeşilova Meslek Yüksekokulu, Karamanlı Meslek Yüksekokulu, Altınyayla Meslek Yüksekokulunun açılması planlanmaktadır.

MAKÜ KAMPÜSÜ

Üniversitemizin Kampus alanı, Burdur merkezinde Güneyinde yer alan Örtülü Mevkisi olarak belirlenmiştir. 2008 yılı içinde öncelikli olarak Veteriner Fakültesinin ve bazı birimlerin inşaatının başlanması planlanmıştır. Bir önemli öncelik de Hayvan hastanesi ve çiftlik kurulmasıdır.

Kampus Alanında

Yeni kampus alanında; 8 fakülte, meslek yüksekokulu, araştırma merkezleri, kongre binası, hayvan hastanesi, enstitüler, sosyal tesisler, spor merkezi, merkezi derslikler, stadyum, çarşı ve kütüphane yer alacaktır. Kalan alanlar ise, ağaç dikilerek üniversitemiz ormanının oluşması sağlanacaktır.

Uzun vadede öngörülen öğrenci sayısı, yaklaşık 35 000'e ulaşacağı hesaplanmıştır. Bu sayının 500'ü lisansüstü, 12 500'ü lisans, 22 000'i de önlisans öğrencisi olabileceği düşünülmektedir. Öngörülen sayının 20 000'i Burdur merkezde, 15 000'inin de ilçelerdeki birimlerimizde öğrenim planlanmaktadır. MAKÜ'nün geleceğe ait tüm çalışmalarını, stratejik planları ve simülasyon modelleri, yöremizin gerçek problemlerinin çözümleri ile ilgili olacaktır.

FAKÜLTE VE YÜKSEKOKULLAR

OKULUN ADI	AKADEMİK PERSONEL	İDARİ PERSONEL	ÖĞRENCİ SAYISI
EĞİTİM FAKÜLTESİ	92	20	3070
VETERİNER FAKÜLTESİ	34	17	232
BURDUR MESLEK YÜKSEK OKULU	26	15	2834
BUCAK HİKMET TOLUNAY M.Y.O	16	8	2568
SAĞLIK YÜKSEK OKULU	18	15	517
GÖLHİSAR MESLEK YÜKSEK OKULU	11	5	1378
AĞLASUN MESLEK YÜKSEK OKULU	4	5	875
BUCAK EMİN GÖLMEZ MESLEK YÜKSEK OKULU	3	3	344
TOPLAM	204	88	11818

Burdur'da Mehmet Akif Ersoy Üniversitesine bağlı Eğitim Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Burdur Ağlasun, Bucak(2) ve Gölhisar Meslek Yüksekokulları ile Sağlık Yüksekokulu, bulunmaktadır. Bu fakülte ve yüksekokullarda 204 akademik personel, 11818 öğrenci ve 88 idari personel bulunmaktadır. Fakülte ve yüksekokullardaki akademik ve idari personel ve öğrenci mevcudu aşağıda gösterilmiştir.

I. Uluslararası Mehmet Akif Ersoy Sempozyumu (19-21 Kasım 2008)

Belediye Başkanı Sabahattin Akaya ve M. Akif Ersoy "Bu sempozyumda Mehmet Akif'in mutlaka Burdur'la irtibatının kurulması da hedef alınmalıdır diye düşünüyorum. Çünkü Mehmet Akif Ersoy, Burdur'un ilk milletvekilidir. Bunun yanında Akif'in Burdur'a gelişi, Burdur'da ne yaptığı, halkla nasıl karşılaştığı, neler anlattığı konularında çok fazla bilgi yok. Benim bildiğim, Mehmet Akif Ersoy Burdurluların daveti üzerine milletvekili olduktan sonra Burdur'a gelmiş.

Oğlu Emin anlatıyor; "Babamı hükümet konağının önünde halka hitap ederken gördüm. Düşmanın mülevves çizmeleri altında çiğnenen vatan toprağını, Yunanlıların Ege Bölgesi'nde halka yaptıkları zulüm ve işkenceyi öyle heyecanla öyle içtenlikle anlatıyordu ki; halk hiçkinğa boğulmuştu."

Daha sonra Antalya'ya, oradan tekrar Ankara'ya döndü. Bununla ilgili Burdur'umuzda 1 tane fotoğraf var. Benim ulaşabildiğim başka bir bilgi yok. İnşallah bu sempozyumda Büyük Akif'in Burdur'la olan irtibatı irdelenir. Burdur'la ilgili ne varsa ortaya çıkar diye ben heyecanlanıyorum, seviniyorum."

Vali Rasih Özbek'in Arkeometre ve Arkeoloji Dileği

Sempozyumlar elbette üniversitelerin görev alanları içinde asli görevlerindedir. Ben ilerde, arkeoloji bölümü kurulduğunda da uluslar arası arkeometre diye bir sempozyum yapılır; buna dünya'nın her tarafından saygın ve alanında önde gelen hocalar, arkeologlar katılırlar ve onu da Burdur'da yaparız diye düşünüyorum. MAKÜ'nün

EĞİTİM-KÜLTÜR

arkeoloji bölümünün de bir an önce açılması gerektiği konusundaki duygu ve düşüncelerimi burada aktarmak istiyorum.

Çünkü Burdur'da 25'i aşkın antik kent, ören yeri var. Başka bir yerde bulmak çok zordur. Hele bunlardan herhangi birisi bir Avrupa ülkesinde örneğin; Hollanda da olsa, Hollanda başka ticareti falan bir kenara bırakır, o değerini satar. Bucak'ta İncir Han yıkılıp duruyor. Susuz han da öyledir. İşte onlardan birisi bir Belçika'da olsa, bir Fransa da olsa ne hale gelir diye düşünüyorum.

Rektör Prof. Gökay Yıldız

"Burdur arkeoloji zenginlikler bakımından çok önemli bir yöremiz. Bu nedenle mutlaka ve mutlaka arkeoloji bölümünü açacağız.

M. Akif Ersoy Sempozyumu'nu Uluslararası boyutta yapıyoruz. Çünkü Akif; bu coğrafyada sadece Türkiye'nin sınırları içerisinde değil, bu coğrafyaya mülk olmuş ve bu coğrafyada Mısır'da bulunmuş Türkiye Cumhuriyetlerinde M. Akif Ersoy üzerine çalışmalar yapan çok bilim adamı var. Arkadaşlarımız internetten taramalarını yaptılar. İsimlerini çıkarttılar. Gerek Balkanlarda, gerek Türkiye Cumhuriyetlerinde ve gerekse Mısır'da, üniversitelerde M. Akif Ersoy üzerine çalışmalar yapan öğretim üyelerini bulduk. Onları da davet edeceğiz.

C. KÜLTÜR- KÜTÜPHANE VE MANEVİ DİNAMİKLER

19'uncu asrın son yarısına kadar, Burdur'un kitabı ve okuyanı ve medreseleri çok bir memleket olduğunu görüyoruz. Bugün, elde mevcut eski kütüphane yerleri ve lise kitaplığında mahfuz (saklanan) kitaplar, bunu bize sarıh(açık) olarak göstermektedir. Bilhassa (özellikle) yazma kitapları çok ve kıymetlidir. Eski kitaplıklar da harap bir haldedir.

Büyük Alim Şeyh Sinan

Eskiden Burdur'a sahip olduğu alimler ve eğitim müesseseleri nedeniyle Medine Şehrine bir nevi nazire için Küçük Medine adıyla anıldığı anlatılır. Bilhassa 1740'dan sonra eğitim alanında atılım yapan Burdur'un küçük bir Anadolu kasabası olmasına rağmen sahip olduğu çok

sayıda medrese ile bu unvanı hak ettiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Rivayetlerde şehrin 33 medreseli bir yer olduğu vurgulanır. Nitekim eski kaynaklar bunu doğrular niteliktedir.

19 Asrın tanınmış alimlerinden Şirvani Zade, fıkıh tahsili için 1805 yılında Burdur'a gelmiştir. İlk medrese, Hamit Oğlu Dünder Beyin torunu Burdur Emiri Muzaferrettin Mustafa Bey tarafından 1344 yılında yaptırılan Muzafferiyeye Medresesi'dir ki; Mustafa Bey daha sonra Hamit Beyliği'nin tamamını ele geçirmiştir. Ulu caminin batı tarafında olduğu anlaşılan medresenin kitabesi bize ulaşmış ve günümüzde Burdur Müzesi bahçesinde sergilenmektedir. Ancak medresenin Hamit Beyliği'nin yıkılmasından sonra bakımsızlıktan harap olduğunu düşünmek mümkündür.

Fatih ve İkinci Beyazıt devirlerinin büyük alimlerinden olan ve Fatih'in ilim sohbetlerine bizzat katıldığı için Sultan Hocası olarak da bilinen Şeyh Sinan Hamidi (Gerçek adı bu iken nereden uyduruldu bilinmez, çağdaşı Bursalı Sinani Rumi ile karıştırmasından ötürü onunla ilgili bilgi veren tüm kitaplarda adı Sinanı Rumi olarak anılır. Bu hatalı durum sürüp gitmektedir), ömrünün son yıllarında ders verdiği medreseden ve yerden ayrılarak memleketi Burdur'a yerleşmişti. Şeyh Hamidi'nin sonradan adını alan Şeyh Sinan (Sinan) Mahallesi'nde bir medrese ve dergah kurup, ilmi faaliyetine burada devam ettiği tarihi kaynaklarca zikredilir.

Hacı Rahmi Sultan

Geçen yüzyılda yaşamıştır. Burdur'un manevi dinamiklerinden Hacı Rahmi Sultan, Asıl ismi Hıdır'dır. Esasen Harput'un bir köyündendir. On iki yaşına geldiğinde babasından izin aldı ve okumak için İstanbul'a, abisinin yanına gitti. Nakşi tarikatındandı. Şeyhi Hacı Hasan Feyzi,

ismini Rahmi olarak değiştirdi.

Hacı Rahmi Sultan İstanbul'da eğitimini tamamladıktan sonra Tekirdağ'a kadı olarak tayin edildi. Ancak Şeyhinin, kadılığı bırakmasını ve Burdur'a gidip iman ve Kur'an'a hizmet etmesini istemesi üzerine Burdur'a geldi, yerleşti ve evlendi. Nasuhîzade Şeyh Mehmed Efendi onun talebesidir. Hacı Rahmi Sultan 1916 yılında vefat etti. Öldükten sonra mezarı tahrib ediliyor. Aradan yıllar geçiyor; yeri ihtilafı kalıp unutuluyor ve üzerine bir bina yapılmak isteniyor ama; Ankara'daki Gül Baba misali, mezarına sahip çıkıyor... Mezar açılıyor, üzerinden uzun yıllar geçmesine rağmen, cesedin sanki bu gün vefat etmiş gibi durduğu görülüyor.

Hava albayı Şeref Bekteşer'in kayınpederi ve Rahmi Sultan'ın oğlu emekli öğretmen Nuri Ermiş, babası hakkında bize şu bilgileri vermektedir:

"Babam Hacı Rahmi Sultan'ın esas ismi Hıdır, kendisi ise Nakşî tarikatındandı. Nakşî şeyhi ve piri Hacı Hasan Feyzi Hazretleri, ismini Rahmi olarak değiştirmişti. 'Bundan sonra senin ismin Rahmi' demişti. Babam Rahmi Sultan esasen Harput'un bir köyündendi. On iki yaşında Harput'ta iken babasından izin alarak ağabeyinin yanına İstanbul'a tahsile gitmiş. Burada tahsilini tamamladıktan sonra, yanındaki bir akradaşıyla birlikte Tekirdağ'a kadı olarak tayin edilmiş. Tekirdağ'da vazifeye başladıktan sonra, Piri olan Hacı Hasan Feyzi, kendisine haber göndererek kadılıktan vazgeçmesini ve Burdur'a gidip orada Kur'an'a ve imana hizmet etmesini istemiş. Rahmi Sultan, şeyhinin bu emri üzerine hemen

EĞİTİM-KÜLTÜR

Kurucusu Devriş Mehmet Paşa olan, Esat Efendi Kütüphanes'inin bugünkü hali.

Burdur'a gidip, orada İslâmiyet'e hizmet etmeye başlamış.»

Kültür ve Kütüphane Şehri Burdur:

Şeyh Sinan'ın 1505 yılında ölümünden sonra, bu mahalle zamanla Burdur'un kültür merkezi haline gelmiştir. Çeşitli medreseler ile Eski sadrazamlardan Devriş Mehmet Paşa tarafından yaptırılıp, çok sayıda kitap vakıf edilen zamanla kubbesindeki kurşunlar bile talan edilerek metruklaşan (harabe haline gelen), Oluklar Altı Kütüphanesi diye de anılan bu gün ahır haline getirilmiş tarihi kütüphane de aynı mahallede kurulmuştu.

Yine Çelik Paşalar eseri olan muhtemelen de daha eski tarihli bir caminin yerine yapılan 18.Yüzyıl eseri Şeyh Sinan Camii ve bazı tarikat dergahları-tekkeleri aynı mahallede idi. Bilindiği üzere, Sinan Camii restore edilmiştir. Çelik Mehmet Paşa Medresesi de bu mahalledeydi.

Mehmet Paşa'nın oğlu Çelik Paşazade Ahmet Paşa'nın

Burdur Küçük Şeyh Mustafa Efendi Kütüphanesi

medresesi, Eski Yeni Camii karşısında bulunuyordu. Çelik Paşanın çok değer verdiği Büyük Şeyh Burduri İbrahim Efendi ve Karakoyunlu Yörüklerinden Mehmet Efendiler, yukarıda adı geçen Sinan Medresesi'ne yeni hücreler ekleyerek öğrenci yetiştirmişlerdi. 1867 yılından bir kayıt, medresenin harap vaziyette olduğunu açıklamaktadır. Kuruluş tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte, 17.yüzyıl ortalarından itibaren Hacı Ahmet Mahallesi'nde eğitim veren ancak sonradan burada ders veren ünlü alimler yetiştirmiş ve Pir Kulu Zade ailesinin adını alan Pir Kulu Zade Medresesi; 20. Yüzyıl başlarına kadar, oldukça önemli alimlerin dersler verdiği bir medreseydi.

Bu medrese bahçesine, Burdur'un yetiştirdiği büyük alimlerden Küçük

Şeyh Mustafa Efendi, son derece güzel bir kütüphane yaptırmıştır. Eldeki bilgiler, yapının 1820'lerde mevcut olduğunu göstermektedir. Klasik Osmanlı Kütüphane mimarisi üslubundaki bina, bugün ayakta. Medresenin ayakta kalabilmiş bazı hücreleri(odaları), uzun yıllar Burdur Müzesi binası olarak kullanıldıktan sonra, yakın tarihte yeni inşa edilen müze binasına duvarlarının üzerleri kaplanarak, dahil edilmişlerdir. Bahçedeki kütüphane de Dösım Kitap satış yerine çevrilmiştir.

Çay Kenan'nda; Ticaret Lisesi'nin yan tarafından başlayıp Köprü Başına kadar olan mevkinin iki yakasında, çok sayıda medrese bulunuyordu. Bunlardan en ünlüleri, aslen Çavdır Kızıllar Köyü'nden olup, 19 Yüz yılın tanınmış Osmanlı alimlerinden olan Muhaddis ve Müfessir Halil Burduri'nin(1853 tarihinde vefat etmiştir.) medresesi, Burdur'da doğup büyüyen Sadrazam Halil Hamit Paşa Medresesi'dir. Hamit Paşa, bu medreseye bir de kütüphane

tesisi ettirmişti. Adı geçen medrese de sonraları burada ders veren ünlü müderris Çeşmeci Zade'den dolayı ismi Çeşmeci Zade Medresesi olarak anılmaya başlamıştı.

Çelik Mehmet Paşa'nın torunlarından Hacı Mahmut Bey Medresesi, Çay Boyu'nda bulunuyordu. Yine Burdur'un tanınmış alimler çıkaran sülalelerinden Kalkani Zadelere medreseleri de bu civardaydı. Son derece kıymetli ilim adamları yetiştiren Urgancı Zade Medresesi'nin ünü Anadolu'ya yayılmıştı. Öyle ki; çevre illerden gelen birçok öğrenci buradan icazet almışlardır. Anadolu'da bulunan mimari eserlerle ilgili değerli çalışmaları bulunan Halil Edhem Bey; 20.Yüzyıl başlarında, Burdur'daki medreselerden bahsederken; bunlardan Pir Kulu ile Urgancı Zade Medreselerinin mimari değeri olduğunu belirtir. Ne yazık ki, Urgancı

Pirkulzade Kütüphanesi

Zade Medresesi'nden bir iz kalmamıştır.

1- Esat Efendi Kütüphanesi:

Elde mevcut vakıf kayıtlarına göre; Şeyh Sinan Mahallesi'ndeki Esat Efendi Kütüphanesi namıyla maruf kütüphanenin müessisi (kurucusu), Sadrı Esbak Derviş Mehmet Paşa'dır. Bu kütüphanenin vakfiyesinde Derviş Mehmet Paşa, kütüphanenin hafızı kütüplüğünü, Şeyh Ömer Efendiye kaydı hayat(ömür boyu) şartıyla ve babadan oğula geçmek üzere verdiği kayıtlıdır. Bu kütüphane, kitap itibarıyla mevcut kütüphanelerin en zengini bulunmakta idi. O zamanlar; kütüphanede yazma ve matbu olmak üzere, 2325 cilt kitap mevcut idi. Bu vakıf kütüphane binası, Burdur kesme taşından, Osmanlı ve Türk kütüphane mimari tarzındadır. Üzerindeki kubbe kurşunla örtülüdür. Bugün harap olmuş ve akmaktadır.

Kütüphanenin inşa tarihi, tahminen 1223 (1808); kütüphanenin kitabesi ise, kıymetli mermer üzerine altın yazı ile ve hattı talik ile hâk edilmişti (yazılmıştı). Bu kitabe, 1330 (1914) depreminde yerinden düşmüş, kırılmış olup, kırılan kitabe de bugün elde mevcut değildir. Elde mevcut kitabenin sureti, zelzele (deprem) tahribinden evvel yazılmış ve zamanımıza kadar gelmiştir.

Kütüphanedeki kitaplar, halk evlerinin kuruluşundan sonra buradan alınıp halk evinde muhafaza edilmek üzere taşınmıştır. Bugün Esad Efendi Kütüphanesi'nde hiçbir kitap yoktur. Osmanlı kütüphane mimarı tarzında yapılmış bu sanat eseri, acilen onarıma muhtaçtır. Tamir görürse iyi bir kütüphane olabilir.

2-Pigol zade Necip Efendi (Pirkul. Bulgur'lu) Medresesi Kütüphanesi:

İnönü Mahallesi'nde (Hacı Mehmet Mahallesi) kütüphane

binası Burdur kesme taşından, Osmanlı Türk kütüphanesi tarzındadır. Tarzı mimarisî(mimari tarzı), oldukça kıymetlidir. Giriş kapısı kemeri güzeldir. Bina, 1330 (1914) depreminde duvarları çatlamış ise de yine sağlamdır. İçinde 430 cilt yazma matbu eser mevcuttu ve Burdur'un ikinci derecede zengin kütüphanesiydi. Yakın zamana kadar kütüphanenin hafızı kütüplüğü müderris Pigol (Pirkul) zadeler tarafından yaptırılmış ve medreseye vakfedilmiştir. Üzerinde inşa tarihi yoktur ama tahminen hicri 1200 (1785)'dir. İçindeki kitaplar halk evine devredilmiştir.

Bu kütüphanenin tarihi kıymeti ve mimari tarzı nazarı itibare alınarak Maarif Vekaleti tarafından mal sahiplerinden istimlak edilmiştir. Bina acilen onarıma muhtaçtır. Tamirden sonra güzel bir

kütüphane olabilir.

3- Sadenzade Hacı İsmail Ağa kütüphanesi:

Değirmenler Mahallesi (aşağı divanbaba) caminin bitişiğindedir. Hayırsever, memleketin hayırlı işlerinde sayısız hizmet ve hizmetleri geçmiş bulunan bu zat, camisine bitişik olarak bir kütüphane yaptırmıştır(1888). Taştan yapılmış küçük bir kütüphanedir. Halen müezzin meşrutesi olarak kullanılmaktadır. Üzerindeki kitabede:

Kesreti hayrat ve mirası ile ifayî nam eden

Sadenzade Hacı İsmail Ağanın eseri.

Sene 1304 (1888)

Sedenoğlu Kütüphanesi'nin kitapları halkevine nakletmek bahanesi ile kitaplığından alınmış, bitişiğindeki caminin üst katındaki kadınlığının üst penceresinin içinde istif halinde, tozlar içinde ve tahminen 300'ü yazma ve 500'ü basma olmak üzere, 800 kadar kitap kayıtsız bir şekilde mukadderatına bırakılmıştır. Caminin kapısından içeri girerken, başınızı yukarı kaldırırsanız kadınlar penceresinde depo edilmiş kitaplar kolaylıkla görülebilir. Bu kitapların en kısa zamanda buradan alınarak, kütüphanede mahfuz(korunan) eski kitaplara dahil edilmesi lüzumludur.

4- Sadrı Esbak Halil Hamit Paşa Kütüphanesi:

Recep Mahallesi'nde Çay Caddesi(M.Akif Ersoy Caddesi) kenarında Çeşmeci Zade Medresesi yanındadır. Bina ahşaptan yapılmış 117 cilt yazma ve basma eser mevcutmuş. Hafızı kütüplüğü (kütüphane müdürlüğü) vazifesi medresenin müderrisi(öğretim üyesi) tarafından ifa edilirken (yerine getirilirken), kitaplar maarife devredilmiştir. Bina da ahşap olduğu için harap olmuş, Hatip Rifat tarafından yıktırılmıştır. Bu yeri bir bahçe şeklindedir.

EĞİTİM-KÜLTÜR

(1)- Bu bölümde, Öğretmen Hüseyin Zahit Karacam'ın tez çalışmasından ve "Burdur 1955" kitabından faydalanılmıştır.

5- Günümüz Burdur İl Halk Kütüphanesi

Burdur İl Halk Kütüphanesi: 45.018 kitabın bulunduğu il halk kütüphanesinin kayıtlı 2057 üyesi var. 2007 yılında 91.402 okuyucu ziyaret etti. Kütüphaneden ödünç alınan kitap sayısı ise, 32.812 adettir.

Çocuk Kütüphanesi :

Merkezde bulunan çocuk kütüphanesinin kitap sayısı, 11.132 adettir. Çocuk kütüphanesinde, 2007 yılında 6.572 kişi kitap okumuş, 450 kayıtlı üyesi var. Ödünç alınan kitap sayısı ise, 2.866 adettir.

Depremevleri Halk Kütüphanesi: Kitap sayısı 8.180 adet, okuyucu sayısı 9.253 kişidir. Ödünç alınan kitap sayısı ise, 4.057'dir.

İlçe Kütüphaneleri:

İlçelerden Altınyayla ilçe halk kütüphanesinde 1703, Bucak ilçe halk kütüphanesinde 15.793, Gölhisar ilçe halk kütüphanesinde 12.334, Karamanlı ilçe halk kütüphanesinde 11.202, Tefenni ilçe halk kütüphanesinde 12.717, Yeşilova ilçe halk kütüphanesinde 10.870, Çavdır

ilçe halk kütüphanesinde 2.156, Akçaköy Elif Nine Halk Kütüphanesinde 6.135, Kozluca Semih Serdar Özveren Halk Kütüphanesinde 2.439, Çeltikçi ilçe halk kütüphanesinde 1.001, Kemer ilçe halk kütüphanesinde 1539 kitap bulunuyor.

İl genelindeki kütüphanelerde toplam 142.219 kitap bulunuyor. İl genelindeki kütüphaneleri ziyaret eden toplam okuyucu sayısı ise, 210.945 kişidir. İl genelindeki kütüphanelerin toplam üye sayısı 7.539, ödünç alınan kitap sayısı 91.527, İl genelindeki kütüphanelerde toplam çalışan sayısı ise, 23 kişidir.

Üniversite Kütüphanesi:

2008 yılı başı itibarıyla MAKÜ Kütüphanesi, iki katlı binada hizmet vermektedir. Kitap sayısı, 17 183 adete çıkmıştır. 4 adet veri tabanı, araştırmacıların hizmetindedir. 65 adet süreli yayın satın alınmaktadır. İnternet ortamında da hizmet sunulmaktadır. Ana bilgisayarların alınmasıyla ve kısa bir süre sonra IP blokları, ULAKBİM tarafından aktarılarak kendi IP'lerinden çıkış yapılacaktır.

Kurulduğundan beri, web sayfası ile sürekli güncellenerek internet ortamında üniversitemizin bilgilerine ulaşılmaktadır.

Taş Oda

Burdur TSO Kütüphanesi

İlk olarak, Bşk. Yusuf Keyik tarafından 2006 yılı başında kurulan Burdur TSO İhtisas Kütüphanesi'nde halen 150 seçme kitap, 125 dergi, 140 CD/DVD bulunmaktadır. Ayrıca, araştırmacılar için "Konular-kaynaklar dizini (alfabetik) bulunmaktadır. Oda kütüphanesi, sürekli zenginleşmektedir.

D. TARİHİ YAPILAR VE GELENEKSEL TÜRK EVLERİ

Sivil mimarlık örneği olarak Baki Bey Konağı, Taşoda, Kocaoda, Mısırlılar Evi, Piri Başlar Evi, İliçin Çetiner Evi, Murtaza Aliler Evi, Çelik Baş Konağı belli başlılarındandır.

Tarihi Burdur Evi

Taşoda Etnografya Müzesi

17. yüzyılda yapılmış geleneksel Türk sivil mimarlık örneklerinden biridir. Bahçe içinde iki katlı bir konaktır. Alt kat depo ve ahır, üst kat oturma bölümü olarak inşa edilmiştir. Adını baş oda kısmının kesme taştan yapılmış olmasından almaktadır. Yapının en eski ve orijinal bölümü, "Başoda" diye adlandırılan odasıdır. Başoda'nın girişinde solda yüklük ve dolaplar, karşı duvarda gömme dolaplar ve ocak sağda ise bir Bursa kemeriyle ayrılmış ve çıkmayla son bulan seki yer almaktadır. Pencere kepenkleri ve dolap kapaklarının aynaları altın varak kaplı kornişlerle çevrelenmiş, yüklük kapakları künde kari tekniğinde yapılmıştır. Yüklük kapakları altın ve gümüş varaklarla bezenmiş, gümüş varakların üzeri kapak işi stilize bitki motifleri ile süslenmiştir. Taşoda'nın sofa ve başodasının tavanları ahşap tavan işçiliği, kalem işi, altın gümüş varak işlemlerle göz alıcıdır. Etnografya Müzesi olarak kullanılmak üzere restore edilmiştir.

Kocaoda (Bakibey Konağı)

Osmanlı sivil mimarisinin en güzel örneklerinden birisidir. 17. yüzyılda yapılmıştır. Bahçe içinde, iki katlıdır. Taş temel üzerine kerpiç ve ahşap yapı malzemesiyle inşa edilmiştir. Tavanları, hayat bölümü ve özellikle başodası, altın ve gümüş varak kullanılarak geometrik, arabesk çiçek

motifleriyle bezenmiştir. Başoda kapısından başlayarak pencere ve vitray pencereleri, dolap kapakları ve üzerindeki nişleri, davlumbazı, yüklük kapakları, pencereler arasındaki ahşap kaplanmış boşlukları, pervazları ve tavan süslemeleriyle ender rastlanan güzellikte bir odadır. "Müze Ev" olarak kullanılmak üzere restore edilmiştir.

Mısırlıların Evi

Şehir merkezinde, Oluklaraltı semtinde bulunan Mısırlılar Evi, dış yapısı, planı ve süslemeleriyle devrinin tüm özelliklerini taşıyan sivil mimarlık örneklerinden biridir. 19. yüzyılda yapılmış bu yapı, küçük bir bahçe içinde ve iki katlıdır. Alt kat taşır. Üst kat ise Bağdadi tekniğinde yapılmıştır. Geç dönem Osmanlı Mimarisi'nin güzel bir örneği olan Mısırlılar Evi, alçı şerbetlik, ahşap yüklükler, ahşap tavan ve tabanlarla süslüdür. Başoda'nın tavanında dairelerle oluşturulmuş, çiçek motifleriyle bezenmiş bir orta göbek ve bunu çevreleyen baklava dilimi motifleriyle süslü bir bordür yer almaktadır.

Pirkulzade Kütüphanesi

Burdur Müzesi'nin içinde bulunan kütüphane yapısı, Osmanlı mimarisinin güzel bir örneğidir. Kütüphane bugün var olmayan Pirkulzade Medresesi'nin bir parçasıdır. 1824 tarihli vakfiyeye göre, Burdur Müftüsü Küçük Şeyh Mustafa Efendi tarafından yaptırılmıştır. Son hafızı kütüpleri Pirkulzade Hacı Hasan Efendi ve oğlu Hacı Necip Efendi olduklarından, Pirkulzade adı ile günümüze kadar gelmiştir. Pirkulzade Kütüphanesi, kare planlı, kubbeli, tek bir mekandan oluşmaktadır. Dış cephesi yöresel bir taşla örülmüştür. Doğudan, geniş bir eyvanın ortasındaki kapıdan girilen yapının, güney dışında tüm cephelerinde demir kafesli pencereler vardır. Pencere üstleri beyaz taşlarla yapılmış yalancı kemerlerle süslüdür. İç kısımda güney

EĞİTİM-KÜLTÜR

duvarına, kitap rafları için kemerli niş biçiminde bölmeler bırakılmıştır.

Deyimler; iyilikler, beddua, yerme, fikir verme, yol gösterme ve uyarı biçimidir.

Soyadı kanunu çıkıncaya kadar, eskiden, kişiler lakapları ile anılır ve tanınırdı. Yurdumuzun her yerinde olduğu gibi, yöremizde de bazı lakaplar soyadı olarak alınmış olmakla beraber, pek çok kişi yeni soyadları almışlardır. Bunlardan bir kısmı gerek şehirde, gerek köylerde, gene eski lakaplarıyla anılır ve tanınırlar. Eskiden düğün davetiyeleri lakaplara göre düzenlenir ve kişileri çok iyi tanıyanlar tarafından evlerine kadar gidilerek dilden söylenirdi.

Tarihi Camiler:

Kültür varlığı olarak camilerimizden Ulu Camii, Saden, Şeyh Sinan, Tepe, Kemer Yukarı, Dengere Camileri, belli başlı örneklerdendir. Burdur'un 1288 (1872) senesi salnamesinde 19 cami, 16 mescit ve namazgâh kaydı mevcuttur. 1330 zelzelesinden sonra bu adet azalmış, 1955'te cami ve mescit sayısı (21) dir.

Ulu Cami

Türk Dönemi'nin yöredeki en önemli dini yapıtı olan Ulu Cami; Burdur Şehir merkezindeki yüksek bir tepe üzerinde, Hamitoğlu Feleküddin Dünder Bey tarafından 1294 yılında yaptırılmıştır. Kare planlı olan cami, kesme blok taşlardan yapılmış olup, ahşap tavanlı ve kiremit çatılıdır.

Selçuklu ve Beylikler döneminin mimari özelliklerini yansıtan Ulu Cami'nin mihrap ve minberi mermerden yapılmıştır. 1920-1922 yılları arasında restore edilerek bugünkü şeklini alan caminin, kare kaideli iki minaresi bulunmaktadır.

Saat Kulesi

Burdur'un simgesi konumundaki Saat Kulesi, Ulu Cami'nin kuzeyindeki giriş kapısının karşısında, 1830 yılında Ahmet Tevfik Paşa tarafından yaptırılmıştır. 1914 yılındaki depremde yıkılan kule, Burdurlu Hacı Rıza tarafından 1936-1937 yıllarında Burdur kesme taşından yeniden inşa ettirilmiştir. 4x4 m2 kaidesi olan zarif ve ilgi çekici Saat Kulesi'nin yüksekliği 30 m. olup, üst bölümünün dört yönünde saat bulunmaktadır.

Şeyh Sinan Camisi

Burdur Merkez Sinan Mahallesi Çobanönü Mevkii'ndedir. Toprak, düz damlı olarak yapılan Cami, 1330 (1914) zelzelesinden sonra karkas inşaat biçimi yapılmış, gördüğü onarımlarla oldukça değiştirilmiş ve üstü çatıyla örtülmüştür. Zelzeleden sonra, Burdur kesme taşından yapılmış zarif bir minaresi vardır. Ne cami, ne de minaresi üzerinde kitabesi mevcut değildir. 1850 yıllarında yapıldığı (19. yy ortaları), daha sonra 1890 yılında onarım gördüğü bilinmektedir. 1971 depremlerinde de hasar gören Cami, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce 1959, 1986 ve 2006 yıllarında onarımlar görmüştür. Bahçesinde 12 adet mezardan oluşan bir hazire bulunmaktadır. Bu mezarlardan

birinin Hicri 1312 tarihli kitabesinde, Camiyi yaptıran ermiş ve hoca Şeyh Sinan'ın yakınlarından birine ait olduğu belirtilmektedir. Şeyh Sinan'ın kendi mezarı ise, Caminin 100-150 m. kadar Güneybatısındaki Yeşil Tepe'de olduğu söylenir.

Tepe Camisi

Tepe mahallesi (Yeşil tepe) caddesi. Burası mescit iken camiye çevrilmiştir. Bina tarzı karkas biçimdedir. Çatı oluklu çinko ile örtülüdür. Minaresi yoktur. Kitabesi de mevcut değildir.

Saden Camisi: (Aşağı deli baba) camii, Değirmenler (Divan baba) camii mahallesi, No. 20. Saden camii 1330 (1914) zelzeleden sonra inşaatı çatılı ve karkas biçimde yeniden yapılmıştır. Halen cami kapısının üstünde 1278 (1862) tarihli eski bir kitabe mevcuttur.

Dengere Camisi

Bölmepınar adı ile bilinen Dengere Köyündedir. Osmanlılar döneminde (15. ve 16.yy.) yapılmış mirari örneklerdendir. Kitabesi olmadığından kim tarafından ve ne zaman yapıldığı belli değildir. Yaklaşık kare planlıdır. Caminin ortasındaki dört direk çatısını tutmakta ve camiyi üç sahana ayırmaktadır. Tavan düz kırışlarla süslüdür. Ahşap sütun sekiz yüzlüdür. Ayaklar, klasik devir mermer sütunlardandır. Camide hem asma kat hem tavan konsolları, yastıklar, korkuluk parmaklıkları, boyalı süslü pervazlar yani genel olarak tavan ahşap işçiliği ile seyre doyumlayacak bir güzelliğindedir.

Minber, ahşaptan künde kari ve boyalı olarak yapılmıştır. Minberde pervaz ve ahşap yüzlerde geometrik boyama süsler vardır. Minber âlemine geçiş de çok süslü, alem koniktir. Mihrap, alçıdan boyalı sütuncuk ve yüzlerle süslü, duvara geçiş üçgen bindirmelerle. İki kanatlı ahşap kapı oyma-geçme (künde kari) tekniğindedir.

Anıtsal Çeşmeler

Çeşmedamı Çeşmesi, İsliler Çeşmesi, Zincirlikapı Çeşmesi, İkimusluk Çeşmesi, Hocanın Çeşmesi örneklerden bazılarıdır.

İNCİR KERVANSARAYI

Bucak ilçesinin 6 km batısında İncirdere köyü yakınında bulunmaktadır. Anadolu Selçuklu Sultanlarından Gıyasettin Keyhüsrev Bin Keykubat tarafından XIII.yy.da yaptırılmıştır. Büyük bir kısmı tahrip olmasına rağmen hala ayakta.

Han'ın ilk bakışta dikkati çeken kısmı kitabeli taç kapısıdır. Dikdörtgen şeklindeki taç kapının ortasında istiridye kabuğu şeklinde kemerli esas giriş nişi dış cepheden iki yalancı sütunla desteklenmiştir. Sütunların üzerinde geometrik desenlerle bezeli iki rozet motifi ile karşılıklı iki aslan tasviri vardır.

Kervansaray avlulu ve kapalı mekân olarak iki kısımdan oluşturulmuştur. Ne yazık ki avlusu yok olmuştur. Basık kemerli kapının üzerinde dört satırlık kitabede yazılar vardır.

SUSUZ KERVANSARAYI

Anadolu Selçuklu devri XIII.yy. kervansaraylarındandır. Bucak ilçesi Susuz Köyündedir. Susuzhan, kareye yakın dikdörtgen bir plana sahiptir. Beş neflidir. Orta nef yüksekçedir. Ortasında bir kubbe vardır. Hanın göze batan önemli yeri batı tarafındaki cephedeki giriş kapısıdır. Kapı katının yan söve kanatları çeşitli geometrik desenlerle boş yer bırakılmaksızın bezenmiştir.

Mukarnaslı giriş nişinin üzerinde geometrik oyma süslü iki kabartma rozet motifi vardır. Bu nişin iki yanında yalancı sütunlar üzerinde yükselen ve kemer şeridinde yılan tasvirleri bulunan iki küçük niş daha vardır. Bunların alınlığında ise iki ejder başı vardır.

Hanın beden duvarları dıştan payelerle desteklenmiştir. Tonoz örtü sistemi kesme taşlardan sivri kemerler üzerine oturtulmuştur. Hanın içinin ışıklandırılması dıştan içeriye genişleyen dikdörtgen pencerelerle sağlanmıştır.

Diğer Tarihi Kültür Varlıkları

Kültür varlığı olarak türbelerden Dört Ayak Türbesi'ni ve tabiat varlığı olarak İnsuyu Mağarası, Seferyiğit Mağarası,

Susuz Kervansarayı

Serençay Kanyonu, Burdur ve Salda Gölleri vardır. Ayrıca Doğal Anıt olarak tescilli yapılan 1000 yıllık Ağlasun Çınarı da tabiat varlığına örnektir.

E. BURDUR'DA FOLKLOR

Folklor

Folklor; Latince'den gelmekte ve "Halkiyat ilmi" demektir. Folklorcu veya Halkiyatçı da; halkiyat ilmi yapan, yani "Folklor" alanında araştırmalar yapan, düne ve günümüze dair bilgiler, belgeler bırakan sanatçı ve bilim adamıdır. Halkiyat ise; çok kısa olarak halkın inanç, kültür, gelenek, adet ve günlük yaşayışı ile ilgili telakkiler ve davranışlar bütünüdür. Halkın sevinçleri, üzüntüleri, kaygıları, umutları, ortak duygu ve dirençleri halkiyat ilminin konularıdır. Peşin hükümlerden, art niyetlerden veya şuur altı

EĞİTİM-KÜLTÜR

saplantılarından uzak olması büyük önem taşıyan halkiyatının eserleri, geçmiş geleceğe bağlayan kültür ve kimlik köprüleri oluşturur. Bu ise, "Millet" vasfının koruyucu öğeleri demektir.

Ahmet Yamacı ve Folklor

Burdur Folklorunu en iyi bilenler biri olan, rahmetli ve ünlü bağlama sanatçısı, Burdurlu Ahmet Yamancı şöyle diyor: Dünyanın en eski kültür bölgelerinden biri şüphesiz Anadolu'dur. Her yerinde büyük Folklor hazineleri yatar. Bu hazineleri yürekte sevmek, yaşamak en güzel şeydir. Hele tanıtmak bir milli görevimizdir.

Folklor, halkı birbirine, gönülleri yan yana getiren bir bağıdır. Milletlerin tarihinde müstesna bir yeri vardır. Tarihe ışık, tarihcilere de bir kaynak teşkil eder. Folklor denilince; Halk ananeleri, halk görüşleri, hak inanışları, halk dili, efsaneleri, halk hikâyeleri, halk masalları, atasözleri, halk oyunları ve türküleri akla gelir.

Folklor ve Türküler

Yüzyıllardan beri insanların sevinç ve kara haberlerini de bir sadelik içinde zamanımıza kadar ileten türkülerimiz olmuştur. Türküler o kadar dokunaklı, o kadar yanık kalbe

seslenir ki, insan etkilenmeden geçemez. İnsanların aşklarını ve heyecanlarını, türküler en iyi şekilde dile getiren unsur olagelmıştır.

Halkın iç âlemini yine halka veren, doğan çocuktan yaşlı ana, yaşlı babaya, hatta dede ve nineleri konuşturan, güldüren, ağlatan, efeleri, beyleri kahraman yapan, daha geniş bir ifadeyle folklorumuzdur. Onun için biz türkülerimize ağızımızın ve dilimizin tadıdır desek, daha iyi olacaktır.

TEKE YÖRESİ ve FOLKLORU

Teke yöresi; Güneybatıda Fethiye, Köyceğiz, Kaş, Dalaman, Kuzeyde Burdur, Acıpayam, Tavas ve Dinar, Isparta, Güneyde kısmen Antalya'ya kadar olan bölgeleri kapsar.

Burdur, Gölhisar'a bağlı Dirmil Kasabası "Teke Yöresi" oyun ve türkülerıyla ün salmıştır. Yörede yapılan düğünlerde ve aile toplantılarında Teke oyunlarına ve türkülerine geniş bir yer verilir.

Bu geniş sahada yaşayan topluluklar arasında siyasi, ticari ve sosyal ilişkiler doğal olarak gelişmiştir. Yörenin her kesiminde kurulan, asırlar boyu devam etmiş ve günümüzde de devam eden "Pazar"lar (Korkuteli, Fethiye, Çavdır, Karahüyük, vb.) ile yakın zamana kadar devam eden

Burdur Aziziye ekibi Zeybek oyunu

mevsimlik yörük göçlerinin, kültürün yayılmasında rolü büyüktür. Böylece teke türkü ve oyunları da çevreye yayılmıştır. Bu geniş sahanın bütün kesimlerinde kültürün her ünitesi (saz çalmadan, oyun oynamaya kadar, gelenek ve görenekleriyle birlikte), yozlaşmadan, bozulmadan ve aynı güzellikte yaşatılmaktadır. Bu birlik ve beraberlik, daha çok gurbet havaları ile oyunlarında kendini göstermektedir.

Teke Yöresi Adı

Oyunların adı, TEKE devletinin adından gelmektedir. 1277'de Karamanoğlu Mehmet Bey'in izniyle, TEKE PAŞA bir devlet kurmuş ve bu devlete adını vermiştir. TEKE YÖRESİ olarak bilinen bu sahanın kültürü de aynı adla anılmaktadır.

Teke Oyunları

Teke, keçinin erkeğine denir. Zortlatma, kelime anlamı olarak sıçrama, hoplama anlamına gelir. Keçi sürüsünden ayrılan teke bahar mevsiminde taştan taşta zıplamaya başlar. Ön ayaklarını kıvrıp çöker ve kalkar. Taşlardan aksak ritimli sesler yansır. Bu manzara karşısında aşka gelen çoban da zıplamaya başlar. Daha sonra bu sekişlere çoban tarafından bir müzik uydurulur.

Oyunlar erkek, kadın olmak üzere çeşitlenir. Tefenni, Yeşilova köylerinde tef, darbuka, tencere, tepsi, sini ve tencere kapağından 'ritim saz' olarak yararlanılıp oynanan kadın oyunları vardır ki bunlara 'Dımıdan' adı verilir. Burdur-Aziziye de ise oyunlar genelde ekip halinde oynanır.

Burdur'un Folkloru

Burdur folklor bakımından Anadolu'nun en büyük folklor hazinelerine sahiptir. Bu bakımdan köklü ve orijinal bir folklor köküne sahip bulunmaktadır.

Burdur yöresi efelerin harman olduğu yer olarak bilinir. En ağır zeybeklerden, en süratli zeybeklere ve oyunlara kadar çok çeşitli oyun ve oyun havalarının bulunduğu, doğduğu yer yine Burdur'dur.

Halkı yukarıda sayılan meziyetlerden dolayı duygulara sahiptir. Civan mert, gelenek ve göreneklerine çok bağlı insanlardır. Dün olduğu gibi bugünde her eğlencede Serenler Zeybeği önde gelir. Burdur halkı; insanı, senli benli bunun için kaynaşır. Türküleri ve oyun havaları çeşitlidir. Bunların içinde, Dirmil türküleri- oyunları, bura insanının duygularını pek güzel dile getirmiştir. Dirmil'in kendisine göre "Sipsi" adında bir çalgısı vardır. Bu bilhassa edebiyat folkloru bakımından büyük önemi olan Teke Zortlamaları, oyun havalarının doğmasında ve icrasında pek etkili olmuştur. Bazı yörelerin millileşmiş türküleri vardır. (Kayseri'nin Gesi Bağları, Ankara'nın Misket ve Fidaydası, Yozgat'ın Sürmelisi, ayrıca Elazığ'ın Çayda Çırası gibi.)

Burdur'un Zeybekleri

Burdur'un da çok zeybekleri, gurbet havaları ve türküleri var. Bunların başında Serenler Zeybeği / Şu Burdur'un Dermeni ve Aşşar Beyleri, ayrıca Şu Çavdırın Hanları, hep Burdur'u söyler ve hep Burdur'u anlatırlar.

HALK MÜZİĞİ VE GELENEKSEL OYUNLAR

Burdur'da türkülerle oyunlar iç içedir. Her türkünün, her havanın bir oyunu vardır. Bunun en özgün örneği Teke yöresi türküleri ve oyunlarıdır. Teke havasının çoğunluğu oyundur. Yörenin en tipik oyunu zeybeğdir.

Halk Müziği: Burdur halk müziğinde Ege Bölgesi özellikleri ağır basmaktadır. Teke havaları yörede geniş bir alan meydana getirmektedir.

Ünlü Türküleri

Burdur'un köylerinde yakımlar, düğün havaları eşkiya havaları, Aşşar Beyleri, uygulamalı havalar (Varyantlar) ve teke havaları çalınır ve söylenir. Hikâyeleri bugün de dilden dile dolaşan ünlü türkülerin sayısı oldukça fazladır. Bunlardan, 'Beyköylü Ali Bey', 'Tefenni'li Ali Bey' ve 'Kemerli Gaz Amat' Hamit Çine'nin 1989 yılında yayınlandığı 'Burdur'dan Damlalar' adlı kitabında uzunca bir yer tutmaktadır.

Düğün Havaları

Yörede çokça rastlanılan gelin okşama, gelin alma, gelin karşılama, kına havaları bu türdendir.

Eşkiya Havaları

Günümüzde ya da daha önceki yıllarda şakilik, zabtiye ve öldürme olaylarını konu alan havalardır. Milli Kurtuluş Savaşına katılmayan efelerce benimsenmiş, Bucak türküleri bunlara örnek olarak gösterilebilir.

Aşşar Beyleri: Gurbet havalarımızın şahı, tarihsel bir yığılması, heybetliliği aşkı ve güzelliği geçmiş asırların derinliklerinden tüm tazeliği ile günümüze kadar getiren, duygulandıran ve doyuran bir ezgidir.

Oyun Havaları

Teke oyunları ağır ve kıvrak zeybekler, kırk havalar, uygulamalı oyun havaları ve teke oyunlarının tümüdür. Kırk ve Teke havalarını kadınlar güzel oynar. Oynadıkları Teke Zortlatması, tepsi tencere kapağı, leğen, darı ve dümbelek gibi sazlarla çalınıyorsa buna 'Dımıdan' denir.

Gurbet Havaları: Ölçsüz ve özgür dizinde, ağıt duygusu uyandıran ezgilerdir. Genellikle Teke oyunları ve Teke zortlatmalarından önce çalınır. Ali Bey, Güllük Dağı, Sürmelim, Gurbet, Yol Havası, Haydülen, Ümmü bu havalara örnek gösterilebilir.

Tekelioğlu (Haydülen)

Klasik gurbet havalarımızdan biri olup, Teke Beylerinden birisinin yığılmasını ve korkusuzluğunu anlatır. Tekelioğlunun düşmanlarından birisi, yörenin güzel kızlarından birini kaçıtır. Kızı aramaya Tekelioğlu da katılır. Kızın ölüsü bulunur. Olaya çok üzülen Tekelioğlu, kır atına binerek kaçıranı yakalar ve öldürür.

Boğaz Havası ve Boğaz

İlkel bir müzik türüdür. Aziziye köyünde boğaz çalan

EĞİTİM-KÜLTÜR

Yerel Çalgı Kabak Kemane

çocuklara rastlanmaktadır. 1934-1935 yıllarında Çine Köyünde çoban çocukları birbirine boğaz ile ünleyerek karşılıklı boğaz çalar ve oynardı.

Boğaz başparmakla bastırılarak gırtlaktan kaval sesine benzer bir ses çıkarılır.

Uygulamalı Türküler(Varyantlar):

Yöre türkülerinde müziğine yerel sözlerin uygulanması ile çalınıp söylenen havalardır.

Teke Havaları

Burdur yöresinde Teke türküsü çalınıp söylenmeyen, oynanmayan bir düşün bir toplantı düşünülemez. Teke havalarını oyunlardan ayırmak imkânsızdır.

Teke Zortlatması

Oynak bir müziktir. Müziğin kıvraklığı, oyunun kıvraklığının önüne geçer. Köylü-Kentli, kadın, erkek, herkes oynar. Çalım ve eda ile zıplayarak, çökerek, dönerek oynanır. Bu hareketler, bir tekenin zıplama ve hoplamasını andırır. Oynan yer sertse topuklar da oyuna değişik bir ses katar. Sipsi ve cura oyunlara eşlik eden sazlardır.

Teke Zeybeği (Tek Zeybek-Sarı Zeybek Harmandalı)

Meydanlarda davul zurna eşliğinde oynanır. Teke zortlatmasının ağındır. Ancak ondan ayrı bir oyun biçimidir. Kol ve ayak hareketlerinin uyumuyla güzel figürler oluşturulur.

Kabaardıç

İki vuruşlu kırk hava türünde bir

oyundur. Kollardan çok ayak, özellikle topuk hareketleri egemen ve önemlidir. Tüm köylerde oynanır.

Ağır Zeybekler

Köylerde yörenin ya da komşu illerin uygulamalı ağır zeybekleri oynanır. Alyazma, Gölhisar, Tefenni Zeybekleri ve Kaz Ahmet Zeybeği bunlara örnek gösterilebilir.

Serenler Zeybeği: Serenler Zeybeği, Burdur Zeybeği anlamına gelmektedir. Kıvrak ve özel figürlerle oynanır. Yere çift diz vuruş hiçbir yörenin zeybeğinde yoktur. Teke havaları gibi, Serenler Zeybeği de Burdur'un köylerinde oynanmaktadır.

ÇALGILAR

Davul, Zurna, Sipsi, Saz, Ut, Cümbüş, Keman, Darbuka, Dümbek, Tef, Kaşık,Boğaz, Kabak Kemane, Zil, Ruzba, Çifte, Klarnet, Gırnata, Gayda, Kemençe, Bağlama, Cura, Cura Bağlama. Köylerin tümünde davul-zurna, bir bölümünde bozuk, bağlama. Tefenni, Yeşilova, Çavdır, Dirmil ve Kozağaç'ta da üç telli cura çalınır.

Sipsi

Burdur'a özgü bir çalgıdır. ilkel bir, nefesli sazdır. Türk halk müziği nefesli çalgıları içinde en küçüğüdür ve boyuna göre gür bir sesi vardır. Kelime anlamı da 'küçük'tür. Kurşun kalem boyunda tek ya da yan yana bağlanarak çiftlisi de çalınır. Çiftlide; sipsinin biri dem tutar, öbürü çalar. Dirmil'in, Bucak'ın bazı köyleriyle, Çamköy ve Gölhisar çevresi köylerinin sazıdır. Özellikle Gurbet ve Teke oyun havaları

Kadın oyun ekibi

Hamit Çine

sipsiyle çalınır.

Boyuy; 15-25 cm'dir. İç kapı 5mm çapında kesilmiş su kamışı üzerine ön kısmında 5, arkada 1 olmak üzere, küçük perde delikleri açılır. Yörede demir kargı adı verilen ince 3-5 cm uzunluğunda su kamışlarından cuk cuk, ağızlık yapılır ve birleştirilir. Adını, ağızına takılan parçadan almaktadır. Sipside tınıyı ve entonasyonu sağlamak, ses genişliğini arttırmak, nefes ve parmak kullanma tekniğine dayanır. Bir oktav ses genişliği vardır.

Ayrıca çoban kavalı ve kartal kanadı kemiğinden yapılmış çobandüdüklere, sipsi gibi Teke havalının sazlarıdır.

Kabak Saz ve Kabak Kemane: Burdur'da yaygın olarak çalınan bir halk sazıdır. Yörede su kabağından yapılanı tercih edilir. At kılından yapılan bir yayla çalınır.

Halk Kültürü (Folklor) ve HAMİT ÇİNE

Gençliğinde iyi bir bağlama sanatçısı olan Hamit Çine, olgunluk döneminde çok değerli bir "Halkiyatçı"dır.

4 Nisan 1926 tarihinde Burdur'da doğan Hamit Çine, İlk ve Ortaokulu Burdur'da bitirdikten sonra Liseyi İstanbul'da yatılı olarak tamamladı. Uzun bir aradan sonra İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde yüksek tahsil yaptı.

Saza ilgisi aileden gelen Çine, 14 yaşında bağlama çalmaya başladı. Köy düğünlerinde çalıp-oyunayan sanatçı, yöre sanatçılarından da etkilendi. Hamit Çine, Lise yıllarında, Muzaffer Sarısözen ve Edebiyat Öğretmeni Şair Ömer Zeki Defne ile tanıştıktan sonra, sanatında önemli ilerlemeler kaydetti.

İstanbul'da Halkevi çalışmalarına katılan Hamit Çine, 1950 yılında İstanbul Radyosu'na girdi. Burdur Teke Yöresi Türkü ve oyunlarını da değişik ortamlarda tanıttı.

1954 yılında askerlik dönüşü, Burdur'da bir süre çiftçilik yapan sanatçı, 1956 yılında evlendi. Üç kızı olan Çine, 1959'da gittiği İzmir'de, bu yıldan itibaren İzmir Radyosu'nda bağlama sanatçısı ve sonra koro şefi olarak, 1982 yılında emekli oluncaya kadar çalıştı. Burdur'la ilgili pek çok oyun havasını, TRT repertuarına ve aynı zamanda Türk halkiyatına kazandırdı.

Eserleri

Burdur'dan Damlalar-Folklor, Zeybek Oyunlarımız, Halk Müziğimizde Boğaz Havaları, Teke Zortlamaları, Gurbet Havaları, Üç Telli Bağlama Metodu, Her Yaş İçin En kolay

Hamit Çine Mahalli Sanatçılarla

EĞİTİM-KÜLTÜR

Bağlama Öğrenimi ve Sazlı Sözlü Anıların gibi kitaplarını yayınlayan Hamit Çine,1985-90 yıllarında Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuarı'nda öğretim görevlisi olarak çalıştı. Bağlama öğretimi ve genel folklor derleme eğitimi verdi.

1990 yılında, İngiltere Cleveland'da yapılan Dünya Halk Sazları Yarışması'nda üç telli bağlama ile dünya ikinciliğini elde etti. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünce 2 CD'si çıkarılmıştır.

Burdur Yöresi Kıyafetler

ERKEK

1- Fes 2- Poşu 3- Mintan 4- Şal - Yün Kuşak 5- Cepken 6- Çağsır 7- Çorap 8- Çarık

KADIN

1- İşlik (Göynek) 2- Üçetek(Zıbın) 3- Kepe (Yelek) Şal Gömlek 4- Sağır Yeleği 5- Kuşak 6- Çorap 7- Çarık 8- Citari 9- Fes Alınlık 10- Pullu Destar 11-Pullu Oyalı Yazma 12- Poçu Poşu 13- Peştemal Örücek

F. BURDUR'UN YEMEK VE TATLI KÜLTÜRÜ

Burdur'da Yenilen Yemekler

İlde, kasabalarda ve köylerde günlük olarak en çok yenilen yemekler; Tarhana çorbası, bulgur aş(pilav), etli veya zeytinyağlı kuru fasulye, karnıkara börülce, etli nohut veya yahnisi, etli patates, mercimek aşı ve çorbası, yaprak sarması, biber, patlıcan ve kabak dolmaları, kabak aşı ve kavurması, mihlamır. Yemek çeşidine göre yanlarında turşu, mevsimine göre yeşillik, domates salatası veya çoban salatası, yoğurt, cacık veya ayran bulundurulur.

Burdur'da özel günlerde, ziyafetlerde, düğün davetlerinde et veya tavuk suyundan pişirilmiş pirinç çorbası, soğanlı kazan eti veya pirinç pilavı üzerine büyük parça (çekme) denilen et veya tavuk eti, su böreği, kabak

helvası, baklava, guymak, muhallebi, sütlaç ve irmik helvasından biri ile bunlardan sonra da kaynana tabir edilen et suyu ile pişirilmiş ve üzerine karabiber ekilmiş bulgur pilavı, ikram edilir.

Burdurlunun bu sofrası, şu tekerleme ile özetlenir: Üç piliçcik, suyundan çorbacık, etinden çekmecik, baklavacık, börekçik.

Bağ ve bahçelerde, özel gezilerde ve soğuk subaşlarında ise saç kavurması, şiş köfte, saç böreği

ile testi kebabı pişirilir. Ayrıca evlerde pişirilmiş tahınlı, tereyağlı ve haşgeş (haşhaş) sürtmesi katmerler ile çarşı fırınlarında pişirilmiş ve peynirindeki özellik nedeniyle çok lezzetli olan tereyağlı peynirli ve kıymalı pidelerle yemek çeşitleri artırılır.

Ramazın ayında, evlerde özel olarak kesilmiş erişte pilavı ile üzüm hoşafı iftar ve erce'nin (sahur) geleneksel yemeğidir.

Burdur Şiş Köfte

Burdur Şiş; önceleri "Şiş", daha sonraları "Burdur Şiş Köfte" olarak adlandırılan ve yakın zamana kadar sadece Burdurluların bildiği ve yediği özel bir et ızgara yemeğidir.

Son yıllarda, başta Antalya olmak üzere çevre illerde de tadılıp, beğenilen ve istenen Burdur Şiş, aslına uygun şekilde ancak Burdurlu ustalar tarafından yapılabilmektedir. Zaten, çevre illerdeki Burdur Şişçiler de, Burdurlu ustaların çıraklarıdır.

Burdur Şiş Ustaları ve Tarihçesi

İlk Burdur'da ortaya çıkan ve Halen, orijinaline uygun olarak Burdur Şiş yapan (Gerçek Burdur Şiş ustaları, başka bir yemek de yapmazlar) Burdur Şiş Köfte ustalarından bazıları Eski Demirciler Caddesinde ve Küçük Sanayi'de şişçiliğini sürdürmektedirler. Burdur'un bilinen en eski şişçilerinin de, Celiloğlu(ölü) ve Şişçi Hüda(ölü) Ustalar olduğu söylenmektedir.

Halen çalışmayan, şişçilikten emekli olan Ahmet Sakızcı (90) yaşayan en eski Burdur Şiş Köftesi ustalarındandır. Ahmet Sakızcı Usta ile Celiloğlu, 10 yaşlarında iken, Şişçi Ömer(ölü) namındaki Ustanın yanına çırak olarak girmişler ve askere gidinceye kadar bu Ustanın yanında çalışarak, Burdur Şiş Köftesi yapmayı öğrenmişler.

Burdur Şiş Köfte'nin Malzeme ve Yapılışı

Burdur'a has bir et yiyeceğidir. İlk ortaya çıktığı 19. yüzyılın başlarında, keçi eti (özellikle kaburga etleri) kıymasından,

Burdur Şiş Köfte, normal yağlı günlük taze kıymadan yapılır. Burdur Şiş Köfte'nin en lezzetlisi, kaburga etinin kıymasından yapılanıdır. Kıyma but etinden yapılırsa, bir miktar iç yağı ilave edilmesi gerekir.

Tuzdan başka hiçbir katkı maddesi girmez.

Burdur Şiş Köftesi için kullanılan demir şiş çubuklar; yaklaşık 1 cm. eninde, 3 mm. kalınlığında ve 40 cm. uzunluğundadır. Tek porsiyon şiş köfte; 100 gramdır ve çoğunlukla 6 parça

Burdur Şiş Köfte Yarışından

olarak yapılır. Bazı ustalar, yine tek porsiyonu 100 gram olmak üzere 4 parça olarak da yapmaktadır. Şişlere sıkılarak, odun közündeki pişirilir. Burdur şiş, mutlaka beyaz, yumuşak, taze ve şişlerin üzerinde kızartılan pide ile servis yapılır. Burdur Şiş Köfte'nin yanında mevsimine göre domates, şişte pişirilmiş yeşilbiber, marul, soğan, turp, havuç salataları verilir. Burdur Şiş yemeğini tamamlayan ve Burdur Şişçilerin hazırladıkları kaymaklı kadayıf tatlısıdır.

Üretim Alanı

Burdur şiş köftesi lezzetli ve hazmı kolay bir yemek olması nedeniyle Burdur'a komşu şehirlerdeki lokantalarda da görülebilir. Bilhassa Antalya, Isparta, Denizli gibi şehirlerde Burdur'dan bu şehirlere yerleşen Burdurlular tarafından bu lezzetin taşındığı ve talep edildiği için üretildiği bilinmektedir. Bunun dışında başka şehirlere yerleşen Burdurlu ustaların bu yemeği gittikleri yerlerde uyguladıkları ve beğeni gördüğü için uygulamayı

Testi Kebabı

sürdürdükleri bilinmektedir.

Testi Kebabı

Burdur'a has olan bu yemeğin özelliği testinin ağzının dar oluşudur. Daha çok bağ bozumu ve mesirelik yerlerde yapılır. Koyun etinin yağlı kaburga kısmı alınarak doğranır. Tuzlanıp testinin içine konur. Kömür ateşinin ortasına oturtulur. Ağız temiz bir bezle bağlanır. Ara sıra kulplarından tutularak silkelendir. 35-40 dakika sonra arzuya göre içine küçük, temizlenmiş soğan, patates, patlıcan, yeşil biber ilavesi ile ağız iyice bağlanarak ateşe yeniden konur. Ara sıra silkelendir; piştikten sonra servis tabağına alınarak üzerine kimyon ekilir, afiyetle yenir.

Peynirli Pide

Normal ekmeçlik hamur, pide haline getirilir ve ortasına boydan boya, rendelenmiş taze peynirle maydanoz konarak pide uzunlamasına iki taraftan peynirin üstüne kapatılır. İnce uzun ekmeç biçiminde fırına verilir. Piştikten sonra baklava kesimi yapılarak tepsiye konur ve üzerine tahta kaşıkla sürülen tereyağı çig olarak erimeye bırakılır. Şurup ya da ayran ile sıcaklığı sıcaklığına yenirse tadına doyum olmaz. Burdur'da peynirli yalnızca "kelle peyniri" ile yapılır ve peynirin "sünmesi" yağlı ve lezzetli olduğunu gösterir.

Arabaşı (Arap Aşı)

Hamur pelte gibi pişirilir, siniye yayılır, ortası açılır, tavuk etinden acılı çorba konur. Bir hamurdan, bir çorbadan yenir.

Erikli Et

Bardak eriği kuşbaşı et ile karıştırılır. Tuzu, yağı konur ve pişirilerek yenir. Misafire tatlı olarak da sunulur.

Ekmeç Üstü Dökme

Tepsiye kızarmış ev ekmeği veya Pazar pidesi konacak. Kıyma, soğan, mercimek, salça kavrulup bol sulu olarak ekmeçlerin üzerine dökülecek ve afiyetle yenecek.

BURDUR CEVİZ EZMESİ

Burdur Ceviz Ezmesi, midenin sindirimi ve enzim açısından belki dünyada nadir oluşabilecek yiyeceklerden bir tanesidir. Ceviz Ezmesi malzemeleri; Ceviz, irmik ve şekerdir. Ceviz ezmesi bu üç malzemenin karışımından yapılan bir tatlıdır. Göller Bölgesinde yetişen ceviz, sert buğday irmiğinden ve şekerden oluşacaktır. Formülün ağırlık karşılığı ise 1 kg şeker, 800 gr irmik ve 600 gr cevizdir. Bu formül yapısı kesinlikle değiştirilemez. Şerbet yapımı için temiz ve kireçsiz su kullanılmalı ve ¼ oranında su kullanılmalıdır.

Doğuşu, yapılışı ve tüketildiği yer Burdur olan Ceviz Ezmesi, Burdur'un çok kıymetli bir tatlı çeşididir. Burdur TSO Yön. Kur. Bşk. Yusuf Keyik; yeterli tanıtımı yapılamamış olan, Burdur'a has, Burdur'un simgesi ve orijinal tatlısı olan Ceviz Ezmesi için, tanıtım ve patent alma çalışmalarını yürütmektedir.

EĞİTİM-KÜLTÜR

Tarihçesi ve Son Ustalar

Burdur'a has ve orijinal formülle yapılmakta olan Burdur'un meşhur Ceviz Ezmesi'nin, unutulmaya yüz tutan hikayesini ve tarihçesini, hayatta olan ustalar anlattı:

Son Ustalardan, Hilmi Demircioğlu

Çocuktum. Bir gün, 5 kuruşluk şeker almak istedim. Annem 25 kuruş verdi. Şekercide ilk defa ezmeyi gördüm. Bir küçük dilim 5 kuruş idi. Bir tane alıp, yedim. Çok hoşuma gitti. Bir tane daha ve bir tane daha derken kendimi alamadım, 25 kuruşu bitirdim. Anneme söyledim; neyse ki, fazla kızmadı. İşte o oldu. Ben ezmeyi çok sevdim ve ezme ustası, rahmetli Şekerci Hüseyin Efendi'nin (Hüseyin Ekim) yanında çıraklığa başladım; yıl 1946. Askerden gelince, dükkan açtım. Hepsi bu sokakta (Şekerciler sokağı) olmak üzere üç dükkan değiştirdim. Burası dördüncü ve son dükkanım. Artık işleri, oğlum İsmail'e devrettim. Ustalığı oğluma öğrettim. Oğlum da çok iyi ezme ustasıdır.

Ezme dört maddeden oluşur: Ceviz, irmik, şeker ve su. Gerçek ceviz ezmesinde başka bir madde bulunmaz. Başka ilave veya katkı maddeleri, ceviz ezmesinin özelliğini ve orijinalliğini bozar. Zaten aynı kıvamı tutturmak da mümkün değildir.

Ceviz Ezmesi'nin Doğuş Hikayesi:

Benim büyüklerden duyduğum hikaye şöyle: Eskiden Burdur ve havalisinde ceviz ağaçları çokmuş. Benim hatırladığım da öyle idi. Başarısında çok fazla ve ulu ceviz ağaçları vardı. Şimdi eskisi kadar ceviz ağacı yok. İşte o cevizin bol olduğu zamanlarda, uzun kış gecelerinde, sıra

Ezme ustası İsmail Demircioğlu

Burdur'un meşhur Ceviz Ezmesi

Eski EZMECİ Ustalarından İbrahim Leblebici

gecesine benzer; eş, dost, komşu, yaren, akşamları bir araya gelirlermiş. Böyle gecelerde sohbetler olur, hikayeler ve massallar söylenir, çaylar, kahveler içilir ve yüzük saklama gibi çeşitli oyunlar oynanmış. Gecenin bir vaktinde de değişik çerezler yenirmiş. Bu çerezlerin içinde; Burdur'a mahsus olan "Pekmezden pişmaniye" ve "Pekmez sucuğu"ndan başka ve en başta "Ceviz Ezmesi"nin ilk şekli olan bir karışım yenirmiş. Bu karışım; havanda dövülmüş cevizin, ıslatılmış irmikle ve şekerle karıştırılması ile elde edilmiştir. Daha sonraları, değişik kıvamlarda elde edilen şeker şerbetleriyle karıştırılmak suretiyle bugünkü ceviz ezmesi şeklini almış. Bu oluşumun başlangıcının 100 seneden çok fazla olduğunu tahmin ediyorum.

Dededen Toruna Ezmeci: İbrahim Leblebici (Ölüm 2007)

1924 Doğumlu İbrahim Leblebici, Burdur'un Ceviz Ezmesi ustalarının hayatta olan en eski temsilcilerinden birisidir. İbrahim Leblebici, Burdur'da ceviz ezmeciliği ve ceviz ezmesi konusunda şunları anlattı:

Ben halen 82 yaşındayım. Ezmeciliğe, Ortaokula giderken babam rahmetli Mustafa Leblebici'nin yanında çıraklık yaparak başladım. Burdur'dan başka hiçbir yerde yapılmayan "Ceviz Ezmesi"ni, babamın yanında yedi sene çalışarak öğrendim. Ben de öğrendiklerimi, oğlum Orhan'a öğrettim; O da şimdi oğluna öğretiyor. Biz bu işi bir aile mesleği olarak, dededen toruna sürdürüyoruz.

En eskiden benim çocukluğumda duyduğum, bildiğim en eski olarak; Burdur'da ceviz ezmesi yapan babamla birlikte İsmail Kayabaş, Şekerci Abdullah, Şekerci Necati Gülünay, bir de Şekerci Hüseyin varmış. Onlar dükkanlarını Osmanlı döneminde ve 1900'lü yılların başında açmışlar. Bizim dükkanımızı babam, iki eski şekercinin yanında 10'ar yıl

çalıştıktan sonra, 1930'da, şimdiki yerinde açmış.

Benim çocukluğumda Necati Gülünay ve Şekerci Hüseyin Ustalar 60-70 yaşlarında idi. Bir süre 1950'li yıllarda, Şekerci Hüseyin Usta'nın yanında çalıştım. Hüseyin Usta'nın dükkanı, eskiden şimdiki Kültür Sarayı'nın yerinde bulunan Şehir Sineması'nın yanındaydı. Şekerlemelerin ve Ceviz Ezmesi'nin yanında meşhur "Şambali" tatlısı da yapardı.

Ceviz Ezmesinin Özelliği

Ceviz ezmesi Türkiye'nin hiçbir yerinde bilinmez ve yapılmaz. Ezmenin en önemli özelliği, cevizindedir. Ceviz dolgun, beyaz ve yağlı olacak. İrmik ne kadar az katılırsa, ceviz ezmesi o kadar kaliteli ve uzun ömürlü olur.

Ceviz ezmesini duyup, tanıyan ve öğrenmek isteyen Isparta ve Afyon gibi illerden şekerciler geldi. Ben olara sırrımı vermedim ve ustalığımı öğretilmedim.

Şekerci İsmet Kayabaş

İsmet Kayabaş, 58 yaşında. 5 yaşında bu mesleğe başlamış. İsmet Usta da, aile meslekleri olan ceviz ezmesi ustalığında iddialı.

Burdur'un Ceviz Ezmesi konusunda, Şekerci İsmet şunları anlattı:

"Beş yaşında iken bu mesleğe babam Şekerci Mehmet Kayabaş'ın yanında başladım. Babam aynı zamanda, Burdur'un folklor tarihçesi ile de anılır. Geçmişin meşhur defçilerinden idi. Babam rahmetli sağ olsaydı, şimdi 81 yaşında olacaktı.

Ceviz Ezmesi ustalığını eski ustalarından Şekerci İsmail Usta dedeme, dedem de babama öğretmiş. Babam, şekerciliğe 20 yaşında başlamış. Dedemin başladığı zaman bundan 100 sene kadar öncesine dayanır. Dedemin dayısı da şekerci ve ceviz ezmesi ustası imiş. Dayım Şekerci Hacı Sadık, 1883 doğumludur.

Ezmeci İsmet Kayabaş

EĞİTİM-KÜLTÜR

Ceviz Ezmesi Ustası Remzi TÜR

Tür Ailesi ve Remzi Tür

Burdur'un, Ceviz Ezmesi yapan en köklü beş-altı ailesinden birinin son temsilcisi olan Remzi Tür, oğlu Alper Tür ile birlikte, halen Burdur'un tarihi çarşılarından biri olan Uzun Çarşı'daki dükkanında, Ceviz Ezmesi imalat ve satışını sürdürüyor.

Başka hiçbir yerde yapılmayan, Burdur'a özgü bu Ceviz Ezmesi tatlısını, 4 yaşlarında iken amcasından öğrenmiş ve amcası 1941'de vefat edince, babası Abdullah Tür ile çalışmaya devam etmiş olan Remzi Tür, Ceviz Ezmesinin, ailelerinin tarihçesi kadar eski olduğunu; babasının ve amcasının dedesinden, dedesinin de büyük dedesinden öğrenmiş olduğunu bildiğini söyledi.

Böylece, Ceviz Ezmesi'nin, Tür ailesinin bilinen en eski büyüğü ile ortaya çıkan ve en az 150 yıllık geçmişi olan bir tatlı olduğu anlaşılmaktadır.

Son ustalardan Remzi Tür, Ceviz Ezmesi'nin, Burdur'un orijinal bir tatlısı olarak ortaya çıkış hikayesini şöyle anlatı: Burdur'un, çok eskilere dayanan bir ceviz üreticiliği vardır. Bizim, dedelerimizden intikal eden bilgimize göre; Burdur'un her tarafı, köyleri de dahil, toprağından ve ikliminden kaynaklanan çok kaliteli ve verimli ceviz ağaçları ile dolu imiş. Burdur'da ceviz ağaçlarının çokluğu, geçmişte iki mesleğin ortaya çıkmasına ve gelişmesine yol açmıştır. Ceviz ezmesi ustalığının yanı sıra, şimdilerde talep olmadığı için kaybolan ceviz sandığı ve ceviz mobilya ustalığı da kaliteli ceviz ağaçlarının çokluğundan kaynaklanmıştır. Ceviz sandığı ustalığı ölmüştür ama, Ceviz Ezmesi ustalığı ise; son yıllarda talebin giderek artması sebebiyle, revaçta olan bir meslek olarak, hayatîyetini sürdürmektedir.

Ceviz Ezmesi; ceviz, şeker ve irmikten oluşmaktadır. Bu maddelerin ölçüleri ve yapılışı, çok titizlik ve ustalık gerektirmektedir. Ancak ezmenin ticari açıdan bir kusuru vardır ki, dayanıklılık süresi çok uzun değildir. Ceviz ezmesi,

bir buçuk-iki ay kadar dayanır.

Ezmeci ve Şambalici, Rıza Hancıoğlu

Rıza Hancıoğlu, Ceviz Ezmesi Ustalığının hikayesini şöyle anlattı:

Askerden geldim. 23 yaşında idim. Burdur'da Senirkentli Feyzullah Özmen Usta vardı; onun yanında çalışmaya başladım. Feyzullah Usta; "Ben yakında Isparta'ya göçeceğim, bu mesleği sana öğretip öyle gideceğim" dedi. Bundan 55 yıl önce. Ustam, Denizli'den öğrenildiğini duyduğum "Şam tatlısı" da yapıyordu.

Ceviz ezmesi Burdur'un dışında hiçbir yerde yapılmaz. Eskiden yukarıda, Ulu Cami çevresinde şekerçiler vardı. İsmailerin sülalesinden gelme, bir Hüseyin Dayı vardı. Onun bu işi yaptığını biliyorum. Halen 78 yaşındayım.

Burdur'da ceviz ezmesi üretimi, ortalama olarak halen günlük 300 kg. kadar üretilmektedir.

DİĞER BURDUR TATLILARI

Pekmez Sucuğu

Türkiye'nin Güneydoğu illerinde de yapılıyor olsa da, Pekmez Sucuğu da Burdur'a has bir tatlıdır. Pekmez sucuğunu Burdur'a özgü kılan ise; pekmezi, cevizi ve yapılışındaki özelliğidir. Ceviz Ezmesi ve Ceviz Sucuğu'nun yaşayan son ustalarından Remzi Tür, bu özelliği şöyle

Bakan K. Tüzmen, Burdur'un bu nefis Ceviz Ezmesi'nin, insanlara tanıtılması istedi.

Kabak-kabak Helvası

anlatmıştır:

"Şimdilerde pek dikkat edilmiyor ama, bizim ustalarımızdan öğrendiğimize göre; ipe dizilen seçme cevizler, özel nitelikteki pekmez bulamacına batırıldıktan sonra, bir süre toprak gümrü (toprak testi)lerde demlemek üzere bekletilir. Bu demleme ve terleme işleminden sonra, altın sarısı bir renk alan pekmez sucuğu, ayrı bir tat da kazanır.

Kabak Helvası

Helvalık iki büyük kabak alınarak kabukları soyulur. Çekirdekleri ayıklanır, içinde su bulunan bir tepsiye aynı yönde rendelenir. Rendeli kabak avuç içinde sıkılır. Ölçü kabı olarak su bardağı ya da bir kase kullanılır. İki ölçü kabak rendesine bir ölçü şeker eklenerek ateşe konur. Hafif ateş üzerinde aynı yönde karıştırmak suretiyle kıvama gelinceye kadar ateşte tutulur. İndirmeye yakın bir limon suyu ya da eritilmiş limon tuzu eklenir. 5-10 dakika sonra ateşten alınır. Dilenirse soyulmuş badem konur; ayrı bir güzellik ve tat verir. Yemekten sonra yenilebileceği gibi sabah kahvaltısında da reçel yerine yenir.

Yabancılarla bu tatlı yedirildiğinde, pek hoşlarına gider, ilginç gelir ve neden yapıldığını katiyen bilemezler. Burdurlu bu tatlı ile şöyle övünür: "Gabağı İspartalılar yetiştirir, helvasını Burdurlu yapar."

Ceviz Helvası

Dövülmüş ceviz ve kavrulmuş un karışımı, ağdalanmış pekmezin içine dökülür. Bir taşım kaynatılıp ateşten indirilir. İliyip biraz soğuyunca, köfte gibi sıkılarak tepsiye sıralanır.

Genevir Helvası

Genevir (kenevir) kavrulup, ağdalaşmakta olan

pekmeze karıştırılır. Tepsiye dökülerek donması beklenir ve kırılarak yenir. Kış mevsiminde yapılan, çerez tatlı olarak tüketilen ve besleyici değeri yüksek olan bu tatlı, misafirlere de ikram edilir. Taş dibeklerde dövülmüş olanı kıymetlidir.

Haşgeş Helvası

Yapılışı kenevir helvasına benzer. Haşgeş (haşhaş) kavrulur, ağda pekmeze atılarak yapılır. Üzerine un serpilmiş sini üzerine kaşık, kaşık dökülerek donmaya bırakılır. Dövülmüşü istenirse; yapılan helva iyice soğumadan taş dibekte veya kayrak taş üzerinde dövülerek, sarma şeklinde servis yapılır.

Nişasta Helvası

Nişasta pekmez ile pişirilir. Iskıran ile hafif ateşte kıyılır. Nişasta, bulgur taneleri haline gelinceye kadar bu işleme devam edilir.

Düğürçük

Dibek içine ceviz içi ve toz şeker konur. "Sok" denilen ağaçtan çekic (tokmak) ile dövülür. İçine bulgurun incisi (düğürçük) katılır. Hepsini birlikte iyice dövülür. Bu karışım bir çeşit ceviz ezmesine benzer.

Guymak

1 ölçü şeker ile 2 ölçü su ocakta kaynarken, 1/2 ölçü nişasta su ile ezilip yavaş yavaş ve karıştırılarak kaynayan şekerli suya dökülür. Pişerken dilendiği kadar tereyağı konur. Karışım, kaynarak çokça pişerken sürekli karıştırılır. Eğer yağın "kusarsa" guymak pişmiş demektir. Pişerken, ağartılmış bademler içine atılır. Yayvan tabaklara ılık ya da soğuk olarak yenir. İstenirse üzerine kaymak da konur.

Kömbe (Çanak Ekmeği)

Bucak ve çevresinin geleneksel yemeklerinden "Çanak Ekmeği" şöyle yapılır. Önce hamur açılarak içine tahin, ceviz,

Ezme-Şiş Patent Komisyonu -2007

pekmez ya da kavrulup tahta sürtülmüş haşhaş ve yağ konarak dürülür. Bu dürgü, yuvarlak, çörek haline getirilerek leğene sıralanır. Bu leğen, köz (kor) halindeki "sac ayağı" üstüne konur. Üstü başka sac ile, sacın çukur kısmı yukarı gelecek biçimde, kapatılır. Bu sacın içine da köz olmuş ateş konur. Böylece leğenin içindeki hem alttan, hem de üstten kızarak pişmiş olur.

Burdur Muhallebisi ve Atatürk'le İlgili Bir Anı

4 kaşık pirinç unu, 2 kaşık nişasta az bir su ile ezilip, 1 kg. süt ile karıştırılır. Kaynatarak çokça pişirilir. Ateşten inerken, dövülmüş sakız karıştırılır. Çukur küçük tabaklar ıslak bezle silinip, muhallebi doldurulur. Donduktan sonra, tabaklara baş aşağı boşaltılır. İki ölçü şeker bir ölçü su ile kaynatılıp bu tabakların (muhallebilerin) üzerine dökülür. Arzu edilirse, üstleri değişik reçellerle süslenir.

Atatürk 06.03.1930 tarihinde Burdur'a ilk kez gelmiş, birkaç saat sonra da Antalya'ya hareket etmişti. Üç gün sonra yani, 9 mart günü yeniden Burdur'a gelerek bir gün misafir edilmişti.

O gün kendisine, Burdur'un tanınmış ailelerinin hazırladığı yemekler ikram edilmişti. Yemek sırasında kendisine Fahri KAYAALP, Haydar KUZUCU, ve Emin KUTSAL hizmet etmişti. Zamanın Özel İdare binasında ağırlanan Atatürk, yemeğin sonunda ikram edilen muhallebiyi çok beğenmiş ve

takdirlerini belirttikten sonra Fahri Bey'e "bu nedir?" diye sormuştu. Fahri Bey "Bağdat Muhallebisi Paşam" diye cevap verince Atatürk sinirlenmiş ve yüksek sesle : "Hayır. Ben Bağdat'ta üç yıl kaldım, böyle bir muhallebi yemedim. Burdur muhallebisine nasıl Bağdat Muhallebisi dersiniz?" demiştir.

Burdur Çerezleri

Burdur'da bunlardan ayrı olarak yazılım ve kışlık pek çok çerez türü hazırlanır. Yaz aylarında kılçıklı taze fasulye haşlanarak tuz ile yenir ki buna sıyırğa denir. Dirgit adı verilen kaynamış buğdaya (bulgurluk) ceviz ile kırmızıbiber karıştırılarak lezzetli bir yaz çerezi yapılır. Sıyırğa ve dirgit genellikle yemek aralarında yenir. Buğday, nohut ve mısır ütmeleri de, yaz meyvelerinin yanında ayrı bir çeşni, lezzet, hoşnutluk veren çerezlerdir. Kış mevsiminde çoğunlukla, mısır palağı (gavurga), haşhaş (haşgeş) ve kenevir (kendir tohumu) helvaları yapılır.

Ayrıca soba üzerinde kestane pişirilir. İçi cevizli pekmez sucuğu, pekmez pestili, şeker sucuğu, kuru üzüm, leblebi, leblebi şeker, ceviz, badem, iğde, ayva, muşmula, çeşitli erik, armut ve elma kakı (kurusu), kilerlerden hiç eksik olmaz. Leblebi ve mısır patlağının havanda dövülmesiyle yapılan gavut, toz veya pudra şekeri ile lezzetli bir çerez oluşturur. Köylerde ise her çeşit meyve kurusu ile kuru üzüm, leblebi, leblebi şeker, pekmez sucuğu ve pestili ile

mısır patlağı kışın yenilen çerezlerdir.

Mutfak Araçları

Özellikle hamur işlerini yapmak için senit, oklava, elek, saç, sacayağı, kuzu tenceresi, su böreği tavası, boy boy tepsi ve siniler, sofrta tablası, iştir(süzgeç), turşu kapları, pekmez küpü gibi eşyalar yer alır. Mutfaktan akşam ezanından sonra kara kazan ya da tencere komşuya verilmez ya da eve getirilmez. Soğan, sabun gibi şeyler ödünç verilir ama geri almak uğursuzluk sayılır. Evde çatlak eşyalar bulundurulmaz, ocakta boşuna su kaynatılmaz, "gavurun malı çoğalıyor denir" şeklinde söylenir.

Patent ve Coğrafi İşaret Çalışması

Burdur yemek kültürünün önemli unsurlarından olan Burdur şiş köftesi ve Burdur ceviz ezmesi için coğrafi işaret alınması ve bu iki yemeğin özgün ve orijinal formül yapısını koruyarak üretilmesine yönelik koruyucu yaptırım kararları almak için, Burdur TSO yönetiminde; Burdur Belediyesi, Kültür Müdürlüğü, Aşçılar Odası, Tatlıcı ve emzecilerin temsilcileri ve bir uzmandan oluşan bir kurul, 2007 yılında oluşturulmuş, çalışmalara başlamıştır.

Kaynakça:

- "Kazan, Şevkiye Burdur ve Çevresinde Yapılan Yöreye Özgü Tatlılardan Tatlar", Türk Mutfak Kültürü Üzerine Araştırmalar (Nimet Berkok Toygar / Kamil Toygar) Cilt:15-16, 2008, Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yay. Ankara.
- Kazan, Şevkiye "Burdur'da Törenlere, Özel Günlere Ait İnançlar, Adetler ve Bunlara Bağlı Mutfak Kültürü", Türk Mutfak Kültürü Üzerine Araştırmalar, c.11, Ankara, Aralık, 2004, s.265-334.
- Kazan, Şevkiye. "Burdur Yemekleri ve Mutfak Kültürü Üzerine Bir Deneme", Türk Mutfak Kültürü Üzerine Araştırmalar (Dr. Tuğrul Şavkay'a Armağan), c.10, Ankara, Ekim, 2003, s.207-251.
- Kazan, Şevkiye. "Burdur Mutfak Kültüründe Mahalli Yemeklerle İlgili Değerlendirmeler, Bu Yemeklere Ad Verme Anılamlandırma", 1.Burdur Sempozyumu, 16-19 Kasım 2005, Burdur. 1. Burdur Sempozyumu Bildiriler Kitabı C. 1, Ağustos 2007, s.147-180)

G. BURDUR'UN YEREL GAZETELERİ

Burdur Merkez İlçe'de, halen dört tane günlük yerel, süreli, bağımsız, siyasi gazete çıkmaktadır. Dördü de haftada bir gün tatil yaparak, altı gün yayınlanmaktadır.

BURDUR GAZETESİ:

Burdur Gazetesi, Burdur'un en eski gazetesidir. Burdur'un yerel gazetecilik okulu olmuştur.

Burdur Gazetesi, 4 Nisan 1954'te M. Kemal Taraslı tarafından kuruldu. 1992 yılında vefat eden M. Kemal Taraslı'nın gazetecilik felsefesini,

O'nun şu sözleri özetlemektedir:

"Gazetenin sahibi benim ama gazetenin sayfaları kamunundur, halkındır. Kendi meselelerimiz için Gazeteyi kullanmayı düşünmek bile, mesleğe ihanettir."

"Gazeteciler, dayanışma içinde olmalıdır. Birbirini karalayarak, suçlayarak, masalara yumruk vurduğunu(!) yayarak hak alınmaz. Yumruğu, il ve ülke çıkarları için vurabiliyorsanız ses getirirsiniz; onurlu davranmış olursunuz. Yoksa o yumruk, 'bumerang' gibi bir gün size geri dönebilir. Gazete yayınlamak çok kolaydır, ama gazeteci olmak bir o kadar da zordur."

YENİ GÜN GAZETESİ

yeni gün

1 Eylül 1954 tarihinde yayın hayatına başlayan

Yeni Gün Gazetesi, dört sayfa, siyah-beyaz ve küçük ebat yayınlanmakta iken; halen günlük, sekiz sayfa, siyah-beyaz ve orta boy olarak, yayın hayatını sürdürmektedir. Sahibi, uzun yıllar Burdur Gazetesi'nde çalışan Muharrem Tuncel, yazı işleri müdürü de oğlu Kürşat Tuncel'dir.

BURDURLUNUN SESİ GAZETESİ

Burdurlu'nun Sesi Gazetesi, 5 Ağustos 1994'te kuruldu. Küçük ebat, siyah-beyaz, dört sayfa ve haftalık olarak yayın hayatına başlayan gazete; halen büyük ebat, altı sayfa, günlük ve siyah-beyaz olarak yayın hayatını sürdürmektedir.

Mehmet Manış'ın, sahip olduğu gazetenin Yazı İşleri Müdürlüğünü ise, oğlu Niyazi Manış yapmaktadır.

ÇAĞDAŞ BURDUR GAZETESİ

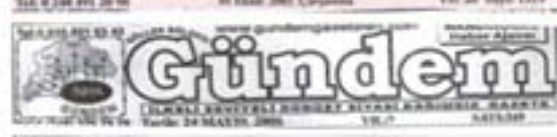
2004 yılında Burdur'da yayına başlayan Çağdaş Burdur Gazetesi'nin, sahibi Isparta'lıdır. Büyük boy, siyah-beyaz, dört sayfa olarak başlayan gazete, halen altı sayfa ve resmi ilan hakkını da almış olarak, yayın hayatını sürdürmektedir. Yayın hayatına, yazı işleri müdürü Ali Girişim'le başlayan Çağdaş Burdur Gazetesi, halen Mehmet Çınar'ın yazı işleri müdürlüğünde devam etmektedir.

Çağdaş

OĞUZELİ GAZETESİ

Oğuzeli Gazetesi Bucak ilçesinde, 11 Aralık 1997 yılında, ilk defa haftalık olarak yayın hayatına başladı. 11 Aralık 2007 günü 10. yılını doldurup, 11. yıla giren ve günlük basılmaya

başlayan Oğuzeli gazetesinin kurucusu ve sahibi Mustafa Tulum'dur. Küçük ebat, sekiz sayfa ve siyah-beyaz olarak yayınına devam etmektedir.

9. BÖLÜM

SOSYO KÜLTÜREL HAYAT

BÖLÜM: IX. SOSYO KÜLTÜREL HAYAT**A. SOSYOKÜLTÜREL YAŞAM KALİTESİ GÖSTERGELERİ**

Burdur, geleneksel yapısını bir ölçüde muhafaza edebilmiş ve dolayısıyla sosyal ve sosyokültürel hayatına yansıyan huzur, güven, dostluk, yardımseverlik, misafirperverlik gibi erdemlerin yaşandığı bir toplum özelliği de görülebilmektedir.

Burdurlunun toplumsal davranış özelliklerini yansıtan göstergelerden biri olarak;

Sivil Toplum Örgütleri Sayısı Şöyledir

Sivil Toplum Kuruluşları	Kuruluş Sayısı	Üye Sayısı
Vakıf	9	52
Dernek	360	17 968
Sendika	29	3025
Meslek Odaları	10	27 313

Burdurlu, geleneksel kültürel değerlerini muhafaza ederken, yeri geldiğinde toplu davranışlar ortaya koyup, yüksek katımlı aktiviteler sergileyebilmektedir. İşte bunlardan, yani unutulmayacak olaylardan bazı örnekler:

B. Burdur Ekonomisi Üzerinde Etkili Bazı Sivil Toplum Kuruluşları**BURDUR TİCARET VE SANAYİ ODASI (BURDUR TSO) Kuruluş Tarihi: 1923****Burdur TSO'nun Tarihçesi**

Kuruluş tarihimiz Konya Vilayeti'ne bağlı olarak "Burdur Sancağı Ticaret ve Sanayi Odası" adı altında 1900'lü yılların başlarına kadar uzanmaktadır. Odamız her ne kadar Milli Mücadele döneminde faaliyetlerine ara vermek zorunda kalmış ise de, Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte 1923 Yılı'ndan itibaren Yönetim Kurulu Başkanı Merhum Şükrü BAYER ve arkadaşlarının özverili çalışmaları neticesinde faaliyetlerine yeniden başlamıştır.

12 Mayıs 1971 tarihinde vuku bulan elim deprem sonucunda hasarlı olması nedeniyle onarımına karar verilen binasından deprem çadırlarına taşınan Odamız, Meclis Başkanı Nevzat AKDEMİR, Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin BOYACIOĞLU, Meclis ve Yönetim Kurulu Üyeleri ile personelin fedakârca çalışmaları neticesinde bu çadırlarda hizmet vermeye aralıksız devam etmiştir.

Odamız kurulduğu tarihten buyana sadece üyelerinin menfaatlerini

korumakla yetinmeyip, ekonomik gelişime önemli katkılar sağlayacak yatırımları gerçekleştirmeyi de kendisine görev edinmiştir.

Bu bağlamda Odamız, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin de desteğini alarak Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer yetkili merciler nezdinde yapmış olduğu girişimler ve yoğun çalışmalar neticesinde aşağıda yer alan değerler Ülkemiz ve İlimiz ekonomisine kazandırılmıştır.

Et ve Balık Kurumu Burdur Et Kombinası

1966 Yılı'nda Meclis Başkanı Nevzat AKDEMİR ile Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet BERBEROĞLU tarafından İlimize kazandırılması çalışmalarına başlanmış ve Fethi KUT, Cengiz ÇİFTÇİ, Metin ÇOKSEZEN, Mümtaz DAYIOĞLU, Nurettin BOYACIOĞLU ile Vahittin UZELLİ'nin Yönetim Kurulu Başkanlıkları döneminde bu çalışmalara devam edilmiş, 1974 Yılı'nda tesisin montajına başlanmış ve 1976 Yılı'nda montaj işlemleri tamamlanarak tesis bir Kamu İktisadi Teşebbüsü olarak işletmeye açılmıştır.

Burdur Süt Sanayi ve Ticaret A.Ş.

1967 Yılı'nda Meclis Başkanı Nevzat AKDEMİR ile Yönetim Kurulu Başkanı Fethi KUT'un Başkanlıkları döneminde Odamızın kurucu ortağı olduğu fabrikanın İlimize kazandırılması çalışmalarına başlanmış ve 1969 Yılı'nda Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz ÇİFTÇİ'nin döneminde fabrikanın temeli atılmıştır. Ancak 1971 Yılında İlimizde yaşanan deprem neticesinde, kurucu ortakların sermaye taahhütlerini yerine getirme imkânı ortadan kalktığından, tesisi bir Kamu İktisadi Teşebbüsü olan SEK devir olarak tamamlamış ve faaliyete geçirmiştir.

Burdur Yem Sanayi ve Ticaret A.Ş.

SOSYOKÜLTÜREL HAYAT

1967 Yılı'nda Meclis Başkanı Nevzat AKDEMİR ile Yönetim Kurulu Başkanı Fethi KUT'un Başkanlıkları döneminde, Odamızın kurucu ortağı olduğu fabrikanın kuruluş çalışmalarına başlanmış ve Cengiz ÇİFTÇİ, Metin ÇOKSEZEN, Mümtaz DAYIOĞLU, Nurettin BOYACIOĞLU ve Vahittin UZELLİ'nin Yönetim Kurulu Başkanlıkları döneminde bu çalışmalara devam edilerek; tesisin montaj işlemleri tamamlanmış ve 1977 Yılı'nda işletmeye açılmıştır.

Yeşilova Halı Yün İpliği ve Battaniye Fabrikası T.A.Ş. : Meclis Başkanı Nevzat AKDEMİR ile Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin BOYACIOĞLU'nun 1973 Yılı'nda yapmış olduğu girişimler sonucunda, Cumhuriyetimizin 50. Yıl Dönümü etkinlikleri çerçevesinde, bir Kamu İktisadi Teşebbüsü olarak İlimize kazandırılmıştır.

Karamanlı Un Makarna ve Çocuk Maması Fabrikası T.A.Ş.

Meclis Başkanı Nevzat AKDEMİR ile Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin BOYACIOĞLU'nun 1973 Yılı'nda yapmış olduğu girişimler sonucunda, Cumhuriyetimizin 50. Yıl Dönümü etkinlikleri çerçevesinde, bir Kamu İktisadi Teşebbüsü olarak İlimize kazandırılmıştır.

Burdur Traktör ve Ön Yükleyici Fabrikası A.Ş.

1975 Yılı'nda Meclis Başkanı Nevzat AKDEMİR ile Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin BOYACIOĞLU'nun Başkanlıkları döneminde kuruluş çalışmalarına başlanmış ve Odamızın kurucu ortağı olduğu tesis, 1976 Yılı'nda Yönetim Kurulu Başkanı Vahittin UZELLİ'nin Başkanlığı döneminde işletmeye açılmıştır.

Burdur Akaryakıt Hizmetleri A.Ş.

1990 Yılı'nda kurulan şirkete, Meclis Başkanı Mehmet KÜÇÜKKABAK ile Yönetim Kurulu Başkanı Kayhan ERTUĞRUL'un Başkanlıkları döneminde, Odamız kurucu ortak olarak iştirak etmiştir.

Burdur Organize Sanayi Bölgesi

1975 Yılı'nda Meclis Başkanı Nevzat AKDEMİR ile Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin BOYACIOĞLU'nun Başkanlıkları döneminde çalışmalar başlatılmış ve 1976 Yılı'nda Yönetim Kurulu Başkanı Vahittin UZELLİ döneminde gerekli izinler alınmış ve 1977 Yılı'nda ise, Odamızın da iştiraki ile Müteşebbis Heyet kurularak faaliyete geçirilmiştir. Kurulan Müteşebbis Heyette, Odamızı ilk olarak Yönetim Kurulu Başkan Vekili Hüseyin AĞAOĞLU temsil etmiştir.

Sosyal ve kültürel açıdan da İlimizde birçok etkinliklere imza atan Odamız; Burdur Devlet Hastanesi Poliklinik Binası'nın yapımına, Burdur Ticaret Lisesi Binası'nın yapımına, Birliğimizin maddi destekleri ile Burdur Özürlüler Okulu Binası'nın tamamlanmasına, Birliğimiz tarafından TOBB İlköğretim Okulu'nun İlimize yapılmasına, Burdur Spor'a ve diğer tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları'na maddi ve manevi her türlü desteği vermiştir.

Odamız ayrıca Meclis Başkanı Nevzat AKDEMİR ile Yönetim Kurulu Başkanı Metin ÇOLLU'nun Başkanlıkları döneminde,

25-31 Ağustos 1979 tarihleri arasında 1. İnsuyu Festivali'nin tertip edilmesini, Burdur Belediyesi ile birlikte gerçekleştirmiş, kuruluşundan bu güne kadar yoksul ve muhtaç ailelere ayni ve maddi yardımlarda bulunmuş, öğrencilere eğitim yardımı yapmış ve birçok öğrencimize de burs vermiştir.

Meclis Başkanı Ali İhsan ERMAN ile Yönetim Kurulu Başkanı Kayhan ERTUĞRUL döneminde yapılan çalışmalar neticesinde Odamız, Burdur Yüksek Öğretim Vakfı'nın kurulmasında etkin rol oynamış ve böylelikle İlimize üniversitenin kazandırılması konusunda ilk adımlar atılmıştır. İlimizdeki örnek binalar arasında gösterilen hizmet binamızın yapımına 1988 Yılı'nda karar verilmiş, dönemin Meclis Başkanı Mehmet KÜÇÜKKABAK ile Yönetim Kurulu Başkanı Kayhan ERTUĞRUL'un uzun süreli ve yoğun çalışmaları neticesinde ilk olarak 1993 Yılı'nda Burdur Kızılay Derneği'nden arsası satın alınmış, 1994 Yılı'ndan itibaren ise; Meclis Başkanı Vural KANRICI ile Yönetim Kurulu Başkanı Kayhan ERTUĞRUL'un önderliğinde kurulan Emanet Komisyonu'nun özverili çalışmaları neticesinde binamızın inşasına kısa sürede başlanılmış ve 1995 Yılı'nda dönemin Meclis Başkanı Vural KANRICI ile Yönetim Kurulu Başkanı Alaaddin İÇOĞLU tarafından inşasına devam edilen binamız, 1998 Yılı'nda dönemin Meclis Başkanı Osman KISAOĞLU ile Yönetim Kurulu Başkanı Salih DİNÇER tarafından tamamlanarak hizmete açılmıştır. Odamız halen bu binasında hizmet vermeye devam etmektedir.

1999 Yılı'nda Meclis Başkanı Osman KISAOĞLU ile Yönetim Kurulu Başkanı Salih DİNÇER döneminde, Batı Akdeniz Ekonomisini Geliştirme Vakfı(BAGEV)'nin kurulmasında etkin rol oynayan Odamız, Vakfa kurucu ortak olarak iştirak etmiş ve bölgesel kalkınmanın gerçekleştirilmesi konusunda Burdur-Antalya-Isparta ve Afyonkarahisar İlleri'nin bir güç oluşturarak ortak hareket etmeleri temin edilmiştir.

2000 Yılı'na gelindiğinde ise; Meclis Başkanı Salih DİNÇER ile Yönetim Kurulu Başkanı Osman KISAOĞLU'nun Başkanlıkları döneminde özelleştirme kapsamına alınan Burdur Et Kombinasyonu, Odamızın da kurucu ortağı olduğu Burdur Güçbirliği Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından satın alınarak yok olmaktan kurtarılmış, Ülke ve İlimiz ekonomisine yeniden kazandırılmıştır.

2005 Yılı'nda yapılan seçimler sonucunda Meclis Başkanlığı'na gelen Feyzi OKTAY ile Yönetim Kurulu Başkanlığı'na gelen Yusuf KEYİK, henüz göreve gelmelerinin üzerinden çok kısa bir süre geçmesine rağmen, Odamız hizmetlerinin daha da geliştirilmesine yönelik olarak yaptıkları çalışmalar sonucunda; KOSGEB Sinerji Odağı'nın, İGEME Temsilciliği'nin ve K Belgeleri'nin verildiği birimin Odamız bünyesinde açılmasını sağlamışlardır. Böylelikle üyelerimizin Devlet desteklerinden daha fazla yararlanmaları, ihracat yapan ve/veya yapmak isteyen üyelerimizin ve halkımızın bilgilendirilmesi ve K belgelerinin alınması konularında üyelerimize ve bu sektörde çalışanlara büyük kolaylıklar sağlanmıştır. Bunların yanı sıra 16-19 Kasım 2005 tarihleri arasında 1. Burdur Sempozyumu'nun gerçekleştirilmesinde Odamız maddi ve manevi

destekleriyle etkin rol oynamış, Göller Bölgesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici ve İşletme A.Ş.'ne kurucu ortak olarak iştirak edilmek suretiyle, girişimci ruha sahip halkımıza geliştirecekleri yeni teknolojiler konusunda verilen desteklerden azami ölçüde yararlanmaları temin edilmiştir. Odamızın 2. Organize Sanayi Bölgesi'nin İlimize kazandırılması ve 2006 yılında kavuştuğumuz Mehmet Akif Ersoy Üniversitemizin bir fakülte binasını yaptırma taahhüdümüz de, Sağlık Meslek Lisesi binasının geniş bir tadilat ve inşaatıyla Fen-Edebiyat Fakültesi için hazırlanmak suretiyle yerine getirilmiştir.

Oda'nın Hukuki Temsilcisi: Yönetim Kurulu Başkanıdır.

Odanın Görevleri:

a) Meslek ahlakını, disiplini ve dayanışmayı korumak ve geliştirmek, ticaret ve sanayinin kamu yararına uygun olarak gelişmesine çalışmak.

b) Ticaret ve sanayiye ilgilendiren bilgi ve haberleri derleyerek ilgililere ulaştırmak, ilgili kanunlar çerçevesinde resmi makamlarca istenecek bilgileri vermek ve özellikle üyelerinin mesleklerini icrada ihtiyaç duyabilecekleri her çeşit bilgiyi, başvuruları durumunda kendilerine vermek veya bunların elde edilmesini kolaylaştırmak, elektronik ticaret ve internet ağları konusunda üyelerine yol gösterecek girişimlerde bulunmak, bu konularda gerekli alt yapıyı kurmak ve işletmek.

c) Ticaret ve sanayiye ait her türlü incelemeleri yapmak, bölgeleri içindeki iktisadi, ticari ve sınıî faaliyetlere ait endeks ve istatistikleri tutmak, başlıca maddelerin piyasa fiyatlarını takip ve kaydetmek ve bunları uygun vasıtalarla yaymak.

d) 26 ncı maddedeki belgeleri düzenlemek ve onaylamak.

e) Meslek faaliyetlerine ait konularda resmi makamlara teklif, dilek ve başvurularda bulunmak; üyelerinin tamamının veya bir kesiminin mesleki menfaati olduğu takdirde meclis kararı ile bu üyeleri adına veya kendi adına dava açmak.

f) Çalışma alanları içindeki ticari ve sınıî örf, adet ve teamülleri tespit etmek, Bakanlığın onayına sunmak ve ilan etmek.

g) Üyeleri tarafından uyulması zorunlu mesleki karar almak.

h) Yurt içi ve yurt dışı fuar ve sergilere katılmak.

i) Gerektiğinde 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun 125 inci maddesinde sayılan mal ve hizmetlerin azami fiyat tarifelerini, kendi üyeleri için, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliğe uygun olarak tespit etmek ve onaylamak.

j) Deniz ticaretinin kamu yararına, milli ulaştırma ve deniz ticareti politikasına uygun şekilde gelişmesine çalışmak.

k) Milli ve milletlerarası deniz ticaretine ait incelemeler yapmak ve bu konudaki bilgileri sağlamak, Türkiye limanları arası ve yurt dışı navlun, acente komisyonu ve ücretleri ile liman masrafları gibi bilgileri toplamak ve bunları mümkün olan vasıtalarla en seri şekilde yaymak, dünya deniz ticaretindeki en son gelişmeleri izlemek, istatistikler tutmak ve bunları ilgililere duyurmak.

l) Deniz ticaretine ait ticari örf, teamül ve uygulamaları tespit ve ilan etmek, navlun anlaşmaları, konşimento ve benzeri evraka ait tip formları hazırlamak.

m) Yabancı gemi sahip ve donatanları ile denizcilikle ilgili müesseselere Türkiye limanlarının imkânları, çalışma şekilleri, tarifeleri ve liman masrafları hakkında bilgi vermek ve onlardan benzeri bilgileri sağlamak.

n) Deniz ticareti ile ilgili milletlerarası kuruluşlara üye olmak ve delege bulundurmak.

o) İlgililerin talebi üzerine deniz ticareti ile ilgili ihtilaflarda hakemlik yapmak.

p) Deniz acenteliği hizmet ücret tarifelerini hazırlamak ve Bakanlığın onayına sunmak.

r) Sair mevzuatın verdiği görevlerle, ilgili kanunlar çerçevesinde Birlik ve Bakanlıkça verilecek görevleri yapmak.

s) Birliğin belirlediği standartlara göre üye kayıtlarını tutmak ve üyelik aidatlarına ilişkin belgeleri saklamak ve bunları Birliğe talep halinde bildirmek.

t) Mevzuatla bakanlıklara veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarına verilen işlerin, bu Kanunda belirtilen kuruluş amaçları ve görev alanı çerçevesinde odalara tevdi halinde bu işleri yürütmek.

u) Üyelerinin ihtiyacı olan belgeleri vermek ve bunlara ilişkin gerekli hizmetleri yapmak.

v) Yurt içi fuarlar konusunda yapılacak müracaatları değerlendirip Birliğe teklifte bulunmak.

y) Üyeleri hakkındaki tüketici şikâyetlerini incelemek ve kuruluş amaçları doğrultusunda diğer faaliyetlerde bulunmak.

z) Ticaret ve sanayi odalarınca, odalar ayrı olan illerde ise sanayi odalarınca sanayiciler için kapasite raporları

SOSYOKÜLTÜREL HAYAT

düzenlemek.

Odalar, Bunlardan Başka Mevzuat Hükümleri Çerçevesinde

a) Ticaret mallarının niteliklerinin belirlenmesine yönelik laboratuvarlar kurmak veya bunlara iştirak etmek, uluslararası kalibrasyon, test ölçme laboratuvarı kurmak veya iştirak etmek, belgelendirme hizmetleri sunmak

b) Milli Eğitim Bakanlığının izin ve denetiminde ticaret, denizcilik ve sanayi ile ilgili kursları açmak, açılan kurslara yardımda bulunmak, yurt içinde ve dışında ihtiyaç duyulan alanlar için öğrenci okutmak ve stajyer buldurmak; meslekî ve teknik eğitim ve öğretimi geliştirme ve yönlendirme çalışmaları yapmak, kendi üyelerinin işyerleriyle sınırlı olmak üzere, 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanunu kapsamına alınmamış meslek dallarında bu uygulamaya ilişkin belgeleri düzenlemek

c) İlgililerin talebi halinde, ticarî ve sınaî ihtilaflarda hakem olmak, tahkim kurulları oluşturmak

d) Açılmış veya açılacak olan sergiler, panayırılar, umumi mağazalar, depolar, müzeler ve kütüphanelere katılmak,

e) Yetkili bakanlıkça uygun görülen alanlarda sanayi siteleri, endüstri bölgeleri, organize sanayi bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, teknoparklar, teknoloji merkezleri kurmak ve yönetmek; 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu çerçevesinde serbest bölge kurucu ve işleticisi veya işleticisi olmak, antrepo işletmek ve fuar alanları, kongre merkezleri ile ticaret merkezleri kurmak, işletmek veya kurulmuş olanlara iştirak etmek, görevlerini de yaparlar.

Oda organları:

a) Meslek komiteleri.

b) Meclis.

c) Yönetim kurulu.

d) Disiplin kurulu.

Burdur TSO Yönetim Kadrosu

Başkan: Yusuf Keyik

Bşk.Yrd.: Ali Gür

Bşk.Yrd.: Alaettin Seçilmiş

Sayman Üye: İbrahim Solak

Üye: Ömer Faruk Gündüzalp

Üye: İbrahim Tekin

Üye: Türkan Kayım

Burdur TSO Meclis Kadrosu

Başkan: Feyzi Oktay,

Bşk.Yrd.: Yakup Yıldız,

Bşk.Yrd.: B. Osman Aslanboğa,

Üyeler: Yusuf Keyik, Ali Gür, Alaettin Seçilmiş, İbrahim Solak, Ömer Faruk Gündüzalp, İbrahim Tekin, Türkan Kayım, Murat Gür, Mustafa Berberoğlu, Naci Demirel, Osman Kurt, Tahsin Çelik, Osman Kısaoğlu, Mehmet Keskin, Salih Dinçer, Celil Özçelik, Hüsnü Gümüşay, Ramazan Şahin, Osman Gök, Hüseyin Yardım, Ahmet Çoksezen, Halil Kaplan, Özgür Özdemir, Kamil Bülent Açıkalin, Hakan Yoran.

Burdur Tso'nun Kalite Politikası

Üyelerimize hizmet verirken yasal gerekliliklerin karşılanmasına verdiğimiz önem kadar;

-Üyelerimizin ihtiyaçlarını ve beklentilerini tatmin edecek kalitede hizmet sunmak,

-Burdur'un ekonomik ve sosyal hayatının gelişmesine katkıda bulunmak,

-Kamu yararını ön planda tutarak üyelerimizin menfaatlerini korumak,

-Türkiye ekonomisinin gelişmesini sağlayıcı katkılarda bulunmak anlayışı da faaliyetlerimizde temel prensipler olarak benimsenmiştir.

Bu amaçla, bize yol gösterecek ve uygulamamız gereken ilkeler:

-Etkin, hızlı ve kaliteli hizmet vermek,

-Üyelerimizle sağlıklı iletişim kurarak oda-üye bütünleşmesini sağlamak,

-Sektörel gelişme için uygun çalışmaların yapılmasını sağlamak,

-Özel sektör adına ekonomik ve sosyal kararların alınmasında yol göstermek,

-Girişimciliği teşvik etmek,

-Küçük ve orta ölçekli işletmelerin gelişmesi için destek sağlamak,

-Yabancı sermayeyi bölgeye çekmek ve ticari ekonomik ilişkileri geliştirmek üzere girişimlerde bulunmak,

-Tüm sektörlerde çevreye saygılı, sürdürülebilir büyümeyi desteklemek,

-Burdur'un uluslararası tanıtımına katkıda bulunmak,

-Burdur kentinin bir "alış-veriş merkezi" özelliği kazanması yönünde çalışmalar yapmak, yapılanlara katkıda bulunmak,

-Bilgi ve iletişim teknolojilerini takip etmek,

-Üyelerimizin meslekî ve teknik eğitimine yönelik kurumları oluşturmak, mevcutları desteklemek ve sürekli eğitimden hareketle programlar düzenlemek,

-Daha kaliteli hizmet ve sürekli gelişim için çalışanlarımızın bilgi ve becerilerini arttırmak,

-Burdur Ticaret ve Sanayi Odası üyeleri için "Danışman Bir Kurum" haline getirmek,

-Katılımcılığı, sürekli iyileştirmeyi teşvik etmek,

Bu ilkelerin hayata geçirilebilmesi için atılacak adımlar, Odamızın tüm hizmetlerinin planlı, sistemli ve belli bir kalite seviyesinde olmasını gerektirmektedir.

Hedefimize ulaşmak, kalite düzeyimizi gelişen teknoloji ve üye beklentileri doğrultusunda iyileştirmek için tüm bölümlerin aktivitelerinde ISO 9001-2000 Kalite Yönetim Sistemi gereklilikleri esas olacaktır.

Bu doğrultuda belirlenmiş olan politika ve hedeflerimiz

BURDUR TİCARET VE SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU

Yusuf KEYİK
Yön. Kur. Başk.

Ali GÖR
Yön.Kur. Bşk.Yrd.

Alaettin SEÇİLMİŞ
Başkan Yardımcısı

İbrahim SOLAK
Yön. Kur Sayman Üyesi

Ömer Faruk GÖNDÜZALP
Yön. Kurulu Üyesi

İbrahim TEKİN
Yön. Kurulu Üyesi

Türkan KAYIM
Yön. Kurulu Üyesi

SOSYOKÜLTÜREL HAYAT

bağlayıcı olup, tüm birimlerde ve kademelerdeki çalışanların standardın ve Kalite Yönetim Sistemimizin gerekliliklerine uygun çalışmasını gerektirmektedir.

Oda faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde izlenecek gereklilikler bu el kitabı ve ilgili prosedürlerde tanımlanmıştır. Odanın tüm çalışanları Kalite El Kitabında ve prosedürlerde açıklanan gereklilikleri uygulamakla ve iyileştirmekle yükümlüdür.

Oda'nın Misyonu

Burdur Ticaret ve Sanayi Odası'nın misyonu, 5174 sayılı kanun tarafından "üyelerinin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, ekonomik faaliyetlerin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, üyelerin birbiri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak" olarak belirlenmiştir.

Burdur TSO Yön. Kur. Bşk. YUSUF KEYİK

Burdur 5.5.1961 doğumlu olan Yusuf Keyik, altı nüfuslu bir ailenin ikinci çocuğudur.

Hüsnü Bayer İlkokulunda ilköğrenimini yaptıktan sonra, ilk basamaklarından çalışmaya başladığı iş hayatına atıldı. 1981-1983 arası tamamladığı vatani görevinden sonra, kendi dar imkanları ve ailesinin desteği ile başladığı iş hayatına devam etti.

Maddi destekten daha çok önem verdiği doğruluk, dürüstlük, saygı, sevgi, sorumluluk gibi erdemlerle kendisine kişilik kazandıran ailesine minnettarlığını her vesile ile ifade eden Yusuf Keyik, iş hayatında ilkeli olmayı hep önemsemiştir.

Bir yandan iş hayatı devam ederken, çevresinin teşvikleriyle getirildiği ve seçildiği sivil toplum görevlerine, siyasi parti yöneticiliği ile başladı. 1999 yılında katıldığı Burdur Ticaret ve Sanayi Odası seçimlerinde Meclis Üyesi seçildi. Üç yıl süren üyelik döneminde Yönetim Kurulu ve Katip Üyeliklerinde görev yaptı.

2002-2005 arası seçildiği Burdur TSO Meclis Üyeliği döneminden sonra, 5 Mart 2005 Oda seçimlerine katıldı. 11 grup ve 28 üyeden oluşan bir ekiple katıldığı seçimi kazanan Keyik, Meclis Başkanı ve Yönetim Kurulunu belirleyerek, Burdur Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanlığı görevine başladı. Halen bu görevini sürdüren Yusuf Keyik, evli ve üç çocuk babasıdır.

İş hayatı ve sivil toplum teşkilatlarında daima ideal olarak, "Öncelikle Burdur'a ve Ülkeme yakışan şekilde hizmet etmeyi şiar edindim. Burdur için, AB standartlarının üzerinde gelişmeler sağlayacak bir yapılanmayı hedefledim" diyen Keyik; her vesile ile şunu söylemektedir:

"Burdur'un geleceği adına; siyasileriyle, valisiyle, belediye başkanlarıyla, sivil toplum örgütleriyle ve çok değerli halkımızla birlik beraberlik içinde olmak zorundayız. Güven duygusu ve ortaklık ruhunu geliştirmek mecburiyetindeyiz." Başkan Yusuf Keyik; ancak bu şekilde, Burdur'un her alanda hızlı bir gelişme sağlayabileceğine inanmaktadır.

Bşk. Yusuf Keyik

ODA'NIN BELİRLEDİĞİ EKONOMİK SORUNLAR

Burdur Ticaret ve Sanayi Odası, resmi ve sivil toplum örgütleriyle fikir teatisinde bulunmakta, Burdur ve Ülkemiz sanayisinin sorunları ve çözüm yolları hakkında çalışmalar yapılmaktadır.

Ortaya çıkan belli-başlı sorunlar

- ☑En başta nitelikli yöneticilik olmak üzere; kaliteli, eğitilmiş ve nitelikli ara elaman yetersizliği. Bilgi, bilim, bilimsel düşünce, ar-ge faaliyetleri ve teknoloji eksiklikleri.
- ☑Sermaye, kredi, destek ve teşvik sorunları. Birleşme, şirketleşme, işbirliği, dayanışma, moral, güven ve stratejik anlayış sorunları.
- ☑Organize Bölgeleri ve altyapı sorunları. Sanayi-çevre-arıtma sorunları. Markalaşma ve kalite sorunları. Tanıtım, reklam, fuar ve pazarlama sorunları. Gıda sektöründe hijyen ve ambalaj sorunları.
- ☑Küçük ve orta ölçekli üretici işletmelerin; ihracat ve istihdam hedeflerinin önündeki vergi, sigorta, maliyet ve rekabet sorunları.
- ☑İhracat için gümrük, mevzuat ve bürokrasi sorunları. İlgili bakanlıklar ve Hükümetle iletişim sorunları. Ekonomik ve sosyal sivil kuruluşlarla iletişim ve işbirliği sorunları.

1923-2006 BURDUR TSO YÖN.KUR.BAŞKANLARI

Şükrü Bayer

Mustafa Altın

Ömer Kurtoğlu

Hüsnü Helvacıoğlu

Mehmeş Dayıoğlu

Niyazi Erdem

Mehmet Berberoğlu

Fethi Kurt

Cengiz Çiftçi

Metin Çoksezen

Mümtaz Dayıoğlu

Nuretin Boyacıoğlu

Vahittin Uzeli

Metin Çöllü

Kayhan Ertuğrul

Alattin İçoğlu

Salih Dinçer

Osman Kısaoğlu

Yusuf Keyik

BURDUR TSO MECLİS BAŞKANLARI

Hüsnü HELVACIOĞLU
19.08.1943-02.03.1951

Ahmet ÖZARAL
28.01.1952-24.03.1954

Hüsnü KAYMAKAMOĞLU
24.03.1954-09.12.1954

Mehmet BERBEROĞLU
09.12.1954-05.08.1960

Rifat KANRICI
28.12.1956-05.08.1960

Nurettin SERDAROĞLU
05.08.1960-13.03.1964

Mehmet HATİPOĞULLARI
13.03.1964-07.12.1966

Nevzat AKDEMİR
07.12.1966-17.04.1984

Erol ÇOKSEZEN
15.05.1984-27.10.1987

Mehmet KÜÇÜKKABAK
27.10.1987-25.03.1992

Vural KANRICI
26.03.1992-28.10.1997

A. İhsan ERMAN
03.12.1993-30.11.1995

Osman KISAOĞLU
01.12.1997-05.11.1999

Salih DİNÇER
10.11.1999-23.10.2001

Alaattin SEÇİLMİŞ
25.01.2002-06.09.2002

Feyzi OKTAY (1.Dönem)
23.10.2001-25.01.2002
(2.Dönem) 6.3.2005- ...

BURDUR TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU

Baki Varol
Yön.Kor.Bşk.

Ali AKINCI
Yön. kur. muh. Üye

Mustafa Ali İzgi
Yön. Kur.Üyesi

İbrahim KARTAL
Yön. Kur. Bşk. Vek.

Ali DAMARCAN
Yön. kur. bşk. vek.

**BURDUR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ
YÖNETİM KURULU**

Tuncer AYTEKİN
Bşk. V.

Recep KALKAN Bşk.

Hüseyin BAŞIBÜYÜK
Genel Sekreter

Şenel ERSOYOL

Metin SİPAHI

Yusuf BARI

Afi SAĞAR

BURDUR ZİRAAT ODASI YÖNETİM KURULU

Mustafa Büyüktopbaş
Yön.Kur.Bşk.Yrd.

Gökay Tekin
Yön.Kur.Bşk.

Hüseyin Uludağ
Yön.Kur.Muh.Üye

İhabi Değerli
Yön.Kur.Üyesi

Kamil Ural
Yön.Kur. Üyesi

İbrahim Çoban
Yön.Kur.Üyesi

Süleyman Pastav
Yön.Kur.Üyesi

☑Gelişmeci iş hayatı için gereken; yıldızlı otelleri, büyük konferans-toplantı salonları, dinlenme tesisleri vb. hayat standardını yükseltecek şehirleşme sorunları.

BURDUR TİCARET VE SANAYİ ODASI ÜYE SAYILARI:

BURDUR TİCARET BORSASI (BTB)

Burdur Ticaret Borsası, 23.05.1989 tarihinde Burdur Ticaret ve Sanayi Odası Binası'nda hizmete başladı. İlk olarak, (merhum) Uğur Velicangil başkanlığında oluşturulan yönetim kurulu ile hizmete başlayan Burdur Ticaret Borsası (BTB), kesintisiz hizmet vermeye devam etmektedir.

Merhum Velicangil'in 24.7.1995'e kadar sürdürdüğü Borsa başkanlığı görevini, üç ay süreyle Mesut Ekinci üstlendi. 1 Aralık 1995'te başkan seçilen Kadir Gönülaçar, görevini 1999'daki seçimde Baki Varol'a devretti. Varol, 1997'de temeli atılan Borsa binasının tamamlanmasını sağladı.

Burdur Ticaret Borsası, Baki Varol'un yönetim kurulu başkanlığında bugüne kadar, Burdur için önemli ekonomik değeri olan Et Balık Kurumu Et Kombinasi ile BURYEM gibi iki işletmenin Burdur'a kazandırılmasında önemli rol oynadı.

25 Şubat 2000'de Burdur Güçbirliği adıyla özelleşerek üretimine devam eden Et Balık Kombinasi, şu anda yüzde 80 kapasitesiyle kârlı çalışmakta ve 45 işçi istihdam etmektedir. 11 Mart 2003'de Özelleşen BURYEM ise; şu anda 40 personeliyle ve % 100 kapasitesiyle, aylık ortalama 6 bin ton yem (süt, besi, buzağı ve toklu besi yemi) üretmeye devam etmektedir.

İşlem Hacmi Gelişmesi

Baki Varol yönetiminde işlevini sürdüren Burdur Ticaret Borsası'nda, 2007'nin ilk 8 ayındaki işlem hacmi bir önceki yılın aynı dönemine göre 10 milyon 138 bin 311,01 YTL artış gösterdi. Burdur Ticaret Borsası'nın 2007 yılının ilk 8 aylık döneminde işlem hacmi yüzde 5.87 oranında artış gösterirken, 2006'nın aynı dönemindeki işlem hacmi ise 172 milyon 523 bin 379,10 YTL olarak gerçekleşmişti.

BURDUR MERMERCİLER VE MADENCİLER YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ (BURMER)

Burdur Mermereciler ve Madenciler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (BURMER), yedi firma önderliğinde, 6 Şubat 2007 tarihinde kuruldu. Kurucu Başkan Ali Gür. Üye sayısı halen 75'tir. Kapsam alanı; Bucak İlçesi (müstakil bir mermereciler derneği olması nedeniyle) hariç olmak üzere, Merkez ve diğer ilçelerdir. Derneğin olağan ilk kongresinde de seçilen Başkan Ali Gür, "Burdur'da mermerecilik" hakkında

şu bilgileri verdi:

"60 adet ocak işletmesi ve 90 adet mermer işleme fabrikası ile yılda %30 büyüme sağlayarak 2008'e gelinmiştir. İlimizde son yıllarda, "Burdur Beji" diye adlandırılan dünya literatürüne girmiş, uluslararası pazarlarda çok alıcı bulan bir mermer türü üretilmektedir.

Yaptığımız toplantılarda; yürütmeden beklentilerimizi ve kendimizin yapmamız gerekenleri tespit ettik. Firmalar olarak gelişen teknolojiye yararlanarak üretimimizi sürdürmek için; geziler, konferanslar, paneller, örnek uygulamalar, maliyet düşürücü üretim artırıcı, kaliteli mal, ucuz fiyat politikaları geliştirmek. Uluslararası pazar araştırmaları yapmak, fuarlara katılımı sağlamak, taşımıza yeni uluslararası alıcı tüccarlar bulmak veya diğer ülkelerde proje bazında ihaleler alıp uygulamasını gerçekleştirmek gibi hedeflerimiz vardır.

Burdur'dan dernek olarak, yukarıda söylediğim amaçlar dışında;

1- İl Millî Eğitim Müdürlüğü ile ortak bir (Avrupa destekli)proje başlattık Leonardo Vince destekli bu projemiz uygun görülürse, taşı süsleme ve işleme üzerine elemanlar yetiştirip istihdama katkı sağlayacağız.

2- Süleyman Demirel Üniversitesi'nden senato oluru ile maden ve jeoloji bölümlerinden üç öğretim üyesi ile il dahilinde sektörün her yönüyle envanterini çıkarma, ocaklarda alttaki taşın yapısını inceleme, çalışmalarda firmalara daha verimli olanak sağlama gibi çalışmalar sürdürmekteyiz.

3- Fabrikalarda oluşan atıklar için bir geri dönüşüm projesi üzerinde çalışmalar yaparak, atıkların yeniden ekonomiye kazandırılması ve arıtmalardan alınan çamurun derin çukurlara doldurularak,üstünün verimli topraklarla

BUCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI

Mermerciliği ve makine yan sanayisi ön planda olan Burdur'un en büyük ilçesi olan Bucak, sanayisinin hızlı gelişmesi dolayısıyla; 20.12.1966-06.03.1968 tarihleri arasında görev yapan Başkan Mustafa SAK ile Bucak Ticaret ve Sanayi Odası kuruluşunu sağlamıştır. Sak'ı takiben; Ali Ünal, tekrar Mustafa Sak, Hikmet Tolunay, İsmail Ünal, Mustafa Ünal, Münir Sarı, Abdullah Mutlu, Hüseyin Erdem ve en son 17.03.2005 tarihinde seçilen Hasan Yalçın Meçikoğlu Bucak Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'nı yürütmüşlerdir.

BUCAK TİCARET VE SANAYİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKAN VE ÜYELERİ

Hasan Yalçın MEÇİKOĞLU
Yönetim Kurulu Bşk.

Süleyman DURAN
Yönetim Kurulu Üyesi

Malik SARI
Yönetim Kurulu Üyesi

Mehmet ERK
Yönetim Kurulu Üyesi

kapatılması ve sonrada bu sahaların ağaçlandırılması, faaliyetlerimizden birkaçı sayılabilir.”

Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri

YÖN.KUR. BŞK.	: Ali GÜR (Burdur)
BAŞKAN YRD.	: Mesut EKİNCİ (Burdur)
YÖN.KUR. ÜYESİ	: Abdurrahman ŞENER (Karamanlı)
YÖN.KUR. ÜYESİ	: İsmet BEKTAŞ (Yeşilova)
YÖN.KUR. ÜYESİ	: Ethem BABACAN (Burdur)
YÖN.KUR. ÜYESİ	: Cemil ÇELİK (Yeşilova)
YÖN.KUR. ÜYESİ	: Mehmet ALAGÖZ (Tefenni)

BURDUR ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ

Birlik, 5373 sayılı Kanuna göre, 1 Temmuz 1966 tarihinde, il merkezindeki sekiz mesleki kuruluşun müracaatı ve bakanlığın tasdiki ile kurulmuştur.

İlk Genel Kurulu'nu, 22 Ağustos 1966 tarihinde yapmış ve başkanlığa, Muhittin Kurulay seçilmiş, (22.08.1966-18.02.1975) tarihleri arasında görev yapmıştır. Daha sonra; Kamil Suna (19.02.1975-21.02.1981), Çetin Arıkan (22.02.1981-08.05.1986), Osman Yaman (09.05.1986-02.02.1989) Birlik Başkanlığını yürütmüşler ve 02 Şubat 1989 tarihinde seçilen Recep Kalkan, Mart 2008'e kadar görev yapmış ve görevini sürdürmektedir.

Şubat 2008 tarihi itibarıyla, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'na tabi olan Birliğe; toplam 10 bin 300 üyesi bulunan 27 Oda bağlıdır.

Birliğin Yönetim Kurulu yedi kişiden oluşmakta, üç denetim, üç disiplin kurulu üyesi bulunmaktadır. Birlik bir genel sekreter ve sekiz personelle hizmet vermektedir.

Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri

BAŞKAN	: Recep KALKAN
BAŞKAN VEKİLİ	: Tuncer AYTEKİN
GN. SEKRETER	: Hüseyin BAŞIBÜYÜK
ÜYE	: Şeref ERSOYOL
ÜYE	: Yusuf SARI
ÜYE	: Metin ŞİPAHİ
ÜYE	: Ali SAĞAR
ÜYE	: İhsan GÜLPINAR

BURDUR ZİRAAT ODASI

İl Merkezinde 1963 yılında kurulan Burdur Ziraat Odası, çiftçinin sendikası konumundadır. Oda, çiftçi kayıtlarını tutmakta, onların ihtiyaç duydukları eğitim, her türlü menfaat ve sorunlarını giderme yönünde çalışan bir sivil toplum teşkilatı durumundadır.

Yönetim Kurulu Başkanı Gökay Tekin; "1.AB projesi ile 213 bin Euro (yaklaşık 500 bin YTL), 2.AB projesi ile 13 bin Euro hibe almış ve Odamız üyesi çiftçinin, bilinçli çiftçilik yaparak, ürettikleri ürünleri, daha iye değerlendirmelerini sağlayacak çalışmalar yapmaktadır.

Ziraat Odamız, kendi traktörüyle silajlık mısır ekimleri yapmakta, taş toplama makinesi ile arazisi taşlı olan çiftçiye yardımcı olmakta, gezici-mobil ve Oda'daki sabit

laboratuvarlar ile üreticimizin toprak, yaprak, su, yem tahlillerini yapmaktadır. Ayrıca çiftçimizin bilinçli gübreleme yapması için de yardımcı olmak suretiyle; bütün bu çalışmalarını verimli, kaliteli, daha ucuz maliyetli ürünler elde etmesi için yürütmekte ve bu suretle, çiftçimizin doğduğu yerde, köyünde karnının doymasını hedeflemektedir." şeklinde bilgiler vermiştir.

Halen Görev Yapan Yön.Kur.Bşkkanı ve Üyeleri

YÖN.KUR. BŞK.	: Gökay TEKİN
YÖN.KUR.BŞK. YRD.	: Mustafa BÜYÜKTOPBAŞ
YÖN.KUR.MUH. ÜYE	: Hüseyin ULUDAĞ
YÖN.KUR. ÜYESİ	: İbrahim ÇOBAN
YÖN.KUR. ÜYESİ	: Süleyman PASTAV
YÖN.KUR. ÜYESİ	: Kamil UNAL
YÖN.KUR. ÜYESİ	: İlhami DERELİ

BURDUR DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRECİLERİ BİRLİĞİ (BDSYB)

BDSYB, "Türkiye Damızlık Süt Sığır Yetiştiricileri Birliği Hizmetleri Yönetmeliği"ne dayanılarak 13 .09.1995 tarihinde kurulmuştur.

Tarım İl Müdürlüğü'nün binası olan İl kontrol laboratuvarında faaliyete geçen Birliğimiz halen aynı binada üyelerine hizmet vermeye devam etmektedir.

Suni tohumlama faaliyeti 7 ayrı güzergahta tur usulü ile yürütülmektedir. Birlik; Merkez İlçe, Bucak, Yeşilova, Kemer ve Yeşilova ilçelerinde, suni tohumlama faaliyetini mesai mevhumu gözetmeksizin yapmakta olup, testten geçmiş boğa spermaları kullanılmaktadır.

Türkiye'nin değişik bölgelerinin yıllardan beri damızlık ihtiyacını karşılayan Burdur, aynı özelliğini devam ettiriyor. BDSYB, üyelerinin satmak istedikleri damızlık hayvanların satışında yardımcı olmaktadır.

Birliğin Amacı ve Çalışma Konuları

- ☑Yurt içinde yetiştirilen, yurt dışından ithal edilen ve yerli ırkların genetik potansiyellerinin geliştirilmesi, verimlerini artırılması için;
- ☑Soy kütüğü ve ön soy kütüğü kayıtlarını tutulması,
- ☑Üyelerin eğitimlerinin sağlanması, üyeler arasında yarışmalar düzenlenmesi, ihtiyaçlarının temin ve tedarik edilmesi,
- ☑Üretimin yurtiçi ve yurt dışında pazarlanması, ürünlerin değerlendirilmesi için gerekli tesislerin kurulması ve işletilmesini sağlamak amacıyla kurulmuştur.
- ☑Merkez Birliğince planlanan ıslah programlarını uygulamak,
- ☑Üyelerini yurt içinde ve dışında temsil etmek, çıkarlarını korumak,
- ☑Suni tohumlama ile ilgili; sperma, embriyo v.b malzemeleri temin etmek, dağıtmak ve pazarlamaktır.

Yönetim

Budur DSYB Yönetim Kurulu Başkanlığına, Kamil ÖZCAN

SOSYOKÜLTÜREL HAYAT

yapmaktadır. 2.Başkan Ali DAMARCAN, Üyeler: Hüseyin KARAKAYA, Mehmet ALTINKAYNAK, Turgut ÜSTÜN, Mehmet SEZGİN ve Turan ÇAYIR'dan oluşmaktadır.

BURDUR KÖY-KOOP (S.S. Burdur İli Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatifler Birliği)

Burdur İli Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Amaçlı Kooperatifler Birliği, kısaca Köy-Koop Burdur Birliği, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamında Ağlasun S.S. Çanaklı, Çavdır S.S. Kozağacı köyü, Merkez S.S. Çamoluk Köyü (Aziziye), S.S. Çeltikçi S.S. Çebiş Köyü, Karamanlı S.S. Mürseller Köyü, Merkez S.S. Yarıköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri ile Çeltikçi S.S. Başsaray Sulama Kooperatifi olmak üzere, toplam 7 adet kooperatifin teşebbüsü ile 10.04.1975 tarihinde kurulmuştur.

Kuruluşundan günümüze kadar her türlü tarımsal faaliyette bulunan tarımsal amaçlı kooperatifin idari, mali ve hukuki sorunlarına çözüm bulan ve halen bulmakta devam eden Köy-Koop Burdur Birliği, özellikle ortak birim kooperatiflerin ürettikleri sütü pazarlık ve ihale yoluyla pazarlama esasını getirerek bu hususta gerçek başarıyı yakalayan birlik durumundadır. Bu gün itibarıyla birliğe ortak kooperatif sayısı 251 olup, bu kooperatiflere ortak 40 bin çiftçi ailesinin oluşturduğu bir kitle konumundadır.

Başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri:

BAŞKAN	: Yakup YILDIZ
BAŞKAN YARDIMCISI	: Ali DAMARCAN
MUHAŞİP ÜYE	: Hasan AKCALI
ÜYE	: Abdil AKSOY
ÜYE	: Mehmet YILMAZ
BİRLİK MÜDÜRÜ	: Ömer SUNAR

C. BURDUR TARİHİNDE UNUTULMAYACAK OLAYLAR

REKOR DENEMESİ

Burdur'da, 25 EYLÜL 2005 tarihinde, halk oyunlarını en

20 bin 328 kişi ile halk oyunu rekor denemesi (25 Eylül 2005)

kalabalık oynama rekoru kırıldı. Burdur Gazi Atatürk Stadı'nda toplanan 20 bin 328 kişi, yöresel bir oyun olan 'Teke Zortlatması' oynadı. Denemeye katılanlar, "Guennes Rekorlar Kitabı" temsilcisi Prof. Dr. Orhan Kural'ın denetiminde tek tek sayılarak stada alındılar. Burdurlu sanatçı Sümer Ezgü de rekor denemesine katıldı ve söylediği türkülerle Burdurluları coşturdu. Ancak, Guennes temsilcisinin yanlışlığı yüzünden, bu denemenin sadece Türkiye sınırlarında kaldığı ortaya çıktı. Burdurlular, bir yandan denemenin boşa gittiğine üzüldükçe, diğer yandan bir amaç için birleşebilmenin gururunu yaşadı.

Daha önce Ülkemizden ve dünyadan deneyenler olmuş ve en çok 12 bin kişiyle oynanabilmiş. Bu olay Burdur'un tarihçesine, sosyokültürel- folklorik bir tarihi olay olarak; yaldızlı harflerle kaydedilmiştir.

1. Burdur Sempozyumu, bir ortak duygu olarak; 7'den 77'ye, açık giyimliden kapalıya, köylüden şehirlie, sosyeteden ve hala Yörük kalabilene, zenginden fakire, o düşünceden bu düşünceye, o partiliden bu partiliye bir ortak ahenk, bir büyük uyum ve bir ortak ritim şeklinde gerçekleşmiştir.

1.BURDUR SEMPOZYUMU

16-19 Kasım 2005 tarihlerinde, "1.Burdur Sempozyumu" yapıldı. Sempozyum, topluma ortak heyecan, sosyo kültürel ve sosyo ekonomik canlanma zemini hazırlamıştır. Burdurluya, kendisini küçümsemeye ve 'Biz Adam Olmayız' demeye hakkı olmadığını hatırlatmıştır. Bundan kısa bir süre önce de, 25 Eylül 2005 günü, dünya çapında bir rekora imza atılmış; 20 bin 328 kişiyle, bir ritimde dalgalanmayı ve insanımıza, insanlığa, ilme ve barışa haykırarak, 'Hadi gali, sen de gel!' diyen çağrıyla yapılmıştı Burdurlu.

Ve taa İstanbul'dan, Ankara'dan, İzmir'den, Konya'dan, Sivas'tan, Çanakkale'den, Erzurum'dan, Tokat'tan, Sakarya'dan, Elazığ'dan, Kütahya'dan, Kayseri'den, Denizli'den, Antalya'dan, Isparta'dan, Uşak'tan, Muğla'dan, Şanlı Urfa'dan ve hatta İngiltere'den, Belçika'dan: 28 Profesör, 14 Doçent, 63 Yrd. Doçent, 9 Doktor, 26 Öğr. Görevlisi, 40 Arş. Görevlisi, 5 Okutman ve 44 Uzman; toplam 229 ilim adamı, akademisyen koşup geldi çağrıya.

Sevgi, muhabbet ve diyalog da geldi bu çağrıya!..

Yan yana olup da, içindeki uzaklıklarda yabancılaşmış insanların bu Sempozyumla, aslından birbirinden çok da farklı dünyalarda olmadıklarını fark ettiler; kendi kültür potansiyelinde eriyip birbirini dinleyebilenler görüldü. Bu Sempozyum'la Burdurlu; kendi kültür varlığını yeniden keşfetmeye başladı.

Düşünce Ufku

En özet ifadeyle; Sempozyumla Burdur, yeni ufuklara kapı açtı, kapılar açtı...

Türkiye'de ilk olduğu, bilim kurulu üyesi profesörler tarafından vurgulanan Sempozyum; Burdur'un 'İlklerimize imza atma' özelliğini, bir kez daha ortaya koydu; daha nice ilklerin ve nice güzelliklerin kapılarını açmaya da, yol açtı. Ufku açık, sosyal moralitesi yüksek bir şehrin, başaramayacağı

42 sivil toplum platformu 23.10.07

güzellikler ve üstesinden gelemeyeceği güçlükler yoktur.

Şehir Kimliği

Sosyal bir vücut canlılığı olan 'Şehir' kimliğinin, 'yaşayan bir kişilik' haline gelmesi/ gelebilmesi, bizim Milletimize

has (özgü) bir hususiyet(özellik)tir. Burada bir parantez açarak belirtmeliyiz ki, 'Şehir' ile 'Kent' aynı şey değildir; 'Şehir' 'Doğu'nun, 'Kent' ise 'Batı'nın şehridir. Şehir; fiziği ve ruhu olan ve sosyal bir kişilik bütünlüğü içinde yaşayan; komşusunun ve hatta başka bir semtinin ağrısıyla ağlayan, coşkusuyla coşan bir hükmi şahsiyet ve topluluktur.

Nitekim 1. Burdur Sempozyumu'nda, 'Kültür-Edebiyat' bölümünde oturum başkanlığı yapan Prof. Dr. Abdulkerim Abdulkadiroğlu da bu hususta; 'Şehir' ile 'Kentin' farkını vurgulayarak; "Kentlerde, genelde sokak ve cadde isimleri yoktur. Oysa

bizim şehirlerimizin sokaklarında, caddelerinde, mahallelerinde, semtlerinde isimler vardır. Bu isimler geçmişten hatıralar ve değerler taşır; geçmişten-geleceğe, kökü derinlerde 'Ruh' taşır. İsimlerin birer hikâyesi vardır.

TERÖRE TEPKİ YÜRÜYÜŞÜ-Burdur-23.10.07 (104)

SOSYOKÜLTÜREL HAYAT

İsimler, bizim kültürel hafızamızdır." Şeklinde bir açıklama yapmıştır.

Şehrimizde de bunu doğrulayan ve hala izleri görülebilen, mahalli şahsiyete ve kültürel hafızaya misal gösterilebilecek; bir 'Yenice Mahallelilik' 'Delibubalılık' 'Uzun Çarşı Esnafı' 'Bakırcılar Esnafı' vb. kişilikli topluluklar vardır. Yine bu anlamda I. Burdur Sempozyumu; bir hikayesi olan eski sokak, mahalle, köy isimlerinin değiştirilmesinin, hafıza kirliliği oluşturduğunu ortaya koydu. Medeniyet ve modernleşme adına uygulanan 'Kentleşme' projelerinin, insanımızı kimliksiz ve şehirlerimizi kişiliksiz hale getirme sonuçlarında katkısı olduğu ortaya kondu. Sempozyumda, hiçbir Batılı kent kültüründe "Ev alma, komşu al. Komşu, komşunun külüne muhtaçtır" vb. atasözleri, bulunmadığı da belirtildi.

I. Burdur Sempozyumu, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi tarafından iki ciltlik bir kitap olarak yayınlanmış ve gelecek nesillerin faydalanmasına sunulmuştur.

Sempozyumun Onur Kurulu

Can DİREKÇİ, Burdur Valisi. Sebahattin AKKAYA, Burdur Belediye Başkanı. Prof. Dr. Metin Lütfi BAYDAR, SDÜ Rektörü. Yusuf KEYİK, Burdur Ticaret ve Sanayi Odası Yön. Kur. Bşk.

Sempozyum Bilim Kurulu

Prof. Dr. Abdulkerim ABDULKADİROĞLU (Gazi Ü.), Prof. Dr. Kubilay AKTULUM (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. Adil TÜRKOĞLU (Adnan Menderes Ü.), Prof. Dr. Koray GÖYMEN (Marmara Ü.), Prof. Dr. Adil VURAL (Çukurova Ü.), Prof. Dr. Koray SÖNMEZ (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. Adnan TEPECİK (Gazi Ü.), Prof. Dr. M. Zeki YILDIRIM (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. Ali DEMİRSOY (Hacettepe Ü.), Prof. Dr. Mehmet ÖZSAİT (İstanbul Ü.), Prof. Dr. Atilla AŞKIN (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. Muhittin GÖRMÜŞ (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. Bayram ALİ YUKARI (Akdeniz Ü.), Prof. Dr. Mustafa SUNU (Muğla Ü.), Prof. Dr. Bayram KODAMAN (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. Nevres Hürriyet AYDOĞAN (S. Demirel Ü.), Prof. Dr. Bekir ÖZER (Ankara Ü.), Prof. Dr. Nuray SENEMOĞLU (Hacettepe Ü.), Prof. Dr. Bilal M. ÖZGÜVEN (Süleyman Demirel

Ü.), Prof. Dr. Remzi KARAGÜZEL (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. Cevat GERAY (Ankara Ü.), Prof. Dr. Saim SARAÇ (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. Emel GÖKSU (Dokuz Eylül Ü.), Prof. Dr. Sezai GÖKSU (Dokuz Eylül Ü.), Prof. Dr. Gıyasettin DEMİRHAN (Hacettepe Ü.), Prof. Dr. Yavuz TEKELİOĞLU (Akdeniz Ü.), Prof. Gökay YILDIZ (Süleyman Demirel Ü.), Yrd. Doç. Dr. Ali YAKICI (Gazi Ü.), Prof. Dr. Hasan BAHAR (Selçuk Ü.), Yrd. Doç. Dr. Cansevil TEBİŞ (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. Hayati DOĞANAY (Atatürk Ü.), Yrd. Doç. Dr. Elife DOĞAN (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. Hüseyin BAL (Süleyman Demirel Ü.), Yrd. Doç. Dr. Hilmi KARATOSUN (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. İbrahim ATALAY (Dokuz Eylül Ü.), Yrd. Doç. Dr. Hülya ŞAHİN (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. İsmail İPEK (Boğaziçi Ü.), Yrd. Doç. Dr. Salih CEYLAN (Süleyman Demirel Ü.), Prof. Dr. İsmail KARACA (Süleyman Demirel Ü.), Yrd. Doç. Dr. Yıldırım ATAYETER (Süleyman Demirel Ü.).

HEPİMİZ MEHMETÇİĞİZ YÜRÜYÜŞÜ

Burdur Ticaret ve Sanayi Odası, aralarında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Ticaret Borsası, Atatürkçü Düşünce Derneği, Sivil Toplum Platformu'nun da bulunduğu 42 sivil toplum örgütü ile "Burdur Hepimiz Mehmetçimiz Platformu" oluşturdu. Platformda, yaygınlaşan terör olaylarını ve PKK terörünü kınamak ve toplumsal direnç oluşturmak amacıyla bir yürüyüş kararı alındı.

23.10.2007 tarihinde bölücü terör olaylarını kınamak üzere yapılan yürüyüş, hiçbir taşkınlık olmadan, büyük bir olgunluk içerisinde 20 binden fazla bir insan kitlesiyle gerçekleştirildi. Hepimiz Mehmetçimiz adı verilen yürüyüş, Çatalpınar Kavşağı'nda saat 12.00'de başlayıp, Cumhuriyet Meydanı'nda okunan bildiri ve ardından Burdur Müftüsü'nün okuduğu dua ile tamamlandı. Toplumsal mutabakatla iki günde ve adeta kendiliğinden oluşan bu miting, Burdur tarihinde bu çapta yapılan tek miting oldu. Sloganlar: Muhteşem mitingde kullanılan sloganlar şunlardı: ŞEHİTLER ÖLMEZ, VATAN BÖLÜNMEZ, KAHROLSUN PKK, HEPİMİZ MEHMETÇİĞİZ, HER TÜRK ASKER DOĞAR, ASKERE UZANAN ELLER KIRILSIN, KAHROLSUN HAİNLER, BURDUR TEK VÜCUT TEK YÜREK.

KIRKPINAR AĞALIĞI

Kirkpınar Ağası Mehmet CADIL

Tarihi Kirkpınar Güreşlerinin yapıldığı Edirne'de 2007 yılı 645. kez düzenlenen Kirkpınar Yağlı Güreşleri'nde 250 bin YTL ile 2008'in ağası Bucaklı işadamı Mehmet Cadil oldu. Mermer Sanayicisi ve ihracatçısı bir iş

Kirkpınar Ağası Mehmet Cadil 2.7.07

adamı olan ve özellikle okul yapımına önem veren, Burdur'un ve Türkiye'nin tanınmış iş adamı Cadıl, vizyonuna bir de Kırkpınar Ağalığı'nı kattı.

Dünyanın en önemli yağlı güreş organizasyonlarından olan Kırkpınar'ın yeni ağası Cadıl, Edirne'den karayoluyla Bucak'a dönerken Burdur Organize Sanayi Bölgesi girişinde, Burdurlular tarafından çiçeklerle karşılandı. Burdur tarihinde unutulmayacak olaylardan biri yaşandı. Olay, Bucak İlçemizde de şenliklerle kutlandı.

Burdur Belediye Başkanı Sebahattin Akkaya, Burdur Ticaret Borsası Başkanı Baki Varol, Burdur Ticaret ve Sanayi Odası (Burdur TSO) Başkanı Yusuf Keyik, Burdur TSO Meclis Başkanı ve OSB Başkanı Fevzi Oktay, Cadıl'ı kutlayıp, boynuna çiçekten halka taktılar . Karşılama için teşekkür eden Kırkpınar Ağası Mehmet Cadıl, Korkuteli'nde doğduğunu ancak yıllardır Burdur Bucak'ta yaşadığını ve burada işadamı olduğunu belirterek, bugüne kadar Burdur'un Türkiye ve dünyada tanıtımı için elinden geleni yaptığını ve bundan sonrada yapacağını ifade etti.

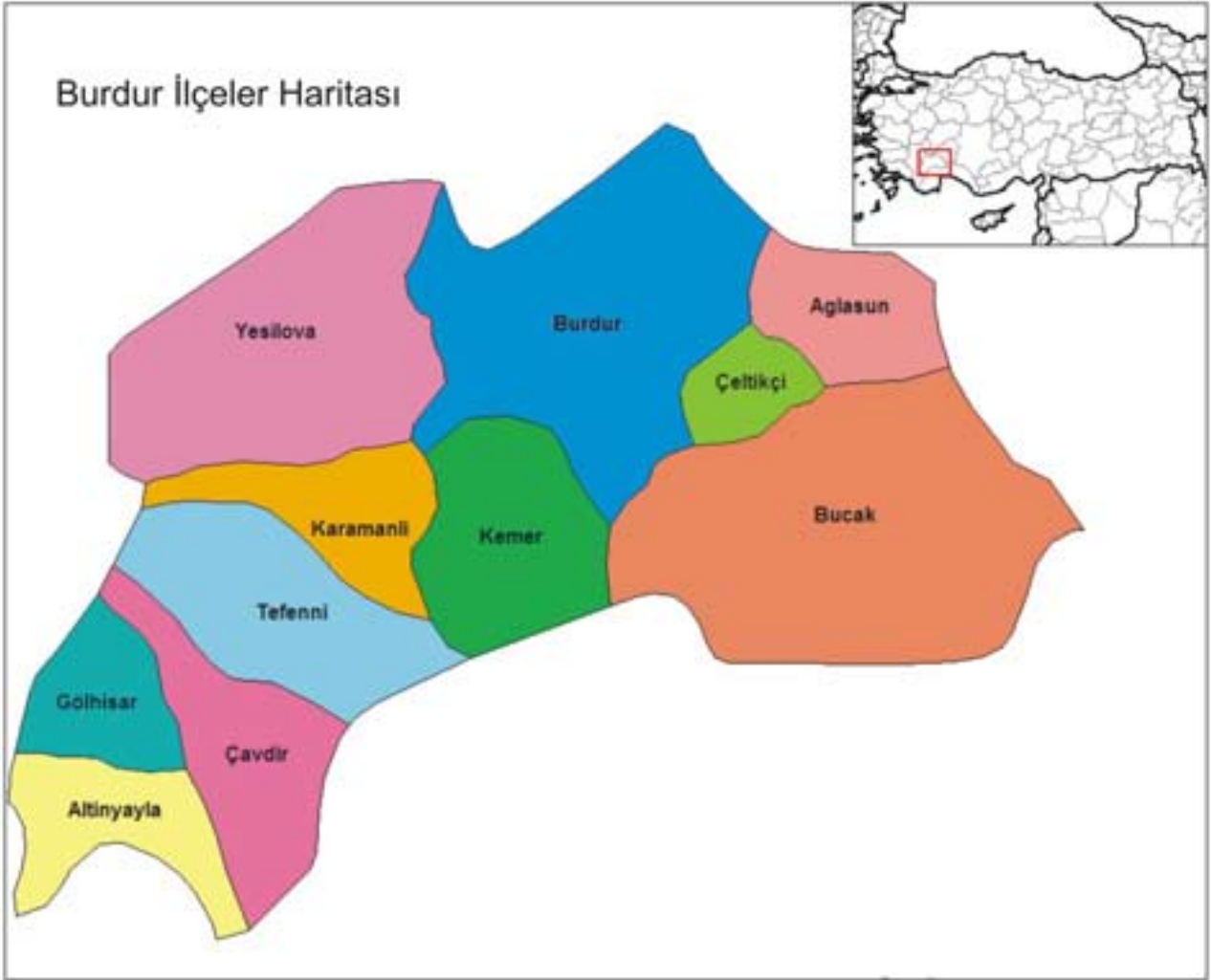

20 bin 328 kişi ile halk toyunu rekor denemesi (25 Eylül 2005)

10. BÖLÜM

İLÇELER

Burdur İlçeler Haritası**BÖLÜM X. İLÇELER**

Burdur'un İlçeleri; Merkez ile birlikte 11 ilçe bulunmaktadır: Ağlasun, Altınyayla, Bucak, Çavdır, Çeltikçi, Gölhisar, Karamanlı, Kemer, Tefenni ve Yeşilova'dır.

BUCAK

Tarih boyunca çeşitli yerleşimlere sahne olmuş olan Bucak; Burdur'a 44 km. ve Antalya'ya 80 km uzaklıktadır. Antalya anayolu üzerinde ve Burdur'un en büyük ilçesidir. Tarım ve hayvancılığın yanında sanayi ve ticaret gelişmiştir. Mermercilik, ilçenin en önemli geçim kaynağıdır.

A. EKONOMİSİ

Bucak halkı, orman ürünleri, tütün, meyve, geven, salep, incir, mantar gibi geleneksel ürünlerle geçimini sağlarken; ilçe olduktan sonra gelişen tarımın yanında nakliyecilik ve buna bağlı oto tamir ve kamyon karosörcülüğü, oto yedek parça üretimi, kereste-doğrama-çelik kapı sanayisi, tuğla sanayisi, iskele sanayisi, modern süt siğirciliği ve buna bağlı

süt sanayisi gelişmiştir. Son yıllarda özellikle önemli ihracat kalemlerinden olan traverten ve mermer sanayisi hızla ilerlemiştir. 20'nin üzerinde mermer fabrikası bulunmaktadır. Ayrıca mermer makineleri üretimi ile başlayan makine ve teknoloji sanayi de gelişim göstermektedir.

a) Tarım ve Hayvancılık

236.428 Da kuru, 63.572 Da sulu olmak üzere toplam 300.000 Da tarım alanında her türlü ziraat yapmaktadır.

Yağlı Tohumlar: Haşhaş, susam, yer fıstığı ve az miktarda ayçiçeği üretimi yapıp, ayçiçeği yağ sanayinde diğerleri çevre pazarlarında tüketilmektedir. Haşhaş üretimi Bucak Toprak Mahsulleri Ofisi Ajans Müdürlüğü tarafından denetimli olarak yapılmakta, içerisinde uyuşturucu içeren haşhaş kapsülü yine ofis tarafından satın alınmaktadır.

Hububat: Bucak'ta yaklaşık 7731 hektar alanda yapılan ekimden 19.714 ton buğday, 68a16 hektar alandan 17.028 ton arpa, 596 hektar alandan 1073 ton yulaf elde edilmektedir. Çiftçiler hububatın bir bölümünü T.M.Ofisi'ne bir kısmına da tüccara satmaktadır.

köyleri 4224 kişi iken; 2007 son sayımında toplam 6354, ilçe nüfusu 2271, köyler de 4083 kişi olmuştur.

GÖLHİSAR İLÇESİ

Kısaca; Gölhisar İlçesi, Burdur ilinin Güneybatısında Burdur'a 105, Denizli'ye 103, Fethiye'ye 102, Antalya'ya 133 km uzaklıkta, Batı Torosların eteklerinde, Dalaman Çayı Su Toplama Havzasında kurulmuş, Burdur ilinin ikinci büyük ilçesidir.

22.000 nüfuslu ilçenin Cbyra adında tarihi antik kenti bulunmaktadır. Gölhisar yöresi, teke yöresinin en önemli müzik ve folklor kültürlerini barındırmaktadır. Burdur'un ikinci büyük ilçesidir. Denizli-Fethiye karayolu üzerinde bulunan İlçe'de havuç ve anason tarımı yaygındır.

A. COĞRAFİ DURUMU

İlçe konum olarak Burdur, Denizli, Muğla, Antalya şehir merkezlerinin ortasında bulunmaktadır. Gölhisar'ın Kuzeydoğusunda Tefenni, Doğusunda Çavdır, Güneyinde Dirmil, Batısında Çameli ve Kuzeybatısında Acıpayam ilçeleri bulunmaktadır. Yüzölçümü 575,820 kilometrekare ve ortalama rakımı 945 metredir.

Gölhisar, Burdur İl'i'nin Güneybatı'sında, Güre Dağları'nın

(2030 m) Bozdağ eteklerinde yer alan bir ilçedir.

Tarih boyunca önemli bir kültür merkezi olan ilçe, antik yolların birleştiği noktada, Pamfilya'yı Efes'e bağlayan yol üzerindeydi. Günümüzde de Türkiye'nin önemli turistik merkezlerine yakınlığıyla önemli avantajlara sahiptir.

İlçe, Yeşilgöl Dağı'ndan doğan Dalaman Çayı'nın geçtiği yerlerde, geniş alüvyonlu bitek ovalara sahiptir. Rakımı 1000 m olan bu ovaların en önemlileri Gölhisar, Yamadı ve Yusufça ovalarıdır. İbecik Ovası, yerini Yapraklı Barajı'na bırakmıştır.

B. NÜFUSU

İlçenin nüfusu 2000 genel nüfus sayımına göre toplamda 21287, ilçe merkezinde 12434, köylerde 8853 iken; 2007 sayımında toplam 21242, ilçe merkezi 13502 ve köyler 7740 kişi olmuştur. Üç mahalleden oluşan İlçe merkezine 1 belde, 6 köy bağlıdır.

C. TARİHİ

1) Gölhisar Adı

Gölhisar adı, bugüne kadar birçok değişiklikler geçirmiştir. Alimne, Kibyra, Kaisereia, Horzum; kaynaklarda geçen isimlerin bazılarıdır. Yakın dönemde, Uluköy adıyla da

Gölhisar İlçesi genel görüntü

ürünlerde görülen hastalık ve haşerelere yapılan ilaçlı mücadeleler arıcılığı olumsuz yönde etkilemiştir. İlçedeki toplam 2.650 adet kovandan 27 ton bal üretilmektedir.

Kooperatifler

Bucak halkı birleşmeyi, dayanışmayı sever. Birbirlerine yardım etmek Bucak halkının en iyi vasıflarındandır. Bu nedenle ilçe merkezinde ve köylerinde aktif olarak çalışan değişik amaçlı kooperatiflerimiz vardır. Şu anda 29 Tarımsal Kalkınma, 6 Sulama, 1 su ürünleri olmak üzere, toplam 36 adet tarımsal amaçlı kooperatif bulunmaktadır. Bu kooperatiflerden 1 tanesi, 200 başlı süt inekçiliği projesini uygulamaktadır. İlçede tarım çoğunlukla günümüzün gerektirdiği makinelerle yapılmaktadır.

b) Sanayi

Bucak, özellikle oto sanayisi ve buna bağlı kollarında gelişme göstermiştir. Bucak Sanayi Sitesi'nde otomobil, kamyon, otobüs, traktör, ziraat aletleri, iş makineleri vb. araçların tamir ve bakımları yapılmaktadır. İlçe'de, 3.150'nin üzerinde küçük sanayi esnafı vardır. Küçük sanayinin, özellikle oto sanayinin ileri düzeyde oluşu, yeni bir ticaret dalının doğmasına neden olmuştur. Bu oto parçaları ticareti olup, yerli ve yabancı her türlü aracın yedek parçasını ilçede bulmak mümkündür. Küçük sanayiciler, bu alandaki faaliyetlerini sürdürerek ilçeyi ekonomik hareketliliğe sevk etmişlerdir. Bucak Küçük Sanayi Kooperatifi'nin yürüttüğü, 362 üyeli şimdiki sanayi sitesinin yapımından sonra, 100 üyelik ek sanayi sitesinin inşaatları tamamlanmış ve hizmete girmiştir.

İlçede oto tamirciliğinin yaygın olması, yörede yeterli orman kaynaklarının bulunması, inşaat sektörünün hareketli olması vb. nedenlere dayalı olarak, atölye işletmeciliği gelişme göstermiştir. Motor yenileme, torna tesviye, karoser, ağaç, demir ve plastik doğrama vb. atölyeler de genellikle sanayi sitesi içerisinde yer almaktadır. Bucak sanayi esnafı, üretime dönük çalışmalara önem vermiş ve bu konuda başarı sağlamıştır. Sanayi sitesi içerisinde, oto yan sanayi alanında üretim yapan birçok atölyede; Oto elektrik parçaları, far anahtarları, elektrik butonları, sinyal, far, silgeç kolları, bay pas pompası, eksoz freni, plastik döşeme

Bucak İlçesinde halı dokuyan kadınlar

parçaları vb. oto parçaları üretilmektedir. Ölçüleri verilen her türlü parçayı yapabilecek kapasitede birçok atölye mevcuttur.

Fabrikalar

Son yıllarda, İlçe'de fabrikaya olan eğilim artmıştır. Bu fabrikaların kurucularının çoğu, küçük sanayi esnaflığından gelmektedir.

Yörenin toprağının elverişli olması, toprak sanayisinin de gelişmesine neden olmuştur. Bu gün Bucak'ta 7 tuğla fabrikası mevcut olup, yaklaşık 500 civarında istihdam sağlanmıştır.

İnşaat sektörüne hitap eden iki portatif iskele fabrikası, otomotiv sanayisine hitap eden piston ve gömlek fabrikası yine inşaat sektörüne üretim yapan, büyüklü-küçüklü 14 mermer işleme fabrika ve atölyesi, çelik kapı kasa fabrikası, akü fabrikası vb. küçük atölyeler ilçe ekonomisine canlılık getiren kuruluşlardır.

c) Ticaret

Bucak, turizmin merkezi durumunda olan Antalya'ya yakınlığı ve Antalya'yı diğer şehirlere bağlayan karayolunun üzerinde bulunması sebebiyle, ticaret ve turizm yönünden oldukça hareketlidir.

İlçe nüfusunun kalabalık olması, Çeltikçi, Ağlasun ilçelerinin ilçemize yakın olması ilçedeki ticari faaliyetleri canlı kılmaktadır. İlçe merkezinde konfeksiyon, tuhafiyeye, beyaz eşya, inşaat malzemeleri, haberleşme cihazları, pansiyon işletmeciliği vb. alanlarda çok sayıda ticaret erbabı esnaf

BUCAK İLÇESİ KOBİ SAYILARI (Ocak-2008)

HUKUKİ YAPI	ÜYE SAYISI
ANONİM ŞİRKETLER	56
LİMİTED ŞİRKETLER	456
KOLLEKTİF VE KOMANDİT ŞİRKETLER	3
GERÇEK KİŞİLER	405
KOOPERATİFLER	63
	983

İLÇELER

B. TARİHÇESİ

Bucak İlçesi ve çevresinin tarihi M.Ö.1900 yıllarına kadar uzanmaktadır. Belirtilen tarihte Bucak İlçesine bağlı şimdiki Çamlık Köyü yakınlarındaki Cremna Bölgesinde Pisidialıların yerleştiği bilinmektedir. Bu bakımdan ilçenin ilk yerleşim yerinin Cremna olduğu kuvvetli muhtemeldir.

Cremna

Cremna'da günümüze kadar ayakta kalabilen kalıntılar Romalılardan kalmadır. Şehrin etrafı iki metre genişliğinde, 7-8 metre yüksekliğinde surlarla çevrilidir. Şehir ızgara planı olarak kurulmuş Akrapol(Yukarı Şehir) kısmında Form(Meydan), Bazilika(Mahkeme Salonu), Kilise Elsodra(Kemerli Yapısı) ve Kütüphane yapılarından oluşmaktadır. Bunlardan başka

bulunmaktadır. Kısaca günümüzde ihtiyaç duyulan her türlü malzemeyi ilçemiz esnafında bulmak mümkündür.

Ticaret ve Sanayi Odası

1966 yılında; Bucak Şoförler ve Otomobilciler Odası, 1964 yılında; Bucak Esnaf Sanatkarlar Odası 1969 yılında; Bucak Ziraat Odası Başkanlığı; 1963 yılında; Bucak Tütün Ekicileri Koruma Derneği, 1963 yılında kurulmuştur. Hızarcılar Odası ve Sanayici ve İş Adamları Derneği bulunmaktadır.

Kültür ve Turizm Varlıkları

Cremna: İlçenin Çamlık Beldesi'nde, Bizans ve Roma dönemleri daha çok göze çarpmaktadır.

Kodrula: İlçenin Kestel Köyünde Roma şehri.

Kritapolis: İlçenin Kızılkaya Beldesinde Roma şehri.

Sia (Osia): İlçenin Karaot Köyünde Roma şehri.

Komana: İlçenin Ürkütlü Beldesinde Yunan şehri.

Milyas: İlçenin Kocaaliler Beldesinde Yunan-Roma yerleşmesi.

Sur kalıntısı: İlçenin Taşayla köyünde.

İncirhanı, Susuzhan bulunmaktadır.

Ayrıca İlçe merkezi ve köylerinde halkın, kökboyası denilen yöntemle boyadıkları iplerden dokunan Döşemaltı, Milas tipi halılar; özellikle turistlerin ilgisini çekmektedir.

Propolion(Anıt Giriş Kapısı), Nympeum(Anıt Çeşme Binası) bulunmaktadır.

1971-1973 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü Profesörlerinden Jale İNAN tarafından bilimsel bir kazı yapılmış ve kütüphane binasında çalışılmıştır. Tüm eserler, günümüzde Burdur Müzesi'nde sergilenmektedir.

1998 yılında turistlerin daha kolay ulaşabilmesi açısından antik şehrin girişine kadar patika olan yol genişletilmiş ve

Bucak ilçesi Incirhan Kervansarayı iç mekanı

Bucak ilçesi Incirhan Kervansarayı

asfalt kaplama yapılmıştır. Gelen turistlerin kullanabilecekleri kafeterya, wc hizmete girmiştir.

M.Ö. 6. yüzyılda şehir Lidyalıların, M.Ö. 546 'da Perslerin, M.Ö. 333'te Büyük İskender'in (Alexsandır) burayı alması ile Makedonya hakimiyetine girmiştir. Daha sonrada sırasıyla Antigonas'ın yönetimine, Selevkosların yönetimine ve Bergama Krallığına katılmıştır. M.Ö. 60. yılında Roma yönetimine, M.Ö. 36'da Galatya yönetimine, M.Ö. 25 yılında tekrar Roma yönetimine girmiştir. Roma İmparatorluğunun ikiye ayrılması ile Doğu Roma (Bizans) yönetimine, M.S. 11. yüzyıl sonunda Türklerin Anadolu'ya gelmesi ile birlikte Türk hakimiyetine girmiştir.

Özetle; Pisidialılar M.Ö. 1200 Yıllarında Frig egemenliği altına girmişler; daha sonra bölgede sırasıyla Selekoslar, Yunanlılar, Romalılar, Bizanslar, Selçuklu Devleti, Osmanlı İmparatorluğu egemenliklerini sürdürmüşlerdir.

Bugünkü Çamlık Köyü civarında antik şehir Cremna'nın yerini alan Girmiyeye yerleşim merkezi kurulmuş, bu köy uzun süre Teke Sancağına bağlı bir nahiye ve kaza olarak kalmıştır. Kocaaliler (Melli)'de de yerleşimlerin ilk temeli bu dönemde atılmıştır. Incirhan çevresinde İncirli Köy, şimdiki İncirdere Köyü yakınlarında Güğüp köyü, bugün ilçemizde Turba denilen mevkide Hamit Köyü, şu anda sanayi sitesinin

bulunduğu yerde Onaç Köyü, o dönemin önemli yerleşim merkezleridir.

Bu köylerin günümüze kadar ulaşabileni, sadece Girmiyeye (Çamlık Köyü)'dür. Diğerleri günümüze kadar ulaşamamışlardır. Bunun sebebinin, Şahkulu (Baba Tekeli) baskınları ile 1830 ortaya çıkan ve yedi yıl süren pek çok insanın öldüğü veba salgınları olduğu söylenmektedir.

C. EĞİTİMİ

Bucak ilçesinde okur-yazar oranının % 100'lere yakın olması Bucaklının eğitime verdiği önemin bir kanıtıdır. Bucak ilçesinde okulsuz köy yoktur.

İlçede lise meslek liselerinin hemen hepsi mevcuttur. Bucak lisesi ve bünyesinde yabancı dil ağırlıklı lise, Kızılkaya beldemizde Kızılkaya lisesi genel liseleri oluşturmaktadır. Bunlarla birlikte Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi, Kız Meslek Lisesi, İmam Hatip Lisesi ve bünyesinde Anadolu İmam Hatip Lisesi, Sağlık Bakanlığına bağlı Sağlık Meslek Lisesi öğretime devam etmektedir. Örgün eğitimin yanı sıra yaygın eğitim hizmetleri Halk Eğitim Merkezi ve Çıraklık Eğitim Merkezi tarafından verilmektedir. 1986 yılında kurulan Çıraklık Eğitim Merkezi 50 aday çırak, 202 çırakla eğitime başlamış, şu anda sanayi sitesi sosyal

İLÇELER

tesislerinde hizmetini sürdürmektedir. Açılışında dokuz meslek dalıyla eğitime başlayan Çıraklık Eğitimi Merkezi bugün itibarıyla 89 meslek dalında eğitim verebilecek durumdadır.

Bucak İlçesi 1997-1998 Eğitim Öğretim yılında açılan S.D.Ü. Hikmet Tolunay M.Y.O. ile Yüksek Öğretimle tanışmış, S.D.Ü. Emin Gülmez Teknik Bilimler M.Y.O. ve S.D.Ü. Zeliha Tolunay Eğitim Fakültesi'nin açılması ile ilçede Yüksek Okul sayısı üçe çıkmıştır. Bütün bu yüksek okullar, Ağustos 2006'da kurulmuş Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne bağlı olarak eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir.

İlk ve Ortaöğretimde Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı İlçede 2004-2005 öğretim yılında, 143 derslikte 3121 orta öğretim, 379 derslikte 7353 öğrenci olmak üzere toplam 522 derslikte 10474 öğrenci öğrenim görmektedir.

Öğretmen ve Öğrenci Sayıları

(2004-2005 eğitim- öğretim yılında) İlçede 11 lise, 9'u merkezde olmak üzere 32 İlköğretim okulu, 1 Anaokulu ile toplam 45 adet kurum 483 merkezde, 158 Köylerde olmak üzere 641 öğretmen, 7950'si merkezde 2524' köyde olmak üzere 10473 öğrenciye hizmet vermektedir. 2'si ilçe merkezinde 10'u Köylerde toplam 12 adet taşıma merkezi okullarda 1320 öğrenciye taşınmalı eğitim öğretim verilmektedir.

D. COĞRAFİ KONUM

Akdeniz Bölgesinin Antalya bölümünde yer alan Bucak, Burdur iline bağlı çevresinin gelişmiş bir ilçesidir. Yüzölçümü ise 1436 kilometrekaredir. Burdur – Antalya karayolu üzerinde yer alan ilçe merkezinin Burdur'a uzaklığı 44 km, Antalya'ya olan uzaklığı ise 80 km'dir.

İlçe merkezinin coğrafi yapısı iki bölüme ayrılmaktadır. Burdur-Antalya karayolunun batısında yer alan bölüm ovalık, İlçenin doğusunda kalan bölüm ise dağlık ve ormanlık bir araziden oluşmaktadır. İlçenin denizden yüksekliği 850mt. civarında olup ortalama yükseklik 750 mt.'dir.

BİTKİ ÖRTÜSÜ

Isparta İli sınırındaki Aksu nehrine kadar Burada hava biraz daha ılıktır. Bu bölgede köyler genellikle dağlık ve bölge tamamen ormanlarla kaplıdır. Ormanların % 86'sını Kızıl Çam, % 6' sını ardıç, % 4' ünü sedir, % 2' sini meşe, % 1' ini Kızılağaç ve %1 'ini diğer ağaç türleri teşkil etmektedir. Ayrıca bu bölgede Antep Fıstığı, Zeytin ve İncir ağaçları da yer almaktadır. Melli bölgesinde yaygın olan incir, Melli İnciri namıyla, bölgede tanınmış çok özel bir incir türüdür.

AKARSULARI

Onaç Çayı

Çeltikçi İlçesini Bağsaray Beldesi dağlarından doğarak İlçemiz Dağarcık, Alkaya ve Seydiköy arazilerinden geçerek

Bucak İlçesi Karacaören Barajı

Bucak İlçesi Kargı Baraj Gölü

Onaç sel kapanında toplanır.

Aksu

Isparta ile Eğirdir İlçesi Aksu Bucağı'ndan çıkarak, Isparta çayı ve yine Isparta'nın Çandır Köyü'nden çıkan Göksu ile birleşir. İlçe, Çamlık ve Elsazi köylerinin arazilerinden geçerek Karacaören -1 ve Karacaören-2 barajlarından geçtikten sonra Antalya ovasına dökülür.

Kestel Çayı

İlçe Kestel dağı ve köyünden doğarak kurutulan Kestel Gölü içerisinde geçer, yine aynı arazideki düdenlere dökülür.

3.Kocaaliler İncir, Kültür ve Sanat Şenlikleri

BARAJ GÖLLERİ

İlçe sınırları içerisinde sürekli suyu bulunan doğal bir göl yoktur.

Aksu nehrinin İlçe sınırlarından geçtiği Karacaören Köyü'nde Karacaören-I, Çopanpınar, Kocayer ve Kargı köylerinde, Karacaören-II baraj gölleri oluşmuştur. Bu barajlar, taşkından koruma ve elektrik üretme amacıyla kurulmuştur Isparta – Antalya karayolunun geçtiği bu bölge ormanlar ve baraj gölleri ile birlikte eşsiz güzellikler oluşturmaktadır. Kaliteli balık türlerinin yetiştiği baraj göllerinin çevresi, mesirelik ve piknik alanları olarak turistik değer taşımaktadır.

DAĞLARI

İlçenin kuzey, güney ve doğusu dağlarla kaplıdır. Bunlardan en yüksek olanı 2336 mt. ile Kestel dağındaki Katrancık tepesidir.

İKLİMİ

Bucak ilçesinin iklimi tam bir geçiş iklimidir. İlçede Akdeniz iklimi ile İç Anadolu'nun kara iklimi arasında bir iklim görülmektedir. Yağış bakımından Akdeniz iklimi, sıcaklık koşulları bakımından İç Anadolu iklimi yaşanır. Melli (Kocaaliler) bölgesinin bir bölümü ile Aksu vadisinde kalan bölümlerde tamamen Akdeniz iklimi yaşanmaktadır.

MADENLERİ

Çamlık, Karaseki, Beleören ve Üzümlübel köylerinde zengin Traverten Mermeri yatakları işletilmektedir. Kestel köyü ve İncirdere köylerinde mangenez yataklarına sahiptir, ancak işletilmemektedir.

KASABA BELEDİYELİKLERİ

1926'da Kaza(İlçe) olarak Burdur'a bağlanan Bucak İlçe Merkezi; Çamlık, Gündoğdu Kızılkaya, Ürkütlü, Kocaaliler gibi belde belediyelerine sahiptir.

NÜFUSU

Bucak nüfusu 2000 yılında toplamda 57950, İlçe merkezinde 28833 ve köylerde 29117 kişi iken; 2007 sayımındaki toplamda 58837, ilçe merkezinde 35621, köylerde ise 23216 kişi olmuş ve dolayısıyla, Bucak nüfusunda artış olmuştur.

İLÇELER

AĞLASUN

Batı Torosların iç kısımları üzerinde, Burdur İlinin güney doğusunda bulunan Akdağ'ın güney yamaçlarına kurulmuştur. İlçenin kuzey ve kuzey doğusunda Isparta İli, Güneyinde Bucak İlçesi bulunmaktadır. Ağlasun İlçesi balığı, kirazi, Sagalassos antik kentıyla meşhurdur.

A. İLÇENİN ADI NEREDEN GELİYOR?

Ağlasun adının nereden geldiğine dair iki rivayet vardır. Birinci rivayete göre, Sagalassos Şehri yıkıldıktan sonra bu bölgeye Güney'den gelen Yörük aşiretleri kasabanın bulunduğu yere aralıklı olarak oba, oba yerleşmişler aradan yıllar geçtikçe, insanlar çoğaldıkça yeni evler kurarak geniş bir sahayı kaplayarak bir yerleşim birimi oluşturmuşlar ve adını Sagalassos'dan esinlenerek Ağlasun-Ala su ve sonunda da Ağlasun denmiştir.

İkinci rivayete göre ise; Büyük İskender, Sagalassos Şehrini almak için şehre üç, dört kez saldırmış fakat kenti bir türlü hakimiyeti altına alamamıştır. Fakat son saldırısını, bugün yıkıntıları bulunan hamamın yan tarafında bulunan tepeden yaparak, kanlı çatışmalar sonucunda şehri ele geçirmiştir. Bu tepenin adı daha sonra İskender Tepesi olarak kalmıştır.

Büyük İskender'in bu seferini Annesi sürekli olarak izlemekte ve bilgi almaktadır. Büyük İskender'in Annesi bu bölgeden gelen habercilere, "İskender Sagalassos'u aldı mı?" diye sorar. Onlarda "Büyük Komutanımız İskender Sagalassos'u aldı. Fakat savaş sırasında en sevdiği cesur komutanlarını kaybettiğinden ağlamaktadır" derler. Bunun üzerine annesi "Oğlum Sagalassos'u aldıysa bırakın ağlarsa ağlasın" der. Bunun üzerine İlçenin ismi Ağlarsın-Ağlasın-Ağlasun şeklinde kaldığı söylenir.

B. TARİHÇESİ

Ağlasun; ressamların ilçeden geçerken yeşilin bin bir tonunu gördüğü, yüzyıllarca medeniyetlere ev sahipliği yapmış, dünyanın peşinde koştuğu temiz hava ve bol berrak suyun kaynağı, tabiat güzelliklerinin her türünü gördüğü, açık sağlık merkezi...

Adını 5 Km. kuzeyde Akdağ'ın eteklerine kurulan Sagalassos-Antik Pisidia şehrinden alan Ağlasun, 1958 yılında ilçe olmuştur. Türkler bu bölgeye gelip yerleştikten sonra Sagalassos Harabelerine Bodrum ismini vermiştir. 1286/1869 Konya Salnamesine göre, Mainerli Ağlasun Nahiyesi olarak ilçenin kaydı bulunmaktadır. Bu salnameye göre ilçe, 22 mahalle ve köy olarak 3412

Ağlasun İlçesinin Sagalassos Antik kentinden görünüşü

nüfusa sahiptir. Şu anda ise, 2 kasaba, 7 köy ve 5 mahalleden oluşmaktadır.

C. CORAFİ KONUM

Ağlasun Akdeniz Bölgesi'nin Göller yöresindeki Batı Torosların iç kısımları üzerinde bulunan 2276 metre yüksekliğindeki Akdağ'ın Güney yamaçlarına kurulmuştur. Burdur İlinin Güneydoğusunda olup, denizden yüksekliği(Rakımı) 1050 metredir. İlçenin Kuzey ve Kuzeydoğusunda Isparta İli, Güneyinde Bucak İlçesi bulunmaktadır. İlçenin yüzölçümü, 576 metre karedir.

İlçe arazileri dağınık ve engebeli olup, ekilebilir arazisi çok azdır. İlçenin Kuzeyinde Akdağ, Güneyinde alçak ve yeni ağaçlandırılmış tepeler ve Peçenek Geçidi, Doğusunda Dere boğazı, Batısında ise Yaylacık Dağı ve Çatak Beli bulunmaktadır. İlçenin ortasından Tuzlu çay isimli bir dere akmakta, bu çay boyunca bitek topraklara sahip "U" şeklinde bir ovası bulunmaktadır. Tuzluçay İlçenin çeşitli yerlerinden çıkan Gürleyik, Bey Pınarı, Gök Pınar, Susaklı ve Kirazlı Çayları gibi su kaynakları ile birleşerek, kışın Isparta İlinden gelen Doğan dere Çayı ile de birleşerek Aksu Nehrine karışır. Yazın ise, önüne D.S.İ tarafından yapılan Gölyeri göletinde toplanmakta, sulama suyu olarak kullanılmaktadır.

Ağlasun, tabiat ve tarihi güzellikler bakımından zengin olup, özellikle yaz turizmi için biçilmiş bir kaftan durumundadır. Bu bakımdan, yazın Antalya İlimizden gelen yerli turistlerin akınına uğramaktadır.

İlçe'ye Bağlı Kasabalar

1-Yeşilbaşköy Kasabası. 2-Çanaklı Kasabası.

D. NÜFUSU

Ağlasun'un nüfusu 2000'de toplam 11393, ilçe merkezi 4738, köyler 6655 kişi iken; 2007'de toplam 9500, ilçe merkezi 4251, köyler 5249 kişi olmuştur.

E. EKONOMİK YAPISI

Ağlasun İlçesi'nin ekonomisi, daha çok meyve tarımı ve hayvancılığa dayanmakta; son yıllarda balıkçılık ve antik kent turizmi gelişmektedir.

1) TARIM

İlçe'nin Arazi Dağılımı

A-Tarım alanı:	8.900 Hektar(% 20.03)
B-Çayır-Mera:	4.500 Hektar(% 10.13)
C-Tarım dışı araz:	5.041 Hektar(% 11.34)
D-Orman ve fundalık:	26.000 Hektar(% 58.50)

şeklindedir.

Tarımsal üretim alanları ise

A-Tarla ziraatı(Buğday,mısır vb.):	6.853 hektar (%77.00)
B-Sebzecilik(Fasulye,domates,vb.):	210 hektar (% 2.36)
C-Meyvecilik(Elma,kiraz,vişne):	818 hektar (% 9.19)
D-Gülcülük(yağlık gül) :	190 hektar (% 2.14)

oranlarındadır.

Ünlü Ağlasun Kirazı

İlçede ve Yeşilbaşköy Kasabası'nda son zamanlarda kaliteli Napolyon türü kirazlar yetiştirilmekte ve ihraç edilmektedir.

2) HAYVANCILIK:

İlçe ve köylerinde genel olarak "Aile İşletmeciliği" şeklinde bir hayvancılık yapılmakta olup, hayvan mevcutları, yaklaşık aşağıdaki gibidir:

A)Sığır(Holştain,melez ve yerli inek):	5 bin baş
B)Koyun(Dağlıç):	4 bin 200 baş
C)Keçi(Kıl keçisi):	22 bin baş
D)Tavuk:	9 bin 500 baş
E)Alabalık:	10 üretim tesisi

3) ALABALIKÇILIK

İçerisindeki mineral ve besin yönü ile alabalık üretimi için bulunmaz özellik taşıyan, İlçenin tabii su kaynaklarını değerlendiren girişimciler, İlçe merkezi ve Yeşilbaşköy Kasabası'nda 8-10 adet balık üretim çiftliği kurarak alabalık üretimine geçmişlerdir. Üretilen alabalıklar, canlı olarak Antalya ve diğer illere de satılmakta ve tesislerin lokanta kısımlarında, her geçen gün artan yerli yabancı turistlere sunulmaktadır.

F. SANAYİİ VE TİCARET

Kireç Fabrikası: Ağlasun İlçesinde bulunmakta olup, günlük 125 ton kireç üretme kapasitesine sahip olup,40 işçi

İLÇELER

çalıştırmaktadır.

Tuğla fabrikası

Ağlasun Kibrit Köyü'nde kurulmuş olan iki tuğla fabrikasında, günlük yaklaşık 100 bin tuğla üretimi yapmakta ve 100 civarında işçi çalışmaktadır.

G. KÜLTÜR VE TURİZM VARLIKLARI

Sagalassos Antik Kent Üzerinde Yapılan Arkeolojik Çalışmalar

İlk defa Fransız GezgİN Paul LUCAS 1706 yılında Ağlasun'un yaklaşık 7 Km. Kuzeyinde Burdur İli sınırları içinde, Antik şehir kalıntıları buldu.

Ancak bu kentin "Sagalassos" olduğu, 1824 yılında anlaşıldı. İlk araştırmalar 1884 ve 1885 yıllarında K.Lackoronski başkanlığında Avusturyalı bir grup tarafından yapılmıştır. Sagalassos'daki ilk modern ve bilimsel kazı çalışmaları 1990 yılında Prof. M. Waelkens (Leuven Katolik Üniversitesi-Belçika) başkanlığında başlamış ve halen devam etmektedir.

Son yıllarda Türkiye'nin en büyük kazılarında biri haline gelen Sagalassos'da 10'dan fazla değişik meslekten ve

ülkeden gelen yaklaşık 130 kişilik bilimsel bir ekiple beraber, yaklaşık 100 kişilik Ağlasunlu işçi ekibi çalışmaktadır. Sagalassos projesinin finansı, Belçikalı bilimsel kurumlar ve sponsor şirketler tarafından karşılanmaktadır.

Sagalassos Antik Kentin Tarihçesi ve Kalıntıları

Antalya'ya 110 Km. uzaklıktaki, Türkiye'nin en büyük kazılarından birini oluşturan Sagalassos Antik kenti, Burdur'a bağlı Ağlasun İlçemizin 7 Km kuzeyinde, Batı Torosların eteklerinde yer almaktadır. 1450-1700 m. arası yükseklikte meyilli bir arazinin üzerine kurulmuş olan kentin kalıntıları Doğu-Batı yönünde 2.5 km, Kuzey-Güney yönünde 1.5 km'lik bir alana yayılmış bulunmaktadır.

Başlıcaları; Selge, Sagalassos ve Termessos'dur.

Sagalassos, Helenistik Dönem boyunca (M.Ö.333-25) Pisidia Bölgesinin, Selge'den sonra ikinci en büyük kenti durumundaydı.

Sagalassos M.Ö. 189'da Bergamalı Attalid Krallığı'nın himayesi altına girmiştir. Kent planında güçlü bir Bergama etkisi görülmektedir.

M.Ö.1.yüzyılda ise büyük ihtimalle Zeus'a ithaf edilmiş olan Dor tapınağı ve bir çeşme binası inşa edilmiştir. Dor düzenindeki üç portikonun "U" şeklinde düzenlenmesiyle

Ağlasun Sagalassos Antik Kenti

Sagalassos Antik Kenti Helenistik Çeşme

oluşan bu çeşme, belki de ilk "U" şeklinde yapılmış çeşme olma özelliğine sahiptir.

M.Ö.1. yüzyılın sonlarına doğru Galatia kralı Amyntas'ın krallığının bir parçası haline gelen Sagalassos, M.Ö.25 yılında bu krallıkla beraber Roma egemenliği altına girmiştir. getirmiştir. Ayrıca içinden dönemin en önemli yolun(Via Sebaste)geçtiği kent sınırları Romalılar tarafından genişletilmiştir.

Muhtemelen Helenistik dönemde de bir seramik üretim merkezi olan Sagalassos, İmparatorluk döneminde bu konuda bölgenin en önemli merkezlerden biri haline gelmiş ve seramiklerini İtalya ve İmparatorluk kolonilerinin bulunduğu Kuzey Afrika'ya ihraç etmeye başlamıştır.

Kent, M.S.1.yüzyılın ikinci yarısında, büyük ihtimalle deprem, kıtlık gibi tabii felaketlerin de etkisiyle, bir

belirlenmemişse de, yapımına M.S.2. yüzyılda başlandığı sanılmaktadır. Doğu Roma dünyasındaki en iyi korunmuş hamam yapısı olduğu söylenebilir.

M.S.518'deki deprem kente önemli zararlar vermişse de yıkılan anıtsal yapılar özellikleri korunarak yeniden onarılmıştır. Kentin önemli bir geçim kaynağı olan seramik üretimi de M.S.7. yüzyılın ilk yarısında durmuştur. M.S.7. yüzyılın ortalarında meydana gelen büyük bir deprem ve ilk Arap akınlarının sonucunda halk kenti terk etmiştir. Sagalassos halkı bundan sonra Ağlasun'a yerleştiği buradaki Bizans kalıntılarından anlaşılmaktadır.

Antik kenti korumak ve en iyi biçimde sergilemek amacıyla yürütülen restorasyon çalışmaları sonucunda kazılarda bulunan birçok kalıntının zorlu kış şartlarına karşı korunması

için önlemler alınmış, ayrıca çeşme ve kütüphane binalarının restorasyonları 1997 yılında tamamlanarak ziyarete açılmıştır.

Büyük bir bölümü halen ayakta olan Roma Dönemi Neon Kütüphanesi'ni korumak ve sergilemek gayretiyle antik yapı olduğu gibi içine alıp kapalı bir müze ortamı oluşturulmak için yeni bir koruma binası inşa edilmiş, antik yapının taban mozaikleri ve yazıtları restore edilerek ziyarete açılmıştır.

Sagalassos birçok yerli ve yabancıların ilgisi çekmekte ve yılda 40-45 bin yabancı ve yerli turist gelerek bu antik kenti gezmektedir.

İlçenin Cumhuriyet Meydanı'nda sanki Ağlasun'un tarihi gibi heybetli bir şekilde duran Tarihi Ulu Çınar, Kültür Bakanlığı Eski Eserler ve anıtlar Yüksek Kurulu Başkanlığı'nca; takriben 1000 yaşında ve 3.30 metre çaplı olduğu belirlenmiş ve Çınar bu rapor üzerine; 1976 yılında "Anıt Ağaç" olarak tescil edilmiştir.

Sagalassos Antik Kenti Tiyatrosu

İLÇELER

İlçede hayvancılık yaygındır. Halkın büyük gelir kaynağını oluşturan sütçülük ilçe ekonomisinde olumlu bir değişime sebep olmuştur.

C. KONUMU VE TARİHİ

Çeltikçi İlçesinin kesin olmamakla birlikte ilk yerleşim yeri olarak bugünkü adı ile Cami Mahallesi ve Arvallı(Bağsaray) yakınlarında olduğu söylenmektedir. Çeltikçi ilçesinin kimler tarafından hangi tarihte kurulduğu hakkında kesin ve açık bir kayıt bulunmamasına rağmen 1725 yıllarında "KOKLAN" Beyleri sülalesinden olduğu söylenen bir kişinin pınarlı boğaz adı verilen derenin ağzına gelerek yerleşmesiyle bugünkü Konak mahallesinin oluştuğu rivayet edilmektedir.

Bu günkü adıyla Cami Mahallesi, Arvallı (Bağsaray) yakınlarında ikamet eden ailelerin su kaynaklarının ve arazinin kıt oluşu nedeniyle göçerek bu bölgeye yerleşmesiyle oluşmuştur. Daha sonraki yıllarda Burdur tarafından ilçeye girişinin sağ ve sol yakalarında pirinç ekilmesiyle ilçeye "ÇELTİKÇİ" ismi verilmiştir. Halkın rivayetine göre Çeltikçi Ovası Sultan Hamit' in çiftliği olup 1914 yılında 1. Dünya savaşı ilanında Osmanlı İmparatorluğu savaşa girmezden evvel Harbiye Nazırın Enver Paşa Antalya'ya yaptığı bir gezide Çeltikçi'de durarak halkla konuşup anlaşarak, bedeli 12 yılda ödenmek üzere araziyi halka vermiştir. Arazinin halk tarafından alınmasından sonra bu günkü iki mahalle oluşturulmuş, daha sonra bu mahallelerin birleşmesiyle Haziran 1968 de Çeltikçi Belediyelik olmuş, 1991 yılında ilk Kaymakamın göreve başlamasıyla da fiilen ilçe olmuştur.

ÇELTİKÇİ

İl merkezine 30 km. uzaklıkta, Antalya yolu üzerinde bulunmaktadır. İlin en önemli sebze ve meyve yetiştiren ilçesidir. Burdur-Antalya Karayolu ile ikiye bölünmüş; iki mahalleden oluşan, fazla gelişmemiş, küçük bir ilçedir. 1990'da ilçe olmuştur.

A. EKONOMİSİ

İlçe sanayi ve ticaret alanındaki yatırımları bakımından çok zayıftır. Alt yapı bakımından, Burdur-Antalya Karayolu'nun ilçe merkezinden geçmesi, büyük illere yakınlığı konusunda avantajlı olmasına rağmen herhangi bir yatırım yapılmamıştır. İlçe de bulunan sanayi ve ticaret müesseseleri; Ağlasun yol ayrımında 1 adet tuğla fabrikası, yeni yapılmış olan yem fabrikası, bir de mermer fabrikası bulunmaktadır; inşaat malzemesi satış yeri, un değirmeni, iki adet ekmek fırını ve pide salonu mevcuttur.

B. TARIM VE HAYVANCILIK

İlçe toprak yönünden zengindir. Çeltikçi ovası oldukça geniştir. Sulanabilen arazilerde ağırlıklı olarak sebzeçilik, bunun yanında az miktarda pancar ve tütün üretimi yapılmaktadır.

Suyun büyük bir çoğunluğu sondajla elde edilmektedir.

Halkın çoğunluğunun geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Cami Mahallesinde sulama yapılan arazilerde sebze ve meyve dışında yonca ve mısır üretimi son yıllarda büyük bir artış göstermiştir.

Sebze diyanı olarak anılan ilçede üretilen sebzeler, civar illerden gelen toptancılar tarafından çok ucuza alınmaktadır. İlçede seracılık alanında az miktarda karanfil ve marul üretimi yapılmaktadır. Coğrafi olarak seracılık için çok uygun mekânlar mevcuttur.

İlçede çiftçilerin çoğunluğunun traktörü ve tarım araçları mevcuttur.

Mahalle ve Kasabaları

Bağsaray Kasabası; Yukarı ve yaka mahallesi olarak iki mahalleden oluşmuştur. Kasaba, yerleşim yeri olarak dağların arasına sıkışmış kalmış bir derenin kenarında kurulmuştur. Gelişmiş bir kasaba görünümündedir. Bağsaray Kasabası'nın halkı tarımla uğraşır; sebze ve meyve üretir. Yörede sebze üretimi ile tanınır. Burada üretilen meyve ve sebzeler Antalya, Burdur, Isparta ve Bucak ve benzeri pazarlama nakledilir. Yörenin ilk defa turfanda sebzesi de bu kasabada yetiştirilir. Göçün en az olduğu kasabalardan biridir.

Kuzköy; İlçeye bağlı en büyük köydür. Kuzköy, 1036 nüfusa sahip olup iki mahalleden oluşur. Halkın büyük bir bölümü karayollarında ve Devlet Su İşlerinde, Köy Hizmetleri müdürlüğünde işçi olarak çalışmaktadır. Bölgenin en lezzetli nan bu köyde üretilmektedir.

D. NÜFUSU

Çeltikçi'nin 2000 yılı toplam nüfusu 6758, ilçe merkezi 2534,

İLÇELER

Bucak Genel Görünüm

Tarım Makineleri

2004 itibariyle tarım makinesi sayıları şöyledir: 1645 Traktör, 1720 Römork, 19 Biçer Döver, 211 Patoz, 1200 Süt Sağım Makinesi, 42 Balya Makinesi bulunmaktadır.

Hayvancılık: İlçede hayvancılık oldukça iyi durumdadır. Bölgede süt ve besi sığırcılığı, koyun, keçi ve kümes hayvancılığı yapılmaktadır. Hayvancılık köylerimizin hepsinde yapılmaktadır. Bucak İlçesi ve köylerindeki günlük süt üretimi 65-70 ton civarındadır. Bu sütlerin yaklaşık 30 tonu yine ilçemizde bulunan 8 mandıra tarafından alınmakta ve işlenmekte, geri kalan 40 ton civarındaki sütte İlçemizde bulunan iki adet süt toplama merkezinden yurdumuzun değişik illerine gönderilmektedir.

Kümes Hayvancılığı

Çevre il ve ilçelere göre ilçemizde daha iyidir. Özellikle Seydiköy, Alkaya, Dağarcık ve ilçe merkezi dahil Karapınar, Karaaliler, Kızılcağağ köylerinde yumurta tavukçuluğu yapılmakta, bir çok aile geçimini bu yoldan sağlamaktadır. İlçenin hayvan varlığı; 15.500 Sığır, 26.000 Keçi, 19.000 Koyun, 70.000 Tavuk, 200 Devekuşudur.

Balıkçılık

Balıkçılıkta ilçemizin önemli geçim kaynaklarından. Karacaören I. Baraj gölünde 30.000 dönüm alanda göl balıkçılığı yapılmakta, balık çeşitlerini sazan, levrek, kefal ve yayın oluşturmaktadır. Bu gölde Karacaören, Elsazi ve Kızıllı köylerinin balıkçılarına ait %80 ' i motorlu kayıklar oluşturmakta, bu kayıkların ruhsatlandırma işlemleri İl Tarım Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Gölden elde edilen balıklar yine bu üç köyün birlikte kurmuş olduğu Su Ürünleri Kooperatifi tarafından değerlendirilmektedir.

Karacaören II. Baraj gölünde, 750 dönüm alanda balıklandırma çalışmaları yapılmaktadır. Son yıllarda havuz balıkçılığı konusunda ilgili çalışmalar yapılarak, halk alabalık üretimine özendirilmiştir. Karacaören I. ve II. baraj göllerinde, sayıları onu geçen kafes balıkçılığı ile birlikte Kestel köyünde 3, Heybeli'de 1, Pamucak'ta 1, Elsazi'nda 1, Dutalan'da 1, Kuşbaba'da 1 olmak üzere, 8 adet havuz balıkçılığı yapılmaktadır. Haftanın Perşembe ve Pazar günlerinde halk pazarı kurulmaktadır. Bu pazarlarda yörede yetiştirilen ürünler alınır, satılır.

Ancılık

İlçe köylerinde ek kazanç olarak ancılıkta yapılmaktadır. Gezginci ancılık şeklinde olan ancılık son yıllarda zirai

İLÇELER

KBYRA'nın Sembölü, Yatan Aslan

anılmıştır. İlçenin günümüzdeki adı Gölhisar ise; 6 Km uzaklıkta Gölhisar Gölü'ndeki yarımada bulunan kale(Hisar) kalıntısı ve gölünden gelmektedir. Gölhisar'la ilgili en eski buluntuya Gölhisar Gölü'nde rastlanmıştır. Oxford Arkeoloji Enstitüsü adına J.James Coulton, Altınayla'daki Balbura antik kenti ve çevresinde araştırmalar yapmıştır.

2) Tarihi Dönemler

Protohattiler Döneminde Gölhisar (M.Ö.3000-M.Ö.2000): Bu dönem Burdur ve Gölhisar tarihinin karanlık bir noktasıdır. Hititler Döneminde Gölhisar (M.Ö.1850-M.Ö.1200): Hititler Döneminde bölgede Arzawa Krallığı vardı. Arzawa, "Ormanlık Ülke" demektir. Frigler Döneminde Gölhisar (M.Ö.750-M.Ö.680): Uylupınar Höyüğü'nde yapılan kazılarda Frig hakimiyetinin bölgeye kadar uzandığı anlaşılmıştır. Lykialılar Döneminde Gölhisar ve Kbyra (Cbyra) M.Ö.600-M.Ö.300: Antik Gölhisar kenti, Gölhisar Gölü'nün batısında aynı ismi taşıyan ovanın kenarında kurulmuştur. Antik Kentin

kalıntıları Horzum Mahallesi'nin kuzeydoğusundadır. Surlarla çevrili olan bu kent İlk Çağda demir madenini çıkarıp işlemesi ile tanınmıştır. Yöredeki Bubon, Balbura ve İnuanda isimli kentlerin birleşmesinden oluşan Tetrapolis'in başkenti de Kbyra idi. Kbyra'da arkeolojik kazı yapılmadığından bugünkü bilgiler yeterli değildir. Yalnızca Akropol kalıntılarının bir bölümü günümüze ulaşabilmiştir.

Gölhisar-Cbyra antik kentten, batıya

İLÇELER

Gölhisar Yapraklı Baraj Gölü

Akropolde nekropol, tiyatro, aşağı ve yukarı agora ile Odeion bulunmaktadır. Heredotos, Kybyralıların Girit'ten geldiklerini kaydetmiştir. Bu kent Pisidialıların buraya yerleşmesiyle büyümüş, halkı dericilik ve demircilik sanatı yönünden oldukça ileri düzeye ulaşmıştır.

Bundan sonraki Gölhisar tarihi Bizanslıların ilk dönemine kadar Kibyra tarihi ile eşanlıdır. Kibyranın tarih sahnesine çıkışı M.Ö. 3.yüzyıla rastlamaktadır. Bugünkü Bucak-Kocaaliler-Melli-Miliyas-Milyas bölgesinden gelen Pisidialı kolonistlerce M.Ö.3. yüzyılda kurulduğu tahmin edilmektedir.

Persler Döneminde Gölhisar (M.Ö.546-M.Ö.330): Bütün Anadolu'yu ele geçiren Pers kralı Harpagos Lykia üzerine yürüyüp Xantos şehrini kuşatır (M.Ö.545).

Yusufça camii süslemeleri

İLÇELER

Ancak Persler, yanmış bir kentten başka bir şey elde edemezler.

Hellenistik Dönemde Göhlhisar (M.Ö.330-M.Ö.30): Büyük İskender'in ölümünden sonra imparatorluğu paylaşan komutanları, değişik krallıklar kurdular.

Romalılar Döneminde Göhlhisar (M.Ö.30-M.S.395):

Tarihi M.Ö. 1200 yıllarına dayanan Antik kent Cbyra (Kbira), Roma'ya tabi olmuştur. MS. 23 yılında olan 9.7 şiddetindeki bir depremle yıkılan şehir, yeniden kurulmuş ve böylece MS. 25 yılında yeni bir dönem başlamıştır. En parlak dönemini M.S.II. yüzyılda yaşayan Cbyra'nın bu günkü kalıntılarını oluşturan odeon, tiyatro, stadion, hamam, aşağı ve yukarı agora, mezar yapıları, bazilika ve köprü yapıları bu döneme aittir.

Bizanslılar Döneminde Göhlhisar (M.S.395-1453)

Bizanslılar Döneminde yerleşimin daha çok aşağıya düzlüğe doğru kaydığı tahmin edilmektedir. M.S. 417'de şiddetli bir deprem daha geçiren Cbyra, bu tarihten sonra terk edilmiştir.

Selçuklular Döneminde Göhlhisar (1071-1300)

1071'de Malazgirt Savaşı'nın kazanılması ile Anadolu, Bizanslıların ağır vergilerinden bıkan yerli halktan fazla direniş görmeden Türkmen yerleşimlerine sahne olmuştur. Bilinen merkezler dışında, kırsal alanlara da yerleşilmiş, yerleşimler adlandırılmıştır. Diğer yerlerde olduğu gibi, Göhlhisar'daki köy adlarının kökenlerinin Selçuklular döneminde aranması reddedilmeyen bir görüştür. Yöreye Türklerin yerleşmeye başlaması bu dönemde (11.yy) olmuştur.

Beylikler Döneminde Göhlhisar

Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra Göhlhisar çevresini ele geçiren Hamitoğulları Beyliği zamanında, Göhlhisar Gölü üzerindeki yarımada bir kale inşa edilmiştir.

Osmanlılar Döneminde Göhlhisar (1300-1923):

1329'da Göhlhisar'a gelen ünlü Arap gezgin İbn-i Battuta, kasabayı dört yanı su ile çevrili olarak anlatmaktadır. O

sıralar Göhlhisar'ın hükümdarı, Eğridir hükümdarı Sultan Ebu İshak'ın kardeşi Mehmet Çelebidir.

1831 yılındaki nüfus sayımında Göhlhisar'ın nüfusu 4248 olarak saptanmıştır. 1868 Konya Vilayeti salnamesine göre, Göhlhisar Nahiye'sinde 35 mahalle ve köy, 4450 Müslüman ve Hıristiyan nüfus vardı. 1882 tarihli başka bir Konya vilayeti salnamesinde; Göhlhisar Kazası'nda 36 cami, 20 mescit, 1 han, 1 namazgâh, 45 değirmen bulunmaktadır.

Göhlhisar Osmanlı döneminde önce nahiye, sonra kaza merkezi olmuştur. 1867'de nahiye merkezi olarak Tefenni'ye bağlanmıştır. 1900'lerde 12.908 nüfusun olduğu, 21 okulda 903 bayan, 1605 bay öğrenci ve 16 medrese olduğu bilinmektedir.

Göhlhisar, Uluköy ile Horzum Mahallesi'nin birleşmesiyle 1953'te ilçe olmuştur.

D. EKONOMİSİ

Burdur'un, tarımın en etkin yapıldığı ilçesidir. Göhlhisar Ovası bir çökelti ovası olup, Dalaman Çayı üzerinde kurulan Yapraklı Barajı'nın suları ile sulanmaktadır. Nüfusun yaklaşık %90'ı tarımla uğraşır. Tarım arazisi 17.650 hektar olup, bunun 15.100 hektarında tarla bitkileri (hububat, pancar, anason, rezene, çörekotu, nohut, mısır, yem bitkileri vs.), 2.330 hektarında sebze (havuç, domates biber, fasulye vs.), 220 hektarında ise meyve (elma, armut, kayısı, vişne, bağ vs.) yetiştirilmektedir. Yapraklı Barajı'nın faaliyete geçmesi ile tarım yapılan arazinin yüzde 70'i (13.275 hektar) sulanabilir duruma geçmiş. Böylece yetiştirilen ürün deseninde değişiklikler ortaya çıkmış, dekara verim ortalaması yükselmiştir.

İlçede yetiştirilen ürünlerin çoğu, iç pazarlarda tüketilmektedir. Sanayi ürünü olarak yetiştirilen pancar, Burdur Şeker Fabrikasına; anason, çörekotu ve rezene işlenmek üzere sanayi bölgelerine ve sebze olarak yetiştirilen (yaklaşık 7500 dekar alandan üretilen) 25.000 ton havuç başta İzmir olmak üzere Adana, Mersin ve Bursa gibi büyük tüketim merkezlerine gönderilmektedir.

Göhlhisar ve köylerinde hayvancılık da gelişmiş durumda olup; 6500 adet büyük baş, 20775 adet küçükbaş, 433 adet tek tırnaklı ve 24000 adet kanatlı mevcuttur. Büyükbaş hayvanların yüzde 95'i kültür ırkıdır ve süt verimi ortalaması günlük 20 litredir. Giderek modern usuller geliştirilerek üretilen süt, Kooperatifler aracılığı ile toplanmakta ve toplama merkezleri tarafından büyük tüketim merkezlerine gönderilmektedir.

Turizm

İlçenin Cbyra adında tarihi antik kenti ve yaylaları, turistik değer taşımaktadır. 2006 yılı itibarıyla henüz Cbyra'nın yüzde 30'luk kısmı ortaya çıkarılabilmektedir. Cbyra'yı, 2007'de halen yılda 7 bin yerli ve 800 civarında yabancı turist ziyaret etmektedir.

Altınyayla İlçesi genel görünümü

ALTINYAYLA**A. İLÇENİN TARİHÇESİ**

1391 yılında Osmanlı Padişahı Yıldırım Beyazıt Türk Birliğini sağlamak için Anadolu'daki Beylikleri Osmanlı hakimiyetine almıştır. Altınyayla İlçesi de Hamitoğulları'na bağlı iken, bu süreçte Osmanlı idaresine geçmiştir. Fakat o dönemde ilçemizin iskana açık olmadığı ve göçebe Türkmenlerin zaman, zaman hayvanlarını otlatmak için bu bölgeye geldikleri rivayet edilir.

1483 yılında Aydın yürüklerinden 7 çadırılı bir kabile, Gölhisar yolu üzerinde bulunan Dirmilcik mevkesine gelerek yerleşmişlerdir. Dirmilcik'e yerleşmiş olan Türkmenler, tahıllarını öğütmek üzere ilçe merkezinde halen kalıntıları bulunan değirmene getirirlerdi. Rivayete göre değirmenin işleticisi Dimbil adında bir kişidir, yardım severliğinden dolayı buraya yürükler Dimbil adını koydular. Daha sonraları kelime DİRMİL olarak değişmiştir. Dirmil adı, yaylalarının çokluğu ve tabii zenginliklerinden dolayı 1965'de ALTINYAYLA olarak değiştirilmiştir. Altınyayla; 1955 yılında Belediye, 1958'de Bucak ve 1990 yılında ilçe olmuştur. Nüfusu; 2000 yılı itibarıyla 6700 kişidir.

B. COĞRAFİ KONUM

Altınyayla'nın Doğu'sunda Çavdır (Kozacı Yaylası), Batısında Çameli (Denizli) Karasınır dağları, Güneyinde Fethiye (Muğla) Kuzeyinde, Gölhisar İlçesi bulunmaktadır. Batı Toros dağı silsilesi içerisinde en yüksek dağ Koçaş Dağıdır (2095). Bu bölgedeki dağlar içerisinde her türlü ağaç bol miktarda yer almaktadır. Bazı yerlerde orman oldukça sık ve dolgunur.

İlçenin Yüzölçümü 250 Km²'dir. İlçe Merkezinin güney batısında yer alan ova, İlçe merkezine ilaveten 4 Köy (Asmabağ, Kızıyaka, Çatak, Çörten) tarafından ekilmektedir. Ovası çok küçüktür.

Altınyayla'ya bu ismi verdiren yaylalar Kuzey bölgesinde yer almaktadır. Bu yaylaların her birinde çok miktarda soğuk sular mevcuttur. Yaylalar halkın yaz aylarında en çok tercih ettikleri mesire yerlerindedir.

Altınyayla'dan çıkıldığında kuzey doğu istikametinde zaman, zaman yayla evleri kurulur. Ancak bu yayla evleri geçicidir. Daha yukarıda Kirazlı yaylası vardır. Suyu oldukça soğuktur. Bundan yukarıda Banaz yaylası, Teşnek yaylası, Sığır Kulağı yaylası, Fatma Pınarından hemen öncedir. Yayla içerisinde 20 kadar kaynak suyu mevcuttur. Fatma Pınarı yaylasından sonra Çukuryurt yaylası gelir. Çukuryurt yaylasının devamında Dedetaş yaylası vardır. Bölgenin ikinci büyük yaylası Kırkpınar yaylasıdır. Akçataş Dağı'nın eteklerindeki geniş düzlük alanı kapsar. Suyu bol ve soğuktur. Bu yaylalara Mayıs Ağustos döneminde çıkar. Örum bozulduktan sonra (Hayvanların otlatılması için serbest

birakılması) göçülen yaylalar ise şunlardır. Eminepınarı, Hamzabalı, Çılgın, Yazıralanı, Abdalpınarı, Çeşmeönü, Gökmehtem Yurdu, Beyalanı, Topaneğrek, Kutlupınar gibi yerler, Örumbozuğu sonrası göçülen yaylalardır.

Çıkrıcak Dağı bölgesinde ise şu yaylalar vardır; Maşta alanı, Bademli, Ömeralanı, Kerkeli, Derbent, Büyükkumlu, Ortakumlu, Küçükkumlu, Ballık yolu üzerinde Akpınar yaylası, Kızılağaç ve Çörten yaylası mevcuttur. Koçaş dağı bölgesinde, Ekiz yaylası, Karamıklıçukur yaylası, Kozlu yaylası, Yedihırlı ve söğütlü yaylaları ile Koçaş dağı'nın Kırkpınar yönünde Akçataş yaylaları önemli yaylalardır.

Çıkrıcak ve Koçaş Bölgesindeki yaylaların suları bol ve soğuktur. Fazla düzlük alanları yoktur. Bu özellikleri ile Fatma Pınarı ve Kırkpınar Bölgesi yaylarından farklıdır.

Altınyayla Batı Akdeniz yöresinin en sulak kesimlerindedir. Suları sert değildir. İlçe merkezinde Esmepınarı, Göverler Pınarı, Bartlıca, Gülpınarı, Karapınar, Patlangıç önemli su kaynaklarıdır. Ayrıca yukarıda sayılan yaylalarında kendilerine mahsus su kaynakları mevcuttur.

NÜFUSU

2000 sayımında toplam 6793, ilçe merkezi 4173, köyler 2620 kişi iken; 2007 sayımında toplam 5610, ilçe merkezi 3309, köyler 2301 kişi olmuştur.

C. EKONOMİK YAPISI

İlçenin en önemli gelir kaynaklarından biri kireç üretimidir. Bir adet modern ve 42 adet iptidai usulde üretim yapan 43 kireç ocağı mevcuttur. Yaklaşık 90 bin ton/yıl kireç üretimi gerçekleştirilmektedir. Bu ocaklar belli bir işçi istihdam etmekte ve nakliyeciler esnafına da iş çıkarmaktadır.

İlçede 1 adedi Altınyayla Belediyesi'ne ait olmak üzere 2 adet ekmek fabrikası, 4 adet un değirmeni vardır. Küçük el sanatları olarak da el tezgahlarında dokunan kilimcilik ve çançılık (Koyun ve keçilerin boynuna takılır) gösterilebilir.

İLÇELER

Geleneksel Altınayla (Dirmil) yağlı güreşleri

1) Tarım ve Hayvancılık

Köylerin tamamı orman içinde veya kenarında bulunduğu orman ve tarım işçiliği yaygındır. Toprak ve tarım arazisinin kıt olması nedeniyle ilçe merkezi ve köy halkı tarım işçiliği için Aydın, Antalya, Fethiye, Kumluca ve Finike gibi sahil kesimlerine çalışmaya gitmektedir.

1991 yılında tamamen yerli ırktan olan büyükbaş hayvanlar 2005 yılı sonu itibarıyla şu sonuca ulaşmıştır: Yerli ırk % 15, saf ırk % 50 ve melez ırk % 35 tir.

Büyükbaş hayvan: 1367 adet . Küçükbaş hayvan: 8686 (Koyun 4716, Keçi 3969) adettir. Tek Tırnaklı hayvan: 329 adet. Kedi ve Köpek: 1000 adet. Kanatlı hayvan: 11260 adettir.

İlçede günlük toplam süt miktarı yaz aylarında 7 ton kış aylarında ise 5 ton civarındadır.

İlçemizin tarımsal faaliyetlerinde, önemli bir yeri olan arıcılık, yaklaşık 200 aile tarafından yapılmaktadır. İlçede arı varlığı, 10.750 arılı kovan şeklinde olup, bunun 10.650 adedi fenni 100 adedi kara kovandır. İlçede 1 adet 12 ton/yıl kapasiteli alabalık tesisi mevcuttur.

İlçe merkezi ve köylerimiz ormanlarla kaplı olup, yaklaşık 25.000 hektar orman arazisinin 6.083 hektarı verimli, 13.791 hektarı bozuk kalan kısmı da fundalıktır.

2) Sanayi ve Ticaret

İlçenin sanayisi gün geçtikçe gelişmektedir. Halkın en önemli geçim kaynaklarından birisi küçük sanayidir. Tekstil atölyeleri, Patöz (Harman Makinası), ekin biçme makinası, romörk, su tankı, kireç söndürme makinası ve basit tarım aleti imalatı yapan atölyeler mevcuttur. 15 kadar kereste doğrama atölyesi vardır.

İlçe Merkezinde ve köylerde nüfusun önemli bir kısmı nakliyecilikle uğraşmaktadır.

3) Kültür ve Turizm Varlıkları

Memleketimizin önemli turizm

merkezlerinden olan Pamukkale-Fethiye karayolunun ilçeden geçmesi nedeniyle seyahat acentelerince bu yol tercih edilebilir. Dirmil kebabı, sipsisi ve soğuk sularıyla meşhur olan ilçe, yerli ve yabancı turistlerin zaman, zaman uğrak yeri olmaktadır. Ayrıca; Ballık köyü sınırları içerisinde bulunan Karanlık Dere Kanyonu, çok güzel sedir, kara ve kızılçam ağaçları ile bir doğa harikasıdır. Turizm açısından değerlendirilmeyi beklemektedir. Fethiye yolu üzerinde Balbura harabeleri bulunmaktadır.

Karanlık kanyon

Çavdır

ÇAVDIR

Çavdır İlçesi; Burdur il merkezi, Antalya, Denizli ve Fethiye gibi turistik merkezlere bağlayan karayolu üzerinde, il merkezine 90 Km uzaklıktadır. Tarım ve hayvancılığın geliştiği ilçede, Tümülüs, Höyük ve Kaya kabartmaları bulunmaktadır.

B. TARİHÇESİ

Çavdır ismi, Çavdırlıların kökeni olan Oğuz Türklerinin Üç Ok kolundan gelen Çavuldur (Çavuldurlular)'a dayanmaktadır. Çadır ve Çavdır kelimelerinden geldiği rivayetleri de vardır. Çavdır'ın tarihi, Selçuklular dönemine kadar uzanmaktadır. Oğuz Türklerinin Üç Ok kolundan olan Çavuldur (Çavuldurlular)'ın bir kısmı, Anadolu'nun fethi sırasında Selçuklu fetihlerine katıldılar. Bunların bir kısmı önce bugünkü Dengere(Bölmepınar) Köyü'ne gelerek yerleştiler. Çavdır'a gelenlerin büyük bir kısmı Aşağı Çavuldur (Çavdır) denen Haravza-Urgancı civarına yerleşti. Osmanlıların son dönemlerinden itibaren ilçenin bulunduğu yere toplanmaya başladılar. Çavdır, Cumhuriyetin ilk yıllarında belediye idi. 1952 yılına kadar Tefenni ilçesine bağlı iken, Gölhisar'ın ilçe olması ile Gölhisar'a bağlandı. 1990 tarihinde de ilçe oldu.

C. COĞRAFİ KONUMU

Çavdır; Burdur il merkezine 90 Km, komşu iller olan Denizli'ye 90 Km, Antalya'ya ise 115 Km. uzaklıkta bulunmaktadır.

Çavdır İlçesi Akdeniz-Ege geçiş bölgesinde Batı Toroslar üzerinde, genelde dağlık bir arazi üzerinde kurulmuş olup, dar vadiler arasında ova bantları mevcuttur. Arazinin % 54.8'i ormanlık ve makilik alanlardan oluşmaktadır. İlçenin toplam yüzölçümü 485.650 dekar olup, ancak bunun % 28'i tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. İlçenin çayır mera arazisi büyüklüğü 21.949 dekar; bunun 61.349 dekarı ise köy yerleşim yeri, taşlık alanlar ve tarım dışı arazilerden oluşmaktadır.

Dağları, Ovaları

İlçenin başlıca dağları Rahat Dağı, Çavdır Dağı, Pazar Dağı ve Koçaş Dağıdır. Ovaları ise; Haravza Ovası, Urgancı Ovası ve Söğüt Göl arazisidir. İlçedeki yaylalar: Rahat Yaylası, Kozağaç Yaylası, Yazır Yaylası, Bayındır Yaylası, Kızıllar Yaylası, Küçük Alan Yaylası ve Anbarcık Yaylası'dır.

Akarsu ve göller

İLÇELER

Çavdır İlçesi Dengere camii içi

Başlıca akarsuları, Karaköy ve Bayındır Çayları olup, bunlar Dalaman Çayı'nın kollarıdır. İlçenin barajlarını ve göllerini ise; Yazır Gölü, Çavdır ve Kozağaç Barajları ile Çavdır ve Söğüt Göletleri oluşturmaktadır.

İlçenin Nüfusu

2000 nüfus sayımına göre; toplam 15584, ilçe merkezi 4739, köyler 10845 kişi iken; 2007'de toplam nüfus 13072, ilçe merkezinde 3119 ve köylerde 9953 kişi olmuştur.

D. EKONOMİK DURUMU

1) Tarım

Genel yüzölçümü 485.649.600 m² olan İlçenin, 136.052.600 m²'si tarım arazisi, 266.299.000 m²'si ormanlık-fundalık, 21.949.000 m²'si çayır-mera alanı ve 61.349.000 m²'si ise, tarım dışı arazidir. Tarım arazilerinin 42.339.500 m²'si sulu tarım arazisi, 93.713.100 m²'si ise, kuru tarım arazisi durumundadır.

İlçenin tarımsal üretimi; 12.300 ton buğday, 1.365 ton arpa, 5 ton rezene, 550 ton anason, 16.000 ton şeker pancarı, 800 ton nohut, 3.750 ton patates, 3.500 ton domates, 120 ton taze fasulye, 224 ton biber, 90 ton salatalık, 540 ton soğan, 170 ton elma, 350 ton üzüm, 20 ton ceviz, 1.062 ton yonca, 57 ton fiğ, 9.595 ton slajlık mısır, 1.408 ton hayvan pancarı, 168 ton şugurleaf, 73 ton macar fiği şeklindedir. Son yıllarda, Çavdır'da hayvancılığın gelişmesine paralel olarak bilhassa yem bitkileri yetiştiriciliğinde artış olmuştur.

2) Hayvancılık

Halen de Göller Bölgesi'nin en büyük hayvan pazarı olma özelliğini korumakta olan Çavdır Hayvan Pazarı, 1970'li yıllara kadar Taşpazarı mevkiinde faaliyetini sürdürürken, bu yıldan sonra bugünkü bulunduğu yere taşınmıştır. Çavdır hayvan pazarının geçmişi yüzyıllar öncesine dayanmaktadır. Pazardan Marmara, Ege, Akdeniz, İç Anadolu hatta Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine hayvan sevkleri yapılmaktadır. Pazar, eskiden haftada üç gün olarak kurulurken, bugün sadece Pazar günleri kurulmaktadır. Pazara aylık 6000, yıllık 72000 civarında büyükbaş ve küçükbaş hayvan giriş-çıkışı yapılmaktadır. Bu da pazarın büyüklüğünü

göstermektedir. Pazar içinde bulunan Belediye Mezbahanesi'nde, yıllık yaklaşık 35-40 tonluk kesim yapılmakta, büyük kısmı Antalya ve Fethiye'deki turistik tesislere gönderilmektedir.

Son yıllarda kültür irkına dönüşüm artmış olan süt siğirciliği gelişmiş olup, yaklaşık 25 ton/gün süt üretilmektedir.

3) Sanayi ve Ticaret

İlçede mobilya, beyaz eşya ve gıda maddeleri pazarlanması bölgeye hitap eder şekilde gelişme göstermektedir. Çavdır'a bağlı Bayır Kasabası'ndaki imalathanelerde Otomatik av tüfekleri ve yedek parçaları, tüfek sanayisinin yan ürün ve ekipmanları da üretilmektedir. Teşvik edildiğinde imalathane ve üretim artışı sağlanabilir. Dolayısıyla bölge ekonomisi ve istihdamına da katkı sağlanabilir.

Çavdır İlçesi'nde mobilya, beyaz eşya ve gıda maddeleri pazarlanması, bölge çapında gelişme göstermiştir.

İlçede Batı Söke A.Ş. tarafından Çimento Paketleme Tesisi, faaliyete geçmiş ve 100 kişi istihdam edilmektedir.

TEFENNİ

Merkeze uzaklığı 70 km.dir. İlin en eski ilçesidir. Tarım ve hayvancılığın yanı sıra, böbrek taşı düşürmesiyle ünlenmiş "Barutlusu" içmesi tanınmıştır. Araştırmalar buranın çok eski bir yerleşim merkezi olduğunu göstermektedir.

A. İLÇENİN TARİHÇESİ

Tefenni ilçesi, MÖ. 800-500 yılları arasında Bizans çağının İSTEFANİ köyü olarak kurulmuş, 13.yy. kadar Bizans yönetiminde kalmış, bu tarihten itibaren sırası ile

Türkmenlerin, Selçukluların ve Osmanlıların eline geçmiştir. 1882 yılında yörede meydana gelen deprem sebebi ile eski yerleşim merkezi terk edilerek şu andaki yerine kurulmuş, 1886 yılında da İstefani adı değiştirilerek TEFENNİ adı ile kaza olmuştur.

B. COĞRAFİ KONUM

İlçe, bağlı bulunduğumuz Burdur İlinin güneybatısındadır. Denizden yüksekliği 1200 mt. dir. Batı kısmı tamamen ormanlıdır. En yüksek dağı Eşeler dağıdır. Tefenni, Başpınar, Hasanpaşa ve Yeşilköy Göletleri bulunmaktadır.

Tefenni ilçesi Akdeniz Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi arasında bir geçit olduğundan her iki bölge ikliminin etkisindedir.

İlçe Nüfusu

2000 yılında toplam 11939, İlçe merkezi 5398, köyler 6541 kişi iken; 2007 sayımında toplam 10587, İlçe merkezinde 4486, köylerde ise 6101 kişi olmuştur. İlçe nüfusu azalmıştır. KASABALAR: Hasanpaşa ve Beyköy Kasabası
KÖYLER: Başpınar, Bayramlar, Belkaya, Çaylı, Ece, Sazak, Karamusa, Seydiler, Yaylaköy, Yeşilköy, Yuva, Yuvalak Köyü

C. EKONOMİK YAPISI

1) Tarım

İlçe yüzölçümü, 60.382 hektardır. 12.600 ha'ı sulanabilir olmak üzere, Ekilebilir tarım arazisi 20.660 ha.'dır. Mera alanı 9.000 ha kadardır. Ekilebilir arazinin yüzde 80'i tarla bitkileri, yüzde 16'sı meyve ve yüzde 4'ü de sebze ve

ağaçlıktır. Tarla bitkilerinin yüzde 53'ü yem bitkisi, yüzde 55'i hububattır.

İlçe Ekonomisi Tarım ve Hayvancılığa dayalıdır. Bu arazilerden tarla bitkileri olarak buğday, arpa, mısır, yulaf, kuru soğan, sebze ve meyveler, sanayi bitkileri olarak şeker pancarı, anason, yumurcak(rezene), afyon, nohut, fasulye ve patates, mera bitkileri olarak yonca, korunga ve fiğ elde edilmektedir. Patates, kuru soğan ve nohut civar illerdeki tüccarlar tarafından alınarak ihraç edilmektedir. 2001 yılından itibaren rezene ve anason bitkisinde, ilçe üretiminin yüzde 20'den fazlasında organik tarım yapılmaktadır. Sırlık mısır ve diğer yem bitkilerine yönelik giderek

artmaktadır.

Meyvecilikte gelişmiş durumdadır. Çeşitli meyveler yetiştirilmekte ise de en önemlisi elmadır. Soğuk hava deposu 1989 yılında faaliyete geçmiştir.

2) Hayvancılık

Hayvancılıktan genel olarak et, süt, peynir ve bal elde edilmektedir. Arıcılık ve tavukçulukta normal seviyededir. Yaklaşık olarak 30.000 tane kanatlı hayvan bulunmaktadır. Bunun 25.900 adeti 3 özel tavukçuluk işletmesine aittir. Yıllık yumurta üretimi 3.150.000 adettir. 28.600 adet küçükbaş (19.600 koyun, 9.000 keçi) hayvan ile 5.300 civarında büyük baş hayvan beslenmektedir. (Sığırların %95'i kültür ırkıdır.) Tefenni'de günlük süt üretimi 25 tona yaklaşmaktadır. İlçede iki adet süt alım merkezi bulunmakta ve bu sütler büyük illere götürülmektedir.

3) Sanayi ve Ticaret

İlçe merkezinde özel sektöre ait 2 adet Mermer Fabrikası ile Karamusa Köyü'nde 1 adet Yorgan Fabrikası vardır.

D. KÜLTÜR VE TURİZM VARLIKLARI

Anıtsal Yapılar: İlçede tek tarihi ve dini yapı Merkez Çarşı (Hasanpaşa Seyitoğlu Vakfı) Camiidir; tarihi ve mimarı bilinmemektedir. Yapı şekli ahşap, ön cephesi 75 - 80 cm. kalınlığında duvar olup, çok kenarlı içten kubbelidir; çatısı saçla kaplıdır. Tek şerefeli bir minaresi vardır. Önemli tarihi yer yoktur. Yuvalak Köyü'nde Klasik Dönem Yunan Çağına ait Kaya Kabartmaları bulunmaktadır.

İLÇELER

Konaklama Tesisleri

38 yatak kapasiteli, "Barutlusu Sosyal Tesisi" bulunmaktadır.

Barutlu Su ve Festivali

"Barutlusu Şenlikleri" adı altında festival yapılmaktadır. Barutlusu; İlçe merkezine 7 km. uzaklıkta Haraplanlı mevkiindeki bir kaynaktan çıkan ve içerisinde serbest hidroksil iyonları bulunan hafif kükürlü ve bromürlü, kendine has bir tadı ve kokusu olan bir su olup böbrek taşı ve kumlarını dökmesi nedeniyle şifa kaynağıdır. Sertlik derecesi 1,5, soğukluğu 18,1 derecedir. Barut Kokusunda olması nedeniyle BARUTLUSU olarak anılmaktadır.

Yünüm Bögedi

Hasanpaşa'da geleneksel hale getirilmiş bir şölendir. Yünüm Bögedi hazırlanır ve dolu bögedden koyun sürüleri geçirilir, yünür-yıkanır.

Tanıtım

İnternet Siteleri

www.tefenni.gov.tr

www.tefenni.ilcesi.com

www.tefennibarutlusu.hizmetleri.com

KARAMANLI

Fethiye'yi İç Anadolu'ya bağlayan Karamanlı ilçesi, Burdur-Göhlisar yolu üzerinde yer alır. Burdur'a 60 km.dir. Ceviz üretiminin yaygın olduğu ilçede Tümüls bulunmaktadır.

A. TARİHÇESİ

Karamanlı Barajında Bölük Tufan İnsanlar

Karamanlı'nın çok eski bir yerleşim merkezi olduğu bilinmektedir. İlk sakinlerinin kimler olduğu pek bilinmemekle beraber, Neolitik Çağ'dan (Yeni Taş Çağ'ından) itibaren yerleşim merkezi olduğu tahmin edilmektedir. Bölge ve yerleşim merkezi, M.Ö. 800-500 yılları arasında Perslerin, Etiler'in, Yunanlıların idaresinde kalmıştır. Uzun müddet Romalılar ve Bizanslıların elinde kalmıştır.

1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra Anadolu'nun Türkleşmesi sırasında bir daha ayrılmamak üzere Türklerin idaresine giren yöre ve dolayısıyla Karamanlı, değişik Türk boylarının ve devletlerinin idaresini görmüştür. Önce Anadolu Selçuklu Devleti buralarda hükümlan olmuş, Anadolu Selçuklu Devletinin dağılması ile Karamanoğulları Beyliği; Hatay, Adana, Mersin, Konya, Afyon, Isparta, Burdur, Antalya, Muğla ve Denizli İllerini içine alan geniş bir devlet olarak 1282 yıllarında ortaya çıkmıştır. Antalya ve çevresinde de Karamanoğulları'ndan kalma pek çok eser vardır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun yükselme devrinde, 1469-1470 yıllarında Fatih Sultan Mehmet, Karamanoğulları Beyliği'ni ortadan kaldırmış, Osmanlı Devleti'nin başına değişik zamanlarda bir çok defa dert açan Karamanoğulları'nın, tekrar birleşip dert olmamaları için o zaman topluca oturmakta oldukları Larende'den (yani şimdiki Karaman'dan) dağıtılması sırasında bazı obalar, Karamanlı civarında Eskiköy, Türkmen; Gebice, Gedikyap ve Ferizli denilen yerlere yerleşmişler, sonradan Karamanlı'nın şimdiki yerinde toplanmışlardır.

Geldikleri yer veya mensup oldukları Türk boyu sebebiyle kendilerine verilmiş olan "KARAMANLI" adını, toplandıkları yerleşim merkezine kazandırmışlardır. Buraya ilk gelen Karamanoğlu, Ardıçlı Tepenin eteğindeki Kocapınar'ın başını

mekan tutmuş, ikinci gelen Caferoğlu, Yediorgan denilen yerdeki Karaağaçlıpınar'ın başına yerleşmiştir. 1911 yılına kadar köy statüsünde bulunan Karamanlı, 1911 yılında Belediyelik ve 1987'de İlçe merkezi olmuştur.

B. COĞRAFİ KONUM

Burdur'a 60 km. uzaklıkta, Fethiye'yi İç Anadolu'ya bağlayan yol üzerindedir. Antalya'yı İzmir'e bağlayan yollardan en kısa olanı Karamanlıdan geçmekte olup, Antalya'nın sebzesini Denizli, Uşak, Kütahya ve İzmir'e götüren taşıtlar da Karamanlıdan geçmektedir. Bu özelliği ile önemli bir ulaşım etkinliği vardır. Karamanlı Asartepe, Ardıçlı Tepe ve Menekşe Sivrisi adlı tepelerin

eteğinde bulunmaktadır. İlçeye bağlı Bademli, Dereköy, Kaçılçık, Kayalı, Kılavuzlar, Kılçan, Manca ve Mürseller olmak üzere 8 köy bulunmaktadır.

Karataş Gölü

Karamanlı yolu üzerinde, Karataş Tepesi ve Kaçılçık Dağları önündedir. Suyu tatlı ve geniş sazlık alanlarıyla kuşlar için önemli bir kışlama ve üreme alanıdır.

Nüfusu

2000'de toplam 8152, ilçe merkezi 4.984, köyler 3152 iken; 2007 Sayımında toplam 7821, ilçe merkezi 5208, köyler 2613 olmuştur.

C. EKONOMİK YAPI

İlçe merkezinde, tarım ağırlıkta olmakla beraber sanayi, ticaret, taşımacılık ve el sanatları etkindir.

1) Tarım ve Hayvancılık

İlçe halkı, geçimini tarım ve hayvancılık yaparak temin etmekte olup, ekonomisi tarıma dayalıdır. İlçe merkez ve köylerinin toplam tarım alanı; 173.600 dekar, sulanan arazi miktarı 72.300 dekar, bunun devletçe sulanan miktarı 49.600 dekar, çiftçilerimizce sulanan miktar 22.700 dekar, ekilmeyen arazi miktarı 134.000 dekar, çayır-mera 107.000 dekar ve orman arazisi de 100.000 dekadır.

Buğday, nohut, şeker pancarı, haşhaş, anason, kimyon, soğan ve yem bitkileri, ekilen başlıca ürünlerdir. İlçenin merkez ve köyleri olmak üzere 4.350 büyük baş hayvan, 5.800 küçük baş hayvan, 3.050 kanatlı hayvan ve 2.120 arı kovanı vardır. İlçe ve köylerinde arıcılık da sektör olarak gelişme göstermekte ve toplam 2.120 adet arı kovanı bulunmaktadır. Yıllık yaklaşık 5 ton bal üretilmektedir.

Ortalama 30 ton/gün süt üretilmektedir.

2) Sanayi

İlçede, 1992 yılında Kar-Un Fabrikası hizmete girmiştir. Üretim kapasitesi, tam çalıştığında 95 ton/gündür. İlçede önemli sayılabilecek mermer-doğaltaş yatakları bulunmaktadır. Halen faaliyette olan mermer fabrikaları Asmer, Güneşler, Çelikkol, Rentaş, Gökmenoğlu, Karmersan'dır. Karamanlı eskiden beri küçük sanayi ve el sanatları bakımından çevrenin merkezi durumundadır. Burdur, Antalya, Denizli ve Muğla ile Fethiye'yi birbirine bağlayan bir kavşakta bulunması, Karamanlı'yı nakliyecilikte ileri bir seviyeye götürmüştür. İlçede 150 kadar tır ve kamyon bulunmaktadır.

D. EĞİTİM

Karamanlı'nın en eski eğitim öğretim kurumu eski adıyla Cumhuriyet İlkokulu, şu andaki Nimet Güvener İlköğretim Okulu'dur. Daha sonraları açılan İstiklal İlkokulu(1952) (Yeni adıyla Devrim İlkokulu), Karamanlı Ortaokulu(1957), Atatürk İlkokulu(1968), Karamanlı Lisesi(1974) ve Endüstri Meslek Lisesi(1977) şimdiki adı Mesleki ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü adını almıştır. Şu anda ilçe merkezinde 1 normal lise, 1 Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi ve 3 İlköğretim Okulu'nda eğitim ve öğretim yapılmaktadır.

YEŞİLOVA

İl merkezine 60 km uzaklıktadır. En eski yerleşim yerlerinden biri olup, araştırmalar Kalkolitik döneme ait (MÖ. 5000) çanak-çömlekler gün ışığına çıkarılmıştır.

Yarışlı Gölü: Yeşilova sınırları içinde, Yarışlı, Harmanlı, Sazak, Kocapınar ve Düğer köyleri arasında 2000 dekarlık bir sahayı işgal eder. Ortasında bir de adacığı vardır. Suyu tuzludur, bir çok kuşa ev sahipliği yapar.

(Not: Burdur Kültür ve Turizm Müdürü Seyit Erdoğan'ın hazırladığı, "Burdur İl Rehberi-2007"den faydalanılmıştır.)

Yeşilova İlçesi, gelişme yolunda hızla ilerlemektedir. Adı "Satırlar" iken, 1936 yılında YEŞİLOVA adını alıp, Burdur'a bağlanarak ilçe olmuştur. 36 köy ve 2 beldesi bulunmaktadır. Burdur İline 58 km, Denizli İline 94 km. ve Antalya İline 160 km. mesafededir. İlçe, zengin bir tabiat ve kültür varlığına sahiptir. İlçe, 1351 km² yüzölçümüne sahip olup, 1200 m yükseltide bulunmaktadır.

A. EKONOMİSİ

1) Tarım

Yeşilova İlçesi 110.860 dekar sulu

Yeşilova İlçesi genel görüntü

İLÇELER

Tarım yaygın olarak yapılan Haşhaş bitkisi

ve 208.005 dekar kuru olmak üzere toplam 318.865 dekar tarım arazisine sahip olup bunun 302.855 dekarında tarla ziraatı, 7.760 dekarında sebzeçilik, 5.710 dekarında meyvecilik yapılmakta ve 2.540 dekarı da nadas olarak kullanılmaktadır.

En çok ekilen ürünlerin dağılımı: Buğday, arpa, nohut, anason, fiğ, korunga, yulaf, silajlık mısır.

2) Hayvancılık

İlçe 11.500 adet büyükbaş ve 12.400 adet küçükbaş hayvan mevcuduna sahiptir. Büyükbaş hayvanların %93'nü, kültür ırkı olan Holstain oluşturmaktadır. İlçedeki küçükbaş hayvanları ise; Merinos ve Sakız Koyunları ve Yerli Keçi ırkları oluşturmaktadır.

İlçedeki Sığır cinsi hayvanların %100'ü Bakanlıkça uygulanan küpeleme faaliyetleri ile kayıt altına alınmıştır. İlçede mevcut 10.500 adet büyükbaş sığırın aşılama, bir program dahilinde yapılmaktadır. İlçede süt üretimi, 45 ton/gün civarında olup, hızlı bir artış göstermektedir.

3) Sanayi ve Ticaret

İlçenin ekonomisinde önemli yeri olan Halı Yün İpliği ve Battaniye Fabrikası, yaklaşık 10 yıllık çalışma döneminden sonra kapanmış durumdadır. İlçede hızla gelişen mermer sektörü, İlçenin ekonomik yapısına tesir edecek sanayi kuruluşlarındandır. Yeşilova İlçe sınırları içerisinde 35 kadar mermer ocağı olup, 20 kadarı faal olarak çalışmaktadır. Ayrıca 3 adet mermer fabrikası bulunmaktadır.

Yeşilova Battaniye Fabrikası

Yöre, el sanatlarından dokumacılığın teknoloji ile buluşup sanayiye dönüştüğü yer durumundadır. Yeşilova Battaniye fabrikası, ilk defa 1973 yılında T.Ticaret Kanunu çerçevesinde kurulmuş, 1973 yılında Sümer holding A.Ş. Genel Müdürlüğü, İl Özel İdare Müdürlüğü, Yeşilova Belediyesi, Güney Belediyesi ve halkın iştiraki ile kurulmuş olup, 1976 yılında ilk defa deneme üretimine başlamış bir şirkettir. 6 adet makinesi olan Fabrika, yıllık 40.000

battaniye üretimi yapılabilmekte iken; halen faaliyeti durdurulmuş bulunmaktadır.

B. TARİHÇESİ

Kuruluşu, M.Ö. 1400-1500'lü yıllarda Hitit Medeniyeti dönemine uzanmaktadır. Tarihi boyunca da Lidyalıların, Perslerin ve Romalıların ve Selçukluların egemenliğine girdiği bilinmektedir.

İlçenin asıl kurulması ise; 1190'lı yıllardan sonra başlamıştır. İlçe 1071 Malazgirt savaşından sonra 1093 tarihinde Türklerin eline geçmiştir. 1190 yılında Alman imparatoru Frederik Barbaros komutasındaki haçlı ordusunun bu bölgeye kadar gelmesi üzerine Selçuklu Komutanlarından Osman Bey ve Hüsametdin Bey, Frederik Barbaros'un desteğindeki Bizans Komutanı Aleksinin askerleri ile salda gölü civarında savaşmış komutan Abdi Bey yaralanarak Sultan Pınarı adıyla bilinen yerde revire alınarak tedavi edilmiştir. Bu nedenle genç komutana Selçuklu sultanı tarafından sultanlık payesi ile ödüllendirilmiş olması nedeniyle burada bulunan pınar ve bu semt, Sultan Pınarı adıyla anılmaktadır. Yine ilçenin bulunduğu yerde aynı savaşta Bizans askerleriyle savaşırken satır kullanılması ve düşmana burada satır atılarak zayıf verdirilmesi nedeniyle ilçeye "Satırlar"(1207) denmiştir.

1288 tarihli Salnameye göre Satırlar Köyü, 33 haneli ve 120 nüfuslu idi. 1305 tarihli Salnamede de; Erle Nahiyesi'nde 148 misafirhane. 18 un değirmeni, 6 dükkan, 1 han, 1 lokanta, 26 cami, 19 sıbyan mektebi, 8 tekke, 3 türbe, 38 çeşme ve 26 çamaşırhane olduğu kaydedilir. Aynı zamanda "Eyyüce kilim" dokunurdu denilmektedir.

İlçe sınırları içindeki Dereköy ve Gençali'de yapılan yüzey araştırmalarında Kalkolitik Dönemin (İ.Ö.5000) çanak-çömlekleri elde edilmiştir. 15. yüzyılda Osmanlı egemenliğine katılan Yeşilova, o dönemde "Eski Erle" adıyla bucak merkezi durumundadır. Cumhuriyetten sonra, 1936'da adı değiştirilerek Burdur'a bağlı bir İlçe durumuna getirilmiştir.

İlimizin ikinci büyük gölü Salda, Yeşilova sınırları içerisinde yer almaktadır.

C. COĞRAFİ KONUM

Yeşilova, Güneybatı Anadolu'da Göller bölgesinde olup, Burdur İli merkezinin batısına düşmektedir. İlçe doğusunda Burdur İli, batısında Acıpayam İlçesi, güneyinde Karamanlı İlçesi, kuzeyinde ise Denizli İli Çardak İlçesi ve Afyon İli Başmakçı İlçesi ile çevrilidir. Yüzölçümü 1351 km²'dir. Yeşilova İlçesi Ege ve Akdeniz Bölgeleri arasında bir alan olup, rakımı 1200 metredir. İlçe Göller Bölgesinin karakteristik özelliklerini taşımaktadır.

Yeşilova İlçesi Burdur İline 60 km, Denizli İline 94 km ve Antalya İline 160 km mesafe uzaklıktadır. Yeşilova İlçesine bağlı 36 köy bulunmaktadır.

Belde ve Belediyeler

Yeşilova Belediyesi, Güney Belediyesi, Salda Belediyesi.

Yeşilova Salda Gölü

NÜFUSU: 2000 sayımında toplam 22173, ilçe merkezi 6423, köyler 15750 kişi iken; 2007'de toplam 18611, ilçe merkezi 4684 ve köyler de 13927 kişi olmuştur.

D. KÜLTÜR VE TURİZM VARLIKLARI

Turizm açısından İlçede Salda Gölü kenarındaki turistik tesisler hizmet vermektedir. Salda Gölü kenarında Belediye Halk Plajı, Orman Plajı ve Doğanbaba Plajı turistlere ve bölge halkına hizmet vermektedir. İlçede yayla turizmi henüz gelişmemiştir. Salda gölü etrafında bulunan plajlarda çadır kampı yapılmaktadır. Göl çevresindeki tesislerde gece eğlence imkânı vardır. Gençlik ve Spor İl Müdürlüğüne ait bir Gençlik Kampı bulunmaktadır. Yaz mevsiminde yoğun olarak çalışmaktadır.

İlçeye günü birlik turist gelmektedir. Antalya-Pamukkale hattında olduğu için Salda Gölü kenarında, konaklama tesislerinde turistlere hizmet verilmektedir. Köy konaklama turizmine ilişkin (Çaltepe köy konaklama gibi) örnekler henüz gelişmemiştir.

Yeşilova; ormanı, Salda gölü, kültürü ve insanının sıcakkanlılığı ile turistlerin ilgi odağı olmaktadır. Bu zenginlikleri görmek amacı ile ilçeye yılda ortalama 6 bin turist, günübirlik ziyaret etmektedir.

İlçeyi Burdur İl merkezine bağlayan 3 karayolu bulunmaktadır. Ayrıca Denizli ve Antalya illerine de karayolları ile bağlı bulunmaktadır.

İlçede halı, kilim, heybe, hediyelik eşya dokunmaktadır.

İlçede bulunan Tınaz tepe mevki, Karlık Gediği, Ufak pınarlar tepesinin kuzey yamaçları ile Balcanoğlu mevki alanlarına, 2004'de Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü teknik elemanlarınca, kış sporları ve kayak sporuna elverişli olduğu tespit edilmiştir.

1) Salda Gölü

Türkiye'nin en derin ve en temiz göllerinden birisidir. İlçe merkezine 4 Km mesafede olup, yüz ölçümü 47 km²'dir. Denizden yüksekliği 1193 metre olan ve binlerce yıl önce jeolojik bir çökme ile meydana gelen bir göldür. Oldukça yuvarlak bir görünüme sahip olan Salda gölünün suyu tatlıdır. İçinde büyük sazan balıkları yaşamaktadır.

185 metre derinliği ile Türkiye'nin en derin gölleri arasında yer almaktadır. Tertemiz suyu ve masmavi görünümü ile yamaçlardan akan suları ve göl çevresindeki kumsalları ile güzel bir görünüm arz etmektedir. İçinde ve çevresinde Manyezit madeni bulunmaktadır.

Salda gölünün tabiat güzelliği nedeniyle Yeşilova turizminde

İLÇELER

önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Her yıl binlerce turist Salda gölünü günü birlik ziyaret etmektedir. Ancak Yeşilova bu turizm varlığından yeterince yararlanamamaktadır. Gölün çevresinde faaliyet gösteren gazino-kamping yerlerinin yanı sıra çok yakın gelecekte süratle yapılaşmaya gidilerek tatil sitelerinin yapılması halinde göl hızlı bir şekilde kirleneceğinden dolayı şu andaki peyzajının ve ekolojik yapısının korunması ve yapılaşmanın dondurulması için Kültür Bakanlığı'nca, 1989'da I. Derece Doğal Sit alanı olarak ilan edilmiştir.

Mars'ın yüzey özelliklerini taşıyan iki yer bulunmaktadır. Bunlardan birisi

Kanada'nın kuzey bölgesi, İngiltere'nin Glasgow Üniversitesinden Prof . Mike Russel'un 4 yıldır incelemeye göre dünya üzerinde ikincisi de salda Gölü'dür. Gölde bulunan Magnezyum yüklü beyaz kayalar Marsta bulunuyor. Salda Gölünün çevresinde Sultanpınarı Dinlenme Tesisleri, Otel Şahman, Sahil Mola, Akçeşme Dinlenme Tesisleri, Külcüoğlu, Mutlu Restaurant, Gül Tur Dinlenme Tesisleri, Yeşilova Belediyesi Halk Plajı ve Orman Plajı tesisleri faaliyet göstermektedir.

2) Yarışlı Gölü

Yeşilova İlçesinin Doğusunda yer alan Yarışlı gölü; Yarışlı, Harmanlı, Sazak, Kocapınar ve Düğer köyleri arasında yaklaşık 2000 dekarlık bir alanı kaplamaktadır. Çevreden inen sularla ve yağmur sularıyla beslenmektedir. Suyu tuzludur. Ortasında bir de adacığı vardır. 1993 yılından bu yana gölün sularında yağışların azalmasına paralel olarak sürekli azalma görülmektedir. Kuruma tehlikesiyle karşı karşıya kalan Yarışlı Gölü, koruma altına alınmamıştır. Birçok kuşa ev sahipliği yapar.

Flamingo Cenneti Yarışlı Gölü

Gölün suları sulamada kullanılmamaktadır. Ancak göçmen kuşların özellikle flamingoların bulunması ile ayrı güzellikte olan coğrafi alanlarımızdan biridir.

3) Höyükler

Akçaköy Büyük ve Küçük Höyük

Yayvan görünümlü yan yana iki höyüktür. Bu höyükler Geç Kalkolitik ve Eski Tunç devrine aittirler. Bilimsel kazı çalışması yapılmadığından höyükler hakkında ayrıntılı bilgi bulunmamaktadır. Höyükler, 1995'te I. Derece Sit alanı olarak kabul edilmiştir.

Çaltepe Höyüğü: Çaltepe köyünün güneyinde yer almaktadır. M.Ö. 6.-7. Yüzyılları, Eski Tunç Devri Kalkolitik Döneme ait olduğu tahmin edilen höyük, 20 mt. yüksekliktedir.

Dereköy Erle Ovası Aşağı ve Yukarı Höyük

Yukarı Höyük, Dereköy' ün Uzunun mevkiinde yer almakta olup, ortalama 170 m. çapında bir höyüktür. Höyük, Prehistorik, Kalkolitik-Eski Tunç devrine aittir. Aşağı Höyük, Dereköy' ün Çorak Gölü kıyısında yer almakta olup,

ortalama 200 m. çapında bir höyüktür. Höyük, Eski Tunç ve Roma devrine aittir.

Gencali Köyü Höyüğü

Höyük, Yeşilova-Gençali Köyü'nün 3 km kuzeyinde bulunmaktadır. Kalkolitik Tunç ve Demir Çağları'na ait olan bu höyükte, üzerinde yapılan inceleme ve araştırmada Kalkolitik Tunç ve Demir Çağı (M.Ö. 6.-7. Yüzyılları) dönemine ait boyalı çömlek parçaları, lahitler bulunmuştur. 3-4 tane olan lahitlerin kapaklarının olmadığı dışında, bu höyük hakkında fazla bilgi sahibi olunamamıştır. Höyük, 1989'da, I. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak kabul edilmiştir.

Karaatlı Köyü, Mancarlı Höyük

Karaatlı Köyünün 3 km kuzeyinde bulunmaktadır. Üzerinde yapılan çalışmalarda Eski Tunç Çağına ait çanak, çömlek parçaları bulunmuştur.

Höyük, 1989'da, I. Derece Arkeolojik Sit alanı olarak kabul edilmiştir.

Yarışlı Höyüğü

Yarışlı köyünün batısında bulunan Geç Kalkolitik ve Eski Tunç Devrine ait höyük, 120 metre çapında 5m yüksekliktedir.

(FOTO-Yarışlı Köyü'nde bulunan antik mezar kalıntılarında bir görünüm)

Antik mezarlıklar mevcuttur. Büyük ölçüde tahrip olan mezarlıklarda lahitler, kaya mezarlar bulunmaktadır. Bazılarında motifler vardır.

Yazır (Büyükyaka) Höyüğü

200 mt. çapında ve 25 mt. yüksekliğinde yuvarlak bir höyüktür. Frig ve Prehistorik devirlerine aittir.

Çaltepe Örenyeri

İlçe, Çaltepe köyünün kuzeyinde yazılı kaya kabartmaları ve sur kalıntıları vardır. Bunlar, Hellenistik Roma ve Bizans dönemlerine aittir.

4) Tümülüsler

Karaatlı I Nolu Tümülüsü

Bu tümülüs, Karaatlı Köyünün 1 km. doğusunda bulunmaktadır. M.Ö. 4. Yüzyıla ait olan bu tümülüs 75 mt. çapında 12 mt. yüksekliğinde konik görünümdedir.

Karaatlı II ve III Nolu Tümülüsleri

Bu tümülüsler, Karaatlı Köyünün 4 km. kuzeyinde bulunmaktadır. M.Ö. 4. Yüzyıla aittir.

Kayadibi I ve II Nolu Tümülüsleri

Kayadibi Köyü mezarlık içi Tepecik Mevkiinde bulunmaktadır. M.Ö. 6.-7. Yüzyıllara ait olduğu bilinmektedir.

Keremler İlçesi

Kayadibi Karaveli Tümülüsü

Kayadibi Köyünün 4.5 km. kuzeyinde bulunmaktadır. M.Ö. 4. Yüzyıla ait olduğu tahmin edilmektedir.

Kayadibi Tepesinde Bulunan Tarihi Sur Kalıntıları

İlçeye bağlı Kayadibi Köyü'nün hemen üzerinde bulunan dağın zirvesinde yarım kalmış bir kale suru mevcut bulunmaktadır. Geç Roma ve Erken Bizans dönemine aittir.

Yarışlı Köyü Asartepe Mevkiindeki Takina Antik Kenti:

İlçeye bağlı Yarışlı Köyü'nde köy halkınca Asar olarak adlandırılan tepe üzerinde bir kale kalıntısı bulunmaktadır. Bazı taşlar ise köy halkınca kullanılmış bulunmaktadır. Bu bölgede bu güne kadar bilimsel bir kazı çalışması yapılmadığı için antik kent hakkında fazla bir bilgi sahibi olunamamıştır.

Harmanlı Köyü Camisi

İlçeye bağlı Harmanlı Köyü, oldukça eski yerleşim merkezi durumundadır.

Bu yönüyle tarihi varlıklarıyla zengin bir köydür. Bu tarihi varlıkların başında Harmanlı Camii gelmektedir.

Bu caminin yapım yılının, mevcut kitabesindeki yazıdan 1207 olduğu anlaşılmaktadır. Cami, kubbesiz olup, tavan

süslemesi işlemleriyle kendini göstermektedir. Toprak örtü kullanılarak yapılan caminin, toprak kısmının yağmur sularından etkilenmemesi için çatı ile kapatılmıştır. Harmanlı Köyü camisinin hem duvar hem de tavan süslemeleri Türk işlemediliğinin en güzel örneklerini oluşturmaktadır. Tarihi yönden önem taşıyan bu camimiz koruma altına alınmamıştır.

Niyaz Baba Türbesi

İlçemizin Niyazlar Köyü'nde yer almaktadır. Köy halkı tarafından Niyazi Dede olarak bilinen türbede Niyazi Bey yatmaktadır. Niyazi Bey Anadolu'nun Türkleşmesinde görev alan ve Horasan'dan gelen Selçuklu Beyleri'nden biridir.

1923 yılına kadar, Niyazi Bey'in olduğu bilinen bir sancağın, burada bulunan tekkelerin kapanması sırasında kaybolduğu sanılmaktadır. Türbenin içerisinde Niyazi Beyin mezarı ve kendisi tarafından kullanıldığı bilinen asa, şamdan, tespih gibi eşyaları bulunmaktadır. Ayrıca türbede tarihi açıdan önem taşıyan iki de lahit bulunmaktadır.

Onacak Köyü Veli Dede Türbesi

Onacak Köyü eski yerleşim alanı içerisinde bulunmaktadır. 14.-15. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu dönemine aittir.

İLÇELER

Osmanlı bilim adamlarından köyde Veli Dede olarak bilinen Veli Beye ait olan bir tekkedir. Bu tekkenin günümüzde yalnız türbesi kalmıştır.

Türbenin içerisinde 2 adet sanduka bulunmaktadır. Onacak Köyü Veli Dede Türbesi, 1993'te Kültür Varlığı olarak kabul edilmiştir.

KEMER

İl merkezine 50 km uzaklıktadır. İlçede tarım ve hayvancılık gelişmiştir. Olbasa antik kenti vardır.

A. İLÇENİN TARİHÇESİ

İlçede, M.Ö. 1900 yıllarında bölgeye hakim olan Psidialılar yerleşimin başlangıcı kabul edilmektedir. İlçe Merkezi ve Köylerindeki değişik yerlerde bulunan tarihi belgeler Lidyalılar, Friğyalılar ve Roma İmparatorluğu dönemlerinde bu bölgede yerleşimin bulunduğunu göstermektedir.

1075 yıllarında bölgenin Türkmen kavimlerinin hakimiyeti altına girmesi ile birlikte İlçeye Türkler yerleşmişlerdir. Anadolu Selçuklu Devleti ve Hamitoğulları Beyliği'nin hakimiyetinde kalan Kemer, 1286 yılında Gölhisar'a bağlıdır. 1305/1887 tarihli Salnamede 7 dükkan, 1 lonca altı, 1 Yağhane, 22 Camii, 9 Mescit-Namazgah, 21 Sıbyan mektebi, 4 Medrese olduğu kaydedilmiştir. 1899 yılında ise Nahiye olarak bağlı 22 köyünde 1178 Hane ve 4948 nüfuslu olduğu belirtilmektedir.

Cumhuriyet tarihinde Burdur İline bağlı bir Nahiye merkezi ve eski adı SERTAÇ olan Kemer; 1956 yılında Belediye, 1987 tarihinde KEMER ismiyle İlçe olmuştur.

Fillerin Atası "Mastadon"

Fillerin atası olarak bilinen ve "Mamut"lardan da önce yaşadığı belirtilen 6 milyon yıllık "Mastadon" fillerine ait fosiller, Kemer ilçesine bağlı Elmacık Köyü'nde bulundu. 2000 yılı başlarında, Burdur'un Kemer ilçesine bağlı Elmacık köyünde bulunan havzada jeomorfoloji araştırmaları yapan Yrd. Doç. Dr. Nurfettin Kahraman, çalışmaları sırasında 6 milyon yıl önce yaşamış Mastadon fillerinin fosilleriyle karşılaştı. Kültür ve Turizm Bakanlığı desteğiyle, 2006'nın ilk aylarında kazı çalışmalarına başlayan Kahraman ve öğrencileri, 21 günlük çalışmanın ardından Mastadon filinin kalıntılarının yarısını gün yüzüne çıkarmayı başardı. Yakın zamanda ikinci dönem çalışmalara başlayacak olan Yrd. Doç. Dr. Nurfettin Kahraman ve öğrencileri, Mastadon fili kalıntılarının tamamını ortaya çıkarmayı hedefliyor.

Kazılar sırasında filin sırt bölgesine ait omurlar, dişlere ait parçalar ve bacak kemiklerinden bazılarını ortaya çıkarttıklarını belirten Yrd. Doç. Dr. Nurfettin Kahraman, "Elmacık köyü civarında bulduğumuz bu fosil, mamutlardan da önce yaşamış. Bugünkü fillerin aynı büyüklüğünde, ancak bazı farklılıkları olduğu için farklı bir isim verilmiş. Fillerin atası olarak bilinen 6 milyon yıl önce yaşamış olan Mastadon'un nesli tükenmiş. Kazı yaptığımız bölge içinde Mastadon'un dışında 10'a yakın farklı hayvan türü de bulduk. Bu türler arasında gergedanlar, zürafalar, yırtıcılar, antilop ve kuşlar bulunuyor" dedi. Ortaya çıkan kalıntılar,

paraloit denilen sıvı maddenin içerisinde bekletilerek sağlamlaştırıldı.

B. COĞRAFİ KONUM

İl Merkezine 57 Kilometrede yer alan Kemer İlçesi, Güneyini kaplayan ve Antalya İli Korkuteli İlçesi ile tabii hudut teşkil eden Rahat dağları eteğinde kurulmuştur.

İlçe merkezi, Burdur İl merkezine 57 Km. Güneyde iç kesimde yer almakta olup, Burdur-Karamanlı-Tefenni yolunun 34 Km. sinden itibaren 23 Km. Daha Güneyde iç kısımda yer almaktadır. İlçe yüzölçümü 350-400 Km2 olup, 7566 Hektar Orman alanı mevcuttur. İlçenin deniz seviyesinden yüksekliği 1200 metredir.

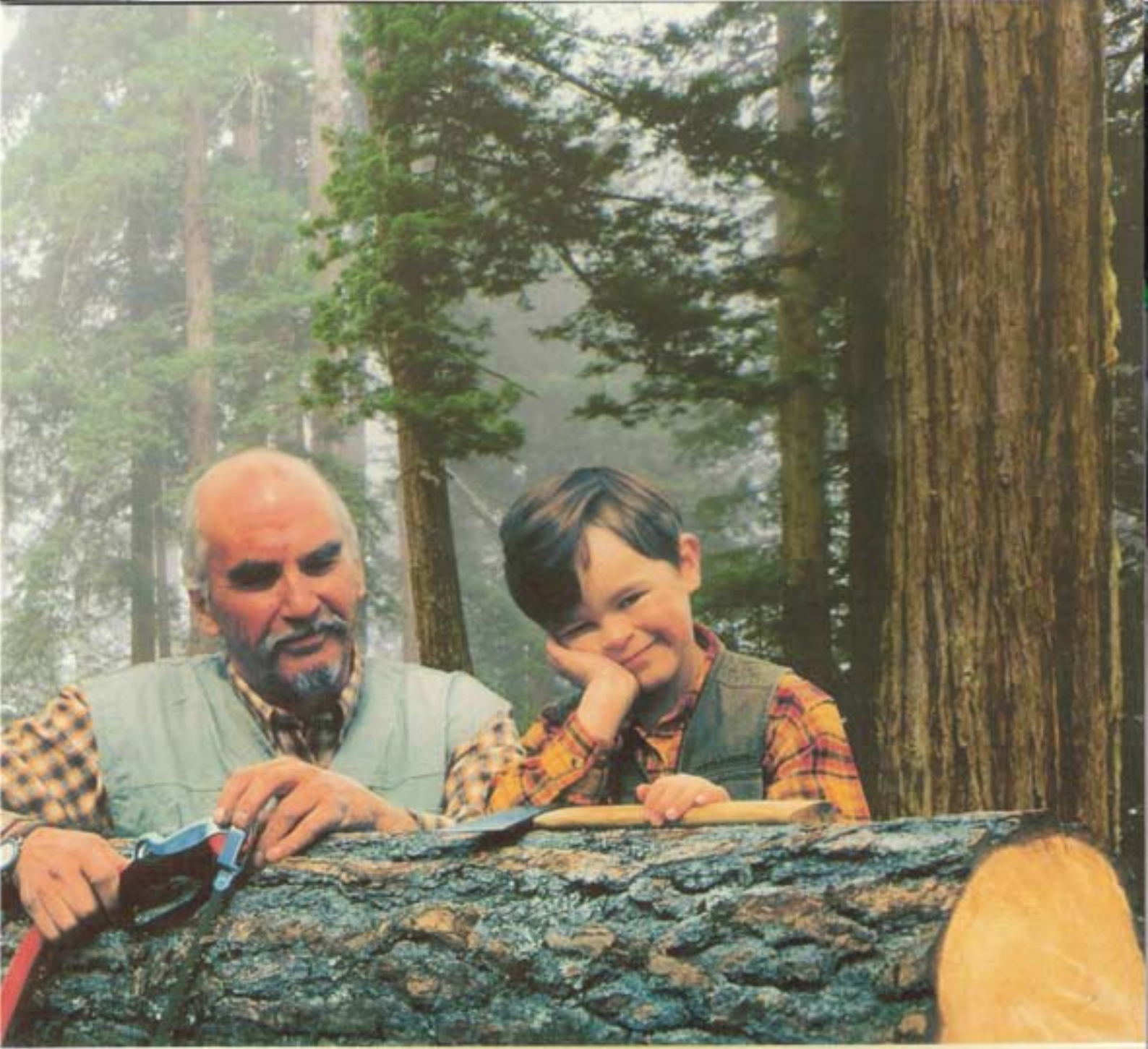
Köyleri: Yakalar, Belenli, Akören, Akçaören, Kayı, Elmacık, Pınarbaşı.

İlçe Nüfusu: 2002'de toplam 4714, İlçe merkezi 2262, köyler 2452 iken; 2007 sayımında toplam 4273, İlçe merkezi 2181, köyler de 2092 olmuş ve nüfus azalmıştır.

C. EKONOMİK YAPISI

Ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalı Kemer ilçesi ve köylerinin; 42.860 dekar sulak, 86.120 dekar kurak olmak üzere, toplam 128.980 dekar ekilen arazi vardır. Bu arazilerde % 70 tahıl, % 13 yem bitkisi, %5 Meyve-bağ, % 12 yulaf, şeker pancarı, fasulye vb. ürünler yetiştirilmektedir. Kayıtlı hayvan sayıları; büyükbaş: 5.547, küçükbaş: 10.296 adettir. İlçede önemli sayılabilecek sanayi kuruluşu yoktur. Yeni, yeni açılan mermer ocakları bulunmaktadır. Doğa tutkunlarının doğa yürüyüşü yapmalarına çok uygun olan Kemer Yaylası görülmeye değer güzelliktedir.

4.700 nüfuslu İlçeye bağlı köyler: Yakalar, Belenli, Akören, Akçaören, Kayı, Elmacık, Pınarbaşı'dır.

İSMET ACUN
ORMAN ÜRÜNLERİ SAN. TİC. A.Ş.

Keresteciler Sitesi Milli Egemenlik Caddesi
10. Sokak No: 15 BURDUR | TÜRKİYE
Tel: +90 (248) 252 97 61 (3 hat)
Fax: 252 97 64
www.ismetacun.com - info@ismetacun.com

mineflo®

FLOORAMA®

kar-sis®
iç ve dış dekor ürünleri

kayata güzelleştiren detaylar

ESEN DEKORASYON

Alçısız Kartonpiyer - Laminant Parkeler

Duvar Kağıdı Desenli Köpük

İthal Duvar Kaplamaları (Isı Yalıtımlı)

Asma Tavan Çeşitleri

- * Mineflo Döşeme (PVC Rulo)
- * PVC Karo
- * Islak Zemin Yolluğu
- * Dış Cephe Mantolama Sistemleri

Ulu Cami Cıvarı No: 6 BURDUR
Tel: 0 (248) 233 18 83 - Gsm: 0 (542) 715 93 59

Turquoise
International

*Doğal Taş'a
Adımızı Yazdık!*

Haberi bizden alın!

www.turquosedergi.com

Nazmi Saatçi Mah. 157. Sok. Kızılcık Apt. Zemin Kat No:14 HARBİŞ
AFYONKARAHİSAR \ TÜRKİYE
Tel: 0 272 216 88 84 - 216 71 88 • info@turquosedergi.com

DOSTLAR PVC

FIRAT

Çelik Kapı ve Laminant Parke Uygulamaları

Burdur Fabrika: O.S. B. Mehmet Ertan
Pulazı Cad. Köşke Mah. No: 7 BURDUR
Tel: 0 248 252 80 68

Büro Tel: 0248 233 50 79
Özgür Mah. Gökçemir Sok.
No:1/B BURDUR

Bucak Tel: 0 (248) 325 88 56
Süleyman Demirel Bulv. No:28
BURÇAK/BURDUR

Isparta Tel: 0 (246) 218 51 15
Piri Mehmet Mah. Cumhuriyet Cad.
No: 70/A İSPARTA

Geri ödemelerinizi ihtiyacınıza göre

esnetin!

Halkbank Esnek Ödemeli Kredi ile

dönemsel nakit kredi ihtiyacınızı karşılıyor, ödemelerinizi nakit akışınıza uygun düzenliyoruz.

- 36 aya kadar vade
- Her yıl için 3 aya kadar ödemesiz dönemli
- Gelirlerinin dönemsel artışına göre kademeli artan yöntem
- Gelirlerinin dönemsel azalışına göre kademeli azalan yöntem.

 HALKBANK

► Üreten Türkiye'nin Bankası

internet
şubesi

444
0
400
"dialog"

MÜŞTERİ
MERKEZİ

TV
KANALI

WAP
NUMARASI
7377 816

444
0
401
KOBİ
"dialog"

www.halkbank.com.tr

İşinizi büyütmeyi gözünüzde büyütmeyin

Aradığınız destek İş Bankası'nda.

Küçük İşletmeler Kredisi'yle, size özel düşük faizle,
üstelik aylık sabit faiz ve eşit taksitlerle.

Hemen en yakın şubemizi ziyaret edin,
ayrıntıları konuşalım.

Marshall GÜN BOYA

Boyanın ötesinde...

Şakir GÜN

Özgür Mah. Çelik Sk. No:2
BURDUR

Tel - Fax ...: 0 (248) 233 39 37
Gsm .....: 0 (543) 317 75 77
Gsm .....: 0 (543) 317 80 66

1001
RENK

AKZO NOBEL

GÜN OTO BOYA

FIRINLI OTO BOYA ve BOYA TİCARETİ

Serdar GÜN
0 543 317 65 55

sin taş

Küçük Sanayi Sitesi 2. Sokak No:72
BURDUR

Tel...: 0 (248) 252 81 27
Fax...: 0 (248) 252 97 27

“Bir Fincan kahvenin

40 yıl hatırı varmış”

İKİNCİ

40

YILIMIZA

BURDUR VESTEL
Özgür mah. Çelik Sokak no:7 BURDUR
Tel:0 248 233 25 72 (pbx)
Fax:0 248 233 76 48

BURDUR BELLONA
Özgür Mah. Çelik Sokak No:13 BURDUR
Tel:0 248 233 25 72 (pbx)
Fax:0 248 233 76 78

BİNAY

Dayanıklı Tüketim Malları, Elektrikli Aletler, Paz.
VE
Sanayi Limited Şirketi

"Yaşam için teknoloji"

Özgür Mah Gazi Cad No:94
15200BURDUR

Tel...: 0 (248) 234 00 22
Fax...: 0 (248) 234 13 08

İNCE TİCARET

Bosch - TURKCELLEXTRA

TURKCELL

İNCE TELEKOM

Tel: 0 (248) 234 19 19 - Fax: 0 (248) 233 88 83
Gazi Cad. No: 31/A BURDUR

BOSCH

Bosch

Tel...: 0 (248) 233 33 12
Fax...: 0 (248) 234 53 33

Konak Mah. Kalekapı Cad. No: 10/1
BURDUR

 arçelik

DALDAL TİCARET

 arçelik

Hasan Ali DALDAL

Gsm: 0 533 684 11 33

ARÇELİK BURDUR BAYII

 arçelik

Arçelik.....: 0 248 234 01 10 - 234 01 11
Züccaciye...: 0 248 233 15 60 - Faks:233 72 01
Açık Pazar Yeri No: 104
BURDUR

 arçelik

SIEMENS

SHARP

BRAUN®

ARZUM®

YETKİLİ BAYİİ
YÜKSEL TİCARET

Yüksel Muammer TÜRKAN
Elk.Müh.

Konak Mah. Kalekapı Cad. No: 4 Burdur
Tel : (0248) 233 28 13 Fax: (0248) 233 63 64

GÜL MOBİLYA Ltd. Şti.

kilim mobilya

Minella
HOME COLLECTION

GÜMÜŞSUYU
HALILARI

ALLEGRO

Merkez.: Uzun Çarşı No: 1 - BURDUR Tel: 0 (248) 233 86 44
Şube.: Akdeniz Bulvarı Antalya Cad. No: 11 - BURDUR
Tel: 0 (248) 233 65 67 - Fax: 233 38 13 Cep: 0 (542) 241 78 16

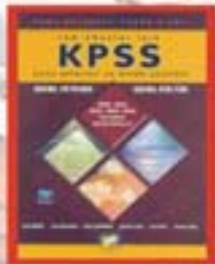
DERSHANELER

FİNAL EĞİTİM KURUMLARI
BURDUR ŞUBESİ

ÖSS' de, OKS' de, KPSS' de kurulduğu günden beri
Burdur' un lider kurumu...

“Hiçbir Başarı Tesadüf Değildir!”

Final ile siz de kazanacaksınız

Bahçelievler Mahallesi Şehit Kalmaz Caddesi No:10 BURDUR

Tel.: 0 (248) 234 32 51 - 234 49 57 Fax.: 0 (248) 234 50 89

Başarının adresi;

GÖL DERSANELERİ

Merkez Tel: 0 (248) 212 40 60
234 40 60
232 18 76

Karamanlı Şube Tel: 0 (248) 531 41 42
Gsm: 0 (533) 399 88 69
ahmetburdur@yahoo.com

BURDUR UĞUR DERSHANESİ

Türkiye' nin Uğur' una inananlar kazanıyorlar...! 1968' den beri...

Cumhuriyet Meydanı Kınaytürk İşhanı No: 1 BURDUR

Tel.: 0 (248) 234 00 52 - Fax.: 0 (248) 234 00 72 - Cep.: 0 (505) 713 32 96

BURAK

**BURAK BASIN YAYIN
LTD ŞTİ.**

ÖZLEM

EKMEK FIRINI

MUSTAFA İRİBAŞ

Her türlü unlu mamül ve kaliteli hizmet anlayışıyla halkımıza hizmet vermenin gururunu yaşıyoruz!

Yenice Mah Yavuz Cad No:36 BURDUR

Tel....: 0 (248) 233 21 68

Cep...: 0 (542) 803 67 93

Reklam

Başkasının sizi nasıl görmek istediğine karar verdiğiniz yerdur.

Nazmi Saatçi Mah. 157. Sok. Kızılek Apt. Zemin Kat No:14 HARB-İŞ
AFYONKARAHİSAR / TÜRKİYE

Tel: 0 272 216 88 84 - 216 71 88 mehmet@turquoisedergi.com

ELEKTRİK VE ELEKTRONİK

ÇAĞDAŞ ELEKTRİK
SANAYİ TİCARET LTD. ŞTİ.

Cumhuriyet Cad. Zafer Mah. No:26 BURDUR

Tel: 0 (248) 233 32 13 - Fax: 232 19 97

Gsm: (532) 702 99 63 - 0 (533) 656 39 86

ALTINTAŞ ELEKTRİK

San. Tic. Ltd. Şti.

Ahmet ALTINTAŞ
0 533 639 36 36

- * Fabrika Tesisatları
- * Kompanzasyon, Otomasyon Panoları
- * A.G. - O.G Özel Panoları
- * Orta Gerilim Enerji Nakil hatları
- * Trafo merkezleri Yapımı
- * A.G - O.G Demir Direk İmalatı
- * Sanayi Elektrik Malzemeleri
- * Dahili ve Harici Saç Hücreleri
- * Mühendislik ve Proje Hizmetleri
- * Beton Köşk
- * Mermer Epoksi Fırın Hattı İmalatı

HEDEF ELEKTRONİK

SONY

Pioneer

Life's Good
LG

AKAI

YETKİLİ SERVİS

ALPINE

BLAUPUNKT

KICKER
Live Loud

JBL

SONY Xplod

JVC

Pioneer

KENWOOD

Oto Ses ve Görüntü Sistemleri Satış ve Montajı

Turgut AKYOL

Özgür Mh. Tabak Sk. No:17\11 BURDUR - Tel: 0 (248) 234 03 54 - 0 (532) 408 64 57

KEBAN ELEKTRİK

TESİSAT TAAHHÜT İŞLERİ

FEDERAL ve FEDERAL SIMON
BURDUR BAYİİ

İsmail DELİKANLI

Özgür Mah Cümbüşlü Cad No: 13
BURDUR

Tel.....: 0 (248) 212 32 36
Ev.....: 0 (248) 212 32 37
Gsm.: 0 (544) 292 38 03

TEKNİK ELEKTRİK

Avize - Abajur - Elektrik Malzemeleri
Rowenta - Raks Yetkili Servisi

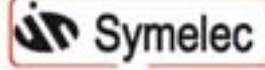

Mesut AYAS

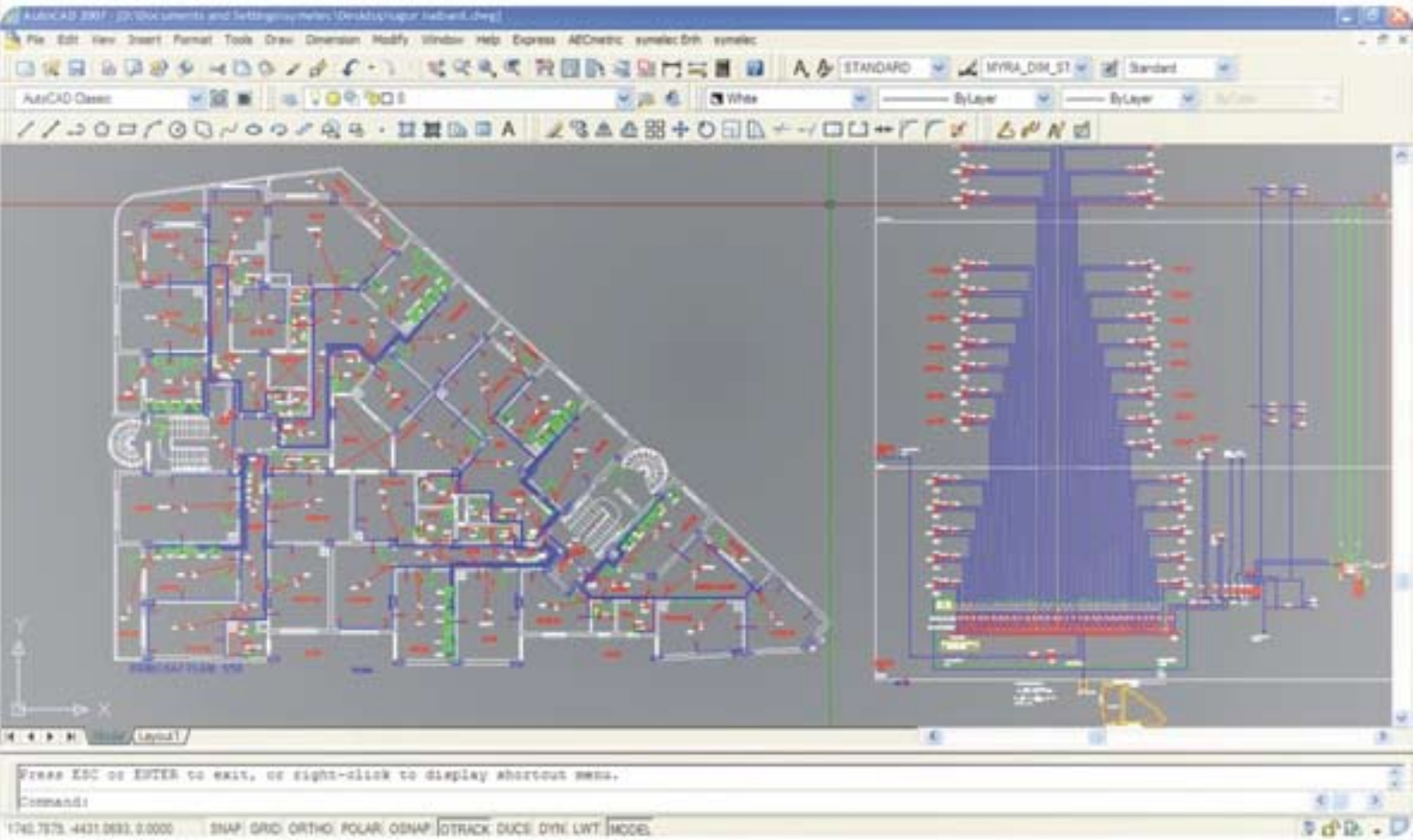

Tel: 0 (248) 233 29 53
Gazi Caddesi No:41A

15100 BURDUR

SYMMERY ELECTRICAL & ELECTRONIC ENGINEERING

Uğur NALBANT

Elektrik Mühendisi

sim ELEKTRİK & ELEKTRONİK
MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ
İNŞAAT MALZEMELERİ TAAH.
VE PAZ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

Burç Mah. Taçyıldız Sk No: 10\B1 BURDUR
e-mail: ugur_nalbant@hotmail.com

www.symelec.net
symelec@hotmail.com

Tel...: 0 (248) 233 77 32
Fax.: 0 (248) 233 77 31

Çevik Büfe

“30 dakikada servis...”

Tel...: 0 (248) 233 21 01

Cep...: 0 (542) 605 84 88

Maret

PINAR

KOZA

www.cevikbufe.com
cevikbufe@hotmail.com

FOTOGRAFCILAR

CD DEN/DISKETTEN;
DİJİTAL FOTOĞRAF
MAKİNELERİNDEN; CEP
TELEFONLARINDAN;
İNTERNETTEN;
NEGATİF VE SLAYT
FİLMLERDEN;
MEMORY KARTLARDAN
DİJİTAL BASKI YAPILIR

E

REKAM DİJİTAL PHOTO

Kodak
SONY
Canon
FUJIFILM

KARVİZİT; DAVETİYE;
VİDEO ÇEKİMİ; CD KAYIT;
ÇEKİLEN FOTOĞRAFLA-
RINIZI ANIYDA GÖREREK
SEÇME İMKANI; DÜĞÜN
FOTOĞRAFLARINIZDA
YÜZLERCE FON SEÇME
OLANAĞI SIKAR.

GAZİ CAD.NO:28/A BURDUR
TEL.0248 233 1575

BERLİN DİJİTAL

DIGITAL Photo Service

Teknofoto

www.berlindijital.com.tr.tc
berlinburdur@hotmail.com
berlinfoto@teknofoto.com

Gazi Cad. No:39
Burdur

Tel:0248/233 11 77

TEKNOFOTO
Digital & Technology

BERLİN
DİJİTAL

- Dijital Fotoğraf Makinaları
- Dijital Kameralar
- Mp3&Mp4 Çalarlar
- Dect & Cep Telefonlar
- Hafıza Kartları
- Ses Sistemleri
- Her türlü medyadan baskı
- Biometrik Vesikalık
- Düğün, Sünnet, Doğum günü ve tüm özel günlerinizde fotoğraf ve video çekimleri

ÖZTAŞLAR

San. ve Tic. Ltd. Şti.

Bayer

Serdar DEMİRAL
Ziraat Mühendisi

Environmental Science
Bölge Distribütörü

Tel: 0 (248) 234 15 14
Faks: 0 (248) 225 57 97
E-posta: 0 (248) 260 50 92
e-mail: demiral55@yahoo.com.tr

Ozgu Müh. San. Ltd. Şti. Yalçınlar
İş Bld. Kat: 509 BURDUR

TEKİN GIDA TİCARET VE PAZARLAMA LTD. ŞTİ.

Merkez Tel: 0 (248) 233 90 07 - Fax: 0 (248) 233 49 82
Bahçelievler Mh. Kışla Cad. No: 49 \ BURDUR

Şube Tel : 0 (242) 340 56 30 (8 hat) - Fax: 0 (242) 340 56 39
Altınova Sinan Mahallesi \ ANTALYA

CANPA GIDA LTD ŞTİ
BURDUR DİSTRİBÜTÖRÜ

Milli Takımlar
Ana Sponsoru

SUAT CAN-BEKİR CAN
VE
OĞULLARI

O.S.B 40. Sokak Np:44 - 15200 BURDUR
Tel.....: 0(248) 252 94 25 - Fax...: 0(248) 252 94 14 - Gsm: 0(532) 285 46 94

HUBUBAT

Ali-Kamil
ALTAY

ALTAY
HUBUBAT

Tel:0 248 233 21 28
Yeni Buğday Pazarı 1.BLNo.7
BURDUR

Gsm: 0 532 292 33 95
: 0 533 432 51 28

Tel:0,248,511 20 70
(Çarşamba Günleri)
KEMER

ISPARTA

TOPRAK SANAYİİ ve TİC. A.Ş.

Isparta Toprak Sanayii bir TEKİN İNŞAAT Kuruluşudur!

ISI VE SES İZOLASYONUNDA NEDEN İZO TUĞLA KULLANILIR?

DÜŞEY DELİKLER

Durağın kuru hava içermesi ısı izolasyonu sağlar. İçine harç gelmemesi tasarruf sağlar. Düşey delikler basınç mukavemeti sağlar.

GÖZENEKLİ MASİF YAPI

Tuğla toprağının organik yapısı piştiğinde doğal gözenek sağlar.

LAMBA ZIVANA

Düşey derzlerde harç kullanımını ortadan kaldırır. Basınç uygulamasında duvar esnemelerine izin verir.

ISI DEPOLAMA

Masif yapısı depolama özelliğine sahiptir. Gündüz aldığı güneş enerjisini ısı olarak bünyesinde tutup gece ortamına verir. Gece ile gündüz arasındaki ısı farkını kaldırarak doğal klima vazifesi görür.

NEFES ALMA

Masif yapısı duvarın hava alıp vermesine uygundur.

EBAT DÜZGÜNLÜĞÜ

Prizmatik yapı gönyesinde olması düzgün yüzey elde edilmesini sağlar.

ISI YALITIM TUĞLASI BİNALARINIZDA SES VE ISI İZOLASYONUSAĞLAR BU NEDENLE İZOLASYONLU TUĞLANIN KULLANIMI YAKIT GİDERLERİNİZİ AZALTACAĞI GİBİ SESSİZ BİR ORTAMDA YAŞAMANIZI SAĞLAR

Fabrika Tel: 0 (248) 711 25 00 - Fax: 711 25 26
Merkez Tel: 0 (248) 252 85 85 - Fax: 252 85 86
Çeltikçi - Ağlasun yolu 3. Km. Ağlasun yolu kavşağı

Cep: 0 (532) 702 02 43
Cep: 0 (533) 665 71 10
ÇELTİKÇİ - BURDUR

TEKİN

İNŞAAT MALZEMELERİ SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

KARO-DEKORTAŞ-MERDİVEN BASAMAĞI İMALATI
ÇİMENTO-KİREMİT-KİREÇ-MOZAİK-İNŞAAT DEMİRİ ve BEYAZ ÇİMENTO TİCARETİ

HER KOŞULDA
GÜVEN VE İSTİKRAR

“GÜVENİNİZLE BÜYÜYEN KURULUŞ.”

- * GÖLTAŞ ÇİMENTO VE HAZIR BETON BURDUR BAYİİ
- * KİREMİT
- * YTONG
- * TORBA KİREÇ
- * MOZAİK
- * İNŞAAT DEMİRİ
- * BEYAZ ÇİMENTO
- * NAKLİYAT

“EKONOMİK FİYAT,
GÜVENİLİR KALİTE!”

Tekin İnşaat 1970'li yıllardan bu yana, temelden çatıya, iyi kalite, uygun fiyat, eksiksiz hizmet, prensiplerinden taviz vermeden ilginize ve güveninize layık, konusunda UZMAN bir kuruluştur.

Merkez Tel: 0 (248) 252 85 87 - Fax: 252 85 86 - Ev: 233 70 47 - 233 43 86 - 233 15 67 - 233 55 99
Karo Fab.: 0 (248) 252 85 82 - Fax: 252 85 84 - Cep: 0 (542) 216 07 71 - 0(532) 702 02 43
Kömür Depo Tel: 0 (248) 252 85 85 - İnşaat Malz. Sat. Sit Şehit Mehmet Sok. No: 2 BURDUR

TEKINLER MARBLE

www.tekinlergrup.com

Merkez: Tel: 0 (248) 252 86 50 - Fax: 252 86 52
Mahrukatchılar Sitesi

Tuğla Fab: Tel: 0 (248) 275 46 32 - Fax: 275 46 31
BURDUR Boğaziçi Köyü

Kireç Şube: Tel: 0 (242) 762 26 58-59 - Cumhuriyet Mah.
Manavgat Cad. No: 93 Taşagül/MANAVGAT

Kireç Fab: Tel: 0 (248) 731 24 00
Ağlasun BURDUR

E.C.A.

BAYLAN SU SAYAÇLARI

KALEKİM

Yasama en 14506

İZOCAM

ENTEGRE

"Kıbrıs'ın her yerinde"

EKPAŞ

Aurupalı Radyatör
2005

DenirDüken

**Başaran
Yapı**

Kimyasalları

Uğur TÜRKAY

**İnşaat ve Sıhhi Tesisat
Malzemeleri Ticareti**

Çanakkale Seramik Kalebodur

Uğur Türkay

Tel....: 0 (248) 233 12 94
Fax....: 0 (248) 212 44 26

Konak Mah Tekeli Sk No. 13/B
BURDUR

TOPRAK

Seramik

ÇAĞSAN PLS

Graniser
SERAMİK

ece group

TEKSAN

Artema

DİZAYN
ULUS

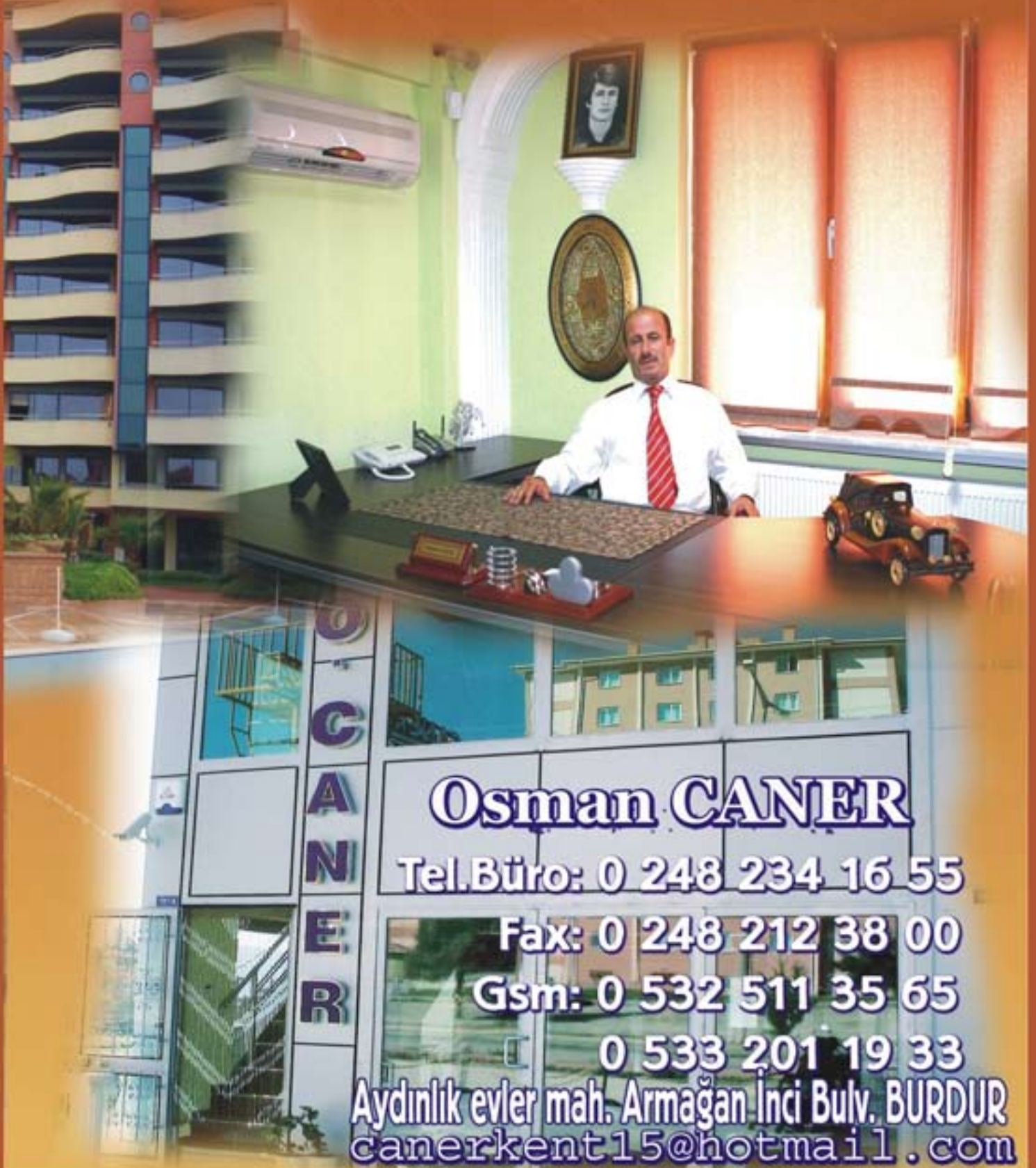
BORUSAN

çağlar

FIRAT

CANERLER İNŞAAT

MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ

Osman CANER
Tel.Büro: 0 248 234 16 55
Fax: 0 248 212 38 00
Gsm: 0 532 511 35 65
0 533 201 19 33
Aydınlık evler mah. Armağan İnci Bulv. BURDUR
canerkent15@hotmail.com

CANERLER İNŞAAT

MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ

G

S

K

GROUP

GÖLLER

İNŞAAT & MÜHENDİSLİK

İNŞ. MÜŞ. HİZ. TURZ. MAD. PET. ÜRÜN. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

Savhan

İNŞ. MÜH. MÜŞ. HİZ. TURZ. MAD. PET. ÜRÜN. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

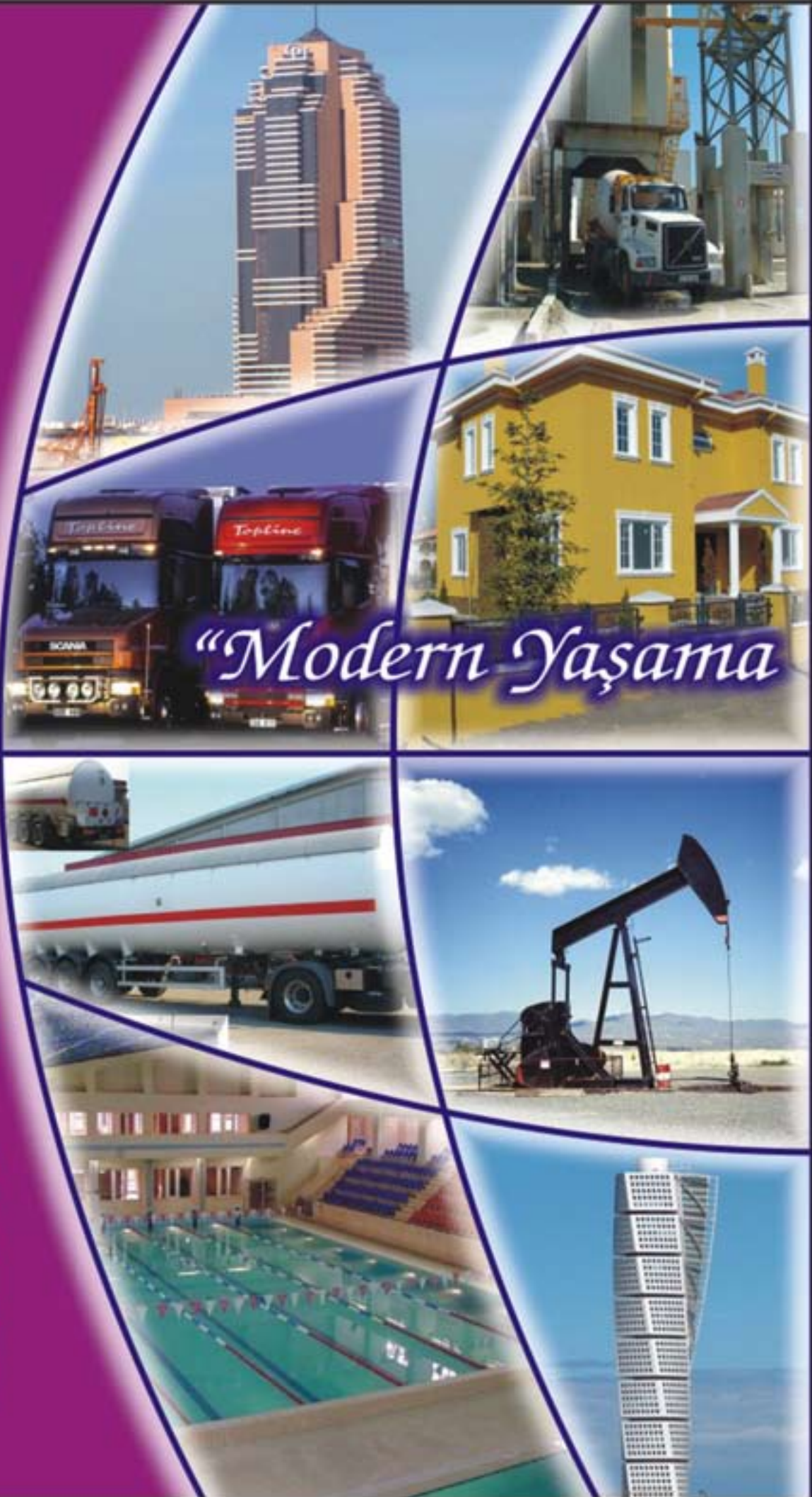
KARABAY MİMARLIK

Tel & Fax : 0.248. 234 63 15

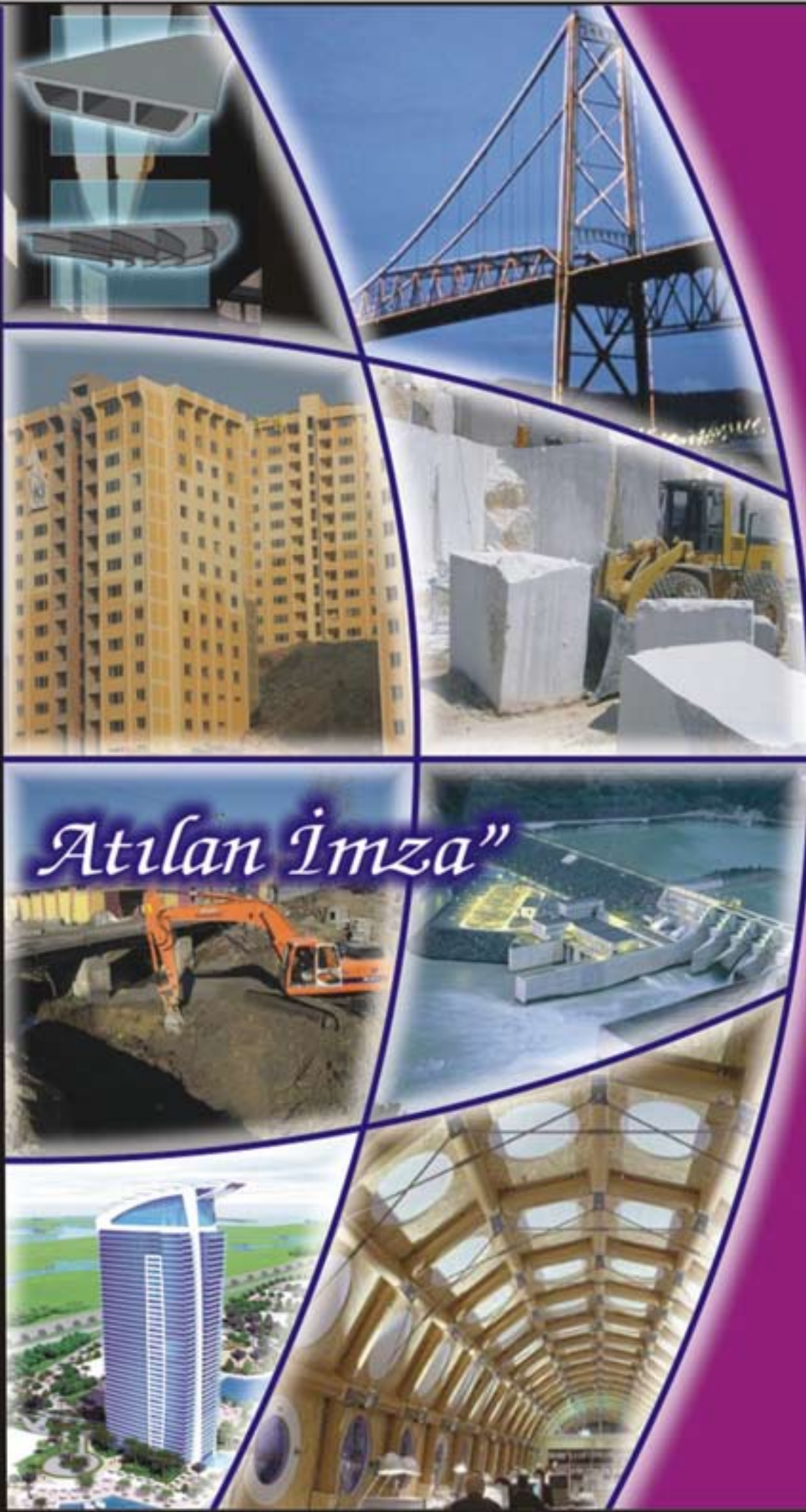
0.248. 232 68 70

0.248. 234 15 19

BURDUR

“Modern Yaşama”

Atılan İmza"

**G
S
K**

GROUP

GÖLLER

İNŞAAT & MÜHENDİSLİK

Müh. Mily. Hıcm. Turc. Maden Pet. Ürn. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Savhan

İNŞ. MÜH. MÜŞ. HİZ. TURZ. MAD.
PET. ÜRÜN. SAN. VE TİC. LTD.ŞTİ

**KARABAY
MİMARLIK**

Tel & Fax : 0.248. 234 63 15
0.248. 232 68 70
0.248. 234 15 19
BURDUR

BOZOĞLAN

İNŞAAT TAAHHÜT TİCARET

Kemal BOZOĞLAN

Elektrik Malzemeleri, Mobilya Hırdavatı Toptan ve Perekende Ticareti

Tel: 252 94 59 Gsm: 0532 596 75 95 / 0535 967 37 44

Aydınlıkevler Mh. K.Sanayi Sitesi
6. Sk. No:56

BURDUR

Turquoise

International

Doğal Taş' a
Adımızı Yazdık!

Haberi bizden alın!

www.turquosedergi.com

Nazmi Saatçi Mah. 157. Sok. Kızılcık Apt. Zemin Kat No:14 HARBİŞ
AFYONKARAHİSAR \ TÜRKİYE

Tel: 0 272 216 88 84 - 216 71 88

• info@turquosedergi.com

Beyaz

Crazy

Carmen

ADILIŞIK

ezio™ | KEMER

Mehmet YÜNCÜ

Eccipe

Konak Mah. Gazi Cami Sk. No: 4
BURDUR

Tel.: 0 (248) 233 61 31
Cep: 0 (533) 260 19 41

İSMAIL ZEKİ
Collection

ÇALIŞKANLAR TEKSTİL

Özgür Mah Hamit Çine Cad No:26
BURDUR TÜRKİYE

Tel: +90 248 233 10 94 Fax:233 79 42
e-mail:caliskanlartekstil@hotmail.com

ÇİÇEK KONFEKSİYON BEBEK VE ÇOCUK GİYİM

- * Okul
  - * Sünnetlik
  - * Abiye Çeşitleri
- bulunur...

Osman ÇİÇEK

Tel....: 0 (248) 234 01 51
Gsm...: 0 (533) 201 19 25

Gazi Cad. Pasal Sok. No:8/A

BURDUR

COKSEZEN

BEBE - TUHAFIYE - MANIFATURA

Ahmet COKSEZEN

0 543 601 71 26

Merkez: Eski Demirciler Cad. No: 30
Tel/Fax: 0 (248) 233 11 73 BURDUR

Şube Bebe: Eski Demirciler Cad. No: 8
Tel: 0 (248) 233 32 74 BURDUR

ÖNDER

KAPLAN

TUHAFIYE & KONFEKSİYON

- *Nişanlılık
- *Gelinlik
- *Okuluk Havlu
- *Tüm Düğün Çeşitleri

Önder KAPLAN

Tel: 0 (248) 234 01 85 Fax: 233 66 37
Pazar Mh. Kadayıfçı Sk. No: 1 BURDUR

JUNIOR JEANSWEAR

LİMİTED ŞİRKETİ

Cem TAKMAZ

**BURAK BASIN YAYIN
LTD ŞTİ.**

Reklam

**Başkasının sizi nasıl görmek istediğine
karar verdiğiniz yerdır.**

Nazmi Saatçi Mah. 157. Sok. Kızileik Apt. Zemin Kat No:14 HARBİS
AFYONKARAHİSAR / TÜRKİYE
Tel: 0 272 216 88 84 - 216 71 88 info@turquoiseint.net

Organize San. Bölgesi Milli Egemenlik Cad. 40. Sok. No: 21

Tel: 0 (248) 252 93 70 - 71 * Fax: 0 (248) 252 97 18

cemtakmaz@juniorjeanswear.com

BURDUR

ŞAHİN

TUNAFİYE VE KONFEKSİYON MAĞAZASI

Ticaret Sanayi Ltd. Şti.

Merkez Şahin1...: Uzun Çarşı No: 74
Şube Şahin2...: Gazi Cad. Palas Sok. No: 6/B
V.D.H.S.No...: 797 004 9511 BURDUR

Tel: 0 (248) 232 18 92
0 (248) 233 23 44

URFA SOFRASI

- * Kebap
- * Lahmacun
- * Pide
- * Döner
- * Sulu Yemek
- * Künefe

Alo Paket
0(248) 212 44 00 - 234 56 63

Burç Mh İstasyon Cad No: 14 \ D
BURDUR

ELMACIK

TARIM MAKİNALARI

LİFİ DEĞİR

SEVİNDİ RÖMORKLARI ve TINAZ RÖMORKLARI
GÖKMENLER OT TOPLAMA ve TNAZ TAMBURLARI
BURDUR BAYİİ

*Yeni Mahalle Bayer Sokak
(Acil Yolu Üzeri) No:11 BURDUR
Tel: 0 (248) 288 30 27 - Fax: 288 28 60
Gam: 0 (536) 460 57 62 - 0 (539) 884 40 62
0 (542) 266 27 86*

GÜZEL - İŞ

Tarım Mak. Tic. Ltd. Şti

H.Ünal ANIK

HAMAMCIOĞLU

OTOMOTİV ve İNŞAAT LTD. ŞTİ.

BAŞAK TRAKTÖRLERİ
AKDENİZ BÖLGE BAYİİ

Yılmaz HAMAMCI
Ziraat Mühendisi

Merkez Şube:
Yeni Mahalle Acil Caddesi No:16
BURDUR

Isparta Şubesi.....: 0 (246) 232 95 97
Tefenni Şubesi.....: 0 (248) 491 33 34
Ant Gebiz Şubesi: 0 (242) 736 75 69

Tel.....: 0 (248) 233 40 94
Cep.: 0 (542) 573 03 61
Fax...: 0(248) 233 24 36

JENARATÖR
İmalat San. Ltd. Şti

- *Her Güçte Dizel & Benzinli Jenaratörler
- *Tek Cidar ve Çift Cidar Kamyon Üstü Silit Nakliye Tankları
- *Peynir Altı Suyu Taşıma ve Depolama Tankları

Yeni San. Sit. 6. Sk. No: 28 BURDUR
Fab Tel: 0 (248) 252 97 80 Fax: 252 99 81
Gsm:0 (533) 419 77 32 - 0 (544) 319 77 32

KESEN GÜNEŞ ENERJİSİ

1967 den günümüze

TSEK

TSE

5 YIL GARANTİ

5 YIL GARANTİ

Çevre dostundan, yaz demeden, kış demeden odun taşıma zahmeti, gaz zehirlenme riski olmadan sağlıklı keyifli bedava sıcak su.

Tercihlerinizi Dostlarınıza
Şikayetlerinizi
KESEN ENERJİYE
Bildiriniz!

Sanayi Bakanlığı ve TSE Belgeli
5 YIL Garanti Kapsamındadır!

Yeni Sanayi Stesi 5. Sk. No: 21 - 23 - 25 BURDUR
Tel&Fax: 0 (248) 252 86 86 - 252 86 56 - Cep: 0 (542) 597 44 18
www.kesen.com.tr

Yusuf KESEN

KIVILCIM

GÜNEŞ ENERJİ SİSTEMLERİ
KAT KALORİFERİ KAZANLARI

Osman PARMAK

GARANTİ SÜREMİZ 5 YILDIR

Türkiye’de Güneş-İsti sistemlerinin ilk defa imal edilmesi ve geliştirilmesinde öncüler arasında bulunan firmamızın TSE tarafından verilen belgelerimiz ve şu ana kadar imalatımızı kullanan tüketicilerimiz en garantili referansımızdır.

Yeni Sanayi Sitesi 6. Sokak No. 15 BURDUR Tel: 0 (248) 252 83 84-85

Gsm) 0 (535) 281 68 73 - 0 (544) 352 83 00

www.kivilcimgunesi.com - kivilcimgunesi@gmail.com - oparmak@hotmail.com

Özata

Motorlu Araçlar Ticareti
San. ve Tic. Ltd. Şti.

New Holland Tr
New Holland

New Holland Traktör
New Holland Traktör

Hüseyin ÖZCAN
0 (555) 732 91 85

Mrk.: Yeni Mh. İsmet İnönü Bulv.
No:128 P.K. 15030 - BURDUR
Tel...: 0 (248) 233 52 90 - 232 12 12
Fax...: 0 (248) 233 23 60

Şube: Barbaros Mh. Aktaş
Petrol Yanı - BUCAK
Tel...: 0 (248) 325 29 60
Fax...: 0 (248) 325 59 49
e-mail:burdurtraktör hotmail.com

Ormak

TARIM MAKİNALARI İMALAT SANAYİ ve TİCARET A.Ş

Fenni Yem
Değirmeni

Yem Kirma
Makinaları

Araç
LPG
Tüpleri

Oto
Servis
Lifti

Damla Sulama
Sistemleri

Organize Sanayi Bölgesi 30. Sokak No: 5 BURDUR - Tel: 0 (248) 252 98 33 - Fax: 252 96 93

www.ormakmakina.com - info@ormakmakine.com - ormak_lpg@hotmail.com

Şahiner Makina Sanayii

EKMEĞE VERDİĞİMİZ DEĞER
EMEĞİMİZDE VE TEKNOLOJİMİZDE
GİZLİ...

POLICE

FILA

ESCADA

GIVENCHY

Jean Paul
GAULTIER

Ray-Ban

Chopard
EYE COUTURE

CELINE

Façonnable

LOZZA

ETRO

Vision
LOEWE
VISION

sting

LACOSTE

Ermenegildo Zegna

ck
Calvin Klein

LA PERLA
OCCHIALI

KENZO

*bir
farkınız
olsun*

ÖZCAN OPTİK

Tel: 0248 234 52 93-94 Gazi Caddesi No:79/B Köprübaşı/BURDUR

AK
MEDİKAL

1994' ten beri...

AK MEDİKAL

*Tıbbi

*Ortopedi

*Cerrahi

*Laboratuvar

*İşitme Cihazı

*Tansiyon Aleti

*Şeker Aleti

*Faaliyetleriyle Hizmet Sunmanın Onurunu Yaşıyoruz!

Gürkan AKBUĞUT

Gazi Caddesi No: 69

Telefonu : 0 (248) 255 52 44 BURDUR

Fax : 0 (248) 255 15 90

Şube: Devlet Hastanesi Kar ısı No: 12\A

Tel: 0 (248) 254 60 69

www.akmedikal.net

akmedikal15@hotmail.com

MEFRUŞAT VE HALI

dinarsu
Laminat Parke
"Yaşadığınız Her Yerde"

KAŞMİR HALI

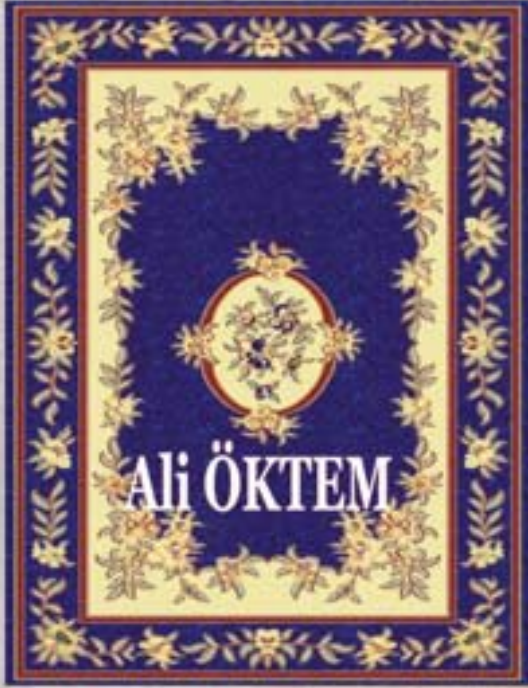
OBAN HALI

Ali - Mustafa
OBAN

Pazar Mah. Uzun Çarşı No: 30
BURDUR

Tel.: 0 (248) 233 11 67
Fax: 0 (248) 233 44 51

Serfloor, Winfloor, mineflo
Haliflex, Pvc yer döşemeleri

Tel-Fax: 0 (248) 233 16 65
Gsm.....: 0 (536) 705 27 44

Eski Demirciler Cad
No:63 BURDUR

ÖZLEM PERDE

Osman AYPAK & Mehmet ÖZ
0 532 694 95 24 0 533 649 34 77

Perde Deyince;

1938' den beri

PEKERLER

brillant

PEKERLER MEFRUŞAT
EV TEKSTİL ÜRÜNLERİ

brillant

- * Katlamalı Perde
- * Stor Perde
- * Dikey Perde
- * Jaluzi Perde
- * Bambu Perde
- * Rustik
- * Tül ve Fon Çeşitleri ile
Halkımızın Hizmetindeyiz.

Gazi Cad. No: 331B
Ziraat Bankası Karşısı - BURDUR

Tel: 0 (248) 233 12 62 - Fax: (248) 232 11 67

BURMERSAN

MADENCİLİK A.YAKIT İTH. İHR. NAK. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

Organize San. Bölge, Kışla Mah.
Milli Egemenlik Cad. No: 143 BURDUR

Tel.....: 0 (248) 252 81 85
Fax.....: 0 (248) 252 82 02

www.burmersion.com
info@burmersion.com.tr
burmersion@hotmail.com

ERMERSAN MERMER

Dündar ERSAN
0 532 417 69 16

Bülent ERSAN
0 532 643 70 86

*Ermersion Akaryakıt Nakliyat Madencilik Mermer
İnşaat Tarım Hayvancılık San. Tic. Ltd. Şti. v*

Organize San. Bölge, Kışla Mah.
Milli Egemenlik Cad. No: 143 BURDUR

Tel.....: 0 (248) 252 81 85
FAX.....: 0 (248) 252 85 02

www.ermersion.com.tr
e-mail:info@ermersion.com.tr

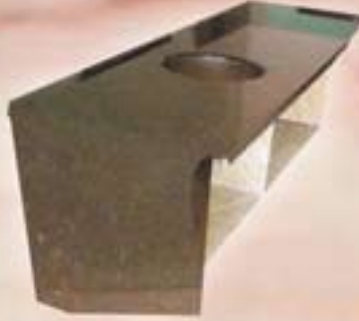
FATİH MERMER

Naci DEMİRAYAK

- * Mutfak Tezgahı
- * Merdiven Basamağı
- * Yer Döşemesi
- * Duvar Kaplaması
- * Pencere Denizliği

Mermer ve İşçilikte garantili tek isim **FATİH MERMER**

Küçük San Sitesi 2. Kısım
Milli Egemenlik Cad. F Blok
No: 121 BURDUR

Tel....: 0 (248) 252 84 74
Fax....: 0 (248) 252 93 65
Gsm.: 0 (532) 465 65 91

ÖZMERSAN

TEL...: 0 (248) 252 90 62 - FAX: 0 (248) 252 81 86
GSM.: 0 (532) 323 19 01 - 0 (544) 494 85 44

Organize sanayi bölgesi Milli Egemenlik Caddesi No:13
BURDUR

e-mail: gokhankalkan1575@my.net.com

ALTINTAŞ ELEKTRİK

San. Tic. Ltd. Şti.

Ahmet ALTINTAŞ
0 533 639 36 36

- * Fabrika Tesisatları
- * Kompanzasyon, Otomasyon Panoları
- * A.G. - O.G Özel Panoları
- * Orta Gerilim Enerji Nakil hatları
- * Trafo merkezleri Yapımı
- * A.G - O.G Demir Direk İmalatı
- * Sanayi Elektrik Malzemeleri
- * Dahili ve Harici Saç Hücreleri
- * Mühendislik ve Proje Hizmetleri
- * Beton Köşk
- * Mermer Epoksi Fırın Hattı İmalatı

Tel&Fax: 0 (248) 252 84 52 - Yeni San. Sit. 6. Sk No: 17 BURDUR

Özcan Üzer

ÖZER MERMER

ÖZEL İNEK

Yeni San. Sit. 9. Sokaç 15. Sk No: 10
Tel: 0 (248) 229 91 22 BURDUR
0 (344) 701 00 19

aktan

Mühendislik Makina İmalat San. Tic. Ltd. Şti.

ZAVOLİ
Autogastechnik

Baykan
OTOGAZ
SİTEMLERİ

VOLTRAN

Alternative Fuel Systems

KME AKME
ATIKER
AUTOGAS SYSTEMS & LPG TANKS

FEMA

BRC
GAS EQUIPMENT

Nuri AKTAN
Makina Mühendisi

- * LPG Dönüşüm Sistemleri
- * Araç Projeleri
- * Sıhhi ve Kalorifer Tesisat Projeleri
- * Hidrolik Garaj Krikoları
- * Oto Kaporta Doğrultma Aparatları
- * Kalorifer Kazanları

Büro Tel : 0 (248) 212 44 57 - Fax : 0 (248) 252 93 64

Merkez...: Küçük Sanayi Sitesi 6. Sokak No: 34 BURDUR Tel: 0 (248) 252 84 84

Fabrika...: Organize Sanayi Bölgesi 30. Sokak No: 8 15100 BURDUR Tel: 0 (248) 252 84 80

AS MÜHENDİSLİK

- ☆ Plan
- ☆ Proje
- ☆ Taahhüt
- ☆ Kontrollük

Öner KUNT

İnşaat Mühendisi

e-mail: okunt@imoantalya.org.tr

Oner_Kunt@hotmail.com

Konak mah. Fevzipaşa cad. No: 2\5

Tel.....:0 (248) 233 40 72

Gsm.: 0 (532) 71 71 271 BURDUR

BİLGİ MÜHENDİSLİK - MÜŞAVİRLİK OFİSİ

SERKAN İŞ
MADEN MÜHENDİSİ

FAALİYET KONULARI

- Maden-Mermer Ruhsat Alımı
- Çed Tanıtım Dosyası
- Orman İzni
- Gsm İzni
- Teknik Nezaretçi Atama
- Sevk irsaliyesi Alımı
- Faaliyet Raporu Alımı
- Üretim İzin Belgesi Alımı
- İşletme İzni ve İşletme Ruhsatı Alımı
- Ruhsat Devir ve Takip İşlemleri
- Ocak Sınır Tespiti
- Zemin Etüdü
- Karot ve Sondaj Çalışması
- Mermer-Maden Ruhsat satışı
- Mermer Ocağı ve Fabrika Fizibilite Çalışması
- Blok Mermer ve İşlenmiş Malzeme Temini ve Satışı
- Kapasite Raporu hazırlanması

Cep : 0538 7385927

0505 7956920

Ofis Tel : 0248 2336598 0535 8417387

İnternet Adresi : www.bilgimuhendislik.tr.cx

E-mail : bilgimuhendislik@gmail.com

bilgimuhendislik@mvnet.com

ADRES: Bahçeli evler mah. Şehit Kalmaz Cad.
No:6 D:1/ BURDUR

GÜRSU

MİMARLIK - MÜHENDİSLİK
B Ü R O S U

*Plan

Hasan GÜRSU

İnşaat Mühendisi

*Proje

*Kontrollük

Tel: 0 (248) 233 45 83

Burç Mah. Taçyıldız Sk. No: 10/D
(Belediye Karşısı) Belde Apt. BURDUR

İLGÜN MÜHENDİSLİK

MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ - ELEKTRİK TESİSLERİ

*Plan

*Proje

*Taahhüt

*Teknik Danışmanlık

Ahmet Nejdet İLGÜN

Elektrik Mühendisi

Burç Mah Cumhuriyet Cad 2. Tuna sk No:21B
BURDUR

Tel: 0 (248) 233 58 88
Fax: 233 58 89

*Plan

*B. A. Proje

*Kontrollük

*Taahhüt

*Emlak Alım & Satım

Altuğ
Mühendislik
Hiz. San. Tic. Ltd. Şti

Nihat ALTUĞ
İnşaat Mühendisi

Tel: 0 (248) 212 35 75
Faks: 0 (248) 234 29 90
Cep: 0 (537) 409 54 00

Burç Mah. Özpınar Cad.
Abdülkadir Apt No: 132
BURDUR
nihat_altug@hotmail.com

ZEMİN MÜHENDİSLİK

MADENCİLİK-İNŞ-TURZ-SOND
HİZM. SAN VE TİC. LTD. ŞTİ.

Mustafa İnal

JEOLOJİ MÜHENDİSİ

Tel: 0 248 234 44 33
Gsm: 0 (541) 277 33 33

zeminmuh@superonline.com

Konak Mah. Gazi Camii Sk. No: 53 BURDUR

S. M.

SEVİNÇ MÜHENDİSLİK

ALİ SEVİNÇ
İnşaat Mühendisi

- * Betonarme Proje
- * Çelik Proje
- * Ahşap Proje
- * Prefabrik Proje
- * Kontrollük

Konak Mah. Uğursok
Nispetiye-Beşiktaş
ali.sevinc7553@myjet.com

Tel: 0 248 234 07 09
Cep: 0 537 499 77 13
0 506 545 48 42

BURAK **BURAK BASIN YAYIN LTD ŞTİ.**

Reklam
Başkasının sizi nasıl görmek istediğine karar verdiğiniz yerdir.

Nazmi Saatçi Mah. 157. Sok. Kızılcağ Apt. Zemin Kat No:14 HARBİS
AFYONKARAHİSAR / TÜRKİYE
Tel: 0 272 216 88 84 - 216 71 88 mehmet@turquoisedergi.com

NAKLIYATÇILAR

özdemir

NAKLIYAT HARFIYAT TAAHHÜT TİC. SAN. LTD. ŞTİ.

Hasip ÖZDEMİR

Özgür Mh. Ateşli Sanatlar Çarşısı No:16 BURDUR
Tel: 0 (248) 283 23 37 (pbx)
Fax: 0 (248) 283 23 38
Gsm: 0 (532) 254 52 57

KUZENLER

KIZ ÖĞRENCİ EVLERİ

Deprem
Yönetmeliğine uygun
yeni binamızla
hizmetinizdeyiz.

- *Yerimiz;
Meslek Yüksek Okulu karşısı
ve Eğitim Fakültesine 100 m
mesafede,
- * Geniş, aydınlık 4-3-2 ve 1'er
kişilik odalar,
- *Çalışmaya elverişli etüd
salonu,,
- * Yemekhane, Çamaşırhane,
oturma ve dinlenme salonu
- * Tv, DVD, her odada
telefon ve internet
- * Manzarası güzel,
teras ve balkonlar,
- *Hergün sıcak su,
- * Çamaşır yıkama ve
ütü yapma olanağı,
- * Uzman kadro, Sıcak ilgi...

**“Başarınızın artmasında
bizim de
katkımız olsun istiyoruz!”**

Sizleri bekliyoruz...

SERTAÇ HOTEL

Rahatlığın ve Konfor'un Buluştuğu Nokta;

S

E

R

T

A

Ç

HOTEL

Özgür Mah. İnönü Bulv. No: 15
Tel: 0 (248) 233 81 88 BURDUR

DICOR

3000 cc
Dicor motor

4X4

%60 maksimum tırmanma açısı
Sınırlı kaydırmalı diferansiyel
Elektronik 4x4 seçme sistemi

Mesut HARMANŞAH

 TATA

TATA

Özkurlar
OTOMOTİV

www.ozkurotomotiv.com

Aydınlık evler Mah. Armağan İlci Bulvarı

Tel: 0 (248) 212 42 22

BURDUR

Cep: 0 (536) 450 15 15

AKBULUT OTOMOTİV

e-mail: www.arabam.com/akbulutoto

Himmet AKBULUT

Aydınlık Evler mahallesi Armağan İnci Bulvarı Mahmutkaya Sitesi No: 195

BURDUR

İş Tel.: 0 (248) 252 83 23

Fax: 0 (248) 252 98 48

Gsm.: 0 (532) 613 24 01 - 0 (546) 838 24 01

Turquoise

International

Doğal Taş'a
Adımızı Yazdık!

Haberi bizden alın!

www.turquosedergi.com

Nazmi Saatçi Mah. 157. Sok. Kızılık Apt. Zemin Kat No:14 HARBİŞ
AFYONKARAHİSAR / TÜRKİYE

Tel: 0 272 216 88 84 - 216 71 88

FAST **OSKAR** PASTANELERİ FOOD

P

OSKAR
Pastaneleri

1975

1975 yılından bu yana ANKARA'da hizmet vermekte olan OSKAR PASTANELERİ 32 yıllık tecrübesiyle 9.cu şubesini BURDUR'da Siz Seçkin Müşterilerimize hizmet sunmaktan onur ve gurur duyar. Deneyimli Personel ve Kaliteli Servis ağımla Her Zaman yanınızda olacağız...

Bizi Tercih Ettiğiniz İçin
TEŞEKKÜR EDERİZ!

- *Tost Çeşitleri
- *Burger Çeşitleri
- *Kumpir Çeşitleri
- *Sıcak Sandviçler
- *Soğuk Sandviçler
- *Pizza Çeşitleri
- *Salata Çeşitleri
- *Izgara Çeşitleri
- *Döner Çeşitleri
- *Kuru Pasta Çeşitleri
- *Special Kuru Pasta
- *Special Çikolata Çeşitleri
- *Sıcak Sandwich
- *Yaş Pasta Çeşitleri
- *Doğum Günü Pastaları
- *Resimli Yaş Pasta
- *Dondurma Çeşitleri
- *Tatlı Çeşitleri
- *Soğuk Ve Sıcak İçecek Çeşitleri

Servis Tel:
0 (248) 212 42 99

Doğum günü ve Özel Günlerinizde Kokteyl ve Yaş pasta siparişi alınır.

ertuğrullar

SAĞLIK HİZMETLERİ LİMİTED ŞİRKETİ

Önce Sizin Sağlığınız!

1

Tecrübeli Kadro

Biz Bir Aileyiz Mantığına
Sahip
Kaliteli Kadro

2

Kaliteli Diyaliz Ekipmanları

Diyaliz Sırası Ve Sonrasında Rahat
Edeceğiniz En Etki
Diyalizi Sağlayacak Malzeme

3

Etkin Beslenme

Diyetisyen Gözetiminde Hazırlanan
Size En Uygun
Yemek Listesi

5

Servis Aracı

Evden-Diyalize _ Diyalizden-Eve
Taşıma İmkânı

4

Ruhsal Gelişim

Psikolog Tarafından
Takip Edilen Ruhsal Gelişim
Programı

Armağan İlci Bulvarı Çeliksels Apartmanı No: 4 BURDUR
Tel : 0 (248) 234 25 26- 234 36 46 - Fax : 0 (248) 234 03 00
ertugrullardiyaliz@gmail.com

DIYALİZ MERKEZİ

YILDIZ

İşitme Cihazları Merkezi

Odyometrist

Burhan Yıldırım

Ege Üniv. Odyometri

(İşitme Ölçümü ve Cihazları)

Bölümü Mezunu

- * Kulak arkası ve Kanal içi işitme cihazları
- * İşitme cihazı ve aksesuarları
- * Medikal ve ortopedi malzemeleri

SIEMENS
SIEMENS

Bir - S

İŞİTME CİHAZ

MERKEZ

- ★ İşitme cihazları uygulaması
- ★ % 100 Dijital, bilgisayar programlı işitme
- ★ Dışarıdan görülmeyen kanal içi işitme ci
- ★ Kulak arkası dijital modeller
- ★ İşitme cihazları, pil ve aksesuarları
- ★ Satış sonrası hizmet, tamir ve bakım
- ★ SSK-BAĞKUR-EMEKLİ SANDIĞI Sahiplerine İşitme Cihazları Verilir.

 Beltone - PHILIPS
İŞİTME CİHAZLARI

MAGNATONE

 Audina
HEARING INSTRUMENTS, INC.

BURDUR YETKİLİ BAYİİ

Tel

Ses

UZLARI

Zİ

e cihazlar
iaazları

**BURDUR
DEVLET
HASTANESİ**

**ACİL
GİRİŞİ**

Hastane Caddesi

*Albayrak
Eczanesi*

Bir-Ses

Parım Sokak No: 8

*Sükran
Eczanesi*

Fax: 0 (248) 233 55 74

Yeni Mah. Parım Sok. No: 8
BURDUR

CAN TEKNİK TESİSAT

Tel: 0 (248) 212 26 68 - Fax: 212 27 28

Gsm: 0.532 671 31 55 - 0.533 271 64 01

★ Doğal Gaz Tesisatı

★ Kombi Montajı

★ Su Tesisatı

★ Kalorifer Tesisatı

★ Su Arıtma Sistemleri

Seramik - Virifiye ve Banyo Aksesuarları

Özgür Mah. Cümbüşlü Cad. No:7/A BURDUR

ÖZEL
GÖLLER BÖLGESİ
Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu

Geleceğin Bilinçli ve Usta Sürücüleri Olmak İstemez misiniz?

- * Yeniden düzenlenecek olan trafik yasası ile stajyer sürücü ve geçici sürücü belgesi almak istemiyorsanız!
- * Tek gözü görmeyenler, renk körlüğü ve işitme özürlü olanlar; yeni çıkmış olan yasadan yararlanarak artık sizlerde geleceğin bilinçli sürücüleri arasında yerinizi almak istemez misiniz...
- * Ehliyetiniz var ama araç kullanamıyorsanız Özel Ders olanaklarımızdan yararlanarak pratik kazanmak istemez misiniz...

**Deneyimli ve Uzman öğretici kadromuzla ev ortamının sıcaklığında konforlu dersliklerimizde
TEORİK EĞİTİM**

**Uzman Direksiyon Eğitmen' lerimiz ile son model Klimalı ve konforlu PALİO araçlarımızla
Önce pist daha sonra akan trafikte tam ve verimli, rahat - güvenilir
PRATİK DİREKSİYON EĞİTİMİ**

**BAŞARILI BİR SINAV VE SONUNDA EHLİYET
GELİN GÖRÜŞELİM VE SİZLERİ DE BİLİNÇLİ VE TECRÜBELİ SÜRÜCÜ YAPALIM.**

YILLARIN TECRÜBESİ=GÖLLER BÖLGESİ=EHLİYETİN DOĞRU ADRESİ

Alı Baz
SÜRÜCÜ
KURSU

ÖZEL ALI BAZ SÜRÜCÜ KURSU

A2 - B - H - E - D (Tır, Çekici)
Ehliyetleri verilir

Gazi Cad. Yapı Kredi Bankası Üstü BURDUR
Tel: 0 (248) 234 46 26 - 234 63 63
Cep: 0 (542) 646 50 46 - 0 (539) 453 53 57

VETERİNERLER

DOĞA-VET

VETERİNER POLİKLİNİĞİ

* Teşhis-Tedavi

* Sun'i Tobumlama

* Operasyon

* İlaç Satışı

* Hayvan Alım-Satımı

* Kedi-Köpek Bakım
ve Aksesuarları

V.Hekim Armaç Kemal İLGÜN
0 537 703 13 33 - 0 505 504 80 98

V.Hekim Erhan YILMAZ
0 537 461 01 31

lastmobicanamac@hotmail.com

Konak Mah. Yörük Sk. No:24\D
Tel:0 (248) 234 10 12 BURDUR

BURDUR İL

DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ İ BİRLİĞİ

“Birlikte el ele. Hayvancılıkta daha ileriye!”

Tel...: 0 (248) 233 91 41 - 234 12 97

Fax...: 0 (248) 234 26 03

Merkez: Konak Mah. Cengiz Topel Cad. No:19
BURDUR

www.burdurdsyb.org
e:mail:burdurdsyb@hotmail.com

LISINIA

Turizm Sağlık Hayvancılık Tarım Madencilik
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti

LISINIA

Veteriner Klinięi

ve

Yaban Hayatı Rehabilitasyon Merkezi

Veteriner Hekimi
Öztürk SARICA

MUTLU MAKİNA

MERMER MAKİNA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.

ST DÖRT AYAK BLOK KESME MAKİNASI

Makina Ebatları
7860 x 5180
3750 mm

İKİ AYAK BLOK KESME MAKİNASI

Makina Ebatları
7650 x 2300
4400 mm

BOY KESME MAKİNASI

Makina Ebatları
3600 x 1400 mm
1800 mm

PERGEL VAKUM
Makina Ebatları
5900 x 700
4500 mm

Antalya Karayolu Üzeri 4.Km. Karanlıdere Mevkii
Bucak / BURDUR-TÜRKİYE

Tel: +90 248 317 12 20-22 Pbx www.mutmak.com - mutmak@mutmak.com

BM Başarırlar

www.basarirlar.com

www.basarirlar.com

Barbaros Mahallesi No:1 Bucak / BURDUR
Tel: +90 248 325 34 61 Fax: +90 248 325 78 42
e-mail: info@basarirlar.com Web: www.basarirlar.com

BM Başarırlar

www.basarirlar.com

www.basarirlar.com

Barbaros Mahallesi No:1 Bucak / BURDUR
Tel: +90 248 325 34 61 Fax: +90 248 325 78 42
e-mail: info@basarirlar.com Web: www.basarirlar.com

DEMİREZENLER MAKİNA®
Maden Mermer San. ve Tic.Ltd.Şti.

gücünüzün karşılığı

www.demirezenlermakina.com